LENİN

SEÇME ESERLER

CİLT: 6

inter
yayınları

V. İ. LENİN

SEÇME ESERLER

CİLT: 6

V. İ. LENİN — 12 Ciltte Seçme Eserler
6. Cilt

Moskova Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi'nin; Marx-Engels-Lenin Enstitüsü tarafından hazırlanan Rusça baskısından; Almancaya çevirdiği Moskova baskısından Türkçeye çevrilmiştir.

Yayınevi

Birinci Basım	: Kasım 1995
Dizgi	: Dönüşüm (0212) 244 29 97
Baskı	: Başaran Matbaası
Kapak	: İnter Grafik Tasarım
Kapak Baskı	: Başaran Matbaası

ISBN 975-7349-05-4 (Tk. No)
ISBN 975-7349-37-2 (6. Cilt)

İNTER YAYINLARI
Ankara Cad. No:31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İşhanı No: 31 Kat: 4/51
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: (0212) 519 16 16

V. İ. LENİN

SEÇME ESERLER

CİLT: 6

DEVRİM YILI
1917

Çeviren: **Saliha N. KAYA**
Red: **İsmail YARKIN**

İÇİNDEKİLER

II — PARTİ İÇİ SORUNLAR

III — EKİM'E GİDEN YOLDA PROLETARYA VE PARTİ

IV — EKİM'E GİDEN YOLDA PARTİ VE KÖYLÜLÜK

V — EKİM DEVRİMİ VE ÖNEMİ

EKLER

ALTINCI CİLDE ÖNSÖZ

Lenin'in Seçme Eserler'in elinizdeki cildinde bulunan çalışmaları, 1917 başında Şubat Devrimi'nden 1917 sonunda proletaryanın zaferi ve Sovyet iktidarının kuruluşuna kadarki tarihsel kesiti kapsamaktadır. Bütün Eserler'de bu döneme XX ve XXI. ciltler ve XXII. cildin önemli bir bölümü ayrılmıştır. Lenin'in savaş yıllarına ait çalışmalarının yanı sıra, bu yıla ait çalışmalarının, makalelerinin, konuşmalarının, notlarının her biri, kapitalist dünyanın proleter devrimler çağına girişi ve Rusya'da proletaryanın ilk kalıcı zaferinin anlaşılması için, Leninist proleter devrim teorisinin anlaşılması ve uluslararası proletaryanın kapitalist ülkelerde zaferi ve SSCB'de sosyalizmin zaferi uğruna mevcut mücadelesinin pratik yönetimi için özel öneme sahiptir.

Redaksiyon, Lenin'in bu döneme ait çalışmaları arasından en önemli ve en özlülerinin seçilmesindeki kaçınılmaz tüm eksikliklere rağmen, bu ciltteki makalelerinin okura, kapitalist toplumun ve proletaryanın uluslararası sınıf mücadelesinin tarihindeki bu en büyük dönemeç döneminde Lenin'in temel düşüncelerini öğrenme olanağı sunduğu görüşündedir.

Emperyalist savaş kapitalist çağın tüm özelliklerini ortaya çıkardı ve tüm çelişkileri şiddetlendirdi. Dolayısıyla uluslararası proletaryanın önüne burjuva toplum düzenini devirmek için, sosyalist devrim için mücadele görevini koydu. Rusya proletaryası için bu, önce Çarlığın

devrilmesi, önce demokratik devrimin tamamlanması anlamına geliyordu. Ancak bu görevin başarıyla yerine getirilmesinin önünde Rusya'da olduğu kadar, bu görevin doğrudan proleter devrim biçimini aldığı Batı'da da en önemli engellerden biri olarak, II. Enternasyonal partilerinde oportünizmin zaferi, oportünizmin sosyal-şovenizme, bu partilerin çoğunluğunun sosyalizme doğrudan ihanetine, emperyalist burjuvazinin çıkarlarının doğrudan savunusuna dönüşmesi duruyordu. Bu yüzden proletaryanın devrimci öncüsünün önünde, II. Enternasyonal'in sosyal-şovenlerinin ihanetine karşı en şiddetli, en acımasız mücadele ve III. Enternasyonal uğruna mücadele görevi duruyordu.

Lenin, Marksizm teorisinin granit temeline dayanarak, savaş sırasında bu yöndeki faaliyetini devrim yılında da sürdürdü, ve onun gerek teorik alanda gerekse uluslararası işçi hareketinin gerçekten devrimci unsurlarının ve Rusya'daki Bolşevik Parti'nin politik yönetimi alanındaki bu faaliyeti, proleter devrimci mücadelenin bu yeri doldurulmaz silahını biledi ve mükemmelleştirdi.

Ancak Bolşevizm tarihinin önceki dönemlerinde Lenin'in düşünceleri, proletarya diktatörlüğü uğruna, sosyalizm uğruna mücadele sorunlarının hazırlanmasında burjuva-demokratik devrimde proletaryanın Marksist program, strateji, taktik ve örgütlenme öğretisinin mükemmelleştirilmesine, daha tam bir şekilde ifade edilmesine ve geliştirilmesine, bu devrimle proleter devrim arasındaki karşılıklı ilişkilere, birincisinin ikincisine gelişmesine yönelmişken, şimdi Lenin'in düşünceleri Marksizmin sosyalist devrim, proletarya diktatörlüğü, proletaryanın bu diktatörlük uğruna mücadelede program ve taktik, strateji ve örgütlenme öğretisinin mükemmelleştirilmesi ve geliştirilmesi üzerinde yoğunlaşıyordu.

Lenin'in burjuva-demokratik devrim üzerine, proletaryanın bu devrimdeki görevleri üzerine, onun proleter devrime gelişmesi üzerine düşüncelerinin bütünü, daha önceki dönemlerde ortaya çıkmış olan düşünceler ve Leninist proleter devrim teorisi, Rusya'da 1917 yılında uygulandı. Leninist proleter devrim ve proletarya diktatörlüğü öğretisi, 1917 yılındaki durumun özelliklerinin Marksist tahliliyle, proletarya-

nın Parti tarafından yönetilmesinin deneyimleriyle, proletaryaya karşı burjuvazinin kampına geçen küçük-burjuva sosyalist partilerle ve bizzat Bolşevik Parti içindeki tekil unsurların "sol" ve öncelikle sağ yalpalamalarıyla mücadeleyle daha da geliştirildi ve daha bütünlüklü bir biçim kazandı. Bu devrimin zaferinin önkoşulları özel bir netlikle belirlendi. Bu devrimde proleter partinin strateji ve taktiği açıklığa kavuşturuldu; şiddetin, silahlı ayaklanmanın ve burjuva devlet aygıtının parçalanmasının rolü en ince detayına kadar ortaya kondu. Burjuva ve proleter devlet öğretisi daha da geliştirilip mükemmelleştirildi, proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak Sovyetler öğretisi ortaya çıktı. Aynı zamanda Lenin, Rusya'da proleter devrimin o aşılmaz tahlilini, devrimin karakterinin ve proleter devrimin ertesi günündeki sınıfsal güçler dengesinin anlatımını verdi, bu güçler dengesi, devrimin bundan sonraki aşamalarında proletarya diktatörlüğünün tutacağı yolun, proletarya partisinin saptayacağı strateji ve taktiğin çıkış noktasını oluşturuyordu. Bu cilde Lenin'in Şubat Devrimi'nden Ocak 1918'e kadarki (Kurucu Meclis'in dağıtılmasına kadarki) çalışmaları alınmıştır. Cildin sonuna, daha sonraki yıllarda yazılmış olan bazı makaleler konmuştur: "Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü", "6 Kasım 1918, Devrim Yıldönümünde Konuşma", "Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü Üzerine" ve "Devrimimiz Üzerine". Bu makaleler buraya, okurun gerek genel olarak Leninist proleter devrim teorisi hakkında, gerekse de Ekim Devrimi'nin Leninist yorumu hakkında eldeki ciltten bütünlüklü bir fikir edinebilmesi için konmuştur.

Yazı Kurulu, Lenin'in buraya girmesi gereken bütün büyük makalelerini alma olanağına sahip olmadığı için, onların yerine daha küçük, ama daha popüler çalışmalarını aldı (örneğin "Tehdit Eden Felaket ve Ona Karşı Nasıl Mücadele Edilmeli" yazısının yerine daha kısa olan "Devrimimizin Görevleri" kondu). Lenin'in 1917 yılında yazılmış ve 1918 yılında yayınlanmış olan en önemli eserlerinden biri, "Devlet ve Devrim", bu cilde alınmamıştır. Lenin'in bu eseri, devlet, burjuva demokrasisi ve proletarya diktatörlüğü üzerine sonraki diğer makaleleriyle kopmaz biçimde bağlı olduğu için, Lenin'in bu sorunlar

üzerine en önemli çalışmalarını içeren bu baskının yedinci cildine aktarılmıştır.

Bu cilde de, önceki ciltlerle aynı karakterde notlar ve ekler konmuştur.

I

ŞUBAT DEVRİMİ
VE
PERSPEKTİFLERİ

UZAKTAN MEKTUPLAR[1]

BİRİNCİ MEKTUP

Birinci Devrimin Birinci Aşaması

Emperyalist dünya savaşının ürettiği ilk devrim patlak verdi. Bu ilk devrim kesinlikle sonuncusu olmayacaktır.

Bu ilk devrimin, 1 Mart 1917 *Rus* devriminin ilk aşaması —bu satırların yazarının İsviçre'de elinde bulunan yetersiz bilgiler bir yargı oluşturmaya izin verdiği ölçüde— tamamlanmıştır. Bu ilk aşama kesinlikle devrimimizin son aşaması olmayacaktır.

Nasıl oldu da yüzyıllardır süren ve 1905–1907 yıllarında, tüm halkın üç yıl boyunca en şiddetli sınıf mücadelelerine, bütün saldırılara dayanan bir monarşinin sekiz gün içinde —bu süre Bay Milyukov'un Rusya'nın yurtdışındaki bütün temsilcilerine gönderdiği böbürlenen telgrafında anılıyor— çökmesi "mucizesi" gerçekleşebildi?

Doğada ve tarihte mucize yoktur, fakat her devrim, tarihin her ani dönemeci gibi öyle zengin bir içeriğe sahiptir, mücadele biçimlerinin ve mücadele eden güçlerin karşılıklı ilişkisinin kendine özgü bileşimlerini o kadar beklenmedik biçimde ortaya çıkarır ki, birçok şey darkafalı beyinlerde mucize olarak görünmek zorundadır.

Çarlık monarşisinin birkaç gün içinde çökebilmesi için, dünya çapında tarihsel öneme sahip tam bir dizi koşulun içiçe geçmesi gerekliydi. En önemlilerini sayalım:

Eğer Rus proletaryası 1905'den 1907'ye üç yıl içinde çok büyük sınıf çatışmalarını yaşamamış ve en büyük devrimci enerjiyi sergilememiş olsaydı, ikinci devrim imkânsız bu kadar hızlı gelişemez ve ***başlangıç*** aşamasını birkaç gün içinde tamamlayamazdı. İlk devrim (1905), toprağı derinden eşeledi, yüzyılların önyargılarını kökünden kazıdı ve milyonlarca işçiyle düzinelerce milyon köylüyü politik yaşama ve politik mücadeleye uyandırdı, Rus toplumunun ***tüm*** sınıflarını (ve tüm önemli partilerini) birbirlerine —ve tüm dünyaya— gerçek karakterleriyle, çıkarlarının, güçlerinin, eylem yöntemlerinin, yakın ve uzak hedeflerinin gerçek karşılıklı ilişkisi içinde gösterdi. İlk devrim ve onun ardından gelen karşı-devrim dönemi (1907–1914) Çarlık monarşisinin özünü açığa çıkardı, karakterini sonuna kadar belli etti ve tüm çürümüşlüğünü, alçaklığını, elebaşısı Rasputin canavarı olan Çarlık çetesinin bütün kinizmini ve sefihliğini, Romanov ailesinin, Rusya topraklarını Yahudilerin, işçilerin ve devrimcilerin kanıyla sulamış olan bu pogrom kahramanlarının, ***büyük toprak sahibi*** olarak "benzerleri arasında birinci" olan, ***milyonlarca*** desiyatin toprağa ***sahip olan,*** kendilerinin ve ***sınıflarının*** "kutsanmış mülkiyeti"ni korumak için her türlü canavarlığa ve suça hazır olan, sayısız vatandaşı yok etmeye ve boğazlamaya hazır olan Romanovların tüm canavarlıklarının yüzünü açığa çıkardı.

1905–1907 Devrimi olmadan, 1907–1914 karşı-devrimi olmadan, Rus halkının tüm sınıflarının ve Rusya'nın geri kalan bölümünde oturan halkların böylesine tam bir "kendi kaderini tayin"i imkânsız olurdu; birbirleriyle ve Çarlıkla ilişkilerini, 1917 Şubat ve Mart Devrimi'nin sekiz günü içinde ifadesini bulduğu gibi saptayamazlardı. Bu sekiz günlük devrim —kıyaslamak uygun olursa— sanki önceden düzinelerce provası ve genel provası yapılmış gibi "oynandı"; "aktörler" birbirlerini tanıyorlardı, rollerini, yerlerini biliyorlardı, çevrelerini en ufak ayrıntıya kadar, politik akımların ve eylem yöntemlerinin en ufak nüanslarına kadar biliyorlardı.

Fakat Bay Guçkov, Milyukov ve dalkavukları tarafından "büyük isyan" olarak reddedilen 1905 yılının ilk büyük devriminin, 12 yıl son-

ra, onları (*şimdilik*) iktidara getirdiği için Guçkov ve Milyukov'un "şanlı" olarak niteledikleri 1917 yılının "parlak", "şanlı devrimi"ne yol açabilmesi için, bir yandan dünya tarihinin gelişimini muazzam ölçüde hızlandıracak ve öte yandan eşi duyulmadık şiddette ekonomik, politik, ulusal ve uluslararası krizlere yol açacak durumda olan büyük, güçlü, önemli bir "rejisör" gerekliydi. Dünya tarihinin gelişiminin olağanüstü hızlanmasının dışında, bu gelişimin özellikle ani dönemeçleri gerekliydi ki, bu ani dönemeçlerden birinde, Romanovların kan ve pisliğe bulanmış arabası *bir vuruşta* devrilebilsin.

Gelişimi güçlü bir biçimde hızlandıran bu muazzam "rejisör" emperyalist dünya savaşıydı.

Bunun bir dünya savaşı olduğuna bugün artık hiç kuşku yoktur, çünkü Birleşik Devletler ve Çin bugün artık yarı yarıya savaşın içine çekilmiştir ve yarın bütünüyle çekilecektir.

Bugün artık *iki* tarafın da emperyalist bir savaş yürüttüklerine hiç kuşku yoktur. Yalnızca kapitalistler ve yandaşları, sosyal-yurtseverlerle sosyal-şovenler bu gerçeği yadsıyabilir ya da örtbas edebilir. Savaş, *gerek* Alman *gerekse de* İngiliz-Fransız burjuvazisi tarafından, küçük halkların boğazlanması hedefiyle yabancı ülkelerin yağmalanması için, dünyanın mali egemenliği için, sömürgelerin paylaşımı ve yeniden paylaşımı için, batmakta olan kapitalist düzeni, çeşitli ülkelerin işçilerini aptallaştırıp aralarına nifak sokarak kurtarmak için yürütülüyor.

Emperyalist savaş objektif bir kaçınılmazlıkla proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf mücadelesini olağanüstü hızlandırmak ve duyulmamış ölçüde tırmandırmak zorundaydı, düşman sınıflar arasında içsavaşa dönüşmek zorundaydı.

Bu *dönüşüm*, birinci aşamasında iki gücün —bir yandan tüm bilinçsiz takipçileri ve tüm bilinçli yönlendiricileri, İngiliz-Fransız elçileri ve kapitalistlerle birlikte bütün burjuva ve çiftlik beyleri Rusyası ile, diğer yandan *İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin*— birlikte Çarlığı yendikleri 1917 Şubat-Mart Devrimi'yle *başladı.*

Bu üç politik kamp, üç politik ana güç: 1) Çarlık monarşisi, dere-

beyi çiftlik sahiplerinin, eski bürokrasinin ve yüksek subayların başı; 2) küçük-burjuvazinin peşinden sürüklendiği Oktobristlerin ve Kadetlerin burjuva ve çiftlik beyi Rusyası; 3) müttefiklerini tüm proletarya ve en yoksul halkın bütün kitlesi içinde arayan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti — bu üç ***temel*** politik güç, daha "ilk aşama"nın sekiz gününde öyle tam bir netlikle ortaya çıktı ki, yabancı gazetelerin kıt telgraf haberleriyle yetinmek zorunda kalan bu satırların yazarı gibi olayların geçtiği sahneden bu kadar uzaktaki bir gözlemci bile onları farkediyordu.

Ancak bu konuya daha ayrıntılı eğilmeden önce, mektubumun tayin edici faktöre ayrılmış olan bölümüne — emperyalist dünya savaşına geri dönmek zorundayım.

Savaş, savaş yürüten güçleri, savaş yürüten kapitalist grupları, kapitalist düzenin "efendileri"ni, kapitalist köle sahiplerini ***demirden*** zincirlerle birbirine bağladı. ***Tek bir kanlı yumak*** — mevcut tarihsel anda toplumsal ve politik yaşamın tablosu budur.

Savaşın başlamasıyla birlikte burjuvazinin tarafına geçen sosyalistler, Almanya'daki bütün o Davidler ve Scheidemannlar, Rusya'daki Plehanov, Potresov, Gvozdev ve ortakları, devrimcilerin "hayalleri"ne karşı, Basel Manifestosu'nun[2] "hayalleri"ne karşı, emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürme "fantazması"na karşı uzun ve gürültülü bir vaveyla kopardılar. Çeşitli ülkelerin işçi sınıfını "uyumlu hale getirme", evcilleştirme, aptallaştırma ve bölmede kapitalistlere yardım etmiş olan ***onlar,*** kapitalizmin güya sergilediği güç, canlılık ve uyum yeteneğini çeşitli tonlarda terennüm ettiler!

Fakat, "son gülen iyi güler". Burjuvazi devrimci krizi, savaşın sonucunu daha fazla erteleyemedi. Kriz, kısa süre önce Almanya'da olan bir gözlemcinin ifadesine göre şu anda "dahice örgütlenmiş açlık"ın egemen olduğu Almanya'dan başlayarak, örgütlenmenin önemli ölçüde daha az "dahice" olduğu ve fakat ***hakeza açlığın*** yaklaştığı İngiltere ve Fransa'ya kadar tüm ülkelerde karşı konulmaz bir güçle olgunlaşıyor.

Dezorganizasyonun en korkunç ve proletaryanın (özel nitelikleri

sayesinde değil, 1905'in canlı gelenekleri sayesinde) en devrimci olduğu Çarlık Rusyası'nda devrimci krizin ***başka yerlerden daha önce*** patlak vermiş olması doğaldır. Rusya'nın ve müttefiklerinin uğradıkları çok ağır bir dizi yenilgi, bu krizin patlak vermesini hızlandırdı. Yenilgiler tüm eski hükümet aygıtını ve bütün eski düzeni sarstı, halkın ***tüm*** sınıflarını onlara karşı çıkardı ve orduyu öfkelendirdi, bunlar kemikleşmiş soylulardan ve aşırı derecede bürokrat, ahlakı bozuk unsurlardan oluşan eski yüksek subaylar kurulunun büyük bölümünü ortadan kaldırdılar, yerine ağırlıkla burjuvaziden, zümresizlerden ve küçük-burjuvaziden gelen genç, taze unsurlar koydular.

Fakat eğer askeri yenilgiler, patlamayı hızlandıran negatif bir faktör rolünü oynadıysa, İngiliz-Fransız finans kapitalinin, İngiliz-Fransız emperyalizminin Rusya'nın Oktobrist-Kadet sermayesiyle ***bağı*** da, krizin gelişimini hızlandıran bir faktördü.

Meselenin bu olağanüstü önemli yanı, kolayca anlaşılabilir nedenlerden ötürü İngiliz-Fransız basını tarafından gizleniyor, buna karşılık Alman basını tarafından oh çekilerek vurgulanıyor. Biz Marksistler, gerçeğin gözünün içine soğukkanlılıkla bakmalıyız, ne emperyalistlerin savaş yürüten bir grubunun yılanbalığı gibi kaygan diplomatlarının ve bakanlarının resmi yalanlarından, ne de onların savaş yürüten diğer grubundaki mali ve askeri rakiplerinin kötü niyetli sırıtışından ve oh çekişinden etkilenmemeliyiz. Şubat-Mart Devrimi'nin tüm seyri, ajanları ve "bağlantıları" aracılığıyla uzun süredir II. Nikola (sonuncusu olmasını umuyoruz ve bunun için çaba harcıyoruz) ile II. Wilhelm arasında bir "kısmi" anlaşma ve bir kısmi barışı engellemek için umutsuzca çabalayan İngiliz ve Fransız elçiliğinin, doğrudan Nikola Romanov'u ***devirmeye*** uğraştıklarını açıkça gösteriyor[3].

Hayal kurmayalım.

Devrim sadece, ***tamamen farklı*** akımlar, ***tamamen heterojen*** sınıf çıkarları, ***birbirine tamamen karşıt*** politik ve sosyal eğilimler, olağanüstü orijinal bir tarihsel durum sayesinde ***birleştikleri*** ve garip bir biçimde "toplu" ortaya çıktıkları için bu kadar hızlı ve —dış görünüşte, ilk, yüzeysel bakışta— bu kadar "radikal" zafer kazanabildi. Bir

yanda, ***emperyalist savaş sürdürülsün diye,*** daha acımasız ve katı sürdürülsün diye, ***yeni yeni milyonlarca*** Rus işçisi ve köylüsü ***boğazlansın*** diye, Guçkovlar İstanbul'u, Fransız kapitalistleri Suriye'yi, İngiliz kapitalistleri Mezopotamya'yı vs. ele geçirebilsin diye,- Milyukov, Guçkov ve ortaklarını iktidarı almaları için sıkıştıran İngiliz-Fransız emperyalistlerinin komplosu. Öte yanda, proletaryanın ve halk kitlelerinin (kentte ve kırda tüm yoksul halkın) ***ekmek için, barış için, gerçek özgürlük için*** derinlemesine bir devrimci hareketi.

Devrimci işçiler ve askerler, sadece bir Çar'ın yerine ***başka*** birini geçirmek isteyen Buchanan, Guçkov, Milyukov ve ortaklarının mücadelesinin onlara belirli kısa, gayet özgül bir tarihi anda ***yardıma gelmesinin*** cazibesine kapılmadan ya da bundan rahatsız olmadan, rezil Çarlık ***monarşisini*** temellerine dek yok ettiler.

Olaylar başka türlü değil, böyle gelişti. Gerçeklerden korkmayan, devrimde toplumsal güçler dengesini serinkanlılıkla tartan, her politik durumu yalnızca onun tüm verili, o anki özellikleri bakış açısıyla değil, aksine daha derindeki itici güçleri, Rusya'da ve de bütün dünyada proletaryanın ve burjuvazinin çıkarlarının daha derin karşılıklı ilişkisi bakış açısıyla değerlendiren bir politikacı başka türlü değil, böyle karar vermek zorundadır.

Petersburg'lu işçiler ve askerler, tıpkı tüm Rusya'nın işçi ve askerleri gibi, Çarlık monarşisine karşı, özgürlük için, toprağın köylülere devri için, emperyalist kitlesel katliama karşı ***barış*** için en büyük özveriyle mücadele ettiler. İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi bu kitlesel katliamı sürdürmek ve tırmandırmak için saray entrikaları hazırladı, bir komplo kışkırttı, Guçkov ve Milyukov'u kışkırtıp cesaretlendirerek ***hazır yeni bir hükümet*** kotardı ve bu hükümet de proletaryanın Çarlığa karşı ilk darbelerinden sonra hemen ***iktidarı ele geçirdi.***

Bu hükümetin bileşimi tesadüfi değildir.

Bunlar, Rusya'da politik iktidara yükselen yeni bir sınıfın, ülkemize uzun süredir iktisaden ***egemen olan*** ve gerek 1905–1907 Devrim yıllarında gerekse de 1907–1914 karşı-devrim yıllarında ve nihayet —hem de özel bir hızla—- 1914-1917 savaş yılları sırasında, yerel öz-

yönetim organlarını ve halk eğitimi alanını, çeşitli türde kongreleri, Ulusal Duma'yı, Savaş Sanayii Komiteleri'ni[4] vs. ele geçirerek olağanüstü bir hızla politik olarak örgütlenen kapitalist toprak sahipleri ve burjuva sınıfının temsilcileridir. Bu yeni sınıf daha 1917 yılında "neredeyse tümüyle" iktidardaydı; bu yüzden Çarlığı devirmek ve burjuvaziye yolu açmak için çok hafif bir darbe gerekliydi. Emperyalist savaş, güçlerin korkunç bir yoğunlaşmasını gerektiriyordu ve böylece geri kalmış Rusya'nın gelişimini öylesine hızlandırdı ki, İtalya'ya, İngiltere'ye ve neredeyse Fransa'ya da "bir sıçrayışta" (gerçekte yalnızca ***görünürde*** bir sıçrayış) ***yetiştik*** ve "parlamenter", "ulusal" (yani emperyalist katliam ve halkın kandırılması işine uygun) bir "koalisyon hükümeti" kazandık.

Aslında ***mevcut*** savaş açısından milyarlık İngiltere ve Fransa "firmaları"nın yalnızca kâtibi olan bu hükümetin yanı sıra, proletaryanın ve kent ve kır nüfusunun yoksul kesiminin tümünün çıkarlarını dile getiren yeni, gayri-resmi, henüz gelişmemiş, henüz nispeten zayıf bir ***işçi hükümeti*** ortaya çıkmıştır. Bu, Petersburg'daki ***İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'***dir.

Marksist taktiğimizi, üzerinde inşa edilmesi gereken biricik sağlam temel üzerinde, ***olgular*** temeli üzerinde inşa etmemiz için, herşeyden önce mümkün en büyük objektif kesinlikle saptamaya çalışmamız gereken ***gerçek*** politik durum budur.

Çarlık monarşisi devrilmiş, fakat henüz yok edilmemiştir.

Emperyalist savaşı "sonuna kadar" yürütmek isteyen Kadetlerin ve Oktobristlerin burjuva hükümeti, gerçekte "İngiltere & Fransa" mali firmasının bir kâtibidir, halk üzerinde iktidarını ve emperyalist kitlesel katliamı sürdürme olanağını elinde tutmasıyla bağdaşır olduğu ölçüde bu hükümet, halka ***en yüksek derecede*** özgürlükler ve sadaka vaat etmek ***zorundadır.***

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti bir işçi hükümetinin embriyonudur, en yoksul halk katmanlarının tümünün, yani ***barış, ekmek ve özgürlük*** isteyen halkın onda dokuzunun çıkarlarının temsilcisidir.

Bu üç faktörün mücadelesi, şimdi başlamış olan ve devrimin bi-

rinci aşamasından ikincisine ***geçişi*** oluşturan durumu karakterize etmektedir.

Eğer Çarlık monarşisine karşı gerçek bir mücadele yürütülecekse, eğer liberalizmin güzel konuşan adamlarının sözleri ve vaadleriyle yetinilmeyip, özgürlükler gerçekten güvence altına alınmak isteniyorsa, o zaman işçiler yeni hükümeti değil, bu hükümet işçileri "desteklemek" zorundadır! Çünkü Çarlığın kesin olarak yok edilmesinin ve özgürlüğün biricik ***garantisi, proletaryanın silahlanması*** ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin rolünün, öneminin ve iktidarının güçlendirilmesidir.

Başka her şey boş laf ve yalandır, liberal ve radikal kamptan kahvehane politikacılarının kendi kendini kandırmasıdır.

İşçilerin silahlanmasına yardım edin ya da en azından onlar bunu yaparken rahatsız etmeyin — o zaman Rusya'da özgürlük yenilmez olacaktır, monarşi restore edilemeyecektir ve cumhuriyet güvence altına alınmış olacaktır.

Başka herşey halkı kandırmadır. Vaatler ucuzdur. Vaatler bedavadır. Bütün burjuva devrimlerde, burjuvazinin tüm politik sahtekârları halkı vaatlerle "beslediler" ve işçileri budala yerine koydular.

Devrimimiz bir burjuva devrimidir, ***bu yüzden*** işçiler burjuvaziyi desteklemelidir — Tasfiyecilerin kampından tümüyle yeteneksiz politikacılar böyle diyor.

Bizim devrimimiz bir burjuva devrimidir —diyoruz biz Marksistler—, ***bu yüzden*** işçiler burjuvazinin politik sahtekârlarının aldatmacası hakkında halkı aydınlatmalı ve onlara sözlere inanmamayı ve yalnızca ***kendi*** güçlerine, ***kendi*** örgütüne, ***kendi*** birlikteliğine, ***kendi*** silahlanmasına güvenmeyi öğretmelidir.

Oktobristlerin ve Kadetlerin, Guçkovların ve Milyukovların hükümeti, bunu içtenlikle istese bile ***ne barış, ne ekmek ne de özgürlük*** verebilir.

Bu hükümet halka barış veremez, çünkü o bir savaş hükümetidir, emperyalist cinayetleri sürdürmekle yükümlü bir hükümettir, Ermenistan'ın, Galiçya'nın, Türkiye'nin ilhakı, İstanbul'un alınması, Polonya,

Kurland, Litvanya vs.'nin yeniden fethi eski Çarlık politikasını şimdiye dek tek bir sözcükle reddetmemiş olan bir ***fetih*** hükümetidir. Bu hükümetin eli ve ayağı İngiliz-Fransız emperyalist sermayesiyle bağlanmıştır. Rus sermayesi, ***yüzlerce milyar*** rubleyle çalışan ve adı "İngiltere & Fransa" olan dünya "şirketi"nin yalnızca bir şubesidir.

Bu hükümet halka ekmek veremez, çünkü burjuva bir hükümettir. ***En iyi*** halde halka, Almanya örneği üzre "dahice örgütlenmiş bir açlık" getirecektir. Fakat halk açlık çekmek istemiyor. Halk ekmeğin var olduğunu ve ancak ***sermayenin ve toprak mülkiyetinin kutsallığı önünde durmayan*** önlemlerin yardımıyla sağlanabileceğini öğrenecektir, hem de mutlaka yakında.

Bu hükümet halka özgürlük veremez, çünkü halktan ***korkan*** toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin bir hükümetidir.

Bu hükümete karşı tutumumuzun taktik görevleri üzerine bir başka makalede söz edeceğiz. Orada, mevcut durumun —devrimin birinci aşamasından ikinci aşamasına ***geçişin***— özgünlüğünün nerede yattığını ve neden bu anda şu şiarın, şu "günün parolası"nın geçerli olduğunu göstereceğiz: ***İşçiler, Çarlığa karşı içsavaşta proleter kahramanlık mucizeleri yarattınız, devrimin ikinci aşamasında zaferinizi hazırlamak için proletaryanın ve tüm halkın örgütlenmesinde mucizeler yaratmalısınız.***

Burada kendimizi devrimin mevcut aşaması sırasında sınıf mücadelesinin ve sınıf güçlerinin tahliliyle sınırlıyoruz, fakat daha şu soruyu da yanıtlamak zorundayız: ***mevcut*** devrimde proletaryanın ***müttefikleri*** kimlerdir?

Proletaryanın ***iki*** müttefiki vardır: birincisi, Rusya'da nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan düzinelerce milyon yarı-proleter ve kısmen küçük-burjuva unsurlar kitlesi. Bu kitlenin barışa, ekmeğe, özgürlüğe, toprağa ***gereksinimi vardır.*** Bu kitle, yaşam koşulları itibariyle küçük-burjuvaziye çok yakın olduğu ve burjuvaziyle proletarya arasında yalpaladığı için, kaçınılmaz olarak burjuvazi ve özellikle küçük-burjuvaziden bir ölçüde etkilenecektir. Guçkov, Lvov, Milyukov ve ortakları savaşı şiddetlendirdiği ölçüde ***o kadar korkunç*** olacak olan

savaşın korkunç dersleri, bu kitleyi kaçınılmaz olarak proletaryaya itecek ve onu proletaryanın önderliğini izlemeye zorlayacaktır. Şimdi yeni düzenin özgürlüğünden ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nden yararlanmalı ve herşeyden önce ve esas olarak bu kitleyi ***aydınlatmaya*** ve ***örgütlemeye*** çalışmalıyız. Köylü Temsilcileri Sovyetleri, Kır İşçileri Sovyetleri oluşturulmalıdır — bu en önemli görevlerden biridir. Burada çabalarımız yalnızca, kır işçilerinin kendi özel Sovyetlerini yaratmalarına değil, aynı zamanda mülksüz ve yoksul köylülerin de varlıklı köylülerden ***ayrı*** örgütlenmesine yönelik olacaktır. Şimdi özellikle acil olan örgütsel çalışmanın özel görevleri ve özel biçimleri üzerine, bundan sonraki mektupta yazacağım.

Rus proletaryasının ikinci müttefiki, ***bütün*** savaşan ülkelerin ve bir bütün olarak tüm ülkelerin proletaryasıdır... Şu anda uluslararası proletarya içinde savaştan dolayı güçlü bir depresyon hüküm sürmektedir ve tıpkı Rusya'da Plehanov, Gvozdev, Potresov gibi Avrupa'da burjuvazinin saflarına geçmiş olan sosyal-şovenler sık sık onun adına konuşuyorlar. Fakat proletarya, emperyalist savaşın sürdüğü her ayla birlikte kendini sosyal-şovenlerin etkisinden gittikçe daha fazla kurtardı, ve Rus devrimi bu süreci ***kaçınılmaz olarak*** muazzam ölçüde hızlandıracaktır.

Rusya proletaryası, mevcut geçiş döneminin ***özel niteliklerinden*** yararlanabilir ve ***yararlanacaktır*** ve bu iki müttefike dayanarak, önce demokratik cumhuriyeti kazanıp köylülerin toprakbeyleri üzerinde tam zaferini sağlayacak ve sonra savaşın eziyet çektirdiği halklara yalnızca onun barış, ekmek ve özgürlük vereceği sosyalizme doğru ilerleyecektir.

20 (7) Mart 1917

İSVİÇRELİ İŞÇİLERE VEDA MEKTUBU[5]

Yoldaşlar! İsviçre işçileri!

Devrimci-enternasyonalist çalışmayı yurdumuzda sürdürmek için İsviçre'den Rusya'ya gitmek üzereyken, (*aynı* adı taşıyan, ama Organizasyon Komitesi tarafından sevk ve idare edilen ***diğer*** partinin tersine), Merkez Komitesi tarafından sevk ve idare edilen Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi üyesi bizler kardeşçe selamlarımızı gönderir ve size, göçmenlere karşı dostça tutumunuzdan dolayı en içten yoldaşça teşekkürlerimizi ifade ederiz.

Tüm ülkelerin sosyal-yurtseverleri gibi, proletarya kampından burjuvazi kampına geçmiş olan ***aşikâr*** sosyal-yurtseverler ve oportünistler, İsviçre'li Grütliciler, sizi ***açıkça*** yabancıların İsviçre işçi hareketi üzerindeki zararlı etkisine karşı mücadele etmeye çağırdılar; İsviçre Sosyalist İşçi Partisi liderlerinin çoğunluğunu oluşturan ***maskeli*** sosyal-yurtseverler ve oportünistler, ***üstü örtülü*** biçimde aynı politikayı yürüttüler; İsviçre'nin enternasyonalist bakış açısına sahip devrimci sosyalist işçileri arasında en büyük sempatiyi bulduğumuzu ve onlarla yoldaşça ilişkilerin bize çok yararı olduğunu açıklamakta tereddüt etmiyoruz.

İsviçre hareketinin, bilinmesi buradaki hareket içinde uzun bir faaliyeti gerektiren sorunları hakkında hep özellikle ihtiyatlı tavır aldık. Fakat içimizde İsviçre İşçi Partisi'nin üyesi olanlar —10–15 kişiden fazla değildi—, uluslararası ve sosyalist hareketin genel ve ilkesel so-

runlarında bizim bakış açımızı, "Zimmerwald Solu"nun bakış açısını kararlılıkla temsil etmeyi ve sadece sosyal-yurtseverliğe karşı değil, aynı zamanda İsviçre'de R. Grimm, F. Schneider, J. Schmidt ve diğerlerinin, Almanya'da Kautsky, Haase ve "Çalışma Grubu"nun[6], Fransa'da Longuet, Pressemane ve diğerlerinin, İngiltere'de Snowden, Ramsay MacDonald ve diğerlerinin, İtalya'da Turati, Treves ve dostlarının, Rusya'da yukarıda adı geçen "Organizasyon Komitesi"nin (Akselrod, Martov, Çaydze, Skobelev ve diğerleri) dahil olduğu "Merkez" denen akımla da mücadele etmeyi görev bildiler.

İsviçre'nin devrimci sosyal-demokratlarıyla, özellikle kısmen "Özgür Gençlik" dergisi çevresinde toplanmış olan yoldaşlarla dayanışma içinde birlikte çalıştık, bunlar savaşa karşı tavır sorununu karara bağlayacak olan bir Parti Kongresinin Nisan 1917'de toplanması üzerine (Almanca ve Fransızca dillerinde) bir referandum kaleme alıp dağıttılar; Töß'deki Zürih Kantonu Parti Kongresi'nde, gençlerin ve "sollar"ın savaş sorununa ilişkin kararını sundular; Mart 1917'de Almanca ve Fransızca dillerinde "Barış Koşullarımız" başlıklı bir bildiri çıkardılar ve Fransız İsviçre'sinin bazı yörelerinde dağıttılar vs.

Aynı düşünceyi paylaşanlar olarak omuz omuza çalıştığımız bu yoldaşlara kardeşçe selamlarımızı gönderiyoruz.

Emperyalist İngiliz hükümetinin, Rus enternasyonalistlerine, Guçkov-Milyukov ve ortaklarının emperyalist hükümetinin bu uzlaşmaz karşıtlarına, Rusya'nın ***emperyalist*** savaşı sürdürmesinin bu uzlaşmaz karşıtlarına, ne pahasına olursa olsun Rusya'ya geçiş izni vermeyeceğine bizim açımızdan hiç kuşku yoktu ve yoktur.

Bu bağıntıda, Rus devriminin görevlerinden ne anladığımızı kısaca açıklamamız gerekiyor. İsviçreli işçiler aracılığıyla, bugüne dek barışın nimetlerinden ve nispeten en büyük politik özgürlükten yararlanan İsviçre ahalisiyle aynı dilleri konuşan Alman, Fransız ve İtalyan işçilerine hitap edebileceğimiz ve etmek zorunda olduğumuz oranda bunu daha da gerekli görüyoruz.

Partimiz merkez organında, Cenevre'de yayınlanan 13 Ekim 1915 tarihli "Sosyal-Demokrat" gazetesinin 47. sayısında yaptığımız açıkla-

maya* kayıtsız-şartsız sadakat içindeyiz. Orada, eğer Rusya'da devrim zafer kazanıp, iktidara ***emperyalist*** savaşın, İstanbul'un, Ermenistan'ın, Galiçya'nın vs. vs. fethi için savaşın sürdürülmesinden yana olan ***cumhuriyetçi*** bir hükümet gelirse, böyle bir hükümetin kararlı karşıtları olacağımızı, ***böyle*** bir savaşta "anavatan savunması"na ***karşı*** olacağımızı söyledik.

Yaklaşık bu durum ortaya çıktı. Rusya'nın yeni hükümeti, Rusya'da monarşinin yeniden kurulması üzerine II. Nikola'nın kardeşiyle pazarlık yapan ve ***monarşist*** Lvov'la Guçkov'un en önemli ve tayin edici görevlere sahip oldukları bu hükümet, "Almanlar Wilhelm'i devirmelidir" şiarını atarak işçileri kandırmaya çalışıyor. (Doğru! Fakat neden buna, İngilizlerin, İtalyanların vs. krallarını ve Rusların monarşist Lvov ve Guçkovlarını devirmek zorunda oldukları eklenmiyor?) Bu hükümet böyle bir şiarla ve Çarlığın Fransa, İngiltere vs. ile yaptığı ve ***Guçkov-Milyukov-Kerenski Hükümeti'nin teyit ettiği*** emperyalist yağma anlaşmalarını gizli tutarak, Almanya'ya karşı kendi ***emperyalist*** savaşını bir "savunma savaşı" (yani haklı, proletaryanın bakış açısından bile caiz bir savaş) olarak göstermeye çalışıyor; Rus, İngiliz vs. sermayesinin yağmacı, emperyalist hedeflerini savunmayı, (Rusya'da ***henüz*** olmayan ve kurulmasını Lvov ve Guçkov'un ***vaat bile etmedikleri***) Rus cumhuriyetini "savunma" gibi göstermeye çalışıyor.

Eğer, açık Rus sosyal-yurtseverleri (Plehanov, Zasuliç, Potresov gibi) ile "Merkez" partisi, "Organizasyon Komitesi" Partisi, Çaydzelerin, Skobelevlerin partisi vs. arasında: "Almanlar Wilhelm'i devirmedikçe, savaşınız bir savunma savaşıdır" şiarı temelinde belli bir yakınlaşmanın olduğu yönündeki son telgraf haberleri doğruysa, eğer bu doğruysa, oportünist, yalpalayan politik tavırları nedeniyle ***daha önceleri de*** hep mücadele ettiğimiz Çaydzelerin, Skobelevlerin partisine karşı şimdi artık iki kat enerjiyle mücadele edeceğiz.

Şiarımız şudur: Guçkov-Milyukov Hükümetine asla destek yok! Çarlığın restorasyonuna karşı mücadelenin çıkarları için bu desteğin gerekli olduğunu söyleyen, halkı kandırır. Tersine: tam da Guçkov

* *Bkz. elinizdeki baskının V. cildi, "Bazı Tezler", s. 165-168.* —***Red.***

Hükümeti Rusya'da monarşinin restorasyonu üzerine *pazarlığı çoktan yapmıştır bile. Ancak* proletaryanın silahlanması ve örgütlenmesi, Guçkov ve ortaklarını Rusya'da monarşiyi *restore etmekten alıkoyabilir.* Ancak Rusya'nın ve *tüm Avrupa*'nın devrimci proletaryası, eğer enternasyonalizme sadık kalırsa, insanlığı emperyalist savaşın dehşetinden kurtarabilecek durumdadır.

Rusya proletaryasının devrimci-enternasyonalist öncüsünün önündeki korkunç zorlukları bilmiyor değiliz. Şimdiki gibi bir zamanda en hızlı ve ani değişiklikler mümkündür. "Sosyal-Demokrat"ın* 47. sayısında zorunlu olarak ortaya çıkan, devrim onu *derhal* iktidara getirirse Partimizin ne yapacağı sorusuna açık ve dolambaçsız bir yanıt verdik. Yanıtımız şöyleydi: 1) vakit geçirmeksizin *tüm* savaşan halklara barış önerirdik; 2) *tüm* sömürgelerin ve *tüm* ezilen ya da tam haklara sahip olmayan halkların derhal kurtuluşunu talep eden barış koşullarımızı yayınlardık; 3) Büyük Ruslar tarafından ezilen halkların kurtuluşunu derhal ele alır ve sonuçlandırırdık; 4) bu tür koşulların Almanya'nın yalnız monarşist değil, cumhuriyetçi burjuvazisi için de *kabul edilemez* olacağı ve yalnız Almanya için *değil,* İngiltere ve Fransa'nın kapitalist hükümetleri için de kabul edilemez olacağı yanılgısına bir an bile kapılmıyoruz.

Alman burjuvazisine karşı, ve yalnızca Alman burjuvazisine karşı değil, devrimci bir mücadele yürütmek zorunda kalırdık. *Bu savaşı kabul ederdik.* Biz pasifist değiliz. Biz, kapitalistler arasında ganimetin paylaşımı uğruna yürütülen emperyalist savaşların karşıtıyız, ama devrimci proletaryanın, *sosyalizmin yararına* zorunlu *olabilecek* devrimci savaşlara da tövbe etmesi gerektiğini her zaman saçmalık olarak niteledik.

"Sosyal-Demokrat"ın 47. sayısında taslağını çizdiğimiz görev, dev gibi büyüktür. Bu görev ancak, proletaryayla burjuvazi arasında bir dizi uzun, büyük sınıf çarpışmaları süreci içinde çözülebilir. Ne var ki *tüm* insanlığı bir çıkmaza sokan, onu ya daha milyonlarca insanın mahvolmasına ve tüm Avrupa kültürünün kesin olarak imhasına izin

---

* *Bkz. aynı yerde, s. 165-168.* —***Red.***

verme, ya da ***tüm*** uygar ülkelerde iktidarın proletarya tarafından devralınması, sosyalist devrimin gerçekleştirilmesi ikilemi içine sokan, bizim sabırsızlığımız, bizim isteklerimiz değil, emperyalist savaşın yol açtığı ***objektif koşullardır.***

Emperyalist savaşın objektif kaçınılmazlıkla yol açtığı devrimler dizisini ***başlatma*** büyük onuru Rus proletaryasına düşmüştür. Ancak diğer ülkelerin işçileri arasında Rus proletaryasını seçkin devrimci proletarya sayma düşüncesi bize kesinlikle yabancıdır. Rusya proletaryasının, diğer ülkelerin işçilerinden ***daha az*** örgütlü, hazırlıklı ve sınıf bilinçli olduğunu çok iyi biliyoruz. Özel nitelikler değil, yalnızca özel tarihsel koşullar Rusya proletaryasını ***belli, belki de çok kısa bir süre için,*** tüm dünyanın devrimci proletaryasının öncüsü yaptı.

Rusya bir köylü ülkesidir, en geri Avrupa ülkelerinden biridir. Sosyalizm orada ***derhal*** ve ***doğrudan*** zafer ***kazanamaz.*** Fakat ülkenin köylü karakteri, aristokrat büyük toprak sahiplerinin bugün hâlâ muazzam toprak mülkiyeti gözönüne alındığında —1905'in deneyimleri temelinde— Rusya'da burjuva-demokratik devrime korkunç bir ivme kazandırabilir ve devrimimizi sosyalist dünya devriminin ***önsözüne*** dönüştürebilir, bu devrimin ***basamağı*** haline getirebilir.

Partimiz, gerek 1905'in gerekse de 1917 ilkbaharının deneyimleriyle tümüyle onaylanmış olan bu düşünceler uğruna mücadele içinde ortaya çıktı, bütün diğer partilere karşı uzlaşmaz bir mücadele yürüttü. Bu düşünceler uğruna gelecekte de mücadele edeceğiz.

Rusya'da sosyalizm doğrudan ve hemen zafer kazanamaz. Fakat köylü kitlesi, koşulları olgun olan kaçınılmaz tarım devrimini, aristokrat toprak sahiplerinin bütün sınırsız toprak mülkiyetinin ***kamulaştırılmasına*** kadar ***götürebilir.*** Bu şiarı daima savunduk; bu şiar şimdi yeniden Petersburg'da gerek Partimiz Merkez Komitesi tarafından gerekse de Partimiz gazetesi "Pravda" tarafından ortaya atıldı. Proletarya, bir yanda ücretli tarım işçileri ve onlara yakın olan en yoksul köylüler ile Stolipinci tarım "reformu" (1907–1914) tarafından güçlendirilen ***varlıklı köylüler*** arasında acımasız sınıf çatışmalarının kaçınılmaz olduğu konusunda kendini aldatmaksızın ***bu*** şiar için mücadele ede-

cektir. Birinci ve İkinci Duma'da (1907) 104 köylü temsilcisinin devrimci bir tarım tasarısı sundukları unutulmamalıdır, buna göre bütün araziler ulusallaştırılacak ve tasarruf hakkı, tamamen demokratik temelde seçilmiş olan yerel komitelerin eline verilecekti[7].

Böyle bir devrim aslında asla sosyalist olmazdı. Fakat uluslararası işçi hareketine korkunç bir teşvik sağlardı. Rusya'da sosyalist devrimin mevzilerini ve onun kır işçileri ile en yoksul köylüler üzerindeki etkisini büyük ölçüde güçlendirirdi. Bu devrim, kent proletaryasına, bu etkiye dayanarak, "İşçi Temsilcileri Sovyetleri" gibi devrimci örgütleri genişletme, burjuva devletlerin eski baskı araçları ordu, polis, bürokrasi yerine bunları koyma ve —dayanılmaz ölçüde ağır emperyalist savaşın ve sonuçlarının baskısı altında— üretimin ve ürünlerin paylaşımının denetimi için bir dizi devrimci önlemler gerçekleştirme olanağı verirdi.

Rus proletaryası sosyalist devrimi yalnızca kendi öz güçleriyle zaferle ***tamamlayamaz.*** Fakat Rus devrimine öyle bir ivme kazandırabilir ki, bu devrim için en iyi önkoşullar yaratılır ve buna bir anlamda ***başlanır. En önemli,*** en güvenilir müttefiklerine, ***Avrupalı*** ve Amerikalı ***sosyalist*** proletaryaya, nihai mücadelelere girmesi için koşulları kolaylaştırabilir.

Varsın ikircikliler, Avrupa sosyalizminde emperyalist burjuvazinin iğrenç uşakları —Almanya'da Scheidemannlar, Legienler, Davidler ve ortakları, Fransa'da Guesdeler, Renaudeller ve ortakları, İngiltere'de Fabiancılar ve "Labouristler"[8]— belli bir süre zafer kazandılar diye umutsuzluğa düşedursunlar. Dünya devriminin dalgalarının, bu ***kirli köpüğü*** uluslararası işçi hareketinden çok yakında çıkarıp atacağından kesinlikle eminiz.

Almanya'da proleter kitlenin, 1871'den 1914'e kadarki uzun on yıllar boyunca Avrupa'nın "fırtına öncesi sessizliği"nde, ısrarlı, inatlı, kararlı örgütsel çalışmasıyla insanlığa ve sosyalizme o kadar çok şey vermiş olan bu aynı kitlenin ruh hali artık ***kaynama noktasına*** yakındır. Alman sosyalizminin geleceğini temsil edenler, hain Scheidemann, Legien, David ve ortakları değildir, yalpalayan, "barışçıl" döne-

min rutininden kurtulamayan Haase, Kautsky ve benzeri politikacılar da değildir.

Bu gelecek, bir Karl Liebknecht'i ortaya çıkarmış olan, "Spartaküs Grubu"nu yaratmış olan akıma, Bremen'de yayınlanan "Arbeiterpolitik"te[9] propaganda yürüten akıma aittir.

Emperyalist savaşın objektif koşulları, devrimin, Rus devriminin ***birinci aşamasıyla,*** Rusya'yla sınırlı kalmayacağının teminatıdır.

Alman proletaryası, Rus ve uluslararası proleter devrimin en sadık, en güvenilir müttefikidir.

Partimiz Kasım 1914'te "emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürme", ezilenlerin ezenlere karşı, sosyalizm için savaşına dönüştürme şiarını attığında, bu şiar sosyal-yurtseverler tarafından düşmanca ve öfkeli bir alayla, sosyal-demokrat "Merkez" tarafından inanmaz, kuşkulu, karaktersizce, bekle-gör bir suskunlukla karşılandı. Alman sosyalşoveni ve sosyal-emperyalisti David bunu "delilik" olarak niteledi ve Rus (ve İngiliz-Fransız) sosyal-şovenizminin, lafta sosyalizmin pratikte emperyalizmin temsilcisi Bay Plehanov bunu "düş ile komedi arası birşey" olarak adlandırdı. Merkez'in temsilcileri ise susmayı sürdürdüler ya da bu "boşluktaki düz hat" üzerine yavan nüktelerle yetindiler.

Mart 1917'den sonra şimdi, bu şiarın doğru olduğunu ancak körler görmeyebilir. Emperyalist savaşın içsavaşa dönüşmesi olgu ***haline geliyor.***

Yaşasın Avrupa'da ***başlamakta olan*** proleter devrim!

Bu mektubu (yeni takvimle) 8 Nisan 1917'de bir toplantıda onaylayan, yola çıkan (Merkez Komitesi önderliğindeki) Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi üyesi yoldaşlar adına.

N. Lenin

8 Nisan (26 Mart) 1917

BUGÜNKÜ DEVRİMDE PROLETARYANIN GÖREVLERİ ÜZERİNE[10]

Petrograd'a ancak 3 (16) Nisan gecesi vardığım için, 4 (17) Nisan'daki toplantıda devrimci proletaryanın görevleri üzerine raporumu tabii ki yalnızca kendi adıma ve hazırlığımın yetersiz olduğunu belirterek sunabildim.

Kendime ve *vicdanlı* muhaliflere işi kolaylaştırmak için yapabileceğim tek şey, *yazılı olarak* formüle edilmiş tezler hazırlamaktı. Bunları okudum ve metni yoldaş Tsereteli'ye verdim. Bunları çok yavaş ve iki kez okudum, ilkönce Bolşeviklerin toplantısında, sonra da Bolşeviklerle Menşeviklerin ortak toplantısında.

Şimdi, raporumda çok daha ayrıntılı ele aldığım konular üzerine yalnızca çok kısa açıklayıcı notlar bulunan bu kişisel tezlerimi yayınlıyorum.

TEZLER

1) Savaşa karşı tavrımızda, ki bu savaş Rusya açısından Lvov ve ortaklarının yeni hükümeti altında da —bu hükümetin kapitalist karakteri dolayısıyla— mutlak emperyalist bir yağma savaşı olarak kalmak-

tadır, "devrimci anavatan savunması"na[11] en ufak bir taviz bile caiz değildir.

Devrimci anavatan savunusunu gerçekten haklı gösterebilecek devrimci bir savaşı sınıf bilinçli proleterya yalnızca: a) iktidarın proletarya ve ona katılan köylülüğün en yoksul kesimlerinin eline geçmesi; b) yalnızca sözde değil fiiliyatta da her türlü ilhaktan vazgeçilmesi; c) sermayenin tüm çıkarlarıyla gerçekten ve tamamen kopuş koşulu altında onaylayabilir.

Kuşkusuz dürüst olan ve savaşı fetih istedikleri için değil, sadece zorunlu bir kötülük olarak kabul eden, ancak burjuvazi tarafından aldatılan devrimci anavatan savunması yandaşlarının geniş katmanlarının kitlesini özellikle titiz, ısrarlı ve sabırlı bir şekilde hataları hakkında aydınlatmak gerekir. Sermaye ile emperyalist savaş arasındaki ayrılmaz bağıntı onlara kavratılmalıdır, savaşın bir şiddet barışıyla değil, gerçekten demokratik bir barışla sona ermesinin, sermaye devrilmeden ***imkânsız*** olduğu onlara kavratılmalıdır.

Cephedeki birlikler arasında bu anlayışın en yaygın propagandasının örgütlenmesi.

Kardeşleşme.

2) Rusya'da mevcut durumun özgünlüğü, proleteryanın yeterince gelişmemiş sınıf bilinci ve yetersiz örgütlülüğü sonucunda burjuvaziyi iktidara getiren devrimin birinci aşamasından, iktidarı proletaryanın ve köylülüğün en yoksul katmanlarının eline vermek zorunda olan ***ikinci*** aşamasına ***geçişten*** ibarettir.

Bu geçiş, bir yandan en üst derecede legalite ile (Rusya ***şu sırada*** savaşan ülkeler içinde en özgürüdür), öte yandan kitleler üzerinde bir diktatörlüğün yokluğuyla, ve son olarak kapitalistlerin, barış ve sosyalizmin bu en kötü düşmanlarının hükümetine karşı kitlelerin körü körüne güveniyle karakterizedir.

Bu özgünlük bizden, proletaryanın politik yaşama gözlerini henüz yeni açmış muazzam kitleleri arasında Parti çalışmasının ***özel*** koşullarına uyum sağlama yeteneği talep eder.

3) Geçici Hükümet'in asla desteklenmemesi. Tüm vaatlerinin,

özellikle ilhaktan vazgeçme vaadinin sahtekârlığının bütünüyle açığa çıkarılması. Yanılsama uyandıran, ***bu*** hükümetin, kapitalistlerin hükümetinin emperyalist olmaktan ***vazgeçmesi*** uygunsuz "talebi" yerine, onun teşhiri.

4) İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin çoğunda Partimizin azınlıkta olduğu, hatta şimdilik, burjuvazinin etkisi altında olan ve bu etkiyi proletarya içinde uygulayan Halkçı-Sosyalistlerden ve Sosyal-Devrimcilerden[illegible] Organizasyon Komitesi'ne (Çaydze, Tsereteli vs.), Steklov'a vs. kadar ***tüm*** küçük-burjuva oportünist unsurların ***bloku*** karşısında güçsüz bir azınlıkta olduğu olgusunu tanımak.

İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin devrim hükümetinin ***biricik mümkün*** biçimi olduğu ve bu yüzden, ***bu*** hükümet burjuvazinin etkisi altında bulunduğu sürece, görevimizin ancak ve yalnızca hata ve taktiklerin sabırla, sistemli, ısrarlı, özellikle kitlelerin pratik gereksinimlerine uygun olarak ***kavratılması*** olabileceği konusunda kitleleri aydınlatmak.

Azınlıkta olduğumuz sürece, işimiz hataların eleştirisi ve açığa çıkarılmasıdır, bunu yaparken aynı zamanda, kitlelerin hatalarını deneyimle aşabilmeleri için tüm devlet erkinin zorunlu olarak İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ne geçmesini propaganda ederiz.

5) Parlamenter cumhuriyet değil —İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nden buna geri dönmek geriye doğru bir adım olurdu—, aksine tüm ülkede, tepeden tırnağa bir İşçi, Kır İşçisi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti.

Polis, ordu ve bürokrasinin kaldırılması.*

Hemen hemen hepsi seçimle iş başına gelen ve her zaman azledilebilir olması gereken tüm memurlara, kalifiye bir işçinin ortalama ücretinden fazla ücret ödenmemesi.

6) Tarım programında ağırlığın Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri'ne verilmesi.

Tüm çiftlik beyi toprakların kamulaştırılması.

Ülkede ***tüm*** toprağın ulusallaştırılması; tasarruf hakkı yerel Kır

* *Yani daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının geçirilmesi.*

İşçileri ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne aittir. Yoksul köylülerin özel Temsilciler Sovyetleri'nin oluşturulması. Tüm büyük çiftliklerden (yaklaşık 100–300 desiyatin büyüklüğünde, yerel ve başka koşullar gözönüne alınarak ve yerel makamların takdirine göre), Kır İşçileri Temsilcileri Sovyeti'nin denetimi altında ve kamu hesabından örnek çiftliklerin kurulması.

7) Ülkedeki bütün bankalarının derhal, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin denetimine tabi bir ulusal bankada birleştirilmesi.

8) ***Dolaysız*** görevimiz olarak sosyalizmin "yürürlüğe konması" değil, bilakis şimdilik sadece, toplumsal üretimin ve ürünlerin paylaşımının ***denetiminin*** derhal İşçi Temsilcileri Sovyeti tarafından devralınması.

9) Parti'nin görevleri:

a) Derhal bir Parti Kongresi;

b) Parti programının değiştirilmesi, herşeyden önce;

1- emperyalizm ve emperyalist savaş üzerine,

2- devlete karşı tavır ve ***bizim*** bir "Komün devleti"* talebimiz üzerine,

3- eskimiş asgari programın değiştirilmesi;

c) Partinin isminin değiştirilmesi**

10) Enternasyonal'in yenilenmesi.

Devrimci bir Enternasyonal'in, ***sosyal-şovenlere*** karşı ve "Merkez"e*** karşı bir Enternasyonal'in yaratılması için inisiyatif.

Okurun, vicdanlı muhalifler "örneği"ni neden ender bir istisna olarak özellikle vurguladığımı anlayabilmesi için, yukarıdaki tezlerle, Bay Goldenberg'in şu itirazını karşılaştırmasını rica ediyorum: Lenin, "içsavaş bayrağını, devrimci demokrasinin göbeğine dikti" (Bay Plehanov'un "Yedinstvo"sunun[13] 5. sayısında aktarılmaktadır).

* *Yani Paris Komünü örneği üzre bir devlet.*

** *Resmi temsilcilerinin burjuvaziye iltihak ederek ("anavatan savunucuları" ve yalpalayan "Kautskyciler") tüm dünyada sosyalizme ihanet ettiği "sosyal-demokrasi" yerine, kendimizi Komünist Partisi olarak adlandırmalıyız.*

*** *Uluslararası sosyal-demokraside Merkez diye, şovenlerle (= anavatan*

Bir inci, öyle değil mi?

Yazıyorum, okuyorum, kafamda evirip çeviriyorum: "Kuşkusuz dürüst olan... ancak burjuvazi tarafından aldatılan devrimci anavatan savunucuları yandaşlarının ***geniş*** katmanlarının kitlesi ***özellikle*** titiz, ısrarlı ve ***sabırlı*** bir şekilde, hataları hakkında aydınlatılmalıdır..." Fakat anavatan savunucuları yandaşları ***kitlesinin ne geniş*** katmanlarına ne de temsilcilerine mensup olan, kendilerine sosyal-demokrat diyen burjuva beyler, görüşlerimi bilinçli olarak şöyle yineliyor ve yorumluyorlar: "İçsavaş" (ne tezlerde ne de raporda içsavaş hakkında tek sözcük de olsa yoktur!) "bayrağını(!) devrimci demokrasinin göbeğine (!!) dikti (!)".

Nedir bu? Bunun bir pogrom kışkırtısından ne farkı var? "Ruskaya Volya"dan[14] ne farkı var?

Yazıyorum, okuyorum, kafamda evirip çeviriyorum: "...İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin devrim hükümetinin ***biricik mümkün*** biçimi olduğu ve bu yüzden... bizim görevimizin ancak ve yalnızca hataların ve taktiklerin sabırla, sistematik, ısrarlı, özellikle kitlelerin pratik greksinimlerine uygun olarak ***kavratılması*** olabileceği"...

Fakat belli türden muhalifler görüşlerimi "devrimci demokrasinin göbeğinde içsavaş"a çağrı olarak gösteriyorlar!!

Geçici Hükümet'e, Kurucu Meclis'i toplamak için ne yakın zamanda ne de genel olarak bir tarih saptamadığı ve sadece vaatlerle yetindiği için saldırdım. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ***olmadan,*** Kurucu Meclis'in toplanmasının güvence altına alınmamış; ve başarısının imkânsız olduğunu kanıtladım.

Kurucu Meclis'in hemen toplanmasına karşı olmakla suçlanıyorum!!!

Onlarca yıllık politik mücadele bana, muhaliflerin vicdaniyetini ender bir istisna olarak görmeyi öğretmemiş olsaydı, bunu "hummalı bir hastanın fantezileri" olarak adlandırmaya eğilimli olurdum.

---

savunucuları) enternasyonalistler arasında yalpalayan akıma denir: Almanya'da Kautsky ve şürekâsı, Fransa'da Longuet ve şürekâsı, Rusya'da Çaydze ve şürekâsı, İtalya'da Turati ve şürekâsı, İngiltere'de Macdonald ve şürekâsı vs.

Bay Plehanov gazetesinde benim açıklamalarımı "humma fantezileri"[15] olarak adlandırdı. Çok iyi. Bay Plehanov! Fakat polemiğinizde ne kadar beceriksiz, kaba ve kalın kafalısınız! Tam iki saat humma içinde fantezi kurduysam, neden yüzlerce dinleyici bu "fantezilere" katlandı? Ayrıca: gazeteniz "humma fantezileri"nin tekrarına neden tam bir sütun ayırıyor? Gerçekten de, mantığınızın pek değeri yok!

Tabii, Marx ve Engels'in 1871, 1872 ve 1875 yıllarında Paris Komünü deneyimi üzerine ve proletaryanın ***nasıl bir devlete*** ihtiyacı olduğu[16] üzerine nasıl yargıda bulunduklarını ortaya koymaya, açıklamaya ve anımsamaya çalışmaktansa bağırmak, kızmak, vaveyla koparmak çok daha kolaydır.

Öyle anlaşılıyor ki, eski Marksist Bay Plehanov Marksizmi anımsamaktan hoşlanmıyor.

4 Ağustos 1914'te Alman sosyal-demokrasisini "kokuşmuş ceset" olarak adlandıran Rosa Luxemburg'un sözlerini aktardım. Fakat Bay Plehanov, Goldenberg ve ortakları kendilerini "hakarete uğramış" hissediyorlar... Kim adına? – Şovenist diye adlandırılan ***Alman*** şovenleri adına!

Zavallı Rus sosyal-şovenleri, lafta sosyalistler, gerçekte şovenler, ne yapacaklarını bilemiyorlar.

20 (7) Nisan 1917

İKİLİ İKTİDAR ÜZERİNE[17]

Her devrimin temel sorunu devlet iktidarı sorunudur. Bu konuda berraklık olmadan, devrime bilinçli bir katılımdan ya da hele ona önderlik etmekten söz edilemez.

Devrimimizin son derece dikkate değer bir özelliği, bir ***ikili iktidar*** üretmiş olmasıdır. Herşeyden önce bu olgu hakkında berrak olunmalıdır; bu kavranmadan, ileriye doğru adım atılamaz. Örneğin Bolşevizmin eski "formülleri"ni tümlemeyi ve düzeltmeyi bilmek gerek, çünkü ortaya çıkmış olduğu gibi bunlar gerçi genelde doğruydu, ama somutta gerçekleşmesinin başka türlü olduğu ***görüldü.*** İkili iktidarı önceden ***hiç kimse*** düşünmedi ve düşünemezdi.

İkili iktidar neden ibarettir? Geçici Hükümet'in, ***burjuvazinin*** hükümetinin yanı sıra, gerçi henüz zayıf, henüz rüşeym halinde olan, ama buna rağmen hiç kuşkusuz gerçekten varolan ve güçlenen bir ***ikinci hükümetin:*** İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin ortaya çıkmış olmasından ibarettir.

Bu ikinci hükümetin sınıfsal tabanı nedir? Proletarya ve (asker kaputu içindeki) köylülük. Bu hükümetin politik karakteri nedir? Devrimci diktatörlüktür, yani merkezileşmiş bir devlet erkinin çıkardığı ***yasaya değil,*** dolaysız olarak halk kitlelerinin aşağıdan devrimci fethine, doğrudan inisiyatifine dayanan bir iktidardır. Bu, şimdiye kadar Avrupa ve Amerika'nın en gelişmiş ülkelerinden bildiğimiz parlamen-

ter, burjuva-demokratik cumhuriyette egemen olan tipten temelden farklı bir iktidar tipidir.

Bu durum çoğunlukla gözardı ediliyor, atlanıyor, oysa sorunun özü burada yatmaktadır. ***Bu*** iktidar, 1871 Paris Komünü'yle ***aynı tipte*** bir iktidardır. Bu tipin temel özellikleri şunlardır: 1) İktidarın kaynağı parlamento tarafından tartışılan ve kararlaştırılan yasa değil, aksine ülkedeki halk kitlelerinin tabandan gelen doğrudan inisiyatifi, yaygın ifadeyle iktidarın doğrudan "ele geçirilmesi"dir; 2) halktan ayrı ve halkın karşısına konmuş kurumlar olarak polis ve ordunun yerine tüm halkın doğrudan silahlanmasının geçirilmesi; devlet düzeni böyle bir iktidarda ***bizzat*** silahlı işçiler ve köylüler tarafından, ***bizzat*** silahlı halk tarafından korunur; 3) ya memurların, bürokrasinin yerine yine bizzat halkın doğrudan egemenliğinin geçirilmesi ya da onların en azından özel bir denetim altına konması, sadece seçilen değil, aynı zamanda halkın ilk talebi üzerine ***görevden alınabilen*** basit görevlilere dönüştürülmesi; "postları" karşılığında yüksek burjuva maaşları alan ayrıcalıklı bir katmandan, ücretleri kalifiye bir işçinin normal ücretinden ***daha yüksek olmayan*** özel bir "sınıf" işçiye dönüştürülmesi.

Özel bir devlet tipi olarak Paris Komünü'nün ***özü*** bundan ve ***yalnızca*** bundan ibarettir. Bu ***özü*** Bay Plehanov (Marksizme ihanet etmiş olan açık şovenler), Kautsky ("Merkez"ciler, yani şovenizmle Marksizm arasında yalpalayanlar) ve genel olarak şu anda iktidarda olan bütün sosyal-demokratlar, Sosyal-Devrimciler vs. unutmuşlar ve tahrif etmişlerdir.

Meselenin etrafında dolanıyor, susuyor, kaçamak yapıyor, devrim için birbirlerini binlerce kez kutluyorlar, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin ***ne*** olduğu konusunda ***düşünmeye*** direniyorlar. Bu Sovyetler varolduğu ölçüde, bir güç oldukları ***ölçüde,*** Rusya'da, Paris Komünü tipinde bir devletin varolduğu açık gerçeğini görmek istemiyorlar.

Vurguluyorum: "ölçüde". Çünkü bu henüz embriyon halinde bir hükümet erkidir. O gerek burjuva Geçici Hükümet'le doğrudan anlaşma yoluyla gerekse de bir dizi fiili tavizlerle bizzat kendi mevzilerini burjuvaziye ***terk etti ve ediyor.***

Neden? Acaba Çaydze, Tsereteli, Steklov ve ortakları bir "hata" işledikleri için mi? Saçma. Ancak bir darkafalı böyle düşünebilir, ama bir Marksist değil. Neden, proleterlerin ve köylülerin ***yetersiz bilinci*** ve yetersiz örgütlülüğüdür. Adı geçen liderlerin "hatası" onların küçük-burjuva bakış açılarıdır, işçilerin bilincini aydınlatmaları değil ***karartmalarıdır,*** küçük-burjuva hayalleri yıkmaları değil ***telkin etmeleridir,*** kitleleri burjuvazinin kitleler üzerindeki etkisinden kurtarmak yerine bu etkiyi ***güçlendirmeleridir.***

Neden, yoldaşlarımız tarafından da "basitçe" şu soru sorularak öylesine çok hata işlendiği buradan anlaşılabilir: Geçici Hükümet hemen devrilmeli mi?

Yanıtlıyorum: 1) o devrilmelidir, çünkü o bir halk hükümeti değil, oligarşik, burjuva bir hükümettir; ***ne*** barış, ***ne*** ekmek, ***ne de*** tam özgürlük getirebilir; 2) hemen devrilemez, çünkü o İşçi Temsilcileri Sovyetleri'yle ve herşeyden önce de en önemli Sovyet'le, Petersburg Sovyeti'yle doğrudan ve dolaylı, resmi ve fiili ***anlaşmalarla*** ayakta duruyor; 3) alışılmış yoldan asla "devrilemez", çünkü burjuvazinin ***ikinci*** hükümet tarafından, İşçi Temsilcileri Sovyeti tarafından "***desteklenmesi***"ne dayanıyor, bu ise, işçilerin ve köylülerin çoğunluğunun bilinç ve iradesini dolaysız ifade eden biricik mümkün devrim hükümetidir. Şimdiye dek insanlık İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nden daha yüksek, daha iyi bir hükümet tipini ortaya çıkarmadı ve böyle bir tipi bilmiyoruz.

Sınıf bilinçli işçiler bir erk olabilmek için çoğunluğu kendilerine kazanmak zorundadırlar: kitleler üzerinde bir diktatörlük olmadığı ***süreçe,*** başka bir iktidar yolu sözkonusu olamaz. Biz Blanquist değiliz, iktidarın bir azınlık tarafından ele geçirilmesi yandaşı değiliz. Biz Marksistiz, küçük-burjuva sarhoşluğuna karşı, şovenist anavatan savunusuna karşı, lafazanlığa karşı, burjuvaziye bağımlılığa karşı proleter sınıf mücadelesinin yandaşlarıyız.

Proleter komünist bir parti yaratalım; böyle bir Partinin unsurlarını Bolşevizmin en iyi yandaşları çoktan yarattılar; proleter sınıf çalışması için birleşelim ve proleterlerden, ***en yoksul*** köylülerden gittikçe

daha büyük kitleler bize gelecektir. Çünkü ***yaşam*** her yeni günle birlikte "sosyal-demokratlar"ın, Çaydze, Tsereteli, Steklov vs.lerin, "Sosyal-Devrimciler"in, daha da "saf"kan küçük-burjuvaların vs. vs. küçük-burjuva hayallerini daha çok parçalayacaktır.

Burjuvazi, burjuvazinin diktatörlüğünden yanadır.

Sınıf bilinçli işçiler İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin diktatörlüğünden yanadır — macerayla değil, proleter bilincin ***aydınlanmasıyla,*** burjuvazinin etkisinden ***kurtarılmasıyla*** hazırlanan diktatörlükten yanadır.

Küçük burjuvazi —"Sosyal-Demokratlar", Sosyal-Devrimciler vs. vs.— yalpalıyor ve böylece bu aydınlanmayı, bu kopuşu ***engelliyor.***

Görevlerimizi belirleyen gerçek, ***sınıfsal*** güç dengesi budur.

22 (9) Nisan 1917

TAKTİK ÜZERİNE MEKTUPLAR[18]

ÖNSÖZ

4 Nisan 1917'de başlıktaki konu üzerine ilkönce Bolşeviklerin bir toplantısında bir konferans verdim. Bunlar, gitmek zorunda olan ve bu yüzden bana süre tanıyamayacak olan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm-Rusya Konferansı delegeleriydi. Toplantının sonunda Başkan, yoldaş Zinovyev, tüm toplantı adına bana, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin yeniden birleşmesi sorununu tartışmak isteyen Bolşevik ve Menşevik delegelerin ortak bir toplantısında konferansımı hemen tekrarlamamı önerdi.

Konferansımı hemen tekrarlamak bana ne kadar zor geldiyse de, bu, hem gitmek zorunda oldukları için bana gerçekten süre tanıyamayacak olan ***benim düşüncedaşlarımın*** hem de Menşeviklerin isteğiyken, reddetme hakkını kendimde göremedim.

Bu konferansta, 7 Nisan 1917 tarihli "Pravda"nın 26. sayısında yayınlanmış olan tezlerimi okudum*

Gerek tezler gerekse de konferansım, bizzat Bolşevikler arasında ve "Pravda" yazı kurulu içinde görüş ayrılıklarına neden oldu. Bir dizi tartışmadan sonra oybirliğiyle, bu görüş ayrılıklarını açıkça tartışmanın ve bu suretle Partimizin (Merkez Komite aracılığıyla birleşmiş

* *Bkz. elinizdeki ciltte 34–39 basılmış olan "... Proletaryanın Görevleri Üzerine" makalesi.* —***Red.***

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi) 20 Nisan 1917'de Petersburg'da toplanacak Tüm-Rusya Konferansı için materyal hazırlamanın yararlı olacağı sonucuna vardık.

Bu karara uygun olarak, aşağıdaki ***mektupları*** yayınlıyorum, sorunu ***tüm yönleriyle*** incelediğim iddiasında değilim, sadece işçi sınıfı hareketinin ***pratik*** görevleri için özellikle önemli olan temel çizgileri göstermek istiyorum.

BİRİNCİ MEKTUP

Durum Tahlili

Marksizm bizden, sınıfların karşılıklı ilişkisinin ve her tarihsel anın somut özelliklerinin en eksiksiz, objektif olarak kontrol edilebilir tahlilini ister. Biz Bolşevikler daima, politikanın bilimsel olarak temellendirilişi açısından tamamen elzem olan bu talebin hakkını vermeye çalıştık.

"Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur" — diye vurguluyorlardı Marx ve Engels sürekli olarak. En iyi halde sadece, tarihsel sürecin her özel ***kesitinde somut*** ekonomik ve politik durumun zorunlu olarak değişikliğe uğrattığı ***genel*** görevleri göstermeye uygun olan "formüller"in ezberlenmesi ve basitçe yinelenmesiyle haklı olarak alay ediyorlardı.

Devrimci proletaryanın partisi şimdi eyleminin görev ve biçimlerini belirlemek için, eksiksiz saptanmış hangi objektif ***olgulardan*** hareket etmelidir?

Gerek 21 ve 22 Mart 1917 tarihli "Pravda" No. 14 ve 15'te yayınlanmış olan ilk "Uzaktan Mektup"umda ("Birinci Devrimin Birinci Aşaması"), gerekse Tezler'imde, "Rusya'da mevcut durumun özgünlüğü"nü, devrimin birinci aşamasından ikincisine ***geçiş*** dönemi olarak tanımlıyorum. Bu yüzden, ***bu*** anda ana şiar olarak, "günün parolası" olarak şunu görüyordum:

> "İşçiler, Çarlığa karşı içsavaşta proleter kahramanlık mucizeleri

yarattınız, devrimin ikinci aşamasında zaferinizi hazırlamak için proletaryanın ve tüm halkın örgütlenmesinde mucizeler yaratmalısınız" ("Pravda" No. 15).

Peki, birinci aşama neden ibarettir?

Devlet erkinin burjuvaziye geçişinden ibarettir.

1917 Şubat-Mart Devrimi'ne kadar Rusya'da devlet erki eski bir sınıfın, başta Nikola Romanov olmak üzere derebeyi soylu büyük toprak sahiplerinin elindeydi.

Bu devrimden sonra devlet erki ***başka,*** yeni bir sınıfın, yani ***burjuvazinin*** elinde bulunmaktadır.

Devlet erkinin bir ***sınıfın*** elinden başka bir sınıfın eline geçişi, bu kavramın gerek tam bilimsel gerekse de pratik-politik anlamında, ***devrimin*** en önemli, temel birinci özelliğidir.

Bu ölçüde Rusya'da burjuva ya da burjuva-demokratik devrim ***sona ermiştir.***

Ancak burada büyük bir çelişki ortaya çıkarılıyor, hem de kendilerine "eski Bolşevikler" demeyi sevenler tarafından: şimdiye kadar hep, burjuva-demokratik devrimin, yalnızca "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"yle sona erdirileceğini söylemedik mi? Tarım devrimi —o da burjuva-demokratik devrimdir— sona erdi mi? Tersine, ***henüz başlamadığı*** bir olgu değil mi?

Yanıtlıyorum: Bolşevik şiar ve düşünceler tarih tarafından ***genelde*** tamamen onaylanmıştır, fakat ***somut olarak*** olaylar, benim (ya da başka birinin) bekleyebileceğinden ***başka*** biçimde şekillenmiştir — daha orijinal, daha kendine özgü, daha renkli.

Bu olguyu dikkate almamak, onu unutmak, yeni, canlı gerçekliğin özelliklerini ***tahlil etmek*** **yerine** ***ezbere öğrenilmiş*** formülleri düşüncesizce tekrarlayarak Partimiz tarihinde birden çok kez acıklı bir rol oynamış olan "eski Bolşevikler"le aynı şeyi yapmak demek olurdu.

"Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü" Rus devriminde ***artık*** gerçeklik olmuştur*, çünkü bu "formül" sadece ***karşılıklı sınıf ilişkisini*** öngörür, bu ilişkiyi, ortak etkinliği ***gerçekleş-***

* *Belli bir biçimde ve belli bir dereceye kadar.*

tiren somut politik kurumu değil. "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti" — işte size yaşamın çoktan gerçekleştirmiş olduğu "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü".

Bu formül artık aşılmıştır. Yaşam onu formüller diyarından gerçeklik diyarına getirdi, ete kemiğe büründürdü, onu somutlaştırdı ve ***böylece*** onu değişikliğe uğrattı.

Gündemde artık başka, yeni bir görev var: bu diktatörlük ***içindeki proleter*** (anavatan savunusunu reddeden, enternasyonalist, "komünist", Komün'e geçişi savunan) unsurların, ***küçük mülk sahibi*** ya da ***küçük-burjuva*** unsurlardan (Çaydze, Tsereteli, Steklov, Sosyal-Devrimciler ve benzeri devrimci anavatan savunucularından, Komün'e doğru giden yolda ilerlemenin karşıtlarından) ayrılması.

Kim ***şimdi*** sadece "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nden sözederse, o yaşamın gerisinde kalmıştır, böylece fiilen küçük-burjuvaziye ***iltihak etmiştir,*** proleter sınıf mücadelesine karşı olmayı seçmiştir, onun yeri, devrim öncesi "Bolşevik" nedretler arşividir ("eski Bolşevikler" arşivi denebilir buna).

Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü artık gerçekleşmiştir, ama çok orijinal bir tarzda, bir dizi son derece önemli değişikliklerle. Sonraki mektuplardan birinde bunlardan ayrıca sözedeceğim. Şimdi bir Marksistin canlı yaşamı, ***gerçekliğin*** eksiksiz olgularını hesaba katması gerektiği ve her teori gibi, en iyi durumda yalnızca temel olanı, geneli gösteren, yaşamın tüm karmaşıklığını yalnızca ***yaklaşık*** olarak kapsayabilen dünün teorilerine sarılmaması gerektiği tartışma götürmez gerçeğini benimsemek gerekir.

"Bütün teoriler, dostum, gridir, yaşamın altın ağacı ise yeşil."

Kim burjuva devrimin "tamamlanması" sorununu ***eski tarzda*** koyarsa, yaşayan Marksizmi ölü harflere feda eder.

Eski tarza göre şu sonuç çıkar: burjuvazinin egemenliğinin ***ardından,*** proletarya ve köylülüğün egemenliği, onların diktatörlüğü gelebilir ve gelmelidir.

Gerçek yaşamda ise artık başka bir sonuç ortaya çıkmıştır: ***birinin diğeriyle*** son derece orijinal, yeni, daha önce hiç görülmemiş bir

içiçe geçişi. —Yanyana, birlikte, aynı anda— ***hem*** burjuvazinin egemenliği (Lvov ve Guçkov hükümeti), ***hem de*** iktidarı ***gönüllü*** olarak burjuvaziye bırakan, gönüllü olarak onun uzantısı haline gelen proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü varlığını sürdürüyor.

Çünkü unutmamak gerekir ki, Petersburg'da iktidar fiilen, yeni hükümetin onlara karşı bir diktatörlük ***uygulamadığı*** ve uygulayamayacağı işçilerin ve askerlerin elinde bulunuyor. Çünkü ***ne*** polis, ***ne*** halktan ayrı bir ordu, ***ne de*** halkın ***üstünde*** her şeye kadir bir bürokrasi var. Bu bir olgudur. Hem de bu, Paris Komünü tipinde bir devlet için karakteristik olan bir olgudur. Bu olgu eski şemaların içine sıkıştırılamaz. ***Genelde*** "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü"ne dair anlamsızlaşmış sözcükleri yinelemek yerine, şemaları yaşama uydurmayı bilmek gerekir.

Daha iyi aydınlatabilmek için soruna başka bir yönden yaklaşalım.

Bir Marksist, sınıfların karşılıklı ilişkisi tahlilinin sağlam zeminini terketmemelidir. İktidar burjuvazidedir. Ya köylü kitlesi — başka bir katmandan, başka bir türden, başka karakterde de olsa o da bir burjuvazi değil midir? ***Bu*** katmanın, burjuva-demokratik devrimi "tamamlayarak" iktidara ***gelemeyeceği*** sonucu nereden çıkıyor? Bu neden imkânsız olsun?

Eski Bolşevikler çoğunlukla böyle muhakeme yürütüyorlar.

Yanıtlıyorum: bu kesinlikle mümkündür. Fakat bir Marksist, durum tahlilinde mümkün olandan ***değil,*** aksine gerçek olandan hareket etmelidir.

Gerçeklik ise bize, özgürce seçilmiş asker ve köylü temsilcilerinin, özgürce ikinci, tali hükümete dahil oldukları, onu özgürce tamamladıkları, geliştirdikleri ve genişlettikleri ***olgusunu*** gösteriyor. Ve aynı şekilde özgürce iktidarı burjuvaziye ***bırakıyorlar*** — bu, Marksizm teorisini en ufak bir biçimde "çürütmeyen" bir fenomendir, çünkü burjuvazinin yalnızca zor aracılığıyla ***değil,*** aynı zamanda kitlelerin aydınlanmamışlığı, geleneksel olandan kopma beceriksizliği, yetersiz özgü-

veni, örgütsüzlüğü sonucunda da ayakta kaldığını hep biliyorduk ve tekrar tekrar buna işaret ettik.

Bugünün bu gerçekliği karşısında, olgulara sırt çevirip "olasılıklar"dan sözetmek düpedüz gülünçtür.

Köylülüğün tüm toprak ve araziyi ve tüm iktidarı ele geçirmesi mümkündür. Bu imkânı kesinlikle görmezden gelmiyorum, asla salt bugünü görmüyorum, daha ziyade, ***yeniyi,*** bir yanda kır işçileri ve yoksul köylüler, diğer yanda varlıklı köylüler arasında derinleşen uçurumu gözönüne alarak tarım programını tam bir titizlikle formüle ediyorum.

Fakat başka birşey de mümkündür: köylülerin burjuvazinin etkisi altında bulunan, anavatan savunması safına geçmiş olan, şu ana kadar toplantı tarihi bile saptanmış olmamasına rağmen Kurucu Meclis'in beklenmesini öğütleyen küçük-burjuva Sosyal-Devrimciler Partisi'nin öğütlerine uymaları mümkündür!*

Köylülerin burjuvaziyle anlaşmayı, şu anda İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla sadece resmen değil, fiilen de yaptıkları anlaşmayı ***korumaları,*** ona sarılmaları mümkündür.

Birçok şey mümkündür. Tarım hareketini ve tarım programını gözardı etmek en büyük hata olurdu. Fakat bize ***anlaşma olgusunu*** —ya da daha doğru, daha az hukuksal, daha çok ekonomik-sınıfsal bir ifade kullanmak gerekirse—, burjuvazi ve köylülüğün ***sınıf işbirliği*** olgusunu gösteren ***gerçekliği*** unutmak da daha az ağır bir hata olmaz.

Bu olgu bir olgu olmaktan çıktığında, köylülük burjuvaziden kopup, burjuvaziye karşı mücadelede toprağı ve iktidarı ele geçirdiğinde — o zaman burjuva-demokratik devrimin yeni bir aşaması başlar, ve bu konuda ayrıca konuşmak gerekecektir.

---

* *Yanlış yorumları önlemek için şunu peşinen saptamak istiyorum: ben kayıtsız-şartsız, Kır İşçisi ve Köylü* ***Sovyetleri'nin derhal tüm*** *toprak ve araziyi kendi ellerine almalarından, fakat bunu yaparken* ***bizzat*** *en sıkı düzeni ve disiplini korumalarından, makinelere, binalara, hayvanlara en küçük bir şekilde zarar verdirtmemelerinden, hiçbir şart altında iktisadı ve tahıl üretimini dezorganize etmeyip, bilakis* ***artırmalarından*** *yanayım, çünkü askerlerin* ***iki kat*** *ekmeğe ihtiyacı var, ve halk da açlık çekmemeli.*

Gelecekte böyle bir aşama imkânına bakarak, köylülüğün burjuvaziyle ***anlaştığı bugün*** kendi görevlerini unutan bir Marksist, bir küçük-burjuvaya dönüşürdü. Gerçekten de proletaryaya fiilen küçük-burjuvaziye güvenmeyi vaaz ederdi ("onlar, bu küçük-burjuvazi, bu köylülük, daha burjuva-demokratik devrim çerçevesinde burjuvaziden ayrılmak zorundadır"). Köylülüğün artık burjuvazinin yedeğinde tırıs yürümeyeceği, Sosyal-Devrimcilerin, Çaydze, Tsereteli, Steklovların artık burjuva hükümetin bir uzantısı ***olmayacağı*** hoş ve şirin bir gelecek "imkânı"na bakarak, köylülüğün şimdilik hâlâ burjuvazinin yedeğinde tırıs yürüdüğü, Sosyal-Devrimcilerin ve sosyal-demokratların, Lvov'un burjuva hükümetinin bir uzantısı, "Majesteleri"nin[19] bir muhalefeti rolünden vazgeçmedikleri ***nahoş bugünü*** tamamen unuturdu.

Böyle bir kişi, yapmacık bir Louis Blanc, daha az yapmacık olmayan bir Kautskyci olurdu, ama devrimci bir Marksist değil.

Fakat sübjektivizme düşme, köylü hareketinin henüz sonuçlandırmadığı burjuva-demokratik karakterli tamamlanmamış devrim üzerinden sosyalist devrime "sıçrama" isteğine düşme tehlikesi altında değil miyiz?

Eğer: "Çar'a hayır, gelsin ***işçi*** hükümeti"[20] deseydim, bu tehlikenin tehdidi altında olurdum. Fakat ben bunu ***söylemedim,*** ben başka bir şey söyledim. Ben, Rusya'da (burjuva hükümet bir yana bırakılırsa), İşçi, Kır İşçisi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri ***dışında*** başka bir hükümetin ***olamayacağını*** söyledim. Rusya'da iktidarın şimdi, Guçkov ve Lvov'dan ***ancak*** bu Sovyetler'e geçebileceğini söyledim. Bunlarda ise ***tam da*** köylülük ağırlıktadır, askerler ağırlıktadır, —bilimsel, Marksist bir terim kullanmak ve günlük yaşamın alışılmış, darkafalı mesleki tanımı yerine sınıf karakterini vurgulamak gerekirse— küçük-burjuvazi ağırlıktadır.

Tezlerimde, henüz aşılmamış köylü ya da genelde küçük-burjuva hareketin her türlü atlanışına karşı, bir işçi hükümeti tarafından "iktidarın ele geçirilmesi"yle her türlü oyuna karşı, her türlü Blanquist maceraya karşı kendimi kesinlikle güvenceye aldım, çünkü doğrudan Paris Komünü deneyimine işaret ettim. Bu deneyim ise, bilindiği gibi ve

1871'de Marx'ın, 1891'de Engels'in ayrıntılı olarak kanıtladıkları gibi, orada Blanquizme yer olmadığını, ***çoğunluğun*** doğrudan, dolaysız, mutlak egemenliğinin ve kitlelerin aktivitesinin ancak, bizzat çoğunluk ***bilinçli*** ortaya çıktığı ölçüde güvencede olduğunu gösterdi.

Tezler'de, çok açık bir biçimde her şeyi, İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ***içinde nüfuz uğruna mücadele üzerinde*** yoğunlaştırdım. Bu bağıntıda en ufak bir kuşkuya bile izin vermemek için Tezler'de ***iki kez,*** sabırlı, inatlı, "***kitlelerin pratik*** gereksinimlerine uygun" "aydınlatma çalışması"nın ***gerekliliğini*** vurguladım.

Varsın cahiller ya da Bay Plehanov ve onun ayarındaki Marksizm dönekleri anarşizm, Blanquizm ve buna benzer şeyler üzerine yaygara koparsınlar. Düşünmek ve öğrenmek isteyen biri, Blanquizmin iktidarın bir azınlık tarafından ele geçirilmesi olduğunu görmezden gelemez, buna karşılık İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin, halkın ***çoğunluğunun*** doğrudan ve dolaysız örgütü olduğu ***kesindir.*** Bu Sovyetler ***içinde*** nüfuz uğruna mücadeleyi hedefleyen çalışma, Blanquizm batağına götüremez, asla ***götüremez.*** Anarşizm batağına da götüremez, çünkü anarşizm, burjuvazinin egemenliğinden proletaryanın egemenliğine ***geçiş*** dönemi için ***devletin ve devlet erkinin zorunluluğunun*** yadsınmasıdır. Ben ise, her türlü yanlış anlama olanağını dışlayan bir berraklıkla, bu dönemde devletin zorunluluğunu ***savunuyorum,*** ne var ki – Marx'la ve Paris Komünü deneyimiyle uyum içinde – alışılmış parlamenter-burjuva devleti değil, daimi ordunun ***olmadığı,*** halka karşı yönelen bir polisin ***olmadığı,*** halkın üstüne çıkarılmış bir bürokrasinin ***olmadığı*** bir devletin zorunluluğunu savunuyorum.

Bay Plehanov "Yedinstvo"sunda avazı çıktığı kadar anarşizm diye bağırsın, bu yalnızca onun Marksizmden kopuşunun bir başka kanıtıdır. "Pravda"da (No. 26), Marx ve Engels'in 1871, 1872, 1875 yıllarında devlet üzerine neler öğrettiklerini ortaya koyma çağrım üzerine, meselenin özünü suskunlukla geçiştirmek ve tıpkı hiddetten köpüren burjuvazi gibi yaygarayla yanıt vermekten başka çaresi kalmadı — ve gelecekte de kalmayacaktır.

Marksizmin devlet öğretisini eski Marksist Bay Plehanov ***hiç mi***

hiç anlamamıştır. Bu anlayışsızlığın tohumlarına, başka şeylerin yanı sıra, onun anarşizm üzerine broşüründe de* rastlanıyor.

*

Şimdi yoldaş Y. Kamenev'in, "Pravda" No. 27'deki notunda, Tezler'imle ve yukarıda sergilenen görüşlerle "görüş ayrılıkları"nı nasıl formüle ettiğini inceleyelim. Bu onları daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

> "Yoldaş Lenin'in genel şemasına gelince —diye yazıyor yoldaş Kamenev— burjuva-demokratik devrimin *tamamlanmış* olduğundan hareket ettiği ölçüde ve bu devrimin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesini hesapladığı ölçüde onu kabul edilemez buluyoruz..."

Burada iki büyük hata vardır.

Birincisi. Burjuva-demokratik devrimin "tamamlanmış olması" sorunu ***yanlış konmuştur.*** Bu soruna, objektif gerçekliğe uygun ***olmayan*** soyut, basit, —deyim yerindeyse— tek renkli bir biçim verilmiştir. Sorunu böyle koyan, bugün "burjuva-demokratik devrim tamamlanmış mıdır?" sorusunu sorup ***bununla yetinen*** — olağanüstü çetrefil, en azından "iki renkli" gerçekliği anlama olanağını kendi elinden alır. Teoride böyle. Pratikte ise ***küçük-burjuva devrimciliği*** önünde çaresizce teslim olur.

Gerçekten de. Gerçeklik bize ***hem*** iktidarın burjuvaziye geçişini (alışılmış tipte "tamamlanmış burjuva-demokratik devrim") ***hem de*** asıl hükümetin yanı sıra, "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nü temsil eden bir tali hükümetin varlığını gösteriyor. Bu ikinci "hakeza hükümet", iktidarı burjuvaziye ***kendisi*** terk etti, ***kendi*** kendisini burjuva hükümete bağladı.

Yoldaş Kamenev'in eski Bolşevik formülü "Burjuva-demokratik devrim tamamlanmıştır", bu gerçeğin hakkını veriyor mu?

Hayır, bu formül eskimiştir. Hiçbir işe yaramaz. Ölmüştür. Ona yeniden yaşam verme çabaları boşuna olacaktır.

* *Georg Plehanov: "Anarşizm ve Sosyalizm", Berlin 1894. Ayrıca bkz. Lenin: "Devlet ve Devrim", 6. Bölüm, 1. madde (elinizdeki baskının VII. cildi).* ***—Red.***

İkinci hata. Pratik bir sorun. Rusya'da şimdi hâlâ burjuva hükümetten ***kopuk özel*** bir "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nün mümkün olup olmadığı belli değildir. Marksist taktiği, henüz belli olmayan bir şeyin üstüne temellendirmek imkânsızdır.

Fakat böyle birşey henüz ***olabilecekse,*** o zaman bunun yolu ancak ve yalnız şudur: hareketin proleter, komünist unsurlarının derhal, kesin olarak, geri dönülmez bir biçimde küçük-burjuva unsurlardan kopması.

Niçin?

Çünkü tüm küçük-burjuvazi şovenizme (= anavatan savunmasına), burjuvaziyi "destkleme"ye, ona bağımlılığa tesadüfen değil zorunlu olarak çarketmiştir, çünkü onsuz idare etmek zorunda kalmaktan ***korkmaktadır*** vs. vb.

Daha şimdiden iktidarı alabilecekken almak ***istemeyen*** küçük-burjuvazi iktidara nasıl "itilebilir"?

Yalnızca, bu küçük-burjuvaların ürkekliğinden ***ari*** olan proleter, Komünist Parti'nin kopuşuyla, proleter sınıf mücadelesiyle. Yalnızca —sözde değil, fiiliyatta da küçük-burjuvazinin etkisinden ari olan— proleterlerin birliği, küçük-burjuvazinin ayağının altındaki zemini öyle "ısıtacak" durumdadır ki, o belirli koşullar altında iktidarı almak ***zorunda kalacaktır;*** hatta Guçkov ve Milyukov'un —yine belirli koşullar altında— Çaydze, Tsereteli, Sosyal-Devrimciler, Steklov vs.nin sınırsız egemenliğinden, mutlak egemenliğinden yana olmaları bile imkânsız değildir, çünkü ne de olsa bunlar "***anavatan savunucuları***"dır!

Şimdi derhal, vakit geçirmeden Sovyetler'in proleter unsurlarını (yani proleter, Komünist Partiyi) küçük-burjuva unsurlardan ayıranlar, olası her iki durumda da: ***hem*** Rusya'nın özel, bağımsız, burjuvaziye bağlı olmayan bir "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü"nden geçmesi, ***hem de*** küçük-burjuvazinin burjuvaziden ayrılamaması ve sonsuza dek (sosyalizme dek) onunla bizim aramızda yalpalaması durumunda da hareketin çıkarlarını doğru temsil ederler.

Faaliyetinde kendine yalnızca "burjuva-demokratik devrim henüz

tamamlanmamıştır" basit formülünü kılavuz edinenler, küçük-burjuvazinin burjuvaziden bağımsız olmaya kesinkes yetenekli olduğuna dair bir tür garanti üstlenirler. Bununla, verili anda çaresizce küçük-burjuvazinin insaf ve insafsızlığına teslim olurlar.

Ayrıca, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü "formülü"nde, "İki Taktik" yazısında (Temmuz 1905) özellikle vurguladığım şeyin anımsanması zararlı olmaz ("Oniki Yıl"[21] derlemesi, s. 435):

> "Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün, dünyadaki her şey gibi, bir geçmişi ve bir de geleceği vardır. Geçmişi otokrasidir, serfliktir, monarşidir, ayrıcalıklardır... Geleceği, özel mülkiyete karşı mücadeledir, ücretli işçinin işverene karşı mücadelesidir, sosyalizm için mücadeledir*..."

Yoldaş Kamenev'in hatası, 1917 yılında da, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün yalnızca ***geçmişini*** görmesidir. ***Gerçeklikte*** ise artık ***gelecek*** başlamıştır, çünkü ücretli işçiyle küçük mülk sahibinin çıkar ve politikaları, hem de "anavatan savunması", emperyalist savaşa karşı tavır gibi son derece önemli bir sorunda ***gerçeklikte*** şimdiden birbirinden ayrılmıştır.

Burada, yoldaş Kamenev'in yukarıda aktarılan argümanındaki ikinci hataya geliyorum. Beni, şemamın "bu (burjuva-demokratik) devrimin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesi"ni "hesaplamak"la suçluyor.

Bu doğru değil. Devrimimizin "derhal" bir ***sosyalist*** devrime "dönüştürülmesi"ni yalnızca "hesaplamamak"la kalmıyorum, bilakis düpedüz buna karşı uyarıyorum, 8. Tez'de açık açık açıklıyorum:... "Dolaysız görevimiz olarak sosyalizmin 'yürürlüğe konması' değil..."

Devrimimizin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesini hesaplayan birinin, dolaysız görevimiz olarak sosyalizmin yürürlüğe konmasına karşı çıkamayacağı açık değil midir?

Dahası. Bir "Komün devleti" (yani Paris Komünü örneği üzre örgütlenmiş bir devlet) bile Rusya'da "derhal" yürürlüğe ***konamaz,*** çünkü bunun için bütün (ya da çoğu) Sovyetler'deki temsilcilerin ***çoğun-***

---

* *Bkz. elinizdeki baskının III. cildi, s. 96.—**Red.***

bağının, Sosyal-Devrimcilerin, Çaydze, Tsereteli, Stekiov vs.lerin taktik ve politikasının ne kadar yanlış ve zararlı olduğunu açıkça görmesi gereklidir. Ben ise gayet açık bir şekilde, burada yalnızca "sabırlı" (değişiklik "derhal" gerçekleştirilebiliyorsa, sabra ne gerek var?) bir aydınlatma çalışmasını "hesapladığımı" belirttim!

Yoldaş Kamenev kendi "sabırsız"lığı içinde biraz duygularına kapılarak, Paris Komünü'nün "derhal" sosyalizmi yürürlüğe koymak istediği yönündeki burjuva önyargıyı yineledi. Bu böyle değildir. Ne yazık ki Komün, sosyalizmin yürürlüğe konmasında çok uzun süre kararsızlık gösterdi. Komün'ün gerçek özü, genellikle burjuvaların aradığı yerde değil, özel bir ***devlet tipinin*** yaratılmasında yatar. Böyle bir devlet ise Rusya'da ***şimdiden*** ortaya çıkmıştır, bu İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'dir!

Yoldaş Kamenev ***olguyu, varolan*** Sovyetler'in anlamını iyice düşünmedi, onların tipi, sosyal ve politik karakteri itibariyle Komün devletiyle aynı olduğunu görmedi; ***olguyu*** incelemek yerine, benim güya "yakın" gelecek için "hesapladığım" şeylerden sözediyor. Bu ne yazık ki pek çok burjuvanın yönteminin tekrarına çıkıyor: İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ***nedir,*** parlamenter cumhuriyetten ***daha üstün*** bir tip midir, halk için ***daha mı yararlıdır, daha mı demokratiktir,*** örneğin gıda maddeleri kıtlığına karşı mücadele için ***daha mı uygundur*** vs. sorusundan — dikkatler bu aktüel, reel, yaşamın bizzat gündeme getirdiği sorundan, boş, güya bilimsel, gerçekte içeriksiz, profesörvari ölü, "derhal dönüştürmeyi hesaplama" sorusuna çekiliyor.

İçi boş, yanlış sorulmuş bir soru. Ben ***sadece*** ve ***sadece,*** işçi, asker ve köylülerin, tahıl üretiminin artırılması, ekmeğin daha iyi dağıtımı, askerlerin daha iyi iaşesi vs. vs. ile ilgili ***pratik*** zor sorunlarla memurlardan, polislerden daha iyi başedeceklerini hesaplıyorum.

Ben kesinlikle, İşçi vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin, halk ***kitlelerinin*** inisiyatifini, parlamenter cumhuriyetten daha iyi geliştirecekleri inancındayım (iki devlet tipinin daha ayrıntılı karşılaştırması bir başka mektupta). Sosyalizme doğru hangi ***adımların*** ve nasıl atılabileceği konusunda onlar daha iyi, daha pratik, daha doğru karar vereceklerdir.

Bankaların denetlenmesi, tüm bankaların tek bir bankada birleştirilmesi — bu ***henüz*** sosyalizm ***değildir***, ama sosyalizme ***doğru*** bir ***adımdır***. Bu tür adımları bugün Almanya'da halka karşı junkerler ve burjuvalar atıyor. Yarın tüm devlet erki eline geçtiğinde, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti halk için çok daha iyisini yapabilecektir.

Fakat bu tür adımları ***zorla attıran*** nedir?

Açlık, ekonominin mahvolması, yıkım tehdidi, şavaşın dehşeti, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaralar.

Yoldaş Kamenev notunu, "devrimci sosyal-demokrasi, bir komünist propagandistler grubuna dönüşmek değil, sonuna kadar proletaryanın devrimci kitlelerinin partisi kalmak istediği ve bununla yükümlü olduğu ölçüde, devrimci sosyal-demokrasi için biricik mümkün görüş olarak kendi görüşünü geniş bir tartışmada kabul ettirmeyi umduğunu" açıklayarak bitiriyor.

Bana öyle geliyor ki bu sözler, durumun temelden yanlış bir değerlendirmesini ele veriyor. Yoldaş Kamenev "kitle partisi"nin karşısına "bir grup propagandist"i koyuyor. Fakat "kitleler" tam da şimdi "devrimci" anavatan savunması sarhoşluğuna yenik düşmüştür. Böyle bir anda enternasyonalistlere, kitlelerin yanında "kalmak istemek", yani akıntıyla yüzmek yerine, "kitle" psikozuna karşı direnmek daha yakışmaz mı? Savaşan bütün Avrupa ülkelerinde, isteklerinin "kitlelerin yanında kalmak" olduğu gerekçesiyle şovenlerin nasıl kendilerini haklı çıkarmaya çalıştıklarını görmedik mi? Belirli bir süre azınlıkta kalsak da "kitle" sarhoşluğuna karşı direnmek bizim görevimiz değil midir? Proleter çizgiyi küçük-burjuva anavatan savunması "kitle" psikozundan ***kurtarmak*** için şu anda tam da propagandistlerin çalışması meselenin belkemiği değil midir? Tam da, sınıf farklılıklarına bakmaksızın proleter ve proleter olmayan kitlelerin içiçe geçmesi, anavatan savunması psikozunun nedenlerinden biriydi. ***Proleter*** çizginin bir "grup propagandisti"nden küçümsemeyle sözetmek gerçekten yersizdir.

Nisan 1917

DEVRİMİMİZDE PROLETARYANIN GÖREVLERİ[22]

Proletarya Partisinin Bir Platform Taslağı

Rusya'da mevcut tarihsel an şu ana çizgilerle karakterizedir:

EN SON DEVRİMİN SINIF KARAKTERİ

1) Tüm devlet aygıtına (ordu, polis, bürokrasi) hükmeden yalnızca bir avuç feodal toprak sahibini temsil eden eski Çarlık iktidarı gerçi yıkılmış ve ortadan kaldırılmış, ama ölmemiştir. Monarşi resmen yok edilmemiştir. Romanov çetesi, monarşist entrikalar tezgâhlamaya devam ediyor. Derebeyi toprak sahiplerinin dev toprak mülkiyeti tasfiye edilmemiştir.

2) Rusya'da devlet erki yeni bir *sınıfın,* burjuvazinin ve burjuvalaşmış toprak sahiplerinin eline geçmiştir. ***Bu ölçüde*** Rusya'da burjuva-demokratik devrim tamamlanmıştır.

İktidara gelen burjuvazi, 1906–1914 yıllarında Kanlı Nikola ve Cellat Stolipin'i gayretle desteklemeleriyle öne çıkan açık monarşist

unsurlarla (Guçkov ve Kadetlerin sağındaki diğer politikacılar) bir blok (ittifak) kurmuştur. Lvov ve ortaklarının yeni burjuva hükümeti, Romanovlarla Rusya'da monarşinin restorasyonu üzerine pazarlık yapmaya çalışmış ve bu pazarlıklara başlamıştır da. Bu hükümet devrimcilik taslıyor, ancak yönetici konumlara eski rejimin yandaşlarını getiriyor. Bu hükümet burjuvaziye devrettiği bütün devlet aygıtını (ordu, polis, bürokrasi) mümkün olduğunca az reforme etme çabasındadır. Yeni hükümet artık, kitle eylemlerinin devrimci inisiyatifini ve iktidarın halk tarafından ***tabandan*** ele geçirilmesini —devrimin gerçek başarıları için bu ***biricik*** güvenceyi— her biçimde engellemeye geçmiştir.

Bu hükümet şimdiye değin Kurucu Meclis'in toplanma tarihini bile saptamamıştır. Çiftlik beyi toprak mülkiyetine, feodal Çarlığın bu maddi temeline dokunmuyor. Bu hükümet, tekelci finans örgütlerinin, büyük bankaların, kapitalist sendikaların, kartellerin vs. entrikalarını inceleyip ilan etmek ve denetlemek için adım atmayı hiç düşünmüyor.

Yeni hükümette en önemli, tayin edici bakanlıklar (içişleri bakanlığı, savaş bakanlığı, yani ordu, polis, bürokrasi üzerinde, kısaca kitleleri ezmek için bütün mekanizma üzerinde kumanda) mahut monarşistler ve çiftlikbeyi büyük toprak mülkiyetinin temsilcileriyle doldurulmaktadır. Kadetlere, yani çiçeği burnunda cumhuriyetçilere, zoraki cumhuriyetçilere, ne halk üzerinde ***emir gücüyle*** ve ne de devlet erki aygıtıyla doğrudan ilişkisi bulunmayan daha az önemli görevler verilmiştir. Trudoviklerin temsilcisi ve "hakeza sosyalist" A. Kerenski, halkın uyanıklığını ve dikkatini büyük laflarla uyuşturmak rolünden başka bir rol oynamıyor.

Bütün bu nedenlerden dolayı yeni burjuva hükümet, iç politika alanında bile proletaryanın en ufak bir güvenini hak etmemektedir ve proletaryanın yeni hükümete vereceği her türlü destek gayri-caizdir.

YENİ HÜKÜMETİN DIŞ POLİTİKASI

3) Objektif koşullar sonucu şimdi önplanda bulunan dış politikada

yeni hükümet, emperyalist savaşın sürdürülmesinin bir hükümetidir, emperyalist güçlerle, İngiltere, Fransa vs. ile ittifak halinde, kapitalist ganimetin paylaşımı için, küçük ve zayıf halkların boğazlanması için savaşın hükümetidir.

Rus sermayesine ve onun güçlü hamisi ve efendisi İngiliz-Fransız emperyalist sermayesine, dünyanın en zengin sermayesine hizmet eden yeni hükümet —Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin Rusya halkının hiç kuşkusuz ezici çoğunluğu adına açık açık telaffuz ettiği isteklere rağmen— kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda düzenlenmiş olan halkların kırımına bir son vermek için herhangi bir reel adım atmamıştır. Herkesin bildiği gibi, Rusya'yı İngiliz-Fransız emperyalist yağmacı sermayesine bağlayan (İran'ın paylaşılması, Çin'in talan edilmesi, Türkiye'nin talan edilmesi, Avusturya'nın paylaşılması, Doğu Prusya'nın ilhakı, Alman sömürgelerinin ilhakı vs. üzerine) gizli anlaşmaları, açık yağma anlaşmalarını bile yayınlamamıştır. Bu anlaşmaları, yüzyıllar boyunca başka zorba ve despotlardan daha çok halkı yağmalamış ve ezmiş olan Çarlığın; büyük Rus halkını yalnızca ezmekle kalmayan, onu başka halkların celladı haline getirerek de lekeleyen ve ahlakını bozan Çarlığın imzaladığı anlaşmaları ***teyit etmiştir.***

Bu utanç verici yağma anlaşmalarını teyit eden yeni hükümet, Rusya halklarının çoğunluğu İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla bunu açıkça talep etmiş olmasına rağmen, savaşan halklara derhal ateşkes önermemiştir. Hükümet, burjuva diplomatların ağzında köleleştirilmiş halkın kolay inanan ve saf kitlelerini aldatmaya hizmet etmiş olan ve eden resmi, büyük, fakat hiçbir şey ifade etmeyen deklarasyonlar ve tumturaklı sözlerle bunu yapmaktan kaçmıştır.

4) Bu nedenle yeni hükümet dış politika alanında yalnızca en ufak bir güveni hak etmemekle kalmamaktadır, aynı zamanda bu hükümete yönelik olarak, Rusya halklarının barış isteğini ilan etsin, ilhaklardan vazgeçsin vs. vs. taleplerini tekrarlamaya devam etmek de, gerçekte yalnızca halkı kandırmak, gerçekleştirilemeyecek umutlar uyandırmak, onun bilincinin aydınlanmasını ertelemek demektir; halkı, gerçek karakteri, yerine getirilemez taleplerle değil, savaşı yürüten hükümetin

sınıf karakteriyle, bu hükümet tarafından temsil edilen sınıfın, Rusya, İngiltere, Fransa vs.nin emperyalist finans kapitaliyle bağıyla, bu sınıfın güttüğü ***reel, gerçek*** politikayla belirlenen savaşla uzlaştırmaya dolaylı olarak katkıda bulunmak demektir.

İKİLİ İKTİDARIN ÖZGÜLLÜĞÜ VE SINIFSAL ANLAMI

5) Devrimimizin en önemli özelliği, en acil bir şekilde ayrıntılı bir incelemeyi gerektiren özelliği, devrimin zaferinden sonraki daha ilk günlerde ortaya çıkan ***ikili iktidardır***.

Bu ikili iktidar, ifadesini ***iki*** hükümetin varlığında bulur: ana hükümet, asıl, gerçek, burjuvazinin hükümeti, iktidarın tüm organları üzerinde tasarrufta bulunan Lvov ve ortaklarının "Geçici Hükümet"i; ve devlet erkinin organları üzerinde tasarrufta bulunmayan fakat doğrudan halkın kesin çoğunluğuna, silahlı işçi ve askerlere dayanan, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti şahsındaki tamamlayıcı, "denetleyici" tali hükümet.

Bu ikili iktidarın sınıfsal kökeni ve sınıfsal anlamı, Mart 1917 Rus Devrimi'nin yalnızca tüm Çarlık monarşisini süpürüp atmakla, tüm iktidarı burjuvaziye devretmiş olmakla kalmayıp, aynı zamanda proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün ***eşiğine kadar*** varmış olmasında yatmaktadır. Petrograd Sovyeti ve diğer yerel İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri tam da böyle bir diktatörlüktür (yani yasaya değil, doğrudan silahlı halk kitlelerinin iktidarına dayanan bir devlet erki), hem de tam da adı geçen sınıfların diktatörlüğüdür.

6) Rus devriminin son derece önemli diğer bir özelliği, görünüşe göre yerel Sovyetler'in çoğunluğunun güvenine sahip olan Petrograd Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin, devlet erkini ***gönüllü olarak*** burjuvaziye ve ***onun*** Geçici Hükümeti'ne ***devretmesi;*** onunla onu destekleme, (Geçici Hükümet'in toplantı tarihini şimdiye dek hâlâ bildirmediği) Kurucu Meclis'in toplanmasını denetleyen bir gözlemci, bir

kontrolör rolüyle yetinme konusunda anlaşarak üstünlüğü gönüllü olarak ona ***bırakmasıdır.***

Bu fevkalade orijinal, bu biçimiyle tarihte asla eşi görülmedik durum, ***iki*** diktatörlüğü ***birbiriyle bir bütün halinde içiçe geçirmiştir:*** Burjuvazinin diktatörlüğü (çünkü Lvov ve ortaklarının hükümeti, yasaya ve halkın önceden bildirdiği iradeye değil, bilakis iktidarın belirli bir sınıf tarafından, burjuvazi tarafından zorla ele geçirilmesine dayanan bir diktatörlük, yani bir devlet erkidir) ve proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü (İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri).

Böylesine bir "içiçe geçme"nin uzun vadede ***varlığını sürdüremeyeceğine*** en ufak bir kuşku yoktur. Bir devlet içinde iki devlet erki ***varolamaz.*** Onlardan biri çekilmek zorundadır, ve tüm Rus burjuvazisi daha şimdiden var gücüyle, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ni olası bütün araçlarla her yerde bir kenara itmeye, zayıflatmaya, bir hiçe indirgemeye ve burjuvazinin mutlak egemenliğini kurmaya çalışıyor.

İkili iktidar, mutat burjuva-demokratik devrimi aşmış, ama ***henüz*** proletarya ve köylülüğün "saf" diktatörlüğüne kadar ***varmamış*** olan devrimin gelişiminde yalnızca bir ***geçiş anıdır.***

Bu istikrarsız geçiş durumunun sınıfsal anlamı (ve sınıfsal açıklaması) şurada aranmalıdır: her devrim gibi bizim devrimimiz de, Çarlığa karşı mücadele için kitlenin en büyük kahramanlığını, en büyük özverisini gerektirmiştir ve bu amaçla bir çırpıda çok büyük sayıda küçük-burjuvayı ***hareketin içine çekmiştir.***

Her gerçek devrimin en bellibaşlı, bilimsel ve pratik-politik özelliklerinden biri, politik yaşama, ***devletin biçimlendirilmesine*** aktif, bağımsız, faal katılım gösteren "darkafalılar"ın sayısındaki alışılmadık derecede hızlı, ani, şiddetli artıştır.

Rusya'da da böyle olmuştur. Şimdi Rusya kaynıyor. Çarlığın korkunç boyunduruğunun ve toprak beyleriyle fabrikatörler için angarya çalışmanın her türlü politik kıpırdanışı boğduğu onlarca yıl boyunca politik olarak uyumuş olan milyonlar ve on milyonlar şimdi ***uyanıyor*** ve politikaya ***akın ediyor.*** Bu milyonlar ve on milyonlar kimdir? Bun-

ların çoğu küçük mülk sahipleridir, küçük-burjuvalardır, kapitalistlerle ücretli işçiler arasında ortada duran kişilerdir. Rusya, tüm Avrupa ülkeleri arasında en küçük-burjuva ülkedir.

Muazzam küçük-burjuva dalga her yeri istila etti, sınıf bilinçli proletaryayı yalnızca sayısal gücüyle değil, ideolojik olarak da ezdi, yani çok geniş işçi çevrelerini kendisiyle birlikte sürükledi ve onlara küçük-burjuva politik görüşleri bulaştırdı.

Küçük-burjuva, yaşamda burjuvaziye bağımlıdır, (toplumsal ***üretim*** içindeki ***konumu*** itibariyle) proleter olarak değil, mülk sahibi olarak yaşar ve düşünce tarzında da burjuvaziyi izler.

Kapitalistlere, barışın ve sosyalizmin bu en kötü düşmanlarına körü körüne güven — Rusya'da ***kitlelerin*** mevcut politikasını karakterize eden şey budur, Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesinin sosyal ve ekonomik zemininde devrimci bir hızla ***gelişmiş*** olan şey budur. Geçici Hükümet'le İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti arasındaki "***anlaşma***"nın (resmi anlaşmadan çok ***gerçek*** desteği, zımni anlaşmayı, iktidarın körü körüne güvenle terkedilmesini kastettiğimi vurgularım), Guçkov'a yağlı bir parçayı, yani gerçek iktidarı, Sovyet'e ise — Kerenskilerin bahşettiği vaadleri, şan ve şerefi (şimdilik), komplimanları, boş sözleri, teminatları ve reveransları sağlayan anlaşmanın ***sınıf*** temeli budur.

Rusya'da proletaryanın sayısal zayıflığı, sınıf bilinci ve örgütlenmedeki yetersizliği — aynı madalyonun öteki yüzü budur.

Sosyal-Devrimciler dahil tüm Narodnik partiler, hep küçük-burjuvaydılar; Organizasyon Komitesi partisi de öyle (Çaydze, Tsereteli vs.); hakeza partisiz devrimciler de (Steklov vd.) küçük-burjuva dalgayla sürüklendiler ya da ona egemen olamadılar, olmayı bilemediler.

YUKARIDAKİLERİN SONUCU OLARAK ORTAYA ÇIKAN TAKTİĞİN ÖZGÜLLÜĞÜ

7) Yukarıda ortaya konan fiili durumun özgüllüğünden, tek tek kişileri vb. değil, objektif olguları, kitleleri ve sınıfları hesaba katmak

zorunda olan bir Marksist için, ***verili*** anın taktiğinin kendini dayatan özgüllüğü çıkar.

Bu özgüllük herşeyden önce, (Petersburg'da Tüm-Rusya Demiryolcular Kongresi'nin dünkü oturumunda, Partimiz Merkez Komitesi'nden yoldaşım Teodoroviç'in son derece isabetli ifadesiyle) "devrimci-demokratik boş lafların tatlımsı limonatasına bir porsiyon sirke ve safra karıştırılması"nı gerektirir. Yani eleştirel çalışma, Sosyal-Devrimcilerin ve sosyal-demokratların küçük-burjuva partilerinin hatalarının ***açıklanması, bilinçli*** proleter, komünist Parti unsurlarının hazırlanması ve kaynaştırılması, proletaryanın "genel" küçük-burjuva psikozdan ***kurtarılması.***

Görünüşte bu "sadece" propagandist çalışmadır. Gerçeklikte ise en yüksek dereceden ***pratik devrimci*** çalışmadır, çünkü dış engeller nedeniyle ***değil,*** burjuvazi ona karşı ***şiddet*** uyguladığı için ***değil*** (Guçkov şimdilik sadece asker kitlesine karşı şiddet kullanma tehdidinde bulunuyor), ***bilakis*** kitleler körü körüne bir güvenin esiri oldukları ***için*** duraklamış olan, boş laflar içinde boğulan ve yerinden kıpırdamayan devrim başka türlü ilerletilemez.

Yalnızca bu körü körüne güvene karşı (yalnızca düşünsel silahlarla, yoldaşça iknayla, ***yaşamın deneyimine*** işaret ederek yürütülebilecek ve yürütülmek zorunda olan) mücadele, bizi ***ortalığı kasıp kavuran devrimci lafazanlıktan*** kurtarabilir ve hem proletaryanın bilincini hem de genel olarak kitlelerin bilincini ilerletebilir, her yerde ***alt organlarda*** kitlelerin atak, kararlı inisiyatifini uyandırabilir ve özgürlüklerin, demokrasinin, bütün toprakların ortak mülkiyeti ilkesinin kendi gücüne dayanarak gerçekleştirilmesini, geliştirilmesini ve sağlamlaştırılmasını ilerletebilir.

8) Tüm dünyanın burjuva ve toprakbeyi hükümetlerinin deneyimleri, halkı köleleştirmenin ***iki*** yöntemini doğurmuştur. Birincisi şiddet yöntemidir. I. Nikola Romanov, Nikola Palkin* de denir, ve II. Nikola, Kanlı Nikola, bu cellat yöntemiyle Rus halkına en olmayacak şeyleri yaptılar. Fakat, bir dizi büyük devrim ve devrimci kitle hareketleriyle

---

Rusça "palka" = sopa sözcüğünden. —Red.** Sopalı Nikola —ÇN.*

"akıllanmış olan" İngiliz ve Fransız burjuvazisi tarafından en mükemmel hale getirilmiş olan başka bir yöntem daha vardır. Bu, aldatma, pohpohlama, safsata, ucuz vaatler, sadaka, önemsiz şeylerde müsamahakârlık, önemlilerde ise müsamahasızlık yöntemidir.

Rusya'da mevcut anın özgüllüğü, birinci yöntemden ikincisine, halka karşı zor ve şiddet kullanımından onun ***pohpohlanmasına,*** boş vaatlerle aptallaştırılmasına akıl almaz bir hızla geçişte yatmaktadır. Kedi Vaska* rahatını bozmuyor, yemeye devam ediyor. Milyukov ve Guçkov iktidardalar, sermayenin kârlarını koruyorlar, Rus ve İngiliz-Fransız sermayesinin çıkarları doğrultusunda emperyalist savaş yürütüyorlar, ve tehditleriyle, mantıklı olma uyarılarıyla, ricaları, yalvarmaları, talepleri, beyanatlarıyla Çaydze, Tsereteli, Steklov gibi "aşçılar" için yanıt olarak yalnızca vaatler, güzel konuşmalar, etkileyici açıklamalar var... Kedi Vaska rahatını bozmuyor, yemeye devam ediyor.

Ancak körü körüne güvenme körlüğü ve kör körü körüne güven, özellikle yaşamın (sosyal ve ekonomik durumlarının) onlara kapitalistlere güvenmemeyi öğrettiği proleterlerde ve ***yoksul*** köylülerde, her geçen gün biraz daha azalacaktır.

Küçük-burjuvazinin liderleri halka, burjuvaziye güvenmeyi öğretmek "zorundadır". Proleterler halka, burjuvaziye güvenmemeyi öğretmek zorundadır.

DEVRİMCİ ANAVATAN SAVUNMASI VE SINIFSAL ANLAMI

9) "Neredeyse her yeri" istila etmiş olan küçük-burjuva dalganın en önemli ve en göze batan fenomeni, hiç kuşkusuz, ***devrimci anavatan savunmasıdır.*** O, Rus devriminin daha da gelişmesinin ve başarısının en kötü düşmanıdır.

* *Bir Rus masalından: Aşçı, yemek çalarken yakaladığı kediye bir ahlak vaazı çeker. Kedi dinler ve yemeye devam eder. Vaska Rus halk dilinde kedinin takma adıdır. —Red.*

Bu psikoza kurban düşmüş ve onu aşamamış olan, devrim için yitirilmiştir. Fakat kitleler buna liderlerden başka tarzda kurban düşüyor; onlar başka bir gelişmeden geçiyor ve bu psikozu ***başka tarzda*** aşıyorlar.

Devrimci anavatan savunması bir yandan, kitlelerin burjuvazi tarafından dolandırılmasının ürünü, köylülerin ve bir kısım işçilerin körü körüne güveninin ürünüdür, öte yandan, Büyük Rusların, başka halklar karşısında cellat rolüyle ahlakını bozan Çarlığın gelenekleri onun için "kutsal" ve dokunulmaz olan, ilhaklarda ve banka kârlarında belli bir ölçüde çıkarı olan küçük mülk sahibinin çıkar ve görüşlerinin ifadesidir.

Burjuvazi, devrimden duyduğu soylu gurura seslenerek halkı aldatıyor ve meseleyi, Çarlık monarşisinin yerine Guçkov-Milyukov sahte cumhuriyetinin geçtiği devrimin bu aşamasıyla sanki Rusya'da savaşın ***sosyal ve politik*** karakteri değişmiş gibi gösteriyor, ve büyük oranda, halkın Rusya'nın Büyük Rus olmayan her kavmini Büyük Rusların bir tür mülkiyeti ya da yurtluğu olarak görmesini sağlayan geleneksel önyargılar sayesinde halk bütün bunlara —bir süre— inandı. Çarlık tarafından diğer halkları aşağılık birşey, "resen" Büyük Rusya'ya ait bir şey olarak görmeye alıştırılmış olan Büyük Rus halkının rezil ahlak bozukluğu ***bir anda*** ortadan kalkamazdı.

Savaşın sosyal ve politik karakterinin, kişilerin, grupların ya da hatta halkların "iyi niyeti" ile değil, bilakis savaşı yürüten ***sınıfın*** konumuyla, sınıfın, devamı savaş olan ***politikasıyla,*** modern toplumda egemen ekonomik güç olarak sermayenin ***bağıntılarıyla,*** uluslararası sermayenin ***emperyalist karakteriyle,*** Rusya'nın mali bağımlılığıyla, Rusya maliyesinin, bankalarının, diplomasisinin İngiltere, Fransa vs.'ye bağımlılığıyla vs. belirlendiğini kitlelere anlatmayı ***bilmeliyiz.*** Bütün bunları usta bir şekilde, kitleler için anlaşılır biçimde anlatmak ***kolay değildir.*** İçimizden hiç biri bunu peşinen hatasız gerçekleştiremez.

Ancak propagandamızın doğrultusu ya da daha doğrusu içeriği bu ve yalnızca bu olmalıdır. Devrimci anavatan savunmasına en ufak ta-

viz, böyle bir tavizi haklı çıkarınaya çalışan deyimler ve "pratik" düşünceler ne kadar güzel olursa olsun, ***sosyalizme ihanettir, enternasyonalizmin*** tümüyle terkedilmesidir.

"Kahrolsun Savaş" şiarı elbette ki doğrudur, fakat anın özgül görevlerinin, geniş kitlelere ***başka tarzda yaklaşma*** zorunluluğunun hakkını veremez. Bence bu, "bir zamanlar"ın beceriksiz ajitatörünün "Kahrolsun Çar" şiarıyla kestirmeden kıra gidip — dayak yemesini anımsatıyor. Kitle içinden devrimci anavatan savunmasından yana olan sıradan kişiler, kişisel değil, sınıfsal anlamda ***dürüsttür,*** yani ilhakların ve yabancı halkların boğazlanmasının kendisine ***gerçekten*** hiçbir avantaj sağlamadığı ***sınıflara*** (işçiler ve yoksul köylüler) mensuptur. Sermayenin egemenliğinden vazgeçmeden ilhaklardan vazgeçmenin ***imkânsız*** olduğunu pekâlâ bilen ve kitleleri güzel laflar ve ölçüsüz vaatlerle vicdansızca aldatan burjuvaların ve "entelektüel" bayların durumu ise çok farklıdır.

Kitle içinden anavatan savunmasından yana olan sıradan bir insan, olaylara basit, darkafalı tarzda bakar: "Ben ilhaklar istemiyorum, Almanlar benim yakama yapışmak istiyor, dolayısıyla ben asla herhangi bir emperyalist çıkarı değil, haklı bir davayı savunuyorum". Böyle bir insana yeniden ve yeniden, onun kişisel isteklerinin önemli olmadığı, bilakis söz konusu olanın kitle ve ***sınıf*** ilişkileri, politik bağıntılar ve önkoşullar, savaşın sermayenin çıkarlarıyla bağıntısı ve bankaların uluslararası içiçe geçmişliği vs. olduğu kavratılmalıdır. Anavatan savunuculuğuna karşı yalnızca böyle bir mücadele, belki çok hızlı olmasa da, emin ve kalıcı başarı vaadeden ciddi bir mücadeledir.

SAVAŞ NASIL SONA ERDİRİLEBİLİR?

10) Savaş "isteyince" sona erdirilemez. Taraflardan birinin kararıyla sona erdirilemez. Anavatan savunması yandaşı bir askerin ifade ettiği gibi "süngüyü toprağa saplayarak" sona erdirilemez.

Savaş, çeşitli ülkelerin sosyalistlerinin bir "anlaşması"yla, tüm ül-

kelerin proleterlerinin bir "gösteri"siyle, halkların "iradesi"yle vs, sona erdirilemez. Anavatan savunuculuğunun tam ve yarım yandaşlarının ve yarı-enternasyonalist basının gazete makalelerini dolduran bu türden bütün safsatalar, aynı şekilde sayısız kararlar, çağrılar, manifestolar, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin kararları, bütün bu laflar küçük-burjuvaların boş, saf, yerine getirilemez isteklerinden başka bir şey değildir. "Halkların barış isteğini bildirme"ye dair, proletaryanın devrimci eylemlerinin ***sırasına*** dair (Rus proletaryasından sonra Alman proletaryası "sıradadır") vs. bu tür laflardan daha zararlı bir şey yoktur. Bütün bunlar Louis Blanc politikasıdır, yapmacık düşlerdir, "politik kampanyalar" oyunu oynamaktır, gerçekte kedi Vaska masalının tekrarına çıkar.

Savaş hiç kuşkusuz sadece onların çıkarına yürütülüyor, sadece onları zenginleştiriyorsa da, kapitalist haydutların kötü niyetinden kaynaklanmamıştır. Savaş, dünya sermayesinin yarım yüzyıllık gelişiminin, onun milyarlarca bağıntı ve bağlantısının ürünüdür. Sermayenin egemenliği devrilmedikçe ve devlet erki ***başka*** bir sınıfa, proletaryaya geçmedikçe emperyalist savaşın dışına ***kaçılamaz,*** şiddete dayanmayan, demokratik bir barış elde ***edilemez.***

Şubat-Mart 1917 Rus Devrimi'yle, emperyalist savaşın içsavaşa dönüşümü başladı. Bu devrim, savaşın sona erdirilmesine doğru ***ilk*** adımı attı. Ancak ***ikinci*** adım, yani devlet erkinin proletaryaya geçişi, onun sona ermesini ***gerçekten sağlayabilir.*** Bu, "cephe"nin, sermayenin çıkarları cephesinin uluslararası "yarılması"nın başlangıcı olacaktır, ve ancak ***bu*** cephe yarıldıktan sonradır ki proletarya, insanlığı savaşın dehşetinden ***kurtarabilecek,*** ona kalıcı bir barışın nimetlerini ***garantileyebilecektir.***

Ve Rus devrimi daha ***şimdiden,*** İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ni yaratarak Rus proletaryasını sermaye "cephesini yarmanın" eşiğine getirdi.

DEVRİMİMİZDEN DOĞAN YENİ DEVLET TİPİ

11) İşçi, Asker, Köylü ve diğer Temsilciler Sovyetleri, yalnızca halkın çoğunluğu onların sınıfsal anlamı, ***Rus*** devrimindeki rolü hakkında berrak olmadığı ölçüde görmezlikten gelinmekle kalmıyor, aynı zamanda yeni bir devlet biçimini ya da daha doğrusu yeni bir ***devlet tipini*** temsil ettikleri ölçüde de görmezlikten geliniyor.

Bir burjuva devletinin en mükemmel, en gelişmiş tipi ***parlamenter demokratik cumhuriyettir.*** İktidar parlamentoya aittir; devlet aygıtı, yönetim aygıtı ve organları alışılmış olanlardır: daimi ordu, polis ve pratikte görevden alınamaz, ayrıcalıklı, halkın üzerinde duran bir bürokrasi.

Ancak XIX. yüzyılın sonundan beri devrimci dönemler, demokratik devletin ***daha yüksek*** bir tipini, Engels'in ifadesiyle bazı bakımlardan bir devlet olmaktan çıkan, "artık gerçek anlamda bir devlet" olmayan[23] bir tipini ortaya çıkarıyor. Bu, halktan ayrı ordu ve polisin yerine halkın doğrudan ve dolaysız silahlanmasını ***geçiren*** Paris Komünü tipinde bir devlettir. Burjuva yazarlar tarafından hakkında yalan ve iftiralar yayılan, başka şeylerin yanı sıra yanlış yere, derhal sosyalizmi "yürürlüğe" koymak istediği iddia edilen Komün'ün özü ***bundan ibarettir.***

Rus Devrimi 1905 ve 1917 yıllarında, tam da bu tipte bir devlet kurmaya ***başladı.*** Halk temsilcilerinin Tüm-Rusya Kurucu Meclisi'nde ya da Sovyetler Konseyi'nde vs. birleşen İşçi, Asker, Köylü ve diğer Temsilciler Sovyetleri'nin cumhuriyeti — işte ***daha şimdiden,*** Kadet partisinin profesör beylerinin parlamenter, burjuva cumhuriyet için keşfettikleri yasa önerilerinin nasıl olacağını ya da Plehanov veya Kautsky ayarında küçük-burjuva "sosyal-demokrasisi"nin ukalaları ve ustalarının Marksist devlet öğretisini tahrif etmeyi bırakmalarını beklemeden, bu anda demokrasiyi kendi gücüyle, ***kendi tarzında*** gerçekleştiren milyonluk bir halkın inisiyatifi sayesinde bizde şimdiden ***yaşama nüfuz eden*** yeni budur.

Marksizm anarşizmden, genelde devrimci bir dönemde ve özelde kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde devletin ve devlet erkinin ***zorunluluğunu*** onaylamasıyla ayrılır.

Marksizm, Bay Plehanov, Kautsky ve ortaklarının küçük-burjuva oportünist "sosyal-demokrasisi"nden, adı geçen dönemler için alışılmış parlamenter burjuva cumhuriyeti gibi bir devleti ***değil,*** Paris Komünü tipinde bir devleti zorunlu görmesiyle ayrılır.

Bu devlet tipiyle eskisi arasındaki başlıca farklar şunlardan ibarettir:

Parlamenter burjuva cumhuriyetten kolaylıkla monarşiye geri dönülebilir (tarih bunu ispatlamıştır), çünkü tüm baskı aygıtı: ordu, polis, bürokrasi el değmeden kalır. Komün ve İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri bu aygıtı ***parçalar*** ve ortadan kaldırır.

Parlamenter burjuva cumhuriyet ***kitlelerin*** bağımsız politik yaşamını daraltıp boğar ve onların tüm devlet yaşamının tepeden tırnağa ***demokratik*** inşasına dolaysız katılmalarını engeller. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nde tam tersi sözkonusudur.

Onlar, Paris Komünü'nün ortaya çıkardığı ve Marx'ın "emeğin ekonomik kurtuluşunun gerçekleşebileceği nihayet keşfedilmiş politik biçim"* dediği devlet tipini yeniden ortaya çıkarıyorlar.

Genellikle şu itirazda bulunuluyor: Rus halkı Komün'ün "yürürlüğe konması" için henüz olgun değildir. Bu, serfliği savunmanın bir argümanıdır, ki o da köylülerin özgürlük için olgun olmadığını açıklar. Komün, yani İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri, hem ekonomik gerçeklikte hem de halkın ezici çoğunluğunun bilincinde tamamen olgunlaşmamış olan ***hiçbir*** dönüşümü "yürürlüğe" koymaz, böyle dönüşümleri "yürürlüğe" koymaya niyeti yoktur ve koymamalıdır da. Ekonomik çöküş ve savaşın yol açtığı kriz ne kadar büyükse, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaraların iyileşmesini ***kolaylaştıran*** mümkün olduğunca mükemmel bir politik biçim de o kadar acil gereklidir. Rus halkı ne kadar az örgütsel deneyime sahipse, sadece birkaç burjuva kahvehane politikacısı ve "kârlı mevkilerdeki" memurların değil, ***bizzat halkın*** örgütsel inşaya o ölçüde kararlılıkla ***girişmesi*** zorunludur.

* *Karl Marx, "Fransa'da İçsavaş".* ***—Red.***

Bay Plehanov, Kautsky ve ortaklarının eski sahte Marksist önyargılarından ne kadar çabuk kurtulur, halka yardım etmek için, ***tüm*** yaşamı bizzat eline alan İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni hemen ve her yerde yaratmak için ne kadar enerjik işe koyulursak, Bay Lvov ve ortakları Kurucu Meclis'in toplanmasını ne kadar ertelerlerse, halk o kadar kolay İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin cumhuriyetinden yana karar verecektir (Kurucu Meclis aracılığıyla ya da Lvov onun toplanmasını daha da erteleyecek olursa, onsuz). Bizzat halkın ele almış olduğu yeni örgütsel inşa çalışmasında başlangıçta hatalar kaçınılmazdır, ama Bay Lvov'un görevlendirdiği profesörler ve hukukçular, Kurucu Meclis'in toplanması ve parlamenter burjuva cumhuriyetin ebedileştirilmesi üzerine, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin boğazlanması üzerine yasalarını kotarıncaya kadar ***beklemektense,*** hata yapmak ve ilerlemek daha iyidir.

Eğer örgütlenmeyi ve akıllıca bir propaganda yürütmeyi bilirsek, yalnızca proleterler değil, köylülüğün onda dokuzu da polisin yeniden kurulmasına, görevden alınamaz ve ayrıcalıklı bürokrasiye, halktan ayrı orduya karşı olacaktır. Yeni devlet tipi yalnızca bundan ibarettir.

12) Polisin yerine halk milisinin geçirilmesi — bu, devrimin tüm seyrinden çıkan ve şimdi Rusya'da her yerde gerçekleştirilen bir dönüşümdür. Alışılmış tipte burjuva devrimlerin çoğunda böyle bir dönüşümün hep çok kısa süreli olduğunu ve burjuvazinin —en demokratik ve en cumhuriyetçi olanın bile— daima halktan ayrı, burjuvaların emrine tabi, halkı her tarzda bastırmaya uygun olan eski monarşist polisi yeniden kurduğunu kitlelere kavratmalıyız.

Polisin yeniden kurulmasını ***engellemenin*** yalnızca bir çaresi vardır: bir halk milisinin yaratılması, orduyla kaynaştırılması (daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının geçirilmesi). 15–65 yaş arası kadın-erkek istisnasız tüm vatandaşlar bu milise mensup olmalıdır — sadece örnek olarak verilmiş olan bu yaş sınırıyla gençlerin ve yaşlıların katılımına işaret edilmektedir. Kapitalistler, ücretli işçilerine, hizmetçilerine vs., bunların kamu yararına milis hizmeti verdikleri günlerde ücretlerini ödemek zorundadırlar. Yalnızca genelde politik

yaşama değil, aynı zamanda herkes tarafından yapılacak bu sürekli kamu hizmetine de kadınların bağımsız katılımını sağlamadan, bırakın sosyalizmi, tam ve kalıcı bir demokrasi bile imkânsızdır. "Polis"in hasta bakımı, çocuk bakımı, gıda maddeleri kontrolü vs. gibi fonksiyonları, kadının salt kâğıt üzerinde kalmayan gerçek eşitliği olmadan, tatmin edici bir biçimde çözülemez.

Polisin yeniden kurulmasına izin vermemek, tüm halkın örgütsel güçlerini genel bir milisin yaratılmasına çekmek — proletaryanın, devrimi savunma, sağlamlaştırma ve daha da geliştirmenin çıkarları doğrultusunda kitlelerin bilincine çıkarması gereken görevleri bunlardır.

TARIM PROGRAMI VE ULUSAL PROGRAM

13) Yakın gelecek için, Rus köyünde muazzam bir tarım devriminin gelişmesinin beklenip beklenemeyeceğini şu anda tam olarak bilemeyiz. Köylülüğün son zamanlarda kuşkusuz ilerleme kaydetmiş olan bir yanda toprak kölesi, ücretli işçi ve yoksul köylülere ("yarı-proleterler") ve diğer yanda varlıklı ve orta köylülere (kapitalistler ve cüce kapitalistler) sınıfsal ayrımının ne kadar derin olduğunu bilemeyiz. Ancak deneyim bu soruya bir yanıt verebilir ve verecektir.

Fakat proletaryanın partisi olarak biz mutlaka, yalnızca derhal bir tarım programı (toprak programı) hazırlamakla değil, aynı zamanda Rusya'da köylü tarım devriminin *çıkarları* doğrultusunda derhal gerçekleştirilmesi gereken bir dizi pratik önlemi propaganda tmekle de yükümlüyüz.

Tüm toprak ve arazinin ulusallaştırılmasını talep etmek zorundayız, yani devletteki tüm toprak ve arazinin merkezi devlet iktidarının mülkiyetine geçmesini talep etmeliyiz. Bu iktidar iskân fonunun çapını vs. saptamalı, ormanların korunması, ıslahı vs.ye dair yasaları çıkarmalı, toprak sahibiyle, yani devletle, kiracı, yani çiftçi arasında her türlü aracı faaliyeti mutlaka yasaklamalıdır (toprağın başkalarına her tür-

lü devrinin yasaklanması). Fakat toprak ve arazi üzerinde mutlak ***tasarruf hakkı,*** aynı şekilde zilyetlik ve kullanım hakkının ***yerel koşullarının*** saptanması, asla bürokratik memur ellerinde bulunmamalı, bilakis yalnızca ***Köylü Temsilcileri*** Kaza ve Yöre Sovyetleri'nin yetkisinde olmalıdır.

Tahıl üretiminin teknik olarak iyileştirilmesi ve artırılmasının çıkarları doğrultusunda ve rasyonel tarımsal büyük işletmenin ve onun toplumsal denetiminin çıkarları doğrultusunda, Köylü Komiteleri içinde, el konulmuş her çiftliği, ***Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri***'nin denetimi altında büyük bir örnek çiftlik haline getirmeyi hedeflemeliyiz.

Sosyal-Devrimcilerde, özellikle onların "tüketim" veya "emek" normu, "toprak ve arazinin sosyalizasyonu" vs.ye dair boş gevezeliklerinde hüküm süren küçük-burjuva safsata ve politikaya karşı proletarya partisi, meta üretimi egemenliği altında tarımsal küçük işletme sisteminin, insanlığı kitlesel sefaletten ve kölelikten kurtaracak durumda ***olmadığını*** açık bir şekilde anlatmalıdır.

Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni derhal ve mutlaka bölmeden, proletarya partisi kitlelere, Kır İşçilerinin özel Temsilciler Sovyetleri'ni ve Yoksul (yarı-proleter) Köylülerin özel Sovyetlerini, ya da en azından genel Köylü Temsilcileri Sovyetleri içinde bu ***sınıfsal katmanların*** temsilcilerinin özel fraksiyonlar ya da partiler biçiminde özel daimi toplantılarını yaratmanın zorunlu olduğunu anlatmalıdır. Yoksa Narodniklerin, 'genelde köylülük'e dair bütün yapmacık, küçük-burjuva gevezelikleri, ***kapitalistlerin*** yalnızca bir türü olan varlıklı köylülerin, mülksüz sınıfları aldatmasının paravanası olacaktır.

Köylülere, çiftlikbeyi arazilerine el koymamayı ve tarımsal ilişkileri dönüştürmek için Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar beklemeyi öğütleyen birçok Sosyal-Devrimcinin ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin burjuva-liberal ya da katıksız bürokratik vaazlarına karşı proletarya partisi, köylüleri tarımsal ilişkilerin dönüştürülmesine derhal ve kendi gücüne dayanarak girişmeye, çiftlikbeyi arazilerine yerel Köylü Sovyetleri'nin kararı üzerine vakit geçirmeksizin el koymaya çağırmalıdır.

Burada özellikle önemli olan, cephedeki askerler için ve kentler için gıda maddeleri üretiminin mutlaka ***yükseltilmesinde,*** hayvan mevcuduna, aletlere, makinelere, binalara vs. verilecek her türlü zarara ya da yapılacak her türlü tahribata kesinlikle izin verilmemesinde ısrar etmektir.

14) Milliyetler sorununda proletarya partisi herşeyden önce, Çarlık tarafından ezilen, Rus imparatorluğuna zorla dahledilmiş ya da zorla devlet sınırları içinde tutulmuş, yani ilhak edilmiş tüm uluslara ve kavimlere, bağımsızlıklarını ilan etme ve Rusya'dan ayrılma sınırsız hakkının tanınmasını savunmalıdır.

Ayrılma hakkının gerçekten hayata geçirilmesiyle bağlı olmayan ilhaklardan vazgeçme üzerine tüm açıklamalar, deklarasyonlar ve manifestolar, burjuva halk aldatmacası ya da küçük-burjuva yerine getirilemez isteklerdir.

Proletarya partisi, emekçiler için avantajlı olduğundan, mümkün olduğunca büyük bir devletin yaratılmasını amaçlar; hedefi ulusların ***yakınlaşması ve gelecekte kaynaşmasıdır.*** Fakat bu hedefe şiddet aracılığıyla değil, yalnızca tüm uluslardan işçi ve emekçilerin özgür, kardeşçe bir ittifakı yoluyla ulaşmak istiyor.

Rusya Cumhuriyeti ne kadar demokratik olursa, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti olarak ne kadar başarılı örgütlenirse, ***tüm*** ulusların emekçi kitleleri kendilerini o kadar güçlü bir şekilde böyle bir cumhuriyete ***özgürce*** cezbedilmiş hissedeceklerdir.

Sınırsız ayrılma hakkı, en geniş yerel (ve ulusal) özerklik, ulusal azınlıklar için en ince ayrıntısına kadar hazırlanmış hukuksal güvenceler — devrimci proletaryanın programı işte budur.

BANKALARIN VE KAPİTALİST BİRLİKLERİN ULUSALLAŞTIRILMASI

15) Proletarya partisi, halkın ezici çoğunluğu sosyalist bir devrimin zorunluluğunu tanımadan önce, bir küçük köylü iktisatları ülke-

sinde sosyalizmi "yürürlüğe koyma"yı asla önüne hedef koymamalıdır.

Fakat ancak burjuva, "nerdeyse Marksist" sloganların ardına gizlenen sofistler, bu doğrudan, ***savaşın seyri içinde bir dizi burjuva devlet tarafından*** sık sık ***gerçekleştirilmiş olan,*** yaklaşan tam ekonomik çöküşe ve açlığa karşı mücadele için mutlak gerekli olan pratikte tamamen olgunlaşmış devrimci önlemlerin derhal uygulanmasını erteleyen bir politikanın haklı gösterilmesi sonucunu çıkarabilir.

Kesinlikle sosyalizmin "yürürlüğe konması" anlamına gelmeyen toprak ve arazinin, kapitalistlerin tüm banka ve sendikalarının ulusallaştırılması ya da en azından bunların İşçi Temsilcileri Sovyetleri vs. tarafından ***derhal denetlenmesi,*** mutlaka savunulmalı ve olanaklar ölçüsünde devrimci yoldan gerçekleştirilmelidir. Sosyalizme giden yolda yalnızca adımlar olan ve iktisaden kesinlikle gerçekleştirilebilir olan bu önlemler olmadan, savaşın açtığı yaraların iyileşmesi ve tehdit eden çöküşün önlenmesi imkânsızdır, ve devrimci proletaryanın partisi, tam da "savaştan" özellikle rezilce tarzda zenginleşen kapitalistlerin ve bankerlerin inanılmaz yüksek kârlarına saldırmaktan asla ürküp gerilemeyecektir.

Nisan 1917

RUSYA'DA POLİTİK PARTİLER VE PROLETARYANIN GÖREVLERİ[24]

Aşağıdakiler, Rusya'nın mevcut politik durumu ve bunun çeşitli partiler tarafından değerlendirilmesini karakterize eden, önce en önemli, sonra ise daha az önemli soru ve yanıtları formüle etme çabasıdır.

SORULAR VE YANITLAR

1— Rusya'daki politik partilerin ana grupları hangileridir?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Kadetlerin sağındaki parti ve gruplar.

B) (K.-D.) Meşruti-Demokratik Parti (Kadetler, Halkın Özgürlüğü Partisi) ve ona yakın gruplar.

C) (S.-D. ve S.-R.) Sosyal-demokratlar, Sosyal-Devrimciler ve onlara yakın gruplar.

D) ("Bolşevikler") Kendisine ***Komünist Parti*** demesi gereken ve şimdi kendisine "Merkez Komitesi aracılığıyla birleşmiş Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi" ya da genellikle "Bolşevikler" diyen parti.

2— Bu partiler hangi sınıfları temsil ederler? Hangi sınıfların bakış açısını ifade ederler?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Derebeyi çiftlik sahiplerinin ve burjuvazinin (kapitalistlerin) en geri kesimlerinin.

B) (K.-D.) Burjuvazinin tümünün, yani kapitalistler sınıfının ve burjuvalaşmış, yani kapitalistler haline gelmiş toprak sahiplerinin.

C) (S.-D. ve S.-R.) Küçük mülk sahiplerinin, küçük ve orta köylülerin, küçük-burjuvazinin, ve burjuvazinin etkisi altında bulunan işçilerin bir bölümünün.

D) ("Bolşevikler") Sınıf bilinçli proleterlerin, ücretli işçilerin ve köylülüğün ona katılan en yoksul kesiminin (yarı-proleterler).

3—Bunların sosyalizme karşı tavırları nasıldır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin kârlarını tehdit ettiği için kesinlikle düşmanca.

C) (S.-D. ve S.-R.) Sosyalizmden yana, ama onu düşünmek ve hayata geçirilmesi için derhal pratik adımlar atmak şimdi erkendir.

D) ("Bolşevikler") Sosyalizmden yana. İşçi vs. Temsilcileri Sovyetleri sosyalizmin hayata geçirilmesi için pratikte olanaklı adımları derhal atmalıdır*.

4— Şu anda hangi devlet düzenini hedefliyorlar?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Meşruti monarşi, memurların ve polisin mutlak egemenliği.

B) (K.-D.) Burjuva parlamenter cumhuriyet, yani eski bürokrasiyi ve polisi muhafaza ederek kapitalistlerin egemenliğinin sağlamlaştırılması.

C) (S.-D. ve S.-R.) İşçiler ve köylüler için reformlarla burjuva parlamenter cumhuriyet.

D) ("Bolşevikler") İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri. Daimi ordunun ve polisin kaldırılması, bunun yerine tüm halkın silahlandırılması; memurların sadece seçilebilirliği değil, aynı zamanda azledilebilirliği, bunlara kalifiye bir işçinin ücretinden fazla ücret ödenmemesi.

5— Romanov monarşisinin yeniden kurulmasına karşı tavırları nasıldır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Ondan yana. Fakat halktan korkularına gizlice ve ihtiyatlı hareket ediyorlar.

---

* ***Bunların nasıl adımlar olduğu konusunda bkz. soru 20 ve 22.***

B) (K.-D.) Guçkovlar bir erkmiş gibi görünürken, Nikola'nın erkek kardeşini ya da oğlunu tahta çıkarına yanlısıydılar; halkın bir erkmiş gibi görünmesinden bu yana buna karşılar.

C) (S.-D. ve S.-R.), D) ("Bolşevikler") Monarşinin her türlü yeniden kurulmasına kayıtsız-şartsız karşılar.

6— İktidarın ele geçirilmesine karşı tavırları nasıldır? Neyi düzen, neyi anarşi diye adlandırırlar?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Çar ya da yiğit bir general iktidarı ele geçirirse, bu tanrının isteğidir, düzendir. Başka herşey anarşidir.

B) (K.-D.) Kapitalistler, şiddetle de olsa, iktidarı ele geçirirlerse, bu düzendir. Kapitalistlere karşı iktidarı ele geçirmek anarşi olur.

C) (S.-D. ve S.-R.) Tek başına İşçi, Asker vs. Temsilcileri Sovyetleri tüm iktidarı ele geçirirse, o zaman anarşi tehlikesi vardır. Şimdilik iktidar kapitalistlerde ve "İlişki Komisyonu"[25] İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nde olsun.

D) ("Bolşevikler") Tüm iktidar yalnızca İşçi, Köylü, Kır İşçisi vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin eline. Milyonlarca ve on milyonlarca insanın tüm propaganda, ajitasyon ve örgütlenmesi hemen bu hedefe ***ayarlanmalıdır****.

7— Geçici Hükümeti desteklemeli mi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle, çünkü o şu anda kapitalistlerin çıkarlarını koruyan biricik mümkün hükümettir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Evet, fakat İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'yle anlaşmaya uyması ve "İlişki Komisyonu"nun oturumlarına gelmesi koşuluyla.

D) ("Bolşevikler") Hayır; onu kapitalistler desteklesin. Biz tüm halkı, İşçi, Asker vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin tek başına ve sınırsız iktidarına ***hazırlamak*** zorundayız.

8— Mutlak iktidardan mı yoksa ikili iktidardan mı yana?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kapitalistlerin ve toprakbeylerinin mutlak iktidarından yana.

* *Anarşi diye her türlü devlet erkinin reddine denir, oysa İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti de bir devlet erkidir.*

C) (S.-D. ve S.-R.) İkili iktidardan yana: Geçici Hükümet'in İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri tarafından "denetimi". — Erksiz denetimin etkili olup olmadığı üzerine düşünmek zararlıdır.

D) ("Bolşevikler") Tüm ülkede, aşağıdan yukarıya, İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin mutlak iktidarından yana.

9— Kurucu Meclis toplanmalı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Hayır; bu toprakbeylerine zarar verebilir. — Köylüler sonunda Kurucu Meclis'te, toprakbeylerinin elinden tüm toprağı alma kararı çıkarabilirler.

B) (K.-D.) Evet, ama tarih saptanmamalı. Hukukçular ve profesörlerle mümkün olduğunca uzun görüşmeler; hukukçuların dünyanın en kötü gericileri olduklarını ta Bebel söylemişti, ve ikincisi, tüm devrimlerin deneyimi, profesörlere emanet edildiğinde halkın özgürlüğünün yitirildiğini öğretiyor.

C) (S.-R. ve S.-D.) Evet, ve mümkün olduğunca çabuk. Tarih saptanmalıdır; İlişki Komisyonu'nda iki yüz kez bu konuda konuştuk ve yarın nihayet, iki yüz birinci kez konuşacağız.

D) ("Bolşevikler") Evet, ve mümkün olduğunca çabuk. Fakat onun başarısının ve genelde toplanmasının güvencesi sadece: İşçi, Asker vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin sayısının ve ***gücünün*** artmasıdır; işçi kitlelerinin örgütlenmesi ve ***silahlanması*** — biricik güvence budur.

10— Devletin alışılmış tipte bir polise ve daimi orduya gereksinimi var mıdır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Acilen ve mutlaka, çünkü onlar kapitalistlerin egemenliğinin biricik emin garantisidir, ve icabında —tüm ülkelerin deneyiminin gösterdiği gibi— cumhuriyetten monarşiye geri dönüşü olağanüstü kolaylaştırırlar.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bir yandan bunlar belki gerekli değildir. Öte yandan, böyle radikal değişiklikler için vakit henüz erken değil mi? Ayrıca, bunu İlişki Komisyonu'nda görüşeceğiz.

D) ("Bolşevikler") Mutlak gereksiz. Derhal ve muhakkak tüm halkı silahlandırmalı, milis ve orduyla kaynaştırmalı. Kapitalistler, işçilerin milis hizmeti yaptıkları günlerde onlara ödeme yapmalı.

11— Devletin alışılmış tipte bir bürokrasiye gereksinimi var mıdır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Muhakkak var. Bürokrasinin onda dokuzu toprakbeyleri ve kapitalistlerle akrabadır. Ayrıcalıklı, pratikte görevden alınamaz bir grup olarak kalmalıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bu sorunu derhal ortaya atmak uygun değildir (Paris Komünü tarafından pratikte ortaya konmuş bir sorun).

D) ("Bolşevikler") Mutlak gereksiz. Memurların sadece bütün ve her türlü temsilciler gibi seçilebilirliği değil, aynı zamanda her an azledilebilirliği de gereklidir. Hakeza, kalifiye bir işçinin ücretinden fazla ücret almaması; yerlerinin (yavaş yavaş) genel halk milisi ve onun birlikleriyle doldurulması.

12— Subaylar askerler tarafından mı seçilmeli?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Hayır, bu toprakbeylerine ve kapitalistlere zarar verir. Eğer askerlerle başka türlü başa çıkılamıyorsa, bu reform geçici olarak kendilerine bahşedilmeli, fakat mümkün olduğunca çabuk geri alınmalıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Evet.

D) ("Bolşevikler") Yalnızca seçilmekle kalmamalı, aynı zamanda bir subayın ya da generalin her adımı, askerler tarafından seçilmiş özel mutemetler tarafından denetlenmelidir.

13— Üstlerin askerler tarafından keyfi biçimde görevden alınması yararlı mıdır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle zararlı. Zaten Guçkov bunu yasakladı, şiddet uygulamakla tehdit etti. Guçkov'u desteklemek gerekir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Yararlıdır, ancak açık olmayan, önce görevden alıp sonra İlişki Komisyonu'na mı gitmeli, yoksa tersine mi noktasıdır.

D) ("Bolşevikler") Her bakımdan yararlı ve gereklidir. Askerler yalnızca seçilmiş üstlere itaat eder, yalnızca onlara ***saygı*** gösterir.

14— Şimdiki savaştan yana mı yoksa karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle savaştan yana, çünkü savaş kapitalistlere inanılmaz büyüklükte kârlar getiriyor ve iş-

çileri bölerek ve kışkırtarak kendi egemenliğini pekiştirmeyi vaat ediyor. Savaşı, hedefi aslında Wilhelm'i devirmek olan bir savunma savaşı olarak adlandırarak işçiler aldatılabilir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bir bütün olarak emperyalist savaşa karşıyız, ama kandırılmaya ve Guçkov-Milyukov ve ortaklarının emperyalist hükümeti tarafından sürdürülen emperyalist savaşın desteklenmesine "devrimci anavatan savunması" demeye hazırız.

D) ("Bolşevikler") Bir bütün olarak emperyalist savaşa kesinlikle karşı; savaşı yürüten ***tüm*** burjuva hükümetlere karşı; Geçici Hükümet'imize de karşı; Rusya'da "devrimci anavatan savunması"na kesinlikle karşı.

15— Çar'ın İngiltere, Fransa vs. ile yaptığı (İran'ın boğazlanması, Çin'in, Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. paylaşılması üzerine) uluslararası yağma anlaşmalarından yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Tümüyle ve kayıtsız şartsız bundan yana. Gerek İngiliz-Fransız sermayesi ve onun hükümetleri izin vermediği için, gerekse Rus sermayesi kirli işlerini bütün kamuoyu önünde ortaya seremeyeceği için bu anlaşmalar yayınlanmamalıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Karşı, fakat İlişki Komisyonu ve kitleler arasında bir dizi "kampanyalar" aracılığıyla kapitalistlerin hükümetine hâlâ "etkide" bulunulabileceğini umuyoruz.

D) ("Bolşevikler") Karşı. Tüm görev, kapitalist hükümetlerden bu konuda herhangi bir şey beklemenin tamamen umarsız olduğunu ve iktidarın mutlaka proletarya ve yoksul köylülüğe geçmek zorunda olduğunu kitlelere kavratmaktan ibarettir.

16— İlhaklardan yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Sözkonusu olan Alman kapitalistlerinin ve yağmacı liderleri Wilhelm'in ilhaklarıysa, buna karşıyız. Söz konusu olan İngiliz kapitalistlerinin ilhaklarıysa, o zaman buna karşı değiliz, çünkü onlar "bizim" müttefikimizdir. Sözkonusu olan, Çar tarafından köleleştirilmiş halkları zorla Rusya sınırları içinde tutan bizim kapitalistlerimizin ilhaklarıysa, o zaman bundan ***yanayız,*** bunu ilhak olarak ***adlandırmayız.***

C) (S.-D. ve S.-R.) İlhaklara karşı; ama hâlâ, kapitalistlerin hükümetinden de ilhaklardan vazgeçeceği "sözü"nün alınabileceğini umuyoruz.

D) ("Bolşevikler") İlhaklara karşı; kapitalist hükümetlerin ilhaklardan vazgeçme yönündeki tüm vaatleri dolandırıcılıktan başka bir şey değildir. Onu teşhir etmek için tek bir çare vardır: ***kendi*** kapitalistleri tarafından ezilen halkların kurtuluşunu talep etmek.

17— "Özgürlük borçlanması"ndan[26] yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle yana, çünkü bu emperyalist savaşın, yani dünyaya hangi kapitalistler grubunun egemen olacağı ***sorununa ilişkin*** savaşın sürdürülmesini kolaylaştırıyor.

C) (S.-D. ve S.-R.) Yana, çünkü yanlış "devrimci anavatan savunması" pozisyonu bizi enternasyonalizmden bu açık sapmaya mahkûm ediyor.

D) ("Bolşevikler") Karşı; çünkü savaş emperyalist bir savaştır, kapitalistler tarafından kapitalistlerle ittifak halinde, kapitalistlerin yararına yürütülmektedir.

18— Dünyanın kapitalist hükümetlerinin, halkların barış isteğini ilan etmesinden yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Yana, çünkü Fransız cumhuriyetçi sosyal-şovenlerinin deneyimi, bu biçimde halkı kandırma olanağını açık ve berrak bir şekilde gösterdi: isteyen istediğini söyleyebilir, fakat gerçekte biz Almanlardan gaspettiğimiz ganimeti (onun sömürgelerini) elimizde tutacağız ve ***bu*** haydutların gaspettiklerini ellerinden alacağız.

C) (S.-D. ve S.-R.) ***Yana,*** çünkü biz zaten hâlâ küçük-burjuvazinin kapitalistlere beslediği pekçok asılsız umuda sarılıyoruz.

D) ("Bolşevikler") Karşı, çünkü sınıf bilinçli işçiler kapitalistler hakkında ***hiçbir*** umut beslemiyor, ve görevimiz, bu umutların ne kadar asılsız olduğunu kitlelere kavratmaktır.

19— Bir bütün olarak monarkların hepsini devirmeli mi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Hayır, İngiliz, İtalyan ve genel olarak müttefik monarkları devirmeye gerek yok, yalnızca

Alman, Avusturyalı, Türk ve Bulgar monarklarını devirmek gerekir, çünkü onlar üzerinde zafer, kârlarımızı ona katlayacaktır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bir "sıra" saptanmalı ve mutlaka Wilhelm'in devrilmesiyle başlanmalıdır; müttefik monarkların devrilmesi her halükârda bekleyebilir.

D) ("Bolşevikler") Devrim için bir sıra saptanamaz. ***Yalnızca fiiliyatta*** devrimcileri desteklemek ve istisnasız tüm ülkelerde ***tüm*** monarkları devirmek gerekir.

20— Köylüler tüm çiftlikbeyi topraklarını derhal almalı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Asla. Kurucu Meclis beklenmelidir. Şingaryov zaten açıkladı: Çar'ın elinden iktidarı kapitalistler alınca, bu büyük ve şanlı bir devrimdir, fakat köylüler toprakbeyinin elinden toprağı alınca, bu zorbalıktır. Eşit sayıda toprakbeyi ve köylüden oluşan ve başkanı memur, yani aynı kapitalistler ve toprakbeylerinden olan hakem komisyonlarına ihtiyacımız var.

C) (S.-D. ve S.-R.) Köylülerin Kurucu Meclis'i beklemesi daha iyi olur.

D) ("Bolşevikler") Tüm toprak derhal alınmalı; bu yapılırken Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından en sıkı düzen korunmalıdır. Tahıl ve et üretimi artırılmalıdır: askerler daha iyi beslenmek zorunda. Hayvanlara, aletlere vs. zarar verilmesi kesinlikle caiz değildir.

21— Tüm toprak ve arazi üzerinde ve genelde tüm köy meseleleri üzerinde tasarrufta bulunacak olan yalnızca Köylü Temsilcileri Sovyetleri'yle yetinilebilir mi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Toprakbeyleri ve kapitalistler, köylerde Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin salt ve tekil egemenliğine bir bütün olarak karşıdır. Fakat eğer bu Sovyetler'den zaten kaçınılamayacak durumdaysa, onunla yetinmek tabii ki daha iyidir, çünkü varlıklı köylüler de hakeza kapitalisttir.

C) (S.-D. ve S.-R.) S.-D. "prensipte" ücretli tarım işçilerinin özel bir örgütlenmesinin gerekliliğini yadsımamasına rağmen, şimdilik her halükârda bunlarla yetinilebilir.

D) ("Bolşevikler") Yalnızca genel Köylü Temsilcileri Sovyetle-

ri'yle yetinilemez, çünkü varlıklı köylüler de daima kır işçilerini, gündelikçileri ve yoksul köylüleri kazıklamaya ve aldatmaya eğilimli kapitalistlerdir. Kırsal nüfusun bu son anılan kategorileri için gerek Köylü Temsilcileri Sovyetleri içinde, gerekse de özel Tarım İşçileri Temsilcileri Sovyetleri biçiminde hemen özel örgütler yaratılmalıdır.

22— Halk, kapitalistlerin en büyük ve en güçlü tekelci örgütlerini, bankaları, girişimci birliklerini vs. kendi eline almalı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Asla, çünkü bu toprakbeylerine ve kapitalistlere zararlı olabilir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Genelde biz bu tür örgütlerin tüm halkın eline geçmesinden yanayız, ama şu anda bunu düşünmek ve hazırlığını yapmak için vakit henüz çok erkendir.

D) ("Bolşevikler") İşçi, Banka Hizmetlileri vs. Temsilcileri Sovyetleri'ni derhal, pratikte mümkün ve mutlaka gerçekleştirilebilir adımları atmaya ***hazırlamak*** gerekir — önce bütün bankaların bir tek ulusal bankada birleştirilmesi, sonra banka ve kapitalist birliklerin İşçi Temsilcileri Sovyetleri tarafından denetlenmesi, daha sonra ulusallaştırılması, yani tüm halka devredilmesi.

23— Halkların şimdi, tüm ülkelerin işçileri arasında kardeşçe ittifakı uygulayan ve gerçekleştiren hangi sosyalist Enternasyonal'e gereksinimi vardır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Genelde her sosyalist Enternasyonal, kapitalistler ve toprakbeyleri için zararlı ve tehlikelidir, ama eğer Alman Plehanov'u, yani Scheidemann, ve Rus Scheidemann'ı, yani Plehanov, biraraya gelip anlaşıyorlarsa, birbirlerinde sosyalist vicdanın izlerini keşfediyorlarsa, o zaman biz kapitalistler, ***kendi*** hükümetlerinin tarafını tutan ***böylesi*** sosyalistlerin ***böyle*** bir Enternasyonal'ini herhalde selamlamalıyız.

C) (S.-D. ve S.-R.) Herkesi birleştiren bir sosyalist Enternasyonal gereklidir: hem Scheidemannları ve Plehanovları hem de "Merkez"cileri, yani sosyal-şovenizmle enternasyonalizm arasında yalpalayanları. Bulamaç ne kadar büyükse, "birlik" de o kadar büyüktür: yaşasın büyük sosyalist birlik!

D) ("Bolşevikler") Halkların yalnızca, gerçekten devrimci işçileri birleştiren, halkların korkunç ve canice katliamına bir son verme, insanlığı sermayenin boyunduruğundan kurtarma yeteneğine sahip bir Enternasyonal'e gereksinimi vardır. Yalnızca zindandaki Alman sosyalisti Karl Liebknecht gibi insanlar (gruplar, partiler vs.), ***kendi*** hükümetlerine, ***kendi*** burjuvazisine, ***kendi*** sosyal-şovenlerine, ***kendi*** merkezcilerine karşı acımasızca mücadele eden insanlar, yalnızca onlar, halkların gereksindiği Enternasyonal'i vakit geçirmeksizin kurabilirler ve kurmalıdırlar.

24— Savaşan ülkelerin askerleri arasında cephede kardeşleşmeyi teşvik etmek gerekli midir?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Hayır, bu toprakbeylerinin ve kapitalistlerin çıkarlarına zarar verir, çünkü insanlığın onların boyunduruğundan kurtulmasını hızlandırabilir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Evet. Bu yararlıdır. Ancak bu kardeşleşmeyi teşvik etmeye savaşan bütün ülkelerde hemen başlanması gerektiğine hepimiz tam kani değiliz.

D) ("Bolşevikler") Evet. Bu yararlı ve gereklidir. Savaşan bütün ülkelerde derhal, savaşan ***her iki*** grubun askerlerinin kardeşleşme çabalarını teşvik etmek mutlak zorunludur.

25— Çeşitli politik partilerin doğasına ve karakterine hangi bayrak rengi uygun düşerdi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Kara, çünkü bunlar gerçek Kara Yüz-ler'dir[27].

B) (K.-D.) Sarı, çünkü bu, sermayeye ölümüne hizmet edenlerin uluslararası sancağıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Pembe, çünkü bütün politikaları pembe renkli bir limonata gibidir.

D) ("Bolşevikler") Kızıl, çünkü bu proleter dünya devriminin bayrağıdır.

*

Bu broşür Nisan 1917 başında yazıldı. 6 Mayıs 1917'den sonra,

"yeni" koalisyon hükümetinin kurulmasından sonra şimdi onun eskiyip eskimediği sorusuna şu yanıtı vermek istiyorum:

Hayır, eskimemiştir, çünkü aslında İlişki Komisyonu ortadan kalkmamıştır, sadece başka odaya taşınmıştır, hem de Bakan beylerle birlikte. Çernov ve Tsereteli'nin bir başka odaya taşınması, onların politikasını ve partilerinin politikasını değiştirmemiştir.

Nisan 1917

RSDİP TÜM-RUSYA KONFERANSI'NDA ("NİSAN KONFERANSI") POLİTİK DURUM ÜZERİNE RAPOR[28]

7 MAYIS (24 NİSAN) 1917

Yoldaşlar, mevcut politik durumu değerlendirmek için, görebildiğim kadarıyla üç kısma ayrılan olağanüstü kapsamlı bir konuyu incelemek zorunda kalacağım: birincisi, Rusya'da asıl politik durumun değerlendirilmesi, hükümete ve ortaya çıkan ikili iktidara karşı tavır; ikincisi, savaşa karşı tavır; ve üçüncüsü, işçi hareketinin, onu (dünya ölçüsünde konuşulduğunda) doğrudan sosyalist devrimle karşı karşıya bırakan uluslararası durumu.

Sanıyorum, bazı noktalara ancak kısaca değinebileceğim. Öte yandan sizlere, bütün bu sorunlara ilişkin bir karar taslağı sunacağım, fakat olağanüstü güç yetersizliğimiz sonucu ve ayrıca burada, Petrograd'da ortaya çıkmış olan politik kriz sonucu*, kararı yalnızca tartışamamakla kalmayıp, aynı zamanda zamanında çeşitli örgütlere de sunamadık. Yani, bunların yalnızca, komisyondaki çalışmayı kolaylaştıracak ve en önemli sorunlardan bazıları üzerinde yoğunlaşmasını sağlayacak geçici taslaklar olduğunu tekrarlarım.

---

* *Bkz. şu makaleler "Krizin Dersleri" ve "'İktidar Krizi'". —**Red.***

Birinci sorunla başlıyorum. Yanılmıyorsam Moskova Konferansı, Petrograd Kent Konferansı'nın kabul ettiği kararın aynısını kabul etti. (*Sesler: "Değişikliklerle".*) Bu değişiklikleri görmedim ve bir yargıda bulunamam. Fakat Petrograd kararı "Soldatskaya Pravda"da* yayınlandığı için, eğer itiraz eden olmazsa, bunun herkes tarafından bilindiğini kabul edebilirim herhalde. Bu kararı, şimdiki Tüm-Rusya Konferansı'na taslak olarak sunuyorum.

Petrograd Sovyeti'ne egemen olan küçük-burjuva bloku partilerinin çoğunluğu, bizim politikalarımızı kendilerininkinden farklı olarak, acelecilik politikası olarak gösteriyorlar. Bizim politikamız, öncelikle olayların tam bir sınıfsal karakteristiğini talep etmemizle öne çıkıyor. Küçük-burjuva blokun başlıca günahı, hükümetin sınıf karakterine dair gerçeği halktan safsatalarla gizlemesinden ibarettir.

Eğer Moskova'lı yoldaşların değişiklik önergeleri varsa, şimdi okuyabilirler.

(Lenin, Petrograd Kent Konferansı'nın Geçici Hükümet'e karşı tavır üzerine kararını okur.)

> "1) Geçici Hükümet'in sınıf karakteri itibariyle, toprakbeyleri ve burjuvazinin bir egemenlik organı olduğu;
>
> 2) bu hükümetin ve onun temsil ettiği sınıfların ekonomik ve politik olarak Rus ve İngiliz-Fransız emperyalizmine ayrılmaz biçimde bağlı oldukları;
>
> 3) bu hükümetin kendisi tarafından ilan edilen programı bile ancak eksik ve ancak devrimci proletaryanın ve kısmen küçük-burjuvazinin baskısı altında uyguladığı;
>
> 4) burjuva ve çiftlikbeyi karşı-devriminin Geçici Hükümet'in renklerine bürünen örgütlenen güçlerinin, Geçici Hükümet'in açık hoşgörüsü altında şimdiden devrimci demokrasi üzerine saldırıya geçtiği;
>
> 5) Geçici Hükümet'in Kurucu Meclis seçimlerinin tarihini ertelediği, halkın genel silahlanmasını engellediği, tüm toprağın halkın eline geçmesine direndiği, ona tarım sorununun toprakbeylerinin çıkarlarına

---

* *"Asker Gerçeği" — Bolşeviklerin Petrograd Askeri Örgütü'nün günlük gazetesi. —Red.*

> uygun bir çözüm yöntemini dayattığı, sekiz saatlik işgününün yürürlüğe konmasını sabote ettiği, Guçkov ve ortaklarının ordudaki karşı-devrimci ajitasyonunu desteklediği, yüksek subaylar kurmayını askerlere karşı örgütlediği vs. ..."

Geçici Hükümet'in bir sınıfsal karakteristiğini içeren kararın birinci bölümünü okudum. Karar metninden değerlendirilebildiği kadarıyla, Moskovalıların kararıyla farklılıklar pek önemli değil, ama Geçici Hükümet'in genelde karşı-devrimci olarak karakterize edilmesi bana doğru görünmüyor. Genel konuşulduğunda, hangi devrimden sözedildiği açıkça belirtilmelidir. Burjuva devrimi bakış açısından bunu söylemek imkânsız, çünkü o artık sona ermiştir. Proleter-köylü devrimi bakış açısından bunu söylemek için vakit erkendir, çünkü köylülerin burjuvaziden mutlaka daha ileriye gideceğinden emin olunamaz ve görüşümce, özellikle şimdi, köylülük emperyalizme ve anavatan savunmasına, yani savaşın desteklenmesine yönelmişken, köylülükten emin olunduğunu söylemek asılsızdır. Köylülük şimdi Kadetlerle bir dizi anlaşmaya girmiştir. Bu yüzden Moskovalı yoldaşların kararının bu noktasını politik olarak yanlış buluyorum. Köylülüğün burjuvaziden daha ileriye gitmesini, toprak sahiplerinin elinden toprağını almasını *istiyoruz,* ama şimdi onun gelecekteki tutumu hakkında kesin bir şey söylemek henüz imkânsızdır.

"Devrimci demokrasi" sözcüklerinden özenle kaçınıyoruz. Hükümetin bir saldırısı sözkonusu olduğunda bundan söz edilebilir, ama şimdi bu safsata en büyük yalanı gizliyor, çünkü bu karışıklıkta içiçe geçmiş sınıfları birbirinden ayırmak çok zordur. Görevimiz yedekte sürüklenenleri kurtarmaktır. Bizim için Sovyetler biçim olarak önemli değildir, bizim için önemli olan, bu Sovyetlerin hangi sınıfları temsil ettiğidir. Bu yüzden proletaryanın bilincini aydınlatmak için uzun süreli bir çalışma gereklidir...

(Kararı okumaya devam eder.)

> "6) bu hükümetin aynı zamanda şu anda, kuşkusuz şimdi işçilerin ve askerlerin, yani köylülüğün çoğunluğunu kapsayan Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ne duyulan güvene ve onunla belli bir ölçüde doğrudan anlaşmaya dayandığı;

7) Geçici Hükümet'in gerek dış gerekse iç politikada atacağı her adımın, yalnızca kentte ve kırda proleterlerin ve yarı-proleterlerin değil, küçük-burjuvazinin geniş katmanlarının da bu hükümetin gerçek karakteri hakkında gözünü açacağı bilinciyle —

Konferans şu kararları alır:

1) Tüm devlet erkinin İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne ya da halkın iradesini doğrudan ifade eden diğer organlara geçişi için, proletaryanın sınıf bilincini aydınlatan uzun süreli bir çalışma, ayrıca kentte ve kırda proleterlerin küçük-burjuvazinin yalpalamalarına karşı birleşmesi gereklidir; çünkü ancak böyle bir çalışma, tüm devrimci halkın ileriye doğru başarılı bir yürüyüşü için gerçek bir güvencedir.

2) Böyle bir faaliyet için, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri içinde çok yönlü bir çalışma geliştirmek, bunların sayılarını çoğaltmak, güçlerini artırmak, Sovyetler içinde Partimizin proleter enternasyonalist gruplarını sımsıkı birleştirmek gereklidir.

3) Devrimci hareketin yeni yükselişinin, devrimci sosyal-demokrasinin bayrağı altında gerçekleşebilmesi için, kendi sosyal-demokrat güçlerimizi artan ölçüde örgütlemek gereklidir."

Tüm politikamızın püf noktası buradadır. Tüm küçük-burjuvazi şimdi yalpalıyor ve yalpalamasını "devrimci demokrasi" safsatasıyla gizliyor, bu yalpalamaların karşısına proleter çizgiyi koymalıyız. Karşı-devrimciler bu çizgiyi zamansız eylemlerle başarısızlığa uğratmak istiyor. Bizim görevlerimiz: Sovyetler'in sayısını çoğaltmak, güçlerini artırmak, Partimiz içinde birleşmektir.

Moskovalılar üçüncü noktaya denetimi ekliyorlar. Bu denetim Çaydze, Steklov, Tsereteli ve küçük-burjuva blokun diğer liderleri tarafından yürütülecektir. Erk olmadan denetim boş bir safsatadır. İngiltere'yi nasıl denetleyeyim? Onu denetleyebilmek için filosunu ele geçirmek gerekirdi. İşçi ve askerlerin saf ve bilinçsiz, gelişmemiş kitlesinin denetime inanabileceğini anlıyorum, ama böyle bir inancın sınıf mücadelesinin temel ilkelerinden bir sapma olduğunu kavramak için, denetimin temel momentlerini gözden geçirmek yeter. Denetim nedir? Bir küçük makale ya da karar yazarsam, karşılığını yazacaklardır. Denetleyebilmek için erke sahip olmak gerekir. Küçük-burjuva blokun

geniş kitlesi bunu kavramıyorsa, bunu ona anlatmak için sabırlı olmak gerekir, ama ona asla yalan söylenmemelidir. Fakat ben bu temel koşulu denetimle örtersem, o zaman yalan söylemiş ve kapitalistlerin ve emperyalistlerin değirmenine su taşımış olurum. — Şöyle diyorlar: "Buyur, beni denetleyebilirsin, ama silahlar bende olacak. Sen karnını denetimle doyur." Şimdi halk karşısında hiçbir şeyin reddedilemeyeceğini biliyorlar. Erk olmadan denetim, Rus devriminin seyrini ve gelişimini engelleyen bir küçük-burjuva safsatadır. Bu yüzden, Moskovalı yoldaşların üçüncü noktasına karşı çıkıyorum.

Geçici Hükümet'in iktidara, silahlara, askerlere ve silahlı kitlelere sahip olmadan, verilen sözlere güvenerek şimdilik bu sözleri destekleme politikası yürüten Sovyetler'e dayandığı ikili hükümet erkinin bu garip içiçe geçmişliğine gelince, eğer bu oyuna katılmak isterseniz karaya oturacaksınız. Bizim görevimiz, bu oyundan uzak durmaktır. Biz, önceden olduğu gibi şimdi de, bu politikanın tüm tutarsızlığını proletaryaya kavratacağız, ve gerçek yaşamın her adımı bizim ne kadar haklı olduğumuzu gösterecektir. Şimdi azınlıktayız, kitleler şimdilik bize inanmıyor. Bekleyebiliriz: hükümet kendisini onlara olduğu gibi gösterdiğinde, bize geleceklerdir. Hükümetin yalpalamaları onları uzaklaştırabilir ve onlar bize geleceklerdir. O zaman güçler dengesini hesaba katarak şöyle diyeceğiz: şimdi bizim zamanımız geldi.

Şimdi, borca* karşı çıktığımızda kendimizi fiilen içinde bulduğumuz savaş sorununa geliyorum; bu borçlanmaya karşı tavır, politik güçlerin dağılımını hemen apaçık gösterdi. "Reç"in yazdığı gibi, "Yedinstvo" dışında hepsi yalpalıyor, tüm küçük-burjuva kitle, ihtiyatla, borçtan yana. Kapitalistler suratlarını buruşturuyor, gülümseyerek kararı ceplerine sokuyor ve şöyle diyorlar: "Siz konuşabilirsiniz, biz icraatta bulunacağız". Şimdi tüm dünyada, borçtan yana oy kullananlar, sosyal-şoven olarak niteleniyor.

Şimdi doğrudan, savaş üzerine kararı okuyacağım. Karar üç bölüme ayrılıyor: 1) sınıfsal anlamı açısından savaşın karakterize edilmesi, 2) başka hiçbir ülkede bulunmayan, kitlelerin devrimci anavatan savunması düşüncesi, 3) savaş nasıl sona erdirilir?

* *"Özgürlük borçlanması" denilen borçlanma. —**Red.***

Birçoğumuzun, bizzat benim de, özellikle askerler önünde konuşma fırsatımız oldu, ve sanıyorum ki, onlara herşeyi sınıfsal bakış açısından açıkladığımızda, tavrımızda onlar için en açık olmayan şey, savaşı nasıl sona erdirmek istediğimiz, görüşümüzce savaşın nasıl sona erdirilebileceğidir. Geniş kitleler arasında çok sayıda yanlış anlama egemen, bizim tavrımızı hiç anlamıyorlar, bu yüzden bu noktada kendimizi özellikle basit ifade etmeliyiz.

(Savaş üzerine karar taslağını okur.)

"Mevcut savaş, savaşan her iki güçler grubu açısından emperyalist bir savaştır, yani kapitalistlerin, dünya egemenliği uğruna, kapitalist ganimetin paylaşımı uğruna, finans ve banka sermayesi için elverişli pazarlar uğruna, güçsüz milliyetlerin boğazlanması uğruna yürüttükleri bir savaştır.

Rusya'da devlet erkinin II. Nikola'dan Guçkov, Lvov ve diğerlerinin hükümetine, toprak sahipleri ve kapitalistlerin hükümetine geçmesi, bu savaşın sınıf karakterinde ve Rusya açısından anlamında hiçbir şey değiştirmedi ve değiştiremezdi.

Yeni hükümetin aynı, benzer, yani yağmacı bir emperyalist fetih savaşı yürüttüğü gerçeği, şu olguda özellikle açık ifadesini buldu: yeni hükümet yalnızca eski Çar II. Nikola'nın İngiltere, Fransa vs.'nin kapitalist hükümetleriyle yaptığı gizli anlaşmaları yayınlamamakla kalmadı, aynı zamanda bu anlaşmaları resmen de teyit etti. Bunu halka sormaksızın ve açıkça onu kandırmak niyetiyle yaptı, çünkü eski Çar'ın bu gizli anlaşmalarının, Rus kapitalistlerine Çin'in, İran'ın, Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. yağmalanmasını vaat eden baştan sona yağmacı anlaşmalar olduğu herkesçe biliniyor.

Bu yüzden, bir proletarya partisi, enternasyonalizmden, yani sermayenin boyunduruğuna karşı mücadelede tüm ülkelerin işçileriyle kardeşçe dayanışmadan tamamen kopmak istemiyorsa, şimdiki savaşı ya da şimdiki hükümeti ya da hangi tumturaklı isim altında olursa olsun, onun borçlanmalarını asla desteklememelidir.

Şimdiki hükümetin ilhaklardan, yani yabancı ülkelerin fethinden ya da herhangi bir milliyetin zorla Rusya sınırları içinde tutulmasından vazgeçme sözü de hiçbir güveni hak etmiyor.

Çünkü birincisi, Rus, İngiliz ve Fransız banka sermayesinin binlerce bağıyla birbirine bağlı, sermayenin çıkarlarını temsil eden kapitalistler, kapitalist olmaktan, borçlara, konsesyonlara, savaş sanayii fabrikalarına vs. yatırılmış milyarların kârından vazgeçmeden, bu savaşta ilhaklardan vazgeçemezler. İkincisi, bu yeni hükümet halkı aldatmak için ilhaklardan vazgeçtikten sonra, 9 Nisan 1917'de Moskova'da Milyukov'un ağzından, ilhaklardan vazgeçmediğini açıkladı. Üçüncüsü, "Dyelo Naroda"nın, Bakan Kerenski'nin çalıştığı gazetenin açığa çıkardığı gibi, Milyukov, ilhaklardan vazgeçme ile ilgili açıklamasını yurtdışına göndermemiştir bile.

Konferans halkı, kapitalistlerin vaatlerine karşı uyarırken, ilhaklardan sözde vazgeçmeyle, fiiliyatta vazgeçme arasında, yani tüm gizli yağma anlaşmalarının, dış politika belgelerinin hemen yayınlanması ve kapitalistler sınıfının boyunduruk altında tuttuğu ya da zorla Rusya'ya bağladığı ya da halkımızı lekeleyen eski Çar II. Nikola'nın politikasını sürdürerek hak eşitsizliği konumunda tuttuğu çeşitli milliyetlerin tam kurtuluşunun derhal ele alınması arasında sımsıkı ayrım yapılması gerektiğini açıklar."

Kararın bu bölümünün ikinci yarısı, hükümetin verdiği sözlerle ilgilidir. Bir Marksist için bu bölüm belki gereksiz olabilir, ama halk için önemlidir. Bu yüzden, neden bu sözlere inanmadığımızı, neden hükümete güvenmememiz gerektiğini eklemeliyiz. Şimdiki hükümetin emperyalist politikadan vazgeçme vaatleri hiçbir güveni hak etmiyor. Burada çizgimiz, hükümetten anlaşmaları yayınlamasını talep etmemizden ibaret olamaz. Bu bir hayal olurdu. Kapitalistlerin bir hükümetinden böyle bir şey talep etmek, onlardan ticari sahtekârlıklarını açıklamalarını talep etmekle aynı şeydir. İlhaklardan ve işgal kuvvetlerinin müsaderelerinden vazgeçilmelidir derken, bunun nasıl yapılacağını da açıklamalıyız; ve bunu kimin yapacağı sorulduğunda, bunun, karakteri itibariyle devrimci bir adım olduğunu söyleyeceğiz; böyle bir adımı ancak devrimci proletarya atabilir. Aksi halde bunlar yalnızca, kapitalistlerin halkı aldatmak için kullandıkları boş vaadler, istekler olarak kalacaktır.

(Karar taslağını okumaya devam eder.)

"Şimdi Rusya'da neredeyse tüm Narodnik partileri (Halkçı-Sosyalistler, Trudovikler, Sosyal-Devrimciler) ve Menşeviklerin oportünist Sosyal-Demokrat Parti'sini (Organizasyon Komitesi, Çaydze, Tsereteli vs.), aynı şekilde partisiz devrimcilerin çoğunu sarmış olan sözümona 'devrimci anavatan savunması' düşüncesi, sınıfsal anlamı itibariyle bir yandan, aynı kapitalistler gibi güçsüz halklara tecavüzden kâr eden küçük-burjuvazinin, küçük mülk sahibinin, varlıklı köylülerin çıkarlarını ve bakış açısını temsil eder — öte yandan o, gizli anlaşmaları yayınlamayan ve vaadlerle, güzel laflarla yetinen kapitalistlerin halk kitlelerini aldatmasının sonucudur.

'Devrimci anavatan savunucuları'nın çok geniş kitlelerinin bu konuda dürüst oldukları, yani ***gerçekten de*** ilhakları, fetihleri, güçsüz halklara tecavüzü istemedikleri, ***gerçekten tüm*** savaşan ülkeler arasında zorla değil, demokratik bir barışı amaçladıkları kabul edilmelidir. Bu kabul edilmelidir, çünkü kentte ve kırda proleterlerin ve yarı-proleterlerin (yani tamamen ya da kısmen işgücünü kapitalistlere satarak yaşayan insanların) sınıfsal konumu sonucunda bu sınıfların kapitalistlerin kârında çıkarı yoktur.

Bu yüzden Konferans, 'devrimci anavatan savunması'na verilecek herhangi bir tavizin kesinlikle gayricaiz olduğunu ve gerçekte enternasyonalizm ve sosyalizmden tamamen kopmak anlamına geldiğini kabul ederken, aynı zamanda şunu açıklar: Rus kapitalistleri ve onların Geçici Hükümeti, halka karşı yalnızca şiddet tehdidiyle yetindiği müddetçe (örneğin Guçkov'un acıklı bir üne kavuşmuş olan, üstlerini keyfi olarak görevden alan askerleri cezalandırmakla tehdit eden emri), kapitalistler özgürce örgütlenen ve ***tüm*** resmi makamları özgürce görevden alan ve seçen İşçi, Asker, Köylü, Kır İşçisi vs. Temsilcileri Sovyetleri'ne karşı şiddet uygulamaya geçmediği müddetçe — Partimiz şiddetten feragat etme propagandası yapacak ve 'devrimci anavatan savunması' yandaşlarının vahim ve uğursuz hatalarına karşı yalnızca yoldaşça ikna yöntemiyle, kapitalistlerin, barış ve sosyalizmin bu en kötü düşmanlarının hükümetine karşı geniş kitlelerin körü körüne güveninin, şu anda Rusya'da savaşın çabucak sona erdirilmesinin önündeki başlıca engel olduğu gerçeğini açıklayarak mücadele edecektir."

Küçük-burjuvazinin bir bölümünün kapitalistlerin bu politikasında çıkarı vardır, buna hiç kuşku yok, ve bu yüzden proleter partinin

şimdi köylülükle çıkar ortaklığına umut beslemesine izin verilemez. Köylülüğün bizim tarafımıza geçmesi için mücadele ediyoruz, ama o belli ölçüde bilinçli bir şekilde kapitalistlerin tarafındadır.

Sınıf olarak proletaryanın ve yarı-proletaryanın savaşta bir çıkarı olmadığına hiç kuşku yoktur. Kitleler, geleneğin ve kandırmacanın etkisiyle bu işe katılıyorlar. Henüz politik deneyimleri yok. Görevimiz —sürekli aydınlatma— buradan çıkıyor. Onlara en ufak bir ilkesel taviz vermiyoruz, ama onlara karşı sosyal-şovenlere davrandığımız gibi davranamayız. Nüfusun bu unsurları hiçbir zaman sosyalist olmadı, sosyalizmden bihaberdir, politik yaşama yeni uyanıyorlar. Fakat bilinçleri olağanüstü bir hızla gelişiyor ve genişliyor. Onlara aydınlıkla yaklaşmayı bilmek gerekir, ve özellikle daha düne kadar illegal olan bir parti için bu en zor görevdir.

Bazıları kendi kendimizi inkâr edip etmediğimizi düşüneceklerdir: emperyalist savaşın içsavaşa dönüştürülmesini propaganda ettik, şimdiyse kendimize karşı konuşuyoruz. Fakat Rusya'da birinci içsavaş bitmiştir, şimdi ikinci savaşa, emperyalizmle silahlı halk arasındaki savaşa geçiyoruz ve bu geçiş döneminde, silahlı güç askerlerin elinde oldukça, Milyukov ve Guçkov henüz şiddet uygulamamış olduğu müddetçe, bu içsavaş bizim için barışçıl, uzun süreli ve sabırlı sınıf propagandasına dönüşür. İnsanlar onun gerekliliğini kavramadan önce içsavaştan söz edersek, hiç kuşkusuz Blanquizme düşeriz. Biz içsavaştan yanayız, ama ancak o, onun bilincine ermiş bir sınıf tarafından yürütüldüğünde. Halkın zorba olarak tanıdığı kişi devrilebilir. Fakat şimdi zorbalar yok, toplar ve tüfekler kapitalistlerde değil, askerlerdedir, kapitalistler şimdi şiddetle değil aldatmacayla hareket ediyor, ve şimdi tecavüz diye bağırmak imkânsızdır, saçmadır. Emperyalist savaşın içsavaşa bu dönüşümünün, sübjektif değil objektif koşullara dayandığını söyleyen Marksizmin bakış açısında durmayı bilmeliyiz. Bu şiardan şimdilik vazgeçiyoruz, ama sadece şimdilik. Silahlar şimdi kapitalistlerde değil, askerlerde ve işçilerde. Hükümet savaşı başlatmadıkça, barışçıl bir propaganda yürüteceğiz.

Bir eyleme düşüncesizce atılacak ilk adımın bizden gelmesi hü-

kümetin avantajına olurdu, bu onun için avantajlı olurdu. Partimiz barışçıl gösteri şiarını attığı için hükümet öfkeli. Şimdi temkinli davranan küçük-burjuvaziye ilkelerimizin bir noktasını bile feda etmemeliyiz. Proleter bir parti için, örgütlülüğün zorunlu olduğu yerde, taktiğini sübjektif istekler üzerine kurmaktan daha tehlikeli bir hata yoktur. Çoğunluğun bizden yana olduğunu söylemek imkânsızdır; verili durumda gereken şey kuşku, kuşku ve yine kuşkudur. Proleter taktiği istekler üzerine kurmak, onu yoketmek demektir.

Üçüncü nokta, savaşın nasıl sona erdirilmesi gerektiği sorununa ilişkindir. Marksistlerin bakış açısı biliniyor, zorluk, bunun kitlelere en açık biçimde nasıl iletileceğindedir. Biz pasifist değiliz ve devrimci bir savaşı reddedemeyiz. Devrimci bir savaş, kapitalist bir savaştan neyle ayrılır? Herşeyden önce, hangi sınıfın bunda çıkarı olduğu ve çıkarı olan sınıfın bu savaşta hangi politikayı uyguladığıyla... Kitleler önüne çıkıldığında onlara somut yanıtlar vermek gerekir. O halde birinci soru: devrimci bir savaş kapitalist bir savaştan nasıl ayırdedilir? Kitle insanı, farkın neden ibaret olduğunu, burada çeşitli sınıfların sözkonusu olduğunu anlamıyor. Yalnızca teorik konuşmakla kalmamalı, aynı zamanda ancak iktidar proletaryada olduğunda gerçekten devrimci bir savaş yürüteceğimizi pratikte göstermeliyiz. Sorunun böyle ortaya konması, bu savaşın nasıl bir savaş olduğu ve kim tarafından yürütüldüğü sorusuna daha anlaşılır bir yanıt veriyor gibi geliyor bana.

"Pravda"da, savaşan tüm ülkelerin askerlerine bir çağrı taslağı yayınlandı.[29] Bize, cephede askerlerin, şimdilik henüz yarı yarıya kendiliğinden yürüyen bir kardeşleşmesi hakkında haberler geldi. Kardeşleşmede eksik olan, berrak bir politik düşüncedir. Askerler içgüdüsel olarak, tabandan harekete geçmek gerektiğini duyumsadılar; devrimci sınıf içgüdüleri onlara, doğru yolun yalnızca burada olduğunu söyledi. Fakat bu devrim için yetmez. Berrak bir politik yanıt vermek istiyoruz. Savaşın sona erdirilebilmesi için, iktidarın devrimci sınıfın eline geçmesi gerekir. Tüm savaşan ülkelerin askerlerine Konferans adına bir çağrı çıkarılmasını ve bu çağrının tüm dillerde yayınlanmasını önermek istiyorum. Katılımcıların yarısının emperyalist hükümetle-

rin gizli ya da açık ajanları olduğu barış konferansları üzerine beylik lakırdılar yerine bu çağrıyı gönderirsek, bu bizi barış konferanslarından bin kez hızlı hedefe götürecektir. Alman Plehanovlarıyla herhangi bir ortak yanımız olmasını istemiyoruz. Trenle Almanya'dan geçerken, bu sosyal-şoven baylar, Alman Plehanovları, vagona yanımıza gelmeye çalıştılar, ama biz onlara bu türden hiçbir sosyalistin yanımıza gelemeyeceği ve eğer buna rağmen gelirlerse bunun ancak büyük bir skandalla biteceği yanıtını verdik. Örneğin K. Liebknecht'i yanımıza bıraksalardı, onunla konuşurduk. Çağrıyı tüm ülkelerin emekçilerine dağıtıp, çağrıda savaşın nasıl sona erdirileceği sorusuna yanıtımızı verince ve askerler savaştan politik çıkış yolunu gösteren yanıtımızı okuyunca, kardeşleşme dev adımlarla ilerleyecektir. Kardeşleşmenin savaşa karşı içgüdüsel nefret basamağını aşıp, bu savaştan nasıl çıkılabileceği berrak politik bilincine geçebilmesi için bu gereklidir.

Üçüncü soruna, uluslararası işçi hareketinin durumu ve uluslararası kapitalizmin durumu açısından mevcut anın değerlendirilmesine geliyorum. Marksist bakış açısından, yalnızca bir ülkenin durumu üzerinde durmak saçma olurdu, çünkü kapitalist ülkeler birbirleriyle çok sıkı bağ içindedirler. Şimdi savaş sırasında ise bu bağ kıyaslanmayacak ölçüde güçlüdür. Tüm insanlık tek bir kanlı yumak halinde içiçe geçmiştir ve savaştan tekil bir şekilde sıyrılmak mümkün değildir. Az veya çok gelişmiş ülkeler olsa da, mevcut savaş onların hepsini öylesine birbirine bağladı ki, tek bir ülkenin kopması imkânsız ve saçma görünüyor.

Hepimiz, iktidarın İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin elinde olması gerektiğinde anlaşıyoruz. Fakat iktidar onlara geçtiğinde, yani iktidar proleterlerde ve yarı-proleterlerde olduğunda ne yapabilirler ve yapmalıdırlar? Karmaşık ve zor bir durum. Ve iktidarı devralmaktan sözettiğimizde, daha önceki devrimlerde de büyük bir rol oynamış olan bir tehlike ortaya çıkıyor: Devrimci sınıfın devlet erkini ele geçirmesi ve onunla ne yapacağını bilememesi. Tam da bunda başarısızlığa uğramış devrim örnekleri devrim tarihinde mevcuttur. Şimdi tüm Rusya'yı bir ağ gibi saran İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri şu

anda tüm devrimin odak noktasındadır; ancak onların tarafımızdan henüz yeterince kavranıp incelendiklerini sanmıyorum. Bu Sovyetler iktidarı ele aldıklarında, o zaman bu artık, sözcüğün alışılmış anlamında bir devlet olmayacaktır. Uzun süre dayanmış böyle bir devlet iktidarı dünyada henüz görülmedi, ama dünyanın bütün işçi hareketi bu sonuca varmıştır. Bu Paris Komünü tipinde bir devlet olacaktır. Böyle bir iktidar bir diktatörlüktür, yani yasaya, çoğunluğun resmi iradesine değil, doğrudan, dolaysız zora dayanır. Zor, iktidarın bir aracıdır. Sovyetler bu iktidarı hangi tarzda kullanacaktır? Polis aracılığıyla eski yönetime mi dönecekler, yönetimi eski iktidar organları aracılığıyla mı uygulayacaklardır? Bence bunu yapamayacaklardır, ve her halükârda önlerinde, burjuva olmayan bir devlet kurma gibi dolaysız bir görev durmaktadır. Bolşevikler arasında, bu devletin Paris Komünü'yle kıyaslanmasını, eski yönetim organlarını parçalamış ve yerine işçilerin tamamen yeni, doğrudan, dolaysız organlarını koymuş olması anlamında kullandım. Şu anda kapitalistleri en fazla ürküten bir sözcüğü kullanmakla suçlanıyorum, çünkü onlar bu sözcüğü sosyalizmin doğrudan yürürlüğe konma niyeti olarak yorumluyorlar. Fakat ben onu yalnızca, eski organların yerine yeni, poleter organların konması anlamında kullandım. Marx bunun, tüm proleter devrim hareketinde ileriye doğru en büyük adım anlamına geldiğini söylüyordu. Proletaryanın sosyal görevleri sorunu bizim için büyük pratik öneme sahiptir, bir yandan şimdi bütün diğer ülkelerle birlikte zincirlenmiş olduğumuz ve bu yumaktan dışarıya çıkamayacağımız için: proletarya ya bütün olarak kurtulacak ya da boğazlanacaktır; öte yandan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri bir gerçektir. Tüm Rusya'yı kapladıklarından kimse kuşku duymayacaktır, onlar bir erktir ve başka bir erk olamaz. Fakat durum böyleyse, o zaman bu iktidarı nasıl kullanabilecekleri konusunda açıklığa kavuşmak zorundayız. Bu iktidarın Fransa ve Amerika'dakiyle aynı olduğu söyleniyor, ancak orada böyle bir şey yok, orada böyle dolaysız bir iktidar mevcut değil.

Mevcut durum üzerine karar üç bölüme ayrılıyor. Birinci bölümde, emperyalist savaşın yarattığı objektif durum, dünya kapitalizminin

içine düştüğü durum karakterize ediliyor; ikincisinde —uluslararası proleter hareketin koşulları; ve üçüncüsünde— iktidarın devralınmasında Rus işçi sınıfının görevleri. Birinci bölümde, kapitalizmin savaş sırasında, savaş öncesinde olduğundan daha fazla geliştiği vargısını formüle ediyorum. O üretimin kimi dallarını bütünüyle ele geçirdi. Daha 1891'de, 27 yıl önce, Almanlar Erfurt Programı'nı[30] kabul ederken, Engels, kapitalizmin artık şimdiye kadarki gibi plansızlık olarak yorumlanamayacağını söyledi: eğer tröstler varsa, plansızlık sona erer. Özellikle XX. yüzyılda kapitalizmin gelişimi dev adımlarla ilerledi ve savaş, 25 yılın bulunamadığı etkide bulundu. Sanayinin devletleştirilmesi yalnızca Almanya'da değil, İngiltere'de de ilerledi. Genel olarak tekelden, devlet tekeline varıldı. Nesnel durum, savaşın kapitalizmin gelişimini hızlandırdığını gösterdi, kapitalizmden emperyalizme, tekelden devletleştirmeye doğru ilerledi. Bütün bunlar sosyalist devrimi yakınlaştırdı ve onun için objektif koşulları yarattı. Sosyalist devrim böylece savaşın seyriyle daha da yakınlaştı.

İngiltere savaşa kadar en geniş özgürlüklerin ülkesiydi, Kadet partisi ayarında politikacılar buna her zaman dikkat çekerler. Orada devrimci hareket olmadığı için özgürlük vardı. Savaş bütün bunları bir çırpıda değiştirdi. On yıllardan beri sosyalist basın özgürlüğüne hiçbir darbenin anımsanamadığı ülke, birdenbire katıksız bir Çarlık sansürüne geçti ve bütün hapishaneler sosyalistlerle doldu. Kapitalistler orada yüzyıllardan beri, halkı şiddet eylemi olmadan yönetmeyi öğrendiler ve eğer şiddete başvurdularsa, o zaman bu, devrimci hareketin büyüdüğünü, başka türlü yapılamayacağını hissettikleri içindir. Liebknecht'in yalnız duruyor olmasına ve karşısında yüzlerce Alman Plehanov'u bulunmasına rağmen bir kitleyi temsil ettiğine dikkat çektiğimizde, bize bunun ütopya olduğu, hayal olduğu söylendi. Oysa yurtdışında bir kez işçi toplantılarına gitmiş olan biri, kitlelerin Liebknecht'e sempatisinin kuşku götürmez bir olgu olduğunu görür. En öfkeli hasımları kitle önünde hilekârlık yapmak zorundaydı; kendini onun yandaşı olarak gösteremese de, ona karşı çıkmaya kimse cesaret edemiyordu. Şimdi mesele çok daha gelişti. Şimdi kitlesel grevler gündemde

ve cephede kardeşleşme var. Bu bakımdan kehanetlere kapılmak en büyük hata olurdu, fakat bu, Enternasyonal için sempatinin gelişmekte olduğunu ve Alman ordusunda devrimci bir coşkunun başladığını, orada devrimin olgunlaştığını kanıtlayan bir olgudur yine de.

Şimdi devrimci proletaryanın görevleri nelerdir? Sosyalistlerin tüm değerlendirmelerinin ana eksikliği, ana hatası, sorunun fazlaca genel konmuş olmasıdır: somut adımlar ve önlemler üzerine konuşulması gerekirken — sosyalizme geçiş. Biri artık olgunlaşmıştır, diğeri henüz olgunlaşmamıştır. Şimdi bir geçiş dönemi yaşıyoruz. Burjuva devlet biçimlerine benzemeyen biçimler ortaya çıkardığımız açıktır: İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri — bu hiçbir devlette olmayan ve hiç olmamış bir devlet biçimidir. Bu, sosyalizme giden ilk adımları temsil eden ve sosyalist toplumun başlangıcında kaçınılmaz olan bir biçimdir. Bu tayin edici bir olgudur. Rus devrimi Sovyetleri yarattı. Dünyanın hiçbir burjuva ülkesinde bu tür devlet kurumları yoktur ve olamaz da, ve hiçbir sosyalist devrim bunun dışında başka bir iktidarla hareket edemeyecektir. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri, iktidarı devralmak zorundadır, ama alışılmış bir burjuva cumhuriyet yaratmak ya da doğrudan sosyalizme geçmek için değil. Bu imkânsızdır. O halde ne için? Bu geçiş için atılabilecek ve atılması gereken ilk somut adımları atmak için iktidarı almak zorundadırlar. Bu bakımdan korku en kötü düşmandır. Kitlelere, bu adımların derhal atılması gerektiği vaaz edilmelidir, aksi halde İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin iktidarı anlamsız olacak ve halka hiçbir şey vermeyecektir.

Marksist inançlarımızla çelişkiye düşmeden halka hangi somut adımları önerebileceğimiz sorusunu yanıtlamaya çalışmak istiyorum.

İktidarın İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin eline geçmesini ne için istiyoruz?

Gerçekleştirmek zorunda oldukları ilk önlem, toprak ve arazinin ulusallaştırılmasıdır. Bütün halklar bundan söz ediyor. Bunun en ütopik önlem olduğu söyleniyor, ve buna rağmen herkes ona varıyor, çünkü Rus toprak mülkiyeti, tüm toprak mülkiyeti sınırlarını yıkmak ve tüm toprakları devlet mülkiyetine dönüştürmekten başka bir çarenin

olmadığı kadar karışıktır. Toprak ve arazide özel mülkiyet kaldırılmalıdır. Halkın çoğunluğu bunu savunduğu için önümüzde duran bir görevdir bu. Sovyetlere bunun için gereksinimimiz var. Bu önlemi eski devlet bürokrasisiyle gerçekleştirmek imkânsızdır.

İkinci önlem. Sosyalizmi "yürürlüğe koymak" istiyoruz diyemeyiz — bu en büyük saçmalık olurdu. Sosyalizmi propaganda etmeliyiz. Rusya'da nüfusun çoğunluğu, sosyalizmi aklına bile getiremeyecek olan köylülerden, küçük mülk sahiplerinden oluşmaktadır. Fakat her köyde, kendilerine işletmeyi iyileştirme olanağı verecek bir bankanın bulunmasına neden karşı çıksınlar? Buna karşı hiçbir şey söyleyemezler. Köylüler arasında bu pratik önlemleri propaganda etmeliyiz ve onlarda bunların zorunluluğunun bilincini sağlamlaştırmalıyız.

Şeker fabrikatörleri sendikasının durumu farklıdır, bu bir gerçek. Burada önerimiz doğrudan pratik olmalıdır: bu zaten olgunlaşmış sendikalar devletin mülkiyetinde olmalıdır. Eğer Sovyetler iktidarı ele geçirmek istiyorsa, yalnızca bu amaçlarla. Yoksa iktidarı ele geçirmenin hiçbir anlamı yoktur. Sorun şöyledir: ya bu Sovyetler daha da gelişeceklerdir, ya da Paris Komünü gibi şansız şöhretsiz yok olacaklardır. Eğer bir burjuva cumhuriyete gereksinim varsa, bunu Kadetler de yapabilir.

Benim üzerimde en büyük etkiyi yapmış olan bir konuşmaya dikkat çekerek bitirmek istiyorum. Bir maden işçisi, tek bir edebi sözcük kullanmaksızın, devrimi nasıl yaptıklarını anlattığı mükemmel bir konuşma yaptı. Onları ilgilendiren, bir cumhurbaşkanının olup olmayacağı sorunu değildi, onları ilgilendiren sorun şuydu: ocakları devraldıklarında, üretimin durmaması için kablonun gözetim altında tutulması gerekiyordu. Bir başka sorun, sahip olmadıkları ekmek sorunuydu ve nasıl elde edebilecekleri konusunda da anlaşmışlardı. Bu, devrimin kitaplardan okunmuş değil, gerçek programıdır. Bu, taşrada iktidarın gerçekten fethidir.

Taşrada köylüler, sosyalist planlarla uğraşmaksızın, salt pratik önlemler alırken, burjuvazi hiçbir yerde Petrograd'dakinden daha sıkı birleşmemiştir ve kapitalistler burada iktidarı ellerinde tutuyorlar. Yal-

nızca devrimci hareketin bu programının devrimin doğru yolunu gösterdiğine inanıyorum. Bu önlemlere büyük bir özen ve dikkatle girişilmesinden yanayız, ama yalnızca bu önlemler uygulanmalı, yalnızca bu doğrultuda ilerlenmelidir, başka bir çıkış yolu yok. Aksi halde İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri dağıtılacak ve şansız şöhretsiz bir ölümle öleceklerdir; iktidar gerçekten devrimci proletaryanın elinde olacaksa, o zaman yalnızca ileriye doğru yürümek için. İleriye doğru yürümek ise somut adımlar atmak demektir, tek başına sözlerle savaştan çıkılmaz. Bu adımların tam başarısı ancak, devrim savaşı boğazladığında ve tüm ülkelerde işçiler onu desteklediğinde, dünya devrimiyle mümkündür. Bu yüzden iktidarı almak biricik somut önlemdir, biricik çıkar yoldur.

II

PARTİ İÇİ SORUNLAR

PARTİ PROGRAMININ REVİZYONU İÇİN MATERYALLER[31]

1

"PARTİ PROGRAMININ REVİZYONU İÇİN MATERYALLER" BROŞÜRÜNE ÖNSÖZ

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi ("Bolşevik") Merkez Komitesi, imza sahibini*, MK'ya zaten sunulmuş olan Parti Programının Revizyonu İçin Materyali derhal yayınlamakla görevlendirdi.

Bu materyal şunlardan ibarettir:

a) bu satırların yazarının 24–29 Nisan 1917 tarihleri arasındaki RSDİP Tüm-Rusya Konferansı'na sunduğu ve sadece, bu sorunun incelenmesi için Konferans tarafından görevlendirilmiş olan Komisyon'da ele alınan programın teorik ve politik bölümünün ilk değişiklik taslağı;

b) Komisyon'un ve çeşitli Komisyon üyelerinin, gerek bu taslak vesilesiyle gerekse onunla bağıntılı olarak görüşleri;

c) bu görüşlere benim yanıtım;

d) 24–29 Nisan 1917 tarihleri arasındaki Konferans'ta, İşçi Koruması Altkomisyonu'nda hazırlanmış olan, ekonomik asgari program değişikliğinin tam taslağı;

* *yani Lenin'i. —Red.*

e) Parti programının halk eğitimiyle ilgili maddelerinde değişiklik üzerine kısa açıklamalar eklenmiş taslak. Bu taslağı Konferans'tan sonra N.K. Krupskaya kaleme almıştır.

Şu anda Parti'nin ana görevinin, materyallerin yayınlanmasıyla, mümkün olduğunca çok sayıda yoldaşı Parti programının hazırlanmasında aktif çalışmaya çekmek olduğunu düşündüğüm için, bu materyale çok kısa notlar düşüyorum.

Yukarıda anılan değişiklik önergelerinin hepsi bütünlüğü içinde yeni programın tam metninin taslağını oluşturduğundan, bu broşürün sonunda ***gerek*** eski ***gerekse de*** yeni metni, okurların bütün materyali kıyaslamak ve düzeltme yapmak için en rahat biçimde elinin altında olacak şekilde yayınlıyorum.

Tüm Partili yoldaşlardan ve tüm sempatizanlardan, eldeki materyali Parti organlarında mümkün olduğunca geniş şekilde yeniden basmalarını, tüm Parti üyelerine bu materyali tanıtmalarını ve bütün notlarla taslakları "Pravda" yazı kuruluna (Moika 32, Petrograd, "MK'ya, Programın Revizyonu İçin Materyaller" notuyla) göndermelerini MK adına rica ediyorum.

20 Mayıs 1917

2

PROGRAMIN TEORİK, POLİTİK VE BAŞKA BAZI BÖLÜMLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ İÇİN TASLAK

Programın ilkesel bölümünün sonuna ("tüm kamanlarını saflarına çağırır" sözlerinden sonra) şu eklenmeli:

Dünya kapitalizmi şimdi, yaklaşık olarak XX. yüzyılın başlangıcından beri, emperyalizm aşamasına ulaştı. Emperyalizm ya da mali sermaye çağı, tekelci kapitalist birliklerin —sendikalar, karteller, tröstler— tayin edici önem kazandıkları, korkunç derecede yoğunlaşmış

banka sermayesinin sanayi sermayesiyle kaynaştığı, yabancı ülkelere sermaye ihracının çok büyük boyutlara ulaştığı, bütün dünya topraklarının en zengin ülkeler arasında paylaşılmış olduğu ve uluslararası tröstler arasında dünyanın iktisaden paylaşımının başladığı çok gelişmiş kapitalist ekonomidir.

Emperyalist savaşlar, yani dünya egemenliği uğruna, banka sermayesi için pazarlar uğruna, küçük ve zayıf milliyetlerin boğazlanması uğruna savaşlar bu durumda kaçınılmazdır. Ve 1914–1917 arasındaki ilk büyük emperyalist savaş tam da böyle bir savaştır.

Genel olarak dünya kapitalizminin olağanüstü yüksek gelişme aşaması, serbest rekabetin yerine tekelci kapitalizmin geçmesi, üretim sürecinin ve ürünlerin paylaşımının bankalar ve kapitalist birlikler aracılığıyla toplumsal olarak düzenlenmesi için bir aygıtın oluşturulması, kapitalist tekellerin büyümesiyle bağıntılı olarak pahalılığın artması ve kapitalist birliklerin işçi sınıfı üzerindeki baskısının güçlenmesi, ekonomik ve politik mücadelesinin muazzam zorlaştırılması, emperyalist savaşın ürettiği dehşet, sefalet, yıkım, vahşileşme — tüm bunlar kapitalizmin şimdi ulaşılmış olan gelişme aşamasını, proleter, sosyalist devrim çağı yapar.

Bu çağ başlamıştır.

Yalnızca proleter, sosyalist devrim, insanlığı emperyalizmin ve emperyalist savaşların yarattığı çıkmazdan kurtarabilir. Devrimin zorlukları ve olası geçici başarısızlıkları ya da karşı-devrimin dalgaları ne kadar büyük olursa olsun, proletaryanın nihai zaferi kaçınılmazdır.

Bu yüzden objektif koşullar sayesinde mevcut dönemin gündeminde, sosyalist devrimin içeriğini oluşturan ekonomik ve politik önlemlerin gerçekleştirilmesi için proletaryanın politik iktidarı ele geçirmesine yönelik çok yönlü doğrudan hazırlığı bulunmaktadır.

*

Tüm ileri ülkelerin işçi sınıfının en tam güvenini, en sıkı kardeşçe ittifakını ve devrimci eylemlerinin doğrudan birliğini gerektiren bu görevin yerine getirilmesi, resmi sosyal-demokrat partilerin büyük çoğunluğunun üst katmanlarında zafer kazanmış olan sosyalizmin burju-

vaca çarpıtılmasıyla derhal ve ilkesel kopuş olmadan gerçekleştirilemez. Bir yandan sosyal-şovenizm —lafta sosyalizm, pratikte şovenizm— akımı, "kendi" ulusal burjuvazisinin yağmacı çıkarlarının savunulmasının "anavatan savunması" şiarıyla gizlenmesi akımı; ve öte yandan sosyal-şovenlerle birliği, iflas etmiş İkinci Enternasyonal'in korunması ya da iyileştirilmesini savunan aynı şekilde yaygın ve uluslararası sözümona "Merkez" akımı — sosyal-şovenizm ile, sosyalist düzenin gerçekleştirilmesi için proletaryanın devrimci-enternasyonalist mücadelesi arasında yalpalayan akım, böyle bir çarpıtmadır.

*

Asgari programda başlangıç ("tüm uygar dünyada" sözcüklerinden madde 1'e kadar) olduğu gibi silinmeli ve yerine şu konmalıdır:

Rusya'da, kapitalistler sınıfına mensup olan ve küçük-burjuva nüfusun geniş kitlelerinin —mecburen kalıcı olmayan— güveninden yararlanan Geçici Hükümet'in Kurucu Meclis'i toplama yükümlülüğünü aldığı şu anda, proletarya partisinin önünde, gerek genelde ekonomik gelişmeyi ve halkın haklarını, gerekse de özelde sosyalizme mümkün en acısız geçiş olanağını en iyi garantileyen bir devlet düzeni için mücadele etme doğrudan görevi yükseliyor.

Proletarya partisi, dünyanın her yerinde, kitleleri ezmek için monarşist araçları, yani polisi, daimi orduyu, ayrıcalıklı bürokrasiyi koruyan ve ebedileştirmeye çalışan burjuva-parlamenter demokratik cumhuriyetle yetinemez.

Parti, polisin ve daimi ordunun tamamen ortadan kaldırıldığı ve yerine halkın genel silahlanmasının, genel milisin konduğu daha demokratik bir cumhuriyet için, bir proleter-köylü cumhuriyeti için mücadele eder; bütün görevli kişiler yalnızca seçilmekle kalmaz, seçmenlerinin çoğunluğunun isteği üzerine her zaman görevden alınabilirler; istisnasız tüm görevli kişilerin ücreti, kalifiye bir işçinin ortalama ücretini geçmeyecek bir yükseklikte saptanır; parlamenter temsili organların yerine yavaş yavaş, aynı anda hem yasama ve hem de yürütme görevini yürüten Halk (çeşitli sınıf ve mesleklerin ya da çeşitli yörelerin) Temsilcileri Sovyetleri konur.

Demokratik Rusya Cumhuriyeti'nin anayasası şunları güvence altına almak zorundadır:

§ 1 – Halkın mutlak egemenliği; devlet içinde en üst erkin tamamı, halk tarafından seçilen ve her an görevden alınabilir olan ve bir Ulusal Meclis, bir meclis oluşturan halk temsilcilerine ait olmalıdır.

§ 2 – eklenecek:

Bütün seçimlerde nispi temsil; istisnasız tüm delegelerin ve seçilmişlerin, seçmenlerinin çoğunluğunun kararıyla her an görevden alınabilirliği.

§ 3 – eklenecek:

Devlet tarafından atanmış tüm yerel ve taşra makamlarının kaldırılması.*

§ 8'de son cümle şöyle formüle edilecek:

Tüm yerel kurumlarda, kamu ve devlet kurumlarında anadilin yürürlüğe konması; zorunlu devlet dilinin kaldırılması.

§ 9 şöyle değiştirilecek:

Devlet alanı içindeki tüm uluslara özgürce ayrılma ve kendi devletini kurma hakkı. Rus halkının cumhuriyeti diğer ulus ve milliyetleri zorla değil, yalnızca ortak bir devlet oluşturma konusunda gönüllü anlaşmayla yanına çekmelidir. Tüm ülkelerin işçilerinin birliği ve kardeşçe ittifakı, diğer milliyetlere karşı ne dolaylı ne dolaysız zor ve şiddet kullanmakla bağdaşmaz.

§ 11 şöyle değiştirilecek:

Gerek sivil hizmette gerekse de orduda yargıçların ve memurların halk tarafından seçilmesi; seçmenlerinin çoğunluğunun kararıyla her an görevden alınabilirlikleri.

§ 12 şöyle değiştirilecek:

Polisin ve daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının konması; işçiler ve memurlar, halk milisinde kamu hizmetine ayırdıkları zaman için kapitalistlerden normal ücretlerini almalıdır.

---

* *Bkz. 28 Mayıs 1917 tarihli "Pravda" No. 68'de*[32]*, Engels'in Marksizmin ve genelde tutarlı demokrasinin, yerel halk tarafından seçilen resmi makamların atanması ya da onaylanması sorunu hakkındaki açıklamaları.*

*

Maliye üzerine program maddesinden sonra ("bir müterakki gelir ve veraset vergisinin yürürlüğe konmasını talep eder" sözcüklerinin ardından) şu eklenecek:

Bir yandan kapitalizmin bankacılıkta ve tröstleşmiş sanayi dallarında ulaşmış olduğu yüksek gelişme aşaması ve öte yandan her yerde en önemli ürünlerin üretiminin ve paylaşımının devlet ve toplum tarafından denetimini dayatan emperyalist savaşın yol açtığı sarsıntı, Parti'yi bankaların, sendikaların (tröstler) vs. ulusallaştırılmasını talep etmeye yöneltiyor.

*

Tarım programı şöyle formüle edilecek:

Eski başlangıç kalacak ("Köylüleri doğrudan baskı" sözcüklerinden, "çıkarları doğrultusunda" sözcüklerine kadar) ve devamı şöyle değiştirilecek:

1) Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi, Rusya'da tüm çiftlikbeyi (aynı şekilde tımar, kilise, tac vs. vs.) arazilerinin derhal ve bütünüyle müsaderesi için vargücüyle mücadele eder.

2) Tüm toprakların derhal, Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nde ya da başka, gerçekten tamamen demokratik tarzda seçilmiş ve toprak sahipleriyle memurlardan tamamen bağımsız olan yerel özyönetim organlarında örgütlü köylülüğün eline geçmesini savunur.

3) Devlet içinde bütün toprakların ulusallaştırılmasını talep eder; bütün topraklar üzerinde mülkiyet hakkının devlete geçişi anlamına gelen ulusallaştırma, toprak ve arazi üzerinde tasarruf hakkını yerel demokratik kurumların eline verir.

4) Rusya'nın bir dizi yöresinde çiftlikbeylerine ait canlı ve cansız envanteri, tüm toprağın işlenmesinde kamu tarafından düzenlenen kullanım amacıyla Köylü Komiteleri'nde örgütlenmiş köylülüğe devreden Köylü Komiteleri'nin inisiyatifini destekler.

5) Kır proleterlerine ve yarı-proleterlerine, her bey çiftliğinden, kamu hesabına, ziraatçilerin yönetimi altında Tarım İşçileri Temsilci-

leri Sovyetleri tarafından ve en iyi teknik araçların kullanımıyla işletilecek yeterince büyük örnek çiftlikler yaratılmasına çalışmalarını öğütler.

Nihayet tarım programının sonu, "Parti her halükârda ve demokratik tarım reformunun her durumunda" sözcüklerinden, "dikkat çekmeyi görevi sayar" sözcüklerine kadar.olduğu gibi kalacak.

*

Programın sonunun tamamı, "En yakın hedeflerine ulaşma çabası içinde" sözcüklerinden sonuna kadar son iki paragraf silinecek.

Mayıs başı (Nisan sonu) 1917

3

TÜM-RUSYA NİSAN KONFERANSI KOMİSYONU'NUN GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE[33]

Programın genel bölümü üzerine bu görüşlere ilişkin şunları söylemek istiyorum:

Programın genel bölümünün tamamının değiştirilmesi görüşümce gerekli değildir. Böyle bir değişiklik için Komisyon tarafından tasarlanmış plan bana teorik olarak yanlış görünüyor.

Programın genel bölümünün şimdiki redaksiyonu, sosyo-ekonomik bir düzen olarak kapitalizmin en önemli ve en özsel özelliklerinin bir tasvirini ve tahlilini içeriyor. Bu özellikler emperyalizmle, mali sermaye çağıyla özü itibariyle *değişmemiştir*. Emperyalizm, kapitalizmin gelişiminin devamıdır, onun en yüksek aşamasıdır, bir bakıma sosyalizme geçiş aşamasıdır.

Bu yüzden kapitalizmin temel özelliklerinin tahlilinin tamamlanmasını, esasen emperyalizm tahlilini "mekanik" olarak kabul edemem.

Gerçekte emperyalizm kapitalizmi temelden değiştirmez ***ve değiştiremez de.*** Emperyalizm kapitalizmin çelişkilerini karmaşıklaştırır ve keskinleştirir, tekelleri serbest rekabetle "düğümler", ama değiş-tokuşu, pazarı, rekabeti, krizleri vs. ***bertaraf edemez.***

Emperyalizm ölmek üzere olan ama henüz ölmemiş, can çekişen ama henüz ölmemiş kapitalizmdir. Salt tekeller değil, aksine değiş-tokuşun, pazarın, rekabetin, krizlerin yanı sıra tekeller — emperyalizmin esasen en önemli özelliği budur.

Bu yüzden değiş-tokuşun, meta üretiminin, krizlerin vs. tahlilini bütünüyle bırakmak ve bu tahlilin "yerine" ***bir bütün olarak*** emperyalizmin tahlilini koymak teorik olarak yanlıştır. Çünkü böyle bir bütün yoktur. Rekabetten tekele doğru bir ***geçiş*** vardır ve bu yüzden değiş-tokuşun, meta üretiminin, krizlerin vs. genel tahlilinin kaldığı ve ***oluşan*** tekellerin bir karakteristiğinin ekleneceği böyle bir program, gerçekliği çok daha doğru, çok daha tam yansıtacaktır. Tam da birbiriyle çelişen "prensipler"in: rekabet ve tekelin bu birleşmesi emperyalizm için özseldir, çöküşü, yani sosyalist devrimi tam da bu hazırlar.

Ayrıca Rusya'da emperyalizmi bağıntılı bir bütün olarak göstermek (emperyalizm asla bağıntılı bir bütün değildir), Rusya'da hâlâ aynî ve yarı-aynî ekonomiden kapitalizme geçiş içinde olan çok fazla bölge ve iş dalı bulunduğu için de yanlıştır. Bu geriliktir, bu zaaftır, ama buna rağmen vardır ve belirli koşullar altında kapitalist çöküşü geciktiren bir unsur haline gelebilir.

Program, kapitalizmin en basit görünümleriyle başlıyor —ve başlamak zorundadır— ve daha karmaşık ve "yüksek olan"a, değiş-tokuştan meta üretimine, küçük işletmelerin büyükler tarafından geriletilmesine, krizlere vs., ileri ülkelerde ancak şimdi ortaya çıkmakta olan ve çıkan en yüksek aşama olarak emperyalizme geçiyor. Yaşamda durum aynen böyledir. Genel olarak "değiş-tokuş"la sermaye ihracını yanyana koymakla işe başlamak, hem tarihsel hem teorik olarak yanlıştır.

Komisyonun görüşlerine karşı itirazım budur.

Mayıs 1917

4

PROGRAM DEĞİŞİKLİĞİ TASLAĞI ÜZERİNE

Programın eski ve yeni metni

Okurun programın eski ve yeni metnini karşılaştırmasını mümkün olduğunca kolay ve rahat hale getirmek için, her iki metni şöyle basıyoruz:

Eski programın, yeni metinde de değişmeden kalan bölümleri normal yazıyla basılmıştır;

Programın, yeni metinde tümüyle çıkan bölümleri italik* basılmıştır.

Yeni programın, eski programda hiç bulunmayan bölümleri koyu** harflerle basılmıştır.

RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ PROGRAMI

Meta değiş-tokuşunun gelişimi, uygar dünyanın tüm halkları arasında öylesine sıkı bir bağ kurdu ki, proletaryanın büyük kurtuluş hareketi uluslararası bir hareket haline gelmek zorundaydı ve artık uzun süredir böyledir.

Kendisini proletaryanın dünya ordusunun bir parçası olarak gören Rusya sosyal-demokrasisi, bütün diğer ülkelerin sosyal-demokratlarıyla aynı nihai hedefe ulaşmayı amaçlar. Bu nihai hedef, modern burjuva toplumun karakteriyle ve onun gelişme seyriyle belirlenmiştir. Böyle bir toplumun en önemli özelliği kapitalist üretim ilişkileri temelinde meta üretimidir, burada üretim araçlarının ve meta dolaşımının tayin edici ve en önemli bölümü sayısal olarak küçük bir sınıfa aittir, buna

* *Elinizdeki baskıda bu pasajlar küçük puntoyla dizilmiştir. —**Red.***
** *Elinizdeki baskıda italik dizilmiştir. —**Red.***

karşılık nüfusun muazzam çoğunluğu, ekonomik durumlarından dolayı sürekli ya da periyodik olarak işgücünü satmaya, yani kendisini ücretli işçi olarak kapitalistlerin hizmetine sunmaya ve emeğiyle toplumun üst sınıflarının gelirini yaratmaya zorlanan proleter ve yarı-proleterlerden oluşur.

Kapitalist üretim ilişkilerinin egemenlik alanı, tekniğin sürekli mükemmelleştirilmesi ölçüsünde, büyük işletmelerin ekonomik önemini artırması, bağımsız küçük üreticilerin bir kenara itilmesine yol açması, bunların bir bölümünü proletere dönüştürmesi, geri kalanların sosyal ve ekonomik yaşamda rolünü sınırlaması ve onları sermayeye bazen az çok tam, az çok açık, az çok boğucu bir bağımlılık içine sokmasıyla gittikçe daha çok yaygınlaşır.

Aynı teknik ilerleme girişimcilere ayrıca, üretim sürecinde ve meta dolaşımında gittikçe daha büyük boyutlarda kadın ve çocuk emeği kullanma olanağı verir. Ve öte yandan bu, girişimcilerin canlı işgücü gereksiniminin nispi bir azalmasına yol açtığı için, zorunlu olarak işgücüne talep işgücü arzının gerisinde kalır, böylelikle ücretli emeğin sermayeye bağımlılığı artar ve sömürülme derecesi yükselir.

Burjuva ülkeler içindeki bu nesnel durum ve onların dünya pazarında sürekli şiddetlenen rekabetleri, sürekli artan miktarlarda üretilen metaların sürümünü gittikçe zorlaştırır. Az çok akut endüstriyel krizlerde ifadesini bulan, ardından az çok uzun endüstriyel durgunluk dönemleri gelen aşırı üretim, burjuva toplumda üretici güçlerin gelişiminin kaçınılmaz sonucudur. Krizler ve endüstriyel durgunluk dönemleri ise küçük üreticileri daha da mahveder, ücretli emeğin sermayeye bağımlılığını daha da artırır, işçi sınıfının durumunun nispi ve bazen de mutlak olarak kötüleşmesine daha hızlı yol açar.

Böylece, emeğin üretici gücünün yükselmesi ve toplumsal zenginliğin artması anlamına gelen teknik mükemmelleşme, burjuva toplumda, toplumsal eşitsizliğin artmasını, mülk sahipleri ile mülksüzler arasındaki uçurumun büyümesini ve emekçi kitlelerin gittikçe daha geniş kesimleri için yarınından emin olmamanın, işsizliğin ve her türden yoksunlukların artmasını koşullandırır.

Fakat burjuva topluma özgü bütün bu çelişkiler büyüdüğü ve geliştiği ölçüde, emekçi ve sömürülen kitlenin mevcut düzenden hoşnutsuzluğu da artar, proleterlerin sayısı ve birlikteliği artar, sömürücülerine karşı mücadelesi şiddetlenir. Aynı zamanda tekniğin mükemmelleşmesi, üretim ve dolaşım araçlarını yoğunlaştırarak, kapitalist işletmelerdeki emek sürecini toplumsallaştırarak, kapitalist üretim ilişkilerinin yerine sosyalist üretim ilişkilerinin geçirilmesinin, yani sınıf hareketinin bilinçli taşıyıcısı olarak uluslararası sosyal-demokrasinin tüm faaliyetinin nihai hedefi olan sosyal devrimin maddi olanağını gittikçe daha hızlı yaratır.

Proletaryanın sosyal devrimi, üretim ve dolaşım araçlarının özel mülkiyetinin yerine toplumsal mülkiyeti geçirerek ve toplumsal üretim sürecini, toplumun tüm üyelerinin refahı ve çok yönlü gelişimi yararına planlı biçimde örgütleyerek, toplumun sınıflara bölünmesini ortadan kaldıracak ve böylece —toplumun bir bölümünün diğeri tarafından her türlü sömürüsüne son vereceği için— tüm ezilen insanlığı kurtaracaktır.

Bu sosyal devrimin elzem koşulu proletarya diktatörlüğüdür, yani sömürücülerin her türlü direnişini bastırmasını sağlayan politik iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesidir. Proletaryayı büyük tarihsel misyonunu yerine getirmeye yetenekli kılma görevini önüne koyan uluslararası sosyal-demokrasi, onu, sınıf mücadelesinin tüm tezahürlerini yöneten, sömürenlerle sömürülenlerin çıkarları arasında uzlaşmaz karşıtlığı onun gözleri önüne seren ve ona önündeki sosyal devrimin tarihsel anlamını ve gerekli koşullarını kavratan, tüm burjuva partilerin karşısında duran bağımsız bir politik partide örgütler. Bununla aynı zamanda bütün diğer emekçi ve sömürülen kitlelere, kapitalist toplumda durumlarının umutsuzluğunu ve sermayenin boyunduruğundan kendi kurtuluşları yararına sosyal devrimin gerekliliğini gösterir. İşçi sınıfı partisi, sosyal-demokrasi, proletaryanın bakış açısını benimsedikleri ölçüde, emekçi ve sömürülen sınıfların tüm katmanlarını saflarına çağırır.

Dünya kapitalizmi şimdi, yaklaşık olarak XX. yüzyılın başlangı-

cından beri, emperyalizm aşamasına ulaştı. Emperyalizm ya da mali sermaye çağı, tekelci kapitalist birliklerin —sendikalar, karteller, tröstler— tayin edici önem kazandıkları, korkunç derecede yoğunlaşmış banka sermayesinin sanayi sermayesiyle kaynaştığı, yabancı ülkelere sermaye ihracının çok büyük boyutlara ulaştığı, bütün dünya topraklarının en zengin ülkeler arasında paylaşılmış olduğu ve uluslararası tröstler arasında dünyanın iktisaden paylaşımının başladığı çok gelişmiş kapitalist ekonomidir.

Emperyalist savaşlar, yani dünya egemenliği uğruna, banka sermayesi için pazarlar uğruna, küçük ve zayıf milliyetlerin boğazlanması uğruna savaşlar bu durumda kaçınılmazdır. Ve 1914–1917 arasındaki ilk büyük emperyalist savaş tam da böyle bir savaştır.

Genel olarak dünya kapitalizminin olağanüstü yüksek gelişme aşaması, serbest rekabetin yerine tekelci kapitalizmin geçmesi, üretim sürecinin ve ürünlerin paylaşımının bankalar ve kapitalist birlikler aracılığıyla toplumsal olarak düzenlenmesi için bir aygıtın oluşturulması, kapitalist tekellerin büyümesiyle bağıntılı olarak pahalılığın artması ve kapitalist birliklerin işçi sınıfı üzerindeki baskısının güçlenmesi, ekonomik ve politik mücadelesinin muazzam zorlaştırılması, emperyalist savaşın ürettiği dehşet, sefalet, yıkım, vahşileşme — tüm bunlar kapitalizmin şimdi ulaşılmış olan gelişme aşamasını, proleter, sosyalist devrim çağı yapar.

Bu çağ başlamıştır.

Yalnızca proleter, sosyalist devrim, insanlığı emperyalizmin ve emperyalist savaşların yarattığı çıkmazdan kurtarabilir. Devrimin zorlukları ve olası geçici başarısızlıkları ya da karşı-devrimin dalgaları ne kadar büyük olursa olsun, proletaryanın nihai zaferi kaçınılmazdır.

Bu yüzden objektif koşullar sayesinde mevcut dönemin gündeminde, sosyalist devrimin içeriğini oluşturan ekonomik ve politik önlemlerin gerçekleştirilmesi için proletaryanın politik iktidarı ele geçirmesine yönelik çok yönlü doğrudan hazırlığı bulunmaktadır.

*

Tüm ileri ülkelerin işçi sınıfının en tam güvenini, en sıkı kardeşçe ittifakını ve devrimci eylemlerinin doğrudan birliğini gerektiren bu görevin yerine getirilmesi, resmi sosyal-demokrat partilerin büyük çoğunluğunun üst katmanlarında zafer kazanmış olan sosyalizmin burjuvaca çarpıtılmasıyla derhal ve ilkesel kopuş olmadan gerçekleştirilemez. Bir yandan sosyal-şovenizm —lafta sosyalizm, pratikte şovenizm— akımı, "kendi" ulusal burjuvazisinin yağmacı çıkarlarının savunulmasının "anavatan savunması" şiarıyla gizlenmesi akımı; ve öte yandan sosyal-şovenlerle birliği, iflas etmiş İkinci Enternasyonal'in korunması ya da iyileştirilmesini savunan aynı şekilde yaygın ve uluslararası sözümona "Merkez" akımı — sosyal-şovenizm ile, sosyalist düzenin gerçekleştirilmesi için proletaryanın devrimci-enternasyonalist mücadelesi arasında yalpalayan akım, böyle bir çarpıtmadır.

Tüm uygar dünyada kapitalist üretim tarzının egemenliği tarafından belirlenen ortak nihai hedefe giden yolda, çeşitli ülkelerin sosyal-demokratlarının önlerine koydukları en yakın görevler, bu üretim tarzı her yerde aynı ölçüde gelişmiş olmadığı için ve gelişimi çeşitli ülkelerde çeşitli sosyal ve politik koşullar içinde gerçekleştiği için, zorunlu olarak aynı görevler değildir.

Kapitalizmin egemen üretim tarzı haline gelmiş olduğu Rusya'da, emekçi kitlelerin, toprak sahiplerinin, devletin veya devlet başkanının kölelerine dönüştürülmelerine dayanan kapitalizm öncesi eski düzenimizin sayısız kalıntıları kendini korumuştur.

Ekonomik ilerlemeyi büyük ölçüde engelleyen bu kalıntılar, proleter sınıf mücadelesinin çok yönlü bir gelişimine izin vermez, sayıları milyonlarla ölçülen köylülüğün devlet ve mülk sahibi sınıflar tarafından sömürüsünün en barbarca biçimlerinin korunmasını ve güçlenmesini teşvik eder ve tüm halkı bilgisizlik içinde ve haklardan mahrum bırakır.

Bütün bu kalıntılardan en ağırı ve tüm bu barbarlığın en güçlü dayanağı Çarlık otokrasisidir. Tüm karakteri itibariyle o her türlü toplumsal harekete karşı düşmanca tavır alır ve proletaryanın tüm özgürlük çabalarının en kötü düşmanından başka bir şey olamaz.

Bu yüzden Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi en yakın görevi olarak önüne Çarlık otokrasisinin devrilmesini ve yerine, anayasası şunları garantileyen demokratik cumhuriyetin geçirilmesini koyar:

Rusya'da, kapitalistler sınıfına mensup olan ve küçük-burjuva nüfusun geniş kitlelerinin —mecburen kalıcı olmayan— güveninden yararlanan Geçici Hükümet'in Kurucu Meclis'i toplama yükümlülüğünü aldığı şu anda, proletarya partisinin önünde, gerek genelde ekonomik gelişmeyi ve halkın haklarını, gerekse de özelde sosyalizme mümkün en acısız geçiş olanağını en iyi garantileyen bir devlet düzeni için mücadele etme doğrudan görevi yükseliyor.

Proletarya partisi, dünyanın her yerinde, kitleleri ezmek için monarşist araçları, yani polisi, daimi orduyu, ayrıcalıklı bürokrasiyi koruyan ve ebedileştirmeye çalışan burjuva-parlamenter demokratik cumhuriyetle yetinemez.

Parti, polisin ve daimi ordunun tamamen ortadan kaldırıldığı ve yerine halkın genel silahlanmasının, genel milisin konduğu daha demokratik bir cumhuriyet için, bir proleter-köylü cumhuriyeti için mücadele eder; bütün görevli kişiler yalnızca seçilmekle kalmaz, seçmenlerinin çoğunluğunun isteği üzerine her zaman görevden alınabilirler; istisnasız tüm görevli kişilerin ücreti, kalifiye bir işçinin ortalama ücretini geçmeyecek bir yükseklikte saptanır; parlamenter temsili organların yerine yavaş yavaş, aynı anda hem yasama ve hem de yürütme görevini yürüten Halk (çeşitli sınıf ve mesleklerin ya da çeşitli yörelerin) Temsilcileri Sovyetleri konur.

Demokratik Rusya Cumhuriyeti'nin anayasası şunları güvence altına almak zorundadır:

§ 1- Halkın mutlak egemenliği; devlet içinde en üst erkin tamamı, halk tarafından seçilen ve her an görevden alınabilir olan ve bir Ulusal Meclis, bir ***meclis oluşturan halk temsilcilerine ait olmalıdır.***

1) Halkın mutlak egemenliği, yani en üst devlet erkinin tamamının, halkın temsilcilerinden oluşan ve *bir* meclis oluşturan yasama meclisinin elinde yoğunlaşması.

2) Gerek yasama meclisine gerekse tüm yerel özyönetim organla-

rına seçimlerde yirmi yaşına basmış kadın-erkek bütün vatandaşlar için genel, eşit ve doğrudan oy hakkı; seçimlerde gizli oy; her seçmenin tüm temsili kurumlara seçilme hakkı; her iki yılda bir yeni parlamento seçimleri; halk temsilcileri için maaş; ***tüm seçimlerde nispi temsil; istisnasız tüm delegelerin ve seçilenlerin, seçmenlerinin çoğunluğunun kararıyla her zaman görevden alınabilirliği.***

3) Kapsamlı yerel özyönetim; özel yaşam koşulları ve halkın bileşimi itibariyle farklılık gösteren bölgeler için il özyönetimi; ***devletçe atanmış bütün yerel ve taşra makamlarının kaldırılması.***

4) Kişinin ve hanenin dokunulmazlığı.

5) Sınırsız vicdan özgürlüğü, söz, basın, toplantı, grev ve örgütlenme özgürlüğü.

6) Serbest dolaşım ve meslek özgürlüğü.

7) Zümrelerin kaldırılması ve tüm vatandaşların cinsiyet, din, ırk ve milliyetten bağımsız tam eşitliği.

8) Devletin ve yerel özyönetim organlarının kesesinden gerekli okulların kurulmasıyla garanti altına alınacak olan halkın anadilinde eğitim görme hakkı; her vatandaşın, toplantılarda kendi anadilini kullanma hakkı; tüm yerel, resmi ve devlet kurumlarında devlet dilinin yanı sıra anadilin yürürlüğe konması; zorunlu devlet dilinin kaldırılması.

9) Devlet alanı içindeki tüm uluslara kendi kaderini tayin hakkı.

9- Devlet alanı içindeki tüm uluslara özgürce ayrılma ve kendi devletini kurma hakkı. Rus halkının cumhuriyeti diğer ulus ve milliyetleri zorla değil, yalnızca ortak bir devlet oluşturma konusunda gönüllü anlaşmayla yanına çekmelidir. Tüm ülkelerin işçilerinin birliği ve kardeşçe ittifakı, diğer milliyetlere karşı ne dolaylı ne dolaysız zor ve şiddet kullanmakla bağdaşmaz.

10) Herkesin, her memuru normal tarzda jürili ağır ceza mahkemesi önünde dava etme hakkı.

11) Yargıçların halk tarafından seçilmesi.

11- Gerek sivil hizmette gerekse de orduda yargıçların ve memurların halk tarafından seçilmesi; seçmenlerinin çoğunluğunun kararıyla her an görevden alınabilirlikleri.

12) Daimi ordunun yerine halkın genel silahlanmasının konması.

12- Polisin ve daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının konması; işçiler ve memurlar, halk milisinde kamu hizmetine ayırdıkları zaman için kapitalistlerden normal ücretlerini almalıdır.

13) Kilisenin devletten ve okulun kiliseden ayrılması; ***okulun tamamen dünyevi olması.***

14) Her iki cinsiyetten 16 yaşına kadar tüm çocuklar için parasız ve zorunlu genel ve meslek eğitimi; yoksul çocuklara devlet kesesinden yiyecek, giyecek ve eğitim araçları temini.

14- Her iki cinsiyetten 16 yaşına kadar tüm çocuklar için parasız ve zorunlu genel ve politeknik (üretimin bütün ana dalları hakkında teorik ve pratik olarak bilgilendiren) eğitim; ders ile çocukların toplumsal-üretken çalışması arasında sıkı bağ.

15- Tüm çocukların gıda, giyim ve ders araçlarının devlet tarafından karşılanması.

16- Halk eğitim işlerinin demokratik yerel özyönetim organlarının eline devredilmesi; okul programlarının saptanmasına ve öğretmenlerin seçimine merkezi iktidarın her türlü müdahalesinin ortadan kaldırılması; öğretmenlerin bizzat halk tarafından doğrudan seçilmesi ve halkın istenmeyen öğretmenleri görevden alma hakkı.

Devlet iktisadiyatımızın demokratikleştirilmesi için temel koşul olarak Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi tüm dolaylı vergilerin kaldırılmasını ve bir müterakki gelir ve veraset vergisinin yürürlüğe konmasını talep eder.

Bir yandan kapitalizmin bankacılıkta ve tröstleşmiş sanayi dallarında ulaşmış olduğu yüksek gelişme aşaması ve öte yandan her yerde en önemli ürünlerin üretiminin ve paylaşımının devlet ve toplum tarafından denetimini dayatan emperyalist savaşın yol açtığı sarsıntı, Parti'yi bankaların, kapitalist birliklerin (tröstler) vs. ulusallaştırılmasını talep etmeye yöneltiyor.

İşçi sınıfının fiziki ve ahlaki bozulmadan korunması ve aynı zamanda kurtuluş mücadelesi yeteneğinin geliştirilmesinin çıkarları doğrultusunda Parti şunları talep eder:

1) Çalışma süresinin tüm ücretli işçiler için günde sekiz saatle sınırlanması.

1- Tüm ücretli işçiler için çalışma süresinin günde sekiz saatle sınırlanması, kesintisiz çalışma durumunda, yemek yenmesi için en az bir saatlik mola da dahil. Tehlikeli ve sağlığa zararlı işletmelerde çalışma süresinin günde 4–6 saate indirilmesi.

2) Ulusal ekonominin bütün dallarında her iki cinsiyetten ücretli işçiler için haftada en az 42 saatlik kesintisiz bir tatilin yasayla saptanması.

3) Fazla mesainin tamamen yasaklanması.

4) Halk ekonomisinin tüm dallarında, —işçi örgütlerinin onayı durumunda— teknik nedenlerle mutlak gerekli olanlar hariç, gece çalışmasının (akşam saat 9'dan sabah saat 6'ya dek) yasaklanması.

4- Halk ekonomisinin tüm dallarında, —işçi örgütlerinin onayı durumunda— teknik nedenlerle mutlaka gerekli olanlar hariç, işçilerin gece çalışmasının dört saati geçmemesi koşuluyla, gece çalışmasının (akşam saat 8'den sabah saat 6'ya dek) yasaklanması.

5) İşverenlere okul çağındaki çocukların (16 yaşına dek) işgücünü kullanmalarının yasaklanması ve gençlerin (16-18 yaşındaki çocuklar) çalışma süresinin altı saatle sınırlanması.

5- İşverenlere okul çağındaki çocukların (16 yaşına dek) işgücünü kullanmalarının yasaklanması, gençlerin (16-20 yaş) çalışma sürelerinin dört saatle sınırlanması ve bunların gece çalışmasının, sağlığa zararlı işletmelerde ve maden ocaklarında istihdam edilmesinin yasaklanması.

6) Kadın organizması için zararlı bütün dallarda kadın emeğinin yasaklanması; kadının doğum öncesi 4 ve sonrası 6 hafta süreyle, o zamana kadarki ücreti bütün bu sürede ödenmeye devam edilerek izne ayrılması.

6- Kadın organizması için zararlı olan tüm dallarda kadın emeğinin yasaklanması; kadınlar için gece çalışmasının yasaklanması; kadının doğumdan önce 8 hafta ve sonra 8 hafta, tüm bu süre boyunca tam ücreti ödenerek, parasız doktor yardımı ve ilaç sağlanarak izne ayrılması.

7) Kadınların çalıştığı tüm tesis, fabrika ve diğer işletmelerde bebekler ve küçük yaşta çocuklar için yuva kurulması; emziren annelere en az üç saatte bir yarımşar saatten az olmamak üzere izin verilmesi.

7- Kadınların çalıştığı tüm tesis, fabrika ve diğer işletmelerde bebekler ve küçük yaşta çocuklar için yuva ve emziren anneler için odalar kurulması; emziren annelere en az üç satte bir yarımşar saatten az olmamak üzere izin verilmesi; emziren annelere yardım sağlanması ve işgünlerinin 6 saate indirilmesi.

8) İşçilere devlet tarafından yaşlılık sigortası ve çalışma yeteneğinin tamamen ya da kısmen yitirilmesi hali için, kapitalistlere salınan özel bir vergiyle oluşturulacak özel bir fondan maluliyet sigortası.

8- İşçilerin tam sosyal sigortası:

a) ücretli emeğin tüm türleri için; b) çalışma yeteneğinin her türlü yitimine karşı; hastalık, kaza, maluliyet, yaşlılık, meslek hastalıkları, annelik, dulluk ve yetimlik dolayısıyla, hakeza işsizliğe karşı vs.;

c) tüm sigorta kurumlarında sigortalıların tam özyönetimi;

d) sigorta masraflarının kapitalistler tarafından karşılanması;

e) sağlık işlerinin, yönetimi işçiler tarafından seçilen, kendi kendini yöneten hastalık kasalarına devredilerek, parasız doktor yardımı ve ilaç sağlanması.

9) Çalışma ücretinin metayla ödenmesinin yasaklanması; istisnasız tüm ücretli işçiler için haftalık nakit ödeme ve ücretin çalışma süresi içinde ödenmesi.

10) Hangi nedenle ve amaçla olursa olsun (para cezaları, fireler için kesinti vs.) ücret kesintisinin yasaklanması.

11) Halk ekonomisinin tüm dallarında yeterli sayıda fabrika müfettişinin atanması ve fabrika müfettişliği denetiminin, devlet işletmeleri de dahil ücretli işçi çalıştıran tüm işletmelere genişletilmesi (ev hizmetçilerinin çalışması da bu denetime tabidir); kadın emeğinin kullanıldığı dallarda kadın müfettişlerin atanması; fabrika yasalarının uygulanması ve ücret oranlarının saptanması, materyal ve emek ürünleri-

nin kabulü ve geri çevrilmesi üzerinde denetime, seçilmiş ve maaşı devlet tarafından ödenen işçi temsilcilerinin katılması.

9- İşçi örgütleri tarafından seçilen bir çalışma müfettişliğinin kurulması ve bunun ev hizmetçileri dahil, ücretli işçi çalıştıran tüm işletmelere genişletilmesi; kadın emeğinin kullanıldığı dallarda kadın müfettişlerin görevlendirilmesi.

12) Ücretli işçileri işverenin onların özel yaşamına ve vatandaşlık faaliyetlerine müdahalesinden korumak için, işverenlerin işçilere gösterdikleri evlerde sağlık durumunun ve buralarda ev düzeninin ve kiralanma koşullarının, seçilmiş işçi temsilcilerini de katarak yerel özyönetim organları tarafından denetlemesi.

13) Ücretli işçi çalıştıran tüm işletmelerde doğru düzgün örgütlenmiş bir sağlık denetiminin kurulması ve tıbbi sağlık örgütünün işverenlerden tümüyle bağımsızlığı; hastalık sırasında ücretin ödenmesine devam edilerek, işçiler için işverenin kesesinden parasız tıbbi yardım.

14) İşçi koruma yasalarının çiğnenmesinde işverenin cezai sorumluluğunun saptanması.

10- Ücretli işçi çalıştıran tüm işletmelerde, hijyenik çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve işçi yaşamının ve sağlığının korunması için bir sağlık yasamasının yapılması, sağlık işlerinin işçi örgütleri tarafından seçilen bir sağlık müfettişliğine devredilmesi.

11- Bir konut yasasının hazırlanması ve konutların sağlık koşullarının denetlenmesi için işçi örgütleri tarafından seçilen bir konut müfettişliğinin kurulması. Ne var ki, konut sorunu ancak toprak ve arazide özel mülkiyetin kaldırılması ve ucuz ve hijyenik konutların inşasıyla çözülebilir.

12- Halk ekonomisinin tüm dallarında iş mahkemelerinin kurulması.

15) Ulusal ekonominin tüm dallarında, eşit sayıda işçi ve işveren örgütleri temsilcilerinden oluşturulmuş iş mahkemelerinin kurulması.

16) Tüm sanayi dallarında, yerel özyönetim organları tarafından işçi ve işveren temsilcilerinin yönetime katılımıyla oluşturulacak, yerli ve göç yoluyla gelmiş işçiler için zorunlu olarak çalışma karnelerinin (emek borsaları) kurulması.

13- İşsizlere iş bulmayı uygun biçimde örgütlemek için, emek borsaları kurulur. Emek borsaları proleter sınıf örgütleri olmalı (asla eşit değil), sendikalar ve diğer işçi örgütleriyle en sıkı bağ içinde olmalı ve kamusal özyönetimlerin olanaklarıyla finanse edilmelidir.

Köylüleri doğrudan baskı altında tutan serflik kalıntılarının ortadan kaldırılması için ve kırda sınıf mücadelesinin özgürce gelişmesinin çıkarları doğrultusunda Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi şunları talep eder:

1) Köylülerin kişilik ve mülkiyetinin her türlü zümresel kısıtlanmasının ortadan kaldırılması.

2) Köylülerin zümresel özel konumuyla bağıntılı tüm ödeme ve hizmetlerin kaldırılması ve borç köleliği karakterini taşıyan borç yükümlülüklerinin feshedilmesi.

3) Kilise, manastır, tımar ve tac arazilerine el konması ve bunların (aynı şekilde devlet arazilerinin) kentsel ve kırsal bölgeleri birleştiren daha büyük yerel özyönetim organlarına devri, bu arada göç fonu için gereken araziler, aynı şekilde devlet çapında genel önemi olan ormanlar ve sular demokratik devletin mülkiyetine geçer.

4) Küçük toprak mülkiyeti hariç özel toprak mülkiyetinin müsaderesi ve demokratik temelde seçilmiş yerel özyönetimin daha büyük organlarının tasarrufuna devri, burada müsadereye tabi toprakların asgari çapı yerel özyönetimin daha büyük organları tarafından belirlenir; Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi köylülüğün devrimci eylemlerini, çiftlikbeyi topraklarının müsaderesini de destekleyerek, ekonomik gelişmenin seyrini engellemeye yönelik tüm girişimlere daima karşı koyacaktır. Devrimin muzaffer bir gelişimi halinde, müsadere edilmiş toprakları yerel özyönetimin demokratik kurumlarının mülkiyetine devretmeyi amaçlayan Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi, eğer koşullar bunun için elverişsizse, bu çiftlikbeyi topraklarından, üzerinde fiilen küçük iktisat yürütülenlerin ya da köylünün mülkünü yuvarlatmak için gerekli olanların köylüler arasında paylaştırılmasını savunacaktır.

1- Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi, Rusya'da tüm çiftlikbeyi (aynı şekilde tımar, kilise, tac vs. vs.) arazilerinin derhal ve bütünüyle müsaderesi için vargücüyle mücadele eder;

2- tüm toprakların derhal, Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nde ya da başka, gerçekten tamamen demokratik tarzda seçilmiş ve toprak sahipleriyle memurlardan tamamen bağımsız olan yerel özyönetim organlarında örgütlü köylülüğün eline geçmesini savunur;

3- devlet içinde bütün toprakların ulusallaştırılmasını talep eder; bütün topraklar üzerinde mülkiyet hakkının devlete geçişi anlamına gelen ulusallaştırma, toprak ve arazi üzerinde tasarruf hakkını yerel demokratik kurumların eline verir;

4- Rusya'nın bir dizi yöresinde çiftlikbeylerine ait canlı ve cansız envanteri, tüm toprağın işlenmesinde kamu tarafından düzenlenen kullanım amacıyla Köylü Komiteleri'nde örgütlenmiş köylülüğe devreden Köylü Komiteleri'nin inisiyatifini destekler;

5- kır proleterlerine ve yarı-proleterlerine, her bey çiftliğinden, kamu hesabına, ziraatçilerin yönetimi altında Tarım İşçileri Temsilcileri Sovyetleri tarafından ve en iyi teknik araçların kullanımıyla işletilecek yeterince büyük örnek çiftlikler yaratılmasına çalışmalarını öğütler.

Parti burada her halükârda ve demokratik tarım reformunun her durumunda, yolundan şaşmaksızın kır proletaryasının bağımsız sınıf örgütlenmesine yönelik çaba harcamayı, ona köy burjuvazisinin çıkarları karşısında çıkarlarının uzlaşmaz karşıtlığını açıklamayı, meta üretiminin varlığı şartlarında asla kitlelerin sefaletini ortadan kaldıracak durumda olmayan küçük iktisat sisteminin onu baştan çıkarmasına izin vermemesi için uyarmayı ve nihayet tüm sefaleti ve sömürüyü yeryüzünden silmek için tam bir sosyalist devrimin gerekliliğine dikkat çekmeyi görevi sayar.

En yakın hedeflerine ulaşma çabası içinde Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi, Rusya'da mevcut toplumsal ve politik düzene karşı yönelen her muhalif ve devrimci hareketi destekler, bu arada aynı zamanda, emekçi sınıfların polisiye-bürokratik vesayetinin herhangi bir genişletilmesi ya da sağlamlaştırılmasıyla bağıntılı tüm reform planlarını kesinlikle reddeder.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi, adı geçen politik ve sosyal reformların tam, tutarlı ve kalıcı bir şekilde hayata geçirilmesinin ancak

otokrasinin devrilmesi ve tüm halk tarafından özgürce seçilmiş bir Kurucu Meclis'in toplanmasıyla sağlanabileceğinden kesinlikle emindir.

Mayıs 1917

BİLİMSEL OLARAK DOĞRU OLMASI VE PROLETARYANIN SINIF BİLİNCİNİN AYDINLANMASINI POLİTİK OLARAK İLERLETMESİ İÇİN PARTİMİZİN ADI NE OLMALIDIR?*

19) Sonuca, Partimizin adına geliyorum. Tıpkı Marx ve Engels'in kendilerine komünist demeleri gibi, kendimizi *Komünist Partisi* olarak adlandırmalıyız.

Marksist olduğumuzu ve sosyal-demokrasinin iki önemli noktada tahrif ve ihanet ettiği "Komünist Manifesto" zemininde durduğumuzu tekrarlamalıyız: 1) işçilerin anavatanı yoktur, emperyalist savaşta "anavatan savunması" sosyalizme ihanettir; 2) Marksist devlet öğretisi İkinci Enternasyonal tarafından tahrif edilmiştir.

"Sosyal-demokrasi" adı, Marx'ın sık sık, başka şeylerin yanında 1875'te "Gotha Programının Eleştirisi"nde de kanıtladığı ve Engels'in 1894'te daha popüler biçimde yinelediği gibi, *bilimsel olarak* doğru değildir.[34] İnsanlık kapitalizmden dolaysız olarak ancak sosyalizme, yani üretim araçları üzerinde ortak mülkiyete ve ürünlerin, bireyin çalışma yeteneği ölçüsüne göre paylaşımına geçebilir. Partimiz daha ötesine bakıyor: sosyalizm kaçınılmaz olarak yavaş yavaş, bayrağında:

---

* *"Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" makalesinden; bkz. elinizdeki ciltte bu makale ve Not 22. —Red.*

"Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre" yazan komünizme doğru gelişmek zorundadır.

Bu benim ilk argümanımdır.

İkincisi: Partimizin adının ikinci bölümü (Sosyal-***Demokrat***) de bilimsel olarak doğru değildir; demokrasi ***devlet*** biçimlerinden biridir. Oysa biz Marksistler ***her türlü*** devlete karşıyız.

İkinci Enternasyonal (1889-1914) liderleri, Bay Plehanov, Kautsky ve benzerleri, Marksizmi sığlaştırıp tahrif ettiler.

Marksizm anarşizmden, sosyalizme geçiş için ***devletin zorunluluğunu*** tanımasıyla ayrılır; ama (ve onu Kautsky ve ortaklarından ayıran budur) alışılmış parlamenter, burjuva, demokratik cumhuriyet türünde ***bir devletin değil,*** 1871 Paris Komünü gibi, 1905 ve 1917 İşçi Temsilcileri Sovyetleri gibi bir devletin.

Üçüncü argümanım: yaşam, devrim bizde ***artık pratikte,*** şimdilik sadece güçsüz biçimde, embriyon halinde de olsa, artık gerçek anlamda bir devlet olmayan işte bu yeni "devlet"i yaratmıştır.

Bu ***artık*** liderlerin salt teorisi değil, kitlelerin pratiğinin bir sorunudur.

Sözcüğün asıl anlamında devlet, halktan ayrı silahlı insan formasyonlarının kitleler üzerinde zor uygulamasıdır.

Bizim ***oluşum halindeki*** yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü bizim silahlı insan formasyonlarına ihtiyacımız var, akla gelebilecek ***en katı*** düzene gereksinimimiz var, gerek Çarlık gerekse de Guçkov türünde burjuva karşı-devrim girişimlerinin ***acımasızca*** şiddetle bastırılmasına ihtiyacımız var.

Fakat ***oluşum halindeki*** yeni devletimiz artık sözcüğün asıl anlamında bir devlet değildir, çünkü Rusya'nın birçok yöresinde silahlı formasyonları, halkın üstünde duran, ondan ayrı olan, ayrıcalıklı, pratikte görevden alınamaz bazı kişiler değil, ***bizzat kitle,*** tüm halk oluşturuyor.

İleriye bakmalıyız, geriye değil, eski ***monarşist*** yönetim organlarının, polisin, ordunun, bürokrasinin yardımıyla burjuvazinin egemenliğini sağlamlaştıran alışılmış burjuva tipte demokrasiye değil.

İleriye, artık bir demokrasi olmaktan çıkan oluşum halindeki yeni demokrasiye bakmalıyız; çünkü demokrasi halkın egemenliği demektir, silahlı halkın kendisi ise kendi üzerinde egemenlik kuramaz.

Komünist Parti'ye uygulandığında demokrasi sözcüğü yalnızca bilimsel olarak doğru olmamakla kalmaz. Bu sözcük şimdi, Mart 1917'den sonra, devrimci halkın gözüne takılan ve bu sayede onun yeniyi: "devlet" içinde ***biricik erk*** olarak, ***her türlü*** devletin "sönümlenmesi"nin "öncüsü" olarak İşçi, Köylü ve olası bütün diğer Temsilciler Sovyetleri'ni özgürce, cesaretle, kendi gücüyle inşa etmesinin ***engellendiği*** bir ***at gözlüğüdür.***

Dördüncü argümanım: tüm dünyada sosyalizmin objektif durumu hesaba katılmalıdır.

Bu durum artık, Marx'la Engels'in gayet bilinçli olarak, yanlış, oportünist "sosyal-demokrasi" ifadesine katlandıkları 1871-1914 arasındaki zamanda olduğu gibi değildir. Çünkü ***o zamanlar,*** Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra tarih, yavaş örgütlenme ve aydınlatma çalışmasını gündeme koymuştu. Başka bir çalışma yoktu. Anarşistler, yalnızca teorik olarak değil, ekonomik ve politik olarak da kesinlikle haksızlardı (ve öyle kalacaklardır). Anarşistler durumu yanlış değerlendirdiler, dünyanın durumunu kavramadılar: İngiltere'de emperyalist kârlarla ahlakı bozulmuş işçiler, yenilgiye uğratılmış Paris Komünü, Almanya'da yeni (1871) zafer kazanmış burjuva-ulusal hareket, yüzyıllardır süren uykusunu uyuyan yarı serflik Rusyası.

Marx ve Engels durumu doğru değerlendirdiler; uluslararası durumu kavradılar, sosyal devrime ***yavaş yavaş*** yaklaşma görevlerini anladılar.

Biz de yeni dönemin görevlerini ve özelliklerini kavrayalım. Marx'ın haklarında: "Ejderha dişleri ektim, pire biçtim"* dediği hakeza Marksistleri taklit etmeyelim.

Emperyalizme gelişmiş olan kapitalizm, zorunlu olarak emperyalist savaşı üretti. Savaş bütün insanlığı ***uçurumun kenarına,*** bütün

* *Marx'ın Karl Grün üzerine makalesinden, "Neue Zeit", 18. Yıl, Cilt 1, s. 135.* —***Red.***

uygarlığın çökmesi, daha milyonlarca ve onmilyonlarca insanın vahşileşmesi ve mahvolması tehlikesinin eşiğine getirdi.

Proletaryanın devrimi dışında ***hiçbir*** çıkış yolu yoktur.

Ve bu devrimin başladığı, ilk ürkek, güvensiz, bilinçsiz, burjuvaziye karşı körü körüne güvenli adımlarını attığı anda — "sosyal-demokrat" liderlerin, "sosyal-demokrat" parlamenterlerin, "sosyal-demokrat" gazetelerin çoğunluğu (ve bu doğrudur, bu olgudur) —ve kitleleri etkileme ***organları*** tam da bunlardır—, bunların çoğunluğu sosyalizme ***sadakatsizlik*** etti, sosyalizme ***ihanet etti,*** "kendi" ulusal burjuvazisinin safına geçti.

Bu liderler kitleyi şaşırttı, şaşkına çevirdi, aldattı.

Ve şimdi bizim, aynı İkinci Enternasyonal'in kendisi gibi kokuşmuş olan o eski ve köhnemiş tanıma sarılarak bu yalanı desteklememiz, ona yardımcı olmamız isteniyor!

"Birçok" işçi sosyal-demokrasi tanımını dürüst ***kavrıyor*** olabilir. Fakat artık sübjektifle objektifi birbirinden ayırmayı öğrenmenin zamanıdır.

Sübjektif olarak bu sosyal-demokrat işçiler, proleter kitlelerin en sadık liderleridirler.

Fakat dünyanın objektif durumu öyledir ki, Partimizin eski adı kitlelerin yanıltılmasını ***kolaylaştırıyor,*** ilerlemeyi engelliyor, çünkü adım başında, her gazetede, her parlamento fraksiyonunda kitle ***liderleri,*** yani sözleri geniş ölçüde duyulabilen, eylemleri geniş ölçüde görülebilen kişileri görüyor — ve bunların hepsi "hakeza sosyal-demokratlar"dır, hepsi sosyalizme ihanet edenlerle, sosyal-şovenlerle "birlikten yana"dır, hepsi eski "sosyal-demokrat" poliçeyi sunuyorlar...

Ya karşı argümanlar?... "Anarko-komünistlerle karıştırılırız"...

Fakat sosyal-ulusallarla ve sosyal-liberallerle, radikal sosyalistlerle, Fransız cumhuriyetinin bu en ileri ve burjuva kitle aldatmacasında en becerikli burjuva partisiyle karıştırılmaktan neden korkmuyoruz?... Kitleler buna alıştı, "işçiler ***kendi*** sosyal-demokrat partilerini 'sevdiler'"...

Tek gerekçe budur, ama bu yalnızca Marksist öğretiyi değil, fakat aynı zamanda devrimin yakın gelecekteki görevlerini, uluslararası sosyalizmin objektif durumunu, İkinci Enternasyonal'in utanç verici çöküşünü ve proletaryanın etrafını yığın yığın çeviren sayısız "hakeza sosyal-demokrat"ın pratik çalışmayı engellemesini de gözardı eden bir gerekçedir.

Bu donukluğun bir gerekçesidir, uyuşukluğun bir gerekçesidir, ataletin bir gerekçesidir.

Biz ise dünyayı değiştirmek istiyoruz. Yüz milyonlarca insanın içine çekildiği, yüzlerce milyar sermayenin çıkarlarının karıştığı, insanlık tarihinde en muazzam bir altüst oluş olmadan — proleter devrim olmadan gerçekten demokratik bir barışla sona erdirilemeyecek olan emperyalist savaşı sona erdirmek istiyoruz.

Fakat kendi kendimizden korkuyoruz. "Alışılmış", "sevdiğimiz" kirli gömleği çıkarıp atmakta tereddüt ediyoruz...

Kirli gömleği çıkarıp atmanın zamanıdır, temiz çamaşırlar giymenin zamanıdır.

Nisan 1917

ENTERNASYONALİSTLERİN BİRLEŞMESİ SORUNU ÜZERİNE[35]

Partimizin ulusal konferansı şu kararı aldı: gerçekten enternasyonalizm zemininde duran grup ve akımlarla yakınlaşma ve birleşme, bunların sosyalizme küçük-burjuva ihanet politikasından kopmaları koşuluyla gereklidir.

Birleşme sorunu bugünlerde, Petrograd'da "Birleşik Sosyal-Demokratların Ara Örgütü"nün konferansında da ele alındı.

Partimiz MK'sı Tüm-Rusya Konferans kararını uygulayarak, "Mejrayonzi" ile birleşmeyi çok arzu edilir bulduğundan, ona şu önerileri sundu. (Bu öneriler "Mejrayonzi"ye önce sadece Lenin yoldaş ve bazı MK üyeleri adına yapıldı, sonra MK çoğunluğunun onayını da buldu):

> "Derhal birleşme arzu edilir. RSDİP MK'sına, iki gazetenin (bir tüm-Rusya popüler gazetesi haline getirilecek olan şimdiki "Pravda" ve en yakın zamanda kurulacak olan merkez organ) yazı kuruluna 'Mejrayonzi'nin birer temsilcisini alma önerilir.
>
> MK'ya (bir buçuk ay içinde) bir Parti Kongresi toplanması için özel bir Organizasyon Komisyonu oluşturması önerilir.
>
> 'Mejrayonzi' Konferansının, bu komisyona iki delege gönderme hakkı vardır. Martov'un yandaşı Menşevikler[36] "anavatan savunucu-

ları"ndan koparsa, onların delegelerinin de adı geçen komisyona alınmaları arzu edilir ve gereklidir.

Tartışmalı sorunlar üzerine tartışma özgürlüğü, 'Priboi' Yayınevi tarafından tartışma gazetelerinin yayınlanması ve yeniden çıkan 'Prosveşçeniye' dergisinde özgür tartışmayla sağlanır" ("Komünist". 10 Mayıs'ta kendi adına ve bazı MK üyeleri adına N. Lenin tarafından okunan taslak).

"Mejrayonzi" ise bir başka karar aldı. Karar şöyledir:

"Birlik üzerine. Proletaryanın tüm devrimci güçlerinin yalnızca en sıkı birliğinin

1) onu sosyalizme giden yolu düzlemesi için öncü haline getirebileceği;

2) ona, yarı-feodal rejimin tüm kalıntılarına ve Çarlığın mirasına karşı mücadelesinde Rus demokrasisinin lideri olma olanağı vereceği;

3) devrimi tayin edici sona dek götürme ve savaş ve barış, toprak ve arazinin müsaderesi, sekiz saatlik işgünü vs. sorunlarını tamamen çözme olanağı vereceği bilinciyle

Konferans:

a) proletarya için öylesine acil gerekli olan güçlerin birliğine yalnızca Zimmerwald ve Kiental bayrağı altında, yalnızca Parti programı ve 1908, 1910, 1912 ve 1913 Parti kararları temelinde ulaşılabileceğini;[37]

b) ister sendika, ister eğitim örgütü ya da tüketim kooperatifi olsun, hiçbir işçi örgütünün, hiçbir işçi gazetesinin ya da derginin bu bayrağın uzağında kalmaması gerektiğini saptar.

c) Konferans aynı zamanda en kararlı ve en hararetli biçimde, yukarıdaki kararlar zemininde birleşmeyi savunduğunu açıklar."

Hangi kararın daha çabuk birleşmeye yol açacağı sorusunu şimdi enternasyonalist fikirli bütün işçilerin tartışması ve karara bağlaması gerek.

"Mejrayonzi"nin politik kararları öz olarak "anavatan savunucuları"yla kopuş doğru çizgisinde hareket ediyor.

Bu koşullar altında güçlerin her türlü parçalanması bizce hiçbir şeyle haklı çıkarılamaz.

Mayıs 1917

III

EKİM'E GİDEN YOLDA PROLETARYA VE PARTİ

KRİZİN DERSLERİ[38]

Petrograd ve tüm Rusya ciddi bir politik kriz, devrimden sonra ilk politik krizi yaşadı.

18 Nisan'da Geçici Hükümet, ilhakçı ve haydutça savaş hedefleri-ni yeterince açık teyit eden ve böylece, kapitalistlerin "ilhaklardan vazgeçme" isteğine (ve yeteneğine) dürüstçe inanmış olan geniş kitle-lerin öfkesini uyandıran, acıklı bir ün kazanmış olan notasını kabul et-ti. 20 ve 21 Nisan'da Petersburg kaynadı. Sokaklar insan doluydu; ge-ce gündüz her yerde gruplar ve grupçuklar, büyüklü küçüklü toplantı-lar oluşuyordu; devamlı kitle mitingleri ve gösteriler. Dün, 21 Nisan akşamı, kriz görünürde sona erdi ya da en azından ilk aşaması tamam-landı: İşçi ve Asker Temsilcileri Konseyi Yürütme Komitesi ve daha sonra bizzat Sovyet de, (değersiz, kesinlikle hiçbir şey ifade etmeyen, hiçbir şey değiştirmeyen ve hiçbir şeyle yükümlü kılmayan safsatalar anlamına gelen) Hükümetin "açıklamalar"ını, notayla ilgili düzeltme-lerini, "yorumları"nı doyurucu ve "olayı hallolmuş" ilan etti.

Geniş kitlelerin de "olayı hallolmuş" olarak görüp görmediklerini gelecek gösterecektir. Görevimiz şimdi, bu krizde gün yüzüne çıkmış olan ***güçleri,*** sınıfları dikkatle incelemek ve buradan proletarya partisi için dersler çıkarmaktır. Çünkü tüm krizlerin büyük önemi, gizli olanı açığa çıkarmaları, sınırlıyı, yüzeyseli, ayrıntıyı bir kenara itmeleri, po-

litik moloz yığınını ortadan kaldırmaları, gerçekten yürüyen ***sınıf mücadelesinin*** gerçek saiklerini ortaya koymalarıdır.

Kapitalistlerin hükümeti aslında 18 Nisan'da yalnızca, emperyalist savaşı diplomatik cümlelerle gizleyen eski notalarını tekrarladı. Asker kitleleri, kapitalistlerin dürüstlüğüne ve barışseverliğine cidden inanmış oldukları için kızdılar. Gösteriler, çelişkili, berrak olmayan, bizi hiçbir yere götürmeyen "Kahrolsun Milyukov" şiarıyla, ***asker*** gösterileri olarak başladı (sanki kişi ya da grupların değişmesi politikanın özünü değiştirebilirmiş gibi!).

Bu şu anlama geliyor: köylülüğe en yakın olan geniş, kararsız, yalpalayan kitle, bilimsel-sınıfsal anlamda küçük-burjuva bir kitle, kapitalistlerden ***uzaklaşıp*** devrimci işçilerin ***safına*** doğru yalpaladı. İşte krizi, gücü itibariyle ***herşeyi belirleyebilecek*** olan bu kitlenin bu yalpalayışı ya da bu hareketi yarattı.

Bunun üzerine, orta ***değil,*** aksine aşırı unsurlar, arada duran küçük-burjuva kitle ***değil,*** aksine burjuvazi ve proletarya sokağa çıkmaya ve örgütlenmeye başladı.

Burjuvazi Nevski Bulvarı'nı (bir gazetenin ifadesiyle "Milyukov" Bulvarı) ve komşu semtleri, zengin Petersburg'un, kapitalistlerle memurların Petersburgu'nun semtlerini işgal ediyor. Subaylar, üniversite öğrencileri, "orta sınıflar" Geçici Hükümet lehine gösteri yapıyorlar, şiarlar arasında sık sık şu pankarta rastlanıyor: "Kahrolsun Lenin".

Proletarya ***kendi*** merkezlerinde, işçi banliyölerinde başkaldırıyor, Partimiz Merkez Komitesi'nin sloganları ve şiarları etrafında örgütleniyor. Merkez Komitesi 20 ve 21'inde, Parti aygıtı tarafından derhal proletarya kitlelerine iletilen kararları karar altına alıyor. İşçi gösterileri zengin ***olmayan,*** daha az merkezi semtleri sarıyor, ama sonra kısmen Nevski'ye doğru ilerliyor. Proleterlerin gösterileri, burjuvazinin gösterilerinden daha büyük kitleselliği ve birlikteliğiyle dikkat çekici biçimde ayrılıyor. Bayrakların üzerinde başka şeylerin yanı sıra şu yazı var: "Tüm İktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ne".

Nevski'de bir çatışma çıkıyor. "Düşman" göstericilerin bayrakları yırtılıyor. Yürütme Komitesi'ne birçok yerden telefonla, her iki taraf-

tan ateş edildiği, ölü ve yaralıların olduğu bildiriliyor; bu konudaki haberler son derece çelişkilidir ve doğruluğu araştırılmamıştır.

Burjuvazi, gerçek kitlelerin, halkın gerçek çoğunluğunun iktidarı ele geçirebileceğine dair korkusunu, "içsavaş hayaleti" üzerine yaygarayla dile getiriyor. Sovyet'in, ne genelde devrimden sonra ne de özelde kriz günlerinde çerçevesi belli bir parti çizgisine sahip olmayan küçük-burjuva liderlerinin, Menşeviklerin ve Narodniklerin gözü yılıyor. Bir gün öncesinde, Geçici Hükümet'e karşı oy sayısının neredeyse yarıya ulaştığı Yürütme Komitesi'nde, kapitalistlere güven duyma ve onlarla anlaşma politikasına geri dönüş için (19'a karşı) 34 oy toplanıyor.

"Olay" "hallolmuş" olarak görülüyor.

Sınıf mücadelesinin *özü* nedir? Kapitalistler savaşın sürüncemede bırakılmasından yanadır, bu olgunun safsata ve vaatlerle örtbas edilmesinden yanadır; onlar Rus, İngiliz-Fransız ve *Amerikan* banka sermayesinin ağlarına takıldılar. Sınıf bilinçli öncüsünün şahsında proletarya, iktidarın devrimci sınıfın, işçi sınıfının ve yarı-proleterlerin eline geçmesinden *yanadır*, açıkça Almanya'da da gelişip gelen proleter dünya devriminin gelişiminden *yanadır*, savaşın *böyle* bir devrimle sona erdirilmesinden yanadır.

Menşevik ve Narodnik liderlere hâlâ inanan, burjuvazi tarafından tamamen gözü yıldırılan ve bazı çekincelerle onun çizgisini uygulayan geniş, ağırlıkla küçük-burjuva kitle, kâh sağa kâh sola yalpalıyor.

Savaş korkunçtur; tam da geniş kitle bunu çok ağır duyumsuyor; tam da onun saflarında, bu savaşın bir canilik olduğu, onun rekabet yüzünden, kapitalistler *kendi* ganimetlerinin paylaşımı konusunda saç saça baş başa oldukları için yürütüldüğü henüz berrak olmayan bilinci olgunlaşıyor. Dünyada durum gittikçe karmaşıklaşıyor. *Şu anda* en çok Rusya'da ilerlemiş olan, ama Almanya'da da gözle görülür biçimde gelişen (grevler, kardeşleşme) proleter dünya devriminden başka *bir çıkış yolu yoktur.* Ve kitle yalpalıyor: eski efendilere, kapitalistlere güven duyma ile onlara kızgınlık arasında; tüm emekçiler için aydınlık bir geleceğin yolunu gösteren yeniye, biricik tutarlı-devrimci sı-

nıfa, proletaryaya güven duymayla, onun dünya çapında tarihsel rolünün henüz net olmayan bilinci arasında yalpalıyor.

Bu küçük-burjuva ve yarı-proleter kitlenin ilk *ve son* yalpalaması değildir!

Çıkan ders açıktır, işçi yoldaşlar! Zaman beklemez. İlk krizin ardından diğerleri gelecektir. Haydi *var* güçle gerileri aydınlatmaya, henüz aydınlanmamış emekçi katmanların her alayıyla, her grubuyla dostça doğrudan (yalnızca mitingler aracılığıyla değil) temas kurmaya! Öz birliğiniz için, işçilerin tepeden tırnağa, başkentin ve banliyölerinin her bölgesine, her fabrikasına, her caddesine dek örgütlenmesi için *tüm* güçleri harekete geçirin! Ne kapitalistlerle "anlaşan" küçük-burjuvaların, "anavatan savunucuları"nın, "destek politikası" yandaşlarının, ne de sabırsızlığa eğilim gösteren ve henüz halkın çoğunluğu sımsıkı birleşmeden önce "Kahrolsun Geçici Hükümet!" diye haykıran tek tek kişilerin sizi yanıltmasına izin *vermeyin*. Kriz, tek tek kişilerin diğerlerine karşı şiddet eylemleriyle, silahlı küçük insan gruplarının tek tek eylemleriyle, "iktidar"ın Blanquistçe "ele geçirilme"si girişimleriyle, Geçici Hükümet'in "tutuklanması"yla vs. aşılamaz.

Anın şiarı şudur: Proletaryanın çizgisini, onun savaşı sona erdirme yolunu daha eksiksiz, daha net, daha ayrıntılı açıklayın. Her yerde proleter saflara ve kıtalara daha geniş katılın, safları sıklaştırın! Sovyetlerinizin çevresinde toplanın, bunların içinde, dostça ikna ve tek tek üyelerin yeniden seçilmesi yoluyla çoğunluğu çevrenizde toplamaya çalışın.

6 Mayıs (23 Nisan) 1917

"İKTİDAR KRİZİ"[39]

Petrograd caddelerinde içsavaşın parlamasının tehdit ettiği 19–21 Nisan günlerini bütün Rusya hâlâ anımsıyor.

21 Nisan'da Geçici Hükümet, 18 Nisan tarihli ilhakçı notasını "açıklayan" yatıştırıcı yeni bir metin üretti.

Bunun üzerine İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin çoğunluğu "olayı halledilmiş olarak" görmeyi kararlaştırdı.

Yine birkaç gün geçti ve bir koalisyon hükümeti sorusu ortaya çıktı. Yürütme Komitesi neredeyse eşit iki parçaya bölündü: koalisyon hükümetine karşı 23, koalisyon hükümetinden yana 22. Olayın sadece kâğıt üzerinde "halledilmiş" olduğu görüldü.

Şimdi iki gün daha geçti, ve yeni bir "olay"ımız var. Savaş Bakanı Guçkov, Geçici Hükümet'in baş mimarlarından biri, istifa etti. Geçici Hükümet'in tümünün istifa etme kararı almış olduğundan sözediliyor (bu satırları yazdığımız anda, tüm hükümetin gerçekten istifa etmiş olup olmadığını henüz bilmiyoruz). Yine bir olay, üstelik karşısında önceki "olay"ların tümünün silik kaldığı türden bir "olay".

Bu çok sayıda "olaylar" nereden geliyor? Burada kaçınılmaz olarak birbiri ardına "olay" üreten herhangi bir temel neden yok mudur?

Böyle bir neden *vardır*. Bu, ikili iktidar denen şeydir, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti ile Geçici Hükümet arasındaki anlaşmanın sonucu olan istikrarsız dengedir.

Geçici Hükümet kapitalistlerin bir hükümetidir. Fetih çabalarından (ilhaklar) vazgeçemez, yağma savaşını demokratik bir barışla sona erdiremez, sınıfının (yani kapitalistler sınıfının) kârlarını korumak zorundadır, toprak sahiplerinin toprağını korumak zorundadır.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti başka sınıfları temsil eder. Sovyet mensubu olan işçi ve askerlerin çoğunluğu yağma savaşı istemiyor, kapitalistlerin kârlarında ve toprak sahiplerinin ayrıcalıklarının korunmasında çıkarı yoktur. Fakat aynı zamanda hâlâ kapitalistlerin Geçici Hükümeti'ne güveniyor, onunla bir anlaşma istiyor, onunla ilişki halinde kalmak istiyor.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri bizzat bir devlet erkinin embriyonunu temsil ediyor. Geçici Hükümet'in yanı sıra Sovyetler de bazı sorunlarda devlet erki olarak sahneye çıkmaya çalışıyor. Bir hükümet erkleri karışıklığı ya da şimdi "iktidar krizi" denen şey ortaya çıkıyor.

Uzun vadede bu böyle gitmez. Bu durumda her yeni gün yeni bir "olay" getirecek ve yeni komplikasyonlar yaratacaktır. Gerçi bir kağıda, olay hallolmuştur diye yazılabilir. Fakat canlı yaşam içinde bu olaylar ortadan kalkmayacaktır, şu basit nedenden ötürü, çünkü bunlar asla "olaylar", rastlantılar, önemsiz ufak tefek şeyler değildir. Bunlar, derindeki iç krizin dışavurumlarıdır. Tüm insanlığın bir çıkmaza düşmüş olduğu olgusunun sonuçlarıdır. Enternasyonalist sosyalistlerin önerdiği önlemlerde karar kılınmazsa, yağma savaşından çıkış yolu yoktur ve olamaz.

Şimdi Rus halkına "iktidar krizi"ni çözmek için üç yol öneriliyor. Birileri diyor ki: bırakın her şey eskisi gibi kalsın, Geçici Hükümet'e daha fazla güvenin. İstifa tehdidinin yalnızca, Sovyeti: size daha çok güveniyoruz açıklamasına zorlamak için yapılıyor olması mümkündür. Geçici Hükümet kendisinden: gelin ve üzerimizde egemen olun, sizsiz bizler yitiğiz ricasında bulunulmasını istiyor...

Diğer yol, koalisyon hükümetidir. Bakanlık koltuklarını Milyukov ve ortaklarıyla paylaşmak, bazı adamlarımızı hükümete sokmak istiyoruz, sonra bambaşka bir müzik yapacağız.

Üçüncü yolu biz öneriyoruz: Sovyetler'in tüm politikasının değiştirilmesi, kapitalistlere güven yok ve ***tüm iktidarın İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne geçmesi. Kişilerin*** değişmesi bizi hiçbir yere götürmez, ***politikayı*** değiştirmek gerekir. İktidara başka bir sınıf gelmelidir. İşçi ve askerlerin bir hükümetine tüm dünya inanacaktır, çünkü işçinin ve yoksul köylünün hiç kimseyi yağmalamak istemediğini herkes kavrar. Yalnızca bu, savaşın sonunu hızlandırabilir, yalnızca bu bize ekonomik yıkımın aşılmasını kolaylaştırabilir.

Tüm iktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine! Kapitalistlerin hükümetine güven yok!

Her "olay", her gün, her saat bu sloganın ***doğruluğunu*** teyit edecektir.

15 (2) Mayıs 1917

ARİFESİNDE[40]

"Uzlaşma makinesi" tam gaz çalışıyor. Narodniklerle Menşevikler kan ter içinde bakanlar listesini oluşturmaya çabalıyor. "Yeni" bir bakanlar kurulunun arifesindeyiz...

Ne yazık ki bu, çok az yenilik getirecektir. Kapitalistlerin hükümeti, küçük-burjuva bakanlardan, emperyalist savaşı desteklemek için baştan çıkartılan Narodniklerden ve Menşeviklerden oluşan bir uzantı kazanacak.

"İlhaksız barış" üzerine daha çok boş laf, yeni yaldız, daha bol vaatler, daha renkli bir gürültü — ama diyelim ki şu üç ülkenin: Almanya, Rusya ve İngiltere'nin gerçek ilhaklarını eksiksiz, açık, gerçeğe uygun bir şekilde ortaya dökme isteğinin izi bile yok.

Kapitalistlerin köylülerce (varlıklı köylüler köylülük demek değildir...) desteklenmesi ütopyasıyla, cephede ("ilhaksız barış" adına) "taarruz" ütopyasıyla kendini aldatmak — eski ve yeni bakanlar kurulundan vatandaşlar, bu ne zamana kadar sürecek?

18 (5) Mayıs 1917

SERMAYEYLE İŞBİRLİĞİ Mİ YOKSA SERMAYEYE KARŞI SINIF MÜCADELESİ Mİ?

Tarih sorunu böyle koyuyor, genel olarak tarih değil, Rusya'nın *mevcut* ekonomik ve politik tarihi.

Narodnikler ve Menşevikler, Çernov ve Tsereteli, İlişki Komisyonu'nu, (Bakanların oturum salonunun yanındaki) bir yan odadan bizzat bakan odasına taşıdılar. Olayın; "yeni" Bakanlar Kurulu'nun salt politik anlamı budur ve yalnızca budur.

Ekonomik anlamı ya da sınıfsal anlamı ise, en iyi (Bakanlar Kurulu'nun sağlamlığı ve kapitalistlerin egemenliğinin korunması için en iyi) halde, 1906'dan bu yana Peşehonov tarafından yönetilen köylü burjuvazisinin üst katmanının ve Menşevik işçilerin küçük-burjuva "liderleri"nin kapitalistlere işbirliği *sözü vermiş* olmalarıdır. Kapitalistler için en kötü halde ise bütün bu değişikliğin yalnızca kişisel ya da itibari bir anlamı vardır, ama hiçbir sınıfsal anlamı yoktur.

En iyi halin olgu olduğunu varsayalım. Böyle bir varsayımda bile, söz vermiş olanların, bunları yerine getirecek durumda olmadıklarına en ufak bir kuşku olamaz. "Biz —kapitalistlerle birlikte— ülkeyi krizden çıkarmaya, yıkımdan ve savaştan kurtarmaya katkıda bulunacağız" — küçük-burjuvazinin liderlerinin, Çernov ve Tseretelilerin Ba

kanlar Kurulu'na girmesinin gerçek anlamı budur. Yanıtımız şudur: Sizin yardımınız yetmez. Kriz sizin hayal edebileceğinizden ölçüsüz derecede daha derindir. Ülkeyi —ve bu arada yalnızca bizim ülkemizi değil— yalnızca, sermayeye karşı devrimci önlemler alarak devrimci sınıf kurtarabilir.

Kriz o kadar derindir, çevresine o kadar yayılmaktadır, tüm dünyayı o kadar kaplamıştır, sermayeyle o kadar sıkı düğümlenmiştir ki, sermayeye karşı sınıf mücadelesi kaçınılmaz olarak, proleterlerin ve yarı-proleterlerin politik egemenliği biçimini almak zorundadır. Başka bir çıkar yol yoktur.

Orduda devrimci coşku mu görmek istiyorsunuz, yurttaş Çernov ve Tsereteli? Bunu yaratamazsınız, çünkü halk kitlelerinin devrimci coşkusu, bakanlıklarda bir "lider" değişikliğiyle, deklarasyonlarda tumturaklı sözlerle üretilmez, İngiliz kapitalistleriyle anlaşmanın gözden geçirilmesi için adımlar atma vaadiyle de üretilmez — devrimci coşku ancak, sermayenin mutlak egemenliğine ***karşı,*** onun savaş kârlarına karşı herkesçe anlaşılan, günlük, her yere el atan devrimci bir politikanın, yoksul kitlelerin yaşam koşullarını eylemleriyle temelden iyileştiren bir politikanın uygulanmasıyla *üretilir.*

Halka derhal tüm toprak ve araziyi verseniz bile, sermayeye karşı eşzamanlı devrimci önlemler olmadan bu, krizden bir çıkış yolu olmazdı.

Bir taarruz mu istiyorsunuz, yurttaş Çernov ve Tsereteli? Orduyu taarruza geçirebilecek durumda değilsiniz, çünkü şimdi halka karşı şiddet uygulamak imkânsızdır. Şiddet uygulanmaksızın ise halk, bir taarruz savaşını ancak, tüm ülkelerin sermayesine karşı büyük devrimin, hem de yalnızca vaat edilmeyen, yalnızca ilan edilmeyen, aksine artık herkesçe görülebilir, herkesçe hissedilebilir biçimde hayata geçirilen, gerçekleştirilen bir devrimin büyük çıkarları için yürütecektir.

İaşeyi örgütlemek mi istiyorsunuz, yurttaş Peşehonov ve Skobelev, köylülere mal, orduya ekmek ve et, sanayiye hammadde vs. sağlanmasını mı istiyorsunuz? Üretimin denetimini, hatta kısmen üretimin örgütlenmesini mi istiyorsunuz?

Proleter ve yarı-proleter kitlelerin devrimci coşkusu yoksa, bütün bunları veremezsiniz, bu coşku ise yalnızca, sermayenin ayrıcalıklarına ve kârlarına karşı devrimci önlemlerle üretilebilir. Yoksa vaat ettiğiniz denetim ölü, bürokratik-kapitalist bir yarı önlem olarak kalacaktır.

Sermayeyle işbirliği deneyi şimdi yurttaş Çernov ve Tsereteli tarafından, küçük-burjuvazinin belirli katmanları tarafından tüm Rusya'yı, tüm devleti kapsayan yeni, korkunç bir boyutta yürütülüyor.

Böyle bir işbirliğinin çürük olduğuna, umutsuz bir başlangıç olduğuna kanaat getirince —ve öyle görünüyor ki, bu çok yakında olacaktır—, bundan çıkan dersler halk için o kadar yararlı olacaktır.

19 (6) Mayıs 1917

EKONOMİK ÇÖKÜŞ TEHDİT EDİYOR[41]

Felaket tehdidine dair haberler, değerlendirmeler, endişeler, söylentiler gittikçe çoğalıyor. Kapitalist gazeteler korkutmaya çalışıyorlar, öfkeden köpürerek Bolşeviklere sövüp sayıyorlar ve Kutler'in "bir" fabrika üzerine, "bazı" fabrikalar üzerine, "bir" işletme üzerine vs. anonim imalarıyla övünüyorlar. Bunlar garip yöntemler ve tuhaf "kanıtlar"dır... Neden bu fabrikalar *adıyla* anılmıyor? Neden kamuya *ve işçilere,* bu alarm verici söylentileri tahkik etme olanağı verilmiyor?

Kapitalist bayların, tam adıyla anılan belli işletmeler üzerine eksiksiz verileri açıklamazlarsa kendilerini komik duruma düşüreceklerini kavramaları gerekir. Hükümet olan sizlersiniz, kapitalist baylar, onaltı bakanlığın onu sizde, sorumluluğu siz taşıyorsunuz ve siz yönetiyorsunuz! Hükümette çoğunluğa sahip olan ve devlet dümenini elinde tutan kişilerin, Kutler'in anonim imalarıyla yetinmesi ve açık ve dürüstçe ortaya çıkmaktan korkmaları; sorumluluğu hükümet erkine sahip olmayan başka partilerin üstüne yıkmaya çalışmaları gülünç değil midir?

Küçük-burjuva partilerin, Narodniklerin ve Menşeviklerin gazeteleri de, biraz farklı bir tonda da olsa hakeza sızlanıyorlar: korkunç Bolşevikleri fazla suçlamıyorlar (tabii ki bu suçlamalar da eksik değil), bi-

lakis daha çok, yerine getirilemez uzun bir istekler listesi sunuyorlar. Yazı kurulu adı geçen iki partinin blokunun elinde bulunan "İzvestiya"nın tutumu bu açıdan özellikle karakteristiktir. 11 Mayıs tarihli 63. sayıda, ekonomik yıkıma karşı mücadele üzerine iki makale basılmıştır. İki makalenin de içeriği aynıdır. Bir makalenin başlığı, en hafif tabirle ifade etmek gerekirse, son derece dikkatsizce seçilmiştir (tıpkı genel olarak Narodniklerin ve Menşeviklerin, emperyalistlerin Bakanlar Kurulu'na girmelerinin son derece "dikkatsiz" bir adım olması gibi): "Geçici Hükümet Ne İstiyor?"[42] Başlık şöyle olsaydı daha doğru olurdu: "Geçici Hükümet Ne İstemiyor ve Ne Vaat Ediyor?"

Diğer makale, "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi Ekonomi Bölümü"nün bir "Kararı"dır. Bu karardan, içeriğini en sadık biçimde yansıtan bazı cümleler aktarıyoruz:

> "Pekçok sanayi dalı şimdiden bir devlet ticaret tekeli için olgundur (tahıl, et, tuz, deri), diğerleri ise devlet tarafından düzenlenen tröstlerin yaratılması için olgundur (kömür ve petrol çıkarımı, metal, şeker, kâğıt üretimi) ve nihayet, mevcut koşullar, hemen hemen bütün sanayi dalları için, hammaddelerin ve mamul ürünlerin dağıtımında, aynı şekilde, fiyatların saptanmasında devletin düzenleyiciliğini gerekli kılıyor... Aynı zamanda tüm kredi kurumları devletin ve toplumun kontrolüne tabi olmalıdır, ticareti devlet ayarlamasına bağlı olan mallarla spekülasyon yapmak önlensin ... Ayrıca... asalaklığa karşı mücadelede, çalışma yükümlülüğüne kadar en enerjik önlemler alınmalıdır... Ülke bir felaketin ortasında bulunmaktadır, bu felaketten çıkış yolunu ancak, ***başta*** savaş ve Çarlık rejimi tarafından mahvedilmiş ülkeyi kurtarma şanlı görevini bilinçle önüne koymuş olan" (Hm, hm!?), "***bir devlet erkiyle,*** tüm halkın yaratıcı enerjisi sunar."

Gerçek bir küçük-burjuva güvenle, kapitalistlere yerine getiremeyecekleri görevlerin "verildiği" son cümle bir yana, altını çizdiğimiz sözler bir yana, bu cümle bir yana, program mükemmeldir. Tröstlerin denetlenmesi ve devletleştirilmesi, spekülasyonla mücadele ve çalışma yükümlülüğü — aslında bunun "korkunç" Bolşevizmden farkı nedir? "Korkunç" Bolşevikler bundan daha fazla ne istiyordu?

Canalıcı nokta budur, küçük-burjuvaların ve her renkten darkafalıların kesinlikle anlamak istemedikleri önemli nokta budur: "korkunç" Bolşevizmin programını tanımak ***zorunda*** kalınmıştır, çünkü gerçekten tehdit eden gerçekten korkunç felaketten bir çıkış yolu sunan başka bir program olamaz, ***fakat***... fakat kapitalistler bu programı (bkz. "yeni" Geçici Hükümet'in açıklamasının ünlü 3. maddesi), ***uygulamamak niyetiyle*** "alıyorlar". Ve Narodniklerle Menşevikler kapitalistlere "güveniyorlar" ve halka bu mahvedici güveni öğretmeye çalışıyorlar. Tüm politik durumun canalıcı noktası budur.

Hesap verme raporlarının tam olarak yayınlanmasıyla, tröst çalışanlarının derhal yapılacak kongreleriyle, ***bizzat işçilerin*** denetime zorunlu katılımıyla, her büyük politik partinin temsilcilerine bağımsız denetim izni verilmesiyle tröstlerin denetimi — bütün bunlar, kaleme alınması için ***bir tek günün*** yeterli olduğu bir kararnameyle gerçekleştirilebilir.

Bunu yapmanıza engel olan nedir, yurttaş Şingaryov, Tereşçenko, Konovalov? Bunu yapmanıza engel olan nedir, yurttaş Çernov, Tsereteli, siz nerdeyse sosyalist bakanlar? Bunu yapmanıza engel olan nedir, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nde liderliğe sahip olan Narodnik ve Menşevik yurttaşlar?

Tröstler, bankalar, ticaret, ***"asalaklar"*** ("İzvestiya" yazarlarının kaleminden istisnai olarak mükemmel bir sözcük çıktı...), gıda maddeleri tedariki üzerinde böylesi bir denetimin ***derhal*** yürürlüğe konmasından başka birşey önermedik biz, başka birşey hiç kimse öneremezdi. "Tüm halkın yaratıcı enerjisi"nden başka birşey düşünülemez bile...

Yalnız, kapitalistlerin sözlerine inanılmamalıdır, Menşeviklerle Narodniklerin, kapitalistlerin böyle bir denetimi uygulayabileceği saf (en iyi durumda saf) umuduna kapılınmamalıdır.

Ekonomik çöküş tehdit ediyor. Felaket yaklaşıyor. Kapitalistler tüm ülkeleri mahvoluşa sürükleyip duruyor. Yalnızca bir kurtuluş vardır: devrimci disiplin, ***devrimci sınıfın,*** proleter ve yarı-proleterlerin devrimci önlemleri, tüm devlet erkinin bu sınıf tarafından devralınma-

sı, çünkü ancak o böyle bir denetimi gerçekten yürürlüğe koyabilir, ancak o "asalaklık"la gerçekten başarılı bir "mücadele" yürütebilir.

27 (14) Mayıs 1917

KAÇINILMAZ FELAKET VE ÖLÇÜSÜZ VAADLER

I

Kaçınılmaz ekonomik yıkım ve bugüne dek eşi duyulmadık boyutlarda bir felaket tehlikesi o kadar önemli bir sorundur ki, tamamen açıklığa kavuşturulması için tekrar tekrar ele alınması gerekir. "Pravda"nın son sayısında, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi programının artık "korkunç" Bolşevizmin programından hiçbir farkı bulunmadığına dikkat çektik*.

Bugün, Menşevik Bakan Skobelev'in programının, Bolşevizminkinden ***ileri*** gittiğine dikkat çekmek zorundayız. Programı aşağıya bakanlıkla ilgili "Reç"in yansıttığı gibi alıyoruz:

> "Bakan (Skobelev),... devlet ekonomisinin uçurumun kenarında olduğunu açıklıyor. Devlet kasasında artık para bulunmadığı için ekonomik yaşamın tüm alanlarına bir müdahale gerekliydi. Emekçi kitlelerin durumu düzeltilmeliydi ve bu amaçla, girişimcilerin ve bankaların kasasından kârlar çıkarılıp alınmalıydı. *(Bir ses: **Hangi biçimde?**)* Servetin acımasızca vergilendirilmesiyle — diye yanıtlıyor Çalışma Bakanı Skobelev. Maliye bilimi bu aracı tanır. Mülk sahibi sınıflar

* *Bkz. bir önceki "Ekonomik Çöküş Tehdit Ediyor" makalesi. —**Red.***

için vergi oranları, kârların yüzde 100'üne kadar yükseltilmelidir. *(Bir ses: Bu hepsi demektir!)* Ne yazık ki, diye açıklıyor Skobelev, çeşitli anonim şirketler, kâr paylarını hisse sahiplerine dağıttılar, bu yüzden mülk sahibi sınıfların bireysel bir müterakki vergilendirmesini gerçekleştirmeliyiz. Daha da ileri gideceğiz ve eğer sermaye burjuva ekonomi tarzını korumak istiyorsa, müşterileri yitirmemek için kârsız çalışsın... Önceleri onları çalışmaya iten müşevvik eksik olduğu için gevşeyen hisse sahipleri, banker ve fabrikatör baylar için çalışma yükümlülüğünü yürürlüğe koymalıyız... Hisse sahipleri bayları devlete tabi olmaya zorlamalıyız, onlar için de bir yükümlülük, çalışma yükümlülüğü olmalı."

İşçilere, bu programı tekrar tekrar okumalarını ve tartışmalarını ve bunun hangi koşullar altında gerçekleştirilebileceği üzerine düşünmelerini salık veririz.

Her şey, gerçekleştirilme koşullarına, bunu gerçekleştirmeye derhal girişilmesine bağlıdır. Esasında program yalnızca mükemmel olmakla, yalnızca Bolşevik programla uyum göstermekle kalmıyor, hatta bir noktada, "bankaların kasasından kârları", "kârın yüzde 100'ü" boyutunda çıkarıp alma noktasında daha da *ileri* gidiyor.

Bizim Partimiz çok daha alçakgönüllü. Kararında daha az şey, yani bankaların yalnızca denetimini ve "yavaş yavaş (bakın hele! Bolşevikler yavaş yavaş'tan yana!), gelirin ve servetin daha adil bir müterakki vergilendirilmesine geçişi" talep ediyor.

Bizim Partimiz Skobelev'den daha ılımlı.

Skobelev, ***gerçekten hayata geçirilmesinin mümkün olduğu koşulları kavramaksızın,*** abartılı, evet hatta ölçüsüz vaatler savunuyor.

Canalıcı nokta budur.

Toprak sahipleri ve kapitalistlerin partisinden on bakanla kol kola ya da kapitalistlerin hükümetinin (Menşevik ve Narodnik uzantılarıyla birlikte) yetinmek zorunda olduğu o bürokratik memur aygıtının yardımıyla, Skobelevci program yalnızca uygulanamamakla kalmaz, aksine hayata geçirilmesi için bir ölçüde ciddi ***hiçbir*** adım atılamaz.

Daha az vaat, yurttaş Skobelev, daha çok objektivite! Daha az havalı boş laf, meselenin ***nasıl*** ele alınması gerektiği ile ilgili daha çok anlayış.

Bir gün bile yitirmeden, ülkenin kaçınılmaz korkunç felaketten kurtuluşuna derhal girişilebilir ve girişilmelidir. Ancak "yeni" Geçici Hükümet meseleyi ele almak ***istemiyor,*** ve istese bile bunu ***yapamazdı;*** sermayenin çıkarlarını koruduğundan dolayı o binlerce zincirle bağlıdır.

Bir gün içinde tüm halk meseleyi ele almaya çağrılabilir ve çağrılmalıdır, bir gün içinde bir kararname çıkarılabilir ve çıkarılmalıdır, bu kararnameyle ***derhal:***

1) Tüm banka ve kredi kurumlarının tek bir ulusal bankada kaynaşması için derhal pratik önlemler hazırlanması ve tüm banka operasyonlarının eksiksiz denetimi amacıyla denetimin sonuçlarını hemen yayınlama göreviyle, gerek tek tek bankaların gerekse tüm Rusya banka memurlarının Sovyetleri ve konferansları toplantıya çağrılır.

2) Denetim ve hesap verme için önlemler hazırlama göreviyle tüm sendika ve tröst çalışanlarının Sovyetleri ve konferansları toplantıya çağrılır; denetim sonuçları derhal yayınlanır.

3) Bu kararname, denetim hakkını yalnızca tüm İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne değil, aynı şekilde her büyük fabrika işçileri Sovyeti'ne ve her büyük politik partinin temsilcilerine tanımalıdır (bu arada örneğin, 12 Mayıs'ta Petersburg'da en az iki bölgede bağımsız liste çıkarmış olanlar büyük parti sayılmalıdır[43]); bütün defterler, bütün belgeler böyle bir denetime açık olmalıdır.

4) Kararname, tüm şirketlerin hisse sahiplerini, müdürlerini ve yönetim kurulu üyelerini, en az 10.000 (ya da 5000) ruble tutarında hisse sahibi olanların listesini açıklamaya çağırmalıdır, bu kişilerin "ilgilendiği" hisselerin ve şirketlerin bir listesiyle birlikte; yanlış veriler (banka vs. çalışanlarının denetimi!), tüm servetine el konmakla ve beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılır.

5) Kararname, tüm halkı, yerel özyönetim organları aracılığıyla genel çalışma yükümlülüğünü derhal yürürlüğe koymaya çağırmalıdır, bunun denetimi ve hayata geçirilmesi için tüm halkı kapsayan bir milis yürürlüğe konmalıdır (köylerde hemen, kentlerde önce işçi milisi vs.).

Genel çalışma zorunluluğu olmadan ülke yok oluştan ***kurtarılamaz.*** Genel halk milisi olmadan ise genel çalışma zorunluluğu uygulanamaz. Henüz bakanlık çılgınlığından muzdarip olmayan ya da bakanlık lakırdılarına güvenin kafasını karıştırmamış olduğu herkes bunu kavrayacaktır.

Gerçekten düzinelerce milyon insanı felaketten korumak isteyen, bu tür önlemleri savunmak ***zorundadır.***

Bir sonraki makalede, daha adil bir vergilendirmeye yavaş yavaş geçişi ele alacağız ve halk içinden (kapitalistlerin olduğu kadar işçilerin saflarından), adı geçen önlemlerin uygulanmasında başarılı olduğunu gösteren gerçekten yetenekli organizatörlerin nasıl işin içine çekileceği ve yavaş yavaş bakanların yerine geçirileceğini göstereceğiz.

II

Skobelev konuşmasında bakanlık coşkusuyla işi kapitalist kârının yüzde yüz vergilendirilmesine kadar vardırdığında, bu göze girmeye çalışmanın bir örneğiydi. Bu tür safsatalarla burjuva parlamenter cumhuriyetlerde halk sürekli aldatılıyor.

Fakat burada safsatadan daha kötü birşey var. "Eğer sermaye burjuva ekonomi tarzını korumak istiyorsa, o zaman müşterileri yitirmemek için kârsız çalışsın", diyordu Skobelev. Bu kapitalistlere karşı "korkunç" bir tehdit gibi duyuluyor, gerçekte ise bu (Skobelev'de herhalde bilinçsiz, kapitalistlerde ise mutlaka bilinçli), kısa bir süre için kârı feda ederek ***sermayenin mutlak egemenliğini koruma*** girişimidir.

İşçiler "çok fazla" alıyor, diyor kapitalistler kendilerine — bütün üretim üzerinde onlara gerçekten ne tasarruf gücü ne de olanağı ***vermeden,*** sorumluluğu onlara yükleyelim. Biz kapitalistler geçici olarak kârsız kalalım, fakat "müşterileri yitirmeden burjuva ekonomi tarzını korumamız" sayesinde, sanayinin bu ara durumunun çöküşünü hızlandıracağız, tüm araçlarla sabotaj yapacağız ve suçu işçilere yıkacağız!

Kapitalistlerin hesabı böyle yaptıklarını olgular kanıtlıyor. Güneydeki maden ocağı sahipleri üretimi sabote ediyorlar, ***"bilinçli olarak ihmal ediyor ve dezorganize ediyorlar"*** (bkz. 16 Mayıs tarihli "Novaya Jizn", bir ***işçi delegasyonunun*** açıklamasından[44]). Tablo nettir: "Reç" iki kişilik yalan söylüyor ve suçu işçilere yıkıyor. Maden ocağı işletmecileri "üretimi bilinçli olarak dezorganize ediyor". Skobelev ise kaval çalıyor: "Eğer sermaye burjuva ekonomi tarzını korumak istiyorsa, kârsız çalışsın." Tablo nettir!

Kapitalistler ve bürokratlar için, "ölçüsüz vaatler"de bulunmak ve halkın dikkatini ***esas meseleden,*** yani gerçek denetimin işçilerin eline geçmesinden çekmek ***avantajlıdır.***

Her zaman gösterişli planlar, kararnameler, buyruklar, yönergeler kaleme almaya hazır olan başkent bürokratlarının lakırdılarına, vaatlerine, açıklamalarına, plan kuruculuğuna — bütün bunlara işçiler metelik vermemelidir. Tüm bu dolandırıcılığa paydos! Her yerde karaya oturmuş olan bu gürültücü bürokratik ve burjuva plan kuruculuğa paydos! Meseleleri sürüncemede bırakan bu tavra paydos! İşçiler hem de mutlaka ***bizzat işçiler tarafından gerçek*** bir denetimin ***derhal*** gerçekleştirilmesini talep etmelidir.

Davanın başarısı için, felaketten kurtuluş için temel önkoşul budur. Eğer bu önkoşul yoksa, başka her şey dolandırıcılıktır. Fakat bu bir kez varolduktan sonra, "kârın 100'de yüzünü almak" için hiç acele etmeyeceğiz. Daha ılımlı olabiliriz ve olmalıyız, ***yavaş yavaş*** daha adil bir vergilendirmeye geçmeliyiz, küçük hisse sahipleriyle büyükler arasında fark gözeteceğiz, onlardan ***çok az*** alacağız ve ***sadece*** diğerlerinden çok (ama mutlaka hepsini ***değil***) alacağız. Büyük hisse sahiplerinin sayısı çok azdır; fakat rolleri ve servetlerinin toplam miktarı ***muazzamdır.*** Hata işleme tehlikesine düşmeden, Rusya'nın en zengin ***beş ya da üç bin*** (belki de yalnızca bin) kişisinin bir listesi çıkarıldığında, ya da (banka, sendika ve diğer memurların ***tabandan*** denetimi yardımıyla) bunların mali sermayelerinin, banka bağlantılarının tüm ipleri ve bağları tam olarak izlendiğinde, o zaman sermaye egemenliğinin tüm düğümünün, yabancı emeğin sırtından birikmiş servetin tüm

ana kitlesinin, toplumsal üretimin ve ürünlerin dağılımının "denetimi"nin gerçekten önemli bütün köklerinin açıkça gün yüzüne çıkacağı söylenebilir.

İşte *bu* denetimi işçilere devretmek gerekir. Buna karşılık sermayenin çıkarı, bu düğümün, bu köklerin halktan gizli kalmasını gerektirir. Geçici olarak "tüm" kârdan ya da kârın yüzde 99'undan vazgeçmek, halka iktidarımızın bu köklerini açıklamaktan yeğdir — kapitalistler sınıfı ve onların bilinçsiz hizmetkârları, bürokratlar böyle düşünüyor.

Biz halka, finans kapitalin tam da ana kalesini açma, tam da onu işçi denetimine tabi tutma hak ve talebimizden asla vazgeçmeyeceğiz — sınıf bilinçli işçi böyle düşünüyor ve düşünecek. Ve her geçen gün, gittikçe büyüyen yoksullar kitlesini, halkın gittikçe büyüyen çoğunluğunu, genel olarak felaketten bir kurtuluşu samimiyetle arayan sayısı gittikçe artan dürüst insanları bu düşüncenin doğruluğuna ikna edecektir.

Finans kapitalin tam da ana kalesini ele geçirmek gerekir, aksi halde tüm laflar ve felaketten kurtuluş projeleri dolandırıcılıktan başka birşey değildir. Tek tek kapitalistlere ve bizzat kapitalistlerin çoğunluğuna gelince, proletarya yalnızca onları "gömleğine kadar soymayı" amaçlamamakla kalmaz (Şulgin kendisini ve "onunkileri" bununla ürkütmüştür), onlardan yalnızca "herşeyi" almak niyetinde olmamakla kalmaz, bilakis tam tersine onlara yararlı ve onurlu bir iş verme niyetindedir — ama işçilerin denetimi altında.

Kaçınılmaz olarak yaklaşan bu felaket anında halka en yararlı olan şey, onun en çok gereksindiği şey *örgüttür.* Proleter örgütlenme mucizesi — bugün şiarımız budur ve proletarya iktidara gelince bu daha yüksek ölçüde şiarımız ve talebimiz olacaktır. Kitlelerin örgütlenmesi olmadan ne mutlak zorunlu genel çalışma yükümlülüğü yürürlüğe konabilir, ne de banka ve şirketlerin, üretimin ve ürünlerin paylaşımının ciddi bir denetimi gerçekleştirilebilir.

Bu yüzden işe işçi milisiyle başlanmalıdır, hem de derhal başlanmalıdır, sonra sıkı ve dikkatli bir şekilde, adım adım genel halk milisi-

nin kurulmasına, polisin ve daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının konmasına geçilmelidir. Bu yüzden ***tüm*** halk katmanlarından, ***tüm*** sınıflardan —***şu sıralar*** bu meselelerde daha büyük deneyime sahip olan kapitalistler asla hariç değil— yetenekli örgütçüler işin içine çekilmelidir. Halk içinde bu tür yetenekler eksik değildir. Köylülük içinde, proletarya içinde bu tür güçler, kullanım bulamadan uyuklar. Pratik aracılığıyla onları alttan yukarıya çıkarmak gerekir, örneğin şu ya da bu bölgede "Polonez'leri" ortadan kaldıran ya da ustalıkla Ev Komiteleri'ni örgütleyen ya da ev hizmetlilerini bir araya toplayan ya da kırda örnek çiftlikler kuran ya da işçilerin eline geçmiş olan fabrikaları doğru düzgün işler hale getiren vs. vs. kişileri. Kitle içinden çıkarılan ve yetenekleri pratikte sınanan bu güçlerin hepsini "Bakan" yapmak gerekir — eski anlayışta, kendilerini sandalyesiz bir bakanlıkla ödüllendirerek değil, bilakis kendilerine, en katı düzeni, insan işgücünde en büyük tasarrufu, en katı yoldaşça disiplini gerçekleştirmek için ***her yerde*** müdahale etme görevine sahip olan halk eğitmeni, gezginci organizatör fonksiyonu aktarılarak.

Proletarya partisi halka felaketten kurtuluş için bunu propaganda etmelidir. Yerel olarak iktidara geldiği her yerde bunu kısmen şimdiden uygulamalıdır. Devlet iktidarını ele geçirdiğinde bunu tüm boyutuyla hayata geçirmek zorunda kalacaktır.

29 ve 30 (16 ve 17) Mayıs 1917

İŞÇİ VE ASKER SOVYETLERİ I. TÜM-RUSYA KONGRESİ'NDE SAVAŞ ÜZERİNE KONUŞMA[45]

22 (9) HAZİRAN 1917

Yoldaşlar! Savaş sorununun tahliline giriş olarak Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin 14 Mart tarihli, tüm halklara çağrısından iki pasajı aktarmama izin verin:

> "... tüm ülkelerin hükümetlerinin —deniyor bu çağrıda— fetih çabalarına karşı kararlı mücadeleyi başlatma zamanı gelmiştir. Savaş ve barış sorununun çözümünü halkların kendi ellerine almalarının zamanı gelmiştir."

Çağrının bir başka yerinde, Avusturya-Almanya koalisyonu proleterlerine yönelik olarak şöyle deniyor:

> "Kralların, junkerlerin ve bankerlerin elinde fetih ve tecavüz aleti olarak hizmet etmeyi reddedin."

Rusya işçi ve köylülerinin düzinelerce, yüzlerce, hatta inanıyorum ki binlerce kararının farklı versiyonunda tekrarlanan iki pasaj budur.

Bu iki pasaj bence, Menşeviklerle Narodniklerin şimdiki politikası sayesinde devrimci işçi ve köylülerin içine düştüğü çelişkili, savu-

nulmaz karışık durumu en iyi biçimde gösteriyor. Bir yandan savaşın desteklenmesinden yanalar, öte yandan tüm ülkelerin hükümetlerinin fetih çabalarında çıkarı olmayan sınıfların temsilcilerine mensuplar ve bunu ifade etmeden edemiyorlar. Bu psikoloji ve ideoloji, ne kadar bulanık olursa olsun, işçi ve köylülerde olağanüstü derin köklere sahiptir. Bu, savaşın çeşitli ülkelerin hükümetlerinin fetih çabaları uğruna yürütüldüğü bilincidir. Fakat bunun yanında, hangi biçime sahip olursa olsun bir hükümetin, belirli sınıfların çıkarlarını ifade ettiği, bu yüzden ilk gösterdiğim alıntıda olduğu gibi hükümet ile halkın karşı karşıya konmasının en büyük teorik karışıklık, en büyük politik çaresizlik olduğu gerçeğinin son derece bulanık bir kabulünü ya da hatta reddini görüyoruz; bu, kendini ve tüm politikasını, son derece güvensiz, yalpalayan bir görüşe ve tutuma mahkûm etmek demektir. Ve okuduğum ikinci pasajın son sözleri de aynen böyledir. Şu mükemmel bir değişimdir: "Kralların, junkerlerin ve bankerlerin elinde fetih ve tecavüz aleti olarak hizmet etmeyi reddedin"; bu harika, yalnız burada şu sözcükler eksik: "kendininkilerin de", çünkü siz, Rus işçi ve köylüleri, kendi bankerlerinizi hükümete sokar ve sosyalist bakanlarla yanyana oturturken, hükümetleri ve egemen sınıfları aynı Rus, İngiliz ve Fransız kapitalistleri ve bankerleri gibi canice ve haydutça bir savaş yürüten Avusturya ve Almanya işçi ve köylülerine hitap edip, "bankerlerin elinde alet olmayı reddedin" açıklaması yaparsanız, böylece bütün çağrılarınızı yerle bir edersiniz, böylece gerçekte tüm politikanızı çürütürsünüz. Gerçekte mükemmel çaba ve isteklerinizden hiçbir şey farkedilmiyor, çünkü Rusya'nın aynı emperyalist savaşı, aynı fetih savaşını sürdürmesine katkıda bulunuyorsunuz. Temsil ettiğiniz sınıflarla çelişkiye düşüyorsunuz, çünkü bu kitleler: "Savaşın sermayenin çıkarı için yürütüldüğünü söylemekten daha canice bir düşünce yoktur" diyen Milyukov, Maklakov ve diğerlerinin açıkça ifade ettikleri kapitalistlerin bakış açısını asla savunmayacaklardır.

Bu düşüncenin canice olup olmadığını bilmiyorum, bugün yarı yarıya varolan ve yarın belki de artık varolmayacak olanların bakış açısından canice olduğuna kuşkum yok, ama bu tek doğru düşüncedir.

Yalnızca o, bizim bu savaşa ilişkin anlayışımızı ifade ediyor; yalnızca o, ezilen sınıfların çıkarını, ezenlere karşı mücadeleyi ifade ediyor. Ve savaşın kapitalist bir savaş, bir fetih savaşı olduğunu, hayal kurmamak gerektiğini söylediğimizde, bu, tek tek kişilerin, tek tek kralların suçunun böyle bir savaşa yol açabileceği anlamına asla gelmiyor.

Emperyalizm, dünya sermayesinin belirli bir gelişme aşamasıdır. Kapitalizm, onlarca yıllık hazırlıktan sonra sonunda öyle bir noktaya ulaştı ki, korkunç derecede zengin küçük bir grup ülke —bunlar dörtten fazla değildir: İngiltere, Fransa, Almanya ve Amerika— yüzlerce milyara varan öylesine korkunç servetler biriktirmişler, büyük bankaların ve büyük kapitalistlerin —bu ülkelerin her birinde sayıları en fazla yarım düzinedir— elinde öylesine muazzam bir güç yoğunlaştırmıştır ki, bu güç tüm dünyayı sarmış, tüm yeryuvarlağını toprak anlamında, sömürgeci anlamda sözcüğün tam anlamında paylaşmıştır. Yerkürenin bütün ülkelerinde bu devletlerin sömürgeleri birbirinin karşısına çıkıyordu. Bu devletler dünyayı aralarında iktisaden de yeniden paylaştılar, çünkü yerküre üzerinde, finans kapitalin ayrıcalıklarının, iplerinin sızmadığı bir parça toprak yoktur. İlhakların temeli burada yatıyor. İlhaklar uydurulmuş değildir, insanlar özgürlük dostuyken birden gerici oluverdikleri için ortaya çıkmamışlardır. İlhaklar, birilerinin suçunun değil, kapitalizmin kaçınılmaz olarak yol açtığı, dev bankaların egemenliğinin politik ifadesinden ve politik biçiminden başka birşey değildir; çünkü hisse senetleri bankaların temelidir, hisse senetlerinin birikmesi ise emperyalizmin temelidir. Yüzlerce milyarlık sermayeyle tüm dünyaya egemen olan, kapitalistlerin ve tekelcilerin birlikleriyle tüm sanayi dallarını birleştiren büyük bankalar — tüm dünyayı korkunç derecede zengin üç grup haydut arasında bölmüş olan emperyalizm işte budur!

Avrupa'da bize yakın olan birinci grubun başında İngiltere var, diğer ikisinin başında Almanya ve Amerika bulunuyor, geri kalanlar, kapitalist ilişkiler varolduğu sürece, yardakçılar olarak onlarla birlikte davranmak zorundadır. Yani, ezilen her insanın içgüdüsel olarak hissettiği, Rus işçi ve köylülerinin ezici çoğunluğunun içgüdüsel olarak

gördüğü meselenin özü hakkında açıklığa kavuşursanız, o zaman savaşa karşı sözlerle, manifestolarla, proklamasyonlarla, sosyalist kongrelerle mücadele etme düşüncesinin ne kadar gülünç olduğunu anlayacaksınız. Gülünçtür, çünkü ne kadar çok açıklama yaparsanız yapın, ne kadar çok politik altüst oluş gerçekleştirirseniz gerçekleştirin, Rusya'da Nikola Romanov'u devirmiş olsanız bile bankalar herşeye kadir kalmaktadır. Rusya ileriye doğru dev bir adım attı, belki de bir sıçrayışla başka koşullar altında aynı yolu yüzyılda aşmış olan Fransa'yı geçti, ama kapitalist bir ülke olarak kaldı. Kapitalistler önceden olduğu gibi var olmaya devam ediyorlar. Sesleri biraz kısıldıysa da, 1905 yılında da böyle olmuştu, fakat bu onları engelledi mi? Bu Ruslar için yeni bir şeyse de, Avrupa'daki her devrim, devrimci dalganın her kabarışında işçilerin biraz daha fazla şey elde ettiklerini, ama kapitalistlerin iktidarının yine de iktidar kaldığını gösterdi. Emperyalist savaşa karşı mücadele yalnızca, devrimci sınıfların egemen sınıflara karşı dünya çapında mücadelesi olarak mümkündür. Emperyalizmi yaratmış olan, —Rusya'da toprakbeyleri olmasına ve bunlar Rusya'da başka herhangi bir ülkede olduğundan daha büyük bir rol oynamalarına rağmen— toprakbeyleri değildir. Onu yaratan, tepesinde en büyük finans kodamanlarının ve bankaların bulunduğu kapitalistler sınıfıdır, ve ezilen proleterler üzerinde egemen olan bu sınıf devrilmedikçe, bu savaştan çıkış yolu da yoktur. Tüm ülkelerin emekçilerinin, diğer halklara yönelik bildiri ve çağrılar aracılığıyla birleştirilebileceği yanılsaması ancak, işçi ve köylülerin politik altüst oluşlara alışkın olduğu, bunların düzinelercesini gördüğü Batı Avrupa'da basının bu tür deyimlerle ve çağrılarla nasıl alay ettiğini bilmeyen sınırlı Rus bakış açısıyla beslenebilir. Avrupa'da, tüm ülkelerin kapitalistlerinin ilhak çabalarını içtenlikle mahkûm eden, Rusya'da halkların bankerlerden kurtuluşuna gerçekten inanan ve bunu isteyen işçi kitlesinin gerçekten başkaldırdığı bilinmiyor. Fakat onlar, Avrupalılar, dünyada hiçbir halkın sahip olmadığı türde örgütlere —İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne— sahip olan sizlerin, elinde böyle bir silah bulunan sizlerin, sosyalistlerinizi neden bakan olarak hükümete gönderdiğinizi anlamıyor-

lar. Buna rağmen iktidarı bu bankerlere teslim ediyorsunuz. Yurtdışında yalnızca saflıkla suçlanmıyorsunuz, bu daha hiçbir şey değil, ikiyüzlülükle de suçlanıyorsunuz: Avrupalılar politikada saflığı anlamayı unuttular, Rusya'da düzinelerce milyon insanın daha yeni yaşamaya başladığını, Rusya'da, sınıflarla hükümet arasında nasıl bir bağıntı, hükümetle savaş arasında nasıl bir bağıntı bulunduğunun bilinmediğini anlamayı unuttular.

Savaş burjuva politikasının devamıdır, başka birşey değil. Egemen sınıf savaşta da politikayı belirler. Savaş baştan sona politikadır, aynı hedeflerin aynı sınıflar tarafından başka yoldan gerçekleştirilmesinin sürdürülmesidir. Yani çağrılarınızda işçi ve köylülere: "Bankerlerinizi devirin" diye yazdığınızda — Avrupa'da her sınıf bilinçli işçi sizinle ya alay edecek ya da acıyla ağlayacak ve kendi kendine şöyle diyecektir: "Orada onlar, bizim çoktan cehenneme yolladığımız yarı vahşi bir budala ve bir canavar olan bir monarkı devirmiş —tüm suçumuz bundan ibarettir— ve şimdi 'neredeyse sosyalist' bakanlarıyla Rus bankerlerini destekliyorlarsa biz ne yapabiliriz!?"

Bankerler iktidarda kalıyor, II. Nikola'nın Rusya için yaptığı anlaşmaları tamamen koruyarak, dış politikalarını emperyalist savaş aracılığıyla sürdürüyorlar. Bu bizde özellikle berrak öne çıkıyor. Rus emperyalist dış politikasının temelleri şimdi değil, aksine başta devirdiğimiz Nikola Romanov olmak üzere eski hükümet tarafından saptanmıştır. Bu anlaşmaları o yaptı, bunlar gizli tutuluyor, kapitalistler kapitalist oldukları için bunları yayınlayamazlar. Fakat tek bir işçi ve köylü bile bu karman çormanlığı anlayamaz, çünkü kendi kendine şöyle der: başka ülkelerde kapitalistleri devirmeye çağırırken, herşeyden önce kendi bankerlerimizi cehenneme yollamalıyız, aksi halde kimse bize inanmaz ve bizi ciddiye almaz, hakkımızda şöyle denecektir: sizler aslında mükemmel olan, fakat pratik içeriği bulunmayan sözcükler yazan saf Rus yabanilerisiniz; veya belki de hakkımızda daha kötü düşünülecek ve ikiyüzlü sayılacağız. Her yönelimden yabancı gazeteler Torneo'da İngiliz ve Fransız makamlarınca engellenmeyip sınırdan serbestçe geçebilse, bu tür ifadeleri yabancı basında gerçekten bulabi-

lirdiniz. Yabancı gazetelerden alıntılardan tek bir derleme, nasıl açık bir çelişkiye düştüğünüzü, savaşa karşı sosyalist konferanslarla, kongrelerde sosyalistlerle anlaşmalar yoluyla mücadele etme düşüncesinin ne kadar inanılmaz derecede gülünç ve yanlış olduğuna sizi ikna ederdi. Emperyalizm tek tek kişilerin hatası ya da suçu olsaydı, o zaman sosyalizm hiçbir işe yaramazdı. Emperyalizm, tüm dünyanın parçalara ayrıldığı ve iki dev grubun bir ölüm kalım mücadelesi içinde dövüştüğü kapitalizmin son gelişme aşamasıdır. Bu gruplardan ya birine ya da diğerine hizmet edilecektir, ya da iki grup da devrilmek zorundadır, başka bir yol yoktur! Ayrı barışa karşı, Alman emperyalizmine hizmet etmek istemediğinizi beyan ettiğinizde, bu tamamen doğrudur, biz de bu yüzden ayrı bir barışa karşıyız[46]. Fakat fiilen, önceden olduğu gibi şimdi de, istemeden, Nikola Romanov'un yardımıyla Rus kapitalistlerinin de anlaşmalarda saptadığı aynı haydutça ilhak çabalarına sahip İngiliz-Fransız emperyalizmine hizmet ediyorsunuz. Bu anlaşmaların metnini bilmiyoruz, ama politik literatürü izlemiş olan, ekonomi ve diplomasi üzerine yalnızca bir kitabın bile olsa sayfalarını karıştıran herkes bu anlaşmaların içeriğini bilir. Anımsayabildiğim kadarıyla Milyukov da bu anlaşmalar ve vaatler üzerine kitaplarında, bunların Galiçya'yı, Boğazlar'ı, Ermenistan'ı gaspedeceğini, eski ilhakları koruyacağını ve çok sayıda yeni ilhak gerçekleştireceğini yazdı. Bunu herkes biliyor, fakat anlaşmalar gizli tutulmaya devam ediyor ve bize deniyor ki: eğer bunları feshederseniz, bu müttefiklerle ipleri koparmak anlamına gelir.

Ayrı barış sorunu konusunda, ayrı bir barışın bizim için söz konusu olmadığını daha önce söyledim ve Partimizin kararı temelinde, kapitalistlerle her türlü uzlaşma gibi onu da reddettiğimiz konusunda en ufak bir kuşku olamaz. Ayrı barış bizim için Alman haydutlarıyla bir uzlaşma olurdu, çünkü onlar da aynı diğerleri gibi yağma politikası yürütüyorlar. Fakat Rus Geçici Hükümeti'nde Rus sermayesiyle uzlaşma da aynen böyle bir ayrı barıştır. Çarlık anlaşmaları kaldı, onlar da başka halkların yağmalanmasına ve boğazlanmasına hizmet ediyor. Yaşam ona öyle öğrettiği için, banka kârlarında çıkarı olmadığı için,

yaşamak istediği için her Rus işçisi ve köylüsünün söylemek zorunda olduğu gibi: "İlhaklar ve savaş vergileri olmadan barış" deniyorsa — o zaman, Narodnik ve Menşevik partilerden şimdiki İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti liderlerinin bu şiarla ilgili olarak şaşkınlık içine düştükleri yanıtını veriyorum[47]. "İzvestiya"larında, bunun statüko, yani savaş öncesi durum: savaştan önce var olana geri dönüş anlamına geleceğini söylediler. Bu kapitalist bir barış değil midir acaba? Hem de nasıl! Böyle bir şiar koyduğunuzda, olayların seyrinin partilerinizi iktidara getirebileceğini bilmelisiniz. Devrim sırasında bu mümkündür. Söylediğiniz şeyi yapmak zorunda kalırsınız; şimdi eğer ilhaksız bir barış öneriyorsanız, Almanlar bunu kabul edecek, İngilizler ise etmeyecektir, çünkü İngiliz kapitalistleri bir karış toprak yitirmediler, aksine dünyanın her köşe bucağında toprak gaspettiler. Almanlar çok gaspettiler, ama çok da yitirdiler ve yalnızca çok yitirmekle kalmadılar, Amerika'nın, bu en güçlü rakibin müdahalesiyle de karşı karşıyalar. İlhaksız bir barış öneren sizler, bundan statükoyu anlıyorsanız, o zaman öneriniz kapitalistlerle ayrı bir barışa varır, çünkü bu öneriyi yaptığınızda, önceden anlaşmalar imzaladıkları Amerika ve İtalya'yı karşılarında gören Alman kapitalistleri şöyle diyecektir: "Evet, bu ilhaksız barışı kabul ediyoruz; bu bizim için yenilgi değil, Amerika ve İtalya'ya karşı bir zaferdir." Tüm dünyada emperyalist egemenliğin sözcüleri olan ve sizin ve Geçici Hükümet'teki "sosyalist" bakanlarınızın desteklediği bankerlerle politikanızda, eylemlerinizde, pratik adımlarınızda ilkesel olarak ipleri koparmadığınız için, objektif olarak, bizi suçladığınız kapitalistlerle ayrı barışa siz varıyorsunuz.

Böylece kendiniz için, kitlelerin sizi anlamadığı o çelişkili ve yalpalayan durumu yaratıyorsunuz. İlhaklarda çıkarı olmayan kitleler şöyle diyor: "Bazı kapitalistlerin hatırına savaş yürütmek istemiyoruz." Böyle bir politikaya, kongreler ve tüm ülkelerin sosyalistleri arasında anlaşmalarla son verilebileceği söylendiğinde biz şunu diyoruz: "Eğer emperyalizm tek tek canilerin eseri olsaydı bu mümkün olabilirdi; ama emperyalizm, işçi hareketinin bağıntılı olduğu dünya kapitalizminin gelişimidir.".

Emperyalizmin zaferi, tüm ülkelerde sosyalistlerin kaçınılmaz olarak zorunlu bölünmesinin başlangıcıdır. Kim şimdi sosyalistlerden hâlâ bir bütün olarak, bir bütün olabilecek birşey olarak söz etmeyi sürdürürse, kendi kendisini ve başkalarını aldatır. Oybirliğiyle kabul edilen Basel Manifestosu, emperyalist kapitalizm zemininde bir savaşın sözkonusu olduğunu ifade ettiğinden beri savaşın tüm seyri, iki buçuk yıllık bütün savaş bu bölünmeye yol açtı. Basel Manifestosu'nda "anavatan savunması" hakkında tek sözcük yoktur. Savaştan önce başka bir Manifesto yazılamazdı, aynı şekilde şimdi de hiçbir sosyalist, kendisinin söz konusu olmadığı, kendi kapitalistlerinin ve kendi bankalarının söz konusu olmadığı Japonya'yla Amerika arasında bir savaşta "anavatan savunması" hakkında bir manifesto yazmayı önermez. Deneyin bir ve uluslararası kongreler için bir karar yazın! Japonya'yla Amerika arasında savaşın kararlaştırılmış bir mesele olduğunu biliyorsunuz, o onlarca yıldır hazırlandı, o bir tesadüf değildir, taktik, silahı ilk ateşleyenin kim olduğuna bağlı değildir. Bu gülünçtür! Japon ve Amerikan kapitalizminin aynı haydutça karakteri taşıdığını çok iyi biliyorsunuz. Her iki tarafta "anavatan savunması"ndan söz edilecek; bu ya canice olacak ya da kapitalist düşmanlarımızın çıkarlarının "savunması"nın yol açtığı korkunç bir zaaf. Bu yüzden sosyalizmin geri dönülmez biçimde bölündüğünü söylüyoruz. Sosyalistler, araya ne kadar mesafe koysalar da, onları ne kadar çok mahkûm etseler de, hükümetlerinin ya da bankerlerinin saflarında yer alarak sosyalizmden tamamen vazgeçtiler. Önemli olan mahkûm etmek değildir. Bazen, Almanların kendi kapitalistlerini destekledikleri için mahkûm edilmesi, yalnızca aynı "günah"ın Ruslar tarafından işlenmesini savunmanın kılıfıdır! Alman sosyal-şovenlerini, yani yalnızca sözde sosyalist —belki de bunların birçoğu yüreklerinde sosyalisttirler—, gerçekte ise şoven olan, gerçekte Alman halkını değil, aksine kirli, egoist ve yağmacı Alman kapitalistlerini savunan kişileri suçladığınızda, İngiliz, Fransız ve Rus kapitalistlerini savunmamalısınız! Alman sosyal-şovenleri, hükümetimizde aynı gizli anlaşmalar ve yağma politikasını sürdüren ve bunu, kitlelerin bakış açısından bakıldığında —bunu itiraf ediyorum—

kesinlikle niyeti dürüst birçok iyi şeyin saklı olduğu, ama tek bir sözcüğünü bile politik gerçek olarak kabul etmediğim ve edemeyeceğim yerine getirilemez iyi isteklerle gizleyenlerden daha kötü değildir. Bu yalnızca sizin isteğinizdir, oysa savaş, emperyalist bir savaş olarak, aynı gizli anlaşmalar için bir savaş olarak kalmaya devam ediyor! Başka halkları, bankerleri devirmeye çağırıyorsunuz, ama kendi bankerlerinizi destekliyorsunuz! Barıştan söz ediyorsunuz, ama hangi barışı kastettiğinizi söylemiyorsunuz! Statüko temelinde barışa karşı çıktığımızda, bu açık çelişkiye dikkat çektiğimizde cevap verilmedi. İlhaksız barıştan söz edeceğiniz kararınızda bunun statüko olmadığını söyleyemezsiniz. Fakat bunun statüko, yani savaş öncesi durumun yeniden kurulması olduğunu da söyleyemezsiniz. O zaman, nedir? İngiltere'nin elinden Alman sömürgelerini almak mı? Barışçıl anlaşmalarla bunu deneyin bir! Size güleceklerdir. Gaspedilmiş Kiangçou'yu ve Pasifik Okyanusu'ndaki adaları[48] Japonya'nın elinden devrimsiz almayı deneyin bir kez!

Çözümsüz çelişkilerin içine düştünüz. "İlhaksız" dediğimizde, bu şiarın bizim için, dünya emperyalizmine karşı mücadelenin yalnızca tali bir parçası olduğunu açıklıyoruz. Tüm halkları kurtarmak istediğimizi ve işe kendimizinkiyle başladığımızı söylüyoruz. Siz ise ilhaklara karşı savaştan ve ilhaksız barıştan söz ederken Rusya'da ilhak politikasını sürdürüyorsunuz. Bu inanılmaz bir şey! Siz ve sizin hükümetiniz, yeni bakanlarınız Finlandiya ve Ukrayna'ya karşı gerçekte ilhak politikasını sürdürüyorlar. Ukrayna Kongresi'ne zorluk çıkarıyorsunuz, bakanlarınız tarafından onun toplanmasını yasaklıyorsunuz[49]. Bu ilhak değil midir acaba? Bu, çocukları ana dillerinde konuşmak istedikleri için Çar'dan eziyet gören halkların haklarıyla alay eden bir politikadır. Bu, özel cumhuriyetlerden korkmak demektir. İşçi ve köylülerin bakış açısından bakıldığında bunda korkulacak birşey yoktur. Rusya özgür cumhuriyetlerin bir birliği olsun. İşçi ve köylü kitleleri bunu önlemek için savaş yürütmeyeceklerdir. Her halk özgür olsun, en önce Rusya'da birlikte devrim yaptığınız bütün milliyetler kurtulsun. Böyle bir adım atmadan, kendinizi lafta "devrimci demokrasi" olmaya mahkûm ediyorsunuz, gerçekte ise tüm politikanız karşı-devrimcidir.

Dış politikanız anti-demokratik ve karşı-devrimcidir, devrimci bir politika ise sizi devrimci bir savaş zorunluluğuyla karşı karşıya bırakabilir. Fakat bu mutlak zorunlu değildir. Bu nokta üzerine son zamanlarda gerek basında gerekse de raportörler tarafından çok söz edildi. Bu noktaya daha yakından eğilmek istiyorum.

Bu savaştan çıkış yolunu pratikte nasıl düşünüyoruz? Diyoruz ki: bu savaştan tek çıkış yolu devrimdir. Kapitalistler tarafından ezilen sınıfların devrimini destekleyin, kendi ülkenizde kapitalistler sınıfını devirin ve böylece diğer ülkelere örnek olun. Yalnızca bu sosyalizmdir. Yalnızca bu savaşa karşı mücadeledir. Başka her şey vaattir, laftır ya da yerine getirilemez iyi isteklerdir. Bütün ülkelerde sosyalizm bölündü. Hükümetlerini destekleyen sosyalistlerle ilişkiye geçtikçe, gittikçe daha büyük bir karışıklığın içine düşüyorsunuz ve İngiltere'yle Almanya'da, kitlelerin sosyalizmini ifade eden gerçek sosyalistlerin münferit kaldıklarını ve hapishanelerde bulunduklarını unutuyorsunuz. Fakat yalnızca onlar proleter hareketin çıkarlarını temsil ediyorlar. Rusya'da ezilen sınıf iktidara gelse nasıl olurdu? Bize: tek başınıza savaştan nasıl çıkacaksınız dendiğinde, şöyle yanıt veriyoruz: "Doğrusu, savaştan tek başına çıkılamaz." Partimizin her kararı, konuşmacılarımızın her konuşması, tek başına savaştan kurtulunabileceğine inanmanın saçmalık olduğunu açıklıyor. Yüzlerce milyon insan, yüzlerce milyar sermaye bu savaşa karışmıştır. İktidarın emperyalizmi gerçekten ortadan kaldırma, yani finans ve banka sermayesinin ördüğü ilhakçı ağları parçalamakla yükümlü olan devrimci sınıfa geçmesinden başka, bu savaştan çıkış yolu yoktur. Bu gerçekten olmadıkça, birşey olmamış demektir. Devrim, Çarlık ve emperyalizm yerine, elimize tamamen emperyalist bir sahte cumhuriyet geçmesiyle sınırlı kaldı, bu sahte cumhuriyette devrimci işçi ve köylülerin temsilcileri bile Finlandiya ve Ukrayna'ya demokratik davranmayı, yani ayrılmadan korkmamayı bilmiyor.

Bizim ayrı bir barış amaçladığımız söylendiğinde, bu doğru değildir. Biz diyoruz ki: kapitalistlerle, herşeyden önce Rus kapitalistleriyle ayrı barış yok! Geçici Hükümet ise Rus kapitalistleriyle ayrı barış yap-

tı. Bu ayrı barış kaldırılsın! Alman kapitalistleriyle ayrı barış istemiyoruz ve görüşmelere başlamayacağız, ama İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle de ayrı barış yok! Bize, onlarla ipleri koparmanın Alman emperyalistleriyle bir uzlaşma anlamına geleceği söyleniyor. Bu doğru değil, derhal ipleri koparmak gerekir, çünkü bu bir yağma ittifakıdır. Deniyor ki, anlaşmaların yayınlanması imkânsızdır, çünkü bu tüm hükümetimizi, tüm politikamızı her işçinin ve her köylünün gözünde yüzkarası haline getirecektir. Bu anlaşmalar yayınlansa ve toplantılarda Rus işçi ve köylülerine, özellikle her ücra köyde açıkça: "Bakın, şimdi ne için savaşıyorsunuz, Boğazlar için, Ermenistan'ın elde tutulması için" dendiğinde, herkes şöyle diyecektir: "Biz böyle bir savaş istemiyoruz". *(Başkan: Zamanınız doldu. Sesler: Devam et!)* On dakika daha. *(Sesler: Rica ediyoruz.)*

Ya İngiliz ya da Alman emperyalistleriyle alternatifinin, Alman emperyalistleriyle bir barışın İngiliz emperyalistlerine karşı savaş anlamına geldiğinin —ve bunun tersi— doğru olmadığını söylüyorum. Bu alternatif, kendi kapitalistleriyle ve bankerleriyle bozuşmayanlara ve onlarla hangi tarzda olursa olsun ittifaka izin verenlere göredir. Bize göre değildir. Biz, ezilen sınıfla, ezilen halklarla ittifakı savunmamız gerektiğini söylüyoruz. Böyle bir ittifaka sadık kalın, o zaman devrimci demokrasi olursunuz. Bu kolay bir görev değildir. Bu görev, belirli koşullar altında, devrimci savaş olmadan yapamayacağımızı unutturmaz. Hiçbir devrimci sınıf devrimci savaştan vazgeçemez, aksi halde kendisini gülünç bir pasifizme mahkûm etmiş olur. Biz Tolstoycu değiliz! Devrimci sınıf iktidarı ele geçirdiğinde, onun devletinde artık ilhaklar olmadığında, bankalar ve büyük sermaye artık güce sahip olmadığında —bu Rusya'da kolay değildir—, o zaman bu sınıf yalnızca lafta değil, gerçekten devrimci bir savaş yürütecektir. Böyle bir savaştan vazgeçmek imkânsızdır. Bu, Tolstoyculuğa, darkafalılığa düşmek, Marksizmin tüm öğretisini, tüm Avrupa devrimlerinin deneyimini unutmak olurdu.

Rusya tek başına savaştan çıkamaz. Fakat şimdi ona muazzam müttefikler yetişiyor, bu müttefikler şimdi size, tavrınız çelişkili ya da

safça olduğu için, kendi yurdunuzda ilhakları korurken başka halklara: "Kahrolsun ilhaklar" öğüdü verdiğiniz için inanmıyorlar. Başka halklara "Bankerlerinizi devirin" diyorsunuz, ama kendinizinkileri devirmiyorsunuz. Başka bir politika deneyin. Anlaşmaları yayınlayın ve işçilerle köylülerin gözü önünde rezil edin. Deyin ki: "Alman kapitalistleriyle barış yok ve İngiliz-Fransız kapitalistleriyle ipleri tamamen kopar! İngilizler Türkiye'den çıksın ve Bağdat için savaşmaktan vazgeçsin! Hindistan ve Mısır'dan çekip gitsinler! Gaspedilmiş ganimetin elde tutulması için savaşmak istemiyoruz, aynı şekilde Alman haydutlarının ganimetini elinde tutması için de enerjimizin tek bir atomunu bile harcamayacağız." Bunu yaparsanız —bunu söylediniz, fakat politikada sözlere inanılmaz ve inanmamakla iyi de edilir—, eğer bunu yalnızca söylemez, aynı zamanda yaparsanız, o zaman var olan müttefikler ortaya çıkacaktır. Ezilen işçi ve köylülerin ruh haline bakın, silahlara sahip olmanıza rağmen, bankerleri iktidarda bırakacak kadar güçsüz olduğunuzu hissediyor ve üzülüyorlar. Sizin müttefikiniz, tüm ülkelerin ezilen işçileridir. O zaman 1905 devriminin gerçekten gösterdiği şey olacaktır. O başladığında korkunç güçsüzdü. Fakat uluslararası sonucu ne oldu? Bu politika, 1905 yılının tarihi, Rus devriminin dış politikasını nasıl belirledi? Şimdi siz Rus devriminin dış politikasını kapitalistlerle tam bir uyum içinde yürütüyorsunuz. Fakat 1905 yılı, Rus devriminin dış politikasının nasıl olması gerektiğini gösterdi. 17 Ekim 1905'ten sonra Viyana ve Prag'da sokak gösterilerinin ve barikat inşaatlarının başladığı reddedilmez bir gerçektir. 1905 yılının ardından, Türkiye'de 1908 yılı, İran'da 1909 yılı ve Çin'de 1910 yılı geldi[50]. Kapitalistlerle anlaşmak yerine gerçekten devrimci demokrasiyi, işçi sınıfını, ezilenleri çağırırsanız, o zaman ezenler değil, ezilen sınıflar; şimdi geçici olarak ezen sınıfların egemenliği altında bulunan halklar değil, aksine bugün parçalara bölünen halklar müttefikleriniz olacaktır.

Burada bize, içimizden hiç kimsenin, bir yanı Rusça diğer yanı Almanca yazılmış olan çağrılarımızın serbestçe dağıtılması dışında en ufak bir değişikliği bile önermediği Alman cephesi anımsatılıyor. Bu çağrılarda şöyle denmektedir: "Her iki ülkenin kapitalistleri haydutur;

onların ortadan kaldırılması yalnızca barışa doğru bir adımdır." Fakat başka cepheler de var. Türk cephesinde, sayısal gücünü bilemediğim bir ordumuz bulunuyor. Ermenistan'da tutulan ve başka halklara ilhaksız barış vaaz etmenize rağmen, bunu engelleme güç ve iktidarına sahip olmanıza rağmen, gözyumduğunuz ilhaklar gerçekleştiren bu ordu — bu ordu bu programın hayata geçirilmesine başlasa, Ermenistan'ı bağımsız bir Ermeni cumhuriyeti haline getirse ve İngiltere'yle Fransa'nın maliyecilerinin elimizden aldığı parayı ona ödese, o zaman durum daha iyi olurdu! İngiltere ve Fransa'nın mali desteği olmadan idare edemeyeceğimiz söyleniyor. Fakat bu destek, ipin, asılan kişiyi desteklemesi gibi "destekliyor". *Rus devrimci sınıfı şöyle demelidir:* "Bu destek kalksın, Fransız ve İngiliz kapitalistlerine yapılan borçlanmaları tanımıyoruz, herkesi kapitalistlere karşı ayaklanmaya çağırıyoruz! Alman kapitalistleriyle barış yok ve İngiliz-Fransız kapitalistleriyle ittifak yok!" Bu politika gerçekten yürütülse, Türk ordumuz serbest kalabilir ve başka cephelere gidebilirdi, çünkü Asya'nın tüm halkları o zaman, Rus halkının yalnızca lafta, halkların kendi kaderini tayin hakkı temelinde ilhaksız bir barış ilan etmekle kalmadığını, aynı zamanda Rus işçi ve köylülerinin gerçekten tüm ezilen halkların başına geçtiklerini, onlar için emperyalizme karşı mücadelenin boş bir istek ve pırıltılı, resmi bir söylem olmadığını, aksine devrimin öz çıkarı olduğunu göreceklerdir.

Durumumuz öyle ki, devrimci bir savaş bizi tehdit edebilir, ama bu mutlaka olmak zorunda değil, çünkü eğer Rusya'yı çevreleyen halklara icra örneğinizi gösterirseniz, İngiliz kapitalistleri bize karşı bir savaşı pek yürütemeyeceklerdir. Ermenistan cumhuriyetini kurtardığınızı kanıtlayın, her ülkede İşçi ve Köylü Sovyetleri'yle özgür bir cumhuriyet üzerine anlaşın, o zaman Rus devriminin dış politikası gerçekten devrimci, gerçekten demokratik olacaktır. O şimdi sadece lafta devrimcidir, gerçekte ise karşı-devrimcidir, çünkü İngiliz-Fransız emperyalizmiyle bağlısınız ve bunu açıkça söylemek istemiyorsunuz, bunu itiraf etmekten korkuyorsunuz. Bu "yabancı bankerleri devirmek" çağrısı yerine, Rus halkına, işçi ve köylülere açıkça: "Çok zayıfız, İn-

giliz-Fransız emperyalizminin boyunduruğunu üstümüzden atamayız, onların kölesiyiz, bu yüzden savaşıyoruz" deseydiniz daha iyi olurdu. Bu acı bir gerçek olurdu, ama devrimci bir anlamı olurdu ve bu haydutça savaşın sonunu hızlandırırdı. Bu, Fransız ve İngiliz sosyal-şovenleriyle bir anlaşmadan, kongreler toplamaktan, gerçekte bir ülkenin emperyalistleriyle ipleri koparmaktan korkup diğerinin müttefiki kaldığınız bu politikanın sürdürülmesinden bin kez daha değerlidir. Avrupa ülkelerinin ezilen sınıflarına, Rusya'nın Çar altında ezmiş olduğu ve şimdi de ezdiği, örneğin Ermenistan gibi güçsüz ülkelerin ezilen halklarına dayanabilirsiniz; onlara dayanarak onlara özgürlük verebilirsiniz ve işçi ve köylü komitelerine yardım edebilirsiniz; Alman ve İngiliz emperyalistlerine karşı savaşta tüm ezilen sınıfların, tüm ezilen halkların başına geçebilirsiniz, onlar birbirleriyle ölüm kalım mücadelesi yürüttükleri için, üstesinden gelinmez zorluklar içinde bulundukları için size karşı birleşemezler, buna karşılık Rus devriminin dış politikası, ezilen sınıflarla, ezilen halklarla dürüst gerçek ittifak başarı kazanabilir, evet, başarı kazanacağı yüzde 99 garantidir.

Kısa süre önce Moskova Parti gazetemizde, bir köylünün[51], programımızı tartışan bir mektubunu okudum. Konuşmamı, köylünün programımızı nasıl kavradığını ifade eden bu mektubundan kısa bir cümleyle kapatıyorum. Bu mektup, Moskova Parti organımız "Sosyal-Demokrat"ın 59. sayısında basılmış ve "Pravda"nın 68. sayısında yeniden basılmıştır:

> "Burjuvaziye daha güçlü baskı yapılmalıdır ki tüm dikişleri patlasın. O zaman savaş bir son bulacaktır. Burjuvaziye böyle güçlü bir baskı yapmazsak, halimiz harap olacaktır."

ONSEKİZ HAZİRAN[52]

18 Haziran, öyle ya da böyle, Rus devrim tarihine bir dönüm noktası anlamına gelen günlerden biri olarak geçecektir.

Sınıfların birbirlerine karşı mevzilenmesi, birbirleriyle mücadele içinde karşılıklı ilişkileri, özellikle Parti'nin gücüne kıyasla güçleri — bütün bunları Pazar günkü gösteri o kadar açık, o kadar berrak, o kadar yakıcı biçimde gösterdi ki, bundan sonraki gelişmenin seyri, temposu ne olursa olsun, sınıf bilincindeki kazanım ve hedef berraklığı çok büyük kalacaktır.

Gösteri, komplocu Bolşevikler boş gevezeliğini birkaç saat içinde bir toz bulutu gibi dağıttı ve Rusya'nın emekçi kitlelerinin öncüsünün, başkent sanayi proletaryasının ve onun birliklerinin büyük çoğunluğunun, Partimizin her zaman savunduğu şiarlardan yana olduğunu reddedilemeyecek bir açıklıkla gösterdi.

İşçi ve asker taburlarının ağır adımları. Yaklaşık yarım milyon gösterici. Toplu eylemin homojenliği. Şiarların bir ağızdanlığı, bunların muazzam çoğunluğu: "Tüm İktidar Sovyetlere", "Kahrolsun On Kapitalist Bakan", "Ne Alman Kapitalistleriyle Ayrı Barış, Ne İngiliz-Fransız Kapitalistleriyle Gizli Anlaşma" vs. idi. Gösteriyi izleyen herkes için, bu şiarların Rusya işçi ve asker kitlelerinin örgütlü öncüsü içinde üstünlük kazanmış olduğuna hiç kuşku kalmadı.

1 Temmuz (18 Haziran) gösterisi, devrime yön gösteren, ona çıkmaz sokaktan çıkış yolunu gösteren devrimci proletaryanın güçlerinin ve politikasının bir gösterisi haline geldi. Pazar gösterisinin muazzam tarihsel önemi burada yatar, devrim kurbanlarının gömüldüğü gün ve 1 Mayıs günündeki gösterilerden temel olarak burada farklılaşır. O zaman bu, devrimin ilk zaferinin ve onun kahramanlarının genel bir ***ululanmasıydı,*** adeta halkın o kadar çabuk katedilmiş ve o kadar başarılı özgürlüğün ilk aşamasına bir geriye bakışıydı. 1 Mayıs, uluslararası işçi hareketinin tarihiyle, barış ve sosyalizm idealiyle içiçe olan istek ve umutların bir ***şöleniydi.***

Bu gösterilerden ne biri ne de diğeri, devrime hareketin bundan sonraki ***yönünü*** göstermeyi hedeflememişti ve zaten gösteremezlerdi de. Ne biri ne de diğeri kitlelere ve kitleler adına, devrimin hangi yönde ve nasıl seyretmesi gerektiği yönünde somut, belirli, aktüel soruları sormuyordu.

Bu anlamda 18 Haziran ilk fiili politik gösteriydi, kitap ya da gazete aracılığıyla değil, sokakta, önderler aracılığıyla değil, kitleler aracılığıyla bir açıklamaydı, çeşitli sınıfların devrimi sürdürmek için nasıl davrandıklarının, nasıl davranmak istediklerinin ve davranacaklarının bir açıklamasıydı.

Burjuvazi kendisini gizlemişti. Çok açıkça halkın çoğunluğu tarafından düzenlenen, parti şiarlarının tamamen serbest olduğu, ana hedefi karşı-devrime karşı bir eylem olan barışçıl bir gösteriye burjuvazi katılmayı reddetti. Bu anlaşılırdır da. Burjuvazi — karşı-devrim işte odur. O halktan gizlenir, halka karşı tamamıyla karşı-devrimci komplolar düzenler. Şimdi Rusya'da yöneten partiler, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri, tarihi 1 Temmuz (18 Haziran) gününde, kararsızlıkların partisi olduklarını çok açıkça gösterdiler. Şiarları kararsızlıklarını ifade ediyordu ve şiarlarının ardında —açıkça ve herkesçe görülebilir biçimde— azınlık bulunuyordu. Yerinde durmak, her şeyi şimdilik eskisi gibi bırakmak — şiarlarıyla, kararsızlıklarıyla halka öğütledikleri şey buydu. Ve bunun imkânsız olduğunu halk hissetti ve kendileri de hissettiler.

Kararsızlıklar yetti — dedi proletaryanın öncüsü, Rusya'nın işçi ve asker kitlelerinin öncüsü. Kararsızlıklar yetti. Kapitalistlere, ***onların*** hükümetine, ***onların*** reformist çabalarına, ***onların*** savaşına, ***onların*** saldırı politikasına güven politikası, böyle bir politika umutsuzdur. İflası uzak değildir. İflası kaçınılmazdır. Bu, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin hükümet eden partilerinin de iflası olacaktır. Ekonomik yıkım gittikçe yaklaşıyor. Bundan, iktidarda bulunan devrimci sınıfın devrimci önlemleri dışında başka türlü kurtulmak ***imkânsızdır.***

Halk, kapitalistlere güven politikasına bir son versin, devrimci sınıfa, proletaryaya güven göstersin. Proletarya ve yalnızca proletarya güç kaynağıdır. ***Çoğunluğun*** çıkarlarına, savaşın ve sermayenin boğduğu, savaşın ve sermayenin hakkından gelme yeteneğine sahip emekçilerin ve sömürülenlerin çıkarlarına hizmet edileceğinin garantisi sadece ve sadece onda yatar!

Rusya'nın ve tüm insanlığın üstüne görülmemiş boyutta *bir kriz* çökmüştür. Çıkış yolunu yalnızca emekçilerin ve sömürülenlerin en iyi örgütlenmiş öncüsüne güven, onun politikasının desteklenmesi sunuyor.

Halkın bu dersi çabuk kavrayıp kavramayacağını ve nasıl hayata geçireceğini bilmiyoruz. Fakat şunu kesin biliyoruz ki, bu dersin dışında, çıkmaz sokaktan bir çıkış yolu yoktur, olası kararsızlıklar veya zalimlikler karşı-devrimcilere hiçbir şey getirmeyecektir.

Halk kitlelerinin önderlerine, proletaryaya tam güveni olmadan çıkış yolu yoktur.

3 Temmuz (20 Haziran) 1917

ŞİARLAR ÜZERİNE[53]

Tarihte ani dönüşümler olduğunda, ileri partilerin bile, az çok uzunca bir süre yeni duruma alışamadıkları ve dün doğru olan, ama bugün her türlü anlamını yitirmiş, tarihin ani dönüşümü nasıl "birdenbire" ortaya çıkmışsa öyle "birdenbire" anlamını yitirmiş olan şiarları tekrarladıkları sıkça görülmüştür.

Öyle görünüyor ki, tüm devlet iktidarının Sovyetler'e geçmesi şiarında da benzer birşey tekrarlanabilir. Bu şiar devrimimizin geri getirilmez biçimde yitip gitmiş olan, diyelim ki, 12 Mart (27 Şubat)–17 (4) Temmuz arasındaki döneminde doğruydu. Şimdi artık bu şiar açıkça doğru olmaktan çıkmıştır. Bunu kavramadan, bugünün aktüel sorunları kavranamaz. Her bir şiar, belirli bir politik durumun bütününün özelliklerinden çıkarılmak zorundadır. Fakat 17 (4) Temmuz'dan sonra Rusya'da politik durum şimdi, 12 Mart'tan (27 Şubat) 17 (4) Temmuz'a kadarki dönemdeki durumdan temelden farklıdır.

O sıralar, devrimin bu yitip gitmiş döneminde, devlette, hem madden hem de resmen devlet erkinin belirsiz geçiş durumunu ifade eden "ikili iktidar" denen şey vardı. İktidar sorununun her devrimin temel sorunu olduğunu unutmayalım.

O zaman iktidar kararsız bir durumda bulunuyordu. Geçici Hükümet ve Sovyetler gönüllü bir anlaşma temelinde iktidarı paylaşmışlar-

dı. Sovyetler, özgür, yani dışarıdan hiçbir *zora* tabi olmayan, ve silahlı işçi ve asker kitlesinin delegasyonlarını temsil ediyordu. Silahlar halkın elinde, halk üzerinde dışarıdan zor yok — meselenin *özü* buydu. Tüm devrime ileriye doğru gelişiminde barışçıl bir yolu açan ve garantileyen şey buydu. "Tüm iktidarın Sovyetler'e geçmesi" şiarı, bir sonraki adımın, bu barışçıl gelişme yolunda doğrudan hayata geçirilebilir adımın şiarıydı. O, 12 Mart'tan (27 Şubat) 17 (4) Temmuz'a kadar mümkün ve tabii ki en çok istenir olan ve şimdi kesinlikle imkânsız olan devrimin barışçıl gelişiminin şiarıydı.

Öyle anlaşılıyor ki, "tüm iktidarın Sovyetler'e geçmesi" şiarının tüm yandaşları, bunun devrimin barışçıl bir gelişiminin şiarı olduğu konusunda açık değillerdir. Yalnızca, o sıralar, 12 Mart'tan (27 Şubat) 17 (4) Temmuz'a kadar hiç kimsenin, hiçbir sınıfın, hiçbir ciddi gücün, iktidarın Sovyetler'e geçmesine karşı çıkacak ve bunu engelleyecek durumda olmaması anlamında bir barışçıl gelişimin değil. Hepsi bu değil. Barışçıl gelişme o sıralar, tüm devlet erki tam zamanında tümüyle Sovyetlere geçmiş olsaydı, bunlar içinde sınıf ve partilerin mücadelesinin en barışçıl ve en sancısız biçimde gerçekleşmesi bağlamında bile mümkün olabilirdi.

Meselenin bu son yanı da henüz yeterince dikkate alınmıyor. Sovyetler sınıf bileşimi itibariyle, işçi ve köylü hareketinin organlarıydı, onların diktatörlüğünün hazır biçimiydi. Bunlar iktidarın tamamına sahip olsalardı, küçük-burjuva katmanların temel eksikliği, onların başlıca günahı, kapitalistlere karşı körü körüne güven pratikte aşılmış, kendi önlemlerinin deneyimiyle eleştiriye tabi tutulmuş olurdu. İktidarda bulunan sınıf ve partilerin yerine başkalarının geçmesi, Sovyetler içinde, onların mutlak egemenliği ve tam iktidarı zemininde barışçıl olarak gerçekleşebilirdi; tüm Sovyet partilerinin kitlelerle bağı sağlam ve sıkı kalabilirdi. Yalnızca Sovyet partilerinin kitlelerle bu en sıkı ve engelsiz genişliğine ve derinlemesine gelişen bağının, burjuvaziyle küçük-burjuvaca anlaşma hayallerinin barışçıl yoldan aşılmasına yardım edebileceği asla gözardı edilmemelidir. İktidarın Sovyetler'e geçmesi aslında sınıfların ilişkisini değiştirmezdi ve değiştiremezdi de; köylülü-

ğün küçük-burjuva karakterinde hiçbir şey değiştirmezdi. Fakat köylülerin burjuvaziden kopması için, işçilere yakınlaşması ve sonra da onlarla birleşmesi için tam zamanında önemli bir adım atmış olurdu.

İktidar tam zamanında Sovyetler'e geçmiş olsaydı böyle olabilirdi. Bu halk için en kolay ve en avantajlısı olurdu. Bu yol, en sancısız yol olurdu ve bu yüzden olanca enerjiyle bunun için mücadele etmek gerekirdi. Fakat şimdi bu mücadele, iktidarın tam zamanında Sovyetler'e geçmesi mücadelesi sona erdi. Gelişimin barışçıl yolu imkânsız hale geldi. Barışçıl olmayan, en sancılı yol başladı.

17 (4) Temmuz dönemeci, tam da, onun ardından objektif durumun şiddetli bir biçimde değişmiş olmasından ibarettir. İktidarın kararsız durumu son buldu, iktidar tayin edici yerde karşı-devrimin eline geçti. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin küçük-burjuva partilerinin karşı-devrimci Kadetlerle anlaşma zemini üzerinde partilerin gelişimi, bu iki küçük-burjuva partinin, karşı-devrimci cellatların fiili katılımcıları ve yardakçıları haline gelmesine yol açtı. Küçük-burjuvaların kapitalistlere bilinçsiz körü körüne güveni, küçük-burjuvaları, partilerin mücadelesinin gelişme seyri üzerinden karşı-devrimi bilinçli olarak desteklemeye götürdü. Partilerin ilişkilerinin gelişim çemberi tamamlandı. 27 Şubat'ta tüm sınıflar monarşiye karşı birleştiler. 4 Temmuz'dan sonra karşı-devrimci burjuvazi, monarşistler ve Kara Yüzler'le kol kola, küçük-burjuva Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri kendine kattı, bu arada onlara kısmen gözdağı verdi ve fiili devlet iktidarını Cavaignac'ların eline, cephede itaatsizleri kurşuna dizen ve Petrograd'da Bolşevikleri bastıran askeri bir çetenin eline verdi.

İktidarın Sovyetler'e geçmesi şiarı şimdi Don Kişotluk ya da alay etmek gibi olur. Bu şiar objektif olarak halkı aldatmak olur, ona, iktidarı ele geçirmek için Sovyetler'in sanki *şimdi* de iktidarı devralmayı yalnızca istemeleri ya da buna karar vermelerinin yeterli olduğu, sanki Sovyetler'de, cellatlara yardakçılık yaparak pisliğe bulanmamış partiler hâlâ varmış, sanki olmuş olanlar olmamış kılınabilirmiş kuruntusunu aşılamak olur.

Devrimci proletaryanın, Bolşeviklerin bastırılmasını, cephede kurşuna dizmeleri ve işçilerin silahsızlandırılmasını destekledikleri için Sosyal-Devrimcilerden ve Menşeviklerden deyim yerindeyse "öç almak" için, onları karşı-devrime karşı desteklemeyi "reddedebileceği"ni sanmak en büyük yanılgı olurdu. Sorunu böyle koymak, birincisi, darkafalı ahlak kavramlarını proletaryaya taşımak olurdu (çünkü eğer davaya yarayacaksa, proletarya yalnızca kararsız küçük-burjuvaziyi değil, büyük burjuvaziyi de daima destekleyecektir); ikincisi —ve en önemlisi budur— meselenin politik özü yerine "ahlak dersi vermeyi" geçirmeye yönelik darkafalı bir çaba olurdu.

Meselenin bu özü, şimdi iktidarın artık barışçıl yoldan ele geçirilemeyeceğinden ibarettir. O ancak, iktidarın şimdiki gerçek sahipleri, yani Petrograd'a getirilmiş olan gerici birliklere, Kadetlere ve monarşistlere dayanan askeri çete, Cavaignac'lar, kararlı bir mücadeleyle yenildikten sonra alınabilir.

Meselenin özü, devlet erkinin bu yeni sahiplerinin, ancak devrimci halk kitleleri tarafından yenilebileceğinden ibarettir, ki onların harekete geçmesinin şartı yalnızca proletaryanın önderliğine tabi olmaları değil, devrim davasına ihanet eden Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partilerine de sırt çevirmeleridir.

Politikaya darkafalı ahlakı taşıyan biri şöyle yargıda bulunur: kabul, proletaryayı ve devrimci alayları silahsızlandıran Cavaignac'ları destekleyerek Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler bir "hata" işlediler; ama onlara hatalarını "düzeltme" olanağı vermek gerekir, hatalarını düzeltmeyi "zorlaştırmamak" gerekir, küçük-burjuvazinin işçilerin safına doğru yalpalamasını kolaylaştırmak gerekir. Böyle bir düşünce, işçileri yeniden aldatma değilse, çocuksu bir saflık ya da aptallık olurdu. Çünkü küçük-burjuva kitlelerin işçilerin safına doğru yalpalaması, yalnızca ve yalnızca, tam da bu kitlelerin Sosyal-Devrimcilerden ve Menşeviklerden uzaklaşmasından ibaret olacaktır. "Hata"nın Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri tarafından düzeltilmesi şimdi yalnızca, bu partilerin Tsereteli ve Çernov'u, Dan ve Rakitnikov'u,

cellatların yardakçıları ilan etmesinden ibaret olabilir. Biz kesinlikle ve mutlaka, hataların böyle bir biçimde "düzeltilmesi"nden yanayız...

Devrimin temel sorunu iktidar sorunudur dedik. Şunu da eklemek gerekiyor: tam da devrimler bize adım başında gerçek iktidarın ***nerede*** yattığı sorusunun karartıldığını gösteriyor, biçimsel ve gerçek iktidarın birbirinden ayrılışını gösteriyor. Her devrimci dönemin en önemli özelliklerinden biri tam da bundan ibarettir. Mart ve Nisan 1917'de, gerçek iktidarın hükümetin elinde mi yoksa Sovyetler'in elinde mi olduğu bilinmiyordu.

Fakat şimdi, sınıf bilinçli işçilerin devrimin temel sorununu serinkanlılıkla değerlendirmeleri özellikle önemlidir: şu anda devlet iktidarı kimin elinde bulunuyor? Bunun maddi tezahürlerinin neler olduğu düşünülsün, boş laflar icraat olarak kabul edilmesin, o zaman yanıtı bulmak zor olmayacaktır.

Devlet, herşeyden önce, örneğin hapishaneler gibi amaca uygun ilavelerle silahlı insan formasyonlarıdır — diye yazıyordu Friedrich Engels*. Şimdi bunlar, mahsus Petrograd'a getirilmiş olan Junkerler ve gerici Kazaklardır; bunlar Kamenev'le diğerlerini kilit ve parmaklık ardında tutan, "Pravda"yı yasaklamış olanlardır; işçileri ve askerlerin belli bir kısmını silahsızlandırmış olanlardır; askerlerin belli bir kısmını kurşuna dizenlerdir, aynı şekilde ordu içinde birliklerin belli bir kısmını kurşuna dizenlerdir. İşte bu cellatlar gerçek iktidardır. Tsereteli ve Çernovlar iktidarsız bakanlardır, kukla bakanlardır, cellatları destekleyen partilerin liderleridir. Bu bir olgudur. Ve Tsereteli ile Çernov'un cellat faaliyetini şahsen "onaylamamaları", gazetelerinin buna ürkekçe itiraz etmeleri bu olguyu değiştirmez: politik gösterişin böyle bir türü meselenin özünde hiçbir şey değiştirmez.

150.000 Petrograd'lı seçmenin organının kapatılması, işçi Voinov'un "Listok Pravdy"yi matbaadan dışarıya taşıdığı için 19 (6) Temmuz'da Junkerler tarafından katledilmesi — bu cellat faaliyeti değil

* *Bkz. Friedrich Engels: "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni". —**Red.***

midir? Bu Cavaignac'ların bir eseri değil midir? Ne hükümetin ne de Sovyetlerin "bunda suçu" yok denecektir bize.

Hükümet ve Sovyetler için daha kötü ya, diye yanıtlayacağız, çünkü o zaman demek ki bunlar birer sıfırdır, birer kukladır, gerçek iktidar onlarda değildir.

Halk herşeyden önce ve ilk planda *gerçeği* bilmelidir, devlet iktidarının gerçekte hangi ellerde bulunduğunu bilmelidir. Halka tüm gerçeği söylemek gerekir: iktidar Cavaignac'ların bir askeri kliğinin (Kerenski'nin, belli generallerin, subayların vs.) elindedir, başta Kadet partisi olmak üzere sınıf olarak burjuvazi tarafından, tüm Kara Yüzler basını, "Novoye Vremya", "Jivoye Slovo" vs. aracılığıyla etkinlik gösteren tüm monarşistler tarafından desteklenmektedir.

Bu iktidar devrilmelidir. Bu olmadan karşı-devrime karşı mücadeleye dair tüm sözler boş laftır, "kendi kendini kandırmak ve halkı kandırmak"tır.

Bu iktidar şimdi Bakan Tsereteli ve Çernov ile bunların partileri tarafından da desteklenmektedir: halka bunların cellat rolünü göstermek gerekir, bu partilerin 4 Mayıs (21 Nisan), 18 (5) Mayıs, 22 (9) Haziran, 17 (4) Temmuz "hataları"ndan sonra, saldırı politikasını, Temmuz'da Cavaignac'ların zaferini onda dokuz önceden belirlemiş olan bir politikayı onaylamalarından sonra böyle bir sonlarının kaçınılmaz olduğu gösterilmelidir.

Halk içindeki tüm ajitasyon, tam da şimdiki devrimin ve özellikle de Temmuz Günlerinin somut deneyimini göz önünde bulunduracak, yani halkın gerçek düşmanını, askeri kliği, Kadetleri ve Kara Yüzleri açıkça gösterecek ve cellatların yardakçıları rolünü oynamış olan ve oynamaya devam eden küçük-burjuva partileri, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partilerini açıkça teşhir edecek şekilde değiştirilmelidir.

Halk içindeki tüm ajitasyon, askeri kliğin iktidarı devrilmedikçe, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri teşhir edilmedikçe ve halkın güveni ellerinden alınmadıkça, köylüler için toprak sahibi olmanın tamamen umarsız olduğunu kavratacak şekilde değiştirilmeli-

dir. Kapitalist gelişmenin "normal" koşulları altında bu çok uzun ve çok zor bir süreç olurdu, ama savaş ve ekonomik yıkım meseleyi korkunç hızlandıracaktır. Bunlar, bir ayı ve hatta bir haftayı bir yıla eşitleyebilen "hızlandırıcı"lardır.

Yukarıdaki açıklamalara muhtemelen iki itirazda bulunulacaktır: birincisi, şimdi tayin edici mücadeleden söz edildiğinde, bunun tam da karşı-devrimin işine yarayacak dağınık eylemlere destek vermek anlamına geleceği; ikincisi, karşı-devrimin devrilmesinin yine de iktidarın Sovyetler'in eline geçmesi anlamına geleceği.

Birinci itiraza karşılık olarak şu yanıtı veriyoruz: Rusya işçileri artık, kendileri için baştan elverişsiz bir anda bir provokasyona düşmeyecek kadar yeterince bilinçlidir. Şimdi eyleme geçmenin ve direnmenin karşı-devrime yardım anlamına geleceği inkâr edilemez. Tayin edici mücadelenin ancak en geniş kitleler içinde devrimin yeniden yükselişe geçmesi halinde mümkün olabileceği de aynı şekilde inkâr edilemez. Fakat devrimin yükselmesinden, onun en yüksek noktaya gelmesinden, basit bir şekilde Batı Avrupalı işçilerin yardımından vs. söz etmek yetmez; geçmişimizden belirli bir sonuç çıkarmak gerekiyor, tam da derslerimizi gözönünde bulundurmak gerekiyor. Bunu yapınca ise, iktidarı gaspetmiş olan karşı-devrime karşı tayin edici mücadele şiarı çıkıyor.

Hakeza ikinci itiraz da somut gerçeklerin yerine çok fazla genel değerlendirmelerin konmasına varır. Devrimci proletaryanın dışında hiçbir şey, hiçbir güç, burjuva karşı-devrimini devirecek durumda değildir. Temmuz 1917 deneyiminden sonra tam da devrimci proletarya devlet erkini tek başına eline almalıdır — başka türlü devrimin zaferi *imkânsızdır*. İktidarın proletaryanın elinde olması, onun yoksul köylülük ya da yarı-proleterler tarafından desteklenmesi — biricik çıkış yolu budur, ve bu çıkış yolunu hangi koşulların olağanüstü hızlandırabileceğini daha önce söyledik.

Bu yeni devrimde Sovyetler ortaya çıkabilir ve çıkmalıdır, ama şimdiki Sovyetler ***değil,*** burjuvaziyle anlaşma organları değil, aksine onlara karşı devrimci mücadele organları. Bizim o zaman da tüm dev-

letin Sovyetler tipine göre inşasından yana olacağımız doğrudur. Bu, genel olarak bir Sovyetler sorunu değildir, aksine ***verili*** karşı-devrime karşı ve ***verili*** Sovyetler'in ihanetine karşı bir mücadele sorunudur.

Somutun yerine soyutun konması, devrimde *başlıca günahlardan*, en tehlikeli günahlardan biridir. Verili Sovyetler başarısızlığa uğradılar, tamamen karaya oturdular, çünkü bunlarda Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri egemendi. Şu anda bu Sovyetler, kasap tezgâhında satırın altına yatırılmış olarak, yürek paralayıcı bir biçimde meleyen koyunlara benziyor. ***Şimdi*** Sovyetler, muzaffer ve zafer kazanmakta olan karşı-devrim karşısında güçsüz ve çaresizdir. İktidarın Sovyetlere devri şiarı, iktidarın verili Sovyetler tarafından devralınması için "basit" bir çağrı olarak kavranabilir, ama bunu söylemek, bu çağrıda bulunmak şimdi halkı aldatmak demektir. Aldatmadan daha tehlikeli birşey yoktur.

Rusya'da sınıfların ve partilerin mücadelesinin 12 Mart'tan (27 Şubat) 17 (4) Temmuz'a kadarki gelişme devresi sona erdi. Eski sınıfların, eski partilerin, eski Sovyetler'in değil, aksine mücadele ateşi içinde, mücadelenin seyrinin yenilediği, çelikleştirdiği, eğittiği, yeniden kalıba döktüğü sınıfların, partilerin, Sovyetlerin ortaya çıktığı yeni bir devre başlıyor. *Geriye* değil, ileriye bakalım. Eskilerle değil, Temmuz sonrasının yeni sınıf ve parti kategorileriyle harekât yürütelim. Yeni devrenin başında, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler onunla anlaştığı için zafer kazanmış ve yalnızca devrimci proletarya tarafından yenilgiye uğratılabilecek olan muzaffer burjuva karşı-devriminden hareket etmek gerekir. Bu yeni devrede elbette ki, gerek karşı-devrimin nihai zaferine gerekse de Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin nihai (mücadelesiz) yenilgisine ve yeni devrimin yeni yükselişine kadar çeşitli etaplar olacaktır. Fakat bunun hakkında, ancak daha sonra, bu etaplar teker teker daha belirgin hatlar kazandığında konuşulabilecektir.

Temmuz 1917

ANAYASAL HAYALLER ÜZERİNE

İnsanların, gerçekte varolmamasına rağmen, normal, düzenlenmiş, yasal, kısaca: "anayasal" bir hukuk düzenini varmış gibi görmelerinden ibaret olan politik hataya anayasal hayal denir. İlk bakışta, henüz anayasanın hazır halde bulunmadığı bugünün Rusyası'nda, Temmuz 1917'de, anayasal hayallerin ortaya çıkmasından söz edilemezmiş gibi görülebilir. Fakat bu büyük bir hatadır. Gerçekte şimdiki tüm politik durumun püf noktası, çok geniş halk kitlelerinin anayasal hayallerden muzdarip olmasıdır. Bunu kavramadan, Rusya'da şimdiki politik durum hakkında hiçbir şey kavranamaz. Anayasal hayallerin sistematik ve acımasızca teşhir edilmesi, tüm köklerinin ortaya serilmesi, doğru bir politik perspektifin yeniden kurulması temel alınmazsa, bugünkü Rusya'da taktik görevlerin doğru konması yönünde kesinlikle hiçbir adım atılamaz.

Bugünün anayasal hayalleri için özellikle tipik olan üç görüşü ele alalım ve daha yakından inceleyelim.

Birinci görüş: Ülkemiz Kurucu Meclis'in arifesinde bulunuyor, bu yüzden şimdi olup biten her şey geçici, pek önemli olmayan, tayin edici olmayan bir karaktere sahiptir, her şey yakında Kurucu Meclis tarafından yeniden gözden geçirilecek ve kesin olarak saptanacaktır. İkinci görüş: Belli partiler —örneğin Sosyal-Devrimciler ya da Menşe-

vikler veya ikisinin bloku— halk içinde ya da örneğin Sovyetler gibi "en etkin" kurumlarda açık ve kuşkusuz bir çoğunluğa sahip; bu yüzden cumhuriyetçi, demokratik, devrimci Rusya'da bu partilerin, bu kurumların iradesi, genelde halk çoğunluğunun iradesi, çiğnenmek bir yana, atlanmamalıdır. Üçüncü görüş: Belli bir önlem, örneğin "Pravda" gazetesinin yasaklanması, ne Geçici Hükümet tarafından ne de Sovyetler tarafından yasayla saptanmadı, bu yüzden bu yalnızca tali bir olaydır, tesadüfi bir olgudur, asla tayin edici birşey olarak görülemez.

Şimdi bütün bu görüşlerin her birine yakından bakalım.

I

Kurucu Meclis'in toplanması ta birinci Geçici Hükümet tarafından vaat edilmişti. Kendisinin temel görevi olarak ülkeyi Kurucu Meclis'e kadar götürmeyi görüyordu. İkinci Geçici Hükümet Kurucu Meclis'in toplanma tarihini 30 Eylül* olarak saptadı. 4 Temmuz'dan sonra üçüncü Geçici Hükümet bu tarihi en resmi biçimde onayladı.

Oysa Kurucu Meclis'in bu tarihte toplanmayacağı yüzde 99 bir kesinlikle varsayılabilir. Bu tarihte toplanacak olursa, o zaman —Rusya'da ikinci devrim zafer kazanmadığı sürece— tıpkı Birinci Duma[54] gibi güçsüz ve yararsız olacağı da yüzde 99 bir kesinlikle varsayılabilir. Bundan emin olmak için, bir an için de olsa, beynimizi dumura uğratan o boş laf selinden, vaatlerden ve günün ufak tefek şeylerinden kurtulmak ve temel olana, toplumsal yaşamda her şeyi belirleyene: sınıf mücadelesine bir göz atmak yeter.

Rusya'da burjuvazinin toprak sahipleriyle çok sıkı kaynaşmış olduğu açıktır. Tüm basın, tüm seçimler, Kadet partisinin ve onun sağındaki partilerin tüm politikası, "kongreler"in, "ilgili" kişilerin tüm beyanları bunu kanıtlıyor.

---

* *Bu makalede ve bunu izleyen makalelerin çoğunda birçok tarih veriliyor. Bunların hepsi eski Rus (Jülien) takvimine göredir ("eski takvimle" de denir), bu takvim, Rusya'da ilk olarak Sovyet Hükümeti tarafından Şubat 1918'de yürürlüğe sokulan Gregoryen takvimine göre 13 gün geridir. —Red.*

Sosyal-Devrimciler ve "sol" Menşevikler arasındaki küçük-burjuva gevezelerin kavramadıkları şeyi, yani dev bir ekonomik devrim olmadan, bankalar tüm halkın denetimi altına alınmadan, kapitalist birlikler ulusallaştırılmadan, sermayeye karşı bir dizi en acımasız devrimci önlemler alınmadan Rusya'da toprakta özel mülkiyeti —hem de bedel olmadan— ortadan kaldırmanın ***imkânsız*** olduğunu burjuvazi çok iyi kavrıyor. Burjuvazi bunu mükemmel biçimde kavrıyor. Ve aynı zamanda, Rusya'da köylülerin muazzam çoğunluğunun şimdi yalnızca çiftlikbeyi arazilerin kamulaştırılmasından yana olmakla kalmayacaklarını, aynı zamanda Çernov'dan çok daha solda duracaklarını biliyor, görüyor, hissediyor. Çünkü burjuvazi, gerek onun —Çernov'un— örneğin 6 Mayıs ile 2 Temmuz arasında çeşitli köylü taleplerinin sürüncemede bırakılması ve budanması konusunda ne kadar kısmi tavizler verdiği, gerekse de Köylü Kongresi'nde ve Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nde köylüleri "yatıştırmak" ve boş vaatlerle karınlarını doyurmak için sağ Sosyal-Devrimcilerin (Çernov Sosyal-Devrimcilerde "Merkez" sayılmaktadır!) ne kadar çok çaba harcadıkları konusunda bizden daha iyi bilgiye sahiptir.

Burjuvazi küçük-burjuvaziden, ekonomik ve politik deneyiminden hareketle, kapitalist rejim altında "düzen"in (yani kitlelerin köleleştirilmesinin) korunması için gerekli olan koşulları kavramayı öğrenmiş olmasıyla ayrılır. Burjuvalar işadamıdır, politika sorularına da katı ticari, sözlere karşı kuşkuyla yaklaşmaya alışkın ve boğayı boynuzundan yakalamayı bilen büyük ticari hesap sahibi insanlardır.

Bugünün Rusyası'nda Kurucu Meclis, Sosyal-Devrimcilerden daha solcu olacak olan bir köylü çoğunluğu getirecektir. Burjuvazi bunu biliyor. Bunu bildiği için, Kurucu Meclis'in hemen toplanmasına karşı tüm kararlılığıyla mücadele etmeden edemez. II. Nikola'nın yaptığı gizli anlaşmaların ruhuna uygun emperyalist bir savaş yürütmek, soylu toprak mülkiyetini ya da bedel ödemeyi savunmak — bir Kurucu Meclis ***olursa*** bütün bunlar imkânsızdır ya da inanılmaz ölçüde zordur. Savaş beklemiyor. Hakeza sınıf mücadelesi de beklemiyor. 28 Şubat'tan 21 Nisan'a kadarki kısa zaman dilimi bile bunu açıkça kanıtladı.

Devrimin ta başından itibaren Kurucu Meclis üzerine iki görüş ortaya çıktı. Tamamen anayasal hayallere kapılmış Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler meseleye, sınıf mücadelesinin adını bile duymak istemeyen küçük-burjuvanın körü körüne güveniyle bakıyorlardı: Kurucu Meclis ilan edildi ve Kurucu Meclis olacak, o kadar! Bunun ötesi fena olur. Bolşevikler ise şöyle diyordu: yalnızca Sovyetlerin gücü ve iktidarı sağlamlaştığı ölçüde Kurucu Meclis'in toplanması ve başarısı garantidir. Menşeviklerde ve Sosyal-Devrimcilerde ağırlık noktası kamu hukuku edimine: Kurucu Meclis'in toplanmasının ilanına, vaadine, deklarasyonuna verildi. Bolşeviklerde ağırlık noktası sınıf mücadelesine veriliyordu: Sovyetler zafer kazanırsa Kurucu Meclis garanti olacaktır, kazanmazsa garanti değildir.

Böyle de oldu. Burjuvazi tüm zaman boyunca Kurucu Meclis'in toplanmasına karşı kâh gizli kâh açık, ama kesintisiz, ısrarlı bir mücadele yürüttü. Bu mücadele, ifadesini, onun toplanmasını savaşın bitimine kadar erteleme isteğinde buluyordu. Bu mücadele, ifadesini, Kurucu Meclis'in toplanma tarihinin birçok kez ertelenmesinde buluyordu. Nihayet 18 Temmuz'dan sonra, koalisyon hükümetinin kurulmasından bir aydan fazla zaman sonra Kurucu Meclis'in toplanma tarihi saptandığında, Moskova'da yayınlanan bir burjuva gazetesi, bunun Bolşevik ajitasyonun etkisi altında gerçekleştiğini açıkladı. "Pravda"da bu gazeteden tam alıntı verilmişti.[55]

4 Temmuz'dan sonra, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin lütufkârlığı ve ürkütülmesi karşı-devrime "zafer" getirdiğinde, "Reç"in ağzından kısa ama son derece dikkat çekici bir ifade kaçtı: Kurucu Meclis'in "mümkün olduğunca çabuk" toplanması!! Ve 16 Temmuz'da "Volya Naroda" ve "Ruskaya Volya"da, Kadetlerin, bu kadar "kısa" süre içinde toplamanın "mümkün olmadığı" bahanesiyle Kurucu Meclis'in toplanmasının ertelenmesini talep ettiklerine dair kısa bir haber yayınlanıyor ve karşı-devrime dalkavukluk yapan Menşevik Tsereteli daha bu kısa habere göre, toplantıyı 20 Kasım'a ertelemeye hazır olduğunu açıklıyor.[56]

Böyle bir haberin ancak burjuvazinin isteğine rağmen sızabildiğine hiç kuşku yoktur. Böyle "ifşaatlar" onlar için elverişsizdir. Ancak hiçbir şey o kadar ince kurgulanmamıştır, eninde sonunda günyüzüne çıkar. 4 Temmuz'da zıvanadan çıkan karşı-devrim boşboğazlık ediyor. 4 Temmuz'dan sonra iktidarın karşı-devrimci burjuvazi tarafından ilk ele geçirilişine derhal Kurucu Meclis'in toplanmasına ***karşı*** bir adım (hem de çok ciddi bir adım) eşlik ediyor.

Bu bir olgudur. Ve bu olgu anayasal hayallerin tüm kofluğunu açığa çıkarıyor. Rusya'da yeni bir devrim olmadan, karşı-devrimci burjuvazinin (ilk planda Kadetlerin) iktidarı devrilmeden, halk Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerden, burjuvaziyle anlaşan partilerden güvenini çekmeden, Kurucu Meclis ya hiç toplanmayacak ya da bir "Frankfurt Laklakhanesi"[57] olacaktır, savaştan ve burjuvazinin "iktidarı boykot etme" perspektifinden ölümüne korkmuş ve burjuvazi olmadan iktidar olma şiddetli çabaları ile, burjuvazisiz idare etmek zorunda kalma korkusu arasında çaresizlikle yalpalayan küçük-burjuvaların güçsüz, işe yaramaz bir meclisi olacaktır.

Kurucu Meclis sorunu, burjuvaziyle proletarya arasında sınıf mücadelesinin seyri ve sonucu sorununa ***tabidir***. Sanıyorum, Kurucu Meclis'in bir Konvent olacağı[58] ifadesini sarfeden "Raboçaya Gazeta"ydı. Karşı-devrimci burjuvazimizin Menşevik uşaklarının kof, acınası, aşağılık palavracılığı için okullarda okutulacak bir örnektir bu. Bir "Frankfurt Laklakhanesi" ya da Birinci Duma değil, bir Konvent olmak için, bunun için cesaret göstermek gerekir, karşı-devrimle anlaşmak değil ona acımasız darbeler indirmeyi bilmek ve bu güce sahip olmak gerekir. Bunun için iktidarın, verili dönemde en ileri, en kararlı, en devrimci sınıfın elinde bulunması gerekir. Bunun için onun, kentte ve kırda tüm yoksul halk kitlesi (yarı-proleterler) tarafından destekleniyor olması gerekir. Bunun için herşeyden önce karşı-devrimci burjuvazinin, yani herşeyden önce Kadetlerin ve ordunun üst yönetiminin acımasızca tasfiye edilmesi gerekir. Bir Konventin reel, sınıfsal, maddi koşulları bunlardır. "Raboçaya Gazeta"nın palavracılığının ne kadar gülünç, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin bugünkü Rusya'da Kuru-

cu Meclis üzerine anayasal hayallerinin ne kadar sonsuz aptalca olduğunu kavramak için bu koşulları eksiksiz ve açıkça saymak yeter.

II

Marx 1848'in küçük-burjuva "sosyal-demokratları"nı şiddetle eleştirirken, "halk" ve genelde halk çoğunluğu üzerine sınırsız laf ebeliklerini özellikle sert biçimde damgaladı.[59] Anayasal hayallerin tahlilinde, "çoğunluğa" ilişkin ikinci görüş incelenirken üzerinde düşünülmesi gereken şey budur.

Devlet içinde gerçekten de çoğunluğun karar vermesi için belli reel koşullar gereklidir. Yani: kararları çoğunluğa dayanarak alma imkânı veren ve bu imkânın gerçekliğe dönüştürülmesini garantileyen bir devlet düzeni, bir devlet erki kurulmuş olmalıdır. Bir yanı bu. Öte yandan bu çoğunluğun, sınıfsal bileşimi itibariyle, bu çoğunluk içindeki (veya dışındaki) şu ya da bu sınıfların karşılıklı ilişkileri temelinde, devlet arabasını uyumlu ve başarılı biçimde kullanacak durumda olması gerekir.

Halk çoğunluğu ve devlet işlerinin bu çoğunluğun iradesine uygun olarak seyretmesi sorununda bu iki reel koşulun tayin edici rol oynadığı her Marksist için açıktır. Oysa Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tüm politik literatürü ve dahası tüm politik tavırları, bu koşulları hiç mi hiç bilmediklerini gösteriyor.

Devlette politik iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarıyla uyuşan bir sınıfın elinde bulunursa, o zaman devleti çoğunluğun iradesine göre yönetmek gerçekten mümkündür.

Fakat politik iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarından farklı bir sınıfın elinde bulunursa, o zaman çoğunluğa dayalı her türlü yönetim kaçınılmaz olarak bir yalana ya da bu çoğunluğun ezilmesine dönüşür. Her burjuva cumhuriyet bunun için yüzlerce ve binlerce örnek sunar. Rusya'da burjuvazi gerek ekonomik gerekse politik olarak egemendir. Onun çıkarları özellikle emperyalist savaş döneminde çoğunluğun çıkarlarıyla en şiddetli biçimde ayrılıyor. Bu yüzden sorunun biçimsel-

hukuksal değil, materyalist, Marksist tarzda ortaya konuşunda sorunun püf noktası, bu ayrışmanın açığa çıkarılmasında, kitlelerin burjuvazi tarafından aldatılmasına karşı mücadelede yatmaktadır.

Sosyal-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz, tersine, gerçek rollerinin, kitlelerin ("çoğunluk"un) burjuvazi tarafından aldatılmasının aleti, bu aldatmanın tempo tutucusu ve yardakçısı olmak olduğunu tamamen kanıtladılar ve gösterdiler. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler arasında tek tek kişiler ne kadar dürüst olursa olsun, temel politik düşünceleri —proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin zaferi olmadan emperyalist savaştan "ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı bir barış"a geçişin mümkün olduğu, yine aynı koşul olmadan toprağın halka bedelsiz devrinin ve üretim üzerinde halkın yararına "denetim"in mümkün olduğu—, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin bu temel politik (ve tabii ekonomik) düşünceleri, küçük-burjuva kendi kendini aldatmadır ya da, ki bu da aynı şeydir, kitlelerin ("çoğunluk"un) burjuvazi tarafından aldatılmasıdır.

Küçük-burjuva demokratlar, Louis Blanc ayarında sosyalistler, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler tarafından ortaya konduğu şekliyle çoğunluk sorununa ilişkin ilk ve en önemli "düzelti"miz budur: çoğunluk aslında yalnızca biçimsel bir momentse ve maddi olarak, gerçekte bu çoğunluk, bu çoğunluğun burjuvazi tarafından aldatılmasını fiilen hayata geçiren partilerin çoğunluğuysa, gerçekte "çoğunluk"un ne yararı var.

Ve tabii ki —burada ikinci "düzelti"ye, yukarıda değinilen ikinci temel hususa geliyoruz—, tabii ki bu aldatma ancak onun sınıfsal temelleri ve sınıfsal anlamı anlaşıldığında doğru kavranabilir. Bu kişisel bir aldatma değildir, (kabaca söylendiğinde) "dolandırıcılık" değildir, sınıfın ekonomik konumundan kaynaklanan yanıltıcı bir düşüncedir. Küçük-burjuva öyle bir ekonomik konumda bulunur, yaşam koşulları öyledir ki, kendini kandırmadan edemez, elinde olmadan ve kaçınılmaz olarak kâh burjuvaziye kâh proletaryaya doğru çekilir. ***Ekonomik*** olarak bağımsız bir "çizgi"ye sahip ***olamaz.***

Geçmişi onu burjuvaziye, geleceği proletaryaya çeker. Yargısı onu buna, önyargısı (Marx'ın ünlü ifadesiyle) diğerine çeker.[60] Halk çoğunluğunun devlet yönetiminde gerçek çoğunluk, çoğunluğun çıkarlarına gerçek hizmet, haklarının gerçekten korunması vs. haline gelebilmesi için, bunun için belli bir sınıfsal koşul gereklidir. Bu koşul şudur: küçük-burjuvazinin çoğunluğunun en azından tayin edici anda ve tayin edici yerde devrimci proletaryaya katılması.

Bu olmadan çoğunluk, belirli bir süre tutunabilecek, parlayabilecek, kıvılcım saçabilecek, gürültü koparabilecek, zafer kazanabilecek, fakat yine de kesin bir kaçınılmazlıkla başarısızlığa mahkûm olan bir hayaldir. Geçerken belirtelim ki, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin Temmuz 1917'de Rus devriminde görüldüğü gibi tattıkları çoğunluğun iflası da bu türdendir.

Devam. Devrimin devletteki "mutat durum"dan farkı, devlet yaşamının tartışmalı sorunlarının —silahlı mücadeleye varana dek— doğrudan sınıfların mücadelesiyle ve kitlelerin mücadelesiyle karara bağlanmasıdır. Kitleler özgür ve silahlı olur olmaz başka türlüsü olamaz. Bu temel olgudan, devrimci bir dönemde, "çoğunluğun iradesi"ni ifade etmenin yeterli olmadığı sonucu çıkar — hayır, tayin edici anda ve tayin edici yerde ***daha güçlü olmak, zafer kazanmak*** gerekir. Almanya'da ortaçağ "Köylü Savaşı"yla başlayarak, tüm büyük devrimci hareketler ve çağlardan, ta 1848 ve 1871 yıllarına, 1905'e varana dek, daha iyi örgütlenmiş, daha hedef bilinçli, daha iyi silahlanmış bir azınlığın, iradesini çoğunluğa nasıl zorla kabul ettirdiğinin ve yendiğinin sayısız örneklerini görüyoruz.

Fr. Engels, 16. yüzyıl köylü ayaklanmasıyla 1848 Alman Devrimi'nin belli bir dereceye kadar ortak deneyimlerinden çıkan dersi özellikle vurguladı: yani eylemlerin dağınıklığı, ezilen kitlelerde küçük-burjuva yaşam konumlarıyla bağıntılı olan merkezileşmenin eksikliği.[61] Ve meseleye bu cepheden yaklaştığımızda aynı sonuca varıyoruz: küçük-burjuva kitlelerin basit çoğunluğu hiçbir şeyi tayin etmez ve edemez, çünkü dağınık milyonlarca küçük çiftçi ***ancak*** ya burjuvazi ya da proletarya tarafından onlara önderlik edilirse örgütlülüğe,

eylemlerin politik hedef berraklığına, (zafer için gerekli) merkezileşmeye ulaşabilir.

Bilindiği gibi, son tahlilde toplumsal yaşamın sorunları, sınıf mücadelesinin en şiddetli, en keskin biçimiyle, yani içsavaşla karara bağlanır. Fakat, her savaşta olduğu [gibi —ÇN] bu savaşta da —bu da bilinen ve ilke olarak kimsenin reddetmediği bir gerçektir— tayin edici olan ekonomidir. Bunu "ilkesel" olarak yadsımayan ve bugünkü Rusya'nın kapitalist karakteri konusunda pekâlâ açık olan gerek Sosyal-Devrimcilerin gerekse de Menşeviklerin, gerçeğin gözünün içine soğukkanlılıkla bakma cesaretini gösterememeleri son derece karakteristik ve manidardır. Gerçeği, yani: Rusya dahil her kapitalist ülkenin, üç temel ana güce: burjuvazi, küçük-burjuvazi ve proletaryaya ayrıldığını itiraf etmekten korkuyorlar. Birinci ve üçüncü güçten herkes sözediyor, onları herkes kabul ediyor. İkincisi —yani sayısal olarak tam da *çoğunluk!*— ne ekonomik, ne politik ne de askeri bakımdan serinkanlılıkla değerlendirilmek istenmiyor.

Gerçeği hazmedemeyiz, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kendini tanımaktan korkusu bu anlama geliyor.

III

Bu makaleye başladığımızda "Pravda" yasağı, devlet erki tarafından henüz mühürlenmemiş salt "tesadüfi" bir olguydu. Şimdi, 16 Temmuz'dan sonra, bu iktidar "Pravda"yı resmen yasakladı.

Bu yasak, ona tarihsel açıdan, bir bütün olarak, bu önlemin hazırlanması ve hayata geçirilmesi toplam sürecinde bakıldığında, Rusya'da "anayasanın özü" ve anayasal hayallerin tehlikeliliği üzerine son derece parlak bir ışık tutuyor.

Bilindiği gibi, başta Milyukov ve "Reç" gazetesi olmak üzere Kadet partisi, Nisan'dan beri, Bolşeviklere karşı misillemeler talep ediyor. "Reç"in "devlet adamı benzeri" makalelerinden, Milyukov'un tekrar tekrar "Tutuklayın!" (yani Lenin'i ve diğer Bolşevikleri) haykırışlarına varana dek çeşitli biçimlerdeki bu misillemeler talebi, devrim

sırasında Kadetlerin politik programının eğer en önemli değilse, en önemli bölümlerinden birini oluşturuyordu.

Aleksinski ve ortaklarının Haziran ve Temmuz'da uydurup kotardığı alçakça-iftiracı, Almanlar yararına casusluk veya Alman parası alındığı yolundaki suçlamalardan çok önce, aynı şekilde iftiracı, herkesçe bilinen olgularla ve yayınlanmış belgelerle çelişki içinde olan "silahlı ayaklanma" ya da "kargaşa" suçlamasından çok önce — bütün bunlardan çok önce Kadet partisi, sistematik, ısrarlı, kesintisiz bir şekilde, Bolşeviklere karşı misillemeler talep etti. Şimdi bu talep yerine getirildiğinde, bu talebin gerçek sınıfsal ve parti kaynağını unutan ya da unutmuş gibi yapan insanların dürüstlüğü ve idrak yeteneği hakkında ne düşünmek gerekir? Şimdi Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin meseleyi sanki, Bolşeviklere karşı misillemeler için 4 Temmuz'da gündeme gelen "tesadüfi" ya da "münferit" bir "bahane"ye inanmışlar gibi göstermeye çalışmaları, nasıl en kaba sahtekârlık ya da politikada inanılmaz kalın kafalılık olarak nitelenmez? Tartışma götürmez tarihsel doğruları tahrif etmenin de gerçekten bir sınırı olmalı!

20–21 Nisan hareketini 3–4 Temmuz hareketiyle karşılaştırmak, bunların türdeş karakterinden hemen emin olmaya yeter: kendiliğinden bir hoşnutsuzluk patlaması, kitlelerin sabırsızlığı ve kızgınlığı, sağdan provokatörce kurşunlar, Nevski'de ölüler, burjuvazinin ve Kadetler'in iftiracı yaygaraları, özellikle de "Nevski'de ateş edenlerin Lenin yandaşları oldukları" yaygarası; proleter kitle ile burjuvazi arasında mücadelenin son derece amansızlaşması ve şiddetlenmesi; küçük-burjuva partilerin, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tam şaşkınlığı, politikalarında ve genel olarak devlet iktidarı sorununda çok büyük boyutta yalpalamalar — bütün bu objektif olgular her iki hareketi karakterize eder. Ve 9–10 Haziran ve 18 Haziran günleri bize tamamen aynı sınıfsal tabloyu bir başka biçimde gösterir.

Olayların seyri gün gibi açıktır: kitlelerin hoşnutsuzluk, sabırsızlık ve öfkesinin gittikçe artması, proletarya ve burjuvazi arasında, özellikle küçük-burjuva kitleler üzerinde etki uğruna mücadelenin gittikçe şiddetlenmesi ve bununla bağıntı içinde, Sosyal-Devrimcilerin ve

Menşeviklerin karşı-devrimci Kadetlere bağımlılığını hazırlayan son derece önemli iki tarihsel olay. Bu olaylar; 6 Mayıs koalisyon hükümetidir; bu hükümette Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler burjuvazinin hizmetkârı olduklarını kanıtladılar ve onunla anlaşma ve sözleşmelerle, onun için binlerce "lütufkârlık"la, gittikçe daha fazla en gerekli devrimci önlemlerin sürüncemede bırakılmasına düşmeleridir; ve sonra da cephedeki saldırıdır. Saldırı kaçınılmaz olarak emperyalist savaşa yeniden başlanması, emperyalist burjuvazinin etki, ağırlık ve rolünün korkunç derecede artması, kitleler içinde şovenizmin en geniş biçimde yayılması ve nihayet last but not least (sonuncusu ama en önemsizi değil) iktidarın; önce askeri, sonra da genelde devlet iktidarının, ordunun karşı-devrimci üst yönetiminin eline teslim edilmesi anlamına geliyordu.

İşte 20–21 Nisan'dan 3–4 Temmuz'a kadar sınıf çelişkilerini derinleştiren ve keskinleştiren ve karşı-devrimci burjuvaziye, daha 20–21 Nisan'da onun programı ve taktiği, en yakın hedefi ve hedefe götürecek olan "temiz" araçları olarak tüm açıklığıyla ortaya çıkmış olan şeyi 4 Temmuz'dan sonra gerçekleştirme izni veren tarihsel olayların seyri budur.

Tarihsel bakış açısından hiçbir şey, 4 Temmuz vesilesiyle, Bolşeviklerin kendi kendilerine yenilgi tattırmayı "becerdikleri", onların "maceracılığı"nın bu yenilgiye neden olduğu vs. vs. üzerine darkafalı feryatlar (bu arada L. Martov da buna katılmaktadır) kadar içeriksiz, teorik olarak zavallı ve pratik olarak gülünç değildir. (Kitlelerin son derece haklı hoşnutsuzluğuna ve öfkesine "barışçıl ve örgütlü" bir karakter kazandırma girişiminde!!) yer almamak "gerekirdi" yönündeki bütün bu feryatlar, bütün bu düşünceler, eğer Bolşeviklerden kaynaklanıyorsa ya dönekliktir, ya da küçük-burjuvalar için onların mutat korkaklığının ve şaşkınlığının alışılmış ifadeleridir. Gerçekte 3–4 Temmuz hareketi, 20–21 Nisan hareketinin ve sonraki sürecin sonucu olmuştur — tıpkı yazın ilkbaharı izlemesi gibi bir kaçınılmazlıkla. Kitlelerin yanında kalmak ve onların haklı eylemlerine mümkün olduğunca barışçıl ve örgütlü bir karakter kazandırmaya çalışmak, kenarda

durmamak, kitlenin son adamına dek örgütlü olmadığı ve hareketin içinde taşkınlıklara rastlandığı gibi kılı kırk yaran nedenlerle (sanki 20–21 Nisan'da taşkınlıklar olmamış gibi!, sanki tarihte taşkınlığın olmadığı tek bir ciddi kitle hareketi görülmüş gibi!) Pilatus gibi kendini temize çıkarmamak proletarya partisinin kesin göreviydi.

Ve 4 Temmuz'un ardından Bolşeviklerin yenilgisi, daha önceki olayların tüm seyrinin sonucudur, çünkü tam da küçük-burjuva kitle ve önderleri, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, 20–21 Nisan'da henüz saldırıyla ellerini kollarını bağlamış değillerdi, burjuvaziyle yaptığı işler dolayısıyla henüz bir "koalisyon hükümeti"ne bulaşmış değillerdi, 4 Temmuz'a kadar ise artık öylesine bağlanmış ve bulaşmışlardı ki, *karşı-devrimci* Kadetlerle (misillemelerde, iftiralarda, cellatlıkta) işbirliğine hazırız demek zorunda kaldılar. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler bu yüzden 4 Temmuz'da kesin olarak karşı-devrimin bok çukuruna düştüler, çünkü daha Mayıs ve Haziran'da, gerek koalisyon hükümetine katılmalarıyla gerekse de saldırı politikasını onaylamalarıyla bu çukura doğru sebatla yol alıyorlardı.

Görünürde konumuzdan biraz saptık, "Pravda"nın yasaklanması sorunundan, 4 Temmuz'un tarihsel olarak değerlendirilmesi sorununa saptık. Fakat bu ancak görünürde böyledir, *çünkü birini kavramadan* diğeri kavranamaz. "Pravda"nın yasaklanmasının, Bolşeviklerin tutuklanmasının ve başka baskıların, meselenin özü ve olayların bağıntısı gözönüne alındığında, karşı-devrimin ve özelde Kadetlerin eski programının hayata geçirilmesinden başka bir şey olmadığını gördük.

Bu programı ***kimin*** ve hangi yöntemlerle hayata geçirdiğini incelemek son derece öğreticidir.

Şimdi olgulara bakalım. 2 ve 3 Temmuz'da hareket büyüyor, hükümetin tembelliği, pahalılık, dağınıklık, saldırı dolayısıyla öfkelenen kitleler son derece kızgın. Kadetler istifa ediyor, "dama" diyorlar, Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere bir ültimatom verip, iktidara bağlanmış ama iktidar sahibi olmayan bunları, kitlelerin öfkesine tek başlarına katlanmaya terkediyorlar.

Bolşevikler 1 ve 2 Temmuz eylemini önlemeye çalışıyorlar. Bunu, 2 Temmuz'da kumbaracı alayında neler olduğunu anlatmakla, "Dyelo Naroda"dan tanık *bile* kabul etti. 3 Temmuz akşamı hareket yayılıyor ve Bolşevikler, harekete "barışçıl ve örgütlü" bir karakter verme gerekliliği üzerine bir çağrı yayınlıyorlar. 4 Temmuz'da sağdan gelen provokatör kurşunları, her iki taraftan çatışma kurbanlarının sayısını artırıyor: vurgulamak gerekir ki, Yürütme Komitesi'nin, olayları araştırma, günde iki kez bülten çıkarma vs. vs. sözü boş bir vaad olarak kalmıştır! Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler hiçbir şey yapmadılar, her iki taraftan ölülerin tam listesini *bile* yayınlamadılar!

4 Temmuz gecesi Bolşevikler eylemin kesilmesi üzerine bir çağrı çıkardılar ve bu aynı gece "Pravda"da yayınlandı. Fakat tam da aynı gece, birincisi, karşı-devrimci birliklerin Petrograd'a girişi başlıyor (besbelli ki Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, onların Sovyetleri tarafından ya da onların onayıyla çağrılmışlardır, tabii bu arada, bugün artık gizli tutulması için en ufak bir neden bulunmamasına rağmen bu "nazik" nokta üzerine en büyük ve en sıkı suskunluk korunuyor!). İkincisi, aynı gece Bolşeviklere karşı, Kolordu Komutanı General Polovtsev ve Genelkurmay'ın emriyle hareket eden Junker kıtalarının vs. pogromları başlıyor. 4 Temmuz'u 5'e bağlayan gece "Pravda" tahrip ediliyor, 5 ve 6 Temmuz'da "Trud" matbaası yıkılıyor, işçi Voinov, "Listok Pravdi"yi matbaadan dışarıya taşıdığı için güpegündüz katlediliyor, Bolşevikler aranıyor ve tutuklanıyor, devrimci alaylar silahsızlandırılıyor.

Bütün bunları yapmaya kim başladı? Hükümet ve Sovyet değil, aksine Genelkurmay çevresinde yoğunlaşmış, "karşı casusluk" adına hareket eden, birliklerin "öfke"sini "alevlendirmek" için Pereversev'in ve Aleksinski'nin yalanını dolaşıma sokan vs. askeri çete.

Hükümet ortada yok, Sovyetler ortada yok; kendi kaderleri için tir tir titriyorlar, Kazakların gelip onları dağıtabileceklerine dair bir dizi haber alıyorlar. Bolşeviklere karşı sürek avını yürüten Kadet ve Kara Yüzler basını, artık Sovyetlere karşı bir sürek avı başlatıyor.

Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler tüm politikalarıyla kendi ellerini ve ayaklarını bağladılar. Bağlanmış kişiler olarak karşı-devrimci birlikleri Petrograd'a çağırdılar (ya da çağırılmalarına göz yumdular). Bu ise onları daha da bağladı. İğrenç karşı-devrimci bok çokurunun ta dibine yuvarlandılar. Bolşevikler "olayı"nı araştırmak için kendilerinin görevlendirdiği komisyonu korkakça dağıtıyorlar. Aşağılık bir biçimde Bolşevikleri karşı-devrimin eline teslim ediyorlar. Öldürülen Kazakların gösteri biçimindeki cenaze törenine âcizane katılıyorlar ve böylece karşı-devrimcilerin elini öpüyorlar.

Onlar bağlanmış kişilerdir. Bok çukurunun dibinde yatıyorlar.

Bir o yana bir bu yana döneniyorlar, sandalyeyi Kerenski'ye bırakıp Kanosa'ya Kadetler'e gidiyorlar, bir "Zemski Sobor" ya da Moskova'daki karşı-devrimci hükümetin "taçlanması"nı düzenliyorlar.[62] Kerenski Polovtsev'i azlediyor.

Fakat bir o yana bir bu yana dönenmekle kalıyorlar, bu ***meselenin özünde*** en ufak birşey değiştirmiyor. Kerenski Polovtsev'i azlediyor, ama aynı zamanda Polovtsev'in önlemlerini, politikasını geliştirip meşrulaştırıyor, "Pravda"yı yasaklıyor, askerler için ölüm cezasını, cephede miting yasağını yürürlüğe sokuyor, Aleksinski'nin programına uygun olarak Bolşevikleri tutuklamaya devam ediyor (Kollontai bile tutuklanıyor!)

Rusya'da "anayasanın özü" şaşırtıcı bir açıklıkla ortaya çıkıyor: cephede saldırı ve cephe gerisinde Kadetlerle koalisyon, Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri karşı-devrimin bok çukuruna itiyor. ***Gerçekte*** devlet iktidarı onların eline, askeri çetenin eline geçiyor, Kerenski ve Tsereteli-Çernov hükümeti ona ***yalnızca kulis olarak hizmet ediyor,*** karşı-devrimin önlemlerini, adımlarını, politikasını ***sonradan*** meşrulaştırmak zorunda kalıyorlar.

Kerenski, Tsereteli, Çernov'un Kadetlerle yaptığı kötü trampa işlemi, eğer onuncu dereceden değilse, ancak ikincil öneme sahiptir. Bu kötü trampa işleminde Kadetlerin zafer kazanıp kazanmayacağı, Tsereteli ve Çernov'un bir süre daha "yalnız" dayanıp dayanmayacakları, meselenin özünde hiçbir şey değiştirmez; Sosyal-Devrimcilerin ve

Menşeviklerin karşı-devrime çarketmesi (6 Mayıs'tan beri bütün politikaları dolayısıyla zorunlu bir çarketme) en temel, en önemli, tayin edici olgu olarak kalmaktadır.

Partilerin gelişme çemberi tamamlanmıştır. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler basamak basamak yuvarlandılar, 28 Şubat'ta Kerenski'ye "güven"den, onları karşı-devrime bağlayan 6 Mayıs'a ve sonunda karşı-devrime vardıkları 5 Temmuz'a yuvarlandılar.

Yeni bir dönem başlıyor. Karşı-devrimin zaferi, kitleleri Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri hakkında hayal kırıklığına uğratıyor ve bu kitlelerin devrimci proletaryayı destekleme politikasına geçmelerinin yolunu açıyor.

8 Ağustos (26 Temmuz) 1917

DEVRİMİN DERSLERİ[63]

Her devrim, muazzam halk kitlelerinin yaşamında ani bir dönemeç demektir. Böyle bir dönemeç olgunlaşmamışsa, doğru dürüst bir devrim de olamaz. Ve herhangi bir insanın yaşamında her dönemeç ona nasıl çok şey öğretir, ona nasıl çok şey yaşatır ve duyumsatırsa, devrim de tüm halka kısa zamanda içeriği en zengin ve en değerli dersler verir.

Devrim döneminde milyonlar ve on milyonlarca insan her hafta, mutat uyuşuk yaşamın bir yılında olduğundan daha çok öğrenir. Çünkü tüm bir halkın yaşamının ani dönemecinde, halkın hangi sınıflarının şu ya da bu hedefleri güttükleri, hangi güce sahip oldukları, hangi araçlarla hareket ettikleri özellikle açık görülür.

Sınıf bilinçli her işçi, her asker, her köylü, özellikle devrimimizin birinci aşamasının başarısızlıkla sonuçlandığı şimdi, Temmuz sonunda, Rus devriminin derslerini dikkatle düşünmelidir.

Gerçekten de, devrimi yaptıklarında işçi ve köylü kitlelerinin neyi amaçladıklarına bakalım. Devrimden ne bekliyorlardı? Özgürlük, barış, ekmek, toprak bekledikleri biliniyor.

Peki şimdi ne görüyoruz?

Özgürlük yerine, eski keyfilik yeniden kurulmaya başlanıyor. Cephedeki askerler için ölüm cezası yürürlüğe konuyor, çiftlikbeyi

toprağına kendi güçleriyle el koyduklarında köylüler mahkeme önüne çıkarılıyor. İşçi gazetelerinin matbaaları imha ediliyor. İşçi gazeteleri mahkeme kararı olmadan yasaklanıyor. Bolşevikler, haklarında çoğunlukla hiç suçlama olmadan ya da açıkça müfterice suçlamalarla tutuklanıyor.

Belki, yalnızca belli suçlamalarla belli kişiler hakkında takibat yapıldığı için, Bolşeviklerin izlenmesinin, özgürlük ihlali olmadığı itirazında bulunulacaktır. Fakat bu itiraz herkesçe malum ve apaçık bir yalandır, çünkü suçlamalar kanıtlanmış ve mahkemece saptanmış olsa bile, tek tek kişilerin suçundan dolayı nasıl bir matbaa tahrip edilip gazeteler yasaklanabilir? Eğer hükümet tüm Bolşevik Parti'yi, bizzat o akımı, onun görüşlerini bir yasayla caniyane ilan etseydi, durum farklı olurdu. Fakat özgür Rusya hükümetinin böyle birşey yapamayacağını ve yapmadığını da herkes biliyor.

Burada özsel olan, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin gazetelerinin, savaşa karşı, toprak sahiplerine karşı ve kapitalistlere karşı mücadeleleri yüzünden Bolşeviklere öfkeyle küfretmeleri ve herhangi bir Bolşevike karşı henüz tek bir suçlamanın bile uydurulmamış olduğu bir dönemde Bolşeviklerin açıkça tutuklanmasını ve izlenmesini talep etmeleridir. Halk barış istiyor. Özgür Rusya'nın devrimci hükümeti ise yeniden bir fetih savaşı başlattı, hem de eski Çar II. Nikola'nın İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle, yabancı halkların Rus kapitalistleri tarafından yağmalanması yararına yaptığı aynı gizli anlaşmalar temelinde. Bu gizli anlaşmalar yayınlanmadan kaldı. Özgür Rusya hükümeti, tüm halklara adil bir barış önermeden bahanelerle yetindi.

Ekmek yok. Yeniden açlık yaklaşıyor. Kapitalistlerin ve zenginlerin, ordu siparişlerinde devleti insafsızca aldattıklarını (savaş şimdi halka günde 50 milyon rubleye mal oluyor), yüksek fiatlarla görülmedik kârları cebe indirdiklerini, buna karşılık üretimin ve paylaşımın işçiler tarafından ciddi bir denetimi için en ufak birşey yapılmadığını herkes görüyor. Kapitalistler gittikçe küstahlaşıyor, işçileri sokağa atıyorlar, hem de mal olmadığı için halkın kıtlık çektiği bir dönemde. Köylülerin büyük çoğunluğu bir dizi kongrede, çiftlik beylerinin top-

rak ve arazi mülkiyetini adaletsizlik ve gasp olarak gördüklerini yüksek sesle ve berrak bir şekilde açıkladı. Kendisine devrimci ve demokratik diyen hükümet ise köylüleri aylardır aldatıyor ve onları vaatlerle, oyalamalarla dolandırıyor. Kapitalistler, Bakan Çernov'un, toprak alım-satımının yasaklanması üzerine kararnameyi çıkarmasını aylarca engellediler. Ve kararname nihayet çıktığında kapitalistler, Çernov'a karşı alçakça bir iftira saldırısı başlattılar ve bu saldırıyı bugün de sürdürüyorlar.

Hükümet küstahlıkta o kadar ileriye gidiyor ki, köylüleri "keyfi" el koyma nedeniyle mahkemeye sevk etmeye başlıyor.

Köylüler, kendilerine Kurucu Meclis'e kadar beklemeleri öğütlenerek aldatılıyor. Bu meclisin toplanması ise kapitalistler tarafından durmadan sürüncemede bırakılıyor. Bolşeviklerin talebinin baskısı altında bu toplantı için 30 Eylül'ün saptandığı bugün kapitalistler açıkça, bunun "imkânsız" derecede kısa bir süre olduğunu haykırıyorlar ve Kurucu Meclis'in toplanmasının ertelenmesini talep ediyorlar. Kapitalistler ve toprak sahipleri partisinin, Kadet partisinin veya "Halkın Özgürlüğü" partisinin en nüfuzlu üyeleri, örneğin Panina, açıktan açığa Kurucu Meclis'in toplanmasını savaş bitene dek ertelemeyi propaganda ediyor.

Toprak ve arazi için Kurucu Meclis'e kadar bekleyin. Kurucu Meclis için savaş bitene kadar bekleyin. Savaşın sonu için tam zafere kadar bekleyin. İşte sonuç budur. Hükümette çoğunluğu elinde bulunduran kapitalistler ve toprak sahipleri köylülerle düpedüz dalga geçiyorlar.

*

Fakat Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra özgür bir ülkede bu nasıl olabildi?

Özgür olmayan bir ülkede halk, hiç kimsenin seçmediği Çar ve bir avuç toprakbeyi, kapitalist ve bürokrat tarafından yönetilir.

Özgür bir ülkede halk, yalnızca kendisinin bu amaçla seçtiği kişiler tarafından yönetilir. Seçimlerde halk partilere bölünür ve normal

olarak halkın her sınıfı kendi özel partisini oluşturur, örneğin toprak sahipleri, kapitalistler, köylüler, işçiler özel partiler kurarlar. Bu yüzden özgür ülkelerde halka hükümet edilmesi, partilerin açık mücadelesi ve bu partilerin kendi aralarında özgür anlaşmaları yoluyla gerçekleşir.

27 Şubat 1917'de Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra Rusya, yaklaşık dört ay süresince özgür bir ülke gibi, yani özgürce oluşan partilerin açık mücadelesi ve bunlar arasında özgür bir anlaşma yoluyla yönetildi. O halde Rus devriminin gelişimini kavramak için, herşeyden önce, başlıca partilerin hangileri olduğunu, bunların hangi sınıfların çıkarlarını temsil ettiklerini ve tüm bu partilerin birbirleriyle ilişkilerinin nasıl olduğunu incelemek gerekir.

*

Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra devlet erki Birinci Geçici Hükümet'in eline geçti. Bu hükümet burjuvazinin, yani toprak sahiplerinin de katıldığı kapitalistlerin temsilcilerinden oluşuyordu. "Kadetler"in partisi, kapitalistlerin ana partisi, burjuvazinin önde gelen ve yöneten partisi olarak birinci sıradaydı.

Çarlık birliklerine karşı mücadele eden, özgürlük için kanlarını akıtanlar tabii ki kapitalistler değil, aksine işçiler ve köylüler, bahriyeliler ve askerler olmasına rağmen, iktidar bu partiye tesadüfen düşmedi. İktidar kapitalistlerin partisine düştü, çünkü bu sınıf zenginliğin, örgütün ve bilginin gücünü elinde tutuyordu. 1905 sonrası dönemde ve özellikle savaş sırasında, Rusya'da kapitalistlerin ve onlara katılan toprak sahiplerinin partisi, örgüt açısından, çok büyük başarılar kaydetti.

Kadet partisi, gerek 1905 yılında gerekse de 1905'ten 1917'ye kadarki dönemde hep monarşistti. Halkın Çarlık despotizmi üzerindeki zaferinden sonra bu parti cumhuriyetçi olduğunu açıkladı. Tarihsel deneyim, halk monarşiyi yendiğinde, kapitalistlerin partilerinin sırf kapi-

talistlerin ayrıcalıklarını ve halk üzerindeki mutlak gücünü korumak için, cumhuriyetçi olmaya her zaman hazır olduklarını gösteriyor.

Kadet partisi lafta "halkın özgürlüğü"nü, gerçekte kapitalistleri savunuyordu ve tüm toprak sahipleri, tüm monarşistler, tüm Kara Yüzler de bunun üzerine hemen onun safına geçtiler. Bunun kanıtı basın ve seçimlerdir. Tüm burjuva gazeteler ve tüm Kara Yüzler basını, devrimden sonra Kadetlerin melodisini çağırdılar. Açıkça ortaya çıkmaya cesaret edemeyen tüm monarşist partiler seçimlerde, örneğin Petrog-rad'da, Kadet partisini desteklediler.

Kadetler hükümet erkini elde ettikten sonra, tüm çabaları, İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle gizli yağma anlaşmaları yapmış olan Çar II. Nikola'nın başlattığı yağmacı fetih savaşını sürdürmeye yönelttiler. Bu anlaşmalara dayanarak Rus kapitalistlerine, zafer durumunda İstanbul'u, Galiçya'yı, Ermenistan'ı vs. ele geçirebilecekleri vaat edildi. Halka karşı ise Kadet hükümeti, önemli, işçi ve köylüler için gerekli meseleler üzerine tüm kararları, toplantının tarihini bile saptamaksızın Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar erteleyen boş ağızlar ve vaatlerle yetindi.

Halk özgürlükten yararlanarak kendi başına örgütlenmeye başladı. Rusya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan işçi ve köylülerin ana örgütü, İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ydi. Bu Sovyetler daha Şubat Devrimi sırasında oluşmaya başlamıştı ve birkaç hafta sonra Rusya'nın büyük kentlerinin çoğunda ve pekçok kazada, işçi sınıfının ve köylülüğün tüm sınıf bilinçli ileri unsurları Sovyetler aracılığıyla birleşmişti.

Sovyetler tamamen özgürce seçiliyordu. Sovyetler, halk kitlelerinin, işçilerin ve köylülerin gerçek örgütleriydi. Sovyetler, halkın ezici çoğunluğunun gerçek örgütleriydi. İşçiler ve asker üniforması içindeki köylüler silahlıydılar.

Tabii ki Sovyetler tüm devlet erkini ele geçirebilirlerdi ve geçirmeliydiler. Kurucu Meclis toplanıncaya dek devlet içinde Sovyet-ler'den başka bir erk olmamalıydı. Ancak o zaman devrimimiz gerçek bir halk devrimi, gerçek bir demokratik devrim olurdu. Ancak o za-

man, gerçekten barışı amaçlayan, bir fetih savaşında gerçekten çıkarı olmayan emekçi kitleler, fetih savaşını sona erdiren ve barışa yol açacak olan bir politika hazırlayıp, kararlılıkla ve sımsıkı uygulayabilirlerdi. Ancak o zaman işçiler ve köylüler, "savaştan" çılgınca para kazanan ve ülkeye yıkım ve kıtlık getiren kapitalistleri dizginleyebilirdi. Fakat Sovyetler'de temsilcilerin küçük bölümü, tüm devlet iktidarının Sovyetler'in eline geçmesini talep eden devrimci işçilerin, Bolşevik sosyal-demokratların partisinden yanaydı. Sovyetler'de temsilcilerin büyük bölümü, iktidarın Sovyetler'e geçmesine karşı olan Menşevik sosyal-demokratlardan ve Sosyal-Devrimcilerden yanaydı.

Burjuvazinin hükümetini kaldırıp yerine Sovyetler'in bir hükümetini geçirmek yerine, bu partiler burjuvazinin hükümetini desteklemeyi ve onunla uzlaşmayı, ortak bir hükümet kurmayı savundular. Devrimin başlangıcından bu yana geçen bütün o beş ay içinde onun tüm gelişiminin ana içeriği, halkın çoğunluğunun güven duyduğu partilerin, yani Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin burjuvaziyle anlaşmasından ibarettir.

Şimdi ilkönce, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin burjuvaziyle bu anlaşmasının nasıl gerçekleştiğine bakalım ve halkın çoğunluğunun onlara neden güven gösterdiğinin açıklamasını bulmaya çalışalım.

Rus devriminin bütün dönemlerinde Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin kapitalistlerle anlaşması, kâh şu kâh bu biçimde olmuştur.

1917 Şubat sonunda, halk zafer kazandıktan ve Çarlık iktidarı devrildikten hemen sonra, Kerenski "sosyalist" olarak, kapitalistlerin Geçici Hükümet'ine alındı. Gerçekte Kerenski hiçbir zaman sosyalist olmamıştır, o sadece bir Trudovikti ve kendini "Sosyal-Devrimci"lerden saymaya başlaması, bunun artık tehlikeli olmadığı ve avantajsız da olmadığı ancak 1917 Mart'ından beridir. Kapitalistlerin Geçici Hükümeti derhal, Petrograd Sovyeti Başkanvekili olarak Kerenski vasıtasıyla, Sovyeti kendisine bağlamaya ve boyun eğdirmeye çalıştı. Sovyet, yani onda üstünlüğü elde bulunduran Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, boyun eğdi ve kapitalistlerin Geçici Hükümeti'nin kurulmasından hemen sonra, vaatlerini yerine getirdiği "ölçüde" "onu destekleme"ye hazır olduğunu açıkladı.

Sovyet kendisini, Geçici Hükümet'in icraatini gözden geçiren ve denetleyen organ olarak görüyordu. Sovyet'in liderleri "İlişki Komisyonu" diye bir şey, yani hükümetle ilişki, temas içinde bulunmak için bir komisyon kurdular. Bu İlişki Komisyonu'nda, Sovyet'in Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderleri kapitalistlerin hükümetiyle sürekli görüşmeler yürütüyorlardı, öyle ki aslında sandalyesiz bakan ya da gayriresmi bakan konumundaydılar.

Tüm Mart ve neredeyse tüm Nisan boyunca bu durum sürdü. Kapitalistler, zaman kazanmaya çalıştıkları için oyalama ve kaçamaklarla çalışıyorlardı. Kapitalistlerin hükümeti bu süre içinde, devrimin gelişimi için bir ölçüde ciddi hiçbir adım atmadı. Doğrudan dolaysız görevi için, Kurucu Meclis'i toplamak için bile hükümet en ufak birşey yapmadı, sorunu taşraya iletmedi, evet, sorunun hazırlığı için merkezi bir komisyon bile oluşturmadı. Hükümetin tek bir kaygısı vardı: Çar'ın İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle yaptığı uluslararası yağma anlaşmalarını sessiz sedasız yenilemek, mümkün olduğunca dikkatli ve farkettirmeden devrimi frenlemek, herşeyi vaat etmek ama hiçbirini tutmamak. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler "İlişki Komisyonu"nda, bol laf, vaad ve avuntularla beslenen saray soytarısı rolünü oynuyorlardı. Ünlü masaldaki karga gibi, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler övgülere yenik düşüp, kapitalistlerin, Sovyetler'e yüksek değer biçtikleri, onlarsız hiçbir adım atmadıkları yeminlerini duymaktan hoşlandılar.

Gerçekte zaman geçiyor ve kapitalistlerin hükümeti devrim için hiçbir şey yapmıyordu. Fakat bu dönemde, devrime karşı gizli yağma anlaşmalarını yenilemeyi, daha doğrusu teyit etmeyi ve İngiliz-Fransız emperyalizminin diplomatlarıyla tamamlayıcı ve hakeza gizli görüşmelerle "canlandırma"yı başardı. Bu dönemde devrime karşı, sahra ordusu general ve subaylarının karşı-devrimci bir örgütünün (ya da en azından uzlaşmasının) temelini atmayı başardı. Devrime karşı, işçilerin baskısıyla birbiri ardından taviz vermek zorunda kalan, ama aynı zamanda üretimi sabote etmeye ve elverişli bir fırsat kollayarak üretimi durdurmaya hazırlanan sanayicilerin, fabrikatörlerin, maden ocağı sahiplerinin bir örgütünü yoluna koymayı başardı.

Fakat Sovyetler'de ileri işçi ve köylülerin örgütlenmesi ilerliyordu. Ezilen sınıfların en iyileri, hükümetin Petrograd Sovyeti'yle anlaşmasına, Kerenski'nin konuşkanlığına, "İlişki Komisyonu"na rağmen bir halk düşmanı, bir devrim düşmanı olarak kaldığını hissettiler. Kitleler, kapitalistlerin direnişi kırılmazsa, barış davasının, özgürlük davasının, devrim davasının kaçınılmaz olarak yitirilmiş olacağını hissettiler. Kitleler içinde sabırsızlık ve öfke artıyordu.

20–21 Nisan'da bu öfke patladı. Hareket kendiliğinden, kimse tarafından hazırlanmadan patlak verdi. Hareket hükümete karşı öylesine bir şiddetle yöneldi ki, hatta bir alay silahlı yürüyüşe geçti ve Bakanları tutuklamak için Marien Sarayı önüne geldi. Hükümetin yerinde kalamayacağı herkes için elle tutulacak kadar açıktı. Sovyetler iktidarı herhangi bir taraftan en ufak direniş olmadan devralabilirlerdi (ve devralmaları gerekirdi). Bunun yerine Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler düşmekte olan kapitalist hükümeti desteklediler, onunla anlaşarak işin içine daha çok karıştılar, devrimi yokoluşa doğru götüren daha da uğursuz adımlar attılar.

Devrim tüm sınıflara, normal, barışçıl zamanlarda asla görülmeyen bir hız ve esaslılıkla ders veriyor. En iyi örgütlenmiş ve sınıf mücadelesi ve politika işlerinde en deneyimli olan kapitalistler, diğerlerinden daha hızlı öğrendiler. Hükümet mevzilerinin savunulamaz hale geldiğini görünce, 1848'den sonra onyıllar boyunca diğer ülkelerin kapitalistlerinin işçileri aldatmak, bölmek ve zayıflatmak için uygulamış oldukları bir yönteme başvurdular. Bu yöntem, "koalisyon" hükümeti denen yöntemdir, yani burjuvaziden ve sosyalizm kaçkınlarından oluşan birleşik, ortak bir hükümettir.

Devrimci işçi hareketinin yanı sıra özgürlük ve demokrasinin en uzun süreden beri varolduğu ülkelerde, İngiltere ve Fransa'da, kapitalistler bu yöntemi birçok defa ve büyük bir başarıyla uyguladılar. Burjuvazinin hükümetine giren "sosyalist" liderlerin, kesinlikle bostan korkuluğu, kukla, kapitalistlerin kulisi, işçileri aldatmanın aracı olduğu anlaşıldı. Rusya'nın "demokratik ve cumhuriyetçi" kapitalistleri aynı yöntemi uygulamaya koydular. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler he-

men kafeslendiler ve 6 Mayıs'ta Çernov, Tsereteli ve ortaklarının "koalisyon" hükümeti bir olgu haline geldi.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin saray soytarıları, liderlerinin bakanlık ününün parıltısında, kendilerine hayran güneşlenerek, sevinç nidaları attılar. Kapitalistler, "Sovyet liderleri"nin şahsında, kendilerine halka karşı yardımcı buldukları için, onlardan "cephede saldırı eylemleri"ni, yani artık neredeyse durmuş olan emperyalist yağma savaşının yeniden başlatılmasını destekleme sözünü aldıkları için zevkten dörtköşe oldular. Kapitalistler bu liderlerin bütün şişirilmiş güçsüzlüğünü biliyorlardı, burjuvazinin —üretimin denetlenmesi ya da hatta örgütlenmesi, barış politikası ve benzeri şeylere ilişkin— vaatlerinin asla yerine getirilmeyeceğini biliyorlardı.

Böyle de oldu. Devrimin gelişiminde 6 Mayıs'tan 9 ya da 18 Haziran'a kadarki ikinci aşama, kapitalistlerin, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri aptal yerine koymanın kolaylığına ilişkin spekülasyonunu tamamen doğrulamıştır.

Plehanov'la Skobelev, kapitalistlerin elinden kârın yüzde 100'ünün alınacağı, "direnişlerinin kırılmış olduğu" ve benzeri doğrultuda tumturaklı laflarla kendilerini ve halkı yanıltırken, kapitalistler kendilerini sağlamlaştırmayı sürdürdüler. Bu dönemde kapitalistlerin dizginlenmesi için hiçbir şey, ama hiçbir şey yapılmadı. Sosyalizm kaçkını Bakanların, ezilen sınıfların dikkatini çelmeye yarayan gevezelik makineleri oldukları anlaşıldı, devlet yönetiminin tüm aygıtı ise gerçekte bürokrasinin ve burjuvazinin elinde kaldı. Ekonomi Bakanı Vekili, kötü ünlü Palçinski, ne türden olursa olsun kapitalistlere karşı her türlü önlemi engelleyen bu mekanizmanın tipik temsilcisiydi. Bakanlar gevezelik ediyordu — her şey eskisi gibi kalıyordu.

Bakan Tsereteli, burjuvazi tarafından özellikle devrime karşı mücadelede kullanıldı. Kronstadt'taki devrimciler, atanan komiseri pervasızca görevden alınaya yeltendiklerinde, Kronstadt'ı "yatıştırma"ya[64] o gönderildi. Burjuvazi Kronstadt'a karşı gazetelerinde yalan ve iftiralarla dolu korkunç gürültülü, kötü niyetli öfkeli bir saldırı kampanyası açtı, Kronstadt "Rusya'dan ayrılmak istemek"le suçlanıyordu, bu ve

benzeri ahmaklıklar binlerce biçimde tekrarlanıyor ve küçük-burjuvalarla darkafalılar korkutuluyordu. Darkafalı, ürkmüş küçük-burjuvazinin en tipik temsilcisi Tsereteli, "en dürüst" biçimde burjuva saldırı tuzağına düştü, karşı-devrimci burjuvazinin uşağı olma rolünü kavramaksızın en gayretli biçimde Kronstadt'ı "yatıştırmaya ve diz çöktürmeye" çalıştı. Sonuç, devrimci Kronstadt'la bir "anlaşma"nın hayata geçirilmesine alet olması oldu, buna göre Kronstadt Komiseri hükümet tarafından atanmayacak, aksine Kronstadt'ta seçilecek ve hükümet tarafından *onaylanacaktı*. Sosyalizmden burjuvaziye iltihak etmiş Bakanlar zamanlarını böylesi sefil uzlaşmalara harcıyorlardı.

Devrimci işçiler önünde ya da Sovyetler'de hükümeti savunmak için hiçbir burjuva Bakanın ortaya çıkamadığı yerde bir "sosyalist" bakan, Skobelev, Tsereteli, Çernov vs. boy gösteriyordu (daha doğrusu: burjuvalar tarafından oraya gönderiliyordu) ve özenle burjuvazinin işini yapıyordu, hükümeti savunmak, kapitalistleri temize çıkarmak için elinden geleni yapıyordu, vaatler, vaatler, vaatler tekrarlayarak, beklemek, beklemek, yine beklemek öğütleri vererek halkla alay ediyordu.

Bakan Çernov özellikle, burjuva iş arkadaşlarıyla kötü trampa işlemiyle meşguldü: Temmuz ayına dek, 3-4 Temmuz hareketinden sonra ortaya çıkan yeni "iktidar krizi"ne dek, Kadetlerin hükümetten ayrılışına dek, Bakan Çernov, yararlı, ilginç, halkı yakından ilgilendiren meseleyle, burjuva iş arkadaşlarını, en azından toprağın alım-satımının yasaklanmasını onaylamaya "ikna etmek"le, onların vicdanına seslenmekle meşguldü. Bu yasak, Petrograd'daki Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Kongresi (Sovyeti)'nde resmen vaat edilmişti. Fakat vaat olarak kaldı. Çernov bunu ne Mayıs'ta ne de Haziran'da yerine getiremedi, 3-4 Temmuz'da, Kadetlerin hükümetten ayrılmasıyla aynı ana rastlayan kendiliğinden patlamanın devrimci dalgası, bu önlemi hayata geçirme olanağını verene dek de yerine getiremedi. Fakat o zaman bile bu önlem tekil kaldı ve köylülüğün toprak sahiplerine karşı toprak uğruna mücadelesini ciddi olarak teşvik edecek durumda olmadı.

Bu arada "devrimci-demokrat" Kerenski, Sosyal-Devrimciler partisinin çiçeği burnunda üyesi, emperyalist yağma savaşının yenilenme-

si karşı-devrimci, emperyalist görevini, halkın nefret ettiği Guçkov'un yerine getiremeyeceği o görevi cephede başarıyla ve görkemle yerine getirmişti. Kendi belagatiyle sarhoş oldu, onunla satranç taşı gibi oynayan emperyalistler, onu yağlayıp balladılar, övgülere boğdular, ona taptılar — bütün bunlar, sadakatle ve yürekten kapitalistlere hizmet ettiği, "devrimci birlikler"i, Rus kapitalistleri İstanbul'u ve Lemberg'i, Erzurum'u ve Trabzon'u alabilsinler diye Çar II. Nikola'nın İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle anlaşmaları uyarınca yürütülen savaşa yeniden başlamaya hazır olmaya ikna etmeye çalıştığı içindi.

Rus devriminin 6 Mayıs'tan 9 Haziran'a kadarki ikinci aşaması böyle geçti. Karşı-devrimci burjuvazi "sosyalist" Bakanların güvencesi ve koruması altında güçlendi ve sağlamlaştı ve gerek dış gerekse de iç düşmana karşı, yani devrimci işçilere karşı saldırıyı hazırladı.

Devrimci işçilerin, Bolşeviklerin partisi 9 Haziran için, kitlelerin durdurulmaz biçimde gelişen hoşnutsuzluğu ve kızgınlığına örgütlü bir ifade kazandırmak amacıyla Petrograd'da bir gösteri düzenledi. Burjuvaziyle anlaşmalara bulaşmış, emperyalist saldırı politikasıyla eli kolu bağlanmış Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler, kitleler içinde etkilerini yitirdiklerini hissettiklerinden dehşete düştüler. Gösteriye karşı genel bir uğultu, bu kez karşı-devrimci Kadetleri Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle birleştiren bir uğultu yükseldi. Bunların önderliğinde, bunların kapitalistlerle anlaşma politikasının sonucu olarak, küçük-burjuva kitlelerin karşı-devrimci burjuvaziyle bir ittifaka doğru çarkettiği gayet belirgin bir biçimde ortaya çıktı, şaşırtıcı bir netlikle görüldü. 9 Haziran krizinin tarihsel önemi burada yatar, sınıfsal anlamı burada yatar.

Bolşevikler, işçileri birleşik Kadetler, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklere karşı umutsuzca bir mücadeleye sokmaya en ufak bir istek duymadıklarından gösteriyi iptal ettiler. Ancak onlar, kitlelerin güveninden ufak bir kalıntı bile olsa kurtarmak istedikleri için, kendilerini 18 Haziran'da genel bir gösteri düzenlemek zorunda hissettiler. Burjuvazi, bunda haklı olarak küçük-burjuva demokrasisinin proletaryaya doğru yalpalamasını gördüğü için öfkeden çılgına döndü ve cephede saldırıyla demokrasi eylemini paralize etme kararı aldı.

Gerçekten de 18 Haziran, devrimci proletaryanın şiarlarının, Bolşevizmin şiarlarının, Petrograd kitleleri arasında olağanüstü şiddetli bir zaferini getirdi, ve 19 Haziran'da burjuvazi ve Bonapartist* Kerenski, tam da 18 Haziran'da başlamış olan cephedeki saldırıyı resmen ilan etti.

Saldırı, emekçilerin korkunç çoğunluğunun iradesine rağmen, kapitalistlerin yararına yağma savaşının fiilen yeniden başlaması anlamına geliyordu. Bu yüzden saldırı, kaçınılmaz olarak bir yandan şovenizmin dev gibi güçlenmesi ve askeri (dolayısıyla devlet) iktidarının Bonapartistlerden oluşan bir askeri çeteye geçmesi ve öte yandan kitlelere karşı zor kullanmaya, enternasyonalistleri takibata uğratmaya, ajitasyon özgürlüğünü kaldırmaya, savaşa karşı olanları tutuklamaya ve kurşuna dizmeye geçişle ilişkiliydi.

6 Mayıs Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri burjuvazinin zafer arabasına iple bağladıysa, 18 Haziran onları kapitalistlerin hizmetkârı olarak zincirle kelepçeledi.

Yağma savaşının yeniden başlaması sonucunda kitlelerin öfkesi doğal olarak daha hızlı ve güçlü gelişti. 3 ve 4 Temmuz'da öfkeleri patladı; Bolşeviklerin engellemeye çalıştıkları ve doğal olarak mümkün olduğunca örgütlü bir biçim kazandırmaya çalışmak zorunda oldukları bir patlama.

Burjuvazinin kölesi olarak efendileri tarafından zincirlenen Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler gerici birliklerin Petrograd'a çağrılmasını, ölüm cezasının yeniden yürürlüğe konmasını, işçilerin ve devrimci birliklerin silahsızlandırılmasını, tutuklamaları, takibatları, mahkeme kararı olmadan gazetelerin yasaklanmasını — her şeyi kabullendiler. Hükümette burjuvazinin tam olarak eline geçiremediği ve Sovyetler'in devralmak istemediği iktidar, askeri kliğin, tabii ki Kadetlerle

* *Bonapartizm diye (Bonaparte adlı iki Fransız imparatoruna atfen) kapitalistlerin ve işçilerin partilerinin olağanüstü keskinleşmiş mücadelesinden birbirine karşı yararlanarak tarafsız görünmeye çalışan bir hükümete denir. Gerçeklikte kapitalistlere hizmet eden böyle bir hükümet, vaatlerle ve küçük sadakalarla en çok işçileri aldatır.*

Kara Yüzler, toprak sahipleriyle kapitalistler tarafından tamamen desteklenen Bonapartistlerin eline geçti.

Basamak basamak. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler, burjuvaziyle anlaşma eğik düzlemine adım attıktan sonra, durdurulmaz biçimde aşağıya kaydılar ve şimdi dipte yatıyorlar. 28 Şubat'ta, Petrograd Sovyeti'nde burjuva hükümete sınırlı destek sözü verdiler. 6 Mayıs'ta onu çöküşten kurtardılar ve saldırıya onay vererek onun hizmetkâr ve savunucusuna dönüştüler. 9 Haziran'da, devrimci proletaryaya karşı yönelen vahşet, yalan ve iftira kampanyasında karşı-devrimci burjuvaziyle birleştiler. 19 Haziran'da yağma savaşının başlamış olan devamını onayladılar. 3 Temmuz'da gerici birliklerin çağrılmasını onayladılar: bu, iktidarın Bonapartistlere kesin olarak tesliminin başlangıcıydı. Basamak basamak.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin bu acıklı sonu bir tesadüf değil, aksine Avrupa'nın deneyimiyle birçok kez onaylanmış olan küçük mülk sahibinin, küçük-burjuvazinin ekonomik konumunun sonucudur.

Küçük mülk sahiplerinin, "yukarıya tırmanmak", gerçek mülk sahibi olmak, "itibarlı" mülk sahibi konumuna, burjuvazinin konumuna yükselmek için nasıl yorulduğunu, nasıl çaba harcadığını elbette herkes izleyebilmiştir. Kapitalizm egemen olduğu sürece, küçük mülk sahipleri için başka çıkar yol yoktur: ya bizzat kapitalistlerin konumuna yükselmek (bu ise en iyi durumda yüz küçük mülk sahibi içinden biri için mümkündür) ya da malıvolmuş küçük mülk sahibinin, yarı-proleterlerin, sonra da proleterlerin konumuna düşmek. Politikada da aynı şey: küçük-burjuva demokrasisi, özellikle de liderliği, burjuvazinin peşinden gidiyor. Küçük-burjuva demokrasisinin liderleri kitlelerini, büyük kapitalistlerle bir anlaşma olasılığı üzerine vaatler ve teminatlarla avutuyorlar, en iyi durumda kapitalistlerden, emekçi kitlelerin küçük bir üst katmanı için tavizcikler elde ediyorlar, ama tayin edici olan, önemli olan her şeyde küçük-burjuva demokrasisi her zaman burjuvazinin peşinden koşan, onun güçsüz bir uzantısı olarak, finans kralları-

nın elinde uysal bir alet olmuştur. İngiltere ve Fransa'nın deneyimi bunu birden fazla kanıtlamıştır.

Olayların özellikle emperyalist savaşın ve onun yol açtığı son derece derin krizin etkisi altında olağanüstü bir hızla geliştiği Rus devriminin deneyimi, 1917 Şubat'ından Temmuz'una kadarki bu deneyim, küçük-burjuvazinin kararsız tavrıyla ilgili eski Marksist doğruyu olağanüstü çarpıcı, açık bir şekilde doğruladı.

Rus devriminden çıkan ders şudur: emekçi kitleler için, savaşın, açlığın, toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından köleleştirilmenin demirden kıskacından; Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileriyle tam kopuştan, onların hain rolünün iyice kavranmasından, burjuvaziyle herhangi bir anlaşmanın reddedilmesinden, kararlılıkla devrimci işçilerin safına geçişten başka bir kurtuluş yoktur. Ancak ve yalnızca devrimci işçiler, yoksul köylüler tarafından desteklendikleri takdirde, kapitalistlerin direnişini kıracak, halkı toprağı mücadeleyle, bedelsiz elde etmeye, tam özgürlüğe, açlığı altetmeye, savaşı altetmeye, adil ve kalıcı bir barışa götürecek durumdadır.

SONSÖZ

Bu makale, metinden anlaşılacağı gibi, Temmuz sonunda yazılmıştır.

Ağustos'ta devrimin tarihi, makalede anlatılanları tümüyle doğruladı. Sonra Ağustos sonunda Kornilov Ayaklanması*, Kadetlerin karşı-devrimci generallerle birlik halinde Sovyetleri dağıtmaya ve monarşiyi restore etmeye çalıştıklarını halka açıkça gösterdiği için devrimde yeni bir dönemece yol açtı. Devrimin bu yeni dönemecinin ne kadar güçlü olduğunu, burjuvaziyle anlaşma uğursuz politikasına bir son vermeyi başarıp başaramayacağını yakın gelecek öğretecektir.

19 (6) Eylül 1917

* *Bkz. bir sonraki makale ve onunla ilgili not. —Red.*

RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE[65]

Olaylar bazen başdöndürücü bir hızla geliştiği için bu satırlar geç kalmış olabilir. Bunu, 30 Ağustos Çarşamba günü yazıyorum ve ilgililer en erken 2 Eylül Cuma günü okuyabilecekler. Buna rağmen, her halükârda şunları yazmayı görev biliyorum:

Kornilov ayaklanması olayların seyrinde beklenmedik (bu anda ve bu biçimde beklenmedik), neredeyse inanılmaz derecede sert bir dönemeçtir.

Bütün sert dönemeçler gibi bu da taktiğin gözden geçirilmesini ve değiştirilmesini gerektiriyor. Ve her gözden geçirmede olduğu gibi, ilkesizliğe düşmemek için olağanüstü dikkatli olmak zorunludur.

Görüşüme göre (Volodarski gibi) anavatan savunması bakış açısına, ya da (başka Bolşevikler gibi) Sosyal-Devrimcilerle ***blok*** kurmaya, Geçici Hükümeti ***desteklemeye*** kayanlar, ilkesizliğe düşmektedirler. Bu temelden yanlıştır. Bu ilkesizliktir. Biz ***ancak*** iktidar proletarya tarafından ele geçirildikten ***sonra,*** barış teklifinden ***sonra,*** gizli anlaşmaları yırttıktan ve bankalarla bağları kopardıktan ***sonra, ancak bundan sonra*** anavatan savunucusu olacağız. Ne Riga'nın işgal edilmesi ne de ***Petrograd'ın işgal edilmesi*** bizi anavatan savunucusu yapmayacak. (Bunun okuması için Volodarski'ye verilmesini çok rica edi-

yorum.) O zamana kadar biz proleter devrimden yanayız, savaşa karşıyız, anavatan savunucusu ***değiliz.***

Kerenski Hükümeti'ni ***şimdi bile*** desteklememeliyiz. Bu ilkesizlik olur. Şu sorulacak: Kornilov'a karşı mücadele etmemeli mi? Elbette etmeli! Fakat bu bir ve aynı şey değil, burada bir sınır var. Bu sınır, "uzlaşmacılığa" düşen, kendini olayların akışına ***kaptıran*** bazı Bolşevikler tarafından aşılmaktadır.

Mücadele edeceğiz, Kornilov'a karşı tıpkı Kerenski'nin birlikleri gibi mücadele ediyoruz, ama Kerenski'yi desteklemiyoruz, ***bilakis*** zaaflarını teşhir ediyoruz. Burada bir fark var. Bu oldukça ince, fakat unutulmaması gereken son derece önemli bir farktır.

Peki Kornilov ayaklanmasından sonra taktiğimizdeki değişiklik neden ibarettir?

Kerenski'ye karşı mücadelemizin ***biçimini*** değiştirmekten ibarettir. Ona karşı düşmanlığımızı bir nebze olsun azaltmadan, ona karşı söylediklerimizin tek sözcüğünü bile geri almadan, onu yıkma görevinden vazgeçmeden şunu söylüyoruz: Yaşanılan anı ***hesaba katmak*** gerekir. Kerenski'yi derhal devirmek istemiyoruz. Ona karşı mücadele görevine ***başka*** biçimde yaklaşmak istiyoruz; halkı, (Kornilov'a karşı savaşan halkı), Kerenski'nin ***zaafları, yalpalamaları*** konusunda aydınlatacağız. Bunu önceden ***de*** yapıyorduk. Fakat şimdi bu ***esas mesele*** haline geldi: değişiklik bundan ibarettir.

Ayrıca değişiklik, şimdi şunun ***esas mesele*** olmasından ibarettir: Kerenski'nin belli ölçüde "kısmi talepler" olan şu talepleri yerine getirmesi için ajitasyonu güçlendirmek: Milyukov'u tutukla, Petrogradlı işçileri silahlandır, Kronstadt, Viborg, Helsingfors birliklerini Petrograd'a çağır, Devlet Dumasını[66] dağıt, Rodzyanko'yu tutukla, çiftlik beyi arazilerinin köylülere devrini yasallaştır, ekmek ve fabrikalar üzerinde işçi denetimini uygula vs. vs. Bu talepler ***sadece*** ve ***pek o kadar da*** Kerenski'ye değil, daha çok Kornilov'a karşı savaşın seyrinin ***etkilediği*** işçilere, askerlere ve köylülere yöneltilmelidir. Onları daha da etkilemek, Kornilov'u savunan general ve subayları dayaktan geçirmeleri için teşvik etmek gerekir; ***onların*** toprağın derhal köylülere devredilmesini talep etmelerinde ısrarlı olmak gerekir; ***onlarda*** Rodzyanko

ve Milyukov'un tutuklanması, Devlet Duması'nın dağıtılması, "Reç" ve öteki burjuva gazetelerinin yasaklanması ve dava edilmesi gerektiği düşüncesini uyandırmak gerekir. Özellikle "sol" Sosyal-Devrimcileri bu yöne itmek gerekir.

İktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi görevinden uzaklaştığımızı düşünmek yanlıştır. Hayır. Bu göreve önemli ölçüde yaklaştık, fakat ***doğrudan değil,*** dolaylı yoldan. Ve ajitasyon ***derhal*** doğrudan Kerenski'ye karşı yönelmekten çok ***dolaylı*** yönelmelidir, öyle ki Kornilov'a karşı aktif, en aktif, gerçekten devrimci bir savaş talep edecek şekilde. Ancak ve yalnız bu savaşın gelişimi ***bizi*** iktidara götürebilir, ve bu ajitasyon üzerine mümkün olduğunca az konuşulmalıdır (olayların bizi hemen yarın iktidara taşıyabileceği ve bundan sonra bizim iktidarı elimizden bırakmayacağımız asla unutulmamalıdır). Görüşümce bunu ajitatörlere hitaben bir mektupla (basın yoluyla değil), ajitatör ve propagandist kurullarına, genel olarak Parti üyelerine bildirmek gerekir. Ülke savunması, devrimci demokrasinin birleşik cephesi, Geçici Hükümet'in desteklenmesi vs. vb. laflarıyla, ***laflar*** olarak acımasızca mücadele etmeliyiz. Şimdi ***eylem*** zamanıdır. Siz Sosyal-Devrimci ve Menşevik baylar, bu lafları çoktan dile düşürdünüz. Şimdi ***eylem*** zamanıdır. Kornilov'a karşı savaş, kitleleri bu savaşa çekerek, harekete geçirerek, uyandırarak devrimci biçimde yürütülmelidir. (Kerenski ise kitlelerden ***korkuyor,*** halktan ***korkuyor.)*** Almanlara karşı savaşta, şimdi tam da ***eylem*** zamanıdır: ***Kesin barış koşullarını derhal ve mutlaka sunma*** zamanıdır. Bu yapıldığında hızlı bir barışa, ya da savaşın devrimci bir savaşa dönüşmesine ulaşmak ***mümkündür.*** Aksi halde, bütün Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler emperyalizmin uşakları olarak kalırlar.

Not: Bu satırları yazdıktan ***sonra*** "Raboçi"nin 6 sayısını okudum ve tamamen görüş birliğinde olduğumuzu söylemeliyim. Mükemmel başyazıyı, basın özetini ve V. Mn. ve Vol--ski'nin makalelerini yürekten kutlarım. Volodarski'nin konuşmasıyla ilgili olarak, yazı kuruluna mektubunu okudum, hakeza o da suçlamalarını "tasfiye ediyor".[67] Bir kez daha en iyi selamlar ve dilekler!

12 Eylül (30 Ağustos) 1917

UZLAŞMALAR ÜZERİNE[68]

Politikada uzlaşma, başka bir partiyle yapılan bir anlaşma gereğince belli taleplerin bırakılması,' kendi taleplerinin bir bölümünden vazgeçilmesi demektir.

Darkafalıların, Bolşeviklere iftira eden basın tarafından desteklenen bilinen düşünceleri, Bolşeviklerin —hiç kimseyle ve hiçbir zaman— uzlaşmayacakları yönündedir.

Böyle bir düşünce devrimci proletaryanın partisi olarak bizim için gönül okşayıcı bir şeydir, çünkü düşmanlarımızın bile sosyalizmin ve devrimin temel ilkelerine sımsıkı bağlı olduğumuzu kabul etmek zorunda kaldıklarını *kanıtlar*. Fakat doğruyu söylemek gerekirse, bu düşünce olgularla uyuşmamaktadır. Engels, Blanquist Komünarların manifestosunun eleştirisinde (1873), onların yaptığı "Uzlaşma yok!" açıklamasıyla dalga geçerken haklıydı.[69] Bu bir safsatadır, diyordu Engels, çünkü savaşan bir partiye koşullar sık sık kaçınılmaz olarak uzlaşmalar yapmayı dayatır, ve "ara duraklarda durmak"tan ilk ve son olarak vazgeçmek aptallık olurdu. Gerçekten devrimci bir partinin görevi, her türlü uzlaşmadan mümkünü yok kaçınmayı ilan etmek değil, bilakis —kaçınılmaz oldukları ölçüde—***tüm uzlaşmalara rağmen*** ilkelerimize, sınıfımıza, devrimci görevimize, devrimi hazırlama ve halk kitlelerini devrimde zafer kazanmaya eğitme davamıza sadık kalmaktır.

Bir örnek. Üçüncü ve Dördüncü Duma'ya katılmamız* bir uzlaşmaydı, devrimci taleplerden geçici olarak vazgeçmek demekti. Fakat bu kesinlikle zoraki bir uzlaşmaydı, çünkü güçler dengesi, belli bir süre bizim için devrimci kitle mücadelesini imkânsız kılmıştı ve savaşın uzun süreli hazırlığı için, böyle bir "domuz ahırı" ***içinde*** çalışmayı da bilmek ***gerekiyordu.*** Tarih, parti olarak Bolşeviklerin bu düşüncesinin tamamen doğru olduğunu göstermiştir.

Şimdi gündemde olan zoraki değil, gönüllü uzlaşma sorunudur.

Partimiz, her politik parti gibi ***kendi*** politik egemenliğini hedefliyor. Hedefimiz devrimci proletaryanın diktatörlüğüdür. Devrimin yarım yılı, tam da ***bu*** devrimin çıkarı açısından bu talebin doğruluğunu ve kaçınılmazlığını olağanüstü açıklıkla, güçle ve ısrarla kanıtlamıştır, çünkü başka türlü halk ne demokratik barışa, ne toprakların köylülere dağıtılmasına, ne de tam özgürlüğe (tam demokratik cumhuriyet) kavuşabilir. Devrimimizin yarım yılındaki olayların seyri, sınıfların ve partilerin mücadelesi, 20–21 Nisan, 9–10, 18–19 Haziran, 3–5 Temmuz ve 27–31 Ağustos krizlerinin gelişimi bunu göstermiş ve kanıtlamıştır.

Şimdi Rus Devriminde öyle keskin ve öyle ilginç bir dönemeç meydana çıkmıştır ki, parti olarak biz, elbette burjuvaziye, doğrudan ve en büyük sınıf düşmanımıza değil, en yakın hasımlarımıza, "başta gelen" küçük-burjuva demokratik partilere, Menşevik ve Sosyal-Devrimcilere gönüllü bir uzlaşma önerebiliriz.

Sadece istisnai olarak, sadece, çok kısa süreceği görülen özel durum sayesinde bu partilere bir uzlaşma önerebiliriz ve bana göre bunu yapmamız gerekiyor.

Bizim açımızdan uzlaşma, Haziran öncesi talebe geri dönmektir: "Tüm İktidar Sovyetlere", Sosyal-Devrimci ve Menşeviklerden oluşan ve Sovyetlere sorumlu olan bir hükümet.

Şimdi ve ancak şimdi, belki de ***sadece birkaç gün zarfında,*** ya da bir iki hafta zarfında tamamen barışçıl biçimde böyle bir hükümet

---

* *Bu konuda daha fazla bilgi için bkz. bu baskının III. cildinde "Anayasa Hayallerine Karşı Mücadele" bölümü. —**Red.** (V. İ. Lenin Seçme Eserler c. 3, s. 339-402 —İnter Yayınları)*

kurulabilir ve kendini sağlamlaştırabilir. Böyle bir hükümet, çok büyük ihtimalle tüm Rus devriminin ***ileriye*** doğru barışçıl gelişimini ve uluslararası hareket içinde barışa ve sosyalizmin zaferine doğru büyük adımlar atmak için olağanüstü büyük şansı güvence altına alabilir.

Sadece devrimin bu barışçıl gelişimi uğruna —tarihte ***son derece*** nadir ve ***son derece*** değerli bu istisnai nadir olanak uğruna— dünya devriminin yandaşı, devrimci yöntemlerin yandaşı Bolşevikler, görüşümce bu uzlaşmaya girebilirler ve girmelidirler.

Uzlaşma, Bolşeviklerin, hükümete katılma talebinde bulunmadan (ki bir enternasyonalist açısından proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğünün koşulları gerçekten gerçekleştirilmeden bu imkânsızdır), iktidarın proletarya ve yoksul köylülüğe geçmesi talebini derhal ileri sürmekten, bu talep için mücadelede devrimci yöntemlerden vazgeçmekten ibaret olacaktır. Bunun kendiliğinden anlaşılır ve Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler için yeni olmayan koşulu, tam ajitasyon özgürlüğü ve Kurucu Meclis'in yeniden ertelenmeden, hatta daha erken bir tarihte toplantıya çağrılması olacaktır.

Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler, hükümet bloku olarak (uzlaşmanın gerçekleştiği koşullarda) tamamen ve yalnızca Sovyetlere sorumlu olan bir hükümet kurmayı kabul edecekler ve taşrada da tüm iktidar Sovyetlere devredilecektir. "Yeni" şart bundan ibaret olacaktır. Bolşevikler, öyle inanıyorum ki, bundan başka şart ileri sürmeyeceklerdir. Gerçekten tam ajitasyon özgürlüğünün ve Sovyetlerin bileşiminde (yeni seçimler) ve faaliyetinde yeni demokratizmin vakit geçirmeksizin gerçekleştirilmesinin, devrimin barışçıl gelişimini ve Sovyetler içinde parti mücadelesinin ***barışçıl biçimde aşılmasını*** tamamen kendiliğinden garantileyeceğine güveneceklerdir.

Belki de bu ***artık*** imkânsızdır? Olabilir. Fakat yüzde bir şans bile olsa, yine de böyle bir olanağı gerçekleştirmeye çalışmaya değer.

"Anlaşan" taraflar, yani bir yanda Bolşevikler ve diğer yanda Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler bloku, bu "uzlaşma" ile ne kazanacaklardır? ***Her*** iki taraf da birşey kazanmayacaksa, bu uzlaşmayı imkânsız görmek gerekir, o zaman söylenecek her söz fuzulidir. Bu

uzlaşma şimdi (Temmuz ve Ağustos'tan sonra, yirmi yıl "barışçıl" uykulu döneme eşit olan bu iki aydan sonra) ne kadar zor olsa da, bunu gerçekleştirmek için küçük bir şans bulunduğuna inanıyorum; bu şansı, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin Kadetlerle aynı hükümete girmeme kararı yaratmıştır.

Bolşevikler görüşleri için tamamen özgür ajitasyon yapma ve gerçekten tam demokratik koşullarda Sovyetlerde etkinlik kazanma olanağı elde edeceklerdir. Lafta bugün "herkes" Bolşeviklere bu özgürlüğü tanıyor. Gerçekte ise bir burjuva hükümet ya da burjuvazinin katıldığı bir hükümet altında, Sovyet hükümeti olmayan bir hükümet altında bu *imkânsızdır*. Bir Sovyet hükümeti altında böyle bir özgürlük ***mümkün*** olurdu (muhakkak güvencede demiyoruz, mümkün diyoruz). Bu olanak uğruna, böyle zor bir zamanda, mevcut Sovyet çoğunluğuyla bir uzlaşma yapmak gerekir. Gerçek bir demokrasi olduğunda ***bizim*** korkacak bir şeyimiz olmazdı, çünkü hayat bizden yanadır ve hatta bize düşman olan Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin içindeki akımların gelişimi dahi bizim haklı olduğumuzu doğrulamıştır.

Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler bir çırpıda, ***kendi*** bloklarının programını gerçekleştirme tam olanağına kavuşacaklar ve burada halkın ispatlanabilir ezici çoğunluğuna dayanabilecek ve Sovyetlerdeki çoğunluklarından "barışçıl" biçimde yararlanmayı güvence altına alabileceklerdir.

Elbette, gerek bir blok olduğu için, gerekse de küçük-burjuva demokrasisi ***daima*** burjuvazi ve proletaryadan daha az uyumlu olduğu için uyumsuz olacak bu blok içinden muhtemelen iki ses yükselecektir.

Birinci ses şunu söyleyecektir: Bolşeviklerle, devrimci proletaryayla yolumuz aynı değil. Zaten proletarya aşırı şeyler talep edecek ve yoksul köylüleri demagojiyle yanına çekecektir. Barış ve müttefiklerden kopma talep edecektir. Bu imkânsız. Burjuvaziyle yürümemiz daha iyi ve daha güvenli, onunla ipleri koparmadık, sadece Kornilov olayı nedeniyle kısa bir süre için ***bozuştuk.*** Kavga ettik, barışacağız! Ayrıca Bolşeviklerin kesinlikle bize taviz verdikleri filan yok, çünkü on-

ların ayaklanma girişimleri 1871 Komün'ü[70] gibi zaten yenilgiye mahkûmdur.

Diğer ses şöyle diyecektir: Komün'e işaret edilmesi çok yüzeysel ve hatta aptalcadır, çünkü birincisi Bolşevikler 1871'den bu yana bazı şeyler öğrendiler, bankaya el koymamazlık etmeyeceklerdir, Versay üzerine yürümekten geri durmayacaklardır; bu koşullarda ise Komün bile muzaffer olabilirdi. Ayrıca Komün halka, Bolşeviklerin iktidara geldiklerinde verebilecekleri şeyleri derhal veremedi, yani: köylülere toprak ve arazi, derhal bir barış önerisi, üretim üzerinde gerçek bir denetim, Ukraynalılar, Finlandiyalılar vs. ile dürüst bir barış. Kaba söylendiğinde, Bolşeviklerin elinde, Komün'ün elindekinin on katı "koz" var. İkincisi, ne de olsa Komün şiddetli bir içsavaş, sonrasında barışçıl kültürel gelişimde uzun bir duraklama, olası bütün MacMahon ve Kornilovların operasyon ve entrikalarının kolaylaştırılması demektir, bu tür operasyonlar ise tüm burjuva toplumumuzu tehlikeye atar. Bu durumda bir Komün riskini göze almak akıllıca mıdır?

Fakat iktidarı ele geçirmezsek, işler 6 Mayıs–31 Ağustos arasında olduğu gibi ağır durumda kalmaya devam ederse, Rusya'da Komün kaçınılmazdır. Her devrimci işçi ve asker kaçınılmaz olarak Komün'ü düşünecek, ona inanacak, onu gerçekleştirmek için girişimlerde bulunacaktır, çünkü kendisine şöyle diyecektir: "Halk mahvoluyor; savaş, açlık, felaket büyüyor. Ancak Komün bizi kurtarır. Batalım, hepimiz ölelim, ama Komün'ü gerçekleştirelim." İşçilerde böyle düşüncelerin ortaya çıkması kaçınılmazdır, ve Komün'ü bu kez yenilgiye uğratmak 1871'de olduğu kadar kolay olmayacaktır. Rus Komün'ü bütün dünyada 1871 Komün'ünden yüz kez daha güçlü müttefiklere sahip olacaktır... Bu durumda bir Komün tehlikesini göze almak akıllıca mıdır? Ben, Bolşeviklerin bize aslında hiçbir taviz önermediklerini de kabul edemem. Çünkü bütün uygar ülkelerde uygar bakanlar, savaş sırasında proletaryayla yapılan en küçük uzlaşmaya çok büyük değer verirler. Çok, çok büyük değer verirler. Ve bunlar akıllı insanlardır, gerçek bakanlardır. Bolşevikler ise tüm misillemelere rağmen, basınlarının za-

yıflığına rağmen oldukça hızlı güçleniyorlar... Bu durumda bir Komün tehlikesini göze almak akıllıca mıdır?

Kesin bir çoğunluğa sahibiz, yoksul köylülerin uyanmasına daha çok var, herhalde buna ömrümüz yetmez. Ben, bir köylü ülkesinde çoğunluğun aşırıları izleyeceğine inanmıyorum. Ve gerçekten demokratik bir cumhuriyette açık çoğunluğa karşı ayaklanma imkânsızdır. — İkinci ses böyle diyecektir.

Belki de Martov'un ya da Spiridonova'nın taraftarları arasından şöyle diyebilecek bir üçüncü ses duyulacaktır: Her ikinizin de Komün'den ve Komün olanağından söz etmeniz ve ikirciklenmeden hasımlarınızın safına geçmeniz, "yoldaşlar", beni öfkelendiriyor. Biriniz bir biçimde, diğeriniz bir başka biçimde. Fakat ikiniz de Komün'ü bastıranların safında. Ben Komün ajitasyonu yapmayacağım. Her Bolşevikin yapacağı gibi peşinen onun saflarında döğüşeceğim sözünü veremem, fakat şunu söylemeliyim ki, benim çabalarıma ***rağmen*** Komün ortaya ***çıkarsa,*** onun karşıtlarından çok savunucularına yardım edeceğim...

"Blok" içinde görüş ayrılıkları büyük ve kaçınılmazdır, çünkü küçük-burjuva demokrasisinde tamamen bakansal tam burjuvalardan, henüz proletaryanın bakış açısına gelememiş olan yarı yoksullaşmış burjuvalara kadar sayısız eğilim temsil edilir. Fakat her verili anda bu görüş ayrılıklarının sonucunun ne olacağını kimse bilemez.

*

Bu satırlar, 1 Eylül Cuma günü yazıldı ve tesadüfi nedenlerle (tarih, Kerenski yönetimi altında bütün Bolşeviklerin ikamet yerlerini serbestçe seçme hakkına sahip olmadıklarını söyleyecektir) aynı gün yazı işlerine ulaşamadı. Cumartesi ve pazar günkü gazeteleri okuduktan sonra kendi kendime şöyle diyorum: Uzlaşma önerisi herhalde geç kaldı. Barışçıl bir gelişimin ***henüz*** mümkün olduğu birkaç gün ***de*** herhalde geçti. Evet, bütün bunlardan geçtiği görülüyor. Kerenski, öyle ya da böyle, hem Sosyal-Devrimciler ***Partisinden*** ve hem de ***Sos-***

yal-Devrimcilerden ayrılacak ve, burjuvaların yardımıyla, Sosyal-Devrimciler ***olmadan,*** onların ataletleri sayesinde pozisyonunu güçlendirecek... Evet, bütün bunlardan, barışçıl gelişme yolunun tesadüfen mümkün hale geldiği günlerin ***artık*** geçtiği görülüyor. Geriye sadece bu notları yazı işlerine gönderip, "Gecikmiş Düşünceler" başlığını koymasını rica etmek kalıyor... Bazen gecikmiş düşünceleri öğrenmek de ilginç olabilir.

14–16 (1–3) Eylül 1917

BOLŞEVİKLER İKTİDARI ELE GEÇİRMELİDİR[71]

RSDİP Merkez Komitesi, Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup

Bolşevikler şimdi, iki başkentte İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinde çoğunluğu elde ettikten sonra, devlet iktidarını kendi ellerine alabilirler ve almalıdırlar.

Alabilirler, çünkü iki başkent halkının devrimci unsurlarının aktif çoğunluğu, kitleleri beraberinde götürmeye, düşmanın direnişini aşmaya, onu bizzat yenmeye, iktidarı ele geçirmeye ve korumaya yeter. Çünkü derhal demokratik bir barış önerir, toprağı derhal köylülere verir, Kerenski tarafından kuşa çevrilen ve yok edilen demokratik kurumları ve özgürlükleri yeniden kurarlarsa Bolşevikler ***hiç kimsenin*** yıkamayacağı bir hükümet kuracaklardır.

Halkın çoğunluğu bizden ***yana.*** 6 Mayıs'tan 31 Ağustos ve 12 Eylül'e kadarki uzun ve zorlu yol bunu kanıtladı: başkent Sovyetlerindeki çoğunluk, halkın ***bizden yana*** gelişiminin ***ürünüdür.*** Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin yalpalamaları, aralarındaki enternasyonalistlerin güçlenmesi de aynı şeyi kanıtlıyor.

Demokratik Konferans devrimci halkın çoğunluğunu ***değil, sadece uzlaşmacı küçük-burjuva üst katmanları*** temsil etmektedir. Seçim

rakamları kimseyi yanıltmasın. Önemli olan seçimler değildir: Petrograd ve Moskova'daki belediye seçimleriyle Sovyet seçimlerini karşılaştırın. Moskova seçimleriyle 12 Ağustos Moskova grevini karşılaştırın: kitleleri yönlendiren devrimci unsurların çoğunluğu üzerine nesnel veriler bunlardır.

Demokratik Konferans köylüleri aldatıyor, onlara ne barış, ne toprak veriyor.

Ancak Bolşevik hükümet köylüleri memnun edecektir.

*

Bolşevikler neden tam da ***şimdi*** iktidarı ele geçirmek zorundalar?

Çünkü Petrograd'ın yakın olan teslimi şansımızı yüz kat kötüleştirecektir.

Petrograd'ın teslimini ise, ordunun başında Kerenski ve ortakları oldukça, engelleyemeyiz.

Kurucu Meclis de "beklenemez", çünkü Petrograd'ın teslim edilmesiyle Kerenski ve ortakları Kurucu Meclis'i herhangi bir zamanda ***gümletebilirler.*** Sadece bizim Partimiz, iktidarı ele geçirdikten sonra Kurucu Meclis'in toplanmasını garantileyebilir, ve iktidarı aldıktan sonra Kurucu Meclis'in toplanmasını geciktirdikleri için diğer partiler hakkında davacı olacak ve iddianamenin doğruluğunu kanıtlayacaktır.

İngiliz ve Alman emperyalistleri arasında ayrı bir barış engellenmelidir ve engellenebilir, fakat ancak hızlı hareket edilirse.[72]

Halk, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin yalpalamaları yüzünden yorgun düşmüştür. Ancak bizim başkentlerdeki zaferimiz, köylüleri, bizi izlemelerini sağlayacak kadar etkileyecektir.

*

Söz konusu olan ayaklanmanın "günü", dar anlamda ayaklanmanın "anı" değildir. Bunu, işçi ve askerlerle, ***kitlelerle*** ilişki içinde olanların ortak kararı belirleyecektir.

Söz konusu olan, Partimizin şimdi Demokratik Konferans'ta fiilen ***kendi toplantısını*** yapmasıdır, ve bu ***devrimin kaderini*** belirleyecektir (istese de istemese de belirleyecektir).

Söz konusu olan, Partiye, (bölgesiyle birlikte) Petrograd ve Moskova'da ***silahlı ayaklanma,*** iktidarı ele geçirme, hükümeti devirme ***görevini*** gündeme almayı kavratmaktır. Basında bunu bu biçimde ifade etmeden bu yönde ***nasıl*** ajitasyon yapılabileceği üzerine düşünmek gerekir.

Marx'ın ayaklanma üzerine "Ayaklanma bir sanattır" vs. sözleri anımsanmalı ve iyice düşünülmelidir.

*

Bolşeviklerin "biçimsel" çoğunluğunu beklemek saflık olur. Hiçbir devrim ***bunu*** beklemez. Kerenski ve ortakları da beklemiyor, Petrograd'ın teslimini hazırlıyorlar. Tam da Demokratik Konferans'ın acınası yalpalamaları, Petrograd ve Moskova işçilerinin sabrını taşırmak zorundadır ve taşıracaktır! İktidarı şimdi ele geçirmezsek tarih bizi affetmeyecektir.

Aygıtımız mı yok? İşte aygıtımız: Sovyetler ve demokratik örgütler. Uluslararası durum ***tam da*** şimdi, İngiltere ile Almanya arasında ayrı barışın ***öngününde bizden yanadır.*** Tam da şimdi halklara barış sunmak ***muzaffer olmak*** demektir.

Moskova'da ve Petrograd'da iktidar aynı zamanda ele geçirilmelidir (kimin başlayacağı önemli değil; hatta belki de başlangıcı Moskova yapabilir). ***Mutlaka*** ve ***hiç kuşkusuz*** muzaffer olacağız.

N. Lenin

25–27 (12–14) Eylül 1917

MARKSİZM VE AYAKLANMA[71]

RSDİP Merkez Komitesi'ne Mektup

Ayaklanmanın hazırlanmasının, genelde ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınmasının "Blanquizm" olduğu oportünist yalanı, Marksizmin egemen "sosyalist" partiler tarafından tahrifinin en kötü niyetli ve en yaygın çarpıtmaları arasındadır.

Ta oportünizmin lideri Bernstein, Marksizme karşı Blanquizm suçlamasını yöneltmiş olma acıklı ününe kavuşmuştu ve bugünkü oportünistler, aslında Blanquizm üzerine kopardıkları yaygarayla Bernstein'ın zayıf "düşünceleri"ni bir nebze olsun yenilemiş ve "zenginleştirmiş" değiller.

Ayaklanmayı sanat olarak ele aldıkları için Marksistleri Blanquizmle suçlamak! Hiçbir Marksist tarafından inkâr edilmeyen, tam da Marx'ın bu sorun hakkında kendisini en kesin, en açık ve en berrak biçimde ifade ederek ayaklanmayı bir *sanat* olarak adlandırması ve ayaklanmayı bir sanat olarak ele almak, bir başarı elde ettikten sonra, düşmana karşı *saldırıya* ara vermeden zaferden zafere geçmek, düşmanın şaşkınlığından yararlanmak vs. vs. gerektiğini söylediği olgusu gözönüne alındığında, gerçeğin bundan daha öfke uyandırıcı tahrifi olabilir mi?[73]

Başarılı olması için ayaklanma bir komploya, bir partiye değil, en ileri sınıfa dayanmalıdır. Bu birincisi. Ayaklanma halkın devrimci atı-

lımına dayanmalıdır. Bu ikincisi. Ayaklanma, gelişmekte olan devrimin tarihinde, halkın öncüsünün aktivitesinin en yüksek, düşman saflarda ve ***devrimin zayıf, yarım gönüllü, kararsız dostlarının saflarında yalpalamaların*** en fazla olduğu bir ***dönüm noktasına*** dayanmalıdır. Bu üçüncüsü. Ayaklanma sorununun konuşunda bu üç koşul ***Marksizmi Blanquizmden*** ayırır.

Fakat bu koşullar bir kez mevcutsa, ayaklanmayı ***bir sanat*** olarak ele almayı reddetmek, Marksizme ihanettir, devrime ihanettir.

Tam da içinde bulunduğumuz anın, Partiyi, ***ayaklanmayı*** olayların nesnel seyri tarafından gündüme sokulmuş olarak görmekle, onu bir sanat olarak ele almakla ***yükümlendiren*** böyle bir an olduğunu kanıtlamak için — bunu kanıtlamak için en iyisi karşılaştırma yöntemini kullanmak ve 3–4 Temmuz'la Eylül günlerini karşılaştırmak olacaktır.

3–4 Temmuz'da gerçeğe karşı günah işlemeden sorun şöyle konabilirdi: İktidarı ele geçirmek daha doğru olurdu, zira düşmanlar bizi zaten ayaklanmayla suçlayacak ve bize asi muamelesi yapacaklardı. Fakat buradan o zaman iktidarı ele geçirmek iyi olurdu sonucu çıkarılmamalıdır; çünkü muzaffer bir ayaklanma için nesnel koşullar o zaman yoktu.

1) Devrimin öncüsü olan sınıf henüz yanımızda değildi.

Başkentlerin işçi ve askerlerinin çoğunluğu henüz bizimle değildi. Şimdi her iki Sovyette de buna sahibiz. Bu ***yalnızca,*** Temmuz ve Ağustos'un tarihinin, Bolşeviklerle "hesaplaşma"nın derslerinin ve Kornilovculuğun derslerinin sonucudur.

2) O sıralar tüm halkın devrimci atılımı yoktu. Şimdi, Kornilov olayından sonra, bu vardır. Taşra, ve iktidarın birçok yerde Sovyetler tarafından ele geçirilmesi bunun ispatıdır.

3) O sıralar hem düşmanların saflarında ve hem de kararsız küçük-burjuvazinin saflarında büyük, genel-politik ölçekte ***yalpalamalar*** yoktu. Şimdi yalpalamalar muazzam: baş düşmanımız, emperyalizm (müttefik ve dünya emperyalizmi, çünkü "müttefikler" dünya emperyalizminin başını çekiyorlar), zafere kadar savaşla, Rusya'nın zararına bir ayrı barış arasında ***yalpaladı.*** Halk içinde çoğunluğu apaçık yitir-

miş olan küçük-burjuva demokratlarımız muazzam yalpaladılar, bloktan, yani Kadetlerle koalisyondan vazgeçtiler.

4) 3 ve 4 Temmuz'da ayaklanma bu nedenle bir hata olurdu: iktidarı ne fiziki ne de politik olarak koruyabilirdik. Fiziki olarak koruyamazdık, çünkü Petrograd muvakkaten bizim elimizde olmasına rağmen, işçilerimiz ve askerlerimiz o sıralar Petrograd'a hakim olmak için ***dövüşmeye ve ölmeye*** hazır değildi: ***hem*** Kerenski'ye ***hem de*** Tsereteli-Çernov'a karşı "aşırı öfke", fokurdayan nefret henüz yoktu, insanlarımız henüz, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin de katıldığı Bolşevik takibatıyla çelikleşmiş değillerdi.

Politik olarak iktidarı koruyamazdık, çünkü Kornilov olayından önce ordu ve taşra Petrograd üzerine yürüyebilirlerdi — ve yürürlerdi.

Şimdi tablo bambaşkadır.

Sınıfın çoğunluğu bizimledir, kitleleri beraberinde götürebilecek olan devrimin öncüsü, halkın öncüsü bizimledir.

Halkın ***çoğunluğu*** bizimledir, çünkü Çernov'un istifası, köylülerin Sosyal-Devrimciler blokundan (ve bizzat Sosyal-Devrimcilerden) ***toprak elde edemeyeceğinin*** elbette tek değil ama en açık, en çarpıcı belirtisidir. Bu temel sorun ise devrime bir halk devrimi niteliğini vermektedir.

Biz, gerek ***tüm emperyalizmin,*** gerekse de tüm Menşevik ve Sosyal-Devrimci blokunun korkunç yalpalamaları arasında sağlam adımlarla yoluna devam eden bir partinin üstün durumundayız.

Zaferimiz kesindir, çünkü halk çaresizliğe artık çok yaklaştı, ve biz, önderliğimizin değerini "Kornilov günleri"nde gösterdikten sonra, blokçulara, ***bunların reddettiği*** bir uzlaşma ***önerdikten*** sonra —yalpalamaları hâlâ son bulmadı—, tüm halka gerçek çıkış yolunu gösteriyoruz.

Uzlaşma önerimizin ***henüz*** reddedilmediğine, "Demokratik Konferans"ın onu ***hâlâ*** kabul edebileceğine inanmak en büyük yanılgı olur. Uzlaşma önerisini ***Parti, partilere*** yaptı. Başka türlü yapılamazdı. ***Partiler*** onu reddettiler. Demokratik Konferans sadece bir ***konferanstır,*** başka birşey değil. Şunu unutmamak gerekir: Devrimci hal-

kın ***çoğunluğu,*** en yoksul ve en öfkeli köylülük onda temsil edilmiyor. O, ***halkın azınlığının*** bir konferansıdır — bu apaçık gerçeği unutmamak gerekir. Demokratik Konferans'ın bir parlamento olduğunu düşünmek bizim açımızdan en büyük hata ve en kötü parlamenter alıklık olur, çünkü kendisinin bir parlamento ve devrimin egemen parlamentosu olduğunu açıklamış ***olsaydı*** bile, ***hiçbir karar veremezdi:*** karar ***başka bir yerde,*** Petrograd ve Moskova'nın işçi mahallelerinde yatmaktadır.

Önümüzde başarılı bir ayaklanmanın tüm nesnel koşulları mevcut. Önümüzde, ***yalnızca*** ayaklanmada zaferimizin, dünyanın en dayanılmaz şeyi olan, halk için son derece acı verici yalpalamalara son verebileceği; ***yalnızca*** ayaklanmada ***bizim*** zaferimizin, devrime karşı kısmi barış oyununu ***boşa çıkarabileceği,*** devrimin yararına en tam, en adil ve derhal barış önerisiyle boşa çıkarabileceği bir durumun avantajları mevcut.

Son olarak sadece Partimiz, ayaklanmada zafer elde ettiğinde Petrograd'ı kurtarabilecektir, çünkü barış önerimiz reddedilirse ve ateşkes bile sağlayamazsak, o zaman ***biz*** "anavatan savunucusu" olacağız, ***savaş partilerinin başına*** geçeceğiz, bütün partilerin ***"en savaşçısı"*** olacağız, savaşı gerçekten devrimci biçimde sürdüreceğiz. Kapitalistlerin elindeki bütün ekmeği ve çizmeleri alacağız. Onlara sadece kabukları ve kenevirden ayakkabıları bırakacağız. Bütün ekmekleri ve çizmeleri cepheye göndereceğiz.

Ve o zaman Petrograd'ı savunacağız.

Gerçekten devrimci bir savaş için Rusya'da gerek maddi, gerekse manevi yardım kaynakları hâlâ sonsuz büyüklüktedir: Almanların bize en azından bir ateşkes tanıma şansı yüzde doksan dokuzdur. Şimdi bir ateşkes elde etmek ise, ***tüm dünyayı*** yenilgiye uğratmak demektir.

*

Devrimin kurtuluşu için ve Rusya'nın her iki koalisyonun emperyalistleri tarafından "ayrı" paylaşımından kurtuluşu için Petrograd ve Moskova işçilerinin ayaklanmasının kesin zorunluluğunu kavradıktan

sonra, ilk olarak Konferanstaki politik taktiğimizi yaklaşmakta olan ayaklanmaya göre ayarlamalıyız; ikinci olarak, ayaklanmayı sanat olarak görme zorunluluğuna dair Marksist düşünceyi onaylamamızın sadece lafta bir onay olmadığını kanıtlamalıyız.

Konferansta derhal Bolşevik fraksiyonu sımsıkı toparlamalıyız, sayıya bakmamalıyız, yalpalayanları yalpalayanların kampında bırakmaktan korkmamalıyız; onlar ***orada,*** devrim davasına, kararlı ve kendini kayıtsız şartsız adamış savaşçıların kampında olduğundan daha yararlıdır.

Uzun konuşmaların, genelde "konuşmalar"ın yersizliğini, devrimi kurtarmak için derhal harekete geçmenin, burjuvaziyle bağları tamamen koparmanın, bugünkü hükümeti bütünüyle görevden almanın, Rusya'nın İngiliz-Fransız emperyalistleri tarafından "ayrı" paylaşımına öncülük edenlerle bağları tamamen koparmanın, tüm iktidarın derhal ***devrimci proletarya önderliğinde devrimci demokrasinin*** eline geçmesinin zorunluluğunu vurgulayan kısa bir Bolşevik deklarasyon kaleme almalıyız.

Deklarasyonumuz bu sonucu, program taslaklarıyla bağıntılı olarak en kısa ve en sert biçimde formüle etmelidir: Halklara barış, köylülere toprak, skandalvari kârların zoralımı, kapitalistlerin üretime verdikleri skandalvari zarara dur denmesi.

Deklarasyon ne kadar kısa, ne kadar sert olursa o kadar iyi. Deklarasyonda sadece, son derece önemli iki noktayı daha berrak bir biçimde vurgulamak gerekir: Halk yalpalamalardan bıktı, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kararsızlığı halkın sabrını taşırdı: bu ***partilerle*** ipleri kesinlikle koparıyoruz, çünkü onlar devrime ihanet ettiler.

Ve ikinci nokta: Derhal bir ilhaksız barış önerisi, müttefik emperyalistlerle, bütün emperyalistlerle bağların derhal koparılması ya bize derhal bir ateşkesi getirir, ya da tüm devrimci proletarya anavatan savunması bakış açısını benimser ve onun önderliğinde tüm devrimci demokrasi gerçekten haklı, gerçekten devrimci bir savaş yürütür.

Deklarasyonumuzu okuduktan, konuşma değil ***karar verme,*** kararlar kaleme alma değil ***eyleme geçme*** çağrısı yaptıktan sonra, tüm

fraksiyonumuzu ***fabrikalara ve kışlalara göndermeliyiz:*** onun yeri orasıdır, yaşamın sinir sistemi orasıdır, devrimin kurtuluşu oradadır, Demokratik Konferans'ın motoru orasıdır.

Orada ateşli, coşkulu konuşmalarla programımızı anlatmalı ve sorunu şöyle koymalıyız: Ya Konferans bunu ***tamamen*** kabul eder — ya da ayaklanma. Orta yol yok. Beklemek imkânsız. Devrim mahvoluyor.

Sorunu böyle koyar ve tüm fraksiyonumuzu fabrikalarda ve kışlalarda yoğunlaştırırsak, ***ayaklanmaya başlama anını doğru seçecek*** durumda oluruz.

Fakat ayaklanmayı Marksistçe, yani bir sanat olarak ele almak için, aynı zamanda, bir dakika bile yitirmeden, isyancı birliklerin ***karargâhını*** örgütlemeli, güçleri mevzilendirmeli, en sadık alayları, en güvenilir birlikleri en önemli noktalara yerleştirmeli, Aleksander Tiyatrosu'nu kuşatmalı, Peter-Paul Kalesini[74] işgal etmeli, Genelkurmayı ve Hükümeti tutuklamalı, Junkerlere ve Valışi Tümene karşı, düşmanı kent merkezlerine bırakmaktansa ölmeye hazır olan birlikleri göndermeliyiz; silahlı işçileri seferber etmeli, onları son, amansız nihai savaşa çağırmalıyız; telgraf ve telefona derhal el koymalı, ***bizim*** ayaklanma karargâhını merkezi Telefon Dairesine yerleştirmeli, bu karargâhla bütün fabrikaların, bütün alayların, silahlı mücadelenin bütün önemli noktalarının telefon bağlantısını kurmalıyız vs.

Elbette bütün bunlar, şu an ***ayaklanma bir sanat olarak ele alınmadığında,*** Marksizme, devrime sadık kalınamayacağını anlatmak için yaklaşık şeylerdir.

26–27 (13–14) Eylül 1917

KRİZ OLGUNLAŞMIŞTIR[71]

I

Hiç kuşku yok ki Eylül'ün son günleri, Rus tarihinde ve büyük ihtimalle dünya devriminde de muazzam bir ani değişikliği getirmiştir.

Uluslararası işçi devrimi, büyük bir özveri ve cesaretle, kokuşmuş resmi "sosyalizm"den —gerçekte sosyal-şovenizmdir— geriye kalmış olan dürüst unsurları temsil eden tek tek kişilerin hareketiyle başladı. Almanya'da Liebknecht, Avusturya'da Adler, İngiltere'de Maclean, dünya devriminin öncüsü zorlu rolünü üstlenmiş bu kahramanların en ünlülerindendir.

Bu devrimin tarihsel hazırlığındaki ikinci aşama, gerek resmi partilerin bölünmesinde, gerekse de illegal yazının yayınlanmasında ve sokak gösterilerinde ifadesini bulan kitleler içindeki geniş kaynama idi. Savaşa karşı protesto güçlendi — resmi makamların kovuşturmalarına maruz kalanların sayısı arttı. Yasallığıyla ve hatta özgürlüğüyle övünen ülkelerin, Almanya, Fransa, İtalya ve İngiltere'nin hapishaneleri onlarca, yüzlerce enternasyonalistle, savaş karşıtıyla, işçi devrimi taraftarıyla doldu.

Şimdi, devrimin öngünü olarak nitelenebilecek üçüncü aşama başlamıştır. Özgür İtalya'da parti liderlerinin kitleler halinde tutuklan-

ması ve özellikle Almanya'da ilk ***askeri ayaklanmalar,*** hiç kuşkusuz bu büyük değişikliğin belirtileri, dünya çapında ***devrimin öngününün*** işaretleridir.

Kuşkusuz Almanya'da eskiden de orduda münferit isyan olayları olmuştu; fakat bunlar öylesine önemsiz, öylesine bölük pörçük, öylesine zayıftı ki, gizlenebilmiş, sessizce geçiştirilebilmiş ve böylece —esas mesele buydu— ***kitlelere bulaşması*** engellenebilmişti. Fakat sonunda donanmada, olağanüstü gelişmiş ve inanılmaz bir titizlikle uygulanan Alman askeri zindan rejimine rağmen, gizlenmesi ve sessizce geçiştirilmesi mümkün olmayan bir hareket olgunlaştı.

Kuşkusuz: Önümüzde bir proleter dünya devrimi var ve bütün ülkelerin proleter enternasyonalistleri arasında nispeten en büyük özgürlükten yararlanan, bir legal partiye ve iki düzine kadar gazeteye sahip olan, başkentlerdeki İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ve halk kitlelerinin çoğunluğu bugünkü devrimci anda yanımızda olan biz Rus Bolşeviklerine karşı şu sözler sarfedilebilir ve sarfedilmelidir: "Çok verilenden çok istenir!"

II

Rusya'da devrim hiç kuşkusuz dönüm noktasına ulaştı.

Bu köylü ülkesinde, daha düne kadar küçük-burjuva demokrasisi içinde egemenliği elinde bulunduran Sosyal-Devrimci ve Menşevik partiler tarafından desteklenen bir devrimci cumhuriyetçi hükümet altında, bir ***köylü ayaklanması*** gelişmektedir.

İnanılmaz ama bu bir olgudur.

Bu olgu biz Bolşevikleri şaşırtmıyor. Biz her zaman, burjuvaziyle kötü ünlü "koalisyon" hükümetinin, demokratizme ve devrime ***ihanetin*** bir hükümeti, ***emperyalist*** katliamın bir hükümeti, kapitalistleri ve junkerleri halktan ***korumanın*** bir hükümeti olduğunu söyledik.

Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin dolandırıcılığı sayesinde, Rusya'da, cumhuriyet altında, devrim sırasında Sovyetlerin yanında, kapitalistlerin ve çiftlik sahiplerinin bir hükümeti de varlığını sürdürdü

ve sürdürüyor. Acı ve tehlikeli gerçeklik budur. Rusya'da emperyalist savaşın sürdürülmesinin ve sonuçlarının halka getirdiği acılar gözüne alındığında, bir köylü ayaklanmasının başlaması ve yayılması neden şaşırtıcı olsun?

Bolşevik karşıtlarının, ***resmi*** Sosyal-Devrimci Partinin, "koalisyon"u her zaman desteklemiş, daha son günlere ya da haftalara kadar halkın çoğunluğunun yanında bulunduğu, koalisyon politikasının köylülerin çıkarına ihanet ettiğine inanan "yeni" Sosyal-Devrimcileri her zamanki gibi aşağılayan ve kovuşturan bu aynı partinin liderlerinin 29 Eylül'de, resmi parti organı "Dyelo Naroda" yazı kurulunun başmakalesinde şunları yazmaları neden şaşırtıcı olsun:

> "... Köyde, özellikle Merkezi Rusya'da hâlâ egemen olan bağımlılık ilişkilerinin ortadan kaldırılması için neredeyse hiçbir şey yapılmadı... Çoktan beri Geçici Hükümet'in önünde bulunan, hatta Hukuk Konseyi'nin sırat köprüsünü bile geçen köyde toprak ilişkilerinin düzenlenmesi üzerine yasa, yazı odalarının derinliklerinde bir yerlerde umutsuzca takılıp kaldı... Cumhuriyetçi hükümetimizin, eski Çarlık hükümeti geleneklerinden kurtulmaktan henüz çok uzak olduğunu, Stolipin yöntemlerinin devrimci bakanların yöntemlerinde yaşamaya devam ettiğini iddia ederken haksız mıyız?"

Bunu resmi Sosyal-Devrimciler yazıyor! Bir düşünün: Koalisyon yandaşları, bir köylü ülkesinde yedi ay devrimden sonra, köylülerin "bağımlılığı"nı, çiftlik sahipleri tarafından köleleştirilmelerini ortadan kaldırmak için neredeyse hiçbir şey yapılmadığını kabul etmek ***zorunda kalıyor!*** Bu Sosyal-Devrimciler meslekdaşları Kerenski'yle onun hükümet çetesini ***Stolipinciler*** olarak nitelemek zorunda kalıyorlar.

Karşıtlarımızın kampında, sadece koalisyonun çöktüğünü, Kerenski'ye tahammül eden resmi Sosyal-Devrimcilerin, ***halk düşmanı, köylü düşmanı karşı-devrimci*** bir partiye dönüştüğünü değil, aynı zamanda tüm Rus devriminin bir dönüm noktasında bulunduğunu doğrulayan daha ikna edici bir belge olabilir mi?

Bir köylü ülkesinde, Sosyal-Devrimci Kerenski, Menşevik Nikitin, Gvozdev ve sermayeyi ve toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil

eden diğer bakanların hükümetine karşı bir köylü ayaklanması! Bu ayaklanmanın, cumhuriyetçi hükümet tarafından askeri önlemler yardımıyla bastırılması!

Bu olgular karşısında, hâlâ dürüst bir proletarya taraftarı olup da aynı zamanda krizin olgunlaştığını, devrimin muazzam bir dönüşüm yaşadığını ve hükümetin köylü ayaklanması üzerindeki zaferinin, şimdi devrimin kesin biçimde gömülmesi, Kornilovculuğun kesin zaferi olacağını inkâr etmek mümkün mü?

III

Şu açık: Bir köylü ülkesinde yedi aylık demokratik cumhuriyetten sonra işler bir köylü ayaklanmasına varıyorsa, bu, çürütülmez biçimde, devrimin tüm ülke çapında çöküşünü ispatlar, bu devrimin son derece ağır bir krizden geçtiğini ve karşı-devrimci güçlerin şimdi emellerine ulaşmak için ***herşeyi göze aldıklarını*** ispatlar.

Bu tamamen açıktır. Köylü ayaklanması gibi bir olgu karşısında tüm politik belirtilerin, bunlar tüm ülke çapındaki krizin şiddetlenmesine ters düşse bile, en ufak bir önemi yoktur.

Fakat tüm belirtiler, tam tersine, tüm ülke çapındaki krizin olgunlaştığına işaret ediyor.

Rusya'nın genel devletsel yaşamında, tarım sorununun yanı sıra, özellikle de nüfusun küçük-burjuva kitleleri için, ulusal sorun büyük önem taşımaktadır. Ve Bay Tsereteli ve ortakları tarafından kotarılan "Demokratik" Konferansta "ulusal" kuryenin radikalizmde ikinci sırada olduğunu görüyoruz: Koalisyona karşı verilen oy oranında (55'ten 40'ı) sadece sendikaların gerisindedir ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti kuryesini ***geçmektedir.*** Kerenski Hükümeti, köylü ayaklanmasını bastırmanın hükümeti, gerici Fin burjuvazisini güçlendirmek için devrimci birlikleri Finlandiya'dan geri çekiyor. Ukrayna'da genelde Ukraynalıların, özelde de Ukraynalı birliklerin hükümetle çatışkıları artıyor.

Devamla, savaş dönemlerinde bütün devlet yaşamında özellikle önemli bir rol oynayan orduyu alalım. Finlandiya birliklerinin ve Baltık Donanmasının Hükümete tamamen ***sırt çevirdiğini*** gördük. Bütün cephe adına konuşan, Bolşevik olmamasına rağmen, herhangi bir Bolşevikten daha devrimci tarzda askerlerin savaşı sürdürmeyeceklerini açıklayan subay Dubasov'un[74a] tanıklığı var. Hükümet raporlarında askerlerin ruh halinin"asabi" olduğu, "düzen" için (yani bu birliklerin köylü ayaklanmasını bastırmaya katılmaları için) güvence bulunmadığı belirtiliyor. Ve nihayet, 17.000 askerden 14.000'inin Bolşeviklerden yana oy kullandığı Moskova'daki oylamayı görüyoruz.

Genel olarak Bölge Duma seçimlerindeki bu oy oranları genel ulusal ruh halinde meydana gelen derin değişikliğin en şaşırtıcı belirtilerinden birisidir. Moskova'nın Petrograd'dan daha küçük-burjuva olduğunu herkes bilir. Moskova proletaryasının kırla kıyas kabul etmez sıkı ilişkileri olduğu, köylülere daha çok sempati duyduğu, köydeki köylülerin ruh haline daha yakın olduğu sık sık doğrulanan ve tartışma götürmez bir olgudur.

Ve şimdi Moskova'da Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin oy oranı Haziran'da yüzde yetmişten yüzde onsekize düşüyor. Küçükburjuvazi, halk, hiç kuşkusuz koalisyona sırt çevirmiştir. Kadetlerin oy payı ise yüzde 17'den 30'a çıkmıştır, fakat "sağ" Sosyal-Devrimciler ve "sağ" Menşevikler açıkça onlara katılmış olmasına rağmen umutsuz bir azınlık olarak kalmışlardır. Ve "Ruskiye Vyedomosti" Kadetlerin ***mutlak*** oy sayısının 67.000'den 62.000'e düştüğünü söylüyor. Sadece Bolşeviklerin oy sayısı 34.000'den 82.000'e yükselmiştir: Bolşevikler toplam oyların yüzde 47'sini aldılar. Artık sol Sosyal-Devrimcilerle birlikte Sovyetlerde, orduda ve ***ülkede*** çoğunluğa sahip olduğumuza hiçbir kuşku yoktur.

Sadece semptomatik değil, aynı zamanda son derece gerçek bir önemi olan semptomlara, muazzam bir genel-ekonomik, genel-politik ve askeri önemi olan demiryolu ve posta memurları ordusunun, eskiden olduğu gibi şimdi de Hükümetle şiddetli bir çatışkı içinde olması, hatta Menşevik anavatan savunucularının "kendi" bakanları Niki-

tin'den hiç hoşnut olmaması ve resmi Sosyal-Devrimcilerin Kerenski ve ortaklarını "Stolipinciler" olarak adlandırmaları olgusu da dahildir. Hükümete Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler tarafından böyle bir "destek" verilmesinin, eğer gerçekten bir anlamı varsa, bunun sadece olumsuz bir anlam olabileceği açık değil mi?

IV*

. . . .

V

Evet, Merkez Yürütme Komitesi liderleri, burjuvazi ve çiftlik sahiplerini savunma yönünde doğru bir taktik izliyorlar. Ve kuşkusuz eğer Bolşevikler anayasal hayallere, Sovyetler Kongresi'ne ve Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasına "inanma", Sovyetler Kongresi'ni "bekleme" gibi tuzaklara düşselerdi, proletarya davasına ***ihanet eden zavallılar*** olurlardı.

Hain olurlardı, çünkü bu hareketleriyle, donanmada bir ayaklanma başlatmış olan devrimci Alman işçilerini satmış olurlardı. Bu koşullar altında Sovyetler Kongresini "beklemek" vs. ***enternasyonalizme ihanet,*** uluslararası sosyalist devrim davasına ihanet olurdu.

Çünkü enternasyonalizm lafta değil, dayanışma teminatlarında, kararlarda değil, ***eylemdedir.***

Bolşevikler ***köylülere*** ihanet etmiş olurlardı, çünkü "Dyelo Naroda"nın ***bile*** Stolipinci diye nitelediği Hükümetin köylü ayaklanmasını bastırmasına göz yummak, tüm devrimi ***mahvetmek,*** kesin ve onarılmaz biçimde mahvetmek demektir. Anarşi üzerine, kitlelerin kayıtsızlığının artması üzerine yaygara koparılıyor: Köylülerin bir ayaklanmaya itildiği ve sözümona "devrimci demokrasi"nin bu ayaklanmanın as-

* ***Bu bölüm, konspiratif nedenlerle o zaman yayınlanmamıştı, el yazması ise korunamamıştır. —Red.***

keri güçle ezilmesine sabırla göz yumduğu bir durumda kitleler seçime nâsıl kayıtsız kalmasın!!

Bolşevikler demokrasiye ve özgürlüğe ihanet etmiş olurlardı, çünkü böyle bir anda köylü ayaklanmasının bastırılmasına göz yummak, ***tıpkı*** "Demokratik Konferans"ın ve "Ön Parlamento"nun tahrif edildiği ***gibi,*** Kurucu Meclis seçimlerinin de —belki de daha kötü, daha kaba biçimde— tahrif edilmesi ***demektir.***

Kriz olgunlaşmıştır. Rus devriminin tüm geleceği tehlikededir. Bolşevik Partinin şerefi tehlikededir. Sosyalizm için uluslararası işçi devriminin tüm geleceği tehlikededir.

Kriz olgunlaşmıştır...

N. Lenin

12 Ekim (29 Eylül) 1917

*

Buraya kadar basılabilir. Bundan sonrası ***Merkez Komitesi, Petrograd Komitesi, Moskova Komitesi ve Sovyet üyelerine dağıtılacaktır.***

VI

O halde ne yapmalı? Olanı söylemek, Merkez Komitemiz ve Parti önderliği içinde Sovyetler Kongresi'ni beklemekten yana, iktidarın ***derhal*** ele geçirilmesine karşı, ***derhal*** ayaklanmaya karşı olan bir eğilim ya da düşüncenin varlığı gerçeğini kabul etmek gerekir. Bu eğilim ya da düşünce ***yenilgiye*** uğratılmalıdır.[75]

Aksi halde Bolşevikler ebediyen ***rezil olacaklar*** ve Parti olarak ***işleri bitik*** olacaktır.

Çünkü böyle bir anı kaçırmak ve Sovyetler Kongresi'ni "beklemek" ahmaklığın dik âlâsı ya da ihanetin dik âlâsı olacaktır.

Alman işçilerine ihanetin dik âlâsı. Onların devriminin ***başlamasını*** bekleyemeyiz!! O zaman Liber-Dan da onların "desteklenme-

si"nden yana olurlar! Fakat bu devrim, Kerenski, Kişkin ve ortakları iktidarda oldukça *başlayamaz.*

Köylülere ihanetin dik âlâsı. Her iki *başkent* Sovyeti elimizde olmasına rağmen köylü ayaklanmasının bastırılmasına göz yummak, köylülerin her türlü güvenini *yitirmek* ve *haklı olarak yitirmek* demektir, köylülerin gözünde Liber-Dan ve diğer alçaklarla aynı kefeye konmak demektir.

Sovyet Kongresini "beklemek" ahmaklığın dik âlâsıdır, çünkü bu *haftalar* yitirmek demektir, haftalar ve hatta günler ise şimdi *herşeyi* tayin eder. İktidarı ele geçirmekten korkakça *vazgeçmek* demektir, çünkü 1–2 Kasım'da bu imkânsız olacaktır (gerek politik, gerekse de teknik olarak: çünkü budalaca "kararlaştırılan"* ayaklanma günü için Kazaklar hazır tutulacaktır).

Sovyetler Kongresini "beklemek" ahmaklıktır, çünkü bu kongre *hiçbir sonuç vermeyecektir, hiçbir sonuç veremez!*

"Moral" açıdan anlamı? Şaşırtıcı!! Sovyetlerin köylülerden *yana* olduğunu ve köylü ayaklanmasının *bastırıldığını* bildiğimiz bir durumda kararların ve Liber-Dan'la görüşmelerin "önemi"!! Bununla *Sovyetleri* acınası laklakhanelere indirgiyoruz. Önce Kerenski'yi yen, sonra Kongreyi topla.

Ayaklanmanın zaferi bugün Bolşevikler için *kesindir:* 1) (eğer Sovyetler Kongresini "beklemezsek") *aniden* ve üç yerde birden, Petrograd, Moskova ve Baltık Donanması'nda saldırıya geçebiliriz** ; 2) bize destek sağlayan şiarlarımız var: Kahrolsun köylülerin çiftlik beylerine karşı ayaklanmasını bastıran hükümet! 3) *ülkede* çoğunluk bizden yana; 4) Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler tam çözülme içinde; 5) Moskova'da iktidarı ele geçirme teknik olanağımız var (düşmanı

* *İktidarın ele geçirilmesini karara bağlasın diye 20 Ekim'e Sovyetler Kongresini "toplantıya çağırmak" — bunun ayaklanmayı budalaca "kararlaştırmak" tan ne farkı var? İktidarı şimdi alabiliriz, ama 20–29'unda bunu engelleyeceklerdir.*

** *Parti, birliklerin vs. mevzilenmesini incelemek, ayaklanmayı "sanat" olarak yürütmek için ne yapmıştır? Sadece MK'da konuşmuştur vs.!!*

gafil avlamak için işe hatta Moskova başlayabilir); 6. Petrograd'da, ***bir çırpıda*** Kışlık Sarayı, Genelkurmayı, telefon santralını ve bütün büyük matbaaları işgal edebilecek ***binlerce*** silahlı işçi ve askerimiz var: oradan bizi kimse atamaz ve orduda, barış getiren ve köylüye toprak veren vs. bu hükümete karşı savaşmayı ***imkânsız kılacak*** bir ajitasyon başlayacaktır.

Aniden üç yerde birden, Moskova, Petrograd ve Baltık Donanmasında saldırıya geçtiğimizde, 3–4 Temmuz'da verdiğimiz kurbanlardan daha az sayıda kurbanla zafere ulaşma şansımız yüzde doksan dokuzdur, çünkü ***birlikler*** barış hükümetinin üzerine ***yürümeyeceklerdir.*** Kerenski'nin ***daha şimdiden*** Petrograd'da "güvenilir" süvarisi vs. olsa da, iki taraftan saldırıya geçersek ve ordu ***bize*** sempati duyarsa, ***teslim olmak*** zorunda kalacaktır. Eğer bugünkü gibi elverişli koşullarda bile iktidarı ele geçirmezsek, Sovyetlerin iktidarı devralması üzerine tüm konuşmalar bir ***yalandır.***

Şimdi iktidarı devralmamak, "beklemek", Merkez Yürütme Komitesinde gevezelik etmek, (Sovyet'in) "bir organı uğruna mücadele"yle, "Kongre için mücadele"yle yetinmek ***devrimi mahvetmek*** demektir.

MK'nın, Demokratik Konferans başladığından bu yana benim bu yöndeki tüm düşüncelerime bir ***yanıt bile*** vermediğini, merkez organın makalelerimden Bolşeviklerin, örneğin Ön Parlamento'ya katılma yönündeki utanç verici karar, Sovyet başkanlık divanının bir sandalyesinin Menşeviklere bırakılması vb. gibi son derece açık hatalarına işaret ettiğim yerleri ***çıkardığını*** görünce, bunda MK'nın bu sorunu tartışmak bile istemediğine, dilimi tutup uzaklaşmam gerektiğine ilişkin "yumuşak" bir ikaz görmek zorundayım.

Merkez Komitesi'nden ***istifamı talep etmek*** zorundayım, ki şimdi yaptığım budur,[76] ***alt*** Parti örgütlerinde ve Parti Kongresi'nde ajitasyon özgürlüğümü saklı tutarım.

Çünkü Sovyetler Kongresi'ni "bekleyip" anı kaçırırsak devrimi ***mahvedeceğimize*** ta derinden inanıyorum.

N. Lenin

Not: Tam bir dizi olgu, Kazak birliklerinin ***bile*** bir barış hükümetinin üzerine yürümeyeceklerini gösterdi! Ve bunların sayısı ne kadar? Neredeler? Tüm ordu ***bize*** kıtalar sunmayacak mı?

12 Ekim (29 Eylül) 1917

BİR YAZARIN GÜNLÜĞÜNDEN[77]

Partimizin Hataları

Cuma, 5 Ekim (22 Eylül) 1917

Demokratik Konferans denilen konferansın önemi üzerine daha çok düşündükçe, ona daha dikkatli ve mesafeli baktıkça —mesafe daha iyi görmeyi sağlar deniyor—, Partimizin Konferans'a katılmasının bir hata olduğu inancı daha da pekişiyor. Onu boykot etmek gerekirdi. Belki de bu sorunun incelenmesinin ne yarar sağlayacağı sorulacaktır. Olanı düzeltmek mümkün değil. Ne var ki dün uygulanan bir taktiğe ilişkin böyle bir itiraz çürüktür. Biz "günübirlik" yaşayanların taktiğini daima mahkûm ettik ve Marksistler olarak bunu yapmak zorundayız. Anlık başarılar bizim için yeterli değildir. Anlık ya da günlük hesaplar bizim için yeterli değildir. Politik olaylar zincirini bütünlüğü içinde nedensel bağıntıları içinde, sonuçlarıyla ***inceleyerek*** kendimizi ***daima*** kontrol etmeliyiz. Dünün hatalarını tahlil ederek, bugünün ve yarının hatalarından kaçınmayı öğreniyoruz.

Ülkede (Çarlığa karşı devrimi gerçekleştiren sınıflara kıyasla) ***başka*** sınıfların bir devrimi olacak olan yeni bir devrim yaklaşıyor. Çarlık, proletarya, köylülük ve İngiliz-Fransız mali sermayesiyle birleşmiş burjuvazinin devrimi tarafından yıkılmıştı.

Şimdi proletaryanın ve köylülerin çoğunluğunun, yani yoksul köylülerin burjuvaziye karşı, onun müttefikleri olan İngiliz-Fransız mali sermayesine karşı, başında Bonapartist Kerenski'nin bulunduğu burjuvazinin hükümet aygıtına karşı devrimi gelişiyor.

Yeni bir devrimin geliştiğine tanıklık eden olgular üzerinde şimdi durmak istemiyoruz, çünkü merkez organımız "Raboçi Put"un makalelerine bakılacak olursa, Partimiz bu konuya ilişkin düşüncesini çoktan ifade etmiştir. Yeni bir devrimin gelişiyor olması, öyle görünüyor ki, Partinin genelde kabul ettiği bir olaydır. Elbette bu gelişme üzerine çok daha eksiksiz veriler sunmamız gerekecektir, fakat bu başka makalelerin görevi olacaktır.

Şu an en büyük dikkati, eski ve yeni devrim arasındaki sınıfsal farklılıklara, politik anın ve sınıfların karşılıklı ilişkisi ana olgusu bakış açısından görevlerimizin değerlendirilmesine vermek daha önemlidir. O sıralar, birinci devrimde, işçiler ve askerler, yani proletarya ve köylülük devrimin öncüsüydü.

Bu öncü sadece, küçük-burjuvazinin en kötü yalpalayan unsurlarından çoğunu (Menşeviklerle Trudoviklerin cumhuriyet sorununda yalpalamalarını anımsatınız) yanına çekmekle kalmamış, aynı zamanda Kadetlerin ve liberal burjuvazinin monarşist partisini de yanına çekerek onları cumhuriyetçi yapmıştı. Böyle bir dönüşüm neden mümkün oldu?

Çünkü burjuvazi için ekonomik egemenlik herşeydir, politik egemenliğin biçimi ise tali önemdedir; burjuvazi cumhuriyet altında da egemen olabilir, hem de daha büyük bir güvenlikle, çünkü bir cumhuriyette hükümetin bileşimindeki ya da egemen parti gruplaşmalarının bileşimindeki hiçbir değişiklik onu etkilemez.

Elbette burjuvazi monarşistti ve öyle kalacaktır, çünkü sermayenin monarşist kurumlara has olan daha zorba askeri biçimde korunması, kapitalistlerle toprak sahiplerinin hoşuna daha çok gider, bu biçime daha "alışkın"dırlar. Fakat "tabandan" güçlü bir baskıyla burjuvazi, kendi ekonomik egemenliğini sürdürme koşuluyla, her zaman ve her yerde cumhuriyete "razı olmuş"tur.

Şimdi proletarya ve yoksul köylülük, yani halkın çoğunluğu, burjuvaziyle ve "müttefik" (aynı zamanda uluslararası) emperyalizmle öyle bir ilişki içindedir ki, burjuvaziyi ***"yanına çekemez"***. Dahası: ***küçük***-burjuvazinin üst kesimleri ve ***demokratik*** küçük-burjuvazinin zengin kesimleri yeni bir devrime besbelli karşıdırlar. Bu olgu öylesine açıktır ki, şimdi üstünde durmaya gerek yoktur. Bay Liber-Dan, Tsereteli ve Çernov bunu olağanüstü açık biçimde gözler önüne seriyorlar.

Sınıfların karşılıklı ilişkisi bir başka hale gelmiştir, meselenin özü budur.

Fakat bu sınıflar "barikatın iki yanında" duruyorlar.

Esas mesele budur.

Sırf teorik konuşulduğunda, sorun soyut ele alındığında, örneğin burjuvazi tarafından toplantıya çağrılan Kurucu Meclis, işçilerin ve yoksul köylülerin partilerine burjuvaziye karşı bir çoğunluk sağladığı takdirde legal gerçekleşebilecek olan yeni bir devrimden söz etmemize olanak sağlayan ***bilimsel*** temel budur ve ***sadece*** budur.

Sınıfların nesnel karşılıklı ilişkisi, verili tipteki temsili organlar dışındaki ve bu organlar içindeki (ekonomik ve politik) rolleri, devrimin yükselişi ve alçalışı, parlamento-dışı ve parlamenter mücadele yöntemlerinin ilişkisi — bunlar, boykot ya da katılım taktiği, keyfi olarak, kendi "sempatileri" temelinde değil de Marksist temelde saptanmak isteniyorsa dikkate alınması zorunlu olan en önemli, en temel nesnel faktörlerdir.

Devrimimizin deneyimi, boykot sorununa Marksistçe nasıl yaklaşmak gerektiğini açıkça gösteriyor.

Buligin Duması'nı boykot taktiğinin neden doğru bir taktik olduğu görüldü?

Çünkü toplumsal güçlerin gelişimlerindeki nesnel karşılıklı ilişkiye uygundu. Bu taktik, halkı devrimden uzaklaştırmak için uzlaşmacı, kaba bir sahtelikte ve bu nedenle de parlamentarizme ciddi bir "açılım" sunmayan bir organı (Buligin Duması) toplantıya çağıran eski hükümet erkinin yıkılması için büyüyen devrim şiarını ortaya atmıştı.

Proletarya ve köylülüğün parlamento-dışı mücadele araçları daha güçlüydü. Bu düşüncelerden hareketle, doğru, nesnel durumu dikkate alan Buligin Duması'nı boykot taktiği çıkıyordu.

Üçüncü Duma'yı boykot taktiği neden yanlıştı?

Çünkü sadece boykot şiarının "etkisi"ne ve 3 Haziran "ahır"ının kaba gerici ruhuna karşı nefrete dayanıyordu. Fakat nesnel durum öyleydi ki, bir yandan devrim şiddetli bir gerileme içinde bulunuyor ve durmadan alçalıyordu. Devrimi yeniden yükselişe geçirmek için parlamenter desteğin (hatta "ahır"ın içinden gelecek desteğin) korkunç politik önemi vardı, çünkü parlamento-dışı propaganda, ajitasyon ve örgütlenme araçları neredeyse yok gibiydi ya da çok güçsüzdü. Öte yandan, kaba gerici ruhu, Üçüncü Duma'nın sınıfların karşılıklı ilişkisinin, hem de monarşinin burjuvaziyle Stolipinci birliğinin gerçek organı olmasını engellememişti. Sınıfların bu yeni karşılıklı ilişkisini aşmak gerekiyordu.

Bu düşüncelerden hareketle, doğru, nesnel durumu dikkate alan Üçüncü Duma'ya katılma taktiği çıkıyordu.

"Demokratik Konferans"a, "Demokratik Konsey"e ya da Ön Parlamento'ya katılma taktiğinin kesinlikle yanlış olduğuna emin olmak için, deneyimin bu derslerini, boykot ya da katılım sorununu Marksist tarzda kararlaştırmanın koşullarını düşünmek yeter.

Bir yandan yeni bir devrim gelişiyor. Savaş boyutlanıyor. Parlamento-dışı propaganda, ajitasyon ve örgütlenme araçları korkunç çapta mevcut. Bu Ön Parlamento'da "parlamento kürsüsü"nün önemi son derece az. Öte yandan, bu Ön Parlamento sınıfların yeni bir karşılıklı ilişkisini ifade etmiyor ve buna "hizmet" etmiyor: örneğin köylülük burada, mevcut organlarda olduğundan (Köylü Temsilcileri Sovyeti) daha kötü temsil edilmekte. Ön Parlamento'nun tüm amacı Bonapartist bir ***sahtekârlıktır;*** sadece Liber-Dan, Tsereteli ve Çernov kirli çetesinin Kerenski ve ortaklarıyla birlikte bu Tsereteli-Buligin Dumasının bileşimine ***hile karıştırması,*** bozması anlamında değil; aynı zamanda Ön Parlamento'nun biricik amacının, kitleleri yanıltmak, işçi ve köylüleri dolandırmak, onları yaklaşmakta olan yeni devrimden

uzaklaştırmak, burjuvaziyle eski, daha önce denenmiş, darmadağın olmuş, yıpranmış "koalisyon"a (yani Tsereteli ve ortaklarının burjuvazi tarafından halkın emperyalist savaşta emperyalizme tabi kılınmasına yardım eden palyaçolara dönüştürülmeleri için) yeni bir giysi biçme yoluyla ezilen sınıfları aldatma olması anlamında da.

Şimdi güçsüzüz — diyor Çar Ağustos 1905'te derebeyi çiftlik sahiplerine. İktidarımız sarsılıyor. İşçi-köylü devrimi dalgası yükseliyor. "Küçük insanlar"ı aldatmak, ağızlarına bir parmak bal çalmak gerekir...

Şimdi güçsüzüz — diyor bugünkü "Çar", Bonapartist Kerenski, Kadetlere, partisiz darkafalılara, Plehanov, Breşkovskaya ve ortaklarına. İktidarımız sallanıyor. Burjuvaziye karşı işçi-köylü devrimi dalgası yükseliyor. Demokrasiyi aldatmak ve bu amaçla "devrimci demokrasinin" Menşevik ve Sosyal-Devrimci "önderleri"nin, dostlarımız Tsereteli ve Çernov'un 6 Mayıs 1917'den bu yana halkla alay etmek için üzerlerine geçirdikleri palyaço giysilerinin rengini değiştirmek gerekir. "Ön Parlamento" ile bunların ağzına bir parmak bal çalmak zor değildir.

Şimdi güçlüyüz — diyor Çar Haziran 1907'de feodal çiftlik sahiplerine. İşçi-köylü devrimi dalgası alçalıyor. Fakat iktidarımızı eski tarzda koruyamayız, tek başına aldatmak da yetmez. Kırda yeni bir politika, Guçkov-Milyukov'la, burjuvaziyle yeni bir ekonomik ve politik blok gereklidir.

Böylece, boykot taktiğinin nesnel temelini, bu taktiğin sınıfların karşılıklı ilişkisiyle bağıntısını daha anlaşılır bir şekilde anlatmak için üç durum gözler önüne serilebilir: Ağustos 1905, Eylül 1917, Haziran 1907. Ezenlerin ezilen sınıfları aldatması her zaman mevcuttur, fakat bu hilenin önemi farklı tarihsel anlarda farklıdır. Taktik sadece ezenlerin halkı aldatması olgusu üzerine kurulu olamaz; taktik, sınıfların karşılıklı ilişkisinin ve gerek parlamento-dışı gerekse de parlamenter mücadelenin gelişiminin ***genel*** tahliliyle belirlenmek zorundadır.

Ön Parlamento'ya katılma taktiği ***yanlıştır,*** sınıfların nesnel karşılıklı ilişkisine, anın nesnel koşullarına uygun değildir.

Demokratik Konferansı boykot etmek gerekirdi, bunu yapmamakla hepimiz hata ettik; bir hata, aldatmak değildir. Kitlelerin devrimci mücadelesine katılma yönünde içtenlikli bir isteğimiz varsa, taktiğin nesnel temelleri üzerine ciddiyetle düşünürsek, bu hatayı düzelteceğiz.

Ön Parlamento boykot edilmelidir. İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyeti'ne, sendika birliklerine geri çekilmek, bir bütün olarak kitlelere gitmek gerekir. Kitleleri mücadeleye çağırmak gerekir. ***Onlara*** şu doğru ve berrak şiarı vermek gerekir: Kerenski'nin Bonapartist çetesini ve ***onun*** sahte Ön Parlamentosu olan bu Tsereteli-Buligin Duması'nı dağıtın. Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler, Kornilov olayından sonra bile, iktidarın (***o sıralar*** henüz çoğunlukta ***olmadığımız***) Sovyetler'e barışçıl devri uzlaşma önerimizi reddettiler, yeniden Kadetlerle kirli ve alçak suç ortaklığı batağına battılar. Kahrolsun Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler! Bunlara karşı amansız savaş. Bunlar, bütün devrimci örgütlerden acımasızca kovulmalıdır. Bu ***Kişkin dostlarıyla,*** Kornilovcu toprak sahipleri ve kapitalistlerin dostlarıyla hiçbir görüşme, hiçbir ortaklık yok.

Cumartesi, 6 Ekim (23 Eylül) 1917

*

Troçki boykotu savundu. Bravo Troçki yoldaş!

Demokratik Konferans vesilesiyle toplanan Bolşeviklerin fraksiyonunda boykot taktiği yenilgiye uğradı.

Yaşasın boykot!

Katılmaya asla razı olamayız ve olmamalıyız. Konferanslardan birinin fraksiyonu en yüksek Parti organı değildir, ama en yüksek Parti organlarının kararları da pratik deneyimler temelinde bir revizyona tabidir.

Ne pahasına olursa olsun, boykot sorununda gerek Yürütme Komitesi Plenum Oturumu'nda, gerekse de Olağanüstü Parti Kongresi'nde bir karar çıkması sağlanmalıdır. Boykot sorunu derhal, Parti Kong-

resi seçimleri ve Parti içindeki ***bütün*** seçimler için bir platform haline getirilmelidir. Bu sorunun tartışılmasına ***kitleler*** çekilmelidir. Sınıf bilinçli işçilerin meseleyi kendi ellerine almaları, tartışmayı hayata geçirmeleri ve ***"üst kesimlere"*** baskı yapmaları gereklidir.

Partimizin "üst kesimleri"nde, ***felaketli*** olabilecek yalpalamalar gözlendiğine kesinlikle kuşku olamaz, çünkü mücadele gelişiyor; belli koşullarda, belli bir anda ise yalpalamalar davayı ***mahvedebilir***. Daha geç olmadan, vargücümüzle mücadeleye girişmeli ve devrimci proletarya partisinin doğru çizgisini etkin kılmalıyız.

Partinin "parlamenter" üst kesimlerinde her şey yolunda değil; onlara daha çok dikkat göstermek, onların işçiler tarafından daha çok denetlenmesini sağlamak gerekir; parlamento fraksiyonlarının yetkileri daha sıkı saptanmalıdır.

Partimizin hatası açıkça su yüzüne çıkıyor. İleri sınıfın savaşan partisi için hatalar felaket değildir. Asıl felaket, hatada ısrar etmektir, hatayı kabul edip düzeltmekten duyulan yersiz utançtır.

Pazar, 7 Ekim (24 Eylül) 1917

Sovyetler Kongresi 20 Ekim'e ertelendi. Bu, Rusya'nın yaşadığı tempo gözönüne alındığında, çıkmaz ayın son çarşambasına ertelemek demektir. Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin 20–21 Nisan sonrasında oynadıkları komedi ikinci kez yineleniyor.

5–7 Ekim (22–24 Eylül) 1917

DEVRİMİN GÖREVLERİ[78]

Rusya küçük-burjuva bir ülkedir. Nüfusun muazzam çoğunluğu bu sınıfa mensuptur. Burjuvaziyle proletarya arasında yalpalaması kaçınılmazdır. Ancak o proletaryaya katıldığında, devrimin, barışın, özgürlüğün, toprağın emekçilere devrinin kolay, barışçıl, hızlı ve sakin zaferi güvence altında olur.

Devrimimizin seyri bu yalpalamayı pratikte göstermektedir. Bu nedenle Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler partisi üzerine hayaller kurmayalım, proleter sınıf yolumuza sımsıkı bağlı kalalım. En yoksul köylülerin sefaleti, savaşın dehşeti, açlığın dehşeti — bütün bunlar, kitlelere her geçen gün daha anlaşılır biçimde, proleter yolun doğruluğunu, proleter devrimi desteklemenin zorunluluğunu gösteriyor.

Burjuvaziyle "koalisyon", onunla anlaşma, "sakin sakin" "yakında" toplanacak olan Kurucu Meclisi bekleme vs. "barışçıl" küçük-burjuva umutlarını — tüm bunları devrimin seyri acımasızca, amansızca, merhametsizce yerle bir ediyor. Kornilov olayı son acımasız dersti; işçi ve köylülerin kapitalistler ve toprak sahipleri, askerlerin subaylar vs. tarafından aldatılmasından ibaret olan binlerce ve on binlerce küçük dersi tümleyen büyük çaplı bir dersti.

Ordu içinde, köylülük içinde, işçiler arasında hoşnutsuzluk, öfke ve *kızgınlık* büyüyor. Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin burjuvaziyle kurdukları herşeyi vaat eden ve hiçbir şeyi yerine getirmeyen "koa-

lisyon" kitleleri sinirlendiriyor, onların gözlerini açıyor ve onları ayaklanmaya itiyor.

Sosyal-Devrimcilerin (Spiridonova vd.) ve Menşeviklerin (Martov vd.) saflarında solcuların muhalefeti gelişiyor, "Sovyet"te ve bu partilerin "Kongre"sinde şimdiden yüzde 40'a ulaştı.[79] *Alt* kesimlerde, proletarya ve köylülük içinde, özellikle en yoksul olanlar arasında ise Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin ***çoğunluğu "solcular"dan*** oluşuyor.

Kornilovculuk öğretiyor. Kornilovculuk şimdiden çok şey öğretti.

Şimdi Sovyetler Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerden daha ileriye gidip böylece devrimin barışçıl gelişimini güvence altına mı alacaklar, yoksa yine yerlerinde sayıp proleter ayaklanmayı kaçınılmaz mı kılacaklar, bunu kimse bilemez.

Bunu bilmek imkânsız.

Devrimin barışçıl gelişiminin "son" şansını güvence altına almak için her şeyin yapılmasına yardım etmek, programımızı anlatarak, bu programın genel ulusal karakterini, nüfusun *ezici* çoğunluğunun çıkar ve talepleriyle kesin olarak örtüştüğünü gözler önüne sererek yardım etmek bizim işimizdir.

Aşağıdaki satırlar bu programı açıklama yönünde böyle bir çabadır.

Bu programla daha çok "alt" kesimlere, kitlelere, hizmetlilere, işçilere, köylülere, sadece bizden olanlara değil, Sosyal-Devrimci, partisiz, aydınlanmamış kitlelere gidelim. Onları bağımsız düşünmeye, kendi kararlarını yazmaya, Konferansa, Sovyetlere, Hükümete ***kendi*** heyetlerini göndermeye sevketmeye çabalayalım — o zaman çalışmamız, ***Konferansın sonucu ne olursa olsun,*** boşuna olmayacaktır. O zaman çalışmamız, gerek Konferans'a ve Kurucu Meclis seçimlerine, gerekse de her türlü politik faaliyete yararlı olacaktır.

Hayat Bolşevik programın ve Bolşevik taktiğin doğruluğunu gösteriyor. 20 Nisan'dan Kornilov olayına kadar "çok kısa zaman geçmiş, ama çok şey olmuştur."

Kitlelerin deneyimleri, ***ezilen*** sınıfların deneyimleri, bu süre içinde onlara çok şey vermiştir, Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler

ise kitlelerden tamamen kopmuşlardır. Bu en doğru biçimde, program tartışmasını kitlelerin arasına taşımayı başardığımız ölçüde somut programa dayanılarak gösterilebilecektir.

KAPİTALİSTLERLE UZLAŞMANIN ZARARI

1) Az sayıda da olsa burjuvazinin temsilcilerinin hükümette kalmalarına göz yummak, General Alekseyev, Klembovski, Bagration, Gaparin vs. gibi iflah olmaz Kornilovcuları, ya da örneğin Kerenski gibi burjuvazi karşısında acizliğini ve Bonapartist hareketlere yeteneğini tamamen kanıtlamış olanları iktidarda bırakmak, bir yandan açlığa ve kapitalistler tarafından kasıtlı olarak hızlandırılan ve şiddetlendirilen kaçınılmaz ekonomik felakete, öte yandan bir askeri felakete kapıları açmak demektir, çünkü ordu genel karargâhtan nefret ediyor ve emperyalist savaşa coşkuyla katılması imkânsız. Ayrıca, eğer iktidarda kalırlarsa Kornilovcu generaller ve subaylar, hiç kuşkusuz Galiçya ve Riga'da yaptıkları gibi ***Almanlara cepheyi kasten açacaklardır***[80]. Bunu ancak, daha aşağıda anlatılan yeni esaslar üzerinde kurulacak yeni bir hükümet engelleyebilir. Eğer Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler 20 Nisan'dan bu yana yaşanan bunca olaydan sonra burjuvaziyle herhangi bir uzlaşmayı sürdürmek niyetindelerse, bu sadece bir hata değil, halka ve devrime doğrudan ihanet olacaktır.

İKTİDAR SOVYETLERE

2) Devlette tüm iktidar, belli bir program ve hükümetin Sovyetlere karşı tam sorumluluğu temelinde sadece İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri *temsilcilerinin eline geçmelidir*. Halkın, devrimin özellikle zengin içerikli son haftalarında edindiği tüm deneyimin hesaba katılabilmesi ve çeşitli yerlerde düzeltilmemiş olan son derece açık adaletsizliklerin (yanlış oranlar, seçimlerde eşitsizlik vs.) ortadan kaldırılabilmesi *için derhal yeni Sovyet seçimleri yapılmalıdır*.

Henüz demokratikçe seçilmiş organların mevcut olmadığı yerlerde ve orduda, tüm iktidar sadece yerel Sovyetlerin ve onlar tarafından seçilen komiserlerin, ya da başka, fakat seçilmiş organların eline geçmelidir.

Her yerde mutlaka ve devletin tam desteğiyle işçiler ve devrimci birlikler, yani Kornilovcuları geri püskürtecek durumda olduklarını gösteren birlikler silahlandırılmalıdır.

HALKLARA BARIŞ

3) Sovyet Hükümeti ***derhal tüm*** savaşan halklara (yani aynı zamanda hem hükümetlerine, hem de işçi ve köylü kitlelerine), demokratik temelde derhal genel bir barış yapma, ayrıca derhal ateşkes (üç ay için de olsa) imzalama çağrısı yapmalıdır.

Demokratik bir barışın ana koşulu, ilhaklardan (gasp) vazgeçmektir; elbette, bütün devletlere yitirdiklerinin geri verilmesi gibi yanlış bir anlamda değil, bilakis biricik doğru anlamda, yani hem Avrupa'da, hem de sömürgelerde istisnasız ***her*** halkın, ***ayrı*** bir devlet mi kurmak, yoksa herhangi bir devlete ait olmak mı istediklerine kendilerinin karar verme özgürlüğü ve olanağını elde etmeleri anlamında.

Fakat Sovyet hükümeti bu barış koşullarını önerdiğinde, kendisi derhal bunu yerine getirmeye girişmeli, yani bugün bizi hâlâ yükümlü kılan, Çar'ın imzaladığı ve Rus kapitalistlerine Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. yağmalanmasını vaat eden gizli anlaşmaları açıklamalı ve feshetmelidir. Ayrıca Ukraynalıların ve Finlandiyalıların koşullarını derhal yerine getirmekle, Rusya'daki bütün yabancı kavimler gibi onlar için de, ayrılma özgürlüğü de dahil tam özgürlük sağlamak, aynı ilkeyi ***tüm*** Ermenistan'a uygulamak, Ermenistan'ı ve işgal ettiğimiz Türk topraklarını vs. terketmeyi üstlenmekle yükümlüyüz.

Kapitalistler bu barış koşullarını iyilikle kabul etmeyeceklerdir, fakat bu koşullar bütün halklarda öyle büyük bir sempati yaratacak, dünya çapında tarihi öneme sahip öyle muazzam bir coşku patlamasına neden olacak, bu yağmacı savaşın uzaması üzerine öylesine genel

bir öfke yaratacaktır ki, büyük ihtimalle, derhal bir ateşkese varıp, barış görüşmelerine başlamak için onay elde edeceğiz. Çünkü savaşa karşı işçi devrimi her yerde durdurulmaz biçimde gelişiyor ve bu devrimi ilerletecek olan (*bütün* emperyalist hükümetlerin, bu arada Kerenski hükümetinin de çoktan bu yana işçi ve köylüleri kandırdıkları) barışa dair laflar değil, sadece kapitalistlerden kopmak ve barış önermektir.

En ihtimal dışı şey gerçekleşecek olursa, yani savaşan devletlerden hiçbiri ateşkese bile yanaşmazsa, o zaman bizim açımızdan savaş gerçekten dayatılan, gerçekten haklı bir savunma savaşı olacaktır. Proletarya ve yoksul köylülüğün bunu anlayacak olması, kendi başına bu bile, Rusya'yı askeri açıdan da, özellikle halkı yağmalayan kapitalistlerden koptuktan sonra, daha güçlü kılacaktır. O zaman bizim açımızdan savaşın sadece sözde değil, gerçekte, bütün ülkelerin ezilen sınıflarıyla ittifak halinde, bütün dünyanın ezilen halklarıyla ittifak halinde yürüttüğümüz bir savaş olacağından söz bile etmiyoruz.

Bazen özellikle ürkek ve darkafalı insanların inanmaya yatkın olduğu ve İngiliz ve diğer kapitalistlerle yağmacı ittifakımızı bozarsak onların Rus devrimine ağır zararlar verebilecekleri yolundaki kapitalistlerin iddialarına karşı halkı özellikle uyarmak gerekir. Bu iddia baştan sona yalandır, çünkü bankerlerin zenginleşmesini sağlayan "müttefiklerin mali desteği", Rus işçi ve köylülerine ancak asılan birine ilmik ne kadar yardım ederse o kadar "yardım" eder. Rusya'da yeterince tahıl, kömür, petrol, demir mevcuttur; bu ürünleri doğru paylaştırabilmek için sadece, halkı yağmalayan çiftlik sahipleri ve kapitalistlerden kurtulmak gerekir. Rus halkına onun şimdiki müttefiklerinden gelecek askeri bir tehdit olasılığına gelince, Fransızların ve İtalyanların birliklerini Almanlarınkiyle birleştirip, adil bir barış öneren Rusya üstüne göndereceğini varsaymak açıkça saçma bir varsayımdır; fakat İngiltere, Amerika ve Japonya Rusya'ya savaş açacak olsalar bile (ki bu onlar için son derece zordur, çünkü bu savaş hem kitleler nezdinde hiç popüler olmayacaktır, hem de bu ülkelerin kapitalistlerinin maddi çıkarları Asya'nın paylaşılması ve özellikle de Çin'in yağmalanması hu-

susunda ayrılmaktadır), bu savaş Rusya'ya, Almanya, Avusturya ve Türkiye'ye karşı savaşın verdiği zarardan yüz kat daha az zarar verecektir.

EMEKÇİLERE TOPRAK

4) Sovyet Hükümeti derhal büyük toprak mülkiyeti üzerinde özel mülkiyetin tazminatsız kaldırıldığını açıklamalı ve Kurucu Meclis sorunu karara bağlayasıya kadar bu toprakları Köylü Komitelerinin idaresine vermelidir. Toprak sahiplerinin demirbaşı da, ilk planda mutlaka en yoksul köylülerin kullanımına parasız verilmesi koşuluyla, bu Köylü Komitelerinin idaresine bırakılmalıdır.

Köylülüğün ezici çoğunluğunun çoktan beri gerek kongre kararlarında gerekse de taşradan gelen yüzlerce talimatta (Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin 242 adet talimatının "İzvestiya"daki özetinden de görüleceği gibi) talep ettiği bu önlemler mutlaka ve derhal gereklidir. Köylülüğün "koalisyon" hükümeti zamanında fazlasıyla acısını çektiği erteleme artık imkânsızdır.

Bu önlemleri almakta tereddüt eden her hükümet, işçi ve köylü ayaklanmasıyla yıkılınayı ve ezilmeyi hakeden ***halk düşmanı*** bir hükümet olarak kabul edilmelidir. Ve tersine, ancak bu önlemleri uygulayan bir hükümet halk hükümeti olacaktır.

AÇLIK VE PERİŞANLIĞA KARŞI SAVAŞ

5) Sovyet Hükümeti derhal tüm devlet çapında üretim ve tüketim üzerinde işçi denetimini yürürlüğe koymalıdır. Bunu yapmazsa, 6 Mayıs deneyiminin göstermiş olduğu gibi, bütün reform vaatleri ve bunların uygulanmasına yönelik girişimler boşunadır ve ülke haftadan haftaya açlık ve inanılmaz bir felaket tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Bankaların ve sigortacılığın, ayrıca en önemli sanayi dallarının (petrol, taşkömürü, demir, şeker vs. sanayii) derhal ulusallaştırılması, bunun yanı sıra ticaret sırrının mutlaka kaldırılması ve devlet siparişle-

rinden zenginleşen, hesap vermekten, kazanç ve servetlerinin adil biçimde vergilendirilmesinden kaçan sayıları son derece az kapitalist üzerinde işçi ve köylülerin acımasız denetiminin yürürlüğe konması gereklidir.

Ne orta köylülerin, ne de Kazakların ya da küçük zanaatkârların mülklerinin tek kuruşuna bile el koymayan bu önlemler, savaş yükünün eşitçe dağıtılması yararına kesinlikle adil ve açlıkla mücadelenin yararına kesinlikle ertelenemez önlemlerdir. Ancak kapitalist yağmacılar dizginlendikten ve üretimin kasıtlı durdurulmasına bir son verildikten sonra emek üretkenliğinin yükseltilmesi, genel çalışma yükümlülüğünün yürürlüğe konması, *sanayi ürünleriyle tahıl mübadelesinin doğru* yapılması, zenginlerin sakladığı milyarlar tutarındaki kâğıt paranın yeniden devlet hazinesine dönmesi sağlanabilecektir.

Bu önlemler olmadan, büyük toprak mülkiyeti üzerinde özel mülkiyetin bedelsiz kaldırılması da imkânsızdır, çünkü büyük toprak mülkiyeti büyük ölçüde bankalarda ipoteklidir ve büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin çıkarları ayrılmaz biçimde birbiriyle kaynaşmıştır.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Tüm-Rusya MYK [Merkez Yürütme Komitesi —ÇN] Ekonomi Şubesinin son kararı ("Raboçaya Gazeta", No. 152), hükümetin aldığı önlemlerin (örneğin toprak sahipleri ve Kulakları zenginleştirmek için tahıl fiyatlarını yükseltmek) sadece "*zararlı* olduğunu", "Hükümet bünyesinde kurulan ekonomik yaşamın düzenlenmesi için merkezi organların ***tam bir atalet*** içinde bulunduğu" gerçeğini değil, aynı zamanda bu Hükümetin ***"yasaları ihlal ettiği"ni*** de saptıyor. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin hükümet eden partilerinin bu itirafı, burjuvaziyle anlaşma politikasının caniyaneliğini bir kez daha gösteriyor.

ÇİFTLİK SAHİPLERİ VE KAPİTALİSTLERİN KARŞI-DEVRİMİNE KARŞI MÜCADELE

6) Kornilov ve Kaledin ayaklanması, başta Kadet Partisi ("Halkın Özgürlüğü") olmak üzere tüm toprak sahipleri ve kapitalistler sınıfı ta-

rafından desteklendi. Bu, MYK "İzvestiya"sında yayınlanan olgularla tamamen kanıtlanmıştır.

Fakat ne bu karşı-devrimi tam olarak bastırmak, ne de incelemek yönünde en ufak birşey yapılmadı ve iktidar Sovyetlere geçmeden de ciddi hiçbir şey yapılamaz. Devlet iktidarına sahip olmayan hiçbir komisyon tam bir inceleme yürütemez, suçluları tutuklayamaz vs. Bunu yalnızca Sovyet Hükümeti yapabilir ve yapmalıdır. Yalnızca Sovyet Hükümeti; burjuva karşı-devriminin Kornilovcu general ve elebaşılarını (Guçkov, Milyukov, Ryabuşinski, Maklakov ve ortakları) tutuklayan, karşı-devrimci birlikleri (Devlet Duması, subay kurulları vs.) fesheden, bunların üyelerini yerel Sovyetlerin denetimi altına veren, karşı-devrimci ordu birliklerini dağıtan Sovyet Hükümeti, Rusya'yı "Kornilovcu" girişimlerin kaçınılmaz tekrarından koruyabilir.

Yalnızca Sovyet Hükümeti, Kornilov serüveninin ve hakeza burjuvazinin tahrik ettikleri de dahil tüm diğer meselelerin tam ve alenen incelenmesi için bir komisyon görevlendirebilir, ve Bolşevik Parti de kendi payına işçilere, ancak böyle bir Komisyonu dinleme ve destekleme çağrısı yapacaktır.

Yalnızca Sovyet Hükümeti, örneğin kapitalistlerin halktan gaspedilen milyonlar sayesinde en büyük matbaaları ve gazetelerin çoğunu ele geçirmeleri gibi büyük haksızlıklarla başarıyla mücadele edebilir. Karşı-devrimci burjuva gazeteler ("Reç", "Ruskoye Slovo" vs.) yasaklanmalı, matbaalarına el konmalı, gazetelerdeki özel ilanlar devlet tekeli ilan edilmeli ve bu ilanlar Sovyetlerin çıkardığı, köylülere gerçeği söyleyen hükümet gazetesine havale edilmelidir. Cezasız yalan ve iftiranın, halkın aldatılmasının, köylülerin yanıltılmasının, karşı-devrim hazırlığının güçlü aleti ancak böyle burjuvazinin elinden alınabilir ve alınmalıdır.

DEVRİMİN BARIŞÇIL GELİŞİMİ

7) Rusya demokrasisine, Sovyetlere, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilere şimdi, devrim tarihinde olağanüstü ender rastlanan, Kuru-

cu Meclis'in saptanan zamanda, herhangi bir yeni erteleme olmadan toplantıya çağrılmasını güvence altına alma, ülkeyi askeri ve ekonomik bir felaket tehlikesinden kurtarma, devrimin barışçıl gelişimini garantileme imkânı verilmiştir.

Sovyetler, yukarıda açıklanan programı uygulamak üzere devlet iktidarını tamamen ve yalnızca kendi ellerine alırlarsa, Sovyetlere sadece Rusya nüfusunun onda dokuzunun, işçi sınıfının ve köylülüğün ezici çoğunluğunun desteği garanti değildir. Sovyetlere aynı zamanda ordunun ve halkın çoğunluğunun muazzam devrimci coşkusu, açlık ve savaş üzerinde zafer elde etmek için zorunlu olan coşku da garantidir.

Sovyetler yalpalamadığı takdirde, şimdi Sovyetlere karşı herhangi bir direnişin en küçük bir biçimde sözü bile edilemez. Hiçbir sınıf Sovyetlere karşı bir ayaklanma kışkırtmaya cesaret edemeyecektir ve Kornilov olayı deneyiminin kulaklarına küpe olduğu toprak sahipleri ve kapitalistler, Sovyetlerin ultimatif talebi karşısında iktidarı barışçıl biçimde bırakacaklardır. Kapitalistlerin Sovyetlerin programına karşı direnişinin üstesinden gelmek için sömürücüleri işçilerin ve köylülerin denetimine bırakmak ve söz dinlemeyenleri kısa bir süre tutuklayıp bütün servetlerine el koyma gibi önlemlerle cezalandırmak yetecektir.

Sovyetler tüm iktidarı alırlarsa, şimdi bile —ve büyük ihtimalle bu son şansları— devrimin barışçıl gelişimini, delegelerin halk tarafından barış içinde seçilmesini, Sovyetler içinde partilerin barışçıl mücadelesini, çeşitli partilerin programlarının pratikte denenmesini, iktidarın bir partinin elinden diğerine barışçıl geçişini güvence altına alabileceklerdir.

Bu olanak kaçırılırsa, 20 Nisan hareketinden Kornilov olayına kadar devrimin gelişiminin tüm seyri, burjuvaziyle proletarya arasında çok şiddetli bir içsavaşın kaçınılmaz olduğunu gösteriyor. Kaçınılmaz felaket bu savaşı yakınlaştıracaktır. İnsan aklının alabileceği bütün olgu ve düşüncelerin gösterdiği gibi, bu savaş işçi sınıfının tam zaferiyle sonuçlanacaktır, işçi sınıfı, yukarıda açıklanan programı uygulayabilmesi için, yoksul köylülük tarafından desteklenecektir; ne var ki bu savaş çok ağır, çok kanlı olabilir, onbinlerce toprak sahibi, kapitalist ve

onlara sempati duyan subayın hayatına malolabilir. Proletarya, devrimi kurtarmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacaktır, açıklanan programın dışında ise devrimi kurtarmak mümkün değildir. Sovyetler devrimin barışçıl gelişimi için son şanslarını gerçekleştirmek isterlerse, proletarya Sovyetleri bütün olanaklarıyla destekleyecektir.

9–10 Ekim (26–27 Eylül) 1917

BOLŞEVİKLER DEVLET İKTİDARINI KORUYABİLECEKLER Mİ?[81]

Bolşevikler hariç, "Reç"ten "Novaya Jizn"e, Kadet-Kornilovculardan yarı Bolşeviklere kadar ***bütün*** eğilimler hangi hususta birleşiyorlar?

Bolşeviklerin ya asla iktidarı tek başına almayı göze alamayacakları, ya da bunu göze alır ve devlet erkini ele geçirirlerse, onu çok kısa bir süre için bile koruyamayacakları hususunda.

Herhangi biri, tek başına Bolşeviklerin tüm devlet iktidarını alması sorununun son derece gerçek dışı bir politik sorun olduğu, bunu ancak herhangi bir "fanatik"in en kötü kibirinin gerçek sayabileceği itirazında bulunacak olursa, çeşitli "eğilimler"den en sorumlu ve en nüfuzlu politik parti ve akımların açıklamalarını tam olarak aktararak bu itirazı çürüteceğiz.

Fakat önce sözünü ettiğimiz sorunlardan birincisiyle ilgili birkaç söz: Bolşevikler tek başlarına tüm devlet iktidarını almayı göze alabilecekler mi? Daha Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nde, Tsereteli'nin yaptığı bakanlık konuşmalarından birine müdahalede bulunduğum sırada, bu soruyu kesin bir evetle yanıtlama olanağı bulmuştum. Ben ne basında ne de sözlü ifadelerde, Bolşeviklerin iktidarı tek başına almamaları gerektiği yönünde herhangi bir açıklamaya rastlamadım. Ben

eskiden olduğu gibi şimdi de, genelde politik bir partinin, özelde ise en ileri sınıfın partisinin, iktidarı ele geçirme olanağına sahip olduğu bir anda iktidarı almaktan vazgeçerse, varolmayı hak etmediği, parti olarak görülmeyi hak etmediği, her açıdan bir hiç olduğu düşüncesindeyim.

Şimdi, ilgilendiğimiz soruna ilişkin Kadetlerin, Sosyal-Devrimcilerin ve yarı Bolşeviklerin (çeyrek Bolşevik demeyi tercih ederim) açıklamalarını aktarmak istiyoruz.

16 Eylül tarihli "Reç"in baş yazarı şöyle yazıyor:

> "... Aleksander Tiyatrosu'nun salonunda görüş ayrılığı ve karışıklık hüküm sürüyor ve sosyalist basın da aynı tabloyu yansıtıyor. Sadece Bolşeviklerin bakış açısı kesinlik ve düzlüğüyle diğerlerinden ayrılıyor. Konferans'ta bu azınlığın bakış açısıdır, Sovyetlerde ise giderek güçlenen akımdır. Fakat, hitabetteki tüm saldırganlığa, kendini beğenmiş safsatalarına, reklamını yaptığı özgüvenine rağmen Bolşevikler, bazı fanatikler dışında, sadece birer farfaradır. 'Tüm iktidarı' almayı kendi istekleriyle denemeyeceklerdir. Dağıtıcılar ve yıkıcıların bu daniskaları aslında, ruhlarının derinliklerinde gerek cehaletlerini, gerekse de bugünkü başarılarının kısa ömürlü olduğunu çok iyi bilen korkaklardır. Hepimiz gibi onlar da nihai zaferlerinin ilk gününün, aynı zamanda ani çöküşlerinin ilk günü olacağını çok iyi biliyorlar. Yaradılışları itibariyle sorumsuz, yöntemleri ve araçları itibariyle anarşist olan bu kişileri, politik düşüncenin akımlarından sadece biri —daha doğrusu sapkınlıklarından biri— olarak düşünmek gerekir. Bolşevizmden uzun yıllar için kurtulmanın, onu halletmenin en iyi yolu, ülkenin kaderini Bolşevik liderlerin eline vermek olurdu. Bu tür deneylerin uygunsuzluğu ve zararları bilinmese, insan çaresizlikten böylesine kahramanca çarelerde de karar kılabilirdi. Ne mutlu ki, yineliyoruz, günümüzün bu hüzün verici kahramanları gerçekte kesinlikle tüm iktidarı ele geçirmeyi hedeflemiyorlar. Onlar için yaratıcı bir çalışma asla söz konusu değil. O nedenle bütün kesinlikleri ve düzlükleri politik kürsü alanıyla, miting nutukçuluğuyla sınırlıdır. Pratikte konumları hiçbir açıdan dikkate alınmaz. Ayrıca: bir noktada belli bir reel etkisi de var: 'sosyalist düşünce'nin tüm diğer eğilimlerini, Bolşevik bakış açısının reddinde birleştiriyor..."

Kadetler böyle değerlendiriyorlar. Şimdi de Rusya'nın en büyük "egemen ve hükümet eden" partisi "Sosyal-Devrimciler"in, aynı şekilde imzasız, yani 21 Eylül tarihli resmi organları "Dyelo Naroda"nın yazı kurulu başmakalesinden aldığımız tavrı:

> "... Burjuvazi, Konferans'ın onayladığı platform zemininde Kurucu Meclis'e kadar demokrasiyle işbirliği yapmaya niyetli değilse, o zaman ***koalisyon Konferans partileri içinde oluşmalıdır.*** Bu, koalisyonu savunanlar için ağır bir özveridir, fakat iktidarın 'saf çizgisi' fikrini savunanlar da bununla hemfikir olmalıdır. Fakat biz bu noktada bir anlaşmanın sağlanamayabileceğinden korkuyoruz. Ve o zaman da geriye üçüncü ve son kombinezon kalıyor: o zaman Konferans'ta ***prensip olarak*** iktidarın homojenliği fikrini savunan kesim iktidarı örgütlemekle ***yükümlüdür.***
>
> Açık açık söyleyelim: ***Bolşevikler kabineyi kurmakla yükümlü olacaktır.*** Bolşevikler var güçleriyle devrimci demokrasiye koalisyona karşı nefreti aşıladılar, 'uzlaşma politikası' ortadan kalkarsa herşeyin düzeleceği vaadinde bulundular ve ülkenin bütün sefaletini bu politikaya dayandırdılar.
>
> Yaptıkları ***ajitasyonun*** etkisinin bilincinde idilerse, ***kitleleri aldatmadılarsa,*** bol keseden verdikleri sözü ***yerine getirmekle yükümlüdürler.***
>
> Mesele açık konmuştur.
>
> Ve sakın iktidarı devralmanın imkânsızlığına ilişkin çabucak oluşturulan teorinin arkasına saklanmak için sonuç vermeyen çabalara girmesinler.
>
> Bu tür teorileri demokrasi kabul etmeyecektir.
>
> Koalisyon yandaşları ise onlara aynı zamanda tam destek güvencesi vermelidir. Önümüzde duran üç kombinezon, üç yol bunlardır — başka yol yoktur!" (İtalikler "Dyelo Naroda"nın.)

Sosyal-Devrimciler böyle değerlendiriyor. Ve son olarak "Novaya Jizn"den "çeyrek Bolşevikler"in[82] "tavrı" (tabii iki sandalye arasında oturmaya çalışmaya tavır denebilirse). 23 Eylül tarihli "Novaya Jizn"in yazı kurulu başmakalesinden aktarıyoruz:

"... Konovalov ve Kişkin'le koalisyon yeniden kurulursa, bu, koalisyonun yeni bir teslimiyetinden ve Konferans'ın 14 Ağustos platformu temelinde sorumlu bir hükümet üzerine aldığı kararın kaldırılmasından başka birşey olmayacaktır...

... Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin homojen bir hükümeti, hesap verme yükümlülüğünün, tıpkı koalisyon kabinesindeki sorumlu sosyalist bakanlar kadar az bilincinde olacaktır... Böyle bir hükümet sadece devrimin 'diri güçleri'ni etrafında toplayacak durumda olmamakla kalmayacak, aynı zamanda onun proleter öncüsünün biraz olsun aktif bir desteğine de bel bağlayamayacaktır.

Başka tipte bir homojen hükümetin, 'proletarya ve yoksul köylülüğün' bir hükümetinin kurulması ise mevcut durumdan çıkış yolu için daha iyi değil, çok daha kötü bir çare olacaktır; daha doğrusu bu bir çare değil, düpedüz bir felaket olacaktır. Böyle bir şiar ise'Raboçi Put'un zaman zaman çekingen ve daha sonra sistematik olarak 'düzeltilen' düşünceleri dışında kimse tarafından ortaya atılmıyor doğrusu...

(Bu apaçık yalanı, 21 Eylül tarihli "Dyelo Naroda"nın başyazısını bile unutmuş olan sorumlu yazarlar "cesaretle" kaleme alıyorlar.)

"Bolşevikler şimdi resmen 'Tüm İktidar Sovyetlere' şiarını yeniden canlandırdılar. Temmuz günlerinden sonra Sovyetler, Merkez Yürütme Komitesi aracılığıyla aktif anti-Bolşevik politika yoluna kararlılıkla girdiklerinde Bolşevikler bu şiardan vazgeçmişlerdi. Ne var ki şimdi 'Sovyetler çizgisi' sadece restore edilmiş olarak görmekle kalınamaz, hatta planlanan Sovyetler Kongresi'nin Bolşevik bir çoğunluk ortaya çıkaracağını beklemek için bile yeterli neden var. Bu koşullar altında Bolşevikler tarafından yeniden ortaya atılan 'Tüm İktidar Sovyetlere' şiarı, doğrudan doğruya proletarya ve 'yoksul köylülüğün' diktatörlüğünü hedefleyen bir 'taktik çizgi'dir. Gerçi Sovyetlerden, Köylü Temsilcileri Sovyetleri de anlaşılmaktadır, ve böylece Bolşevik şiar, tüm Rusya demokrasisinin ezici kesimine dayanan bir hükümet öngörmektedir. Ancak bu durumda 'Tüm İktidar Sovyetlere' şiarı, bağımsız anlamını yitiriyor, çünkü bileşimleri nedeniyle Sovyetleri, Konferans tarafından oluşturulan 'Ön Parlamento'yla neredeyse anlamdaş kılıyor!" ...

"Novaya Jizn"in bu iddiası arsızca bir yalandır ve demokratizmin taklit ve tahrifinin, demokratizmle "neredeyse anlamdaş" olduğu açıklamasına çıkar. Ön Parlamento, halk içinde bir azınlığın, özellikle Kuskova, Berkenheim, Çaykovski ve ortaklarının[83] iradesini çoğunluğun iradesiymiş gibi gösteren bir ***sahtekârlıktır.*** Bu birincisi. İkincisi, Avksentyev ve Çaykovski'nin tahrif ettiği Köylü Sovyetleri bile Konferans'ta öylesine büyük bir koalisyon karşıtları oranı oluşturmuştur ki, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleriyle birlik, mutlaka ***koalisyonun yıkılması*** sonucunu doğururdu. Üçüncüsü, "Tüm İktidar Sovyetlere", Köylü Sovyetlerinin iktidarının esas olarak kıra uzanacağı anlamına gelir, köylerde ise ***yoksul*** köylülerin üstünlüğü kesindir...

> "Bu bir ve aynı şeyse, Bolşevik şiar derhal gündemden kaldırılmalıdır. Fakat 'İktidar Sovyetlere' şiarı sadece proletaryanın diktatörlüğünü gizliyorsa, bu iktidar devrimin yenilgisi ve çöküşü anlamına gelir.
>
> Sadece ülkenin diğer sınıflarından değil, demokrasinin gerçek diri güçlerinden de tecrit olmuş proletaryanın, ne devlet aygıtını teknik olarak ele geçirebilecek ve bugünkü olağanüstü karmaşık durumda işletebilecek durumda olduğunu, ne de bütün düşman güçlerin, sadece proletarya diktatörlüğünü değil, onunla birlikte aynı zamanda tüm devrimi süpürüp atacak olan baskısına politik olarak dayanamayacağını kanıtlamaya gerek var mı?
>
> Anın gereklerine uygun biricik hükümet, demokrasi içinde gerçekten dürüst bir koalisyondur..."

*

Yaptığımız bu uzun alıntılar için okurdan özür dileriz; fakat bunlar mutlaka gerekliydi. Bolşevik düşmanı çeşitli partilerin tavrını tam olarak ortaya koymak gerekliydi. Son derece önemli şu hususu, bütün bu partilerin, tüm iktidarın tek başına Bolşevikler tarafından ele geçirilmesini sadece son derece reel değil, aynı zamanda güncel bir sorun olarak, günün sorunu olarak kabul ettiklerini kanıtlamak gerekliydi.

Şimdi de Kadetlerden "Novaya Jizn"e kadar "hepsinin", onlara dayanarak Bolşeviklerin iktidarı koruyamayacaklarına inandığı argümanların tahliline geçelim.

Sağlam "Reç" hiçbir argüman ileri sürmüyor. Sadece, Bolşeviklere en seçkin ve azgın küfürleri yağdırıyor. Aktardığımız alıntı, başka şeylerin yanı sıra, "Reç"in Bolşevikleri iktidarı ele geçirmeye "tahrik ettiğini" sanmanın ve bu nedenle de "Aman dikkat, yoldaşlar, düşmanın öğütlediği şey mutlaka kötüdür!" diye düşünmenin ne kadar yanlış olacağını da kanıtlıyor. Gerek genel, gerek somut nitelikli düşünceleri nesnel biçimde gözden geçirmek yerine, burjuvazinin bizi iktidarı ele geçirmeye "tahrik ettiğine" "inandırılırsak", burjuvazi tarafından dolandırılmış oluruz, çünkü burjuvazi mutlaka her zaman nefretle dolu olarak, Bolşeviklerin iktidarı alması halinde milyonlarca belanın geleceği kehanetinde bulunacak, her zaman şöyle haykıracaktır: "Bolşeviklerden bir çırpıda ve uzun süre için kurtulmanın en iyi yolu, onlara iktidarı aldırtmak ve sonra paramparça etmektir." Aslında bu yaygara da, eğer isterseniz, bir "provokasyon"dur, fakat tersinden. Kadetler ve burjuvalar bize iktidarı alma "öğüdünde" hiçbir zaman bulunmadılar, bulunmuyorlar; sadece iktidar görevlerinin güya çözümsüzlüğüyle bizim ***gözümüzü yıldırmaya*** çalışıyorlar.

Hayır. Ürkmüş burjuvaların yaygarası gözümüzü korkutmamalı. Önümüze hiçbir zaman "çözümsüz" toplumsal görevler koymadığımızda ısrarlı olmayız, ancak son derece zor bir durumdan çıkış yolu olarak derhal sosyalizm yolunda atılacak adımların ***tamamen*** çözülebilir görevlerini ***sadece*** proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü ***çözecektir.*** Rusya'da proletaryanın iktidarı ele geçirmesi halinde bugün zafer, hem de kalıcı zafer her zamankinden ve herhangi bir yerdekinden daha garantidir.

Biz, şu ya da bu anı elverişsiz kılan ***somut*** koşulları salt pratik açıdan değerlendirmek istiyoruz, ancak burjuvazinin vahşi ulumasının bir an bile gözümüzü yıldırmasına izin vermeyeceğiz ve tüm iktidarın Bolşevikler tarafından ele geçirilmesinin gerçekten ***günün sorunu*** haline geldiğini bir an bile unutmayacağız. Bunu "unutmamız", bugün

Partimiz için iktidarı almayı "vakitsiz" bulmamızdan daha büyük bir tehlikedir. Bu açıdan bugün bir "vakitsizlik" söz konusu ***değildir:*** milyonda bir ya da iki dışında bütün şans bundan yanadır.

"Reç"in kötü niyetli küfürleri üzerine şunları yineleyebiliriz ve yinelemeliyiz:

Övgünün yumuşak haracında değil,
Öfkenin vahşi nefret ulumasında
Alkış sesini duyuyoruz.

Burjuvazinin bize vahşi bir nefret duyması, bizim halka burjuvazinin egemenliğini yıkınanın ***doğru*** yolunu ve aracını gösterdiğimiz gerçeğinin en anlaşılır açıklamalarından biridir.

*

"Dyelo Naroda" bu kez, seyrek rastlanan bir istisna olarak bizi küfürleriyle şereflendirmiyor, fakat en ufak bir kanıt da sunmuyor. Yaptığı şey sadece bizi dolaylı olarak, imalar yoluyla, şu perspektifle ***korkutmaya*** çalışmak: "Bolşevikler kabineyi kurmakla yükümlü olacaklar". Bizi korkutmak isteyen Sosyal-Devrimcilerin bizzat kendilerinin, ürkmüş liberallerin hayaletinden içtenlikle ölümcül bir korkuya kapıldıklarını çok iyi düşünebiliyorum. Aynı şekilde, bu Sosyal-Devrimcilerin, Merkez Yürütme Komitesi ve benzeri "İlişki" Komisyonları (yani Kadetlerle ilişki halinde olan, daha basit söylendiğinde Kadetlerle kardeş olmuş komisyonlar) gibi özellikle yüksek ve özellikle yozlaşmış herhangi bir kurumdaki bazı Bolşeviklerin gözünü korkutabileceklerini düşünebiliyorum; çünkü birincisi, tüm bu Merkez Yürütme Komitelerinde, "Ön Parlamento"da vs. atmosfer kusturacak kadar iğrenç ve pistir, bu atmosferin uzun süre solunması ***herkes*** için zararlıdır — ve ikincisi, içtenlik bulaşıcıdır, içtenlikle yılmış bir darkafalı, tek bir devrimciyi bile geçici olarak bir darkafalıya dönüştürebilir.

Ne var ki Kadetlerle birlikte bakan olma ya da Kadetlerin gözünde bakan olmaya layık olma talihsizliğine uğrayan Sosyal-Devrimcinin bu içten korkusu "insani" açıdan ne kadar anlaşılır olsa da, kolayca

proletaryaya ihanetin sınırına varabilecek bu yılgınlık politik bir hatadır. Nesnel argümanlarınızı gösterin baylar! Gözümüzün sizin korkunuzla yılacağını ummayın hiç!

*

Bu kez doğru dürüst argümanlara sadece "Novaya Jizn"de rastlıyoruz. Bu kez "Novaya Jizn" burjuvazinin avukatı olarak, bu "her bakımdan hoş bayan"a, Bolşeviklerin savunucusu gibi "şok edici" bir rolden daha çok yakışan bir rolde ortaya çıkıyor.

Avukat *altı* argüman ileri sürüyor:

1) Proletarya "ülkenin öteki sınıflarından tecrit olmuştur."

2) "Demokrasinin gerçekten diri güçlerinden tecrit olmuştur."

3) "Teknik olarak devlet aygıtını ele geçirecek durumda olmayacaktır."

4) "Bu aygıtı işletemeyecektir."

5) "Durum olağanüstü karmaşıktır."

6) Proletarya, "sadece proletarya diktatörlüğünü değil, onunla birlikte aynı zamanda tüm devrimi süpürüp atacak olan düşman güçlerin muazzam baskısına dayanamayacaktır."

Birinci argüman, "Novaya Jizn" tarafından düpedüz gülünç derecede beceriksizce ortaya konmuştur, çünkü kapitalist ve yarı-kapitalist toplumda sadece üç sınıf tanıyoruz: Burjuvazi, küçük-burjuvazi (başlıca temsilcisi olan köylülükle birlikte) ve proletarya. Proletaryanın burjuvaziye karşı savaşı söz konusuyken, burjuvaziye karşı devrimi söz konusuyken, proletaryanın diğer sınıflardan tecrit olduğundan sözetmenin anlamı ne?

Herhalde "Novaya Jizn", proletaryanın köylülükten tecrit olduğundan sözetmek istiyordu, çünkü burada toprak sahiplerini söz konusu etmek gerçekten mümkün değildi. Fakat bugün proletaryanın köylülükten tecrit olduğunu da açık ve berrak şekilde söyleyemezdi, çünkü böyle bir iddianın yanlışlığı derhal göze çarpar.

Hangi bir kapitalist ülkede proletaryanın küçük-burjuvaziden —elbette burjuvaziye karşı bir devrimde— bugün proletaryanın Rus-

ya'da olduğu kadar az tecrit olduğunu düşünmek imkânsızdır. Nesnel ve tartışma götürmez veriler, önümüze, Tseretelici "Buligin Duması"nın, yani ünlü "Demokratik" Konferans'ın "kuryelerine" göre düzenlenmiş, burjuvaziyle koalisyondan yana ve bu koalisyona karşı en son oylama sonuçlarını seriyor. Sovyet kuryelerinin sonuçları şöyle:

	Koalisyondan yana	Koalisyona karşı
İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri	83	192
Köylü Temsilcileri Sovyetleri	102	70
Toplam	185	262

O halde bir bütün olarak çoğunluk: Burjuvaziyle koalisyona ***karşı*** proleter şiarından yanadır. Ve yukarıda Kadetlerin bile Sovyetlerde Bolşevik etkinin güçlendiğini kabul etmek zorunda kaldıklarını gördük. Ve burada Sovyetlerin ***dünkü*** liderlerinin, merkezi organlarda kesin bir çoğunluğa sahip Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin toplantıya çağırdığı bir konferans söz konusudur! Bolşeviklerin Sovyetlerdeki ***gerçek*** üstünlüğünün burada ***çok az değerlendirildiği*** açıktır.

Gerek burjuvaziyle koalisyonla ilgili olarak, gerekse de toprakbeyi arazilerinin derhal Köylü Komitelerine devredilmesiyle ilgili olarak Bolşevikler, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinde şimdiden ***çoğunluğa, halkın çoğunluğuna,*** küçük-burjuvazinin çoğunluğuna sahiptir. "Raboçi Put" 24 Eylül tarihli 19. sayısında Sosyal-Devrimci organ "Znamya Truda"nın 25. sayısından, 18 Eylül'de Petrograd'da yapılan Vilayetler Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin Konferansı[84] üzerine haberler aktarıyor. Bu Konferans'ta dört Köylü Sovyetinin (Kostroma, Moskova, Samara, Taurya vilayetleri) Yürütme Komiteleri sınırsız koalisyondan yana oy kullandılar. Kadetlerin dışlandığı koalisyonu ***üç*** vilayetin ve ***iki*** ordunun (Vladimir, Ryazan ve Karadeniz Bölgesi) Yürütme Komiteleri savunmuştur. Fakat 23 vilayet ve ***dört*** ordunun Yürütme Komiteleri koalisyona karşı oy kullanmışlardır.

Demek ki köylülerin çoğunluğu koalisyona karşıdır!

"Proletaryanın tecrit olması" böyledir işte.

Ayrıca, dikkat etmek gerekir ki, koalisyondan yana oy kullananlar, ücretli işçi çalıştıran zengin köylü ve büyük toprak sahiplerinin nispeten daha çok bulunduğu Samara, Taurya ve Karadeniz Bölgesi olmak üzere üç sınır vilayetiyle, köy burjuvazisinin Rusya'nın çoğu vilayetlerinden daha güçlü olduğu dört sanayi vilayetidir (Vladimir, Ryazan, Kostroma ve Moskova). ***"Zengin"*** köylülerin ağır bastığı vilayetlerde ***yoksul*** köylülerin tavrına ilişkin bir fikir edinebilmek için, bu soruna ilişkin daha ayrıntılı veriler toplamak ilginç olurdu.

Ayrıca "ulusal gruplar" içinde koalisyon karşıtlarının 15'e karşı 40 oy gibi güçlü bir çoğunluk olmaları da ilginçtir. Bonapartist Kerenski ve ortaklarının Rusya'nın tam haklara sahip olmayan uluslarına karşı uyguladığı ilhakçı vahşi şiddet politikası ürününü vermiştir. Ezilen ulusların nüfusunun geniş kitlesi, yani bu ulusların küçük-burjuva kitlesi Rusya proletaryasına burjuvaziden daha çok güveniyor, çünkü tarih burada ezilen ulusların kendilerini ezenlere karşı kurtuluş savaşını gündeme koymuştur. Burjuvazi ezilen ulusların özgürlük davasına alçakça ihanet etti, proletarya ise özgürlük davasına sadık kalıyor.

Ulusal sorun ve tarım sorunu bugün Rusya nüfusunun küçük-burjuva kitleleri için asıl sorunlardır. Bu tartışma götürmez. Ve her iki sorunda da proletarya kesinlikle "tecrit olmuş ***değildir.***" Proletarya halkın çoğunluğunu arkasına almıştır. Bu iki sorunda ***sadece*** proletarya, proleter devlet erkine sadece halkın çoğunluğunun desteğini değil, aynı zamanda kitleler arasında gerçek bir devrimci coşku fırtınası yaratmayı garanti edebilecek böylesine kararlı, gerçekten "devrimci-demokrat" bir politika yapabilir. Çünkü birincisi, kitleler bu hükümet altında, Çarlık altında olduğu gibi köylülerin çiftlik sahipleri tarafından, Ukraynalıların Büyük Ruslar tarafından acımasızca ezilmesiyle, büyük lafların ardına gizlen[illegible]nzer bir politikayı cumhuriyette de sürdürme çabasıyla, eziyetle, haksızlık[illegible]trika ve ihmalle, hileyle (ki Kerenski köylülere ve ezilen uluslara bunların tümünü bahşetmiştir) karşılaşmayacaklardır. tersine eylemle kanıtlanmış sıcak bir sempati, çiftlik sahiplerine karşı derhal ve devrimci önlemler, Finlandiya, Ukrayna,

Beyaz Rusya için, Müslümanlar vs. için ***tam*** özgürlüğün yeniden kurulmasını bulacaklardır.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik beyler bunu pekâlâ biliyor ve bu nedenle kooperatiflerin yarı-Kadet önde gelenlerini kitlelere ***karşı*** kendi ***gerici***-demokratik politikaları için yardımcı güç olarak yanlarına çekmeye çalışıyorlar. O nedenle hiçbir zaman halka sormayı, bütün yerel Sovyetlerde, bütün yerel örgütlerde pratik politikanın belli sorunları üzerine, örneğin bütün toprak beyi arazilerinin derhal Köylü Komitelerine devredilip devredilmemesi, Finlandiyalıların ya da Ukraynalıların şu ya da bu taleplerinin yerine getirilip getirilmemesi gibi sorunlar üzerine bir plebisit ya da bir oylama dahi yapmayı göze alamayacaklardır.

Ve şimdi de bugünkü yaşamın en önemli sorunu olan barış sorunu. Proletarya "diğer sınıflardan tecrit olmuş" durumdaymış... Burada proletarya gerçekten de ***tüm*** ulusun temsilcisi, ***tüm*** sınıfların diri ve dürüst unsurlarının temsilcisi olarak, küçük-burjuvazinin ezici çoğunluğunun temsilcisi olarak ortaya çıkmaktadır. Zira sadece proletarya iktidarı aldıktan sonra ***derhal*** tüm savaşan halklara adil bir barış önerecektir, ve sadece proletarya, mümkün olduğunca çabuk mümkün olduğunca adil bir barış sağlamak için gerçekten ***devrimci*** önlemler (gizli anlaşmaların açıklanması vs.) almaya hazır olacaktır.

Hayır. Proletaryanın tecrit edilmişliği üzerine yaygara koparan "Novaya Jizn"den beyler, bununla sadece kendilerinin burjuvazi tarafından sübjektif olarak yıldırıldığını ifade ediyorlar. Rusya'da olayların nesnel durumu hiç kuşkusuz, proletaryanın ***tam da şimdi,*** küçük-burjuvazinin çoğunluğundan "tecrit" ***olmadığı*** yönündedir. Tam da şimdi, üzücü koalisyon deneyiminden sonra proletarya, halkın ***çoğunluğunun*** sempatisini kazanmıştır. Bolşeviklerin iktidarı korumalarının ***bu*** koşulu ***mevcuttur.***

*

İkinci argüman, proletaryanın "demokrasinin gerçekten diri güçlerinden tecrit olduğu" yolundadır. Bunun ne anlama geldiğini bilmek

mümkün değil. Fransızların böyle durumlarda söyledikleri gibi, herhalde "Yunanca".

"Novaya Jizn" yazarları bakanlığa layık bir topluluk. Bir Kadet hükümetinde bakan olmaya çok uygunlar. Zira bu tür bakanlardan, kesinlikle hiçbir anlamı olmayan, arkasına her türlü kötülüğün gizlenebileceği, o nedenle de emperyalistlerle sosyal-emperyalistlerin alkışının garanti olduğu, kulağa hoş gelen ve cilalı laflar etme yeteneği istenir. Proletaryanın demokrasinin gerçek diri güçlerinden tecrit olduğu iddiası için "Novaya Jizn"cilere Kadetlerin, Breşkovskaya, Plehanov ve ortaklarının alkışı garantidir. Çünkü burada ***dolaylı olarak,*** Kadetlerin, Breşkovskaya'nın, Plehanov ve ortaklarının "demokrasinin diri güçleri" oldukları söylenmektedir — ya da bu iddia böyle söylenmiş gibi ***yorumlanacaktır.***

Bu yanlış. Bunlar ölü güçlerdir. Bunu, koalisyonun tarihi kanıtlamıştır.

Burjuvazi ve burjuva-aydın çevre tarafından gözleri yıldırılan "Novaya Jizn"ciler, Kadetlerden "Volya Naroda", "Yedinstvo" vs. tarzında hiçbir önemli hususta farklı olmayan Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin ***sağ*** kanadını[85] "diri" olarak görüyorlar. Biz ise Kulaklarla değil, kitlelerle birleşmiş olan, koalisyonun dersleriyle ondan uzaklaşmış olanları diri olarak görüyoruz. Küçük-burjuva demokrasisinin "etkin diri güçleri" Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin sol kanadı tarafından temsil edilmektedir. Bu sol kanadın, özellikle Temmuz karşı-devriminden sonra güçlenmesi, proletaryanın tecrit ***olmadığına*** dair en emin nesnel belirtilerden biridir.

Bunu, Çernov'un 24 Eylül'de yaptığı, grubunun, Kişkin ve ortaklarıyla koalisyonu destekleyemeyeceği yönündeki açıklamasıyla doğrulanan Sosyal-Devrimci Merkezcilerin şimdi sola doğru yalpalamaları daha da anlaşılır biçimde kanıtlıyor.[86] Bugüne kadar Sosyal-Devrimci Partinin —kentlerde ve özellikle kırsal alanda aldıkları oy oranlarına göre önde giden ve hakim olan partidir— temsilcilerinin ezici çoğunluğunu oluşturan Sosyal-Devrimci Merkezcilerin sola doğru bu yalpalamaları, "Dyelo Naroda"nın yukarıda aktardığımız, belli koşul-

lar altında demokrasi için, salt Bolşevik bir hükümete "tam destek güvencesi verme"nin kaçınılmaz bir zorunluluk olabileceği yönündeki ifadelerinin boş laftan ibaret olmadığını kanıtlıyor.

Sosyal-Devrimci Merkezin Kişkin'le yeni koalisyonu desteklemeyi reddetmesi, ya da taşrada (Kafkasya'da Yordania vs.) ***anavatan savunması zemini üstünde*** **duran** ***Menşevikler*** arasında koalisyona ***karşı olanların*** ağır basması gibi olgular, bugüne kadar Menşeviklerle Sosyal-Devrimcileri izleyen ***kitlenin*** belli bir bölümünün salt Bolşevik bir hükümeti ***destekleyeceğine*** ilişkin nesnel bir kanıttır.

Rusya proletaryası bugün tam da demokrasinin ***diri*** güçlerinden tecrit olmuş değildir.

*

Üçüncü argüman: Proletarya, "teknik olarak devlet aygıtını ele geçirecek durumda olmayacaktır." Herhalde bu en alışılmış, en geçerli olan argümandır. Gerek bu nedenle, gerekse de proletaryanın karşı karşıya kalacağı ***en ciddi*** ve ***en zor*** görevlere işaret ettiği için, bu argüman büyük bir dikkati hak etmektedir. Hiç kuşkusuz bu görevler çok zordur, fakat kendine sosyalist diyen bizler, sadece bu tür görevleri çözmeye ***yan çizmek*** için bu zorluğa işaret edersek, pratikte burjuvazinin yardakçılarıyla aramızda hiçbir fark kalmaz. Proleter devrimin görevlerinin zorluğu, proletarya yandaşlarını, bu görevlerin üstesinden gelmemize yardımcı olacak araçları daha dikkatli ve daha somut incelemeye teşvik etmelidir.

Devlet aygıtından herşeyden önce daimi ordu, polis ve bürokrasi anlaşılır. "Novaya Jizn" yazarları proletaryanın bu aygıtı teknik olarak ele geçiremeyeceğini söylerken, gerek yaşamın gerçeklerini, gerekse de Bolşevik literatürde çoktan işaret edilmiş düşünceleri dikkate alma konusunda olağanüstü yeteneksiz ve isteksiz olduklarını kanıtlıyorlar.

"Novaya Jizn" yazarlarının hepsi, kendilerinin, eğer Marksist değilse, Marksizm erbabı, eğitilmiş sosyalistler olduklarını düşünüyorlar. Marx ise Paris Komünü deneyimine dayanarak, proletaryanın hazır

devlet aygıtını basitçe ele geçirip kendi amaçları için işletemeyeceğini öğretmiştir; proletarya, bu mekanizmayı ***parçalamak*** ve yerine yenisini kurmak zorundadır. (Bu konuyu, ilk defteri şimdiden hazır olan ve yakında "Devlet ve Devrim. Marksist Devlet Öğretisi ve Devrimde Proletaryanın Görevleri" adı altında yayınlanacak olan bir broşürde daha ayrıntılı biçimde ele alıyorum.*) Paris Komünü böyle bir mekanizma oluşturmuştur, Rusya'da İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri de ***aynı tipte*** bir "devlet aygıtı"nı ifade etmektedir. 4 Nisan 1917'den bu yana bu hususa sık sık dikkat çektim, Bolşevik konferansların kararlarında ve Bolşevik yazında da bundan sık sık söz edildi. "Novaya Jizn" elbette Marx ve Bolşeviklerden tamamen farklı düşündüğünü açıklayabilirdi, fakat bu soruna tamamen yan çizmek, Bolşevikleri sık sık ve kibirle zor sorunlar karşısında güya gayri-ciddi davranmakla suçlayan bir gazete için düşünsel bir yoksulluk belgesidir.

Proletarya, "devlet aygıtı"nı "ele ***geçiremez", "işletemez"***. Fakat eski devlet aygıtında, ezen, kemikleşmiş iflah olmaz-burjuva her şeyi parçalayabilir ve bunun yerine ***kendi,*** yeni aygıtını koyabilir. İşte bu aygıt İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleridir.

"Novaya Jizn"in bu "devlet aygıtı"nı tamamen unutmuş olmasını düpedüz korkunç olarak nitelemek gerekir. Bu tür teorik düşünceler ileri süren "Novaya Jizn"ciler, aslında, politik teori alanında, Kadetlerin politik pratik alanında yaptıklarını yapıyorlar. Çünkü, proletarya ve devrimci demokrasinin gerçekten ***hiçbir*** yeni devlet aygıtına ***ihtiyacı yoksa,*** o zaman Sovyetler tüm varlık nedenini ve varlık hakkını yitirirler, o zaman Sovyetleri ortadan kaldırmak isteyen Kadet-Kornilovcular ***haklıdır.***

Bu korkunç bir teorik hatadır ve "Novaya Jizn"in politik körlüğü, bu sorunda Menşevik enternasyonalistler bile Bolşeviklere belli bir yakınlaşma gösterdikleri için ("Novaya Jizn"ciler son Petrograd Belediye Duması seçimlerinde bunlarla bir blok oluşturmuşlardır) bir o kadar

* *Bkz. bu baskının VII. cildi.* ***—Red.***

büyüktür. Böylece, Demokratik Konferans'ta Martov yoldaşın okuduğu Sovyetler çoğunluğunun bildirgesinde şunları okuyoruz:

> "... Devrimin ilk günlerinde halkın gerçek yaratıcı gücünün muazzam patlamasıyla vücuda getirilen İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri, eski rejimin çürümüş devlet dokusunun yerine geçen devrimci devletin yeni dokusunu oluşturur..."

Fazlaca güzel söylenmiş, yani ifadenin dolambaçlı oluşu politik düşüncenin berraklıktan yoksun oluşunu gizliyor. Sovyetler ***henüz*** eski "doku"nun ***yerine geçmediler,*** ve bu eski "doku" eski rejimin devleti ***değil, hem*** Çarlığın, ***hem de*** burjuva cumhuriyetinin devletidir. Yine de Martov bu hususta "Novaya Jizn"cilerden her halükârda iki kafa üstündür.

Sovyetler, birincisi, işçi ve köylülere silahlı iktidarı veren —ki bu iktidar eski daimi ordunun erki gibi halktan kopuk değil, bilakis halkla sımsıkı bağlıdır— yeni devlet aygıtıdır; askeri açıdan bu iktidar, eski iktidarla karşılaştırılamayacak kadar güçlüdür, devrimci açıdan yeri doldurulamazdır. İkincisi, bu aygıt, kitlelerle, halkın çoğunluğuyla, eski devlet aygıtında düşünülmesi bile mümkün olmayan sıkı, kopmaz, kolayca denetlenebilen ve yenilenebilen bir bağ kurar. Üçüncüsü bu aygıt, bürokratik formaliteler olmadan, kadrolarının halkın iradesiyle seçilebilmesi ve görevden alınabilmesi sayesinde eski aygıtlardan çok daha demokratiktir. Dördüncüsü, çeşitli mesleklerle sağlam bir bağ yaratır, böylece bürokratizm olmadan, son derece derin anlamı olan en çeşitli reformların uygulanmasını kolaylaştırır. Beşincisi, öncünün, yani ***ezilen*** sınıfların, işçi ve köylünün sınıf bilinçli, en enerjik, en ileri kesiminin örgütlenme biçimini yaratır ve böylece ezilen sınıfların öncüsünün, şimdiye kadar politik hayatın tamamen dışında, tarihin dışında kalmış bu sınıfların ***dev kitlesini*** ayağa kaldırmasını, eğitmesini, öğretmesini ve ona öncülük etmesini sağlayacak bir aygıt ortaya çıkarır. Altıncısı, parlamentarizmin yararlarını, dolaysız, doğrudan demokrasinin yararlarıyla birleştirme, yani seçilmiş halk temsilcilerinin şahsında yasama işleviyle, ***yasaları uygulayıcı*** işlevi birleştirme olanağı verir. Burjuva parlamentarizmine kıyasla bu, demokrasinin gelişiminde dünya çapında tarihi öneme sahip ileri bir adımdır.

1905 yılında Sovyetlerimiz, deyim yerindeyse sadece birer embriyo idiler, çünkü sadece birkaç hafta varolabildiler. Açıktır ki o zamanki koşullarda Sovyetlerin çok yönlü gelişimi söz konusu olamazdı. 1917 Devrimi'nde de henüz bu söz konusu olamazdı, çünkü birkaç aylık bir zaman dilimi çok kısadır ve en önemlisi: Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler Sovyetleri ***rezil ettiler,*** onları laklakhaneye, liderlerinin uzlaşmacı politikasının kuyruğuna indirgediler. Sovyetler, Liber, Dan, Tsereteli, Çernov önderliği altında diri diri çürüdüler. Sovyetler ancak ***tüm*** devlet iktidarının ele geçirilmesinden sonra kendilerini, yetenek ve becerilerini gerçekten tam olarak geliştirebilirler, çünkü aksi takdirde yapacakları ***hiçbir şey*** yoktur, aski takdirde ya birer tohum (ki tohum olarak uzun süre kalmak imkânsızdır) ya da oyuncak olacaklardır. "İkili iktidar" Sovyetlerin felç olmasıdır.

Eğer devrimci sınıfların yaratıcı halk gücü Sovyetleri ortaya çıkarmasaydı, Rusya'da proleter devrim umarsız bir dava olurdu; çünkü proletarya eski aygıtla iktidarı elinde tutamazdı, yeni bir aygıt ise derhal yaratılamaz. Sovyetlerin Tsereteli-Çernov tarafından rezil edilmesinin üzücü öyküsü, "Koalisyon"un öyküsü, aynı zamanda, Sovyetlerin küçük-burjuva hayallerden kurtulmasının, ***her türlü ve bütün*** burjuva koalisyonların tüm alçaklık ve pisliğinin "cehennem ateşi"nden geçişinin öyküsüdür. Bu "cehennem ateşi"nin Sovyetlere zarar vermediğini, tersine onları çelikleştirdiğini umarız.

*

Proleter devriminin başlıca zorluğu, en tam ve en titiz muhasebe ve denetimin, genel-ulusal çerçevede üretim ve ürünlerin paylaşımında ***işçi denetiminin*** gerçekleştirilmesinde yatmaktadır.

"Novaya Jizn" yazarları, bize, "işçi denetimi"[87] şiarını ileri sürerek sendikalizme düştüğümüz karşılığını verdiklerinde, bu itiraz, iyice düşünülmemiş, sadece Struve tarzında ***ezbere öğrenilmiş*** "Marksizm"in bir mektepli saflığıyla kullanılmasının daniskasını oluşturmaktadır. Sendikalizm, ya proletaryanın devrimci diktatörlüğünü red-

deder, ya da, genelde politik iktidarı olduğu gibi, son sıraya atar. Biz bunları en ön sıraya koyuyoruz. "Novaya Jizn"ciler gibi, işçi denetimi ***değil*** devlet denetimi denirse, ortaya burjuva-reformist bir safsata, esasen tamamen Kadetçi bir formül çıkar, çünkü Kadetlerin işçilerin "devlet" denetimine ***katılmasına*** hiçbir itirazları yoktur. Kadet-Kornilovcular, böyle bir katılımın burjuvazi için işçileri aldatmanın en iyi yolu olduğunu, Gvozdev, Nikitin, Prokopoviç, Tsereteli gibi muhtelif kişileri ve tüm bu çeteyi incelikle politik olarak ***satın almanın*** en iyi yolu olduğunu çok iyi bilirler.

Biz "işçi denetimi" dediğimizde, ki bu şiarı daima proletarya diktatörlüğünün ***yanına,*** daima onun ***hemen*** ardına koyuyoruz, hangi devletin kastedildiğini açıklıyoruz. Devlet bir ***sınıfın*** egemenlik organıdır. Hangi sınıfın? Eğer burjuvazininse, o zaman bu, Rusya'daki emekçi halkın yarım yıldan fazladır gözlerini faltaşı gibi açtığı Kadetçi-Kornilovcu-Kerenskici bir devlettir. Eğer proletaryanınsa, proleter devletten, ***yani*** proletarya diktatörlüğünden sözediliyorsa, o zaman işçi denetimi üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerine genel, herkesi kucaklayan, her yerde hazır ve nazır en tam ve en titiz ***muhasebe*** haline gelebilir.

Esas zorluk burada yatmaktadır, proleter, yani sosyalist devrimin başlıca görevi budur. Sovyetler olmadan bu görev, en azından Rusya için, uygulanamaz olurdu. Sovyetler, proletaryanın dünya çapında tarihi öneme sahip bu görevin ***çözülebilmesini*** sağlayacak örgütsel çalışmasına ***işaret etmektedir.***

Böylece devlet aygıtı sorununun bir başka yanına gelmiş bulunuyoruz. Modern devlette daimi ordu, polis ve bürokrasinin esas olarak "ezici" aygıtı dışında, banka ve kapitalist birliklerle özellikle sıkı bağlar içinde olan, deyim yerindeyse, büyük bir denetim ve kayıt çalışması yapan bir aygıt daha vardır. Bu aygıt parçalanamaz ve parçalanmamalıdır. Onu kapitalistlerin emrinden koparıp almak, kapitalistlerin ve etkilerinin bütün iplerini ***kesip atmak, koparmak,*** onu proleter Sovyetlere ***tabi kılmak*** ve daha geniş, kapsamlı ve genel şekillendirmek gerekir. Ve büyük çaplı kapitalizmin gerçekleştirdiği kazanımlara da-

yanılırsa, bu ***olabilir*** (tıpkı genelde proleter devriminin ancak bu kazanımlara dayandığında hedefine ulaşabilmesi gibi).

Kapitalizm bankalar, şirketler, posta, tüketim kooperatifleri ve ücretli memur birliklerinin şahsında muhasebe ***aygıtları*** yaratmıştır. ***Büyük bankalar olmadan sosyalizm gerçekleştirilemezdi.***

Büyük bankalar, sosyalizmi gerçekleştirmede ihtiyaç duyduğumuz ve kapitalizmden ***hazır devraldığımız*** "devlet aygıtı"***dır.*** Burada görevimiz sadece, bu mükemmel aygıtı ***kapitalistçe deforme eden*** herşeyi ***ortadan kaldırmak*** ve sonra bu aygıtı ***daha da büyük,*** daha da demokratik, daha da kapsamlı şekillendirmekten ibarettir. Nicelik niteliğe dönüşecektir. Her kazada, her fabrikada şubeleri olan dev büyüklükte tek bir devlet bankası, kendi başına ***sosyalist*** aygıtın onda dokuzu anlamına gelir. Bu, üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerine tüm devlet çapında bir ***defter tutma,*** tüm devlet çapında bir ***muhasebe*** anlamına gelir; bu, deyim yerindeyse, sosyalist toplumun ***iskeletidir.***

Bu "devlet aygıtı"nı (kapitalizmde tümü devlete ait değildir, fakat bizde sosyalizmde tümü devletleştirilecektir) devralabilir ve bir çırpıda, bir emirle "işletmeye" başlayabiliriz, çünkü bütün muhasebe, denetim ve girdi-çıktı kaydı işlerini burada, çoğunluğu proleter ya da yarı-proleter koşullarda yaşayan ***memurlar*** yapmaktadır.

Bu memurlar, tıpkı Briand ve başka burjuva bakanlar türünden sermayenin bekçi köpeklerinin, grevci demiryolcuları bir kararnameyle devlet memuru yaptıkları gibi, proleter hükümetin tek bir kararnamesiyle devlet memuru konumuna getirilebilir ve getirilmelidir. Bu tür devlet memurlarına daha çok ihtiyaç duyacağız ve daha çok ***edinebileceğiz,*** çünkü kapitalizm muhasebe ve kontrol işlemlerini basitleştirmiş ve nispeten sade, okuma yazma bilen her insanın becerebileceği ***kayıt tutmaya*** indirgemiştir.

Sovyetlerin denetim ve gözetimi koşuluyla, gerek teknik (kapitalizm ve finans kapitalin bizim için yerine getirdiği hizmetler sayesinde), gerekse de politik olarak bankalar, şirketler, ticari kuruluşlarda vs. çalışan kitleyi devlet memuru haline getirmemiz kesinlikle mümkündür.

Sayıları çok fazla olmayan fakat kapitalistlerin tarafını tutan en yüksek dereceli memurlara, kapitalistlere davranıldığı gibi "sert" davranmak zorunludur. Onlar da tıpkı kapitalistler gibi ***direneceklerdir.*** Bu direnişi ***kırmak*** zorunda kalacağız; inanılmaz derecede saf Peşehonov daha Haziran 1917'de gerçek bir "politik meme çocuğu" gibi "kapitalistlerin direnişinin kırılmış" olduğunu söylediyse de, ***proletarya*** bu çocuksu safsatayı, bu çocukça böbürlenmeyi, bu ham gevezeliği ***cidden gerçekleştirecektir.***

Bunu yapabiliriz, çünkü sözkonusu olan *nüfusun küçücük* bir azınlığının, kelimenin tam anlamıyla bir avuç insanın direnişini kırmaktır; bu insanların her biri üzerinde memur dernekleri, sendikalar, tüketim kooperatifleri ve Sovyetler öyle bir ***denetim*** uygulayabilirler ki, bu para babalarının her biri Fransızların Sedan'da kuşatıldıkları gibi kuşatılacaklardır. Bu bayları isim isim biliyoruz: Müdürlerin, yönetim kurulu üyelerinin, büyük hissedarların vs. listesini elimize almak yeter. ***Tüm*** Rusya'da bunların sayısı birkaç yüzdür, en fazla birkaç bindir ve proleter devlet Sovyetler, memur dernekleri vs. gibi aygıtların yardımıyla, bunların her birine on, hatta yüz denetimci ayırabilecektir, öyle ki (kapitalistler üzerinde) ***işçi denetimiyle*** her türlü direnişi sadece kırmayı değil, aynı zamanda imkânsız kılmayı da pekâlâ başaracağız.

Esas mesele, kapitalistlerin mülklerinin *zoralımı* değil, kapitalistler ve olası taraftarları üzerinde genel, kapsamlı işçi denetimi olacaktır. Tek başına zoralım yetmez, çünkü bu, örgütlenme, hesap verme ve doğru paylaşımın hiçbir unsurunu içermez. Her türlü hesap vermekten yan çizmeyi, gerçeğin her türlü gizlenmesini, yasanın her türlü aşılma olanağını engellemeyi bir başarırsak, zoralımın yerine kolayca ***adil*** bir vergi (muhtemelen Şingaryov'un vergi oranlarına göre[88]) koyabiliriz. Bu olanak ***ancak işçi devletinin*** işçi denetimiyle ***engellenebilecektir.***

Zorunlu sendikalaşmayı, yani devlet denetimi altında birlikler halinde zorunlu birleşmeyi ta kapitalizm hazırlamıştır, Almanya'da

bunu ta junkerlerin devleti gerçekleştirmiştir, Rusya'da bunu Sovyetler, proletarya diktatörlüğü tamamen gerçekleştirebilecek ve bu bize, yepyeni, evrensel, bürokratik olmayan bir ***"devlet aygıtı" getirecektir.****

*

Burjuvazinin avukatlarının dördüncü argümanı: Proletarya devlet aygıtını "işletemeyecektir". Bu argüman yukarıda söylenenlerin dışında yeni birşey söylemiyor. Biz elbette eski aygıtı ne ele geçirebiliriz ne de işletebiliriz. Yeni aygıtımız Sovyetler ise ***şimdiden*** "halkın gerçek yaratıcı gücünün büyük coşkusu"yla harekete geçirilmiştir. Bu aygıtı sadece, Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerin egemenliğinin taktığı ***kelepçelerden*** kurtarmak gerekir. Bu aygıt ***şimdiden*** işlemektedir, sadece, son hızla ilerlemesine engel olan küçük-burjuva deformasyona uğramış takıntılardan temizlemek gerekir.

Yukarıda söylenenleri tamamlamak üzere burada iki hususu incelemek gerekmektedir: birincisi, bizim ***değil,*** emperyalist savaş döneminde kapitalizmin yarattığı yeni denetim araçları; ikincisi, proleter tipte bir devletin ***idaresinde*** demokratizmi derinleştirmenin önemi.

Tahıl tekelini ve ekmek karnesini biz değil, savaş halindeki kapitalist devlet uygulamaya soktu. Daha kapitalizm çerçevesinde, genel çalışma yükümlülüğünü, işçiler için bu askeri zindanı yarattı. Fakat, tüm tarihsel çalışmasında olduğu gibi burada da proletarya, silahlarını kapitalizmden alıyor, bunları "keşfetmiyor", "yoktan" varetmiyor.

Tahıl tekeli, ekmek karnesi sistemi, genel çalışma yükümlülüğü, proleter devletin elinde, tüm iktidarla donatılmış Sovyetlerin elinde muhasebe ve denetimin en güçlü aracıdır. Bu, kapitalistleri ve ***genelde zenginleri*** kapsayan, ***işçiler*** tarafından uygulanan, kapitalistlerin direnişini aşmak, proleter devlet aygıtını "işletmek" için tarihte görülme-

* *Zorunlu sendikalaşmanın anlamı ve önemi hakkında daha fazla bilgi için bkz. "Tehdit Eden Felaket ve Onunla Nasıl Mücadele Etmek Gerekir" adlı broşürüm. (Bkz. Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 193. —**Red.**)*

dik bir güç anlamına gelen bir araçtır. Bu denetim ve ***çalışma mecburiyeti*** aracı, Konvent'in yasalarından ve giyotininden daha güçlüdür. Giyotin ***sadece*** göz yıldırıyordu, sadece ***aktif*** direnişi kırmıştı. ***Bize bu yetmez.***

Bize bu yetmez. Kapitalistleri sadece, proleter devletin mutlak gücünü hissetmeleri ve proleter devlete karşı aktif direniş düşüncesini akıllarına bile getirmemeleri anlamında "yıldırmak"la kalmamalıyız. Aynı zamanda onların —hiç kuşkusuz daha tehlikeli ve zararlı olan— ***pasif*** direnişini de kırmalıyız. Fakat sadece her türlü direnişi kırmakla kalmamalı, aynı zamanda onları, yeni devletin örgütsel çerçevesinde ***çalışmaya mecbur*** etmeliyiz. Kapitalistleri "kovmak" yetmez, (işe yaramaz, iflah olmaz biçimde "direnenleri" kovduktan sonra) onları ***yeni devletin hizmetine*** koşmalıyız. Bu gerek kapitalistler, gerekse de burjuva aydınların, memurların vs. belli bir üst kesimi için de geçerlidir.

Ve bunun araçlarına, savaş halindeki kapitalist devletin kendisinin elimize verdiği araç ve silahlara sahibiz. Bu araçlar şunlardır: Tahıl tekeli, ekmek karnesi, genel çalışma yükümlülüğü. "Çalışmayan yemesin!" — iktidarın ele geçirilmesinden sonra İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin gerçekleştirmek zorunda olduğu ve gerçekleştireceği temel, en birinci ve en önemli kural budur.

Her işçinin bir çalışma karnesi var. Bu belge, ***bugün*** de hiç kuşkusuz kapitalist ücretli köleliğin bir belgesi, bir emekçinin şu ya da bu asalağa bağımlı olduğunu gösteren bir belge olsa da, onu alçaltmaz.

Sovyetler çalışma karnesini ***zenginler için*** ve ***daha sonra da*** yavaş yavaş bütün nüfus için uygulayacaktır (bir köylü ülkesinde çalışma karnesi köylülüğün ezici çoğunluğu için muhtemelen uzun süre gereksiz olacaktır). Çalışma karnesi "bayağı halk"ın bir alameti, "en alt" zümrelerin bir belgesi, ücretli köleliğin bir vesikası olmaktan çıkacaktır. Yeni toplumda artık "işçiler"in olmadığı, fakat çalışmayan kimsenin de bulunmadığının vesikası haline gelecektir.

Zenginler çalışma karnelerini faaliyet sahasına en yakın işçi ya da memur birliğinden almalı, her hafta, ya da saptanmış bir başka zaman dilimi içinde bu birliklerden işlerini sorumlulukla yerine getirdiklerine

dair onay almalıdırlar, bu belge olmadan ekmek karnesi ve hiçbir gıda maddesi alamazlar. Bankacılık ve işletmelerin birleştirilmesi için iyi örgütçülere ihtiyacımız var (bu hususta kapitalistler daha fazla deneyime sahipler ve deneyimli insanlarla çalışma daha kolay ilerler); mühendislere, tarım uzmanlarına, teknisyenlere, bilimsel eğitimden geçmiş her türlü uzmana duyduğumuz ihtiyaç gittikçe artıyor. Bütün bu uzmanlara kendilerine uygun, alıştıkları bir iş göstereceğiz. Tam boyutuyla ücret eşitliğini muhtemelen yavaş yavaş uygulamaya koyacağız ve geçiş döneminde bu tür uzmanlara şimdilik daha yüksek ücret ödeyeceğiz. Fakat bunları çok yönlü işçi denetimi altına alacağız ve "Çalışmayan yemesin!" düsturunu tamamen ve mutlaka uygulayacağız. Çalışmanın örgütsel biçimini keşfetmemize gerek yok, bunu hazır biçimde kapitalizmden devralıyoruz — bankalar, sendikalar, en iyi fabrikalar, deneme istasyonları, akademiler vs.; sadece ileri ülkelerin deneyimlerinin en iyi örneklerini almamız gerekiyor.

Ve elbette en ufak bir ütopizme düşmeyeceğiz, tüm kapitalist sınıfın inatçı bir direniş sürdüreceğini, fakat bütün halkın Sovyetlerde örgütlenmesiyle bu direnişin kırılacağını söylediğimizde, en aklı başında, pratik hesabın zemininden ayrılmıyoruz. Özellikle inatçı ve direnen kapitalistleri bütün servetlerine el koyarak ve hapsederek cezalandırmak zorunda kalacağız. Fakat buna karşılık proletaryanın zaferi, bugünkü "İzvestiya"da bildirilen türden olayları ***çoğaltacaktır:***

> "26 Eylül'de, Fabrika Komiteleri Merkezi Konseyine gelen iki mühendis, bir grup mühendisin bir sosyalist mühendisler birliği kurma kararı aldıklarını açıkladılar. Birlik, bugünkü olayların, özü itibariyle sosyal devrimin başlangıcını temsil ettiği görüşünde olduğundan, kendisini işçi kitlelerinin hizmetine sunuyor ve işçi çıkarlarının savunulmasında işçi örgütleriyle tam uyum içinde hareket etmeyi diliyor. Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi temsilcileri, bu mühendislere Merkez Konsey'in örgütü içinde, programma Fabrika Komiteleri Birinci Konferansı'nda üretimde işçi denetimi üzerine temel tezleri alacak bir mühendisler seksiyonu kurmaktan memnunluk duyacağı yanıtını verdi. Önümüzdeki günlerde Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi ile sosyalist mühendisler inisiyatif grubunun bir ortak toplantısı yapılacak" ("Merkez Yürütme Komitesi İzvestiyası", 27 Eylül 1917.)

*

Proletarya, deniyor, devlet aygıtını işletecek yetenekte olmayacaktır.

Rusya, 1905 Devrimi'nden sonra, büyük çoğunluğu kürek mahkûmu gibi çalışmaya ve açlık çekmeye zorlanan 150 milyon insana acımasızca şiddet uygulayan, onlarla sınırsız biçimde alay eden 130.000 çiftlik sahibi tarafından yönetiliyordu.

Ve 240.000 Bolşevik Parti üyesi,[89] Rusya'yı zenginlere karşı ve yoksulların çıkarı doğrultusunda yönetemeyecek öyle mi? Bu 240.000 insan daha şimdiden, yetişkin nüfusun en az bir milyon oyunu almıştır; Parti üyeleriyle Partiye verilen oylar arasında böyle bir oran, Avrupa ve Rusya'da yaşanan deneyimlerle, örneğin Petrograd Duması için yapılan Ağustos seçimleriyle saptanmıştır. Demek ki şimdiden, her ayın yirmisinde paraları bir güzel cebe indirdikleri için değil, özgür düşünceleri nedeniyle sosyalist devlete bağlı ***bir milyon*** insanın "devlet aygıtı"na sahibiz.

Bunun ötesinde elimizde, devlet aygıtını derhal, bir çırpıda ***on katına*** çıkaracak, hiçbir kapitalist devletin hiçbir zaman sahip olmadığı ve olamayacağı bir araç var. Bu mucizevi araç, devletin günlük idari çalışmasına emekçileri, yoksul halkı çekmektir.

Bu mucizevi aracın kullanılmasının ne kadar kolay ve ne kadar etkili olduğunu açıklayabilmek için mümkün olduğunca basit ve anlaşılır bir örnek seçmek istiyoruz:

Devletin belli bir aileyi zorla evinden çıkarıp oraya bir başka aileyi yerleştirmesi gerekiyor. Kapitalist devlette bu hergün yaşanıyor, bizim proleter ya da sosyalist devletimizde de yaşanacaktır.

Kapitalist devlet, kendilerine bakan aile üyesini yitiren ve kirayı ödeyemeyen işçi ailesini evden çıkarıp sokağa atıyor. Bir icra memuru, bir koruma ya da bir milis, hatta bir müfreze geliyor bu iş için. Bir işçi mahallesinde bir evi boşaltmak için bir bölük Kazağa ihtiyaç var. Neden? Çünkü icra memuru ve milis çok güçlü bir askeri koruma ol-

madan oraya gitmeyi reddediyorlar. Ev boşaltma oyununun bütün komşu halk arasında, neredeyse çılgınlığa itilmiş binlerce ve on binlerce insan arasında kapitalistlere ve kapitalist devlete karşı, icra memurunu ve korumaları bir çırpıda paramparça edebilecek kadar büyük bir kızgınlık ve öfke yarattığını biliyorlar. Büyük kentte büyük askeri güçlere ihtiyaç vardır, büyük kente mutlaka, askerler kentteki yoksul halkın yaşamına yabancı kalsın diye, sosyalizm "mikrobunu kapmasınlar" diye uzak sınır bölgelerinden birkaç alay getirilmek zorunda kalınır.

Proleter devletin son derece yoksul bir aileyi zorla zengin bir ailenin evine yerleştirmesi gerekiyor. İşçi milisi birliğimiz, diyelim ki 15 kişiden oluşuyor: iki bahriyeli, iki asker, sınıf bilinçli iki işçi, ki bunlardan sadece birinin Parti üyesi ya da sempatizanı olması yeter, devamla bir aydın ve emekçi yoksullardan sekiz kişi, bunlar arasında en azından beş kadın, ev hizmetçisi, vasıfsız işçi vs. Birlik zenginin evine gelir, evi gözden geçirir ve iki erkek iki kadın için beş odanın bulunduğunu görür. "Yurttaşlar, bu kış iki odayla yetinin, diğer odaları bodrumlarda yaşayan iki aileye bırakın. Bir süre için, mühendislerin yardımıyla (görebildiğimiz kadarıyla siz de mühendissiniz herhalde?) herkes için iyi evler yapıncaya kadar kendinizi mutlaka kısıtlamak zorundasınız. Telefonunuzu on aile kullanacak. Bu dükkânlara vs. koşuşturma hususunda 100 iş saati kazandıracak. Ayrıca ailenizde çalışmayan, fakat hafif işler yapabilecek iki yarı işçi var; biri 55 yaşında bir kadın yurttaş, diğeri ise 14 yaşında bir erkek yurttaş. Onlar, ürünlerin on aileye doğru biçimde dağıtılmasını denetlemek ve bunun için gerekli olan yazışmaları yerine getirmek amacıyla günde üç saat görev yapacaklar. Birliğimizdeki öğrenci yurttaş bu devlet kararının metnini iki nüsha halinde hazırlayacak ve sonra siz, bunları tam olarak uygulamayı üstlendiğinizi lütfen onaylayacaksınız".

Görüşümce, eski burjuva devlet aygıtı ve devlet yönetimiyle yeni sosyalist devlet aygıtı ve devlet yönetiminin farkı, bir örnekle böyle anlatılabilir.

Biz ütopyacı değiliz. Herhangi bir vasıfsız işçinin ve herhangi bir aşçı kadının hemen devlet yönetimine girecek durumda olmadığını bi-

liyoruz. Bu hususta gerek Kadetlerle, gerekse de Breşkovskaya ve Tsereteli ile görüş birliği içindeyiz. Fakat bu yurttaşlardan farkımız, devleti yönetmeyi ve günlük idari çalışmayı sadece zenginlerin ya da zengin ailelerden gelen memurların başarabilecekleri önyargısından derhal kopmayı talep etmemizdir. Biz, devlet yönetiminde çalışmak için verilen ***eğitimin*** sınıf bilinçli işçiler ve askerler tarafından sevk ve idare edilmesini ve buna vakit geçirmeksizin başlanmasını, yani bütün emekçileri, bütün yoksul halkı bu eğitime çekme işine derhal ***başlanmasını*** talep ediyoruz.

Kadetlerin de halka demokrasiyi öğretmek istediklerini biliyoruz. Kadet hanımlar, hizmetçilere, en iyi Fransız ve İngiliz kaynaklardan kadınların hak eşitliği üzerine konferanslar vermeye hazırlar. Belki de ilk konser toplantısında binlerce insanın önünde sahnede aleni bir öpüşme gösterisi düzenlenecek: Konferans veren Kadet hanım Bayan Breşkovskaya'yı, Breşkovskaya eski bakan Tsereteli'yi öpücüklere boğacak ve minnettar halk böylece, cumhuriyetçi eşitlikten, özgürlükten, kardeşlikten ne anlaması gerektiğini anlaşılır biçimde öğrenecek...

Evet, Kadetlerin, Breşkovskaya ve Tsereteli'nin kendi tarzlarında demokrasiye bağlı olduklarını ve halka demokrasi propagandası yaptıklarını kabul ediyoruz. Fakat biz demokrasiden biraz farklı birşey anlıyorsak elden ne gelir?

Görüşümüzce, savaşın korkunç yük ve sıkıntılarını yumuşatmak, savaşın halkta açtığı korkunç yaraları iyileştirmek için ***devrimci*** bir demokrasiye ihtiyacımız var, yoksulların çıkarına ***devrimci*** önlemlere ihtiyacımız var, yukarıda örnek olarak anlatılan evlerin dağıtılması türünden önlemlere ihtiyacımız var. Kentte ve kırda gıda maddeleri, giysiler, ayakkabılar konusunda, kırda toprak, arazi vb. konusunda ***aynen böyle*** hareket edilmelidir. Devleti ***bu*** ruhla yönetmek için ***derhal*** on, belki de yirmi milyon insanı ***devlet*** aygıtına, tek bir kapitalist ülkede bile varolmayan bir aygıta ***çekebiliriz.*** Bu aygıtı ancak biz yaratabiliriz, çünkü halkın muazzam çoğunluğunun tam, kayıtsız-şartsız sempatisi kesin bizimledir. Bu aygıtı ancak biz yaratabiliriz, çünkü bir işçi milisi oluşturacak ve bunu giderek (ki genişletilmesine hemen başlana-

caktır) ***tüm halkın*** milisi yapacak ***durumda*** olan sınıf bilinçli işçiler, uzun kapitalist "çıraklık dönemi"nin (kapitalizmin yanında çıraklığa boşuna girmedik) disiplinlendirdiği işçiler bizden yanadır. Önderlik sınıf bilinçli işçilerde olmalıdır, onlar ise emekçilerin ve ezilenlerin geniş kitlesini yönetime çekebilecek durumdadırlar.

Bu yeni aygıtın ilk adımlarında hataların kaçınılmaz olması kendiliğinden anlaşılır. Fakat serflik kaldırıldıktan sonra özgürlüklerine kavuşan ve kendi işlerini kendileri idare etmeye başlayan köylüler de hata yapmadılar mı? Halk kendi kendini yönetmeyi ve hatalardan kaçınmayı pratiğin dışında, derhal halkın gerçekten kendi kendini yönetmesine geçmenin dışında hangi yolla öğrenebilir? Şimdi en önemlisi, devleti sadece bunun için yetiştirilen, toplumsal konumları itibariyle sermayeye bağımlı memurların yönetebileceği burjuva-aydın önyargısını bir kenara atmaktır. En önemlisi, burjuvazi, bürokrasi ve "sosyalist" bakanların eski tarzda yönetmeye çalıştıkları ama yönetemedikleri ve bir köylü ülkesinde yedi ay sonra bir köylü ayaklanmasının patlak verdiği duruma son vermektir!! En önemlisi, ezilenlere ve emekçilere kendi güçlerine güven duygusu aşılamak, ***yoksulların çıkarı için*** ekmeğin, bütün gıda maddelerinin, bütün giysilerin, evlerin vs. ***doğru,*** sımsıkı düzenlenmiş, örgütlü dağıtımını sadece kendilerinin ele alabileceğini, almak zorunda olduğunu pratikte göstermektir. Rusya'nın çöküşten ve yokoluştan kurtulmasının başka çaresi ***yoktur.*** Buna karşılık proleter ve yarı-proleterlerin yönetimi sorumlulukla, cesaretle, her yerde aynı zamanda devralmaya başlaması, kitleler arasında tarihte benzeri olmayan bir coşku yaratacak ve sefaletle mücadelede halkın gücünü, tıknefesli eski bürokratik güçlerimize çözümsüz görünen birçok görevi kapitalistler için değil, beyler için değil, bürokratlar için değil, kırbaç altında değil, ***ilk kez kendisi için çalışan*** milyonlarca kitlenin gücüyle çözecek kadar çoğaltacaktır.

*

Bazarov yoldaşın, "Novaya Jizn"in 27 Eylül tarihli 138. sayısında yayınlanan "Bolşevikler ve Devlet İktidarı Sorunu" makalesinde özel-

likle enerjik ve özellikle talihsiz biçimde ortaya attığı merkeziyetçilik sorunu da devlet aygıtı sorununa dahildir.

Bazarov yoldaşın düşünce silsilesi şöyle: Sovyetler, devlet yaşamının bütün alanlarına uygun bir aygıt oluşturmazlar, çünkü yedi aylık deneyim göstermiş ve "Petrograd Yürütme Komitesi Ekonomi Bölümü'nde bulunan onlarca, yüzlerce belgesel kanıt" doğrulamıştır ki, Sovyetler birçok yerde gerçekten "tüm iktidarı" ellerinde tutmalarına rağmen,

> "ekonomik perişanlığa karşı mücadelede biraz olsun tatmin edici hiçbir sonuç alamamışlardır.
>
> "Üretim dallarına göre düzenlenmiş, her dal içinde sıkı biçimde merkezileşmiş ve tüm devlet çapında tek bir merkeze bağlı" bir aygıt gerekliymiş. "Sözkonusu olan —bunu bir dinleyin— eski aygıtın ikamesi değil, sadece onun ıslah edilmesidir... Bolşevikler istedikleri kadar plancılarla alay etsinler."

Bazarov yoldaşın bütün bu değerlendirmeleri, düpedüz şaşılacak ölçüde çolpadır, burjuvazinin düşüncelerinin bir kopyası, onun sınıf bakış açısının bir yansımasıdır.

Gerçekten de. Rusya'da Sovyetlerin herhangi bir zamanda herhangi bir yerde "tüm iktidarı" ellerinde bulundurduklarını iddia etmek düpedüz gülünçtür (eğer kapitalistlerin bencil sınıf sahtekârlığının tekrarı değilse). Tüm iktidar, tüm toprak ve arazi üzerinde, tüm bankalar üzerinde, tüm fabrikalar üzerinde iktidarı kapsar; tarihin derslerini ve politikayla ekonomi arasındaki ilişki üzerine bilimsel olgu malzemesini birazcık da olsa bilen bir insanın bu "önemsiz" hususu "unutması" imkânsızdır.

Burjuvazinin yalancı yöntemi, Sovyetlere iktidarı ***devretmemesi,*** Sovyetlerin her ciddi adımını ***sabote etmesi,*** hükümeti ve topraklar, bankalar vs. üzerinde iktidarı elinde tutması, ve buna rağmen ekonomik perişanlığın suçunu Sovyetlere yüklemesinden ibarettir! Üzücü koalisyon deneyimi işte tam da bundan ibarettir.

Sovyetler hiçbir zaman tüm iktidara sahip olmadılar. Aldıkları önlemler palyatif çareler olmaktan öteye gidemiyor ve sadece karışıklığı artırıyordu.

Kanaatleri, Partilerinin programı ve tüm taktiği itibariyle merkeziyetçi olan Bolşevikleri merkeziyetçiliğin gerekliliğine ikna etmek istemek, tam anlamıyla denize su taşımak demektir. "Novaya Jizn" yazarlarının bu saçmalıklarla uğraşmalarının nedeni, onların "tüm devlet çapında" bakış açılarını alaya almamızın amacını ve anlamını anlamamış olmalarıdır. "Novaya Jizn"-ciler bunu, sınıf mücadelesi öğretisi kendileri için bir inanç meselesi değil, sadece ***dudak ucuyla*** kabul edilen birşey olduğundan anlamamışlardır. Ezbere öğrendikleri sınıf mücadelesine dair lafları tekrarlarken, anbean teorik olarak eğlendirici, pratik olarak gerici "sınıflar üstünde durma" bakış açısında yollarını şaşırıyorlar ve sonra bu burjuvazi yardakçılığına "tüm devlet çapında" plan adını veriyorlar.

Devlet, sevgili dostlar, bir sınıf kavramıdır. Devlet, bir sınıfın bir başka sınıfı ezmesinin organı ya da aletidir. Devlet, burjuvazinin proletaryaya zulmetmesinin bir aracı olduğu sürece tek bir proleter şiar olabilir: Bu devleti ***yıkmak***. Fakat devlet proletaryanın devleti haline gelince, proletaryanın burjuvaziyi ezmesinin aleti haline gelince, o zaman biz mutlaka güçlü bir hükümetten ve merkeziyetçilikten yanayız.

Daha popüler söylemek gerekirse: bizim dalga geçtiğimiz şey "planlar" değil, Bazarov ve ortaklarının "işçi denetimi"ni ve "proletarya diktatörlüğü"nü reddetmekle, burjuvazinin diktatörlüğünü ***savundukları*** anlamaktan aciz oluşlarıdır. Burada orta yol yoktur, böyle bir orta yol, sadece küçük-burjuva demokratlarının vehimlerinde mevcuttur.

Sovyetlerin ***merkeziyetçiliğine*** karşı, bir araya toplanmalarına karşı hiçbir merkez, hiçbir Bolşevik hiçbir zaman itiraz etmemiştir. Fabrika Komitelerinin üretim dallarına göre birleştirilmesine, merkezileştirilmesine hiçbirimizin itirazı yok. Bazarov ***baltayı taşa vuruyor***.

Biz "merkeziyetçilik"le, "planlar"la değil, ***reformizmle*** dalga geçiyoruz, geçtik, geçeceğiz. Çünkü reformizminiz koalisyon deneyimlerinden sonra iki kez gülünçtür. Ve "aygıt ikame edilmemeli, sadece ıslah edilmeli" dendiğinde, bu reformist olmak demektir, bu, devrimci değil, reformist demokrat olmak demektir. Reformizm, egemen sınıfın

tavizler vermesinden, iktidarı ***elinde tutan*** egemen sınıfın tavizler vermesinden başka birşey değildir, ama onun yıkılması değil.

Yarım yıllık koalisyonun kanıtladığı şey tam da budur.

Ve biz bununla dalga geçiyoruz. Sınıf mücadelesi öğretisini iyice düşünmeden Bazarov, koro halinde şu şarkıyı söyleyen burjuvazinin tuzağına düşüyor: "Mesele işte bu, biz reformlara karşı değiliz, biz işçilerin tüm devlet çapında denetime katılmasından yanayız, bununla tamamen hemfikiriz", ve iyi niyetli Bazarov burada ***nesnel olarak,*** kapitalistlere öykünen biri rolünü oynuyor.

Şiddetli sınıf mücadelesi içinde "ortayolcu" bir pozisyon almaya çalışanların durumu her zaman böyle olmuştur ve her zaman böyle olacaktır. İşte "Novaya Jizn" yazarları sınıf mücadelesini kavrayacak durumda olmadıkları için, izledikleri politika, burjuvaziyle proletarya arasında öylesine gülünç sürekli bir gelgitten ibarettir.

"Planlar"a girişin sevgili yurtaşlar; bu politika değil, bu sınıf mücadelesi meselesi değil, burada halka yararlı olabilirsiniz. Yazı kurulunuz iktisatçı kaynıyor. Üretim ve paylaşımın düzenlenmesi sorunlarında çalışmaya hazır olan mühendisler ve diğerleriyle bir araya gelin, büyük "aygıt"ınızın (gazetenizin) ekini, Rusya'da üretim ve ürünlerin paylaşımı, bankalar ve kapitalist birlikler vs. üzerine tam verilerin nesnel işlenmesine ayırın. Böylece halka yararlı olursunuz, iki cami arasında beynamazlığınızın burada çok fazla zararlı etkileri olmaz. Böyle "planlar" hazırlamanız size alay değil, tersine işçilerin minnettarlığını getirecektir.

Muzaffer olunca proletarya şöyle hareket edecektir: O, işçi örgütlerinin ***denetimi altında*** iktisatçılardan, mühendislerden, tarım uzmanlarından vs. bir "plan" hazırlamak ve denemek, merkezileşme sayesinde emek tasarrufu sağlayacak çareler bulmak, denetimi en basit, en rahat, en ucuz ve en kapsamlı biçimde uygulamanın önlem ve yöntemlerini ortaya çıkarmak için yararlanacaktır. Bunun için iktisatçılara, istatistikçilere, teknisyenlere iyi ücret ödeyeceğiz, fakat ... işlerini sorumlulukla ve tümüyle ve bütünüyle ***emekçilerin çıkarları doğrultusunda*** yapmazlarsa yiyecek vermeyeceğiz.

Merkeziyetçilikten ve bir "plan"dan yanayız, ama ***proleter*** devletin merkeziyetçiliğinden ve planından yanayız, üretim ve paylaşımın yoksulların, emekçilerin ve sömürülenlerin çıkarları doğrultusunda proleterce düzenlenmesinden yanayız, sömürücülere ***karşıyız.*** "Tüm devlet çapında plan" olarak, sadece kapitalistlerin direnişini kıran, tüm iktidarı halkın çoğunluğunun, yani proleterlerin ve yarı-proleterlerin, işçilerin ve yoksul köylülerin eline veren şeyi kabul edeceğiz.

*

Beşinci argüman, Bolşeviklerin iktidarı koruyamayacaklarından ibarettir, çünkü "durum olağanüstü karmaşık"tır ...

Ah şu çokbilmişler! Devrime rıza göstermeye pekâlâ hazırlar — tek şu "olağanüstü karmaşık durum" olmasa.

Böyle devrimler yoktur ve böyle bir devrim iç çekişlerinin ardında bir aydının gerici sızlanmalarından başka birşey yoktur. Bir devrim görünüşte pek karmaşık olmayan bir durumda başlamış olsa bile, devrimin kendisi gelişimi içinde ***daima olağanüstü*** karmaşık bir durum yaratır. Çünkü gerçek bir devrim, derinlemesine bir devrim, Marx'la söylemek gerekirse, bir "halk" devrimi, eski toplum düzeninin ölümü ve yeni bir toplum düzeninin, on milyonlarca insanın yeni bir yaşam tarzının doğumunun inanılmaz karmaşık ve acılı sürecidir. Devrim en şiddetli, en vahşi, en çılgınca sınıf mücadelesi ve içsavaştır. Tarihte hiçbir büyük devrim içsavaş olmadan gerçekleşmedi. İçsavaşın ise "olağanüstü karmaşık durum" olmadan düşünülebileceğini, ancak dar görüşlü, dünyadan bihaber insanlar[89a] varsayabilirler.

Olağanüstü karmaşık bir durum olmasaydı, devrim de olmazdı. Kurttan korkan ormana girmesin.

Beşinci argümanda tahlil edilecek hiçbir şey yok, çünkü ne ekonomik, ne politik, ne de herhangi bir başka düşünce içermiyor. Sadece devrimin içini kararttığı ve ürküttüğü insanların iç çekişlerini içeriyor. Bu iç çekişleri karakterize etmek için izninizle iki küçük kişisel anımı aktaracağım.

Temmuz Günleri'nden kısa süre önce zengin bir mühendisle görüşme. Mühendis bir zamanlar devrimciydi, Sosyal-Demokrat Parti, hatta Bolşevik Parti üyesiydi. Şimdi işçilerin ele avuca sığmazlığı, dizginsizliği karşısında dehşet ve öfke içinde. Hiç olmazsa Alman işçileri gibi olsalardı! —diyordu (yurtdışını tanıyan kültürlü bir adamdı)— genelde toplumsal devrimin kaçınılmazlığını elbette anlıyorum, fakat, savaşın işçilerin seviyesini böylesine düşürdüğü ülkemizde ... bu devrim değil, uçurumdur.

Tarih bizi, tıpkı bir Alman ekspresinin istasyona girişi gibi barışçıl, sakin, pürüzsüz ve sağlıklı biçimde devrime götürmüş olsaydı toplumsal devrimi benimsemeye hazır olurdu. Terbiyeli kondüktör vagon kapılarını açar ve seslenir: "Toplumsal Devrim durağı. Herkes insin." O zaman neden kapitalist bayların hizmetinde bir mühendis olmak konumundan, işçi örgütlerinin hizmetinde bir mühendis konumuna geçmesindi?

Bu adam grevler gördü. En barışçıl zamanda bile en basit grevin ne büyük coşku fırtınaları yarattığını biliyor. Sınıf mücadelesi dev bir imparatorluğun *tüm* emekçi halkını karıştırdığında, savaş ve sömürü, yüzyıllardan bu yana toprak sahipleri, onlarca yıldan bu yana da kapitalistler ve Çarlık memurları tarafından yağmalanan ezilen milyonlarca insanı neredeyse umutsuzluğa sürüklediğinde, bu fırtınanın milyonlarca kez daha güçlü olacağını biliyor. Bütün bunları "teorik olarak" kavrıyor, tüm bunları *ağzıyla* kabul ediyor, sadece, olağanüstü karmaşık durum gözünü yıldırmış.

Temmuz Günleri'nden sonra, o zamanlar Kerenski Hükümeti'nin beni şereflendirdiği özellikle şefkatli dikkat sayesinde illegal yaşamak zorunda kalmıştım. Tabii ki beni saklayan bir işçiydi. Petrograd'ın ücra işçi mahallelerinden birinde küçük bir işçi evinde öğle yemeği yenecek. Evin kadını ekmeği getiriyor. Evin erkeği: "Şu ekmeğin güzelliğine bak" diyor. "Belli ki artık 'onlar' kötü ekmek vermeye cesaret edemiyorlar. Petrograd'da iyi ekmek de olabileceğini neredeyse unutmuştuk."

Temmuz Günleri'nin bu sınıfsal değerlendirmesi beni şaşırttı. Düşüncelerim, olayların politik anlamı etrafında dönüyor, olayların genel seyri içinde bunların rolünü değerlendiriyor, tarihin bu zikzaklı yolunun hangi durumdan kaynaklandığını ve hangi duruma yol açacağını, değişen koşullara uyum sağlamak için şiarlarımızı ve Parti aygıtımızı nasıl değiştirmemiz gerektiğini araştırıyordu. Hiç yoksulluk yaşamamış bir insan olarak ekmeği düşünmemiştim. Ekmek benim için, yazınsal çalışmanın bir tür yan ürünü olarak kendiliğinden gelen bir şeydi. Düşünce her şeyin temelinde yatan şeye, ekmek uğruna sınıf mücadelesine, olağanüstü karmaşık ve karışık bir yoldan politik tahlille ulaşmıştı.

Fakat, iyi ücret alan ve son derece zeki bir işçi de olsa, ezilen sınıfın bir temsilcisi, hayranlık uyandıran bir yalınlık ve düzlükle, sağlam bir kararlılıkla, biz aydınların çok uzak olduğu şaşırtıcı bir görüş berraklığıyla öküzü boynuzundan yakalıyor. Dünya iki kampa bölünmüş durumda: "Biz"ler, emekçiler, ve "onlar", sömürücüler. Olup bitenden mahcubiyetin izi bile yok: bu, emeğin sermayeye karşı uzun mücadelesindeki muharebelerden biridir. Odun kesilen yerde yonga uçuşur.

Devrimin bu "olağanüstü karmaşık durumu" ne kadar da acı verici — burjuva aydını böyle düşünüp böyle hissediyor.

"Onları" sımsıkı yakaladık, "onlar" eskisi gibi küstahlaşmaya cesaret edemiyorlar. Daha sıkı tutarsak işlerini tamamen bitiririz — işçi böyle düşünüp böyle hissediyor.

*

Altıncı ve son argüman: Proletarya, "sadece proletarya diktatörlüğünü değil, onunla birlikte tüm devrimi de süpürüp atacak düşman güçlerin muazzam baskısına direnemeyecektir."

Boşuna uğraşmayın baylar, bizi korkutamazsınız. Bu düşman güçleri ve baskılarını Kornilovculuk sırasında (Kerenskiciliğin ondan hiç farkı yoktur) gördük. Proletarya ve yoksul köylülerin Kornilovculuğu nasıl süpürüp attıklarını, burjuvazi yandaşlarının ve küçük toprak

sahiplerinin özellikle zengin ve özellikle devrim "düşmanı" yerel kesimlerinin az sayıdaki temsilcisinin nasıl acınacak ve çaresiz bir duruma düştüklerini herkes gördü, halk bunu unutmaz. 30 Eylül tarihli "Dyelo Naroda", işçileri, Kurucu Meclise kadar, Kerenskiciliğe (yani Kornilovculuğa) ve Tsereteli'nin çarpıtılmış Buligin Dumasına[90] (ayaklanan köylülere karşı "askeri önlemler"in koruması altında toplantıya çağrılmıştır!) "tahammül etmeyi" telkin ediyor. "Dyelo Naroda" hiç durmadan ve nefes nefese "Novaya Jizn"in altıncı argümanını yineliyor ve bağırmaktan sesi kısılıyor: "Kerenski Hükümeti hiçbir koşulda boyun eğmeyecektir" (yani "işçi-köylü iktidarı"na, Sovyetlerin iktidarına; "Dyelo Naroda", pogrom kahramanlarından ve Anti-Semitlerden, monarşistlerden ve Kadetlerden geri kalmamak için "Troçki ve Lenin'in" iktidarı olarak adlandırıyor: bu tür araçlar bile Sosyal-Devrimciler için evladır!!)

Fakat ne "Novaya Jizn" ne de "Dyelo Naroda" sınıf bilinçli işçileri korkutamaz. Kerenski Hükümeti —diyorsunuz— hiçbir koşulda boyun eğmeyecek, yani daha berrak, basit ve açık söylemek gerekirse, Kornilovculuğu tekrar edecek. Ve "Dyelo Naroda"cı baylar, bunun "korkunç perspektiflere" sahip bir "içsavaş" anlamına geleceğini iddia etmeye cesaret edebiliyorlar!

Hayır, baylar, işçileri aldatamazsınız! Bu bir içsavaş değil, bir avuç Kornilovcunun hiçbir şansı olmayan ayaklanması olacaktır. Yoksa halka "boyun eğmeme"yi ve ne pahasına olursa olsun, Viborg'da Kornilovcuların başına gelenin daha genişletilmiş biçimde yinelenmesini provoke etmeyi mi istiyorlar? Sosyal-Devrimciler bunu ***istiyorlarsa,*** Sosyal-Devrimci partinin üyesi Kerenski bunu istiyorsa — halkı çılgınlığa kadar itebilir. Fakat bununla işçileri ve askerleri korkutamazsınız baylar.

Ne büyük bir arsızlık: yeni Buligin Duması'na hile karıştırdılar, hileyle gerici kooperatifçileri, köy Kulaklarını yardıma çağırdılar, bunlara kapitalistleri ve toprak sahiplerini (varlıklı denilen unsurları) kattılar ve bu Kornilovcular çetesiyle ***halkın iradesini,*** işçilerin ve köylülerin iradesini ***sabote etmek*** istiyorlar.

Bir köylü ülkesinde ülkeyi köylü ayaklanmaları dalgasının kaplaması gibi bir durum yaratmayı başardılar! Bir düşünün: Nüfusunun yüzde 80'i köylü olan bir demokratik cumhuriyette, bu köylü nüfusu ayaklanmaya ittiler... 30 Eylül'de işçi ve köylülere "sabır" öğütleme utanmazlığını gösteren Çernov'un gazetesi, "Sosyal-Devrimci" Partinin organı "Dyelo Naroda", 29 Eylül'deki başyazıda şunu itiraf etmek zorunda kalmıştı:

> "Köyde, özellikle Merkezi Rusya'nın köylerinde hüküm süren bağımlılık ilişkilerinin ortadan kaldırılması için neredeyse hiçbir şey yapılmadı."

Aynı "Dyelo Naroda" 29 Eylül tarihli aynı başyazıda "devrimci bakanların yöntemlerinde" "Stolipin yöntemi"nin güçlü biçimde yaşamaya devam ettiğini söylüyor. Daha açık ve basit söylemek gerekirse bu şu anlama gelmektedir: gazete Kerenski, Nikitin, Kişkin ve ortaklarını ***Stolipinci*** olarak niteliyor.

Köylüleri ayaklanmaya iten "Stolipinci" Kerenski ve ortakları şimdi köylülere karşı "askeri önlemler" alıyor ve halkı Kurucu Meclisi toplantıya çağırmakla avutuyorlar (Kerenski ve Tsereteli 8 Temmuz'da resmen, Kurucu Meclis'in planlandığı gibi 17 Eylül'de toplanacağını açıkladılar, fakat sonra ***sözlerinde durmadılar,*** ve hatta ***Menşevik Dan'ın*** tavsiyelerine rağmen ertelediler, o zamanki Menşevik Yürütme Komitesi'nin istediği gibi Ekim sonuna değil, ta Kasım sonuna ertelediler). "Stolipinci" Kerenski ve ortakları halkı yakında Kurucu Meclis'in toplanacağıyla avutuyorlar, sanki halk, bu gibi meselelerde daha önce de yalan söylemiş insanlara inanabilirmiş gibi, sanki halk, en ücra köylerde bile ***askeri önlemlere*** başvuran, yani bilinçli köylülerin keyfi tutuklanmalarını ve seçimlere ***hile karıştırılmasını*** açıkça ***örtbas eden*** bir hükümetin Kurucu Meclis'i ***doğru*** biçimde toplantıya çağırabileceğine inanabilirmiş gibi.

Köylüler ayaklanmaya itiliyor ve onlara şöyle deme arsızlığı gösteriliyor: "sabredin", bekleyin, kendinizi ayaklanan köylüleri "askeri önlemler"le sakinleştiren hükümete emanet edin!

İşler 19 Haziran'dan sonraki saldırıda yüz binlerce Rus askerinin mahvolmasına kadar, savaşın uzatılmasına kadar, komutanlarını denize atan Alman bahriyelilerinin ayaklanmasına[91] kadar, bütün bunlara kadar oluruna bırakılıyor, bütün bu süre boyunca, ***bütün*** savaşan devletlere adil bir barış ***önermeden*** barış üzerine gevezelik ediliyor ve işçilere ve köylülere, ölmeye gönderilen askerlere şöyle deme arsızlığı gösteriliyor: "Sabretmelisiniz", "Stolipinci" Kerenski hükümetine güvenin, bir ay daha Kornilov generallerine güvenin, belki de bu bir ay içinde birkaç on bin askeri daha mezbahaya gönderirler... "Sabretmelisiniz."

Bu arsızlık değil mi?

Hayır bay Sosyal-Devrimciler ve Kerenski'nin partili arkadaşları, askerleri aldatamazsınız!

İşçiler ve askerler Kerenski hükümetine, ***gereksiz*** tek bir gün, tek bir saat bile sabretmeyeceklerdir, çünkü bir ***Sovyet*** hükümetinin bütün savaşanlara ***derhal*** adil bir barış önereceğini, böylece ***çok büyük bir ihtimalle*** derhal bir ateşkes ve hızlı bir barış sağlayacağını biliyorlar.

Köylü ordumuzun askerleri, Sovyetlerin iradesine rağmen köylü ayaklanmasını askeri önlemlerle bastıran Kerenski Hükümeti'nin tek bir gün, ***gereksiz*** tek bir saat bile iktidarda kalmasına sabretmeyecektir.

Hayır, bay Sosyal-Devrimciler ve Kerenski'nin partili arkadaşları, işçileri ve köylüleri daha fazla aldatamayacaksınız.

Ölümüne korkmuş "Novaya Jizn"in, düşman güçlerinin baskısının proletarya diktatörlüğünü süpürüp atacağı yönündeki argümanı, son derece büyük bir mantıksal ve politik hata daha içeriyor, bunu ancak aptallaşacak kadar gözü korkutulmuş insanlar göremezler.

"Düşman güçlerinin baskısı proletarya diktatörlüğünü süpürüp atacaktır" diyorsunuz. İyi. Fakat sizler, değerli yurttaşlar, hepiniz iktisatçı ve eğitimli insanlarsınız. Hepiniz, burjuvaziyle demokrasiyi karşılaştırmanın saçmalık olduğunu ve cahilliği gösterdiğini, bunun, kiloyla metreyi karşılaştırmak gibi birşey olduğunu bilirsiniz. Çünkü bir demokrat burjuvazi, ve bir de küçük-burjuvazinin demokrat olmayan (bir Vendée'ye[92] yetenekli) kesimleri vardır.

"Düşman güçler" lafı bir safsatadır. (Arkasında çiftlik sahiplerinin de bulunduğu) ***burjuvazi*** ise sınıfsal bir kavramdır

Çiftlik sahipleriyle birlikte burjuvazi; proletarya, küçük-burjuvazi, küçük mülk sahipleri, ilk planda da köylülük — ***tüm*** kapitalist ülkeler gibi, Rusya'nın da bölündüğü üç temel "güç" bunlardır. Çoktan beri ***her*** kapitalist ülkede (Rusya'da da) sadece bilimsel ekonomik tahlilin değil, aynı zamanda ***bütün*** ülkelerin yakın çağ tarihlerinin ***politik deneyimiyle*** de, 18. yüzyıldan bu yana gerçekleşen ***tüm*** Avrupa devrimlerinin deneyimiyle, ***her iki*** Rus devriminin —1905 ve 1917— deneyimiyle kanıtlanan üç temel "güç" bunlardır.

Demek proleterlere, burjuvazinin baskısının, proleterlerin iktidarını süpürüp atacağı tehdidinde bulunuyorsunuz? Tehdidinizin anlamı sadece ve sadece bu, başka bir içeriği yok.

İyi. Eğer burjuvazi, örneğin işçilerle yoksul köylülerin iktidarını süpürüp atacak durumdaysa, o zaman geriye "koalisyon"dan başka, yani küçük-burjuvaların burjuvaziyle ittifakından ya da uzlaşmasından başka birşey kalmaz. Başka birşey düşünülemez!!

Koalisyon ise yarım yıl boyunca denendi, koalisyon çöküşe yol açtı ve bizzat sizler, "Novaya Jizn"den sevgili ama mantıksız yurttaşlar, koalisyondan ***ayrıldınız.***

Şimdi ortaya çıkan ne?

Sizler, "Novaya Jizn"den yurttaşlar, işin içine öyle karıştınız, gözünüz öyle yıldı ki, en basit düşünceyle bile başa çıkamıyorsunuz, ***bırakın beşi, üçe kadar bile sayamıyorsunuz.***

Ya tüm iktidar burjuvaziye — ki bunu çoktan beri savunmuyorsunuz, ve bizzat burjuvazi de böyle bir şeyi ima etmeyi bile göze alamıyor, çünkü halkın 20–21 Nisan'da böyle bir iktidarı bir omuz darbesiyle devirdiğini ve böyle bir iktidarı bugün üç kat büyük bir kararlılık ve acımasızlıkla yıkacağını biliyor. Ya da iktidar küçük-burjuvaziye, yani onun burjuvaziyle koalisyonu (ittifak, uzlaşma), çünkü tüm devrimlerin deneyiminin göstermiş olduğu gibi, kapitalist bir ülkede sermayeden yana ya da emekten yana olunabileceğini, ama ikisi arasında durulamayacağını söyleyen iktisat biliminin gösterdiği gibi, küçük-burju-

vazi iktidarı kendi başına ve bağımsız olarak almak istemez ve ***alamaz.*** Bu koalisyon Rusya'da altı ay boyunca düzinelerce yöntem denedi ve iflas etti.

Ya da son olarak, burjuvaziye karşı, onun direnişini kırmak için, tüm iktidar proleterlere ve yoksul köylülere. Bu henüz denenmedi ve sizler, "Novaya Jizn"ci baylar, burjuvaziden duyduğunuz korkuyla ürkütmeye çalıştığınız halktan bunu ***denememesini*** istiyorsunuz.

Dördüncü birşey düşünülemez.

O halde "Novaya Jizn" proletarya diktatörlüğünden korkup, proleter iktidarın burjuvazi tarafından güya yenilgiye uğratılması imkânı nedeniyle bu iktidarı reddettiğinde, bu tavır, kapitalistlerle ***anlaşma*** konumuna ***gizlice geri dönmeyle*** eşanlamlıdır!!! Direnişten korkan birinin, bu direnişin üstesinden gelinebileceğine inanmayan birinin, halkı "kapitalistlerin direnişinden korkun, onunla başa çıkamazsınız" sözleriyle eğiten birinin ***böylece*** yeniden kapitalistlerle anlaşma çağrısı yaptığı gün gibi açıktır.

Bugün koalisyonun iflasını gören, koalisyonu açıkça savunmaya cesaret edemeyen ve aynı zamanda proletarya ve yoksul köylülüğün mutlak iktidarından korkan burjuvazinin kanatları altındaki bütün küçük-burjuva demokratlarının aklının karıştığı gibi "Novaya Jizn"in de zihni çaresiz ve acıklı biçimde karışmıştır.

*

Kapitalistlerin direnişinden korkmak ve fakat kendini devrimci olarak adlandırıp sosyalist saflarda görülmek istemek — ne büyük alçaklık! Bu tür seslerin ***yükselebilmesi*** için oportünizmin kemirdiği uluslararası sosyalizmin ne büyük bir ideolojik çöküş yaşaması gerekiyordu.

Kapitalistlerin direnme gücünü şimdiden gördük, bütün halk gördü, çünkü kapitalistler diğer sınıflardan daha sınıf bilinçliler ve Sovyetlerin anlamını derhal kavradılar; derhal ***bütün güçlerini*** sonuna kadar harekete geçirdiler, ***Sovyetleri parçalamak için,*** onları bir hiç hali-

ne getirmek için, onları (Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin yardımıyla) bozmak, laklakhanelere dönüştürmek ve köylülerle işçileri aylar süren boş gevezelik ve devrim oyunlarıyla yormak için insan elinden gelen her şeyi denediler, bütün kaldıraçları harekete geçirdiler, eşi duyulmadık yalan ve iftira araçlarına, askeri komplolara başvurdular.

Proleterlerle yoksul köylülerin direnme gücünü ***ise henüz görmedik,*** çünkü bu güç kendisini tüm büyüklüğüyle ancak iktidar proletaryanın elinde olduğunda, bugün yoksulluğun ve kapitalist köleliğin ezdiği onlarca milyon insan, devlette iktidarın ezilen sınıflara geçtiğini, iktidarın çiftlik sahiplerine ve kapitalistlere karşı mücadelede yoksulları desteklediğini, onların direnişini ***kırdığını*** kendi deneyimiyle görüp ***hissettiğinde*** ortaya çıkacaktır. ***Ancak*** o zaman halkın içinde kapitalistlere karşı kullanılmayan nasıl bir direnme gücü yattığını göreceğiz, ancak o zaman Engels'in "saklı sosyalizm" dediği şey ortaya çıkacak, ancak o zaman işçi sınıfı iktidarının açık ya da gizli, aktif tavır alan, ya da pasif direnişte bulunan her ***onbin*** düşmanına karşılık, o zamana kadar politik olarak uyuyan, sefalet ve umutsuzluklarının acısı içinde zar zor geçinen, kendilerinin de insan olduğu, kendilerinin de yaşama hakkı olduğu, merkezileşmiş modern devletin tüm iktidarının kendilerine de hizmet edebileceği, proleter milis birliklerinin ***onları*** da devlet yönetimine doğrudan, sıkı, günlük katılıma çağırdığı inancını yitirmiş olan ***bir milyon*** yeni savaşçı ayağa kalkacaktır.

Kapitalistler ve çiftlik sahipleri Plehanov, Breşkovskaya, Tsereteli, Çernov ve ortaklarının hayırhah katılımıyla, demokratik cumhuriyeti ***kirletmek*** için ***herşeyi*** yaptılar, onu kirletmek için halkı kayıtsızlık ve aldırmazlık içine düşürecek, ***herşey ona vız gelip tırıs gidecek*** kadar servet dalkavukluğu yaptılar; çünkü aç biri cumhuriyeti monarşiden ayıramaz, başkalarının çıkarı için mahvolan üşümüş, yalınayak, köşeye sıkıştırılmış asker cumhuriyeti sevemez.

Fakat en son işçi, herhangi bir işsiz, her aşçı kadın, her mahvolmuş köylü, proleter iktidarın servetin önünde yerlere kadar eğilmediğini, tersine yoksullara yardım ettiğini, bu iktidarın devrimci önlemler almaktan korkmadığını, asalakların elinden fazla ürünleri alıp açlara

verdiğini, evsizleri zorla zenginlerin evine yerleştirdiğini, ***tüm*** yoksul ailelerin çocuklarına yeterli süt verilinceye kadar, zenginlere bir damla süt vermeden onları süt parası ödemek zorunda bıraktığını, arazilerin emekçilerin eline, fabrika ve bankaların işçilerin denetimi altına geçtiğini, milyonerlerin sakladıkları servetleri için derhal ve ağır biçimde cezalandırıldığını gördüğünde —gazetelerde değil, kendi gözleriyle gördüğünde—, yoksul halk bütün bunları görüp hissettiğinde, kapitalist ve Kulakların hiçbir gücü, uluslararası mali sermayenin yüzlerce milyara hükmeden hiçbir gücü halk devrimini yenilgiye uğratamayacak, bilakis tam tersine ***o*** tüm dünyayı ***yenecektir,*** çünkü bütün ülkelerde sosyalist devrim yaklaşmaktadır.

Devrimimiz kendi kendinden korkmazsa ve tüm iktidarı proletaryaya devrederse, yenilmez olacaktır, çünkü arkamızda, savaşın şimdilik bastırdığı ama yok edilemeyen, tersine daha da güçlenen proletaryanın ölçülmez büyüklükteki, daha da ileri, daha da iyi örgütlü dünya güçleri vardır.

*

Kapitalist bayların Bolşeviklerin iktidarını, yani yoksul köylülüğün sınırsız desteğinin garanti olduğu proletarya iktidarını "süpürüp atacağı"ndan korkmak! Ne büyük bir miyopluk, halktan ne alçaltıcı bir korku, nasıl bir ikiyüzlülük! Bu korkuyu ifade eden kişiler, "adalet" sözcüğünü, hiç inanmadan, alışkanlık olarak, laf olarak, herhangi bir içerik yüklemeden ağızlarından düşürmeyen "yüksek" (kapitalist kavramlara göre yüksek, gerçekte ***kokuşmuş***) çevrelere dahildirler.

İşte bir örnek:

Bay Peşehonov ünlü bir yarı Kadettir. Ondan daha ılımlı bir Trudovik, Breşkovskaya ve Plehanov kafadarı bulmak neredeyse imkânsızdır. Burjuvazinin bir dediğini iki etmeyen bir başka bakan daha yoktur. Daha ateşli bir "koalisyon" yandaşını, kapitalistlerle uzlaşma yandaşını dünya daha görmemiştir!

Ve işte bu bay "Demokratik" (Buligin diye okuyun) Konferans'ta yaptığı konuşmada, anavatan savunucularının bakış açısını savunan "İzvestiya"nın bildirdiğine göre şu itirafta bulunmak ***zorunda kalmıştır:***

> "İki program var. Birincisi, grupçu taleplerin, sınıfsal ve ulusal taleplerin programıdır. Bu programı en içtence Bolşevikler savunuyor. Fakat demokrasinin diğer kesimlerine de bu programdan vazgeçmek kesinlikle kolay gelmiyor. Çünkü bu emekçi kitleleri tanımaktır, çünkü bunlar hakarete uğrayan ve ezilen milliyetlerin talepleridir. Ve bu nedenle Bolşeviklerle bağları koparmak, bu sınıfsal talepleri reddetmek demokrasiye kolay gelmiyor, çünkü herşeyden önce bu talepler aslında haklıdır. Fakat uğrunda devrime kadar mücadele ettiğimiz, uğruna devrim yaptığımız ve başka koşullar altında hepimizin oybirliğiyle destekleyeceği bu program, mevcut koşullarda korkunç bir tehlike içeriyor. Bugün bu tehlike, bu talepler, yerine getirilmesi devlet için imkânsız olduğu bir anda ileri sürüldükleri için daha da büyüktür. İlkönce bütünlüğü —devleti— korumak, batmaktan kurtarmak gerekir ve bunun tek yolu vardır: Ne kadar haklı ve anlaşılır görünseler de taleplerin yerine getirilmesi değil, tersine, bütün tarafların mutlaka kendilerini sınırlaması ve özveride bulunması." (17 Eylül tarihli "MYK İzvestiya'sı".)

Bay Peşehonov, kapitalistler iktidarda olduğu sürece, bütünlüğü ***değil,*** Rus ve "müttefik" emperyalist sermayenin bencil çıkarlarını koruduğunu kavramıyor. Bay Peşehonov, savaşın ancak kapitalistlerle, ***onların*** gizli anlaşmalarıyla, ***onların*** ilhaklarıyla (yabancı toprakların gaspedilmesi), ***onların*** mali banka hileleriyle ipleri kopardıktan sonra bir fetih savaşı, bir emperyalist savaş, bir haydutluk savaşı olmaktan çıkacağını kavramıyor. Bay Peşehonov, ancak bu kopuştan ***sonra*** ve karşı taraf kendisine resmen önerilen adil bir barışı reddettiğinde savaşın bir savunma savaşı, haklı bir savaş olacağını kavramıyor. Bay Peşehonov sermayenin boyunduruğundan kurtulmuş, toprağı köylülere, fabrika ve bankaları işçilerin denetimi altına vermiş bir ülkenin savunma yeteneğinin, kapitalist bir ülkenin savunma yeteneğinden ***çok daha*** büyük olacağını kavramıyor.

Ve asıl önemlisi, Bay Peşehonov, Bolşevik taleplerin haklılığını kabul etmekle, bu taleplerin ***"emekçi kitleler"in,*** yani halkın çoğunluğunun talepleri olduğunu kabul etmekle, kendisinin tüm pozisyonunu, tüm küçük-burjuva demokrasisinin pozisyonunu ***terkettiğini*** kavramıyor.

Gücümüz burada yatıyor. Bu nedenle hükümetimiz yenilmez olacaktır: çünkü hasımlarımız bile, Bolşevik programın "emekçi kitleler"in ve "ezilen milliyetler"in programı olduğunu kabul etmek zorunda kalıyorlar.

Bay Peşehonov, aslında politik olarak Kadetlere, "Yedinstvo" ve "Dyelo Naroda" çevrelerine, Breşkovskaya ve Plehanov'a yakındır, o, yarın Bolşevikler Kornilov birlikleri ya da (aynı şey olan) Kerenski ordusu tarafından yenilgiye uğratılırsa, karıları ve kızkardeşleri şemsiyelerinin ucuyla tam ölmemiş Bolşeviklerin gözünü çıkaracak olan beylerin ve Kulakların temsilcisidir.

Ve bu bay, Bolşevik taleplerin "haklılığı"nı kabul etmek ***zorunda kalmıştır.***

Onun için "haklılık" sadece bir laftır. Fakat yarı-proleter kitleler için, savaşın yerle bir ettiği, ezdiği, köşeye sıkıştırdığı kent ve kırdaki küçük-burjuvaların çoğunluğu için bu laf değil, en acil, en yakıcı, en önemli sorundur: açlıktan ölme sorunu, bir parçacık ekmek sorunudur. Bu nedenle açların ve sefalet çekenlerin çıkarlarıyla sömürücülerin çıkarları arasında "koalisyon" üzerine, "uzlaşma" üzerine ***herhangi bir*** politika inşa ***edilemez.*** Bu nedenle bu kitlelerin ezici çoğunluğunun bir Bolşevik hükümeti desteklemesi kesindir.

Adalet içi boş bir sözdür, diyorlar aydınlar ve kendini Marksist göstermekten hoşlanan alçaklar, "ekonomik materyalizm"in ***ardında duranı*** gördükleri yönünde mükemmel bir gerekçeyle[93].

Düşünceler kitleleri sardığı anda güç haline gelirler. Ve Bolşevikler, yani devrimci, proleter enternasyonalizmin temsilcileri, tam da şimdi politikasında tüm dünyada sayısız emekçi kitlesini harekete geçiren düşünceleri cisimlendiriyor.

Tek başına adalet, tek başına sömürülmenin öfkelendirdiği halkın duyguları, onları asla ve hiçbir zaman sosyalizmin doğru yoluna sokamazdı. Fakat kapitalizmin gelişmesiyle birlikte büyük bankaların, kapitalist birliklerin, demiryollarının vs. maddi aygıtı oluştuktan sonra, ileri ülkelerde olağanüstü zengin deneyim, uygulanmalarını kapitalizmin *engellediği* yeni yeni teknik mucizeler yarattıktan sonra, tüm emekçilerin ve sömürülenlerin desteğiyle bu aygıtı planlı olarak kendi ellerine almak ve işletmek için sınıf bilinçli işçiler çeyrek milyon üyesi olan bir Parti'de birleştikten sonra — şimdi, bu önkoşulların artık var *olduğu* bugün, *gözlerini yıldırtmazlarsa,* iktidarı ele geçirmeyi ve onu sosyalist dünya devriminin zaferine kadar korumayı bilirlerse, dünyada hiçbir güç Bolşevikleri engelleyemeyecektir.

SONSÖZ

Yukarıdaki satırlar yazılmıştı ki, 1 Ekim tarihli "Novaya Jizn"in başyazısı, Bolşeviklere sempati duyma maskesi ve darkafalılık bilgeliği örtüsü altında gizlendiği için daha da tehlikeli olan yeni bir budalalık incisi daha ortaya attı: "Tahriklere kapılmayın", (Bolşevikleri yıldırmak ve iktidarı ele geçirmekten *alıkoymak* amacına hizmet eden bu provokasyon yaygarası tuzağına düşmeyin).

İşte bu inciler:

> "Bir yandan 3–5 Temmuz olaylarının ve öte yandan Kornilov günlerinin dersleri, halk içinde en nüfuzlu organlara sahip bir demokrasinin, içsavaşta defansif bir pozisyon alırsa yenilmez olacağını, saldırı inisiyatifini ele alırsa yenilgiye uğrayacağını ve yalpalayan tüm ara kesimleri yitireceğini tüm berraklığıyla göstermiştir."

Bolşevikler bu düşünce silsilesinde dile gelen darkafalı budalalığa herhangi bir biçimde en küçük bir taviz dahi verirlerse, kendi partilerini ve devrimi mahvedeceklerdir.

Çünkü aktardığımız makalenin içsavaştan ("her bakımdan hoş bayan" için doğru konu) sözetmeye kalkışan yazarı, bu sorunda *tarihin derslerini* komiklik derecesinde tahrif etmektedir.

Bu dersler hakkında, tarihin *bu* sorunda bize verdiği dersler hakkında Karl Marx, proleter devrimci taktiğin temsilcisi ve kurucusu, şunları düşünüyordu: (Sayfa 297 alıntı)

> "Ayaklanma, tıpkı savaş ya da diğer sanatlar gibi bir sanattır ve belli kurallara tabidir, ve bunların ihmal edilmesi, bu suçu işleyen partiyi mahva götürür. Partilerin niteliği ve böyle bir durumda karşı karşıya olunan koşulların mantıki sonuçları olan bu kurallar öylesine açık ve basittir ki, 1848'in kısa deneyimi bile bunları Almanlara epeyce öğretmiştir. Birincisi, oyunun bütün sonuçlarına karşı koyma kararlılığı yoksa ayaklanmayla asla oynanmamalıdır. Ayaklanma, değerleri her gün değişebilen çok bilinmeyenli bir hesaptır; örgütlenme, disiplin ve geleneksel otorite üstünlüğü tamamen hasım ordudan yanadır;" (Marx burada ayaklanmanın "en zor" halini söz konusu ediyor: yani "sarsılmamış" eski iktidara, devrimin ve hükümet yalpalamalarının etkisi altında henüz parçalanmamış orduya karşı ayaklanma) "ona karşı büyük güçler toplanamazsa yenilir ve yok olursun. İkincisi, ayaklanma başlayınca en büyük kararlılıkla hareket et ve saldırıya geç. Savunma, her türlü silahlı ayaklanmanın ölümüdür; daha düşmanla boy ölçüşmeden yitirirsin. Düşmanı birlikleri dağınıkken gafil avla, her gün küçük de olsa yeni başarılar kazan; ilk başarılı ayaklanmanın sağladığı moral üstünlüğünü sımsıkı elinde tut; her zaman daha güçlü saldıranı izleyen ve her zaman daha güvenli tarafta yer alan sallantılı unsurları yanına çek; sana karşı güçlerini toparlayamadan düşmanı ricate zorla; kısacası, devrimci taktiğin bugüne kadar bilinen en büyük ustası Danton'un sözleriyle hareket et: "de l'audace, de l'audace, encore de l'audace!" [Cesaret, cesaret ve yine cesaret! –ÇN] (Karl Marx*: "Almanya'da Devrim ve Karşı-devrim", 1907 baskısı, s. 118.)

Biz bütün bunları değiştirdik —diyebilirler "Novaya Jizn"in "hakeza Marksistleri"— biz, üç kez cesaret yerine iki özelliğe sahibiz: "Ilımlılık ve titizlik". Dünya tarihinin deneyimi, Büyük Fransız Devrimi'nin deneyimi "bizi" ırgalamaz. "Bizim" için önemli olan 1917'nin iki hareketinin Molçalin** gözlüğüyle çarpıtılmış deneyimidir.

---

* *Şimdi anlaşıldığı gibi, Engels tarafından kaleme alınmış ve önceleri yanlış şekilde Marx'a maledilmiştir. —**Red.***

** *Griboyedov'un "Akıl Acı Getirir" komedisinden bir tip; güçlülerin dalkavuğu ve yaltakçısı. Vecizelerinden biri şöyledir: "İki düsturumuz var: ılımlılık ve titizlik". —**Red.***

Bu deneyimlere, bu hoş gözlük olmadan bakalım:

3–5 Temmuz'u "içsavaş"la karşılaştırıyorlar, çünkü Aleksinski, Pereversev ve ortaklarına[93a] inandılar. "Novaya Jizn"den beyefendiler için, (ellerinde bunun için büyük bir günlük gazetenin koskoca aygıtı bulunmasına rağmen 3–5 Temmuz hakkında ***kendi bilgilerini toplamak*** için en ufak birşey yapmadan) ***bu tür*** insanlara inanmaları karakteristiktir.

Hatta bir an için 3–5 Temmuz'un, Bolşeviklerin o sınırda tuttukları sadece bir içsavaş başlangıcı değil, gerçek bir içsavaş olduğunu varsayalım. Böyle olduğunu kabul edelim.

Bu durumda bu "ders" neyi kanıtlar?

Birincisi, Bolşeviklerin saldırıya ***geçmediklerini*** kanıtlar, çünkü 3 Temmuz'u 4 Temmuz'a bağlayan gece ve hatta 4 Temmuz'da bile bir saldırıyla çok şey kazanabilecekleri inkâr edilemez. Savunma zaafları olmuştu — eğer 20–21 Nisan'daki gibi basit bir galeyanın gösteriye dönüşmesinden (***gerçeklere*** uygun olan budur) değil de, (Novaya Jizn"in yaptığı gibi) içsavaştan sözediyorsa.

Demek ki "ders", "Novaya Jizn"in bilgelerinin aleyhinedir.

İkincisi, Bolşevikler 3–4 Temmuz'da bir ayaklanmayı hedef olarak bile önlerine koymadılarsa, Bolşeviklerin tek bir kurumu bile böyle bir sorunu ortaya dahi atmadıysa, bunun nedeni "Novaya Jizn"le tartışmamızın çok ***dışındadır***. Çünkü "içsavaş"ın, yani ayaklanmanın derslerini tartışıyoruz, çoğunluğun kendi tarafında olmadığını bilmenin bir devrimci partiyi ne zaman ayaklanma düşüncesinden alıkoyduğunu değil.

Bolşeviklerin gerek başkent Sovyetlerinde, gerekse de ülkenin diğer Sovyetlerinde çoğunluğu (Moskova'da oyların yüzde 49'dan fazlasını) ***ancak*** Temmuz 1917'den ***çok sonra*** elde ettiklerini herkes bildiğinden, "dersler" yine her bakımdan hoş bayan "Novaya Jizn"in görmek istediği gibi değildir hiç, kesinlikle değildir.

Hayır, hayır, en iyisi siz politikadan elinizi çekin, "Novaya Jizn"den yurttaşlar!

Devrimci bir parti devrimci sınıfların öncüsü içinde ve ülkede çoğunluğa sahip değilse, ayaklanmanın sözü bile edilemez. Ayrıca bunun için şunlar gerekir: 1) tüm ulus çapında devrimin yükselmesi; 2) eski hükümetin, örneğin "koalisyon" hükümetinin moral ve politik açıdan tam iflası; 3) tüm ara katmanların, yani daha dün hükümeti tamamen desteklemesine rağmen onu artık pek ***desteklemeyen*** insanların kampında büyük yalpalamalar.

3–5 Temmuz'un "dersler"inden sözetmeye başlayan "Novaya Jizn" neden bu olağanüstü önemli dersin farkına bile varmadı? Çünkü orada politik sorunlarla politikacılar değil, bir aydın çevresinin burjuvazi tarafından gözü yıldırılmış kişileri ilgilenmektedir.

Devam. Üçüncüsü: olgular kanıtlıyor ki, tam da 3–4 Temmuz'dan ***sonra,*** tam da Bay Tseretelilerin ***Temmuz*** politikası yüzünden ***teşhir olması*** sonucunda, tam da ***kitlelerin*** Bolşevikleri ***kendi öz*** öncüleri ve sosyal-blokçuları* hain olarak görmeleriyle bağıntılı olarak Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin ***dağılması*** başlamıştır. Bolşeviklerin zaferine, sosyal-blokçuların ise yerle bir olmasına yol açan 20 Ağustos Petrograd seçimleri**, bu dağılmayı ***daha*** Kornilov darbesinden ***önce*** itiraz kabul etmez biçimde kanıtlamıştır. ("Dyelo Naroda", bunu kısa süre önce, bütün partilerin aldığı seçim sonuçlarını ***gizleyerek*** çürütmeye çalıştı; bu kendi kendini ve okuyucuyu aldatmaktır. 24 Ağustos tarihli "Dyen"in sadece kentle ilgili verilerine göre, Kadetlerin aldığı oy oranı yüzde 22'den 23'e yükselirken mutlak oyları yüzde 40 düştü; Bolşeviklerin aldığı oy oranı yüzde 20'den 33'e yükselirken, mutlak oyları sadece yüzde on azaldı; bütün "ana partiler"e verilen oy oranı yüzde 58'den 44'e düşerken mutlak oyları ise yüzde 60 azaldı!!)

Temmuz Günleri'nden sonra ve Kornilov günlerinden önce Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin dağılmasını, neredeyse yüzde 40'a ulaşan bu iki partinin "sol" kanatlarının gelişmesi de kanıtlıyor: Bay Kerenskilerin Bolşevikleri kovuşturmasının "intikamı".

---

* *Bunlar, burjuvaziyle bir blok, bir koalisyon yapmış olan Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerdi. —**Red.***

** *Yani Kent Meclisi (Kent Duması) ve İlçe Meclisi seçimleri. —**Red.***

Proletarya partisi, 3–4 Temmuz'la birkaç yüz üyesini "yitirmesine" rağmen bundan muazzam ***kazançlı çıkmıştır***, çünkü tam da bu zor günlerde ***kitleler*** proletarya partisinin sadakatini ve Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin ***ihanetini*** görmüş ve kavramışlardır. Demek ki "ders" kesinlikle "Novaya Jizn"in anladığı gibi değil, başkadır: galeyan halindeki kitleden darkafalıların demokrasisine geçme, ve eğer ayaklanma istiyorsan, düşman güçleri dağınıkken saldırıya geç, onu gafil avla.

Öyle değil mi — "Novaya Jizn"in "hakeza Marksist" bayları?

Yoksa "Marksizm", taktiğin temeline ***nesnel*** durumun tam değerlendirilmesini ***değil*** de, "içsavaş", "Sovyetler Kongresi ve Kurucu Meclis"i anlamsızca ve eleştirel süzgeçten geçirmeden aynı kefeye koymaktan mı ibarettir?

Fakat baylar, bu son derece komiktir, bu Marksizmle ve her türlü mantıkla alay etmekten başka birşey değildir!

Eğer olayların ***nesnel*** durumunda, sınıf mücadelesinin "içsavaş"a kadar şiddetlenmesi için bir neden mevcut ***değilse***, o zaman neden "Sovyetler Kongresi ve Kurucu Meclis"le (burada sorun edilen "Novaya Jizn"in başmakalesinin başlığı budur) ***bağıntı içinde*** "içsavaş"tan sözetmeye başladınız? O zaman okura, nesnel durumda içsavaş için bir zeminin ***bulunmadığı*** ve bu nedenle, örneğin Sovyetler Kongresi ve Kurucu Meclis gibi barışçıl, anayasal-legal, hukuksal ve parlamenter açıdan "basit" şeylerin taktiğin esasını oluşturabileceğini, oluşturması gerektiğini okurlara açıkça söylemek, bunu kanıtlamak gerekirdi. O zaman böyle bir kongre ve böyle bir meclisin gerçekten karar alabilecek durumda olduğu fikrinde olunabilir.

Fakat anın nesnel koşullarında içsavaşın kaçınılmazlığı ya da sadece ihtimali dahi mevcutsa, içsavaştan sadece "lafın gelişi" değil, bir içsavaş atmosferinin varlığını açıkça gördüğünüz, hissettiğiniz, farkettiğiniz için sözetmeye başladınızsa, o zaman Sovyetler Kongresi'ni ya da Kurucu Meclis'i insan nasıl esas mesele olarak görebilir? Bu, açlık ve acı çeken kitlelerle alay etmektir. Bakalım aç biri iki ay "bekleyecek" mi? Bakalım bizzat sizin de giderek yükselme eğilimi gösterdiği-

ni yazdığınız ekonomik çöküş Sovyetler Kongresi'ne ya da Kurucu Meclis'e kadar "bekleyecek" mi? Ya da Alman saldırısı bizim tarafımızdan barış yönünde ciddi adımlar atılmaksızın (yani savaşan tüm taraflara resmen adil bir barış önerilmeden) Sovyetler Kongresi'ni ve Kurucu Meclisi "bekleyecek" mi? Yoksa 28 Şubat'tan 30 Eylül'e kadar olağanüstü fırtınalı, inanılmaz bir hızda geçen Rus devriminin tarihinin, 1 Ekim'den 29 Kasım'a* kadar her türlü galeyanı, sıçramayı, askeri yenilgileri, ekonomik krizleri dışlayan son derece sakin, barışçıl, legal-dengeli bir hızla ilerleyeceğini varsaymak için elinizde kanıtlar mı var? Yoksa, Bolşevik ***olmayan*** Subay Dubasov'un cephedeki askerler adına resmen "savaşmayacakları"nı açıkladığı ordu, "saptanan" tarihe kadar sakin sakin açlık çekmeye ve donmaya devam mı edecek? Yoksa köylü ayaklanması, ona "anarşi" ve "pogrom" dediğinizde, Kerenski ***köylülerin üstüne*** "askeri" güçler gönderdiğinde, içsavaşın bir unsuru olmaktan çıkacak mı? Ya da bir ***köylü*** ülkesinde, aynı zamanda bir köylü ayaklanmasını bastıran aynı hükümetin Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması için sakin, kurallara bağlı, hilesiz çalışması mümkün ya da ***düşünülebilir*** midir?

"Smolni Enstitüsü'ndeki** şaşkınlığa" gülmeyin beyler! Sizin şaşkınlığınız daha az değil. İçsavaşın acımasız sorunlarına ne idüğü belirsiz laflar ve zavallı anayasal hayallerle yanıt veriyorsunuz. Bu nedenle ben, Bolşevikler böyle ruh hallerine taviz verirlerse, hem kendi partilerini, hem de devrimlerini yerle bir edeceklerini söylüyorum.

14 (1) Ekim 1917

---

* *Geçici Hükümetin Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasını ertelediği tarih.* —***Red.***

** *8 Ekim'den (25 Eylül) itibaren Bolşeviklerin eline geçen Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin merkezi.* —***Red.***

KUZEY BÖLGESİ BÖLGE SOVYETLERİ KONGRESİ'NE KATILAN BOLŞEVİK YOLDAŞLARA MEKTUP[94]

Yoldaşlar! Devrimimiz son derece kritik bir dönemden geçiyor. Bu kriz olgunlaşmakta olan sosyalist dünya devriminin ve dünya emperyalizminin buna karşı mücadelesinin yol açtığı büyük krizle aynı zamana rastladı. Partimizin sorumlu liderlerine, yerine getirilmemesi halinde enternasyonalist proleter hareketi tamamen çökertmekle tehdit eden dev bir görev düşüyor. Bu anda bir gecikme gerçekten ölüm demektir.

Uluslararası duruma bir göz atın. Dünya devriminin kaydettiği büyüme tartışılmaz. Çek işçilerinin öfke patlaması inanılmaz bir vahşetle bastırıldı ve bu, hükümetin çok korktuğunu gösteriyor. İtalya'da da Turin'de kitlesel bir patlama oldu[95]. Fakat en önemlisi Alman donanmasındaki ayaklanmadır. Almanya gibi bir ülkede, hem de bugünkü koşullarda bir devrimin karşı karşıya kaldığı inanılmaz zorlukları gözönüne getirin. Hiç kuşku yok ki Alman donanmasındaki ayaklanma büyük krizin, yaklaşmakta olan dünya devriminin belirtisidir. Almanya'nın yenilgisini isteyen şovenlerimiz, onun işçilerinden derhal ayaklanma talep etseler de, biz Rus devrimci enternasyonalistleri 1905–1917 yıllarından edindiğimiz deneyimle, devrimin yükselişi için

askeri bir ayaklanmadan daha inandırıcı bir belirti düşünülemeyeceğini biliyoruz.

Alman devrimcilerin önünde şimdi nasıl durduğumuzu bir düşünün. Bize şöyle diyebilirler: Bizde, açıkça devrim çağrısı yapan sadece bir Liebknecht var. Onun sesi zindan duvarları ardında boğuluyor. Açıkça devrimin gerekliliğine işaret eden tek bir gazetemiz bile yok, toplantı özgürlüğümüz, tek bir İşçi ve Asker Sovyetimiz yok. Sesimiz gerçek geniş kitlelere neredeyse hiç ulaşmıyor. Ve yüzde bir şansa bile sahip olmamamıza rağmen bir ayaklanma girişiminde bulunduk. Oysa siz, Rus devrimci enternasyonalistleri, yarım yıllık bir özgür ajitasyon dönemini arkada bıraktınız, iki düzine gazeteniz, birçok İşçi ve Asker Sovyetiniz var, her iki başkentin Sovyetlerinde zafer elde ettiniz, tüm Baltık Donanınası ve Finlandiya'daki tüm Rus birlikleri sizden yana, ve siz bizim ayaklanma çağrımıza tepki vermiyorsunuz, ayaklanmanızın zaferle sonuçlanma şansı yüzde doksan dokuz olmasına rağmen emperyalist Kerenski'nizi devirmiyorsunuz.

Evet, böyle bir anda, bu kadar elverişli koşullar altında Alman devrimcilerin böyle bir çağrısını sadece ... kararlarla yanıtlarsak Enternasyonal'e gerçekten ihanet etmiş olacağız.

Buna, uluslararası emperyalistlerin Rus devriminin hızla gelişmesine karşı yönelen tüm pakt ve komplolarını hepimizin çok iyi bildiğini ekleyin. Onu ne pahasına olursa olsun gerek askeri önlemlerle, gerekse de Rusya'nın zararına yapılacak bir barışla boğmak — uluslararası emperyalizmin gittikçe yaklaştığı hedef budur. Sosyalist dünya devriminin krizini derinleştiren, ayaklanmanın geciktirilmesini özellikle tehlikeli —bu gecikme bizden kaynaklanıyorsa, 'caniyane' demeye neredeyse hazırım— kılan şey budur.

Ayrıca Rusya'nın iç durumunu gözönüne alın. Kitlelerin Kerenski'ye ve genelde emperyalistlere duydukları kör güveni dile getiren küçük-burjuva reformist partilerin çöküşü tamamen had safhadadır. Çöküş tamdır. Demokratik Konferans'ta Sovyetler kuryesinin koalisyona karşı oy kullanması, yerel Köylü Temsilcileri Sovyetleri ***çoğunluğunun*** (Avksentyev ve diğer Kerenski dostlarının yer aldığı Merkez

Konseylerinin aksine) koalisyona karşı oy kullanması —işçi nüfusun köylülere en yakın olduğu ve yüzde 49'dan fazla oyun Bolşeviklere verildiği (askerlerde 17.000'den 14.000'i) Moskova seçimleri— bunlar, halk kitlelerinin Kerenski'ye ve Kerenski ve adamlarıyla anlaşanlara duyduğu güvenin tamamen yıkılması değil midir? Kitlelerin Bolşeviklere şu mesajı bu oylamayla verdiklerinden daha açık verebilecekleri düşünülebilir mi: Bize önderlik edin, sizi izleyeceğiz?

Fakat halkın çoğunluğunu yanına almış, iki başkentin Sovyetini ele geçirmiş olan bizler beklemeliymişiz. Neyi bekleyeceğiz? Kerenski ve onun Kornilovcu generallerinin Petrograd'ı Almanlara teslim etmelerini ve böylece Rus devrimini doğrudan ya da dolaylı, açık ya da gizli boğmak için Buchanan ve Wilhelm'le birlikte komplolar kurmasını mı?

Fakat halk sadece Moskova seçimlerinde ve yeni Sovyet seçimlerinde bize güvenini ifade etmekle kalmadı. Aynı zamanda giderek artan bir ilgisizlik ve kayıtsızlık belirtileri ortaya çıkmaya başladı. Bunu anlamak mümkün. Bu, Kadetlerle onların taklitçilerinin şamatayla ilan ettikleri gibi devrimin çöküşü değil, kararlara ve seçimlere güvenin yok olması anlamına gelmektedir. Devrimde kitlelere önderlik eden partilerden laf değil iş, gevezelik değil mücadelede zafer beklenir. Halkta Bolşeviklerin de diğerlerinden daha iyi olmadığı düşüncesinin ortaya çıkabileceği an yaklaşıyor, çünkü onlara güven duyduğumuzu ifade ettikten sonra, eyleme geçmeyi beceremediler...

Tüm ülkede köylü ayaklanması alevleniyor. Kadetlerle onların peşinden gidenlerin ayaklanmanın önemini her biçimde azaltmaya, onu "pogrom" olarak, "anarşi" olarak göstermeye çalıştıkları gün gibi ortada. Fakat ayaklanmanın merkezlerinde toprakların köylülere verilmesine başlanması gerçeği onların yalanlarını ortaya çıkarıyor. "Pogromlar" ve "anarşi" hiçbir zaman böylesine mükemmel politik sonuçlara yol açmadı. Köylü ayaklanmasının muazzam gücü, gerek uzlaşmacıların, gerekse de "Dyelo Naroda"dan Sosyal-Devrimcilerin ve *hatta* Breşko-Breşkovskaya'nın, kendilerini aşmadan önce hareketi frenleyebilmek için toprakların köylülere devredilmesinden sözetmeye başlamalarından anlaşılıyor.

Biz ise beklemeliymişiz, (tam da son zamanlarda bizzat Sosyal-Devrimciler tarafından Kornilov serüveninin sorumlularından biri olarak teşhir edilen) Kornilovcu Kerenski'nin Kazak birliklerinin bu ayaklanmayı ***kademe kademe*** ezip ezemeyeceklerini beklemeliymişiz.

Öyle anlaşılıyor ki, Partimizin önderlerinden birçoğu, hepimizin kabul ettiği ve durmadan tekrarladığı "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarının özel anlamının farkında değiller. Yarım yıllık devrim içinde bu şiarın ayaklanma anlamına gelmediği dönemler oldu, anlar oldu. Belki de bu dönemler ve anlar bir kısım yoldaşımızı körleştirdi ve bu şiarın, en azından Eylül ortalarından bu yana artık bizim için de ***ayaklanma çağrısıyla eşanlamlı olduğunu*** unutmalarına yol açtı.

Bu bakımdan en ufak bir kuşku bile olamaz. "Dyelo Naroda" kısa süre önce "Kerenski hiçbir koşul altında boyun eğmeyecektir", derken bunu "popüler" bir tarzda açıkladı. Hem de nasıl!

"Tüm İktidar Sovyetlere" şiarı ayaklanma çağrısından başka birşey değildir. Ve aylardan beri kitleleri ayaklanmaya, uzlaşma politikasından vazgeçmeye çağıran bizler, bu kitlelere, bize güvenmiş olmalarına rağmen devrimin patlak vermesine ramak kala önderlik etmezsek, suç tamamen ve muhakkak bizim olacaktır.

Kadetler ve uzlaşmacılar 3–5 Temmuz örneğiyle, Kara Yüzler ve benzerlerinin giderek artan ajitasyonlarıyla korkutuyorlar. 3–5 Temmuz bir hata idiyse de, sadece iktidarı almadığımız ölçüde bir hata idi. Benim inancıma göre bu o zaman bir hata değildi, çünkü o dönemde henüz çoğunluğa sahip değildik, fakat şimdi bu vahim bir hata ve hatadan da kötü bir şey olur. Kara Yüzlerin artan ajitasyonu, gelişen proleter-köylü devrimi atmosferi içinde çelişkilerin şiddetlenmesi olarak anlaşılabilir bir şeydir. Ne var ki bunu ayaklanmaya ***karşı*** bir argüman haline getirmek gülünçtür, çünkü kapitalistlere satılmış Kara Yüzler'in ***aczini, mücadele aczini*** kanıtlamaya bile gerek yok. Kornilov ve Kerenski savaşta sadece Vahşi Tümene ve Kazaklara bel bağlayabilirler. Oysa bugün Kazaklarda da bir çözülme başlamıştır, ayrıca Kazak bölgelerinin içlerinde köylüler onları bir içsavaşla tehdit etmektedirler.

Bu satırları 8 Ekim Pazar günü yazıyorum. Yazdıklarımı 10 Ekim'den önce okumanız mümkün değil. Yolculuk yapmakta olan bir yoldaştan, Varşova demiryolu hattında yolculuk edenlerin, Kerenski'nin Kazakları Petrograd'a getirmekte olduğunu anlattıklarını duydum. Bu çok muhtemeldir, bunun doğru olup olmadığını ve ***ikinci celp Kornilov birliklerinin*** gücünü ve dağılımını iyice araştırmazsak suç düpedüz bizde olacaktır.

Kerenski, iktidarın Sovyetlere devredilmesini, bu Sovyet hükümetinin derhal bir barış önerisi yapmasını ve toprağın vakit geçirmeden köylülere devredilmesini engellemek, Petrograd'ı Almanlara teslim etmek ve kendisi Moskova'ya taşınmak için yine Kornilov birliklerini Petrograd üzerine sevketti! Gücümüz yettiğince yaygınlaştırmamız gereken ve büyük bir başarı sağlayacak olan ayaklanma şiarı budur.

Merkez Yürütme Komitesi'nin ta Kasım'a kadar da erteleyebileceği Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'ni beklememeliyiz, beklememeli ve Kerenski'ye daha çok Kornilov birliği sevketmek için zaman vermemeliyiz. Sovyetler Kongresi'nde Finlandiya, donanma ve Reval temsil ediliyor, bunlar birlikte, Kornilovcu alaylara karşı derhal donanmayı, topçuyu, makineli tüfekleri ve (örneğin Viborg'da Kerenski'nin yeniden birleştiği Kornilovcu generallere karşı nefretlerinin büyük gücünü göstermiş olan) iki-üç piyade alayını Petrograd istikametinde harekete geçirebilirler.

Baltık Donanması'nın Petrograd'a hareket etmesinin Almanlara cepheyi açacağı düşüncesinden hareketle ikinci celp Kornilov alaylarını yenilgiye uğratma olanağını kaçırmamız muazzam bir hata olacaktır. Kornilovcular, iftiracılar, uydurdukları bütün yalanlar gibi bunu da iddia edeceklerdir, fakat yalanlar ve iftiralardan korkmak bir devrimciye yakışmaz. Kerenski Petrograd'ı Almanlara teslim edecek, bu artık gün gibi açık, olayların tüm seyrinden ve Kerenski'nin tüm politikasından çıkan bu inancımızı, aksi yöndeki teminatların hiçbiri değiştirmeyecektir.

Kerenski ve Kornilovcular Petrograd'ı Almanlara teslim edecekler. Tam da Petrograd'ı kurtarmak için Kerenski devrilmeli ve ***her iki başkentin Sovyetleri*** iktidarı ele almalıdır. Bu Sovyetler tüm halklara

derhal barış önerecek ve böylece Alman devrimcilere karşı yükümlülüğünü yerine getirecek, Rus devrimine karşı caniyane komploları, uluslararası emperyalizmin komplolarını parçalamak için tayin edici bir adım atacaktır.

Petrograd civarındaki Kornilov birliklerine karşı ancak Baltık Donanması'nın, Finlandiya birliklerinin, Reval ve Kronstadt'ın derhal harekete geçmesi Rus ve dünya devrimini kurtarabilecektir. Böyle bir hareketin birkaç gün içinde Kazak birliklerinin bir kısmının teslim olmasına, diğer kısımlarının tamamen yokedilmesine ve Kerenski'nin yıkılmasına yol açma şansı yüzde doksan dokuzdur, çünkü her iki başkentin işçi ve askerleri böyle bir hareketi destekleyecektir.

Zaman kaybetmek ölüm demektir.

"Tüm İktidar Sovyetlere" şiarı ayaklanmanın şiarıdır. Bu şiarı bunun bilincinde olmadan, iyice düşünmeden kullanan, kendi kendisini suçlasın. Ayaklanmayı ise bir sanat olarak ele almayı bilmek gerekir. Demokratik Konferans sırasında bunda ısrar ettim, şimdi de ısrarlıyım, çünkü Marksizm *bunu* öğretiyor, Rusya'daki ve tüm dünyadaki bugünkü tüm durum bunu öğretiyor.

Sözkonusu olan oylamalar, sol Sosyal-Devrimcilerin yanımıza çekilmesi, taşra Sovyetlerinin katılması, bunların Kongresi değildir. Söz konusu olan, Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronstadt, Viborg ve Reval'in kararlaştırabilecekleri ve kararlaştırmak zorunda oldukları ayaklanmadır. Bu ayaklanma ***Petrograd*** önünde ve Petrograd içinde kararlaştırılabilip hayata geçirilebilir ve geçirilmelidir, mümkün olduğunca ciddi, mümkün olduğunca iyi hazırlanmış, mümkün olduğunca hızlı, mümkün olduğunca enerjik biçimde.

Donanma, Kronstadt, Viborg, Reval Petrograd üstüne yürümeli, Kornilov alaylarını yok etmeli, her iki başkentte bir isyan doğurmalı, köylülere derhal toprak veren ve derhal bir barış önerisi yapan bir iktidar için kitle ajitasyonu başlatmalı, Kerenski hükümetini devirmeli ve bu iktidarı kurmalıdır.

Zaman kaybetmek ölüm demektir.

N. Lenin

21 (8) Ekim 1917

RSDİP MERKEZ KOMİTESİ'NİN ALDIĞI KARAR[96]

23 (10) EKİM 1917

MK, gerek Rus Devrimi'nin uluslararası durumunun (tüm Avrupa'da yaklaşmakta olan sosyalist dünya devriminin bir uç ifadesi olarak Alman donanmasında patlak veren ayaklanma ve hedefi Rusya'daki devrimi boğmak olan emperyalist dünyanın tehditleri), gerekse de askeri durumun (Rus burjuvazisi ve Kerenski ile ortaklarının Petrograd'ı Almanlara teslim etme kesin kararı) ve proletarya partisinin Sovyetlerde çoğunluğu ele geçirmesinin —bütün bunlarla bağıntı içinde köylü ayaklanmasının, halkın güveninin Partimize yönelmesinin (Moskova seçimleri) ve nihayet ikinci bir Kornilov serüveninin açıktan açığa hazırlanmasının (birliklerin Petrograd'dan çekilmesi, Kazak birliklerinin Petrograd civarında toplanması, Minsk'in Kazaklarca kuşatılması vs.)— silahlı ayaklanmayı gündeme soktuğunu tespit eder.

MK silahlı ayaklanmanın kaçınılmaz ve tamamen olgunlaşmış olduğunu tespit eder ve bütün Parti örgütlerini buna uygun davranmaya ve bütün pratik sorunları bu açıdan ele almaya ve karara bağlamaya çağırır (Kuzey Bölgesi Sovyetler Kongresi, Petrograd'dan birliklerin çekilmesi, Moskovalıların ve Minsklilerin tavrı vs.).

YOLDAŞLARA MEKTUP[97]

Yoldaşlar! İçinde yaşadığımız zaman öylesine kritik, olaylar birbirini öylesine büyük bir hızla izliyor ki, kaderin cilvesiyle tarihin ana akışının bir parça dışında kalmaya zorlanmış olan yazar, özellikle yazılarının gecikmeyle gün ışığına çıktığı koşullarda, sürekli geç kalma ya da olaylardan bihaber olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bunu çok iyi bilmeme rağmen, hiç yayınlanmama tehlikesini de göze alarak bu mektupla Bolşeviklere seslenmek zorundayım, çünkü en büyük kararlılıkla karşı çıkmayı görev bildiğim yalpalamaların bir eşi daha yoktur ve bunlar Parti için, uluslararası proletarya hareketi için, devrim için feci sonuçlara yolaçabilecektir. Gecikme tehlikesine gelince, bunu önlemek için, elimde hangi tarihli, hangi haberlerin bulunduğunu belirteceğim.

Bir gün önce Petrograd'da son derece önemli bir Bolşevik toplantıya katılan ve tartışmayı bana ayrıntısıyla anlatan bir yoldaşla ancak 16 Ekim Pazartesi günü sabahı karşılaşma olanağı buldum[98]. Tartışmanın konusu tüm eğilimlerden pazar gazetelerinin tartıştıkları aynı ayaklanma sorunuydu. Toplantıda başkentteki Bolşevik çalışmanın bütün alanlarında nüfuz sahibi tüm yoldaşlar temsil ediliyordu ve toplantının ancak çok küçük bir bölümü, topu topu iki yoldaş, menfi bir tavır aldı. Bu yoldaşların dayandıkları argümanlar öyle zayıf, bu argüman-

larda öylesine şaşırtıcı bir kafasızlık ve korku, Bolşevizmin ve devrimci-proleter enternasyonalizmin bütün temel düşüncelerinin öylesine büyük bir çöküşü dile geliyor ki, insan böylesine alçakça yalpalamalar için bir açıklama bulmakta zorlanıyor. Fakat gerçek ortada ve devrimci bir parti böylesine ciddi bir sorunda yalpalamalara tahammül edemeyeceği için, ilkelerini yitiren bu iki yoldaş yine de belli bir karışıklık yaratabileceği için, onların argümanlarını tahlil etmek, yalpalamalarını açığa çıkarmak ve ne kadar alçakça olduklarını göstermek acilen gerekli. Aşağıda bu görevi yerine getirmeye çalışacağız.

*

"... Halk içinde çoğunluğa sahip değiliz, bu önkoşul olmadan, ayaklanmanın hiç şansı yoktur..."

Böyle birşey söyleyebilen insanlar, ya gerçeği çarpıtıyorlar, ya da koşullar ne olursa olsun, devrimin gerçek koşullarını hiç mi hiç dikkate almadan, daha baştan, Bolşevik Partinin bütün ülkede tamı tamına oyların yarısından bir fazlasını alacağı güvencesini isteyen ukalalardır. Bu tür güvenceleri tarih hiçbir zaman, tek bir devrimde bile sunmamıştır ve zaten kesinlikle sunamaz da. Böyle bir talep ileri sürmek, dinleyenlerle alay etmek demektir ve sadece, kendinin gerçeklikten ***kaçışını*** gizler.

Çünkü gerçeklik bize açıkça, tam da Temmuz Günleri'nden sonra, halkın çoğunluğunun hızla Bolşeviklerin tarafına geçmeye başladığını gösteriyor. Bunu, gerek Kornilov olayından önce Petrograd'da yapılan, banliyöler hariç kent merkezinde Bolşeviklerin oy oranının yüzde 20'den yüzde 33'e yükseldiği 20 Ağustos seçimleri, gerekse de Bolşeviklerin oy oranının yüzde 11'den yüzde 49,3'e yükseldiği (bugünlerde konuştuğum Moskovalı bir yoldaş kesin oranın yüzde 51 olduğunu söyledi) Eylül ayında Moskova'da yapılan ilçe Duma seçimleri gösterdi. Yeni Sovyet seçimleri de aynı şeyi kanıtladı. Aynı şeyi, Köylü Sovyetlerinin çoğunluğunun, "Avksentyevci" Merkez Konseylerine rağmen koalisyona ***karşı*** tavır alması olgusu kanıtladı. Koalisyona karşı

olmak ***gerçekte*** Bolşevikleri izlemek demektir. Ayrıca cepheden gelen haberler gittikçe daha sık ve açık biçimde, asker ***kitlesinin,*** Sosyal-Devrimci ve Menşevik önderlerin, subayların, Temsilcilerin vs. vs. iftira ve saldırılarına rağmen daha büyük bir kararlılıkla Bolşeviklere katıldığını gösteriyor.

Son olarak, Rusya'da şu anın en önemli gerçeği ***köylü ayaklanmasıdır.***[99] İşte halkın Bolşeviklerin safına sözde değil, eylemlerle kendini gösteren, nesnel geçişi. Çünkü burjuva basını ve onun "yalpalayan" "Novaya Jizn"ciler ve ortakları gibi zavallı taklitçileri, pogrom ve anarşi yaygarasıyla ne kadar yalan söylerlerse söylesinler gerçekleri değiştiremezler. Tambov ilindeki köylü hareketi, en başta toprakların köylülere devredilmesinin kabulü gibi böylesine parlak sonuçlar gösteren gerek fiziki, gerekse politik anlamda bir ayaklanmaydı. Ayaklanmanın ürküttüğü "Dyelo Naroda" da dahil tüm Sosyal-Devrimci güruh şimdi toprakların köylülere devredilmesi zorunluluğunu boşuna ***haykırmıyor!*** Bu, Bolşevizmin doğruluğunun ***pratik*** tarafından kanıtlanması ve onun başarısıdır. Bonapartistlerin ve parlamentodaki uşaklarının "akıllarını başlarına getirme"nin ayaklanma dışında başka bir yolunun imkânsız olduğu ***anlaşıldı.***

Bu bir olgudur. Olgular inatçıdır. Ve ayaklanma ***lehinde*** böyle bir gerçek "argüman", şaşkın ve gözü yılmış bir politikacının binlerce "karamsar" bahanesine denktir.

Köylü ayaklanması tüm ulus çapında politik öneme sahip bir olay olmasaydı, Ön Parlamento'nun Sosyal-Devrimci uşakları toprakların köylülere verilmesinin zorunluluğunu haykırmazlardı.

"Raboçi Put"un da tespit ettiği köylü ayaklanmasının bir başka mükemmel politik ve devrimci sonucu, Tambov ilinin tren istasyonlarına tahıl sevkidir. İşte size, şaşkın baylar, ülkeyi kapıda bekleyen açlıktan ve eşi görülmedik boyutta bir krizden kurtarmanın biricik çaresi olan devrim için bir "argüman" daha. Sosyal-Devrimci ve Menşevik halk hainleri, bağırıp çağırır, tehditler yağdırır, kararlar kaleme alır ve aç kitleleri Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasıyla avuturlarken, halk, tahıl sorununun çözümüne, çiftlik sahiplerine, kapitalistlere ve madrabazlara karşı ***ayaklanma*** yoluyla ***Bolşevik tarzda*** yaklaşacaktır.

Ve ekmek sorununun ***böyle*** bir (biricik gerçek) çözümünün mükemmel sonuçlarını burjuva basın, hatta —... köylüler ayaklandıktan sonra Tambov ilinin tren istasyonlarının tahıl stoklarıyla dolup taştığı haberini veren— "Ruskaya Volya" bile kabul etmek zorunda kaldı!!

Hayır, şimdi halkın çoğunluğunun Bolşevikleri izlediğinden ve izleyeceğinden şüphe etmek, alçakça yalpalamak ve pratikte proleter devrimin ***tüm*** ilkelerini bir kenara atmak, Bolşevizmden tamamen ayrılmak demektir.

*

"İktidarı ele geçirebilecek kadar güçlü değiliz, ve burjuvazi de Kurucu Meclis'i akamete uğratacak kadar güçlü değil..."

Bu argümanın birinci bölümü yukarıdakinin sadece bir başka varyasyonudur. Kendi şaşkınlığı ve burjuvaziden duyduğu korku, ifadesini işçilerle ilgili olarak karamsarlıkta ve burjuvaziyle ilgili olarak iyimserlikte bulsa da, bu argüman yine de inandırıcılık kazanmıyor. Junkerler ve Kazaklar Bolşeviklere karşı kanlarının son damlasına kadar savaşacaklarını söylediklerinde, buna tamamen inanmak gerekiyor; fakat işçiler ve askerler yüzlerce toplantıda Bolşeviklere duydukları kesin güveni ifade ettiklerinde ve iktidarın Sovyetlere geçmesi için kanlarını ve canlarını vermeye hazır olduklarını açıkladıklarında, bir şeyden yana olmakla, o şey için savaşmak arasında çok fark olduğunu anımsatmak "uygun" görülüyor!

Elbette böyle argüman yürütülürse, ayaklanma "çürütülür." Fakat bu acayip yönelimli, acayip uygulanan "karamsarlık"la burjuvazinin safına politik iltihak arasındaki fark nedir?

Olgulara bakın, karamsarlarımızın "unuttuğu" Bolşeviklerin binlerce kez yinelenen açıklamalarını düşünün. Binlerce kez, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin bir güç oluşturduğunu, onların devrimin öncüsü olduğunu, iktidarı ele ***geçirebileceklerini*** söyledik. Menşevikleri ve Sosyal-Devrimcileri binlerce kez, "demokrasinin tam yetkili or-

ganları" üzerine tumturaklı laflar etmek, fakat aynı zamanda iktidarı Sovyetlerin eline almaktan ***korkmakla*** suçladık.

Ve Kornilov darbesi neyi kanıtladı? Sovyetlerin gerçekten de bir güç olduğunu.

Ve bu deneyimle ve olgularla kanıtlandıktan sonra, Bolşevizmden vazgeçmek, bizzat kendimizden kendi isteğimizle ayrılmak ve şunu açıklamak istiyoruz: Yeterince güçlü değiliz (iki başkentin Sovyetleri ve taşrada Sovyetlerin çoğu Bolşeviklerin yanında olmasına rağmen)!! Peki bunlar alçakça yalpalamalar değil mi? Aslında bizim "karamsarlar" "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını bir kenara atıyorlar; sadece, bunu itiraf etmekten ***korkuyorlar.***

Burjuvazinin Kurucu Meclisi akamete uğratacak kadar güçlü olmadığı nasıl kanıtlanabilir?

Sovyetler burjuvaziyi devirecek ***güce sahip değilse,*** bu, burjuvazi Kurucu Meclisi akamete uğratacak kadar güçlü ***demektir,*** çünkü bunu Sovyetlerden başka kimse engelleyemez. Kerenski ve ortaklarının vaatlerine güvenmek, uşak Ön Parlamento'nun kararlarına inanmak proletarya partisinin bir üyesine, bir devrimciye yakışır mı?

Bugünkü hükümet yıkılmazsa burjuvazi sadece Kurucu Meclisi akamete uğratacak güce sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda bu sonuca ***dolaylı olarak,*** Petrograd'ı Almanlara teslim ederek, cepheyi açarak, lokavtları çoğaltarak ve tahıl sevkiyatını sabote ederek de ulaşabilir. Burjuvazinin bütün bunları kısmen şimdiden uyguladığı ***olgularla*** kanıtlanmıştır. İşçiler ve askerler onu devirmezlerse, bunları tam olarak da yapacak durumdadır.

*

> "... Sovyetler, Kurucu Meclisi toplaması ve Kornilovcu darbelerden vazgeçmesi talebiyle hükümetin göğsüne dayanmış tabanca olmalıdır..."

İki acınası karamsardan biri konuşmalarında işi buraya kadar vardırdı!

İş buraya varmak zorundaydı, çünkü ayaklanmadan vazgeçmek, "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarından ***vazgeçmektir.***

Elbette şiarlar "kutsal" değildir, bu tartışma götürmez. Fakat neden ***hiç kimse*** (benim Temmuz Günleri'nden sonra yaptığım gibi*) bu şiarın değişmesi sorununu ortaya atmadı? Bu andan itibaren "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarının gerçekleştirilmesi için ***kaçınılmaz*** olan ayaklanma sorunu Parti içinde Eylül'den bu yana tartışılıyor olmasına rağmen, bunu açıkça söylemekten neden ***korkuluyor?***

Acınası karamsarlarımız buna asla ve hiçbir zaman bahane bulamayacaklar. Ayaklanmadan vazgeçmek, iktidarın Sovyetlere devredilmesinden vazgeçmek ve bütün umutları, bütün güveni Kurucu Meclisi toplama "sözü vermiş" lütufkâr burjuvaziye "devretmek"tir.

İktidar Sovyetlerin elinde olunca Kurucu Meclis'in ***güvence altında*** ve başarısının garanti olduğunu kavramak zor mu? Bolşevikler bunu bin kez söyledi. Şimdiye kadar ***hiç kimse*** bunu çürütmeye kalkışmadı. Böyle bir "kombine tip"i herkes geçerli saydı. Fakat şiarımızdan açıkça vazgeçmekten ***korktuğu*** için "kombine tip" sözcüğüyle şimdi iktidarın Sovyetlere devredilmesinden ***vazgeçmek,*** bunu ***gizlice*** sokuşturmak — bu nedir? Böyle bir davranışı anlatmak için parlamenter bir ifade bulmak mümkün mü?

Karamsarlarımıza isabetli yanıt verildi: Kurşunu olmayan bir tabanca mı? Eğer evetse, bu, binlerce kez Sovyetlerin bir "tabanca" olduğunu açıklayan, binlerce kez halkı aldatan Liber-Danların safına açıkça iltihak etmek anlamına gelir, çünkü ***onların egemenliği altında*** Sovyetler bir sıfırdır.

Fakat bu "kurşunu olan" bir tabancaysa, ayaklanmanın teknik olarak hazırlanmasından başka birşey değildir; çünkü kurşunu temin etmek, tabancayı doldurmak gerekir ve sadece bir kurşun da biraz az değil mi?

Ya Liber-Danların safına geçmek ve "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarından ***açıkça*** vazgeçmek, ya da ayaklanma. Orta yol yoktur.

---

* *Bkz. elinizdeki ciltte "Şiarlar Üzerine" makalesi. —**Red.***

*

"... Rodzyanko istemesine rağmen burjuvazi Petrograd'ı Almanlara teslim edemez, çünkü savaşan burjuvazi değil, bizim kahraman denizcilerimizdir..."

Bu argüman da yine, proletaryanın devrimci güçlerini ve yeteneklerini son derece karamsar biçimde değerlendiren insanların uğursuz biçimde adım başında açıkladıkları burjuvaziye karşı aynı "iyimserliğe" çıkmaktadır.

Gerçi savaşan kahraman denizcilerdir, ***fakat*** bu, ***iki*** amirali, Oesel Adasının düşmesinden önce ***ortadan kaybolmaktan*** alıkoymamıştır!!

Bu bir gerçektir. Gerçekler inatçıdır. Gerçekler, amirallerin ihaneti bizzat Kornilov kadar iyi ***becerdiklerini*** gösteriyor. Genelkurmayın reforme edilmediği, subaylar heyetinin Kornilovcu olduğu ise kesin bir gerçektir.

Kornilovcular (başta Kerenski olmak üzere, çünkü o da bir Kornilovcudur) Petrograd'ı teslim etmek ***isterlerse,*** bunu iki biçimde, hatta üç biçimde yapabilirler.

Birincisi, Kornilovcu başkomutanlığın ihanetiyle Kuzey cephesini karadan açabilirler.

İkincisi, bizden ***güçlü*** olan tüm Alman donanmasının eylem özgürlüğü üzerine "anlaşmalar" yapabilirler, gerek Alman gerek İngiliz emperyalistleriyle anlaşmalar yapabilirler. Ayrıca "firari amiraller" ***de planları*** Almanlara vermiş olabilirler.

Üçüncüsü, lokavtlar ve ekmek teslimatını sabotaj yoluyla ordumuzu ***tam*** bir umutsuzluk ve çaresizliğe itebilirler.

Bu üç yolun hiçbiri inkâr edilemez. Olaylar Rusya'nın burjuva-Kazak partisinin şimdiden üç kapıyı da çaldığını ve açmaya çalıştığını kanıtlamıştır.

O halde? O halde, burjuvazi devrimi boğasıya kadar ***beklememeliyiz.***

Rodzyankocu "dilekler"in hava kabarcıkları olmadıklarını deneyim göstermiştir. Rodzyanko bir eylem adamı. Rodzyanko'nun arka-

sında sermaye var. Bu inkâr edilemez. Proletarya dümene geçmediği sürece sermaye çok büyük bir güçtür. Rodzyanko sermaye politikasını ***onyıllarca*** en iyi biçimde uyguladı.

O halde? O halde devrimi kurtarmanın biricik aracı olan ayaklanma sorununda yalpalamak, ilk planda Bolşeviklerin mücadele ettiği burjuvaziye duyulan yarı Liber-Dancı, Sosyal-Devrimci-Menşevik korkak, yarı "aydınlanmamış-köylü" körü körüne güvene düşmek demektir.

Ya Rodzyanko ve ortakları Petrograd'ı teslim edesiye ve devrimi boğasıya kadar elini bağrına koyup beklemek, Kurucu Meclis'e duyulan "inancı" yinelemek — ya da ayaklanma! Orta yol yoktur.

Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması bile kendi başına hiçbir şeyi değiştirmez, çünkü hiçbir "Kurucu Meclis", ne kadar egemen olursa olsun hiçbir meclisin hiçbir oylaması kıtlığı önleyemez, Wilhelm'in gözünü yıldıramaz. Gerek Kurucu Meclis'in toplanması, gerekse de başarısı iktidarın Sovyetlerin eline geçmesine bağlıdır; gerçeklik bu eski Bolşevik doğruyu gittikçe daha anlaşılır ve ***daha acımasız*** biçimde doğruluyor.

*

"... Her geçen gün güçleniyoruz, güçlü bir muhalefet olarak Kurucu Meclis'e girebiliriz, neden herşeyi tehlikeye sokalım..."

Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılacağını "okuyan" ve güven içinde bu son derece yasal ve sadakatli anayasal yolla tatmin olan bir darkafalının argümanı.

Heyhat ki, Kurucu Meclisi beklemekle ne kıtlık sorunu, ne de Petrograd'ın teslim edilmesi sorunu çözülemez. Saf ya da şaşkın ya da gözü yıldırılmış insanlar bu "küçük mesele"yi unutuyorlar.

Açlık beklemiyor. Köylü ayaklanması beklemedi. Savaş beklemiyor. Toz olan amiraller beklemediler.

Yoksa biz Bolşevikler Kurucu Meclis'in toplanmasına duyduğumuz inancı ***ilan ediyoruz*** diye açlık bekleyecek mi? Kaçan amiraller

bekleyecekler mi? Maklakov ve Rodzyanko lokavtlardan, ekmek sevkiyatını sabote etmekten, İngiliz ve Alman emperyalistleriyle gizli anlaşmalardan vazgeçmeye hazır olacaklar mı?

Çünkü "anayasal hayaller"in ve parlamenter alıklığın kahramanları için bütün mesele ***buna*** çıkıyor. Canlı hayat yitip gidiyor — geriye sadece Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması üzerine ***bir kâğıt parçası*** kalıyor, sadece seçimler kalıyor.

Ve bu körler, bir de açlık çeken halkın ve generallerle amirallerin ihanetine uğrayan askerlerin seçimlere kayıtsız kalmalarına şaşıyorlar. Ah çokbilmişler!

*

"... Evet, Kornilovcular yeniden başlarlarsa, onlara göstereceğiz! Fakat kendimizin işe girişmesi — neden bu riske girelim? ..."

Bu öylesine ikna edici ve öylesine devrimci ki. Tarih tekerrür etmez, fakat ona ***sırt*** çevirip, birinci Kornilov olayını değerlendirirken "Evet, Kornilovcular başlarlarsa"yı tekrarlasaydık; eğer bunu yapsaydık, bu ne mükemmel bir devrimci strateji olurdu! Bu, "olsa ve bulsa"ya ne kadar benziyor! Belki de Kornilovcular yine uygunsuz bir zamanda başlayacaklar! ... Ne kadar güçlü bir "argüman", değil mi? Bir proleter politikanın ne ciddi gerekçelendirilmesi, değil mi?

Peki, ya ikinci celp Kornilovcular yeni birşeyler öğrenmişlerse? Ya açlık kargaşasını, cephenin yarılmasını ve Petrograd'ın teslim edilmesini ***bekleyip*** o zamana kadar ***başlamazlarsa?*** O zaman ne olacak?

Proletarya partisinin taktiğini, Kornilovcuların eski hatalarından birini muhtemelen tekrarlayacakları üzerine inşa etmemiz öneriliyor.

Bolşeviklerin yüzlerce kez gösterip ***kanıtladıkları*** herşeyi, devrimimizin yarım yıllık tarihinin kanıtladığı her şeyi unutalım, yani ya Kornilovcuların diktatörlüğü ya da proletarya diktatörlüğü dışında başka bir çıkış yolu ***olmadığını,*** nesnel olarak olmadığını ve olamayacağını unutalım. Bunu unutalım, herşeyden vazgeçelim ve bekleyelim! Neyi? Bir mucize olmasını: yani, 20 Nisan–29 Ağustos tarihleri ara-

sında olayların fırtınalı ve felaketli seyrinin, yerini (savaşın uzaması, kıtlığın artması karşısında) Kurucu Meclis'in barışçıl, sakin, pürüzsüz ve legal biçimde toplanması ve aldığı yasal kararların hayata geçirilmesine bırakmasını. Ve bu da "Marksist" taktik olacak! Açlar bekleyin, Kerenski Kurucu Meclisi toplantıya çağırmaya söz verdi!

*

> "... Aslında uluslararası durumda vakit geçirmeksizin eyleme geçmemizi gerektirecek hiçbir şey yok, tam tersine eğer kendimizi kurşunlatırsak, Batı Avrupa'da sosyalist devrim davasına zarar vermiş olacağız..."

Bu argüman gerçekten harika: Scheidemann "bile", Renaudel "bile", işçilerin uluslararası sosyalist devrimin başarısına duydukları sempatiyi daha iyi "kullanamazdı"!

Şunu bir düşünün: Almanlar korkunç zor koşullar altında, ***sadece bir*** Liebknecht'le (üstelik o da hapisteydi), basınları yokken, toplantı özgürlükleri yokken, Sovyetleri yokken, son varlıklı köylüye kadar nüfusun ***bütün*** sınıflarının enternasyonalizm düşüncesine karşı korkunç düşmanlığına rağmen, emperyalist büyük, orta ve küçük-burjuvazinin mükemmel örgütlülüğüne rağmen — bu Almanlar, yani devrimci Alman enternasyonalistleri, bahriyeli üniforması içindeki işçiler, donanmada belki de binde bir şansa sahip bir ayaklanma başlattılar.

Oysa düzinelerce gazetesi, toplantı özgürlüğü olan, Sovyetlerde ***çoğunluğa*** sahip olan bizler, dünyada en iyi durumda olan biz proleter enternasyonalistleri, Alman devrimini ayaklanmayla desteklemekten vazgeçmeliymişiz. Scheidemannlar ve Renaudeller gibi argüman yürütmeliymişiz: En akıllısı eyleme geçmemek, çünkü eğer kurşunlanırsak, dünya bizim şahsımızda böylesine muhteşem, böylesine akıllı, böylesine ideal enternasyonalistleri yitirecek!!

Akıllı olduğumuzu kanıtlayalım. ***Ayaklanan Almanlarla*** dayanışma içinde olduğumuzu açıklayan bir karar kabul edelim ve Rusya'da ***ayaklanmayı*** reddedelim. Bu hakiki, akıllı enternasyonalizm olacaktır. Ve ***her yerde*** böylesine bilge bir politika muzaffer olursa,

tüm dünyada uluslararası enternasyonalizm nasıl da hızlı gelişecektir!...

Savaş tüm ülkelerin işçilerini son derece hırpaladı. İtalya'da, Almanya'da, Avusturya'da öfke büyüyor. ***Fakat*** İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine sahip olan bizler beklemeliymişiz, Alman enternasyonalistlerine olduğu gibi, bizi lafla değil eylemleriyle, çiftlik sahiplerine karşı ayaklanmalarıyla Kerenski Hükümetine karşı ayaklanmaya çağıran Rus köylülerine de ihanet etmeliymişiz ...

Rus devrimini boğmak isteyen bütün ülkelerin kapitalistlerinin emperyalist komplo bulutu ne kadar yoğunlaşırsa yoğunlaşsın, gelin ***ruble*** bizi boğuncaya kadar bekleyelim! Komploculara saldırıp bunların saflarını İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin zaferiyle paramparça etmek yerine, Kerenski ve Rodzyanko meclisi dürüst biçimde toplarsa, bütün uluslararası komploların ***oylamayla*** yenilgiye uğratılacağı Kurucu Meclisi bekleyelim. Bir Kerenski'nin, bir Rodzyanko'nun dürüstlüğünden kuşku duymaya hakkımız var mı?

*

> "Fakat 'herkes' bize karşı! Tecrit olmuş durumdayız. Gerek Merkez Yürütme Komitesi, gerek Menşevik enternasyonalistler ve 'Novaya Jizn'ciler, gerekse de Sosyal-Devrimciler bize karşı çağrılar çıkardılar ve çıkaracaklar! ..."

İkna edici bir argüman. Biz şimdiye kadar yalpalayanları yalpaladıkları için acımasızca tehşir ettik. ***Bu sayede*** halkın sempatisini kazandık. ***Bu sayede,*** onlar olmadan ayaklanmanın güvenli, hızlı, emin biçimde yürütülemeyeceği Sovyetleri ele geçirdik. Ve şimdi, ele geçirdiğimiz Sovyetleri, ***kendimiz yalpalayanların safına geçmek için*** kullanacağız. Bolşevizm için ne harika bir kariyer!

Liber-Dan ve Çernovların ve hakeza "sol" Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin politikasının tüm özü ***yalpalamalardan*** ibarettir. ***Kitlelerin sola çarketmesinin ölçütü*** olarak sol Sosyal-Devrimcilerle Menşevik enternasyonalistlerin ***korkunç*** bir politik önemi vardır. Bir yan-

dan Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin yüzde kırkının solcuların kampına geçişi ve öte yandan köylü ayaklanması gibi iki olgu kuşkusuz ve apaçık birbiriyle bağıntılıdır.

Fakat tam da bu bağıntının karakteri, diri diri çürümüş Merkez Yürütme Komitesi ya da yalpalayan sol Sosyal-Devrimcilerle ortakları bize karşı çıktığı için sızlanmak ancak şimdi akıllarına gelen bu kişilerin tüm karaktersizliğini gösteriyor. Çünkü küçük-burjuva liderlerin, Martovların, Kamkovların, Zuhanovların ve ortaklarının ***bu*** yalpalamalarının karşısına köylülerin ***ayaklanması*** konmalıdır. Kiminle birlik olmalı? Kitlelerin ***sola çarkedişini dolaylı olarak*** dile getiren ve her politik dönemeçte alçakça sızlanan, yalpalayan, Liber-Dan, Avksentyev ve ortaklarından özür dileyen bu bir avuç Petrogradlı istikrarsız liderlerle mi — ***yoksa bizzat bu sol yönelimli kitlelerle mi?***

Sorun budur, yalnızca budur.

Martovlar, Kamkovlar ve Zuhanovlar köylü ayaklanmasına ihanet ettikleri için, bize, devrimci enternasyonalistlerin işçi partisine de ayaklanmaya ihanet etmeyi öneriyorlar. Çünkü gözünü sol Sosyal-Devrimcilerle Menşevik enternasyonalistlerden ayırmama politikası ancak buna çıkar.

Biz ise şunu söylemiştik: yalpalayana yardım etmek için, önce insan kendisi yalpalamaktan vazgeçmelidir. Bu "sevgili" sol küçük-burjuva demokratları koalisyona doğru da yalpaladılar! Son tahlilde onları kendimiz yalpalamadığımız için yanımıza çektik. Hayat bizi haklı çıkardı.

Bu baylar yalpalamalarıyla devrimi daima mahvettiler. Sadece biz kendimizi onlara siper ettik. Ve açlığın Petrograd'ın kapısını çaldığı ve Rodzyanko ile ortaklarının Petrograd'ı teslim etmek üzere oldukları bugün bundan vazgeçelim, öyle mi?!

*

> "... Fakat demiryolcular ve posta memurlarıyla sağlam bir bağımız bile yok. Onların resmi temsilcileri Plansonlar[100]. Posta ve demiryolları olmadan zafer kazanılabilir mi?"

Evet, evet, burda Plansonlar, orda Liber-Danlar. ***Kitleler*** onlara nasıl bir güven duyuyorlardı? Bu liderlerin ***kitlelere*** ihanet ettiğini kanıtlayanlar daima biz değil miydik? Kitleler bu liderlere sırt çevirip, gerek Moskova seçimlerinde, gerekse de Sovyet seçimlerinde yüzlerini ***bize*** çevirmediler mi acaba? Yoksa demiryolcu ve postacı kitlesi açlık çekmiyor mu? Kerenski ve ortaklarının hükümetine karşı grev yapmıyor mu?

Ve 28 Şubat'tan önce bu gibi birliklerle ilişkimiz var mıydı — diye sordu bir yoldaş, "karamsarlar"dan birine. Bu kişi soruya iki devrimin birbiriyle karşılaştırılamayacağına işaret ederek yanıt verdi. Fakat bu işaret sadece soruyu soranın[101] pozisyonunu güçlendiriyor. Çünkü, ***burjuvaziye karşı proleter*** devrimin uzun süreli hazırlanmasından binlerce kez sözedenler tam da Bolşeviklerdi (ve bunu tayin edici anın arifesinde unutmak için yapmadılar). Tam da kitlelerin proleter unsurlarının küçük-burjuva ve burjuva üst kesimlerden ***ayrılması,*** Demiryolcular Birliği ve Posta ve Telgraf Memurları Birliği'nin politik ve ekonomik yaşamı için karakteristiktir. Mesele mutlaka şu ya da bu birlikle zamanında "ilişkiler" kurmak değildir; mesele, sadece proletarya ve köylü ayaklanmasının zaferinin demiryolcular ve posta ve telgraf memurları ordusu içindeki ***kitleleri*** memnun ***edebileceğidir.***

*

> "... Petrograd'ın iki–üç günlük ekmeği var. Ayaklananlara ekmek verebilecek miyiz?"

Binlerce şüpheci düşünceden biri (şüpheciler ***daima*** "şüphe" edebilirler, ve şüpheleri ancak deneyimle çürütülebilir), kendi suçunu başkalarına yıkan argümanlardan biri.

Açlığı hazırlayan, devrimi açlıkla boğmayı kuranlar tam da Rodzyanko ve ortaklarıdır, tam da burjuvazidir. Açlıktan kurtulmanın, kırda köylülerin çiftlik sahiplerine karşı ayaklanmasından ve kentlerde işçilerin kapitalistlere karşı zaferinden başka bir kurtuluş yolu yoktur ve ***olamaz.*** Aksi takdirde, ***ne*** sabotojlarına rağmen zenginlerin tahılım

almak, ***ne de*** satılık memurların ve zenginleşen kapitalistlerin direnişini kırmak ya da sıkı bir hesap vermeyi yürürlüğe koymak mümkün olmayacaktır. Milyonlarca kez kapitalistlerin sabotajlarından ***yakınan, sızlanan, yakaran*** tam da "demokrasi"nin gıda maddesi dairelerinin ve iaşe organlarının tarihi bunu kanıtlamıştır.

Dünyada muzaffer proleter devrimin gücünden başka hiçbir güç sızlanmalardan, gözyaşlarından ve yakarışlardan ***devrimci eyleme*** geçmeyi başaramaz. Ve proleter devrim ne kadar ertelenirse, olaylar ya da yalpalayan ve şaşkına dönmüş insanların yalpalamaları onu ne kadar ertelerse, o, o kadar çok kurbana mal olacaktır, ve tahıl sevkiyatını ve dağıtımını ***yoluna koymak*** o kadar zor olacaktır.

Ayaklanmayı ertelemek ölüm demektir — artan sarsıntı ve yaklaşan açlığı görüp de işçilere ayaklanmadan ***vazgeçmeyi öğütlemek (yani onlara beklemeyi, eskisi gibi burjuvaziye bel bağlamayı öğütlemek)*** sefil "cesaret"ine sahip olanlara bunu söylemek zorundayız.

*

> "... Cephede durum da henüz tehlikeli değil. Askerler kendiliklerinden bir ateşkes yapsalar bile, bu kötü birşey değildir..."

Fakat askerler ateşkes yapmayacaklar. Bunun için bir devlet erki gerekir, o da ayaklanma olmadan elde edilemez. Askerler düpedüz ***kaçacaklardır.*** Cepheden raporlar bunu söylüyor. Rodzyanko'nun Wilhelm'le yaptığı anlaşmaları ve tamamen umutsuzluğa düşüp herşeyi kadere bırakan askerlerin ***(ki umutsuzluğa düşmelerine az kalmıştır) bütünüyle*** mahvolmalarını ve kitlesel firarlarını teşvik etmek tehlikesiyle karşılaşmadan daha fazla beklenemez.

*

> "... Fakat iktidarı ele geçirip ne bir ateşkes, ne de bir demokratik barış sağlayamazsak, askerler devrimci savaşı sürdürmek istemeyebilirler. O zaman ne olacak? ..."

'Delinin biri kuyuya bir taş attı, on akıllı çıkaramıyor' özdeyişini anımsatan bir argüman.

Biz emperyalist savaşta ***hükümetin*** zorluklarını asla inkâr etmedik, fakat buna rağmen daima proletarya ve yoksul köylülerin diktatörlüğünü ***propaganda ettik.*** Eylem anının geldiği bugün mü bundan vazgeçelim?

Biz daima, bir ülkedeki proletarya diktatörlüğünün, o ülkenin uluslararası durumunda ve ekonomisinde ve hakeza ordunun durumu ve ruh halinde muazzam değişikliklere yol açacağını söyledik — ve şimdi bütün bunları "unutalım" ve devrimin "zorlukların"dan yılalım, öyle mi??

*

> "... Tüm raporlara göre kitlelerde onları sokağa iten ruh hali yok. Karamsarlığı haklı çıkaran belirtiler içinde, pogrom ve Kara Yüz'ler basınının olağanüstü genişlemesi de var..."

Eğer burjuvazi insanın gözünü yıldırmışsa, bütün meselelerin, bütün olayların sarı bir renge bürünmesi doğaldır. Birincisi hareketin Marksist kriteri yerine aydın-izlenimci kriter geçirilir, sınıf mücadelesini ve ülke içinde ve tüm yurtdışında olayların gelişmesini politik olarak gözönüne almak ***yerine*** ruh hallerine dair öznel izlenimler geçirilir. Partinin sağlam çizgisinin, bükülmez kararlılığının ***da hakeza*** ruh halinin, özellikle de şiddetli devrimci anlardaki ruh halinin bir ***faktörü*** olduğu elbette "uygun zamanda" unutulur. Bazen, sorumlu liderlerin yalpalamalarıyla ve daha dün taptıklarını bugün yıkma eğilimleriyle, en yakışıksız yalpalamaları kitlelerin belli kesimlerinin ruh hali içine de taşıdığını unutmak pek "işlerine gelir."

İkincisi —ve şu an asıl mesele budur—, karaktersiz kişiler kitlelerin ruh halinden söz ederken;

"herkesin" ortamı gergin ve bekleyiş içinde olarak nitelediğini;

"herkesin", Sovyetlerin çağrısı üzerine ve Sovyetleri korumak üzere, işçilerin tek vücut halinde eyleme geçecekleri konusunda hemfikir olduğunu;

"herkesin", kaçınılmazlığı açıkça görülen "son, tayin edici çarpışma" sorununda merkezlerin kararsızlığı nedeniyle, işçilerin çok kızgın oldukları konusunda hemfikir olduğunu;

"herkesin" oybirliğiyle geniş kitlelerin ruh halini umutsuzluğa yakın olarak nitelediğini ve tam da bu zeminde gelişen anarşi olgusuna dikkat çektiğini;

ayrıca "herkesin", sınıf bilinçli işçiler arasında *salt* protesto amacıyla, *salt* kısmi çatışmalar için sokağa çıkma yönünde kesin bir isteksizlik görüldüğünü kabul ettiğini, çünkü havada yaklaşan kısmi bir çatışmanın değil, büyük savaşın kokusu olduğunu; tek tek grevlerin, gösterilerin ve eylemlerin hiçbir şansa sahip olmadığının denendiğini ve kesin olarak anlaşıldığını eklemeyi unuturlar.

Ve saire.

Devrimimizin yarım yıllık süresi içinde politik mücadelenin ve sınıf mücadelesinin, aynı zamanda olayların tüm seyrinin tüm gelişimi bakış açısından kitlelerin ruh halinin bu karakteristiğini incelersek, burjuvazinin gözlerini yıldırdığı kişilerin meseleyi nasıl tahrif ettiklerini açıkça görürüz. Çünkü durum 20 ve 21 Nisan, 9 Haziran ve 3 Temmuz öncesindekilerden farklıdır, çünkü o zaman Parti olarak bizim ya kucaklayamadığımız (20 Nisan) ya da dizginleyip barışçıl gösteriye dönüştürdüğümüz (9 Haziran ve 3 Temmuz) bir ***kendiliğinden kaynaşma*** gündemdeydi, çünkü o zamanlar Sovyetlerin ***henüz*** bizim olmadığını, köylülerin ***henüz*** Bolşeviklerin yoluna (ayaklanma) değil, Liber-Dan-Çernov'un yoluna inandıklarını, dolayısıyla halkın çoğunluğuna sahip olmadığımızı, dolayısıyla ayaklanmanın vakitsiz olduğunu çok iyi biliyorduk.

O zamanlar sınıf bilinçli işçilerin çoğunluğu arasında son, tayin edici savaş sorunu henüz ortaya çıkmış ***değildi*** hiç; Parti mercileri arasında bu sorunu ortaya atmış olan tek organ yoktu. Ve henüz bilinçlenmemiş, son derece geniş kitle içinde ne umutsuzluğun gerilimi ya da kararlılığı değil, sadece kendiliğinden bir kaynaşma ve basit bir "eylem"le, basit bir gösteriyle Kerenski ve burjuvaziyi "etkileme" saf umudu vardı.

Ayaklanma için buna değil, sınıf bilinçli unsurların, sonuna kadar savaşma yönünde bilinçli, sağlam ve bükülmez kararlılığına ihtiyaç vardır. Bu bir yanı. Öte yandan, yarım yamalak önlemlerle hiçbir şeyin kurtarılamayacağını, "etkileme"nin söz konusu olamayacağını, ***eğer*** Bolşevikler tayin edici savaşta onlara önderlik etmeyi bilmezse açların herşeyi "kırıp geçireceklerini ve hatta bunu anarşistçe yapacaklarını" ***hisseden*** geniş kitlelerin gergin umutsuz bir ruh hali içinde olmaları gerekir.

Sınıf bilinçli unsurlarda deneyimin öğrettiği birlikle, geniş kitlelerde lokavtçılara ve kapitalistlere karşı umutsuzluğa yakın bir nefret ruh halinin tam da bu kombinezonu, ***gerek*** işçiler ***gerekse de*** köylüler nezdinde pratikte devrimin gelişmesini sağlamıştır.

Gerici basında, Bolşeviklik taslayan aşağılık heriflerin "başarısı" da ancak bu zeminde anlaşılabilir olmaktadır. Gericilerin burjuvaziyle proletarya arasındaki yaklaşan nihai savaşa sevinçle ellerini ovuşturarak bakmaları yeni birşey değildir. Şimdiye kadar istisnasız tüm devrimlerde bu böyle oldu, bu kesinlikle kaçınılmaz bir şey. Bu durum insanın gözünü yıldırırsa, o zaman sadece ayaklanmadan değil, bir bütün olarak proleter devrimden vazgeçmek gerekir. Çünkü kapitalist toplumda bu devrimin büyümesi, Kara Yüzler'in sevinci ve kendilerine parsa toplama umudu ona eşlik etmeden olmaz.

Sınıf bilinçli işçiler, Kara Yüzler'in burjuvaziyle elele çalıştığını ve işçilerin (küçük-burjuvaların inanmadığı, kapitalistlerin korktuğu, Kara Yüzler'in zaman zaman, Bolşeviklerin iktidarı koruyamayacakları inancından hareketle, sevinçle gerçekleşmesini bekledikleri) nihai zaferinin Kara Yüzler'i tamamen ***ezeceğini*** ve Bolşeviklerin iktidarı kararlılıkla ve savaştan zulüm gören ve acı çeken insanlığın yararına korumayı ***bileceklerini*** pekâlâ biliyorlar.

Gerçekten de, aklı başında hangi kişi ***Rodzyanko*** ve Suvarinlerin elele çalıştığından kuşku duyabilir? Aralarında rolleri paylaştıklarından kuşku duyabilir?

Olaylar, Kerenski'nin Rodzyanko adına çalıştığını ve "Rus Cumhuriyeti Devlet Matbaası"nın (kim o gülen!), "Devlet Duması"ndaki

gericilerin gerici konuşmalarını devlet kasasından bastığını kanıtlamadı mı? ***Hatta*** "Dyelo Naroda"nın "efendisi"ne yaltaklanan uşakları bile bu gerçekleri teşhir etmediler mi? ***Bütün*** seçimlerin deneyimi, "Novoye Vremya"nın, bu sürüngenler gazetesinin, Çarcı toprak beylerinin "çıkarları"nca desteklenen bu gazetenin, Kadetlerin seçim listelerini bütünüyle desteklediğini göstermedi mi acaba?

Daha dün, ticaret ve sanayi sermayesinin (partisiz elbette, ah, elbette partisiz, çünkü Vihlyayev ve Rakitnikovlar, Gvozdev ve Nikitinler Kadetlerle değil, allah göstermesin, bilakis ***partisiz*** ticaret ve sanayi çevreleriyle birleşiyorlar!) Kadetlere 300.000 ruble harcadığını okumadık mı?

Meseleler duygusal değil, sınıfsal bakış açısından değerlendirildiğinde, bütün Kara Yüzler basınının "Ryabuşinski, Milyukov ve Ortakları" şirketinin bir ***şubesi*** olduğu görülür. Sermaye kendisine bir yandan Milyukov, Zaslavski, Potresov gibilerini, öte yandan Kara Yüzler'i satın alıyor.

Halkın bu ucuz Kara Yüzler vebası zehiriyle iğrençççe zehirlenmesine son vermek için ***proletaryanın zaferinden*** başka yol yoktur.

Açlığın ve uzun savaşın zulüm ettiği, acı çektirdiği kitlenin Kara Yüzler zehirine "el atması"na şaşırmak mümkün mü? Çöküşün arifesindeki bir kapitalist toplumu ezilen kitlelerin umutsuzluğu ***olmadan*** düşünmek mümkün mü? Cehaletin son derece büyük olduğu kitlelerin umutsuzluğu, her türlü zehirin sürümünün artmasından ***başka*** biçimde dile gelebilir mi?

Hayır, kitlelerin ruh halinden sözederken, kendi karaktersizliklerini kitlelerin üstüne yıkmak isteyenlerin pozisyonu umutsuzdur. Kitleler şimdilik, bilinçli bekleyenler ve bilinçsizce umutsuzluğa düşmeye hazır olanlar olarak ayrılıyor, ama ezilen ve açlık çeken kitleler karaktersiz ***değil.***

*

"... Öte yandan, Marksist bir parti, ayaklanma sorununu askeri bir komplo sorununa indirgeyemez..."

Marksizm olağanüstü derin ve çok yönlü bir öğretidir. O nedenle, Marksizmden kopanların "argümanları" arasında daima Marx'tan alıntı ***parçacıklarına*** —özellikle de ***uygunsuz*** yerlerde aktarıldığında— rastlanmasına şaşmamak gerekir. Bir askeri komplo ***eğer*** belli bir sınıfın partisi tarafından örgütlenmemişse, ***eğer*** komplonun failleri genelde politik ve özelde uluslararası momenti dikkate almamışlarsa, ***eğer*** halkın çoğunluğu bu partiye nesnel olgularla kanıtlanmış bir sempati duymuyorsa, ***eğer*** devrimci olayların gelişimi küçük-burjuvazinin uzlaşmacı hayallerini pratikte çürütmemişse, ***eğer*** devrimci mücadelenin "tam yetkili" kabul edilen ya da bir başka biçimde öne çıkmış "Sovyetler" gibi organlarının çoğunluğu ele geçirilmemişse, ***eğer*** orduda (savaş zamanlarında) haksız savaşı halkın isteğine rağmen uzatan hükümete karşı tamamen olgunlaşmış bir ruh hali yoksa, ***eğer*** ayaklanma şiarları (örneğin "Tüm İktidar Sovyetlere", "Toprak Köylünün", "Tüm Savaşan Halklara Derhal Demokratik bir Barış Önerilmesi, Tüm Gizli Anlaşmaların Derhal Feshedilmesi, Gizli Diplomasinin Ortadan Kaldırılması" vs.) en büyük popülariteye ve yaygınlığa sahip değilse, ***eğer*** işçi sınıfının öncüsü kitlelerin durumunun umutsuzluğundan ve kırsal nüfusun desteğinden emin değilse, çiftlik sahiplerine ve bunları koruyan hükümete karşı ciddi köylü huzursuzluklarıyla ya da ayaklanmalarla kendini gösteren desteğinden emin değilse, ***eğer*** ülkenin ekonomik durumu, krizin barışçıl ve parlamenter araçlarla elverişli biçimde aşılmasına dönük ciddi umutlar sunuyorsa Blankizmdir.

Yeter mi?

"Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecekler mi?" broşürümde (umarım bugünlerde çıkacak), Marx'tan gerçekten de ayaklanma sorunuyla ilgili olan ve ayaklanmayı "sanat" olarak niteleyen bir alıntı aktardım.*

Bugün Rusya'da askeri kompioya ateş püsküren kabadayılardan, silahlı ayaklanma "sanat"ıyla kötü ünlü askeri komplo arasındaki farkı göstermeleri talep edildiğinde, bunların, ya yukarıda söylenenlerin tü-

* *Bkz. elinizdeki cilt, s. 300 vd.* ***—Red.***

münü tekrarlayacaklarına, ya da mahçup olup işçileri kendilerine güldüreceklerine bahse girmeye hazırım. Bir deneyin bakalım, değerli hakeza Marksistler! Bize "askeri komplo"ya ***karşı*** bir şarkı söyleyin!

SONSÖZ

Salı günü akşam saat sekizde Petrograd'da çıkan sabah gazeteleriyle birlikte Bay V. Bazarov'un "Novaya Jizn"deki makalesi elime geçtiğinde bu satırlar yazılmıştı. Bay V. Bazarov, "kentte iki saygın Bolşevik adına eyleme karşı çıkan elyazması bir bildiri dolaştığı"nı iddia ediyor[102].

Eğer bu doğruysa, bu mektubun en erken çarşamba günü öğleyin ellerine geçeceği yoldaşlardan, ***bu mektubu*** mümkün olduğunca çabuk ***bastırmalarını*** rica ediyorum.

Basın için değil, sadece Parti üyeleriyle mektup yoluyla tartışma için düşünülmüştü. Fakat Partiye mensup olmayan ve sefil karaktersizlikleri nedeniyle Parti tarafından binlerce kez alaya alınan "Novaya Jizn" kahramanları (evvelsi gün Bolşeviklerden yana, dün Menşeviklerden yana oy kullanan ve dünyaca ünlü Birlik Kongresinde[103] bu ikisini ***neredeyse*** birleştiren bu kişiler) — eğer bu şahıslar Partimizin ayaklanmaya karşı ajitasyon yapan üyelerinden bir ***bildiri*** almışlarsa, o zaman susmamak gerekir. Ayaklanma ***için*** de ajitasyon yapmak gerekir. Bu anonim kişiler artık ortaya çıksınlar ve alçakça yalpalamalarının, bütün sınıf bilinçli işçilerin onlara gülmesi biçiminde de olsa hakettikleri cezasını çeksinler. Bu yazının Petrograd'a gönderilmesine kadar sadece bir saat zamanım var, o nedenle sadece birkaç sözcükle şaşkın "Novaya Jizn" kliğinin acınası kahramanlarının bir "yöntemi"ni saptamak istiyorum. Bay V. Bazarov, "ayaklanmayı kitleler arasında umutsuzluk ve kayıtsızlık yaratan şeylerin tümünün hazırladığı"nı söyleyen, hem de binlerce kez doğru söyleyen Ryazanov yoldaşa karşı polemik yapmaya çalışıyor.

Sefil bir davanın sefil kahramanı "yanıtlıyor":

"Umutsuzluk ve kayıtsızlığın zafer kazandığı oldu mu hiç?"

Ah, "Novaya Jizn"in zavallı hebennekaları! Sizler tarihte ezilen sınıfların kitlelerinin, uzun acılar, her türden son derece derin krizler tarafından umutsuzluğun eşiğine kadar itilmeden çılgınca savaşta muzaffer olduğu ***böyle*** ayaklanma örnekleri biliyor musunuz? Kitleler çeşitli uşak Ön Parlamento'lara, boş devrim oyunlarına, iktidar ve ayaklanma organları olan Sovyetlerin Liber-Dan'lar tarafından boş laklakhanelere indirgenmesine karşı ne zaman kayıtsızlık (ilgisizlik) içine düşmediler?

Yoksa "Novaya Jizn"in aşağılık hebennekaları ... ekmek sorununa karşı, savaşın uzamasına karşı, toprağın köylülere verilmesine karşı kitlelerde ***kayıtsızlık*** mı keşfettiler?

29-30 (16-17) Ekim 1917

BOLŞEVİK PARTİ ÜYELERİNE MEKTUP[97]

Yoldaşlar! 18 Ekim Çarşamba günkü Petrograd gazetelerini elde etme imkânım henüz olmadı. Kamenev ve Zinovyev'in partisiz gazete "Novaya Jizn"de tam metni yayınlanan açıklamalarından telefonla haberdar olduğumda, duyduklarıma inanamadım. Fakat kuşku duymanın imkânsız olduğu anlaşıldı ve ben elde olan bir fırsattan yararlanıp, bu mektubun Perşembe akşamı ya da Cuma sabahı Parti üyelerinin eline geçmesini sağlamak zorundayım, çünkü böyle duyulmadık bir grev kırıcılığı olgusunu suskunlukla geçiştirmek canilik olur.

Pratik sorun ciddileştikce, grev kırıcılığı yapanlar ne kadar sorumlu, ne kadar "ünlü" ise, bu grev kırıcılığı o kadar tehlikeli hale gelmektedir, grev kırıcılarını o ölçüde büyük bir kararlılıkla kapı dışarı etmek gerekmektedir, örneğin grev kırıcılarının eski "hizmetleri" nedeniyle bir yalpalama o ölçüde affedilmez olacaktır.

Bir düşünün! Parti çevrelerinde, Parti'nin Eylül'den beri ayaklanma sorununu tartıştığı biliniyor. Hiç kimse, hiçbir zaman adı geçen yoldaşların tek bir mektup ya da bildirisine dair bir şey duymadı! Şimdi, deyim yerindeyse Sovyetler Kongresi'nin öngünününde, iki önde gelen Bolşevik, çoğunluğa ve tabii ki MK'ya ***karşı*** çıkıyorlar. Fakat bu

açıkça söylenmiyor ve böylece davaya verilen zarar daha da büyüyor, çünkü imalarla konuşmak daha da tehlikeli.

Kamenev ve Zinovyev'in açıklamasının metninden, MK'ya karşı oldukları açıkça görülüyor, aksi halde açıklamaları anlamsız olurdu. Fakat onlar MK'nın ***hangi*** kararına karşı mücadele ettiklerini söylemediler.

Neden?

Çok açık: çünkü MK bu kararı yayınlamadı.

Yani nedir mesele?

Kritik günün, 20 Ekim'in öngününde, iki "önde gelen Bolşevik" son derece önemli bir mücadele sorununda Parti merkezinin ***yayınlanmamış*** bir kararına Partili ***olmayan*** bir yayın organında saldırıyor. Üstelik hem de, bu sorunda ***İşçi Partisi'ne karşı burjuvaziyle elele*** yürüyen bir gazetede!

Bu, örneğin 1906/07[104] yıllarında Partiyi şiddetle eleştiren Plehanov'un Parti dışı basındaki tüm eylemlerinden bin kez daha alçakça, ***milyonlarca kez daha zararlıdır.*** Zira o zaman söz konusu olan sadece seçimlerdi, şimdi ise söz konusu olan iktidarın ele geçirilmesi için ayaklanmadır!

Böyle bir sorunda merkezin karar almasından ***sonra,*** bu ***yayınlanmamış*** karara, Rodzyanko ve Kerenski'nin önünde partili olmayan bir gazetede saldırmak — bundan daha haince, daha grev kırıcı bir davranış düşünülebilir mi?

Ben, bu eski yoldaşlarla eski sıkı ilişkimin hatırına, onları mahkûm ederken yalpalasaydım, bunu kendim için bir alçaklık olarak görürdüm. Her ikisini de artık yoldaş olarak görmediğimi ve gerek MK'da, gerekse de Parti Kongresi'nde Parti'den ihraç edilmeleri için tüm gücümle mücadele edeceğimi açıkça söylüyorum.

Çünkü, yaşamın bizzat kendisinin giderek daha sık doğrudan doğruya ayaklanmayı önüne koyduğu bir İşçi Partisi, merkezin aldığı yayınlanmamış kararlarla, kararlar kabul edildikten sonra partili olmayan basında mücadele edilirse ve savaşçıların safına yalpalama ve karışıklık taşınırsa, bu zor görevi yerine getiremez.

Bırakın Bay Zinovyev ve Kamenev aklını yitirmiş bir düzine insanla, ya da Kurucu Meclis adaylarıyla partilerini kursunlar. İşçiler böyle bir partiye katılmayacaklardır, çünkü bu partinin birinci şiarı şu olacaktır:

"Nihai savaş sorununda MK oturumunda yenilgiye uğrayan MK üyeleri yayınlanmamış Parti kararlarına partili olmayan basında saldırabilirler."

Bırakın ***böyle*** bir parti kursunlar; bizim Bolşevik İşçi Partimiz bundan sadece kazançlı çıkar.

Bütün belgeler yayınlandığında Zinovyev ve Kamenev'in grev kırıcılığı daha açık gün ışığına çıkacaktır. O zamana kadar işçiler şu soruyu yanıtlamalılar:

Diyelim ki Tüm-Rusya Sendikalar Birliği yönetimi, aylar süren görüşmelerden sonra yüzde seksenin üstünde bir çoğunlukla, bir grev hazırlama, fakat zamanı ve diğer hususlar üzerine şimdilik hiçbir şey yayınlamama kararı almış olsun. Ve diyelim ki iki üye, güya bir "özel görüş" bahanesi altında, karardan ***sonra*** sadece yerel gruplar nezdinde yazılı olarak kararın değiştirilmesi yönünde çaba sarfetmekle kalmamış, aynı zamanda mektuplarını parti ***dışı*** basında da yayınlatmış olsunlar; nihayet diyelim ki, henüz yayınlanmamış olmasına rağmen bizzat bu karara da parti dışı basında saldırmış, kapitalistler önünde grevi karalamış olsunlar.

İşçiler, bu tür grev kırıcılarını saflarından atmakta tereddüt ederler mi?

*

20 Ekim'den bu kadar kısa süre önce, şimdi ayaklanma sorununa gelince, parti dışı basında bu grev kırıcı davranışın işi ne ölçüde berbat ettiğini uzaktan değerlendirmem imkânsız. Kuşkusuz ***pratik*** zarar çok büyük. Meseleyi düzeltmek için, herşeyden önce grev kırıcıları ihraç edilerek Bolşevik cephenin birliği yeniden sağlanmalıdır.

Ayaklanmaya karşı düşünsel argümanların zayıflığı, onları gün ışığına çıkardığımız ölçüde berraklaşıyor. Bu günlerde bu konuda bir

makaleyi "Raboçi Put"a gönderdim ve yazı kurulu bu yazıyı yayınlamayı imkânsız bulursa, bu makaleyi Parti üyeleri büyük ihtimalle elyazmasından okuyacaklar.*

Bu —söz meclisten dışarı— "düşünsel argümanlar"ı iki noktada toplayabiliriz. Birincisi: Kurucu Meclis'i beklemek. Bekleyelim, belki dayanırız. Bütün argüman bu. Açlığa, yıkıma, işçilerin sabrının taşmasına, Rodzyanko'nun Petrograd'ı Almanlara teslim etme yönündeki önlemlerine rağmen belki yine de dayanabiliriz.

"Belki" ve "olabilir", argümanın tüm gücü bu.

İkincisi: isterik bir karamsarlık. Burjuvazi ve Kerenski'de her şey mükemmel, bizde herşey kötü. Kapitalistlerde herşey mükemmel biçimde hazırlanmış durumda, işçilerde her şey kötü. Meselenin askeri yönüyle ilgili olarak "kötümserler" boğazlarını yırtarcasına haykırırken "iyimserler" susuyorlar, çünkü grev kırıcılarından başka hiç kimse, bazı şeyleri Rodzyanko ve Kerenski'nin önünde deşifre etmez.

*

Zor günler. Zor bir görev. Ağır bir ihanet.

Ve buna rağmen görev yerine getirilecek, işçiler birleşecek, köylü ayaklanması ve cephedeki askerlerin aşırı sabırsızlıkları kendilerine düşeni yapacaktır. Saflarımızı sıklaştıralım —proletarya muzaffer olmak zorunda!

N. Lenin

31 (18) Ekim 1917

* *Bkz. bu makaleden önceki "Yoldaşlara Mektup".* —**Red.**

RSDİP MERKEZ KOMİTESİ'NE MEKTUP[97]

Değerli yoldaşlar!

Kendisine saygısı olan bir parti, kendi içinde grev kırıcılığına ve grev kırıcılara göz yumamaz. Bu aşikârdır. Fakat insan Zinovyev ve Kamenev'in parti dışı basındaki çıkışı üzerine düşündükçe, bu davranışın tam bir grev kırıcılığı olduğu o kadar kuşkusuz ortaya çıkıyor. Kamenev'in Petrograd Sovyeti[105] oturumunda sergilediği kaçamaklar düpedüz alçakça. Troçki'yle tamamen görüş birliğinde olduğunu söylüyor. Fakat Troçki'nin, düşmanın önünde söylediklerinden başka birşey ***söyleyemeyeceğini*** ve söylememesi gerektiğini anlamak bu kadar zor mu? (Silahlı ayaklanma zorunluluğu, onun tamamen olgunlaştığı, ayaklanmanın çok yönlü hazırlığı vs. üzerine) ***kendi*** kararını düşmandan saklayan Parti'nin, açık beyanlarda, sadece suçu değil, aynı zamanda inisiyatifi de düşmanın sırtına yüklemekle ***yükümlü*** olduğunu, bu kararın Parti'yi bununla ***yükümlü*** kıldığını anlamak bu kadar zor mu? Bunu ancak çocuklar kavrayamaz. Kamenev'in yaptığı kaçamak sadece bir hiledir. Zinovyev'in kaçamaklı sözleri için de aynı şeyi söylemek gerekir. En azından (sanıyorum merkezi organdaki) "savunma" mektubu için söylemek gerekir; ben sadece bu mektubu gördüm (çünkü ***burjuva*** basınının ağzına kadar dolu olduğu özel görüşü, sözde özel görüşü, bir MK üyesi olarak ben ***bugüne kadar*** görmedim). Zi-

novyev'in argümanları içinde şunlar var: Lenin mektuplarını "herhangi bir karar kabul edilmeden önce" gönderdi ve sizler protesto etmediniz. Zinovyev harfi harfine böyle yazıyor ve ***önce*** sözcüğünün altını dört kez çiziyor. Merkezde grev kararı alınmadan ***önce*** greve karşı ya da grev lehinde ajitasyon yapılabileceğini, fakat grev kararından ***sonra*** (bu kararı düşmandan gizleme yönünde ek bir karar alındıktan sonra) greve karşı ajitasyon yapmanın grev kırıcılığı olduğunu kavramak bu kadar zor mu? Bunu her işçi kavrayacaktır. Silahlı ayaklanma sorunu merkezde Eylül'de tartışıldı. Zinovyev ve Kamenev o zaman yazılarıyla ortaya çıkabilirlerdi ve ***çıkmalıydılar,*** o zaman ***herkes*** argümanlarını ***görür*** ve mantıksızlıklarını anlardı. Görüşlerini karar alınmadan ***önce*** tam bir ay boyunca gizlemek ve sonra, karar alındıktan ***sonra*** özel görüşünü yaymak grev kırıcısı olmak demektir.

Zinovyev bu farkı anlamıyormuş gibi yapıyor, merkezin grev kararı almasından sonra, bu karara karşı alt organlarda ancak grev kırıcılarının ajitasyon yapabileceğini anlamıyormuş gibi yapıyor. Bunu her işçi kavrayacaktır.

Ve Zinovyev, gerek Kamenev'le birlikte tek bir oy bile alamadıkları pazar günkü toplantıda, gerekse de şimdiki mektubunda merkezin kararına karşı ajitasyon yapmış ve bu kararı baltalamıştır. Çünkü Zinovyev, "Parti'nin görüşü sorulmadığı"nı ve "böyle sorunların on kişi tarafından karara bağlanamayacağı"nı iddia edecek kadar arsız. Bir düşünün: Bütün MK üyeleri bu kritik oturumda ondan fazla MK üyesinin hazır bulunduğunu, ***Plenum çoğunluğunun*** orada olduğunu, bizzat Kamenev'in bu oturumda "Bu toplantı karar için gerekli çoğunluğa sahiptir" açıklamasını yaptığını, hazır bulunmayan MK üyelerinin ***çoğunluğunun*** Kamenev ve Zinovyev'i ***onaylamadıklarının*** herkesin malumu olduğunu biliyorlar. Ve Kamenev'in ***karar için gerekli çoğunluğa sahip*** olarak nitelediği bir oturumda MK'nın karar almasından ***sonra*** bir MK üyesi şimdi şunları yazacak kadar küstahlaşıyor: "Parti'nin görüşü sorulmadı", "bu tür sorunları on kişi karar altına alamaz." Bu tam bir grev kırıcılığıdır. Kongre'ye kadar MK karar verir. MK karar vermiştir. Karardan ***önce*** görüşlerini yazılı olarak ortaya

koymayan Kamenev ve Zinovyev, karar alındıktan ***sonra,*** merkezin kararına karşı ***mücadele etmeye*** başladılar.

Bu tam bir grev kırıcılığıdır. Bir karar alındıktan sonra, bu karara karşı, hele bu karar derhal ***gizlice*** bir grev hazırlığıyla ilgiliyse ***mücadele edilemez.*** Zinovyev "düşmanın uyarılması" suçunu şimdi küstahça bizim üzerimize atıyor. Utanmazlığın sınırı yok mu? Gerçekten kim işi berbat etti, kim "düşmanı uyararak" grevi imkânsız kıldı, ***parti dışı*** basında çıkanlar değilse kim yaptı bunu?

Bu sorunda tüm burjuvaziyle görüş birliğinde olan bir gazetede, Parti'nin "tayin edici" bir kararına ***karşı*** çıkılıyor.

Buna göz yumulursa, Parti imkânsızdır, Parti yıkılır.

Bazarov'un öğrendiği ve parti dışı basında yayınladığı şeyleri "özel görüş" olarak adlandırmak Parti'yle alay etmek demektir.

Kamenev ve Zinovyev'in parti dışı basındaki çıkışları, Parti bunların ***muhbir yalanını*** açıkça çürütemeyeceği için de özellikle aşağılık bir şeydir: kararlaştırılan tarihi bilmiyorum, diye yazıyor ve bunu basıyor Kamenev kendisi ve Zinovyev adına (böyle bir açıklamadan sonra Zinovyev, Kamenev'in davranış ve hareketlerinden tamamen sorumludur).

MK bunu nasıl çürütebilir?

Kapitalistler önünde gerçeği, yani grevi ***kararlaştırdığımızı*** ve ***seçtiğimiz zamanı gizlemek*** istediğimizi söyleyemeyiz.

Davaya daha da zarar vermeden Zinovyev ve Kamenev'in iftiracı yalanını çürütemeyiz. Bu ikisinin ölçüsüz alçaklığı, gerçek ihaneti, grevcilerin planını kapitalistlere ifşa etmelerinde yatıyor, çünkü biz basında sesimizi çıkarmazsak meselenin ***ne*** olduğunu herkes tahmin edecek.

Kamenev ve Zinovyev, kendi partilerinin Merkez Komitesi'nin silahlı ayaklanma üzerine ve silahlı ayaklanma hazırlığının ve ayaklanma anının düşmandan gizli tutulması üzerine kararını Rodzyanko ve Kerenski'ye ***ifşa etmişlerdir.*** Bu bir olgudur. Hiçbir kaçamak bu olguyu ortadan kaldıramaz. İki MK üyesi, bir muhbir yalanıyla kapitalistlere işçilerin kararlarını ***ifşa etmişlerdir.*** Bunun yanıtı ancak MK'nın derhal şu kararı alması olabilir ve olmalıdır:

"MK, Zinovyev ve Kamenev'in parti dışı basındaki çıkışının tam bir grev kırıcılığı olduğunu saptar ve ikisini de Parti'den ihraç eder."

Eskiden bana yakın olan yoldaşlar hakkında bunları yazmak kolay değil, fakat şu an herhangi bir yalpalama cinayet olacaktır, çünkü önde gelen mevkilerde bulunan grev kırıcılarını cezalandırmayan bir parti yok olur.

Silahlı ayaklanma sorunu, meseleyi Rodzyanko ve Kerenski'ye ifşa eden grev kırıcıları yüzünden uzun süre ertelenmiş de olsa gündemden ***çıkmamıştır.*** Parti bu hususu ***gündemden çıkarmamıştır.*** Fakat insan kendi içinde "ünlü" grev kırıcılarına göz yumarsa, silahlı ayaklanmaya ve bizzat ayaklanmaya nasıl hazırlanabilir? Ne kadar "ünlü"yse ***o kadar tehlikeli,*** o kadar affedilmez, der Fransızlar. Aynı kampta bulunan biri hain olabilir.

Grev kırıcıları ne kadar ***"ünlü"*** ise, onları derhal ihraçla cezalandırmak o kadar gereklidir.

İşçi Partisi ancak böyle sağlığına kavuşabilir, bir düzine karaktersiz aydından ancak böyle arındırılabilir, devrimcilerin saflarını ancak böyle sıklaştırabiliriz, büyük, çok büyük zorluklara ancak böyle göğüs gerebilir ve ***devrimci işçilerle*** birlikte yürüyebiliriz.

Gerçeği yayınlayamayız: MK'nın tayin edici oturumundan sonra Zinovyev ve Kamenev'in, Pazar oturumunda bir ***revizyon*** talep etme küstahlığında bulunduklarını, Kamenev'in utanmazca "MK başarısız oldu, çünkü bir hafta boyunca hiçbir şey yapmadı" diye haykırdığını (bunu ***çürütemezdim,*** çünkü ***nelerin yapıldığı*** söylenemezdi) ve Zinovyev'in masumca, oturumda reddedilen şu kararı önerdiğini yayınlayamayız: "2 Kasım'da (20 Ekim) Sovyetler Kongresi'ne gelecek olan Bolşeviklerle görüşünceye kadar eyleme geçmemek."

Bir düşünün: ***Merkez*** grev sorununu karara bağladıktan sonra, alt Parti katmanlarının toplantısına kararı ertelemeyi (2 Kasım'daki [20 Ekim] Kongre'ye kadar. Fakat bu Kongre daha sonra ertelendi ... Zinovyevler Liber-Danlara inandılar) ve Parti tüzüğünün tanımadığı, MK'nın üstünde ***olmayan*** ve Petrograd'ı ***bilmeyen*** bir heyete devretmeyi önermek!

Ve tüm bunlardan sonra Zinovyev, "Parti'nin birliği böyle güçlendirilemez" diye yazacak kadar küstahlaşıyor.

Bunun bölme tehdidinden başka adı var mı?

Bu tehdide, sonuna kadar gideceğimi, işçilerin önünde konuşma özgürlüğümü elde edeceğimi ve ***ne pahasına olursa olsun*** Zinovyev'i grev kırıcısı olarak teşhir edeceğimi söyleyerek yanıt veriyorum. Bölme tehdidini, bu iki grev kırıcının Parti'den ihraç edilmesi için sonuna kadar savaş ilan ederek yanıtlıyorum.

Bir sendika yönetimi ***aylarca*** süren tartışmanın ardından şu kararı almıştır: Grev kaçınılmazdır ve olgunlaşmıştır, fakat grevin zamanını işverenden gizlemek istiyoruz. Bunun üzerine yönetimin iki üyesi, bu karara karşı ajitasyon yapmak için ***alt*** örgütlere başvuruyor ve başarısızlığa uğruyorlar. Bunun üzerine bu ikisi basma gidip bir muhbir yalanıyla yönetimin kararını kapitalistlere ifşa ediyor, böylece grevi büyük oranda baltalıyor ya da grevin daha kötü bir zamana ertelenmesine yol açıyor ve düşmanı uyarıyorlar.

Bu tam bir grev kırıcılığıdır. O nedenle bu iki grev kırıcının ihracını talep ediyor ve (bölünmeyle tehdit etmeleri karşısında) mümkün olur olmaz ***herşeyi*** yayınlama hakkımı saklı tutuyorum.

1 Kasım (19 Ekim) 1917

MERKEZ KOMİTESİ ÜYELERİNE MEKTUP[106]

Yoldaşlar! Bu satırları 24 Ekim akşamı yazıyorum. Durum son derece kritik. Şimdi ayaklanmayı herhangi bir şekilde geciktirmenin gerçekten ölüm anlamına geleceği gün gibi ortada.

Tüm gücümle yoldaşları, şimdi her şeyin pamuk ipliğine bağlı olduğuna, gündemde konferansların, kongrelerin (hatta Sovyetler Kongresi'nin bile) değil, halkların, kitlelerin, silahlı kitlelerin mücadelesinin karara bağlayacağı sorunlar olduğuna ikna etmeye çalışıyorum.

Kornilovcuların burjuva saldırısı, Verhovski'nin uzaklaştırılması, beklenemeyeceğini gösteriyor. Koşullar ne olursa olsun bu akşam, bu gece, Junkerleri silahsızlandırdıktan sonra (eğer direnirlerse, yenilgiye uğrattıktan sonra) hükümet tutuklanmalıdır vs.

Beklenmemelidir!! Her şey yitirilebilir!!

İktidarın derhal ele geçirilmesinin bedeli şudur: ***Halkın*** (Kongrenin değil, halkın, herşeyden önce ordunun ve köylülerin), Verhovski'yi kovan ve ikinci bir Kornilov komplosu düzenleyen Kornilov hükümetine karşı korunması.

İktidarı kim almalıdır?

Bu şimdi önemli değil: Devrimci Savaş Komitesi ya da iktidarı, halkın çıkarlarının, ordunun çıkarlarının (derhal barış önerisi), köylü-

lerin çıkarlarının (toprağa derhal el koyma ve özel mülkiyeti kaldırma), açların çıkarlarının gerçek temsilcilerine devredeceğini açıklayacak "herhangi bir organ" iktidarı alabilir.

Bütün bölgelerin, alayların, güçlerin derhal seferber edilip, Devrimci Savaş Komitesi'ne, Bolşevik MK'sına şu acil taleple delegasyonlar göndermesi zorunludur: İktidar asla 25 Ekim'e kadar Kerenski ve ortaklarının elinde bırakılmamalıdır; hiçbir koşul altında bırakılmamalıdır; mesele mutlaka bu akşam ya da bu gece sonuçlandırılmalıdır.

Tarih, bugün muzaffer olabilecekken (ve kesinlikle muzaffer olacakken) yarın birçok şeyi yitirme, evet hatta herşeyi yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalacak devrimcilerin geç kalmasını affetmeyecektir.

Bugün iktidarı ele geçirirsek, onu Sovyetlere karşı değil, onlar için ele geçirmiş olacağız.

İktidarın ele geçirilmesi ayaklanma meselesidir; politik hedefi iktidarı ele geçirdikten sonra açıklık kazanacaktır.

25 Ekim'de yapılacak şüpheli oylamayı beklemek fesatlık ya da şekilciliktir, halk bu tür sorunları oylamayla değil, şiddetle çözme hak ve yükümlülüğüne sahiptir; halk, devrimin kritik anlarında bizzat kendi temsilcilerine, hatta en iyi temsilcilerine yönü gösterme, onları beklememe hak ve yükümlülüğüne sahiptir.

Bunu bütün devrimlerin tarihi ispatlamıştır ve ***devrimin kurtuluşunun,*** barış önerisinin, Petrograd'ın kurtuluşunun, açlıktan kurtuluşun, toprağın köylülere verilmesinin buna bağlı olduğunu bilmelerine rağmen bu anı kaçırmaları devrimciler için korkunç bir suç olacaktır.

Hükümet yalpalıyor. ***Son darbe indirilmelidir,*** ne pahasına olursa olsun!

Eylemin gecikmesi ölümdür.

6 Kasım (24 Ekim) 1917

IV

EKİM'E GİDEN YOLDA PARTİ VE KÖYLÜLÜK

RSDİP TÜM-RUSYA KONFERANSI'NDA (NİSAN KONFERANSI) TARIM SORUNU ÜZERİNE RAPOR[107]

11 Mayıs (28 Nisan) 1917

Yoldaşlar, Partimiz tarım sorunuyla daha ilk devrim sırasında öyle ayrıntılı biçimde ilgilendi ki, benim inancıma göre, bugün yeterince hazırlıklıdır; Konferansın atadığı, bu sorunu iyi bilen ve onunla ilgilenen yoldaşların, önerilen karar tasarısı üzerinde önemli değişiklikler yapmaksızın birleşmeleri olgusu da bunu dolaylı olarak doğruluyor. Bu nedenle son derece kısa düşüncelerle yetineceğim. Konferansa katılan herkesin elinde taslağın bir nüshası olduğu için, taslağın tümünü okumama gerek yok.

Tüm Rusya'da tarım hareketinin gelişmesi bugün herkes için açık ve tartışılmaz bir olgudur. 1906 yılında Stockholm Parti Kongresi'nde Menşeviklerin önerdiği ve kabul edilen Partimizin tarım programı, daha ilk Rus devriminin seyri tarafından çürütülmüştü. Bu kongrede Menşevikler özü şu olan belediyeleştirmeyi kabul ettirmişlerdi: Köylülerin, komünlerin ve bireysel çiftliklerin arazileri köylülerin özel mülkiyetinde kalır. Çiftlik beyi arazileri, sahiplerinin elinden yerel özyönetim organlarının eline geçer. Menşeviklerin bu program lehinde ileri sürdükleri başlıca argümanlardan biri, köylülerin, köylü topraklarının

köylülük dışında başka birilerinin eline geçmesini asla kavrayamayacaklarıydı. Stockholm Parti Kongresi tutanaklarını inceleyenler, gerek raportör Maslov'un, gerekse de Kostrov'un bu argümanı özellikle öne çıkardıklarını anımsayacaktır. Bunun, köylü hareketinin karakteri ve gücü üzerine nesnel olguların henüz bulunmadığı Birinci Duma öncesinde olduğu unutulmamalıdır — bugün sık sık unutuluyor bu. Herkes Rusya'nın tarım devrimi yangınıyla sarıldığını biliyordu; fakat tarım hareketinin nasıl örgütleneceğini, köylü devriminin hangi şiar altında gelişeceğini kimse bilmiyordu. Söz konusu Parti Kongresi'nin, köylülerin ciddi, objektif fikrini ne ölçüde yansıttığını sınamak imkânsızdı. Bu nedenle de Menşeviklerin bu argümanlarının bir dizi delege için belli bir önemi vardı. Partimizin Stockholm Kongresi'nden kısa süre sonra, köylü kitlesinin bu sorun hakkında nasıl düşündüğünün ilk heybetli delilini elde ettik. Gerek Birinci, gerekse de İkinci Duma'da bizzat köylüler tarafından "104'ler Tasarısı" sunuldu. Bu tasarının altındaki imzaları bizzat inceledim, Temsilcilerin düşüncelerini, hangi sınıflara mensup olduklarını, ne ölçüde köylü olarak nitelenebileceklerini tam olarak öğrenmeye çalıştım. Çarlık sansürünün yaktığı, fakat yeniden yayınlayacağım kitapta, bu 104 imzadan büyük çoğunluğunun bizzat köylüler olduğunu büyük bir kesinlikle açıkladım[108]. Bu tasarı toprağın ulusallaştırılmasını talep ediyordu. Köylüler tüm toprağın devletin eline geçmesi gerektiğini söylüyorlardı.

Yani soru şu: Her iki Duma'da da tüm Rusya köylülerinin temsilcilerinin, ulusallaştırmayı Menşeviklerin her iki Duma'da da köylü çıkarları açısından savundukları önlemlere tercih etmesi nasıl açıklanır? Menşeviklerin önerisine göre köylüler topraklarını özel mülk olarak ellerinde tutmaya devam edecekler, sadece çiftlik beyi toprakları halkın eline geçecekti; buna karşılık köylüler, bütün toprakları halka vermek istediklerini söylüyorlardı. Bu nasıl açıklanır? Sosyal-Devrimciler bunu, Rus köylülerinin kırda "Köy Birliği ilkeleri"nin ağır basması sonucunda toplumsallaştırmaya, emek ilkesine sempati duymalarıyla açıklıyorlar. Bütün bu laflar saçma ve anlamsız, sadece boş laftır. Gerçekte köylüler bu sonuca, Rusya'da gerek köylü, gerek çiftlik sahibi,

gerek komün, gerekse de bireysel çiftlikler olmak üzere tüm toprak mülkiyeti eski yarı-serflik ilişkileriyle tamamen karmakarışık olduğu için varmışlardır ve pazar ilişkileri açısından köylüler toprağın tüm halkın eline geçmesini talep etmek zorundaydılar. Köylüler şimdiye kadarki tarım ilişkilerinde süregelen karışıklığın ancak ulusallaştırmayla düzeltilebileceğini söylüyorlar. Anlayışları burjuva bir anlayıştır: Toprak kullanımının dengelenmesinden tek tek çiftçilerin eşitlenmesini değil, çiftlik sahiplerinin topraklarının alınmasını anlıyorlar. Ulusallaştırma ise bütün toprakların dağıtılması oluyor. Bu en cömert burjuva projesidir. Tek bir köylü bile dengelemekten, toplumsallaştırmaktan sözetmedi, fakat hepsi, daha fazla beklenemeyeceğinden, tüm toprağı yeniden paylaştırmak gerektiğinden, yani 20. yüzyılda işletmeleri eski biçimde yürütmenin imkânsız olduğundan sözetti. Toprak mülkiyetinin çeşitli biçimleri olmamalıydı. Burada toplumsallaştırmanın izi bile yok. Köylülerin bu talebine şu nedenle dengeleme deniyor, çünkü 1905 yılında toprak mülkiyeti istatistiklerinin kısa sonuçlarının gösterdiği gibi 300 köylü ailesine ve bir çiftlik sahibi ailesine 2000 desiyatin toprak düşmektedir; bu anlamda, talep elbette dengeleyici bir taleptir, fakat buradan bütün küçük işletmeleri kendi aralarında eşitlemek istediği sonucu çıkmaz. 104'ler Tasarısı bunun tam tersini söylüyor.

Rusya'da ulusallaştırmanın burjuva-demokratik açıdan bir zorunluluk olduğu anlayışını bilimsel olarak gerekçelendirmek için, söylenmesi gereken temel şey budur. Fakat bu aynı zamanda, üretim araçlarının özel mülkiyetine karşı muazzam bir darbe olduğu için de gereklidir. Toprakta özel mülkiyetin kaldırılmasından sonra Rusya'da herşeyin eskisi gibi kalacağını sanmak düpedüz anlamsız olurdu.

Ayrıca karar tasarısı pratik sonuçlar ve talepler içeriyor. Küçük değişikliklerden şunların altını çizmek istiyorum: Birinci maddede şöyle deniyor: "Proletarya partisi tüm çiftlik beyi arazilerine derhal ve tamamen el konmasını bütün gücüyle destekler..." — "destekler" yerine "... için mücadele eder..." denmelidir. Bizim için sorun, köylülerin topraklarının yetersiz olduğu, daha fazla toprağa ihtiyaç duydukları

değildir. Bu bilinen bir anlayış. Biz, çiftlik beyi toprak mülkiyetinin, köylüleri boğan ve onları geri kılan baskının temeli olduğunu söylüyoruz. Mesele köylülerin topraklarının az olup olmadığı değildir. Kahrolsun serflik — ellerinde ne kadar toprak olduğunu ve bu toprakların hangi normlara göre dağıtılması gerektiğini düşünen memurların bakış açısının değil, devrimci sınıf mücadelesinin bakış açısından sorunun konuluşu böyledir. 2. ve 3. maddenin yerlerini değiştirmeyi öneriyorum, çünkü bizim için devrimci inisiyatif önemlidir, yasa ise bunun sonucu olmalıdır. Eğer yasa kaleme alınasıya kadar beklerseniz ve devrimci enerjinizi geliştirmezseniz, ne yasaya ne de toprağa sahip olursunuz.

Ulusallaştırmaya sık sık bu uygulamanın dev bir bürokrasi gerektirdiği savıyla karşı çıkılıyor. Bu doğru, fakat devlet mülkiyeti, her köylünün toprağı devletten kiralaması ve kiralanan toprağın başkalarına kiralanmasının yasak olması anlamına gelir. Köylünün ne kadar toprak kiralayacağını, hangi toprağı alacağını, bürokratik bir organ değil, ilgili demokratik organ kararlaştıracaktır.

"Yanaşmalar"ın yerine "tarım işçileri" konmalıdır. Bazı yoldaşlar "yanaşmalar" sözcüğünün kırıcı olduğunu söyleyerek bu sözcüğe itiraz ettiler. Bu kaldırılmalıdır.

Şimdi toprak sorunu çözüme bağlanırken proleter-köylü komitelerinden ya da Sovyetlerden sözetmek yersiz olur, çünkü gördüğümüz gibi köylüler Asker Temsilcileri Sovyetlerini oluşturdular ve böylece proletaryayla köylülüğün farklılaşması gerçekleşmiş oldu.

Bilindiği gibi, "anavatan savunması"nın küçük-burjuva partileri*, tarım sorununu Kurucu Meclis'e kadar ertelemeyi savunuyorlar.[109] Biz, azami örgütlülük içinde toprağın derhal köylülere geçmesinden yanayız. Anarşik işgallere kesinlikle karşıyız. Siz köylülere çiftlik beyleriyle anlaşmalarını öneriyorsunuz. Biz, ekmek kıtlığıyla mücadele etmek ve ülkeyi başdöndürücü bir hızla yaklaşan çöküşten korumak için, toprağın derhal alınıp ekilmesinin zorunlu olduğunu söylüyoruz.

* *Yani Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler.* —**Red.**

Şimdi Şingaryov ve Kadetlerin, ne zaman toplanacağı bilinmeyen Kurucu Meclis'i bekleme, ya da çiftlik sahipleriyle kiralar konusunda anlaşmayı öneren reçeteleri[110] kabul edilemez. Köylüler çoktan topraklara tazminatsız el koymaya başladılar, ya da kiranın dörtte birini ödüyorlar.

Bir yoldaş, beraberinde taşradan, Pensa ilinden bir karar getirdi; bu kararda köylülerin çiftlik beylerinin demirbaşlarına el koydukları, fakat bunları çiftliklere bölüştürmeyip, ortak mülkiyete aldıkları ifade ediliyor. Belli bir sıra saptamışlar, bunlarla herkesin toprağını işlemek için bir kural koymuşlar. Bu önlemleri alırken, tarımsal üretimin artmasına dikkat etmek rehberleri olmuş. Bu olgunun, toprak beyleri ve kapitalistlerin bunun anarşi olduğu yolundaki yaygaralarına rağmen son derece büyük bir temel önemi vardır. Sizler bunun anarşi olduğunu söyleyip yaygara koparırsanız, ve köylüler de beklerlerse, işte o zaman gerçek anarşi doğacak. Köylülerin ekonomik ilişkileri ve kamusal denetimi memurlardan daha iyi anladıkları ve yüz kez daha iyi uyguladıkları görülüyor. Küçük bir köy için daha kolay uygulanabilir olan böyle bir önlem kaçınılmaz biçimde daha kapsamlı önlemleri dayatıyor. Köylü bunu öğrendiğinde —ve öğrenmeye başlamıştır, bunun için burjuva profesörlerin bilgisi gerekmiyor—, bu demirbaşları sadece küçük çiftlikler için değil, bütün toprağın işlenmesi için kullanmanın zorunlu olduğu sonucuna kendiliğinden varacaktır. Bunu nasıl yaptıkları önemli değil: toprak parçalarını ekip biçmek için birleştirip birleştirmediklerini bilmiyoruz, herkesin kendi başına yapıp yapmaması da önemli değil. Önemli olan sadece, ne mutlu ki bunların, kendilerini Marksist, sosyal-demokrat olarak adlandıran ve yüzlerine ciddi ifadeler takınarak halka, sosyalist devrim için zamanın henüz erken olduğu, o nedenle de köylülerin toprakları almamaları gerektiği yolunda vaaz veren çok sayıda küçük-burjuva aydınla herhangi bir ilgilerinin olmamasıdır. Ne mutlu ki Rus köylerinde bu tür beylerin sayısı çok değil. Eğer köylüler deneyimlerini kolektif biçimde uygulamadan, toprağı toprak beyleriyle anlaşma temelinde alınakla yetinselerdi, çöküş kaçınılmaz olur, bu durumda Köylü Komiteleri'nin bir oyuncak olduğu gö-

rülür, bundan hiçbir şey çıkmazdı. Bu nedenle karar tasarısına 8. maddenin eklenmesini öneriyoruz.

Bizzat köylülerin bu inisiyatifi ele aldıklarını bildiğimiz için, bu inisiyatifi desteklediğimizi ve önerdiğimizi söylemek görevimiz ve sorumluluğumuzdur. Devrimin biçimsel nitelikte önlemlerle yetinmeyip, krize karşı mücadelenin, büro görüşmelerinin ve Şingaryovcu yazışmaların konusu olarak kalmayıp, tersine, ekmek sıkıntısına karşı ve üretimin yükselmesi için gerçekten örgütlü biçimde ilerleyeceğinin güvencesi sadece budur.

TÜM-RUSYA PARTİ KONFERANSI'NIN (NİSAN KONFERANSI) TARIM SORUNU ÜZERİNE KARARI

Rusya'da soylu toprak mülkiyetinin varlığı, feodal toprak sahiplerinin iktidarı için maddi bir dayanak ve monarşinin yeniden kurulması olanağı için bir güvencedir. Bu toprak mülkiyeti kaçınılmaz olarak, Rusya nüfusunun büyük çoğunluğunu, köylülüğü sefalete, köleliğe ve yılgınlığa, tüm ülkeyi ise hayatın bütün alanlarında geriliğe mahkûm etmektedir.

Rusya'daki köylü toprak mülkiyeti, gerek pay toprakları (köy birliklerinin ve bireysel çiftliklerin), gerekse de özel mülkler (kiralanmış ve satın alınmış topraklar), tepeden tırnağa, eski, yarı-feodal ilişkiler ve koşullarla örülmüştür: köylülerin serflik döneminden miras kategorilere ayrılması, toprak parçalarının karışık durumu vs. vs. Bütün bu eskimiş ve zararlı engelleri yıkma zorunluluğu, toprakları "kurtarma", toprak mülkiyeti ve tarımda bütün ilişkileri, Rus ekonomisinin ve uluslararası ekonominin yeni koşullarına uygun olarak yeniden kurma zorunluluğu, köylülüğün devletteki *tüm* toprakların ulusallaştırılması çabasının maddi temelini oluşturmaktadır.

Bütün Narodnik parti ve gruplar Rusya'da köylü kitlelerinin feodal soylu toprak mülkiyetine ve genel olarak toprakta ve toprağın ta-

sarrufunda varolan bütün feodal zincirlere karşı mücadelesine hangi küçük-burjuva ütopyasını giydirirlerse giydirsinler — bizzat bu mücadele, bütün bu zincirlerin kararlılıkla parçalanması yönünde burjuva-demokratik, kesinlikle ilerici ve iktisaden zorunlu çabayı ifade etmektedir.

Burjuva bir önlem olan toprak ve arazinin ulusallaştırılması, kapitalist toplumda sınıf mücadelesi için düşünülebilecek en büyük özgürlük ve toprak kullanımının bütün burjuva olmayan takıntılardan kurtarılması anlamına gelmektedir. Ayrıca, toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetin kaldırılması olarak ulusallaştırma, pratikte bütün üretim araçlarında özel mülkiyete öylesine büyük bir darbe olacaktır ki, proletarya partisi böyle bir dönüşüme her türlü desteği vermek zorundadır.

Öte yandan Rusya'nın zengin köylülüğü, çoktan bu yana bir köylü burjuvazisinin bütün unsurlarını yaratmış ve Stolipinci tarım reformu bu unsurları hiç kuşkusuz güçlendirmiş, çoğaltmış ve sağlamlaştırmıştır. Aynı şekilde köyün karşıt kutbunda ücretli tarım işçileri, proleterler ve bunlara yakın duran köylülüğün yarı-proleter kitlesi güçlenmiş ve artmıştır.

Soylu toprak mülkiyeti ne kadar kararlı ve tutarlı biçimde ortadan kaldırılırsa, bir bütün olarak Rusya'da burjuva-demokratik tarımsal dönüşüm o kadar kararlı ve tutarlı olacak, kır proletaryasının zengin köylülüğe (köylü burjuvazisi) karşı sınıf mücadelesi o kadar büyük bir güçle ve hızla gelişecektir.

Kent proletaryasının kır proletaryasını peşinden sürüklemeyi ve kır yarı-proleterleri kitlesini bunlara katmayı başarmasına, ya da bu kitlenin, Guçkov ve Milyukov'la, kapitalistler ve toprak beyleriyle ve bir bütün olarak karşı-devrimle ittifaka eğilim gösteren köy burjuvazisini izlemesine göre, Avrupa'da başlamakta olan proleter devrim ülkemize doğrudan, güçlü bir etkide bulunmadığı ölçüde, Rus devriminin kaderini ve sonucunu belirleyecektir.

Bu durumdan ve sınıfsal güçlerin bu dengesinden hareketle Konferans şunları kararlaştırır:

1) Proletarya partisi tüm gücüyle Rusya'daki tüm çiftlik beyi arazilerine (aynı zamanda tımar, kilise, taht[111] vs. vs. arazilerine) derhal ve tamamen el konması için mücadele eder.

2) Parti kararlılıkla tüm arazilerin derhal Köylü Temsilcileri Sovyetlerinde ya da başka, gerçekten demokratik olarak seçilmiş ve toprak sahipleri ve memurlardan tamamen bağımsız yerel özyönetim organlarında örgütlenmiş köylülüğe devredilmesini savunur.

3) Proletarya partisi devletteki tüm arazilerin ulusallaştırılmasını talep eder; bütün toprakların mülkiyet hakkının devlete devredilmesi anlamına gelen ulusallaştırma, toprağın tasarruf hakkını yerel demokratik kurumların eline verir.

4) Parti, gerek Şingaryov'un ağzından ve kolektif aksiyonlarıyla köylülere "toprak sahipleriyle gönüllü anlaşma", yani gerçekte çiftlik beyi karakterli reform dayatan ve köylüleri "bağımsız davranış" gösterdikleri için cezayla, yani nüfusun azınlığının (toprak sahipleri ve kapitalistler) çoğunluğa karşı zor uygulamasıyla tehdit eden Geçici Hükümet'e, gerekse de köylülere topraklara el koymak için Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar beklemeyi öğütleyen Narodnik ve Menşeviklerin çoğunluğunun küçük-burjuva yalpalamalarına karşı kararlılıkla mücadele etmelidir.

5) Parti köylülere, topraklara örgütlü biçimde, demirbaşlara en küçük bir zarar dahi vermeden el koymayı ve üretimi artırmak için çaba sarfetmeyi öğütler.

6) Genel olarak bütün tarım reformları, ancak tüm devlet tamamen demokratikleştiğinde, yani bir yandan polis, daimi ordu ve fiili olarak ayrıcalıklı bürokrasi ortadan kaldırıldığında, ve öte yandan her türlü tepeden vesayet ve denetimden özgür en geniş yerel özyönetim kurulduğunda başarılı ve kalıcı olabilir.

7) Derhal ve her yerde, tarım proletaryasının ayrı ve bağımsız örgütlenmesine girişmek zorunludur, gerek Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri (özellikle Yarı-Proleter Köylü Temsilcileri Sovyetleri[112], gerekse de genel Köylü Temsilcileri Sovyetlerinde, bütün yerel organlarda ve belediyelerde vs. proleter grup ve fraksiyonlar biçiminde.

8) Parti, Rusya'nın bir dizi bölgesinde, çiftlik beylerinin canlı ve cansız demirbaşını, bütün toprakların işlenmesinde resmen kurala bağlanmış kullanım için bu Komitelerde örgütlü köylülüğe devreden Köylü Komitelerinin inisiyatifini desteklemelidir.

9) Proletarya partisi, kırın proleter ve yarı-proleterlerine, her bey çiftliğinden, kamu yararına, Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri tarafından tarım uzmanlarının yönetiminde ve en iyi teknik araçlar kullanılarak işletilecek yeterli büyüklükte örnek işletmeler yaratmalarını öğütlemelidir.

7–12 Mayıs (24–29 Nisan) 1917

KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ I. TÜM-RUSYA KONGRESİ İÇİN TARIM SORUNU ÜZERİNE KARAR TASLAĞI[113]

1) Tüm çiftlik beyi arazileri ve özel araziler, aynı şekilde tüm tımar ve kilise malları ve saire vakit geçirmeksizin tazminatsız halka devredilecektir.

2) Köylülük derhal, örgütlü biçimde, Köylü Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla her yerde tüm topraklara iktisaden kullanmak amacıyla el koymalıdır. Fakat bununla tarım ilişkileri kesin düzenlenmiş olmayacaktır; bu işi Kurucu Meclis, ya da eğer halk merkezi devlet iktidarını böyle bir Sovyetler konseyine devredecek olursa, bir Tüm-Rusya Sovyetler Konseyi gerçekleştirecektir.

3) Toprakta özel mülkiyet genel olarak kaldırılmalıdır, yani tüm toprak ve arazi üzerinde mülkiyet hakkı sadece halkın bütününe ait olacaktır; buna karşılık toprağın tasarruf hakkı yerel demokratik kurumlarda olacaktır.

4) Köylüler, kapitalistlerin, toprak beylerinin ve onların Geçici Hükümetinin, toprak ve arazi üzerinde tasarrufun derhal düzenlenmesi amacıyla çiftlik beyleriyle yerel bir "anlaşma" öğüdünü reddetmelidir-

ler; toprağın tasarrufu, çoğunluğun, yani köylülerin, azınlıkla, hem de bir avuç azınlıkla, yani çiftlik sahipleriyle anlaşması yoluyla değil, yerel köylülerin çoğunluğunun örgütlü kararıyla olmalıdır.

5) Bugün, tüm çiftlik beyi arazilerinin tazminatsız olarak köylülere bırakılmasına karşı sadece toprak beyleri değil, aynı zamanda son derece büyük bir güce, hem de sadece paranın gücüne değil, henüz aydınlanmamış kitleleri gazeteler, sermayenin egemenliğine alışmış memurlar vs. yoluyla etkileme gücüne sahip kapitalistler de bütün güçleriyle mücadele ediyorlar ve etmeye devam edecekler. O nedenle tüm çiftlik beyi arazilerinin tazminatsız köylülere geçmesi, köylü kitlelerinin kapitalistlere duyduğu güven yıkılmadan, köylülüğün kent işçileriyle sağlam ittifakı kurulmadan, tüm devlet iktidarı İşçi, Asker ve Köylü vs. Temsilcileri Sovyetlerinin eline tamamen geçmeden ne tam olarak hayata geçirilebilir ne de güvence altına alınabilir. Sadece bu Sovyetlerin elinde bulunan ve devleti polisle, memurla, halktan kopuk bir sürekli orduyla değil, işçi ve köylülerden oluşan genel silahlı halk milisiyle yöneten bir devlet iktidarı, yukarıda anlatılan ve bütün köylülüğün talep ettiği tarım reformlarını gerçekleştirebilir.

6) Ücretli tarım işçileri ve yoksul köylüler, yani yeterli toprağa, hayvana ve araca sahip olmadıkları için geçimlerini kısmen ücretli işle kazananlar, kaçınılmaz olarak kapitalistler ve toprak sahipleriyle ittifak kurmaya çalışan zengin köylülere karşı kendi çıkarlarını koruyabilmek için, tüm güçleriyle, bağımsız olarak ayrı Sovyetlerde ya da genel Köylü Sovyetleri içinde ayrı gruplarda örgütlenmeye çalışmalıdırlar.

7) Savaş sonucunda Rusya'yı —tüm savaşan ülkeleri ve birçok tarafsız (savaşa katılmayan) ülkeyi olduğu gibi— ekonomik yıkım, felaket, açlık tehdit etmektedir, çünkü işgücü, kömür, demir vs. sıkıntısı vardır. Ülke ancak, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin tüm üretimin ve ürünlerin bölüşümünün denetim ve yönetimini üstlenmesiyle kurtarılabilir. Bu nedenle, Köylü Temsilcileri Sovyetleri ile İşçi Temsilcileri Sovyetleri arasında daha şimdiden, kapitalistlerin aracılığı olmadan ve kapitalistlerin fabrika yönetimlerinden uzaklaştırıldıkları koşullarda, tahıl ve diğer tarım ürünleriyle, çeşitli aletler, ayakkabı, giysi

vs. gibi şeylerin mübadelesi üzerine anlaşmalar yapmak gereklidir. Aynı amaçla, çiftlik beylerinin hayvanları ve aletlerinin de genel kullanım için Köylü Komitelerine verilmesi teşvik edilmelidir. Keza her büyük bey çiftliğinden en iyi araçlarla tarım uzmanlarının rehberliğinde ve Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetlerinin kararlarına göre ortaklaşa ekilip biçilecek örnek işletmeler kurulmasını teşvik etmek gerekir.

Haziran başı (Mayıs sonu) 1917

KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ I. TÜM-RUSYA KONGRESİ'NDE TARIM SORUNU ÜZERİNE KONUŞMA

4 Haziran (22 Mayıs) 1917

Yoldaşlar! Köylü Sovyeti Sosyal-Demokrat Fraksiyonu adına sizlere sunma şerefine sahip olduğum karar basılı halde bulunmaktadır ve delegelere dağıtılmıştır. Eğer herkesin eline geçmediyse, yarın yeniden basılıp isteyenlere dağıtılmasını sağlayacağız.

Bu kısa raporumda elbette ancak en önemli, en temel, köylülüğü ve işçi sınıfını en çok ilgilendiren sorunları ele alabileceğim. Bu sorun üzerine daha çok bilgi sahibi olmak isteyenlere, "Soldatskaya Pravda" No. 13'ün eki olarak yayınlanan ve gazetemiz "Pravda"da tekrar tekrar aydınlatılan, Partimizin, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik)'in kararını önerebilirim. Şimdi kendimi, bu kararın ve Parti programımızın tarım sorununa ilişkin en önemli, en tartışmalı, ya da yanlış anlaşılabilecek hususlarını açıklamakla sınırlıyorum. Bu tartışmalı ya da yanlış anlaşılmaya müsait hususların ilki, dün ya da evvelsi gün, Ana Kır Komitesi'nin hepinizin mutlaka duyduğu ya da dünkü veya evvelsi günkü gazetelerde okuduğunuz bir toplantısında ortaya atılan sorundur[114]. Ana Kır Komitesi'nde, Partimizin bir temsilcisi, Merkez Komitesinden yoldaşım Smilga hazır bulunmuştu. Orada, Ana Kır Komitesi'nin, çiftlik beyi arazilerine köylüler tarafından derhal örgütlü

biçimde el konması lehinde tavır takınması önerisini getirdi. Smilga yoldaş sunduğu bu öneri nedeniyle o toplantıda ağır saldırıya uğradı. *(Sesler: "Burada da!")* Şimdi bana burada da birçok yoldaşın bu öneriye karşı çıkacakları söylendi. Programımızın bu maddesini ayrıntısıyla açıklamam için bir neden daha; çünkü bana öyle geliyor ki, programımıza yöneltilen itirazların çoğu bir yanlış anlamadan, ya da görüşlerimizin yanlış açıklanmasından kaynaklanıyor.

Partimizin bütün kararları, yayın organımızın, gazetemiz "Pravda"nın bütün makaleleri neyi söylüyor? Biz istisnasız tüm toprak ve arazinin halkın malı olması gerektiğini söylüyoruz. Bu sonuca, esas olarak 1905 yılındaki köylü hareketini inceleme temelinde, Rusya'nın bütün bölgelerinden birçok köylü temsilcisinin nispeten özgür —elbette nispeten özgür— biçimde düşüncelerini ifade edebildikleri Birinci ve İkinci Devlet Dumalarında köylü temsilcilerinin açıklamalarını inceleme temelinde ulaştık.

Tüm toprak ve arazi tüm halkın malı olmalıdır. Daha buradan, çiftlik beyi arazilerinin tazminatsız ve derhal yerli köylülere verilmesini talep ettiğimizde, köylülerin bu toprağı kendi malı haline getirmesini asla savunmadığımız anlaşılıyor; bu arazilerin paylaştırılmasını asla savunmuyoruz. Biz, o bölgenin köylülerinin, yerel köylü delegelerinin çoğunluğunun kararına göre bir defaya mahsus işlemek üzere toprağı almalarını düşünüyoruz. Biz asla toprağın, şimdi onu bir defaya mahsus işlemek üzere alan köylülerin malı haline gelmesini savunmuyoruz. Önerimize yöneltilen, sürekli duyduğumuz ve kapitalist basında sürekli okuduğumuz bu tür itirazlar düşüncelerimizin yanlış yorumlanmasına dayanıyor. Toprağın bütün halkın malı olması ve ona parasız tahsis edilmesi gerektiğini söylediğimizde —ve yineliyorum: bunu bütün kararlarımızda ifade ettik— toprağın kesin dağıtımının, tarım ilişkilerinin kesin düzenlenmesinin ancak merkezi devlet iktidarı tarafından, yani Kurucu Meclis ya da işçiler böyle bir devlet iktidarını, Sovyetler Konseyi'ni oluşturdukları takdirde, Tüm-Rusya Sovyetler Konseyi tarafından uygulanacağı açıktır. Bu konuda görüş ayrılığı yok.

Görüş ayrılıkları, bize karşı itirazların sürdürülüp, şöyle dendiği noktada başlıyor: "Eğer bu böyleyse, çiftlik beyi arazilerinin derhal ve

tazminatsız köylülerin eline geçmesi, keyfi bir davranış olacaktır." En açık, en kesin biçimde ve en büyük ısrarla Tarım Bakanı Şingaryov tarafından ünlü telgrafında ifade edilen bu görüşü biz son derece yanlış buluyoruz, bu, köylülük açısından, tarım açısından, ülkenin ekmek ihtiyacının karşılanması açısından uygunsuzdur ve aynı zamanda da haksızdır. İlk planda neye itiraz ettiğimizi gösterebilmek için izninizle bu telgrafı okuyacağım.

> "... Toprak sorununun kendi başına çözüme kavuşturulması devlet yasası olmadan gayri-caizdir. Keyfi davranış devleti sıkıntıya sokacaktır ... Toprak sorununun çözümü yasaya göre Kurucu Meclis'in işidir. Şimdi her yerde nahiyelerin Gıda Maddesi Komiteleri bünyesinde, toprağı işleyenlerle toprak sahipleri arasında gönüllü anlaşma sağlamak için tarımsal hakem odaları oluşturulacaktır."

Bu soruna ilişkin Hükümet açıklamasının en önemli pasajı budur. Bu sorun üzerine dün ya da evvelsi gün Ana Kır Komitesi tarafından kabul edilen kararı, ayrıca bugünlerde Duma Temsilcilerinin bir konferansında kabul edilen kararı[115] görünce, bu iki kararın da aynı anlayıştan hareket ettiğini anlayacaksınız. Bu kararlar, toprakların derhal ve tazminatsız yerel Köylü Komitelerine devredilmesini hayata geçirmek isteyen köylüleri keyfi davranmakla suçluyorlar ve burada ancak köylülerle toprak beyleri, toprağı işleyenlerle toprak sahipleri arasında gönüllü bir anlaşmanın devletin genel ihtiyaçlarına ve çıkarlarına uygun olduğundan hareket ediyorlar. Biz işte buna itiraz ediyoruz, buna karşı çıkıyoruz.

Önerimize karşı ileri sürülen itirazları inceleyelim. Bilindiği gibi bu itirazlar Rusya'da toprakların gerek köyler ve kasabalar gibi tek tek daha küçük birimler, gerekse de vilayetler ve eyaletler gibi daha büyük birimler arasında son derece eşitsiz biçimde dağılmış olduğundan ibarettir. Eğer yerel nüfus, deniyor, çoğunluk kararı temelinde, toprak beylerinin isteklerini dikkate almadan ve üstelik tazminatsız olarak topraklara el koyarsa, bu eşitsizlik devam edecek, hatta bu durum daha da güçlenme tehlikesi gösterecektir. Buna, bu argümanın bir yanlış anlamaya dayandığını söyleyerek yanıt veriyoruz. Toprak dağılımındaki eşitsizlik, Kurucu Meclis ya da genelde merkezi devlet iktidarı yeni,

kesin bir düzenleme yapasıya kadar zaten sürecektir. Bu düzenleme yapılmadığı sürece —ister bu düzenleme köylülerin dilediği gibi, isterse toprak beylerinin dilediği gibi yapılsın, ister toprak bizim dilediğimiz gibi derhal köylülere verilsin, isterse, kiralayan köylüyle toprak beyinin haklarının saklı kalması koşuluyla topraklarını yüksek fiyatla kiraya vermeye hazır olan toprak beylerinin dilediği gibi olsun, öyle ya da böyle, farketmez— bu eşitsiz dağılım sürecektir. Bize karşı ileri sürülen bu itiraz apaçık yanlış ve haksızdır. Biz, sadece köylülüğün çoğunluğunun iradesine ve kararlarına dayanmakla kalmayan, aynı zamanda bu çoğunluğun düşüncesini doğrudan doğruya ifade eden bir merkezi devlet iktidarının mümkün olduğunca çabuk kurulmasının zorunlu olduğunu söylüyoruz. Bu hususta tartışma yok. Bolşeviklere karşı ileri sürülen itirazları, kapitalist basının saldırılarını, anarşist olduğumuz yönündeki iddiaları kesinlikle reddediyoruz, bu saldırıları kötü niyetli yalanlar ve iftiralar olarak değerlendiriyoruz.

Anarşist diye, devlet iktidarının zorunluluğunu reddedenlere denir, oysa biz bunun mutlak zorunlu olduğunu ve sadece şu an Rusya için değil, sosyalizme doğrudan geçiş aşamasında bulunan bütün devletler için zorunlu olduğunu söylüyoruz. Sağlam bir devlet iktidarı mutlak zorunludur! Biz sadece, bu iktidarın tamamen ve sadece İşçi, Köylü ve Asker Temsilcilerinin çoğunluğunun elinde olmasını istiyoruz. Öteki partilerden farkımız bu. Biz güçlü bir devlet iktidarının zorunluluğunu kesinlikle reddetmiyoruz, sadece tüm çiftlik beyi topraklarının, Yerel Köylü Komitelerinin çoğunluk kararı temelinde demirbaşa zarar verilmemesi koşuluyla tazminatsız olarak köylülerin eline geçmesi gerektiğini söylüyoruz. Kararımızda bu hususa ısrarla dikkat çekilmiştir. Görüşümüze karşı, sanki savunduğumuz şey zorbalık anlamına geliyormuş gibi bir itirazı kesinlikle reddediyoruz.

Hayır, toprak sahipleri toprakları alıkoyduklarında ya da toprakları için tazminat istediklerinde, gerçekte asıl bu zorbalıktır; fakat köylülüğün çoğunluğu toprağın toprak beylerinin elinde kalmaması gerektiğini, köylülüğün bu toprak beylerinden onlarca, yüzlerce yıldan bu yana baskıdan başka bir şey görmediğini söylediğinde bu zorbalık değil-

dir; bu hukukun yeniden tesisidir, ve hukukun bu yeniden tesisi sürüncemede bırakılmamalıdır. Toprak ve arazinin köylülere devri derhal uygulanmak isteniyorsa, tek tek bölgeler arasındaki eşitsizlik ortadan kaldırılamaz — buna hiç kuşku yoktur, fakat Kurucu Meclis toplanmadığı sürece, bu eşitsizliği kimse gidermeyecektir. Bize karşı çıkan ve görüşlerimizi temsil edenlere resmi açıklamalarda "zorbalar" diyerek küfreden Şingaryov'a, bu eşitsizliğe karşı ne önerdiği sorulduğunda yanıt veremez. Önerdiği hiçbir şey yok, hiçbir şey de öneremez!

"Köylülerle çiftlik sahipleri arasında gönüllü anlaşma" diyor. Bu ne demek? Avrupa Rusyası'nda toprak mülkiyetiyle ilgili iki esaslı rakam aktaracağım. Bu rakamlar, Rus köyünün bir ucunda, en zengin ve en kötü toprak beyleri olan Romanov'lar da dahil korkunç zengin toprak beylerinin, öteki ucunda en yoksul köylülerin bulunduğunu gösteriyor. Şingaryov'un bu vaazının, bütün çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin vaazlarının ne olduğunun görülebilmesi için bu iki rakamı vermek istiyorum. Rakamlar şunlar. Avrupa Rusyası'nın en zengin çiftlik sahipleri ele alındığında, 30.000'den az çiftlik sahibinin 70 milyon desiyatine yakın toprağa sahip oldukları görülür. Yani her birine 2000 desiyatinden fazla toprak düşüyor. Zengin Rus çiftlik sahiplerinin en üst kesimi, zümre farkı gözetmeden ele alındığında (çoğunluk soylulardan oluşur, fakat başka toprak beyleri de vardır), sayıları 30.000'dir ve bunların 70 milyon desiyatin toprağı vardır! Fakat yine, tüm Rusya'da aynı biçimde derlenmiş en son verileri sunan 1905 sayımı temelinde —aslında bu veriler Çarlık altında, Çar'ın memurları tarafından yapılan tüm istatistikler gibi pek güvenilir değildir, ama her şeye rağmen gerçeğe en yakın ve birbirleriyle kıyaslanabilir veriler içeriyorlar— yoksul köylülük ele alındığında, 10 milyon çiftliğin 70-75 milyon desiyatin toprağa sahip olduğu görülür. Bunun anlamı şudur: çiftlik başına birinin 2000'den fazla, diğerinin 7,5 desiyatin toprağı vardır! Ve bir de köylülerin gönüllü anlaşmaya yanaşmamaları zorbalık olarak adlandırılıyor. Nedir aslında bu "gönüllü anlaşma"nın anlamı? Bunun anlamı, toprak beylerinin belki iyi bir fiyat karşılığında topraklarını kiraya verebilecekleri, ama hiç kimseye parasız vermeyecekleri-

dir. Bu adil midir? Hayır, adil değildir. Bu köylülük için elverişli midir? Hayır, *elverişsizdir. Toprak mülkiyetinin* kesin olarak hangi biçimde saptanacağı gelecekteki merkezi iktidarın işidir, fakat, çiftlik sahiplerinin toprakları şimdiden ve derhal, örgütlü bir ele geçirme koşuluyla tazminatsız olarak köylülerin eline geçmelidir. Bakan Çernov Ana Kır Komitesi'nde Partili yoldaşım Smilga'ya karşı polemiğe girişerek, "örgütlü ele geçirme"nin birbirini dışlayan iki sözcük olduğunu söyledi: Eğer ele geçirme söz konusuysa, o zaman örgütlü değildir, eğer örgütlüyse o zaman ele geçirme söz konusu değildir. Ben bu eleştirinin yanlış olduğunu düşünüyorum. Köylülük köyde ya da nahiyede, kazada ya da vilayette bir çoğunluk kararı aldığında —ve hepsinde değilse bile bazı vilayetlerde köylü kongreleri, halkın, yani çiftçilerin çoğunluğunun iradesini ifade eden yerel hükümet erkleri kurmuşlardır—, yani köylüler böyle bir hükümet erki oluşturduklarında, onların bu kararı, tanıyacakları hükümet iktidarının bir kararıdır. Bu, o bölgede yaşayan köylü nüfusun tam saygı göstereceği bir iktidardır. *Köylü, çiftlik* sahibinin topraklarını aldığını bilmelidir, eğer para ödeyecekse Köylü Sandıklarına, Kaza Sandıklarına ödemelidir, köylü, bu paranın tarımın iyileştirilmesinde, cadde ve yol yapımında vs. kullanılacağını bilmelidir. Köylü aldığı toprağın, kendi toprağı ya da toprak beyinin toprağı değil, kesin olarak Kurucu Meclis'in karar vereceği tüm halkın toprağı olduğunu bilmelidir. Bu nedenle devrimin ta başından itibaren, ilk Kır Komiteleri kurulduğu andan itibaren, toprak beylerinin toprak üzerinde hiçbir hakları olmamalı, bu topraklar için para da alınmamalıdır.

Bizimle hasımlarımız arasında, düzenin ve yasanın ne olduğuna ilişkin anlayışta temel bir karşıtlık var. Şimdiye kadar çiftlik sahipleri ve memurların istediği şey düzen ve yasa idi, biz ise, köylülüğün çoğunluğunun istediği şey düzen ve yasadır diyoruz! Bir Tüm-Rusya Sovyetler Konseyi olmadığı sürece, bir Kurucu Meclis olmadığı sürece, her yerel hükümet erki, Kaza Komiteleri, Vilayet Komiteleri en yüce düzen ve en yüce yasadır! Keyfi davranış diye biz, bir çiftlik sahibinin, yüzyıllarca eski haklara dayanarak, her biri ortalama 7,5 desiyatin toprağa sahip üçyüz köylü aileyle "gönüllü" bir anlaşma talep etmesi-

ne deriz! Biz şunu diyoruz: "Çoğunluk kararları alınsın; biz köylülerin derhal, bir ay, bir hafta, hatta bir gün bile yitirmeden çiftlik beylerinin topraklarını almalarını istiyoruz!"

Bize karşı şu itiraz getiriliyor: "Eğer köylüler toprakları şimdi derhal ele geçirirlerse, bunu elbette hayvanlara, aletlere vs. sahip olan zengin köylüler yapacaklardır; fakat bu tam da yoksul köylülük açısından tehlikeli olmayacak mı?" Yoldaşlar, bu argüman üzerinde daha uzun durmak zorundayım, çünkü Partimiz bütün kararlarımızda, programlarımızda ve halka çağrılarımızda şunu açıklamaktadır: "Biz ücretli işçilerin ve yoksul köylülerin partisiyiz; onların çıkarlarını korumak istiyoruz; insanlık, içine düştüğü bu kapitalist savaşın dehşetinden ancak ve yalnız bunlar tarafından, bu sınıflar tarafından kurtarılabilir."

Kararlarımızın yoksul köylülerin çıkarlarına uygun düşmediği yolundaki itirazlara bu nedenle olağanüstü önem veriyoruz ve özel bir dikkatle ele alınmalarını diliyoruz, çünkü bu itirazlar meselenin özüne, bizzat sorunun özüne temas etmektedir. Meselenin özü, kent ve kırdaki ücretli işçilerin çıkarlarının, yoksul köylülerin çıkarlarının, cereyan etmekte olan devrimde, çiftlik sahiplerinin ve hakeza kapitalist olan zengin köylülerin çıkarlarına karşı nasıl savunulabileceği, nasıl savunulması gerektiği sorunundan ibarettir. Sorunun püf noktası, özü elbette budur! Ve şimdi bize karşı, köylülere toprağı derhal ele geçirmeleri tavsiye edildiğinde bunu öncelikle aletlere ve hayvanlara sahip köylülerin yapacağı, yoksul köylülerin ise avuçlarını yalayacakları yönünde itirazlar ileri sürülüyor. Size soruyorum, bu hususta çiftlik sahipleriyle gönüllü bir anlaşma çare olacak mıdır?

Çiftlik sahiplerinin, topraklarını, cebinde beş kuruşu olmayan köylülere kiralamaya pek gönüllü olmadıklarını, tersine iyi bir ödeme yapılacağının-işaretini aldıklarında "gönüllü" anlaşmalara başvurduklarını çok iyi biliyorsunuz. Şimdiye kadar çiftlik sahipleri, topraklarını herhalde parasız vermemişlerdir; her halükârda Rusya'da kimse böyle bir şey olduğunu görmedi.

Çiftlik sahipleriyle gönüllü anlaşmadan sözedildiğinde, söylenen, zengin köylülerin yararlandıkları ayrıcalıklı durumun, avantajların da-

ha da güçlenmesi, büyümesi, sağlamlaşmasıdır, çünkü bunlar elbette çiftlik sahiplerine ödeme yapabilirler, her çiftlik sahibi için ise zengin köylü ödeme gücüne sahip biridir. Çiftlik sahibi onun ödeme yapabileceğini, paranın ondan icabında tahsil de edilebileceğini bilir, ve işte tam da bu nedenle zengin köylüler "gönüllü" anlaşmalar sayesinde yoksullardan çok daha kazançlı çıkacaktır. Ve tersine, eğer yoksul köylülerin yardımına derhal koşma olanağı varsa, bu sadece, benim önerdiğim gibi bir önlemle, yani toprakların derhal tazminatsız köylülere bırakılmasıyla başarılı olabilir.

Çiftlik beyi mülkiyeti en büyük adaletsizlikti ve öyle kalacaktır. Toprakların köylüler tarafından parasız ele geçirilmesi, eğer çoğunluk kararı temelinde gerçekleşiyorsa, keyfi bir davranış değil, adaletin yeniden tesisidir. Bizim görüşümüz budur, o nedenle biz, yoksul köylülüğün bu yolla zarara uğrayacağı yönündeki argümanı büyük bir haksızlık olarak görüyoruz. Bir çiftlik sahibi 2000 desiyatin toprağa sahipken 300 köylünün her birinin ortalama 7,5 desiyatin toprağa sahip olması "gönüllü" bir anlaşma olacakmış — böyle bir şeyi ancak Şingaryov "gönüllü" bir anlaşma olarak adlandırabilir. Böyle bir anlaşmaya gönüllü anlaşma demek, köylülerle alay etmek demektir! Bu gönüllü bir anlaşma değil, köylülük için bir zorunlu anlaşma olacaktır, ve her nahiye, kaza ve il Köylü Sovyetinden Tüm-Rusya Köylü Sovyetine kadar hepsi, toprakta çiftlik sahibi mülkiyetinin büyük bir adaletsizlik olduğunu ve onun ortadan kaldırılması için artık bir saat, bir an bile beklenmemesi gerektiğini açıklayıncaya kadar öyle kalacaktır.

Toprak ve arazinin mülkiyeti tüm halka aittir, ve buna ilişkin kararı merkezi devlet iktidarı verir. Merkezi devlet iktidarı toplanmadıkça, yineliyorum, çiftlik sahiplerinin topraklarını devralanlar yerel hükümet erkleridir ve bunu örgütlü bir çoğunluk kararı temelinde gerçekleştirmelidirler. Gazetelerin Rusya'da kargaşanın egemen olduğu yolundaki haberleri doğru değildir! Bu doğru değildir, kırda eskisinden daha çok düzen egemendir, çünkü kararlar çoğunluk tarafından alınmaktadır; çiftlik sahiplerine karşı şiddet eylemlerine neredeyse hiç rastlanmadı, haksızlık ve toprak sahiplerine karşı işlenen şiddet eylem-

leri olayları son derece münferittir; bu gibi olayların sayısı çok azdır ve tüm Rusya'da daha önce de meydana gelen şiddet eylemleri olaylarının sayısından fazla değildir.

Şimdi de sık sık duyduğum ve toprağın derhal köylülerin eline geçmesiyle bağıntılı olarak gazetemiz "Pravda"da ele aldığım bir argüman üzerinde durmak istiyorum.*

Bu argüman, köylülere çiftlik sahiplerinin topraklarını derhal tazminatsız ele geçirmeleri tavsiye edildiğinde, bunun cephedeki askerler arasında hoşnutsuzluk, endişe, korku ve hatta belki de öfke yaratabileceği, askerlerin belki de şöyle diyeceklerinden ibarettir: "Biz cephede kalmak zorundayken köylüler şimdi topraklara el koyarlarsa, biz topraksız kalacağız." Askerlerin hepsi olasılıkla cepheden kaçar ve sonuç kaos ve anarşi olurmuş. Buna, bu itirazın asıl soruna hiç değinmediğini söyleyerek yanıt veriyoruz: Toprak ister tazminat karşılığında, toprak sahipleriyle anlaşma temelinde, isterse köylülüğün çoğunluk kararıyla alınsın, hiç farketmez, savaş sürdükçe askerler zaten cephede kalacaklardır, elbette cephede kalacak ve köylerine dönemeyeceklerdir. Neden cephedeki askerler, toprak sahiplerinin gönüllü bir anlaşma aldatmacasıyla köylülere elverişsiz koşullar dayatmasından korkmayıp da köylülüğün çoğunluğunun çiftlik sahiplerine karşı aldığı karardan korksunlar? Bu bir türlü anlaşılamıyor! Neden cephedeki asker çiftlik sahibine, çiftlik sahibiyle "gönüllü" anlaşmaya güvensin? Bunu toprak sahiplerinin, kapitalistlerin partilerinin söylemesini anlarım, fakat bunun cephedeki askerlerin bakış açısı olduğuna inanmıyorum. Çiftlik sahipleriyle "gönüllü" anlaşmayı asker düzen olarak nitelemeyecek, ona güvenmeyecek, tersine eski çiftlik beyi düzensizlik düzeninin sürdüğünü düşünecektir.

Asker, kendisine şu söylendiğinde daha çok güvenecektir: toprak ve arazi halkın mülkiyetine geçiyor, o bölgede yerleşik köylüler toprağı kiralayacaklar, fakat kira parasını çiftlik sahibine değil kendi komitesine, çiftlik sahibi için değil kamu yararı için, cephedeki askerlerin

---

* *Bkz. "Toprağın Keyfi Olarak Ele Geçirilmesi' Üzerine", Bütün Eserler, Cilt XX, 1. yarı cilt, s. 524.* —***Red.***

ihtiyaçları için ödeyecekler. Bu çoğunlukla karar altına alındığında, cephedeki asker, *çiftlik sahipleriyle* "gönüllü" anlaşmaların olamayacağını, çiftlik sahiplerinin ise, kimsenin zarar vermek istemediği eşit haklara sahip yurttaşlar olduğunu öğrenecektir. Toprak bütün halka, bu arada toprak sahiplerine de aittir, fakat soyluluk imtiyazlarına dayanarak değil, her yurttaşa ait olduğu gibi aittir. En büyük toprak sahibi ve kitleleri ezen en büyük zorba olan Çarlık iktidarının yıkıldığı günden itibaren toprak ve çiftlik beylerinin artık hiçbir imtiyazı olmamalıdır. Özgürlüğün kurulmasıyla birlikte toprak beylerinin iktidarı kesinlikle *yıkılmış sayılmalıdır*. Böyle bir anlayışın cephedeki askerler için hiçbir zararı yoktur, tersine, bu anlayış devlet iktidarına güven duymalarını ve eviyle ilgili olarak, ailesine haksızlık yapılmadığı, ailesinin unutulmayacağı yönünde rahatlatıcı bir kararlılığa sahip olmalarını sağlayacaktır.

Geriye önerimize karşı ileri sürülmüş olan bir argüman daha kalıyor. Bu argüman —köylüler çiftlik beyi arazilerini derhal ele geçirdikleri takdirde— böylesine hızlı ve az hazırlıklı bir elkoymanın toprağın işlenmesinde bir kötüye gidişe yol açabileceğinden, ekimin kötüleşebileceğinden ibarettir. Çoğunluk hükümetinin, genel devlet iktidarının henüz oluşmadığını, köylülerin henüz yeterli özgüvene sahip olmadıklarını, toprak beylerine ve kapitalistlere duydukları güveni henüz yitirmediklerini söylemek zorundayım; fakat buna her geçen gün biraz daha yaklaştığımızı düşünüyorum; köylülük her geçen gün eski devlet iktidarına güvenini daha da yitiriyor, Rusya'da hükümetin sadece köylüler, askerler ve işçiler vs. tarafından seçilenler —başkaları değil— olması gerektiğinin bilincine varıyor. Her geçen günün bizi buna yaklaştırdığını düşünüyorum, ama bazı partiler bunu öğütlediği için değil: eğer verilen öğütler kendi yaşamlarının deneyimiyle çakışmıyorsa, asla milyonlarca insan partilerin öğütlerini dinlemez. Rusya'da İşçi ve Köylü Temsilcilerinin erkinden başka bir erkin olmayacağı zamana doğru hızlı adımlarla yaklaşıyoruz. Ve bana, toprağa derhal el koymanın, toprağın kötü işlenmesine, ekimin kötü olmasına yolaçacağı söylendiğinde, köylülerimizin, gördükleri baskı nedeniyle, toprak beyleri

tarafından yüzyıllardır süren köleleştirilmeleri nedeniyle toprağı çok kötü işlediklerini itiraf etmek zorundayım. Rusya'da ise, bütün savaşan ülkelerde olduğu gibi ülkeyi tamamen etkisi altına almış korkunç bir kriz sürüyor ve toprağın daha iyi yöntemlerle işlenmesine, insan işgücü sarfında büyük bir tasarrufa geçilmeden Rusya'nın kurtulması imkânsızdır. Fakat şimdi, ilk ekim için çiftlik sahipleriyle "gönüllü" bir anlaşma herhangi bir şeyi değiştirebilir mi? Acaba çiftlik sahipleri toprağın işlenmesini daha iyi mi gözetecekler, yoksa toprağın çiftlik sahibine değil, tüm halka ait olduğunu, ödeyecekleri paranın çiftlik sahibinin cebine değil, kendilerine ait olan Köylü Sandıklarına girdiğini bilen köylüler toprağı daha mı kötü işleyecekler? Bu öylesine saçma bir şey ki, böyle bir argüman duyduğumda şaşırıyorum; bu imkânsız ve baştan sona toprak sahiplerinin hilesinden başka birşey değil.

Toprak sahipleri artık kırbaçla egemen olunamayacağının farkına vardılar; bunu çok iyi kavradılar ve şimdi Rusya'da yeni olan, fakat Batı Avrupa'da uzun süreden beri varlığını sürdüren bir egemenlik yöntemine geçiyorlar. Kırbaçla artık daha fazla egemen olunamayacağını ülkemizdeki iki devrim kanıtladı ve Batı Avrupa ülkelerinde onlarca devrim gösterdi. Toprak beyleri ve kapitalistler bu devrimlerden dersler çıkardılar, halkı aldatarak, sırtını sıvazlayarak yönetmek gerektiğini, asalak olunsa bile duruma uyum sağlamanın, düğme iliğine kırmızı bir rozet takıp "Biz devrimci demokrasiyiz, lütfen bekleyin, sizin için herşeyi biz yaparız" demek gerektiğini öğrendiler. Köylülerin, toprak artık çiftlik sahibine değil, bütün halka ait olduğunda onu daha kötü işleyeceği argümanı, köylülerle düpedüz alay etmek, köylüler üzerindeki egemenliği onları kandırarak korumaya çalışmak demektir.

Yineliyorum, çiftlik sahibi mülkiyeti kesinlikle olmamalıdır; kullanım hakkı mülkiyet değildir, kullanım hakkı geçici bir önlemdir, her yıl değişir. Bir parça toprak kiralayan köylü, bu toprağı kendi toprağı olarak görmeye kalkışmaz. Toprak ne ona, ne de çiftlik sahibine aittir, toprak halkındır. Yineliyorum, bu yıl, bu bahar, bu nedenden ötürü tarlalar daha kötü işlenmez. Böyle bir varsayım öylesine tuhaf, öylesine imkânsızdır ki, size sadece şunu söylüyorum: Toprak sahiplerinden

kendimizi sakınmalıyız, onlara güvenmemeli, dostça sözlere ve vaadlere kanmamalıyız. Karar alırken son derece dikkatli davranan köylülerin çoğunluk kararının yasal ve resmi bir karar olduğu unutulmamalıdır. Bu hususta köylülere güvenilebilir. Örneğin elimde Pensa'dan köylülerin, *baştan sona olağanüstü* temkinle dolu bir kararı[116] var; köylüler, bütün Rusya için derhal dönüşümler amaçlamıyorlar, fakat yeniden dayanılmaz köleliğe itilmek de istemiyorlar, ve bu hususta haklılar. En kötü kölelik çiftlik sahiplerinin köleliğidir, toprak beylerinin ve zorbaların köleliğidir ve öyle kalacaktır. Bu nedenle, bu köleliğin ortadan kaldırılması bir hafta, bir saat bile geciktirilmemelidir, fakat toprağın ele geçirilmesi örgütlü biçimde olmalıdır, mülkiyet edinme, paylaşma amacıyla değil, sadece tüm halka ait olan topraktan ortaklaşa yararlanmak amacıyla olmalıdır.

Bu elegeçirme sorununu şu yanıtı vererek bitirebilirim: Önerimize karşı ileri sürülen itirazlar, toprak beyleri ve kapitalistlerde bir aldatmacaya, toprak sahibi ve kapitalist olmayanlarda, emekçilerin çıkarlarını savunmak isteyen insanlarda ise bir yanlış anlamaya, kapitalistlerle toprak beylerinin hakkımızda yalan yanlış anlattığı şeylere aşırı bir güven duymaya dayanıyor. Argümanlarımız gözden geçirildiğinde, toprak beyi mülkiyetinin derhal kaldırılması, hakeza toprak mülkiyetinin halka geçmesi yönündeki haklı talebin, merkezi devlet erki toplanmadığı sürece gerçekleşemeyeceği görülür, yine de biz, düzenin en küçük bir şekilde ihlal edilmesine izin vermeden toprağın derhal yerleşik köylülerin tasarrufuna geçmesini ısrarla tavsiye ediyoruz. Kararımızda bu tavsiyede bulunuyoruz; belki de bu, köylüler bunu zaten gerçekleştirdikleri için gereksizdir.

Şimdi, en büyük dikkati isteyen ikinci soruna, yani, toprak halkın malı haline gelip özel mülkiyet ortadan kaldırılmış olduğunda, bize göre emekçi kitlelerin çıkarı doğrultusunda toprakla ne yapılması gerektiği sorununa geliyorum. Rusya'da bunun zamanı pek yakındır. Gerçekten de toprak beylerinin iktidarı yokedilmemişse de sarsılmıştır. Toprak bütün köylülerin olduğunda, artık ortada toprak beyi kalmadığında ne olacak, toprak nasıl dağıtılacak? Bu sorunda bana göre belli

bir genel kural saptanmalıdır, çünkü doğal olarak tasarruf hakkı daima yerel köylülerde kalacaktır. Demokratik bir devlette başka türlü de olamaz, bu öylesine açıktır ki, bir tek söz etmeye bile gerek yok. Fakat toprağın emekçilerin eline geçmesi için ne yapılması gerektiği sorulduğunda söylediğimiz şudur: Biz ücretli işçilerin ve yoksul köylülerin çıkarlarını savunmak istiyoruz. Rus Bolşevik Sosyal-Demokratların Partisi olan Partimiz önüne bu görevi koyuyor. Kendimize soruyoruz: Toprağın halkın eline geçmesini söylemekle, emekçilerin eline geçmesini söylemek aynı şey midir? Ve yanıtlıyoruz: Hayır, aynı şey değildir! Toprağın halkın eline geçeceği söylendiğinde, bu, toprak beylerinin mülkiyetinin ortadan kaldırılacağı; bütün toprakların tüm halkın olacağı; toprak alan herkesin bu toprağı tüm halktan kiralayacağı anlamına gelir. Böyle bir düzen yerleştiğinde, bu, toprak zilyetliğinde artık farklılıkların bulunmadığı, bütün toprakların eşit olduğu anlamına gelir, tıpkı köylülerin söylediği gibi: "Bütün eski çitler kalkacak, dünya bütün sınırlardan kurtulacak; o zaman toprak ve emek özgür olacak."

Bu, toprağın bütün emekçilere devredilmesi anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Özgür toprak üzerinde özgür emek, toprak mülkiyetinin tüm eski biçimlerinin ortadan kalkması, devlet mülkiyetinden başka bir toprak mülkiyetinin olmaması anlamına gelir; herkes toprağı devletten kiralar; genel devlet erki, bütün işçilerle köylülerin iktidarı mevcuttur; köylü kiracı olarak toprağı bu iktidardan alır; devletle köylü arasında hiçbir aracı yoktur; herkes toprağı aynı esaslar üzerinden alır; işte özgür toprakta özgür emek budur.

Bu, toprağın tüm emekçilerin eline geçmesi anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Toprak yenmez; onu işletebilmek için ise aletlere, hayvanlara, her türlü tesislere, paraya gereksinim vardır; para ve alet olmadan iktisat yapılamaz. Demek ki özgür toprakta özgür emeğin olduğu böyle bir düzen kurduğunuzda, soylu toprak mülkiyeti, toprakla ilgili hiyerarşi olmayacak, sadece kamu mülkiyeti ve toprağı devletten kiralayan özgür kiracılar olacaktır. Bunun uygulanması toprağın tüm emekçilerin eline geçmesi demek değildir, bunun anlamı sadece her çiftçinin toprak üzerinde özgür tasarruf hakkıdır; her isteyen,

devlete ait toprağı özgürce alabilecektir. Bu, feodal Çarlık Rusyası'na kıyasla ileriye doğru atılmış büyük bir adım olacaktır. İleriye doğru atılmış büyük bir adım olacaktır, çünkü çiftlik beylerinin Çarlık Rusyası, 70 milyon desiyatin toprağın sayıları otuzbin kadar olan Markovlar, Romanovlar ve benzeri toprak beylerine bırakıldığı bir Rusya'ydı; şimdi bu Rusya, özgür toprak üzerinde özgür emeğin olduğu bir Rusya olacak. Bu birçok bölgede şimdiden gerçekleşti. Rusya şimdiden Çarlık ve çiftlik beyleri Rusyası'na kıyasla ileriye doğru bir adım atmıştır, fakat bu toprağın emekçilerin eline geçmesi değil, daha çok tek tek çiftçilerin eline geçmesidir, çünkü toprak devletin mülkiyetinde olsa da, ve işletmek isteyen herkes toprağı alabilse de, henüz bu yeterli değildir; kendi başına istemek yetmez, toprağı işlemeyi bilmek gerekir, fakat bu da yetmez. Toprağı işlemeyi her tarım işçisi ve her köylü bilir, fakat hayvanı, araç-gereci, sermayesi yoktur, o nedenle hangi kararlar alınırsa alınsın, ne kadar çok konuşulursa konuşulsun, bu yolla özgür toprak üzerinde özgür emek kurulamayacaktır. Her kazada toprakların özgür olduğuna ilişkin tabelalar assak da, emekçiler için durum daha iyi olmayacaktır, tıpkı "özgürlük, eşitlik, kardeşlik" tabelasını taşıyan Batı Avrupa cumhuriyetlerindeki hapishanelerin hapishane olmaktan çıkmadığı gibi. Amerika'da olduğu gibi fabrika duvarlarına "Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik" sözleri yazılsa da, fabrika işçiler için bir hapishane, kapitalistler için bir cennet olmaktan çıkmaz.

O halde bugün, sadece özgür emeğin var olmasına nasıl ulaşılabileceğini değil, daha ötesini de düşünmeliyiz. Bu ileriye atılmış bir adımdır, fakat henüz emekçilerin çıkarlarının korunması yönünde bir adım değildir, çiftlik beylerinin talan ihtirasından, sömürüsünden kurtuluş yönünde bir adımdır, Markovlardan, polisten vs. kurtuluş yönünde bir adımdır, fakat emekçilerin çıkarlarının korunması yönünde bir adım değildir, çünkü yoksul, topraksız köylü, hayvanı, araç-gereci, sermayesi olmadan toprağı işleyemez. Bu nedenle iki ölçü ya da iki norm denen şeye, *emek normuna ve geçim normuna güçlü bir güvensizlik* duyuyorum. Narodnik partilerde bu normlar hakkında daima değerlendirmeler ve açıklamalar bulunduğunu biliyorum. Bu partilerin,

bu iki normu, bu iki ölçüyü uygulamaya koymanın zorunluluğu düşüncesini savunduklarını biliyorum: emek normu, toprak miktarının, ailenin işleyebileceğinden fazlasını, geçim normu ise ailenin işleyebileceğinden daha azını, yani açlığı ifade eder. Ben bu normlar ya da ölçüler sorununa büyük bir güvensizlik duyduğumu söylüyorum ve bunun, siz burada bunu kararlaştırsanız bile hiçbir yarar getirmeyecek, hayatiyet sahibi olmayan bürokratik bir plan olduğunu düşünüyorum. Meselenin can alıcı noktası budur! Bu plan ücretli işçilerin ve yoksul köylülerin durumlarında herhangi bir şekilde hissedilir bir kolaylık sağlamayacaktır, bu plan, onu kabul etseniz bile, kapitalizm hüküm sürdüğü müddetçe kâğıt üzerinde kalacaktır. Bu plan, kapitalizmden sosyalizme geçiş için doğru bir yol bulmaya yardımcı olmayacaktır.

Bu iki ölçüden, bu iki normdan söz edildiğinde, insan, sanki dünyada topraktan ve yurttaşlardan başka birşey olmadığını düşünüyor. Eğer böyle olsaydı bu plan da iyi olurdu. Fakat mesele başkadır. Sermayenin iktidarı, paranın iktidarı mevcut, para olmadan, "ölçüler" nasıl olursa olsun, en özgür toprak üzerinde de olsa iktisat yapılamaz, çünkü para varoldukça, ücretli emek de var olacaktır. Bu ise, Rusya'da bir milyon aileden az olmayan zengin köylülerin ücretli işçileri ezdikleri, sömürdükleri ve "özgür" topraklar üzerinde de ezecekleri anlamına gelir. Bu zengin köylüler her zaman, istisna olarak değil, kural olarak işçi kiralarlar —bir günlüğüne, bir yıllığına, ya da başka bir belirlenmiş zaman için—, yani yoksul köylüleri, proleterleri sömürürler. Ve bunun yanında, bir ata bile sahip olmayan, işgücünü satmadan, gurbette iş aramadan vs. varlıklarını sürdüremeyecek milyonlarca köylü var. Paranın iktidarı sürdükçe bütün "normlar" pratik hayatta, en iyi ihtimalle işe yaramayacaklardır, çünkü esas meseleyi, yani alet, hayvan ve para mülkiyetinin eşitsiz biçimde dağılmış olduğunu dikkate almıyorlar; sömürüye tabi olan ücretli emeğin varlığını dikkate almıyorlar. Bugünkü Rus yaşamının bu temel olgusu görmezden gelinemez, ve herhangi bir "ölçü"yü uygulamaya koyduğumuzda, hayat onun yanından geçip gidecek ve "ölçüler" kâğıt üzerinde kalacaktır. O nedenle, şimdi gerçekleştirmekte olduğunuz ve toprakta özel mülkiyet kaldı-

rıldığında, daha iyi bir sosyalist gelecek doğrultusunda ileriye doğru bir adım atıldığında hiç kuşkusuz gerçekleştireceğiniz Rusya'nın bu muazzam değişiminde mülksüzlerin ve yoksul köylülerin çıkarları korunmak istendiğinde, normlar ya da ölçülerin uygulanması yoluna gidilemez. Henüz başlamış olduğunuz ve bunu engelleyecek bir güç olmadığı için daha da yayılacak olan bu muazzam değişimde işçilerle yoksul köylülerin çıkarları korunmak isteniyorsa, buna normlar ya da standartların uygulanması yoluyla ulaşılamaz, başka bir yol aramak gerekir.

Ben ve kendileri adına konuşma şerefini bana veren Partili arkadaşlarım, ücretli kır işçileriyle yoksul köylülerin çıkarlarını savunmanın sadece iki yolunu biliyoruz ve bu iki yolu Köylü Sovyetinin dikkatine sunuyoruz.

Birinci yol — ücretli tarım işçilerinin ve yoksul köylülerin örgütlenmesi yoludur. Biz, her Köylü Komitesinde, her nahiyede, her kazada, her vilayette, ücretli tarım işçileri ve yoksul köylüler arasından, kendisine şu soruları sorması gerekenlerden oluşan ayrı bir fraksiyonun ya da ayrı bir grubun kurulmasını diliyor ve öğütlüyoruz: yarın toprak halkın tasarrufuna geçtiğinde —ve bu mutlaka olacaktır, çünkü halk istiyor— ne yapacağız? Hayvanlara, aletlere sahip olmayan bizler, bütün bunları nereden alacağız? Nasıl iktisat yapacağız? Çıkarlarımızı nasıl savunacağız? Halkın tasarrufunda olacak toprakların mülk sahiplerinin eline geçmemesini nasıl sağlayabiliriz? Toprak yeterince hayvana ve alete sahip olanların eline geçerse, bu bizim çok mu yararımıza olacak? Bu muazzam devrimi bunun için mi yaptık? İhtiyacımız olan şey bu mu?

Toprak "halk"ın olacak, fakat bu ücretli tarım işçilerinin çıkarlarını korumaya yetmez. Esas yol, buradan, tepeden, ya da Köylü Komiteleri tarafından, tek tek kişilerin toprağı için bir "ölçü" saptamak değildir. Sermaye hüküm sürdüğü müddetçe bu ölçüler hiçbir işe yaramaz, kapitalizmin egemenliğini ortadan kaldıramaz. Kapitalizmin boyunduruğundan kurtulmak için, halka ait olan toprağın emekçilerin eline geçmesi için sadece bir ana yol vardır: bu, kendilerine kılavuz olarak

kendi deneyimlerini, gözlemlerini, düğme iliklerinde kırmızı bir kurdela taşıyor ve kendilerini "devrimci demokrasi" diye tanımlıyor olsalar da asalakların söyledikleri hiçbir şeye güven duymamayı alacak olan ücretli tarım işçilerinin örgütlenmesi yoludur.

Ancak her yerde bağımsız örgütlenme, ancak kendi deneyimleri yoksul köylüler için bir okul olabilir. Bu deneyim ise kolay olmayacaktır, herşeyin güllük gülistanlık olacağını vaat edemeyiz ve vaat etmiyoruz. Hayır, toprak beyleri gerçi devrilecektir, çünkü halk öyle istiyor, fakat kapitalizm varlığını sürdürecektir. Onu devirmek çok daha zordur, bunun yolu başkadır. Bu yol, ücretli tarım işçilerinin ve yoksul köylülerin bağımsız, ayrı örgütlenmesi yoludur.

Partimizin öne çıkardığı şey budur. Toprağın yavaş yavaş, zor ama emin biçimde gerçekten emekçilerin eline geçmesi ancak bu yoldan beklenebilir.

Partimizin salık verdiği ikinci adım, her büyük tarımsal işletmeden, örneğin Rusya'da sayıları 30.000 olan her büyük çiftlikten, mümkün olduğunca çabuk, tarım işçileriyle bilgili tarım uzmanları tarafından birlikte, çiftlik beyinin hayvanları ve aletleri vs. kullanılarak işlenecek örnek işletmeler oluşturmaktır. Kır İşçileri Sovyetlerinin yönetimi altında toprağın bu ortak işlenmesi olmadan, tüm toprağın emekçilerin eline geçmesi sağlanamayacaktır. Toprağı birlikte işleme elbette zor meseledir, toprağın ortak işlenmesi yönünde yukarıdan kararlar almak, bunu dayatmak elbette çılgınlık olur, çünkü yüzyıllardan bu yana süren bireysel iktisat alışkanlığı aniden yok olamaz, çünkü bunun için paraya ihtiyaç vardır, çünkü yeni yaşam biçimlerine daha ayak uydurmak gerekmektedir. Eğer bu öğütler, toprağın ortak işlenmesi, tarım uzmanları yönetiminde aletlerin amaca en uygun kullanımıyla ortak demirbaş ve hayvanlara ilişkin bu görüş, bu öğütler bazı partilerin buluşu olsaydı, kötü olurdu. Çünkü herhangi bir partinin tavsiyesiyle halkın yaşamında değişiklikler meydana gelmez, herhangi bir partinin tavsiyesiyle milyonlarca insan devrim yapmaz, böyle bir dönüşüm ise, kıt akıllı Nikola Romanov'un yıkılmasından çok daha büyük bir devrim olacaktır. Tekrar ediyorum, milyonlarca insan ısmarlama devrim

yapmaz, onlar devrimi ancak çaresiz bir zorunluluk bunu dayattığında, halk dayanılmaz bir duruma düştüğünde, genel saldırı, onmilyonlarca insanın kararlılığı tüm eski engelleri yıkıp, gerçekten yeni bir yaşam yaratacak durumda olduğunda yapar. Böyle bir önlemi salık verirken, buna ihtiyatla yaklaşmayı salık verirken, bunun zorunluluk haline geleceğini söylerken, bunu programımızdan, sosyalist öğretimizden çıkarmıyoruz, bilakis sosyalistler olarak Batı Avrupa halklarının yaşamını gözlemleyerek bu sonuca ulaştığımız için yapıyoruz. Orada demokratik cumhuriyetleri yaratan çok sayıda devrimin olduğunu biliyoruz; Amerika'da 1865'te kölecilerin yenilgiye uğratıldığını[117] ve ardından yüz milyonlarca desiyatin toprağın köylülere bedava ya da hemen hemen bedava dağıtıldığını biliyoruz, ve buna rağmen orada kapitalizm hiçbir yerde olmadığı kadar egemendir ve emekçi kitleleri, öteki ülkelerde olduğu gibi, belki de daha fazla ezmektedir. O halde bizi toprağın kır işçileri tarafından, en iyi makineler kullanılarak, bilimsel olarak eğitilmiş tarım uzmanlarının yönetimi altında ortak işlenmesi gerçekleşmeden, kapitalizmin köleliğinden çıkış yolu olmadığı yönündeki sağlam inanca ulaştıran şey, sosyalist öğretimiz ve başka halklar üzerinde yaptığımız gözlemlerimizdir. Fakat sadece Batı Avrupa devletlerinin deneyimlerine dayansaydık, Rusya'da davamızın durumu oldukça kötü olurdu, çünkü Rus halkı kitlesi itibariyle ancak son derece zaruri bir durum başgösterdiğinde yeni bir yolda ciddi bir adım atabilir. Ve biz şunu söylüyoruz: Tüm Rus halkı için bu son derece zaruri durumun kapıya dayandığı an gelmiştir. Bu son derece zaruri durum, artık eski tarzda iktisat yapmanın imkânsız oluşunda yatmaktadır. Eğer özgür topraklar üzerinde özgür yurttaşlar olarak da olsa eski biçimde küçük çiftliklerde oturacak olursak, kaçınılmaz çöküş tehlikesiyle karşı karşıyayız, çünkü ekonomik yıkım günbegün, saatbesaat yaklaşıyor. Herkes bundan söz ediyor; bu, tek tek kişilerin kötü niyetinin değil, yağmacı dünya savaşının, kapitalizmin neden olduğu bir gerçektir.

Savaş sayısız insanı yoketti, bütün dünya kan içinde yüzüyor, savaş tüm dünyayı felakete sürükledi. Bu bir abartma değil. Hiç kimse yarınından emin değil; herkes bundan söz ediyor. İşçi ve Asker Tem-

silcileri Sovyetleri "İzvestiya"sına bakın, orada herkes, kapitalistlerin pasif direnişe ve lokavta başvurduklarını söylüyor. Bunun anlamı şudur: İş yok ve kapitalistler işçileri kitleler halinde işten çıkarıyor. Bu caniyane savaş sadece Rusya'yı değil, bütün ülkeleri buraya kadar getirdi.

Bu nedenle biz şunu diyoruz: "Özgür toprak üzerinde özgür emek"le de olsa bireysel iktisat, bu korkunç krizden, genel yıkımdan çıkışın çaresi değildir, kurtuluş değildir. Gerekli olan genel çalışma yükümlülüğüdür, insan işgücünün olağanüstü tutumlu kullanılmasıdır. Bu genel çalışma yükümlülüğünü uygulayacak durumda olan olağanüstü güçlü ve kararlı bir devlet iktidarı gereklidir; bunu memurlar uygulayamaz, bunu ancak İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri uygulayabilir, çünkü bunlar halkın kendisidir, halk kitlelerinin kendisidir, çünkü bürokratik bir devlet iktidarı değildir; ancak köylülerin yaşamını baştan sona tanıyan bu Sovyetler, çalışma yükümlülüğünü, insan emeğinin korunmasını uygulayabilecek ve köylülerin işgücünün israf edilmesini engelleyerek, böylece tedricen ve temkinli bir biçimde toprağın ortak işlenmesine geçilmesini başarabilecektir. Bu zor bir iştir, fakat büyük örnek çiftliklerde toprağın ortak işlenmesine geçmek zorunludur, yoksa bu perişan durum, Rusya'nın içinde bulunduğu adeta umutsuz durum aşılamaz; ve halkın yaşamında böylesine muazzam bir değişimin bir çırpıda gerçekleştirilebileceğine inanmak en büyük hata olurdu. Hayır, bu büyük bir çalışmayı gerektirir, oturduğu yerde, bildiği işyerinde, on yıllardan beri çalıştığı üretimde tek tek her köylünün, her işçinin çaba sarfetmesini, kararlılığını ve azmini gerektirir. Böyle bir iş emirle yapılmaz, ama yapılmak zorundadır, çünkü fetih savaşı tüm insanlığı uçurumun kenarına getirmiştir. Onmilyonlarca insan hayatı yokedildi, eğer bütün gücümüzü harekete geçirmezsek, eğer İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin bütün örgütleri birlikte ve kararlılıkla hareket etmezler ve toprağın kapitalistler, toprak sahipleri olmadan ortak işlenmesi yönünde adım atmazlarsa, bu korkunç savaş çok daha fazla insan hayatını yokedecektir. Toprağın emekçilerin eline gerçekten geçmesini ancak ve yalnız bu yol olanaklı kılacaktır.

BİR RUSYA TARIM İŞÇİLERİ BİRLİĞİ'NİN KURULMASI ZORUNLULUĞU ÜZERİNE[118]

BİRİNCİ MAKALE

Şimdi Petersburg'da yapılmakta olan Tüm-Rusya Sendika Birlikleri Konferansı'nın son derece önemli bir sorunu ele alması gerekmektedir. Söz konusu olan, tüm Rusya için bir ***Kır İşçileri*** Birliği'nin kurulmasıdır.

Rusya'nın bütün sınıfları örgütleniyor. Tüm diğerlerinden daha çok sömürülen, en büyük fakrüzaruret içinde yaşayan, en dağınık ve en ezilen Rusya'nın ücretli tarım işçileri sınıfı adeta unutulmuştur. Rus olmayan kenar bölgelerde, örneğin Letonya'da kır işçileri örgütleri var. Büyük Rusya ve Ukrayna vilayetlerinin pekçoğunda kır proletaryasının sınıf örgütleri bulunmuyor.

Rusya proleterlerinin öncüsünün, sanayi işçilerinin sendika birliklerinin en öncelikli ve mutlak görevi, kardeşlerine, kır işçilerine yardım elini uzatmaktır. Kır işçilerinin örgütlenmesinde zorluklar muazzamdır, bu çok açık, bunu bütün kapitalist ülkelerin deneyimleri de doğruluyor.

Bu yüzden, mümkün olduğunca çabuk ve enerjik biçimde derhal bir Rusya Kır İşçileri Birliği'ni kurmak için Rusya'daki politik özgür-

lükten yararlanmak o kadar gereklidir. İşte Sendika Birlikleri Konferansı bunu yapabilir ve yapmalıdır. Şimdi konferansta toplanmış olan proletaryanın daha deneyimli, daha aydınlanmış, daha sınıf bilinçli temsilcileri, kır işçilerine, bağımsızca örgütlenen proleterlerin saflarına, sendika birliklerinin saflarına katılma çağrısı yapabilir ve yapmalıdır. Tam da fabrikaların ücretli işçileri inisiyatifi ele alıp, sendikaların tüm Rusya'ya yayılmış hücre, grup ve şube örgütlerinden yararlanarak, kır işçilerini bağımsız bir yaşama, durumunun düzelmesi için mücadeleye aktif katılıma, kendi sınıf çıkarlarını savunmaya uyandırmalıdır.

Birçokları muhtemelen —hatta günümüzde bu egemen görüş olabilir—, tam da köylülüğün tüm Rusya'da örgütlendiği ve toprakta özel mülkiyetin kaldırılmasını ve topraktan "eşit" yararlanma hakkını ilan ettiği bugün, bir kır işçileri sendikasının kurulmasının zamansız olduğunu düşünecektir.

Tam tersi doğrudur. Tam da böyle bir zamanda bu özellikle zamanlı ve ertelenemez bir zorunluluktur. Proleter sınıf bakış açısında duran biri için, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Stockholm Kongresinde* Bolşeviklerin inisiyatifiyle Menşevikler tarafından kabul edilen, o zamandan beri RSDİP programında yer alan tezin doğruluğuna kuşku olamaz. Bu tez şöyledir:

> "Parti ***her*** halükârda ve demokratik tarım reformunun ***her*** durumunda, ***azimle kır proletaryasının bağımsız sınıf*** örgütlenmesini hedeflemeyi, ona kendi çıkarlarıyla, köylü burjuvazinin çıkarlarının uzlaşmaz karşıtlığını anlatmayı, onu meta üretimi varolduğu sürece, hiçbir zaman kitlelerin sefaletini ortadan kaldıramayacak olan küçük iktisat sistemi tuzağına düşmemesi için uyarmayı ve nihayet dünyadaki bütün sefaleti, bütün sömürüyü ortadan kaldıracak biricik yol olarak tam sosyalist devrimin gerekliliğini vurgulamayı görevi bilir."

Bu tezin doğruluğunu tanımayacak bir tek sınıf bilinçli işçi, bir tek sendika üyesi yoktur. ***Kır proletaryasının bağımsız sınıf örgütlenmesi*** söz konusu olduğu ölçüde, bunu gerçekleştirmek de sendikaların işidir.

---

* *Nisan 1906'daki IV. (Birlik) Kongresi. Daha fazla bilgi için bkz. bu baskının III. cildi. (Seçme Eserler, C. 3. — İnter Yayınları) —**Red.***

Biz, genelde emekçi kitleler, özelde de işçiler arasında kendi sözünü saydırtma, yeni yaşamı çalışma sorunları bizzat işçiler tarafından bağımsız çözülmeden şekillendirmeye izin vermeme çabalarının canlı olduğu tam da bu devrimci dönemde, *sendikaların kendilerini dar lonca* çıkarlarıyla sınırlamamasını, güçsüz kardeşlerini, kır işçilerini unutmamasını, tersine bir Rusya Kır İşçileri Birliği'ni kurarak onlara büyük bir enerjiyle yardıma koşmasını umuyoruz.

Bundan sonraki makalede bu yönde bazı pratik adımlara işaret etmeye çalışacağız.

İKİNCİ MAKALE

Önceki makalede, bir Rusya Kır İşçileri Birliği sorununun ilkesel önemi üzerinde durduk. Şimdi bu sorunun bazı pratik yanlarına değinmek istiyoruz.

Tarım işletmelerinde özellikle ya da esas olarak ***ya da en azından kısmen*** ücretle çalışan herkes, Rusya Kır İşçileri Birliği'ne katılmalıdır.

Bu birlikleri katıksız kır işçileri birlikleri ve sadece kısmen ücretli işçi birliklerine ayırmanın gerekli olup olmadığını deneyim gösterecektir. Her halükârda bu önemli değil. Önemli olan, işgücünü satan ***herkesin*** temel sınıf çıkarlarının türdeş olması, ve geçimini kısmen de olsa "başkalarının hizmeti"nde ücretli işle kazanan ***herkesi*** kucaklamanın mutlak zorunlu olmasıdır.

Kentlerin, fabrikaların ve işletmelerin ücretli işçileri kırın ücretli işçilerine binlerce, milyonlarca bağla bağlıdır. Kent işçilerinin kır işçilerine yapacakları bir çağrı başarısız kalamaz. Fakat sadece çağrı yapmakla yetinmemek gerekir. Kent işçileri daha fazla deneyim, bilgi, olanak ve güce sahipler. Kır işçilerinin ***ayağa kalkmasına yardım etmek*** için ***bu güçlerin bir bölümünü*** vermek gerekir.

Ücretli kent ve kır işçilerinin birliğinin gelişmesi ve sağlamlaşması için, bütün örgütlü işçilerin bir günlük kazançlarını verecekleri bir gün saptanmalıdır. Bu meblağın belli bir kısmı tamamen kır işçilerinin sınıf birliğinin kent işçileri tarafından desteklenmesinde kullanılmalıdır. Her-

kesin anlayabileceği bildirilerin yayınlanması, başlangıçta haftalık da olsa bir kır işçileri gazetesinin yayınlanması, çeşitli yerlerde ***derhal*** kır işçileri birlikleri ***kurmak amacıyla*** kıra az sayıda da olsa ajitatör ve örgütçülerin gönderilmesi için harcamalar bu fondan karşılanacaktır.

Davanın daha da gelişmesi için en emin yolun bulunmasına ancak bu tür birliklerin kendi deneyimleri yardımcı olacaktır. Bu türden her birliğin birinci görevi, tarım işletmelerinde işgücünü satanların durumlarını düzeltmek, onlar için daha yüksek ücret, daha iyi barınma ve beslenme koşulları vs. sağlamak olmalıdır.

Yakında gerçekleşecek olan toprakta özel mülkiyetin kaldırılmasının her kır işçisine ve her gündelikçiye "toprak verebileceği", tarımda ücretli emeğin köklerini bizzat keseceği önyargısına karşı en kararlı mücade ilan edilmelidir. Bu bir önyargıdır ve son derece zararlı bir önyargıdır. Toprakta özel mülkiyetin kaldırılması, bütün ücretli işçilerin canıgönülden ve tüm güçleriyle destekleyecekleri, fakat henüz ücretli emeği kesinlikle ortadan kaldırmayacak olan muazzam ve kesinlikle ileri̇ci, ekonomik gelişmenin çıkarlarına olduğu gibi proletaryanın çıkarlarına da kesinlikle uygun bir reformdur.

Toprak yenmez. Hayvan, alet, tohumluk, ürün stoku, para olmadan toprakta iktisat yapılamaz. Kimden gelirse gelsin "vaatlere" bel bağlamak —kırdaki ücretli işçilere hayvan, araç-gereç vs. temin edileceği vaatlerine bel bağlamak— çok kötü bir yanılgı, affedilmez bir saflık olur.

Her sendikal hareketin temel kuralı, ilk emri şudur: "Devlet"e bel bağlama, sadece ***kendi sınıfının gücüne*** güven. Devlet egemen sınıfın örgütüdür.

Vaatlere bel bağlama, sadece kendi sınıfının birlikten doğan gücüne ve bilincine güven!

Bu nedenle Kır İşçileri Birliği'nin önüne derhal şu görev konmalıdır: Sadece genelde işçilerin durumlarını düzeltmek için değil, aynı zamanda özellikle yaklaşmakta olan büyük toprak reformunda ***sınıf olarak kendi çıkarlarını savunmak*** için mücadele etmek.

"İşgücü, Kaza Dairesi Komitelerinin hizmetine sunulmalıdır" — köylüler ve Sosyal-Devrimciler çoğu kez bu yargıya varıyorlar. Ücretli

tarım işçileri sınıfının bakış açısı bunun tam tersidir: Kaza Dairesi Komiteleri "işgücü"nün hizmetine verilmelidir! Mülk sahipleriyle ücretli işçilerin konumu bu kıyaslarla açıkça gün yüzüne çıkıyor.

"Topraklar tüm halka". Bu doğru. ***Fakat halk sınıflara ayrılmıştır.*** Burjuvazinin kasten sildiği ve ***küçük-burjuvazinin daima unuttuğu*** bu gerçeği her işçi biliyor, görüyor, hissediyor, yaşıyor.

Tek tek yoksullara kimse yardım etmeyecektir. Kırdaki ücretli işçiye, kır işçisine, gündelikçiye, yoksul köylüye, yarı-proletere, ***eğer o kendi kendisine yardım etmezse,*** hiçbir "devlet" yardım etmeyecektir. Bunun ilk adımı, kır proletaryasının bağımsız sınıf örgütlenmesidir.

Tüm-Rusya Sendika Birlikleri Konferansı'nın bu meseleyi büyük bir azimle ele almasını, sesini tüm Rusya'ya duyurmasını, yardımsever elini, proletaryanın örgütlü öncüsünün güçlü elini kır proleterlerine uzatmasını diliyoruz!

7–8 Temmuz (24–25 Haziran) 1917

KÖYLÜLER NASIL VE NEDEN KANDIRILDILAR?[119]

Bilindiği gibi, Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Kongresi için Rusya'nın her yerinden gelen köylü delegeler Petrograd'da toplandığında, köylülere toprağın alım-satımının derhal yasaklanacağı vaadinde bulunuldu — Sosyal-Devrimciler bu vaatte bulundu, Hükümet bu vaatte bulundu.

Bakan Pereversev, verdiği sözü ilkbaşlarda gerçekten tutmak istiyordu ve telgrafla, toprak alım-satım işlemlerinin son bulduğunu bildirdi. Fakat daha sonra görünmez bir el işe karıştı ve Bakan Pereversev noterlere yolladığı telgrafı geri aldı, yani toprağın alım-satımına yeniden izin verdi.

Köylüler huzursuzlandı. Eğer yanılmıyorsak, hükümete özel bir delegasyon bile gönderdikleri söyleniyor.

Köylüler sakinleştirildi, akılları çelindi, tıpkı küçük çocuklar gibi. Toprak alım-satımını yasaklayan bir yasanın derhal çıkarılacağı, Pereversev'in geçici talimatının "sadece" böyle bir yasanın çıkarılması amacıyla "ertelendiği" yönünde güvence verildi.

Sosyal-Devrimciler köylüleri sakinleştirip vaatlerle avuttular. Köylüler onlara inandı. Köylüler sakinleşti. Köylüler evlerine döndü.

Haftalar birbirini kovaladı.

24 Haziran'da (ancak 24 Haziran'da) gazetelerde, Sosyal-Devrimciler Partisi lideri Bakan Çernov'un, Hükümete, toprak alım-satım işlemlerinin yasaklanması üzerine bir yasa tasarısı (ancak bir yasa tasarısı!) sunduğu haberi çıktı.

29 Haziran'da gazeteler, Devlet Duması'nın 28 Haziran'da bir "özel konferans" yaptığını bildirdiler.[120] Bu konferansta "Reç"in (Geçici Hükümette çoğunluğa sahip partinin gazetesi) bildirdiğine göre Bay Rodzyanko,

> "kapayış konuşmasında, Hükümetin aldığı yeni" (ah evet, olağanüstü yeni, son derece yeni!) "önlemlerle bağıntı içinde toprak alım-satımı sorununa değinmiş, toprağın alım-satımının engellenmesi halinde toprağın değer kaybedeceğini" (kimin için? Apaçık ki çiftlik sahibi için!! Fakat köylüler zaten tam da toprak sahiplerinin elinden topraklarını almak istiyorlar!), "kredi güvencelerinin değersizleşeceğini ve toprak beylerine" (eski toprak beylerine, Bay Rodzyanko!) "her türlü kredi kapısının kapanacağını kanıtlamıştır. Toprak sahipleri bankalara olan borcunu hangi kaynaklardan ödeyecektir? — diye soruyor Rodzyanko. Çoğu durumda vadeler zaten aşılmış durumda ve böyle bir yasa tasarısı, müzayede yapılmaksızın, toprak mülkiyetinin yasal temellerde hemen tasfiye edilmesine yolaçacaktır." "Bundan dolayı M. V. Rodzyanko, konferansa, özel toprak mülkiyeti için değil, devlet için tehlikeli olan bu yasanın yürürlüğe konmasını engellemeye çalışmak için geçici komisyonu görevlendirmeyi önermiştir."

İşte "görünmez el" burada ortaya çıktı. İşte sahte sosyalist bakanlarıyla koalisyon hükümetinin, eski Devlet Duması'nın eski başkanı, eski çiftlik sahibi, zalim Stolipin'in eski güvenilir adamı, ajan-provokatör Malinovski'nin hamisi tarafından, sırrı ifşa eden Bay Rodzyanko tarafından örtüsü kaldırılan "kurnaz işleyişi" budur.

Hatta Bay Rodzyanko'nun baklayı böyle beceriksizce ağzından kaçırmasının ardından toprak alım-satımını yasaklayan yasanın nihayet çıkarılacağını varsayalım. Nihayet!

Fakat söz konusu olan sadece bu değildir. Söz konusu olan hepimizin bu kaba örnek vasıtasıyla, ***köylülerin nasıl ve neden kandırıldıklarını*** kavramamız ve bunu köylü kitlelerine kavratmaya çalışmamızdır. Çünkü bu olgu, tartışma götürmez kesin bir olgudur: Köylüler,

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Kongresi'nde kendilerine derhal uygulanacağı sözü verilen şeyin derhal ***uygulanmaması*** yoluyla kandırıldılar.

Köylüler nasıl kandırıldı? Vaatlerle beslenerek kandırıldı. Dünyanın bütün koalisyon hükümetlerinin, yani sosyalizm hainlerinin katıldığı burjuva hükümetlerin "kurnaz mekanizma"sı bundan ibarettir. Eski sosyalistler bu hükümetlerde —bunun bilincinde olup olmadıkları hiç farketmez— kapitalistlerin kitleleri kandırmasının aleti olarak hizmet görürler.

Köylüler neden kandırıldı? Çünkü bu hileye alet olanlar, Sosyal-Devrimciler, —onlar için en iyi ihtimali alıyoruz— Rusya'nın bugünkü hükümeti içindeki sınıf egemenliğinin ve sınıf politikasının kurnaz aygıtını ***kendileri de kavramamışlardır.*** Sosyal-Devrimciler boş laflara kapıldılar. Gerçekte ise, Rodzyanko "olayı"nın çarpıcı biçimde gösterdiği gibi, gerçekte Rusya iki bloklu bir blok, iki birlikli bir birlik tarafından yönetilmektedir.

Bloklardan biri, Kadetlerin, en başta gelen temsilcisi Bay Rodzyanko olan monarşist çiftlik beyleriyle blokudur. Bu blok bütün Rusya'nın gözü önünde, politik bir olgu olarak, Petersburg seçimlerinde "Kara Yüzler"in ***bütün*** gazetelerinin, Kadetlerin sağındaki ***bütün*** gazetelerin Kadetleri desteklemesiyle doğrulanmıştır. Bu blok, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kabahati yüzünden hükümette ***çoğunluğa*** sahiptir. Bu blok, toprağın alım-satımı üzerine anlaşma yapma yasağını sürüncemede bıraktı, bu blok çiftlik beylerini, ***lokavt politikasıyla kapitalistleri*** destekliyor.

Diğer blok, halkı boş vaatlerle kandırmış olan Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin blokudur. Skobelev ve Tsereteli, Peşehonov ve Çernov yığınla vaatte bulundular. Vaat etmek kolaydır. "Sosyalist" bakanların halkı vaatlerle besleme yöntemi dünyanın ***bütün*** ileri ülkelerinde denendi ve her yerde iflas etti. Rusya'nın özgüllüğü, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin bu iflasının, ülkedeki devrimci durum nedeniyle daha şiddetli biçimler alması ve başka şartlarda olacağından daha çabuk başgöstermesinden ibarettir.

Her işçi ve her asker, köylüler için özellikle öğretici olan bu örnek vasıtasıyla, ***köylü kitleleri nasıl ve neden kandırıldıkları*** hakkında aydınlatmalıdır.

Köylüler hedeflerine, kapitalistlerle bir blok (ittifak) içinde değil, ancak işçilerle ittifak içinde ulaşabilirler.

14 (1) Haziran 1917

KÖYLÜLER VE İŞÇİLER[121]

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti "İzvestiya"sının 19 Ağustos tarihli 88. sayısı, köylülükle ilgilenen her Parti propagandisti ve ajitatörüne, köye giden ya da kırla teması olan her sınıf bilinçli işçiye temel bir belge olarak hizmet edecek son derece önemli bir makale yayınladı.

Bu, 1917 yılında Petersburg'da yapılan Köylü Temsilcileri 1. Rusya Kongresi'nde taşradan temsilcilerin getirdiği 242 yönerge temelinde oluşturulan "örnek yönerge"dir.

Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin bütün bu yönergeler üzerine mümkün olduğunca ayrıntılı veriler yayınlaması çok iyi olur (eğer bunların tümünü yayınlama olanağı yoksa, ki tümü yayınlanırsa elbette daha iyi olur). Örneğin buralardan gelen yönergelerin sayısı ve bunların oluştuğu ya da sunulduğu zamanla birlikte vilayetlerin, kazaların, bucakların tam bir listesi, şu ya da bu hususta bölgelere göre farklılıklar olup olmadığının görülebilmesi için hiç olmazsa temel taleplerin tahlili özellikle gereklidir. Örneğin bireysel çiftliklerin ve komünal mülkiyetin bulunduğu bölgeler, Büyük Rusların ve başka milliyetlerin yaşadığı bölgeler, merkez ve kenar bölgeler, serfliği yaşamamış bölgeler vs. —

acaba bu bölgeler tüm ***köylü*** topraklarında özel mülkiyetin kaldırılması, toprağın dönemsel yeniden dağıtımı, ücretli işe izin verilmemesi, toprak sahiplerinin canlı ve cansız demirbaşlarına el konulması vs. konusunda tavırlarında ayrılıyorlar mı? Bu köylü yönergelerinin son derece değerli belgelerinin bilimsel incelenmesi, bu tür ayrıntılı veriler olmadan imkânsızdır. Ve biz Marksistler, politikamızın temelinde yatan olguların bilimsel incelemesini yapmaya bütün gücümüzle çaba göstermeliyiz.

Daha iyi bir belge mevcut olmadığından, içinde herhangi bir yanlışlık kanıtlanmadığı sürece ***köylü yönergesinin bu özeti*** ("örnek yönerge"yi böyle adlandırmak istiyoruz) —tekrar ediyoruz— her Parti üyemizin mutlaka elinin altında olması gereken kendi türünde tek belgedir.

Özetin birinci bölümü genel-politik ilkelere, politik demokrasinin taleplerine, ikinci bölüm, toprak sorununa ayrılmıştır. (Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin ya da başka birinin, köylülerin savaş *sorununa ilişkin karar ve yönergelerinin*[122] *bir özetini hazırlamasını* umarız.) Birinci bölümü şimdi ayrıntısıyla ele almak istemiyoruz, sadece iki noktayı vurgulayacağız. Madde 6'da memuriyet görevindeki bütün kişilerin seçilmesi, madde 11'de savaşa son verilmesinden sonra daimi ordunun feshedilmesi talep edilmektedir. Köylülerin politik programı bu maddeler sayesinde Bolşevik Parti programına diğerlerinin tümünden çok daha ***yakındır.*** Bu maddelere dayanarak tüm propaganda ve ajitasyonumuzda Menşevik ve Sosyal-Devrimci liderlerin sadece sosyalizme değil, demokrasiye de ihanet ettiklerini göstermeli ve kanıtlamalıyız, çünkü bu liderler, örneğin Kronstadt'ta halkın iradesine rağmen, demokrasi ilkelerinin tersine, kapitalistlerin hatırına, hükümetin ***onayına*** tabi bir komiserliği savunmuşlardır, yani sırf seçimle işbaşına gelinen bir makam olmayan bir makamı savunmuşlardır. Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler Petrograd ilçe Dumalarında ve diğer yerel özyönetim organlarında, demokrasi ilkelerine aykırı biçimde, derhal bir işçi milisi oluşturma ve sonra genel halk milisine geçme yönündeki Bolşevik talebe karşı mücadele ediyorlar.

Yönergelerin özetine göre, köylülerin toprak talepleri, herşeyden önce, köylü arazileri de dahil toprakta her türlü özel mülkiyetin tazminatsız kaldırılması; üzerinde gelişmiş tarım yapılan işletmelerin bulunduğu toprakların devlete ya da komüne devredilmesi; el konan arazilerdeki canlı ve cansız tüm demirbaşın kamulaştırılması (az topraklı köylülerin malları hariç) ve bunların devlete ya da komünlere verilmesi; ücretli emeğe izin verilmemesi; toprağın emekçiler arasında dengeleyici dağılımı ve periyodik yeniden dağıtımı vs. gibi hususlardan oluşuyor. Kurucu Meclis toplanıncaya kadar geçici önlem olarak köylüler ***derhal*** toprak alım-satımını yasaklayan yasaların çıkarılmasını, Köy Birliğinden ayrılmaya, bireysel çiftliklere vs., ormanların, balıkçılığın ve diğer sanayilerin vs. korunmasına ilişkin yasaların kaldırılmasını, uzun vadeli kira sözleşmelerinin kaldırılmasını, kısa vadeli sözleşmelerin vs. ise gözden geçirilmesini talep ediyorlar.

Bu talepler üzerine biraz düşünmek, bunların, kapitalistlerle ***ittifak*** içinde, kapitalistler sınıfıyla bağları tamamen koparmadan, amansız ve kararlı bir mücadele yürütülmeden, kapitalistlerin egemenliğini yerle bir etmeden imkânsız gerçekleştirilemeyeceklerini görmeye yeter.

Sosyal-Devrimcilerin kendi kendilerini aldatmaları, köylüleri aldatmaları, tam da bu tür dönüşümlerin, ***benzer*** dönüşümlerin, kapitalistlerin egemenliği yıkılmadan, bütün devlet erki proletaryaya geçmeden, proleter devlet iktidarının en kararlı uygulamaları yoksul köylülük tarafından desteklenmeden gerçekleşebilir olduğu yolundaki düşünceleri geçerli sayma ve yaygınlaştırmalarından ibarettir. "Sosyal-Devrimciler"in şekillenmekte olan sol kanadının anlamı da, onun bizzat bu parti içindeki bu kandırmacanın artan bir şekilde görüldüğüne tanıklık etmesinde yatmaktadır.

Gerçekten de! Bütün özel toprak mülkiyetine el koymak, milyonlarca banka sermayesine el koymak anlamına gelir, çünkü bu araziler büyük ölçüde bankalarda ipoteklidir. Devrimci sınıf devrimci önlemlerle kapitalistlerin direnişini kırmadan böyle bir önlem düşünülebilir mi? Üstelik burada söz konusu olan en merkezileşmiş bir sermayedir,

milyarlarca bağla dev bir ülkenin kapitalist ekonomisinin en önemli kavşaklarına bağlı olan ve sadece kent proletaryasının aynı ölçüde merkezileşmiş iktidarıyla yenilgiye uğratılabilecek olan banka sermayesidir.

Devam edelim. En modern yöntemlerle işletilen çiftliklerin devlete devredilmesi. Bu işletmeleri devralacak ve bürokratların ve yine aynı kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda değil, gerçekten emekçilerin çıkarları doğrultusunda yönetecek "devlet"in ancak proleter, devrimci devlet olabileceği açık değil mi?

Haralara vs. ve canlı cansız tüm demirbaşa el konması — bunlar sadece üretim araçlarının özel mülkiyetine karşı giderek sertleşen darbeler değildir; bunlar, sosyalizmin gerçekleştirilmesi yönünde adımlardır, çünkü ***demirbaşın*** "sadece devletin ya da komünün kullanımında olması", bir sosyalist büyük tarımın ya da en azından birleşmiş küçük işletmeler üzerinde sosyalist bir denetimin, bu işletmelerin sevk ve idaresinde sosyalist bir düzenlemenin zorunlu olduğu anlamına gelir.

Ya ücretli emeğe "izin verilmemesi"? Bu boş bir laftır, köyden gelen ücretli köleler yedek ordusu olmasa tüm kapitalist sanayinin duracağını, kırda ücretli emeğe "izin verilmemesi"nin imkânsız olduğunu ve nihayet ücretli emeğin "yasaklanması"nın sosyalizme doğru atılmış bir adımdan başka bir anlamı olmadığını kavrayamayan ürkütülmüş küçük çiftçinin çaresiz, herşeyden habersiz saf dileğidir.

Böylece asıl soruna, işçilerin köylülerle ilişkisi sorununa gelmiş bulunuyoruz.

Yirmi yılı aşkındır Rusya'da proletaryanın sosyal-demokrat bir kitle hareketi mevcut (hesabı 1896 yılındaki büyük grevlerden başlatırsak). İki büyük devrimin yaşandığı bu büyük zaman dilimi içinde, Rusya'nın tüm politik tarihi içinden kırmızı bir şerit gibi şu soru geçiyor: İşçi sınıfı köylüleri ileriye, sosyalizme mi götürecek, yoksa liberal burjuvazi onları geriye, kapitalistlerle uzlaşmaya mı çekecek?

Sosyal-demokrasinin oportünist kanadı her zaman şu çok bilge formüle göre argüman yürütüyor: Sosyal-Devrimciler küçük-burjuva olduğu ***için,*** "biz" onların sosyalizmin burjuva yadsınması ***adına*** sos-

yalizm üzerine küçük-burjuva-ütopik görüşlerini reddediyoruz. Marksizmin yerine böylece Struvecilik geçiriliyor[123] ve Menşevizm, köylüleri burjuvazinin egemenliğiyle "uzlaştıran" Kadetlerin bir uşağı rolüne batıyor. Tsereteli ve Skobelev, Çernov ve Avksentyev'le omuz omuza, "devrimci demokrasi" adına, Kadetlerin gerici-çiftlik sahibi kararnamelerini imzalamakla meşgul — bu rolün en son ve en çarpıcı ifadesi budur.

Sosyal-Devrimcilerin küçük-burjuva hayallerini eleştirmekten hiçbir zaman vazgeçmeyen ve bu partiyle ***hiçbir zaman*** Kadetlere ***karşı ittifak*** dışında ittifak yapmamış olan devrimci sosyal-demokrasi, tüm zaman boyunca, köylüleri Kadetlerin etkisinden ***koparmak*** için mücadele ediyor; devrimci sosyal-demokrasi, sosyalizm üzerine küçük-burjuva-ütopik görüşlerin karşısına kapitalizmle liberal anlaşmayı değil, sosyalizm için devrimci-proleter yolu koyuyor.

Savaşın gelişmeyi muazzam ölçüde hızlandırdığı, kapitalizmin krizini inanılmaz derecede şiddetlendirdiği ve halkları ya çöküş ya da sosyalizm yönünde derhal kararlı adımlar atma ertelenemez seçeneğiyle karşı karşıya bıraktığı bugün, yarı-liberal Menşevizmle devrimci proleter Bolşevizm arasındaki derin uçurum, pratikte milyonlarca köylünün eylemi sorunu olarak özellikle açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Sermayenin egemenliğine razı olun, ***çünkü*** "biz" sosyalizm için henüz olgunlaşmış değiliz — Menşevikler köylülere bunu söylüyorlar. Savaşın açtığı yaraların sosyalizm yönünde kararlı adımlar atmadan sağaltılıp sağaltılamayacağıyla ilgili somut sorunun yerine genelde "sosyalizm"in soyut problemlerini koyuyorlar.

Kapitalizme razı olun, ***çünkü*** Sosyal-Devrimciler küçük-burjuva ütopistleridir — Menşevikler köylülere bunu söylüyor ve Sosyal-Devrimcilerle birlikte Kadet Hükümeti'ni destekliyorlar...

Sosyal-Devrimciler ise göğüslerini gere gere köylülere, kapitalistlerle barışa karşı olduklarını, Rus devrimini asla bir burjuva devrim olarak görmemiş olduklarını temin ediyorlar — ve ***bu nedenle tam da*** oportünist sosyal-demokratlarla bir blok kurup tam da burjuva hükü-

metini destekliyorlar ... Sosyal-Devrimciler köylülerin bütün programlarını, en devrimci programlarını bile imzalıyorlar — ama uygulamamak için, sürüncemede bırakmak için, köylüleri bomboş vaadlerle kandırmak ve gerçekte aylarca koalisyon hükümetinde Kadetlerle anlaşma yönünde çaba sarfetmek için.

Sosyal-Devrimcilerin köylü çıkarlarına bu apaçık, fiili, doğrudan, somut ihaneti durumu önemli ölçüde değiştiriyor. Bu değişikliği hesaba katmak zorundayız. Sosyal-Devrimcilere karşı sadece eski tarzda, 1902–1903 ve 1905–1907 yıllarında yaptığımız gibi[124] ajitasyon yapmakla kalamayız. "Toprak ve arazinin toplumsallaştırılması", "dengeleyici toprak kullanımı", "ücretli emeğe izin verilmemesi" küçük-burjuva hayallerinin teorik teşhiriyle yetinemeyiz.

O zamanlar burjuva devriminin arifesindeydik ya da tamamlanmamış bir burjuva devrimi vardı ve tüm görev, bu devrimi, herşeyden önce monarşiyi yenilgiye uğratmak için ilerletmekten ibaretti.

Bugün monarşi yıkılmıştır. Burjuva devrimi, Rusya'nın Kadetler, Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerden oluşan bir hükümete sahip bir demokratik cumhuriyet haline gelmiş olması ölçüsünde tamamlanmıştır. Savaş bizi üç yılda 30 yıl ilerletti, Avrupa'da genel çalışma yükümlülüğünü ve girişimlerin mecburi sendikalaşmasını getirdi, ileri ülkelerin başına kıtlık ve eşi görülmedik yıkım getirdi ve onları sosyalizm yönünde adımlar atmaya zorladı.

Monarşiyi ancak proletarya ve köylülük yıkabilir — o zamanlar sınıf politikamızın temel formülü buydu. Ve bu formül doğruydu. Şubat-Mart 1917 bunu bir kez daha doğruladı.

Ancak yoksul köylülüğe (programımızın dediği gibi, yarı-proleterlere) öncülük eden proletarya, savaşa demokratik bir barışla son verebilir, onun açtığı yaraları sarabilir ve sosyalizm yönünde mutlak zorunluluk haline gelmiş olan ve ***ertelenemez*** adımları atabilir — ***bugün*** sınıf politikamızın formülü budur.

Buradan şu sonuç çıkar: Sosyal-Devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonun ağırlığı, onların köylülere ihanet etmiş oldukları gerçeğine kaydırılmalıdır. Onlar yoksul köylüler kitlesini değil, zengin çiftçiler

azınlığını temsil etmektedirler. Köylüleri işçilerle ittifaka değil, kapitalistlerle ittifaka, yani kapitalistlerin boyunduruğu altına girmeye götürmektedirler. Emekçi, sömürülen kitlelerin çıkarlarını bakanlık koltuğu ve Menşevikler ve Kadetlerle blok uğruna sattılar.

Savaşın hızlandırdığı tarih, ileriye doğru öylesine büyük bir adım atmıştır ki, eski formüller yeni içerikle dolmuştur. "Ücretli emeğe izin verilmemesi" eskiden ***sadece,*** küçük-burjuva aydınlarının boş bir safsatası anlamına geliyordu. Bugün bu yaşamda başka bir anlama gelmektedir: milyonlarca yoksul köylü 242 yönergede, ücretli emeğin kaldırılmasını istediklerini açıklıyorlar, ama bunun nasıl yapılacağını bilmiyorlar. Biz bunun nasıl yapılacağını biliyoruz. Biz bunun ancak işçilerle ittifak içinde, onların önderliğinde, kapitalistlere karşı yapılabileceğini biliyoruz, kapitalistlerle "anlaşarak" değil.

Sosyal-Devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonumuzun temel çizgisi, köylülere yaptığımız konuşmaların temel çizgisi şimdi bu biçimde değişmelidir.

Sosyal-Devrimciler Partisi sizlere ihanet etti köylü yoldaşlar. Sosyal-Devrimciler Partisi kulübelere ihanet ederek, sarayların safına, Çarlık saraylarının olmasa da, Çernov, Peşehonov ve Avksentyev'le bir ve aynı hükümet içinde bulunan —devrimin, özellikle köylü devriminin en şiddetli düşmanları olan— Kadetlerin oturduğu sarayların safına geçti.

Yoksul köylülerin 242 yönergede kaydedilen programını ***gerçekte*** ancak devrimci proletarya, ancak proletaryayı birleştiren öncü, Bolşevik Parti hayata geçirebilir. Çünkü devrimci proletarya ***gerçekten de*** ücretli emeği ortadan kaldırma, hem de, bir işçi çalıştırmayı yasaklamak, ücretli emeğe "izin vermemek"le değil, tek doğru yol olan sermayeyi yıkarak ortadan kaldırma yönünde ilerliyor. Devrimci proletarya gerçekten de topraklara, demirbaşa, teknik tarımsal işletmelere el koyma yönünde, köylülerin istedikleri ve Sosyal-Devrimcilerin onlara ***veremeyeceği*** şeyler yönünde ilerliyor.

İşçinin köylüyle yaptığı konuşmaların temel çizgisi şimdi bu biçimde değişmelidir. Biz işçiler sizlere, nerede ve nasıl arayacaklarını

her zaman bilmeseler de yoksul köylülerin istedikleri ve aradıklarını verebiliriz ve vereceğiz. Biz işçiler, ***kapitalistlere karşı*** kendi çıkarlarımızı ve aynı zamanda köylülerin ezici çoğunluğunun çıkarlarını savunuyoruz, Sosyal-Devrimciler ise kapitalistlerle ittifak yaparak bu çıkarlara ihanet ediyorlar.

*

Okura, Engels'in ölümünden kısa süre önce köylü sorunu üzerine söylediklerini anımsatırız. Engels, sosyalistlerin küçük köylüleri mülksüzleştirmeyi asla düşünmediklerini, onlara, makineleşmiş sosyalist tarımın üstünlüklerini ancak ***örnekler sayesinde*** göstereceklerini söylemişti[125].

Savaş pratikte şimdi Rusya'yı benzer bir sorunla karşı karşıya bıraktı. Çok az demirbaş var. Bunlara el koymak gerekiyor; gelişmiş tarım yapılan çiftlikler "paylaşılmamalı"dır.

Köylüler bunu kavramaya başladılar. Zorunluluk onlara bunu dayattı. Zira, demirbaşı nereden bulmalıydı? Varolan demirbaş idareli kullanılmalıydı. Ve büyük işletme, demirbaş ve başka birçok şeyde emek tasarrufu demektir.

Köylüler küçük iktisadı elde tutmak, dengeleyici biçimde standartlaştırmak, periyodik olarak yeniden dengelemek istiyorlar... Varsın öyle olsun. Aklı başında hiçbir sosyalist bu yüzden köy yoksullarından uzaklaşmayacaktır. Arazilere el konduğunda, bu bankaların egemenliğinin kırılmış olması ***demektir;*** demirbaşa el konduğunda, bu bankaların egemenliğinin kırılmış olması ***demektir;*** çünkü ***merkezde iktidar proletaryada*** olduğunda, politik iktidar proletaryaya geçtiğinde, diğer herşey ***kendiliğinden*** yoluna girecek, sonuç "örneğin gücü" olacak, bizzat pratik tarafından dikte edilecektir.

Politik iktidarın proletaryanın eline geçmesi — meselenin özü budur. O zaman 242 yönergenin programında özsel, temel, en önemli herşey ***uygulanabilir olacaktır.*** Bunun hangi değişikliklerle gerçekleşeceğini yaşam gösterecektir. Bu dertlerimizin en küçüğü. Biz doktrinci değiliz. Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem klavuzudur.

Biz, Marx'ın ya da Marksistlerin sosyalizme giden yolu bütün so-

mut gerçekliği içinde bildiklerini iddia etmiyoruz. Bu saçmalıktır. Biz bu yolun doğrultusunu biliyoruz, bu yola hangi sınıfsal güçlerin önderlik ettiğini biliyoruz, fakat bunu somut olarak, pratik olarak ancak, işe giriştiklerinde ***milyonların deneyimi*** gösterecektir.

İşçilere güvenin köylü yoldaşlar, kapitalistlerle ittifakı bozun! 242 yönergenin programını gerçekleştirmeye gerçekte ancak işçilerle en sıkı ittifak içinde ***girişebilirsiniz.*** Kapitalistlerle ittifak içinde, Sosyal-Devrimcilerin önderliğinde asla, bu programın ruhu doğrultusunda bir tek kararlı ve geri alınamaz adımın atıldığını bile göremeyeceksiniz.

Fakat kent proleterleriyle ittifak halinde, sermayeye karşı amansız savaş içinde 242 yönergenin programını gerçekleştirmeye ***başlarsanız,*** o zaman tüm dünya sizin ve bizim yardımımıza koşacaktır. O zaman bu programın başarısı, mevcut formülasyonu itibariyle değil, özü itibariyle güvence altına alınmış olacaktır. O zaman sermaye egemenliğinin ve ücretli köleliğin sonu gelecektir. O zaman sosyalizmin âlemi, barışın âlemi, emekçilerin âlemi başlayacaktır.

11 Eylül (29 Ağustos) 1917

"1905/1907 İLK RUS DEVRİMİNDE SOSYAL-DEMOKRASİNİN TARIM PROGRAMI" KİTABINA SONSÖZ[126]

Elinizdeki çalışma 1907 sonunda kaleme alındı, 1908'de Petersburg'da basıldı, fakat Çarlık sansürü tarafından toplatılıp yok edildi. Elde sadece tek nüsha kaldı, fakat onun da sonu (bu baskının 276. sayfasından itibaren) eksiktir, bu son bölüm şimdi yazılıp eklenmiştir.

Bugün devrim Rusya'da tarım sorununu 1905/1907'de olduğundan kıyaslanmayacak kadar geniş, derin ve şiddetli şekilde ortaya koymuştur. İlk devrimdeki Parti programımızın tarihiyle ilgili bilgilerin, bugünkü devrimin görevlerinde yönünü doğru saptamaya katkıda bulunacağını umuyorum.

Özellikle şunu vurgulamak gerekiyor: Savaş, savaşan devletlere öylesine inanılmaz acılar getirdi ve aynı zamanda, tekelci kapitalizmi tekelci devlet kapitalizmine dönüştürerek kapitalizmin gelişmesini öylesine hızlandırdı ki, ***ne*** proletarya, ***ne de*** devrimci küçük-burjuva demokrasi, kapitalizm çerçevesiyle ***yetinemez.***

Yaşam, ulusal düzeyde üretim ve dağıtımın düzenlenmesini, genel çalışma yükümlülüğünü, zorunlu sendikalaşmayı (birlikler halinde biraraya gelme) gündeme sokarak bu çerçevenin çoktan dışına çıkmış bulunuyor.

Böyle bir durumda, tarım programında toprağın ulusallaştırılması da kaçınılmaz olarak başka bir formülasyonu gerektirmektedir. Öyle ki toprağın ulusallaştırılması sadece burjuva devriminin "son sözü" değil, aynı zamanda ***sosyalizme doğru atılmış bir adımdır.*** Böyle adımlar atmadan savaşın acılarıyla mücadele etmek imkânsızdır.

Yoksul köylülüğe önderlik eden proletarya, bir yandan ağırlığı Köylü Temsilcileri Sovyetlerinden Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetlerine kaydırmak, öte yandan toprak beyi çiftliklerinin demirbaşının ulusallaştırılması ve bu çiftliklerin bu Sovyetlerin denetimi altında örnek çiftliklere dönüştürülmesini talep etmek zorundadır.

Burada bu son derece önemli sorunu daha ayrıntılı biçimde ele almam elbette imkânsız, bu nedenle konuya ilgi duyan okurun dikkatini güncel Bolşevik literatüre ve "Taktik Üzerine Mektuplar" ve "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" ("Proleter Partinin Bir Platform Taslağı")* adlı broşürlerime çekmek zorundaydım.

11 Ekim (28 Eylül) 1917

* *Bkz. elinizdeki ciltte s. 45 ve s. 57.* ***—Red.***

SOSYAL-DEVRİMCİLER PARTİSİ'NİN KÖYLÜLERE YENİ BİR SAHTEKÂRLIĞI[127]

Sosyal-Devrimciler Partisi, ana yayın organı "Dyelo Naroda"nın 18 ve 19 Ekim tarihli sayılarında resmen ve alenen, Tarım Bakanının yeni toprak yasa tasarısının, "Partinin tarım programının hayata geçirilmesi doğrultusunda önemli bir adım" olduğunu, "Parti MK'sının bütün Parti örgütlerini acilen bu yasa tasarısı lehinde enerjik bir ajitasyon geliştirmeye ve bu tasarıyı kitleler nezdinde popülerleştirmeye çağırdığı"nı açıkladı.

"Dyelo Naroda"da başlıca bölümleri yayınlanan Sosyal-Devrimci Parti üyesi Bakan S. L. Maslov'un bu yasa tasarısı aslında ***köylülere karşı bir sahtekârlıktır***. Sosyal-Devrimciler Partisi köylüleri dolandırmıştır: kendi toprak yasası tasarısından, toprak sahipleriyle Kadetler tarafından savunulan "adil takdir" ve toprakta çiftlik beyi mülkiyetinin muhafazası planına kaymıştır. Sosyal-Devrimciler Partisi birinci (1905) ve ikinci (1917) Rus devrimleri sırasındaki kongrelerinde kendisini resmen ve tüm kamuoyu önünde, köylülerin çiftlik beyi arazilerine ***el konması***, yani bunların ***tazminatsız olarak*** köylülerin eline geçmesi talebini desteklemekle yükümlendirmiştir[128]. Bay S. L. Maslov'un şimdiki tasarısında ise, toprak beylerinin toprakta mülkiyeti sadece korunmakla kalmamakta, aynı zamanda köylülerin "kiraladıkları"

topraklar için "adil" takdir uyarınca ödedikleri para bile toprak sahiplerinin cebine gitmektedir.

Bay S. L. Maslov'un bu yasa tasarısı, Sosyal-Devrimciler Partisinin köylülere tam ihanetidir, bu partinin tamamen toprak beyleri kampına geçişidir. Bu gerçeği köylülük içinde yaygınlaştırmak için güçleri harekete geçirmeli, her türlü çabayı harcamalıyız.

18 Ekim tarihli "Dyelo Naroda", Maslov'un tasarısının 25–40. maddelerini yayınladı. İşte bu tasarıdaki temel ve en önemli şeyler:

1) Kurulacak "Geçici Kira Fonu"na çiftlik sahiplerinin ***tüm*** arazileri ***girmiyor.***

2) Çiftlik sahibi arazilerinin bu fona devredilmesi, Prens Lvov'un ***çiftlik sahipleri*** hükümetinin 21 Nisan 1917 tarihinde çıkardığı yasa gereğince kurulan ***Toprak Komiteleri*** tarafından gerçekleştirilecektir.

3) Köylülerin bu çiftlik sahibi arazileri için ödeyecekleri kira miktarı "safi kâra göre" Toprak Komiteleri tarafından saptanacak ve yapılacak ödemeler çıkarıldıktan sonra, "ilgili mal sahibine", ***yani çiftlik sahibine*** ulaşacaktır.

Bu, Sosyal-Devrimcilerin köylülere attığı üçlü bir kazıktır, o nedenle bu üç noktanın her biri üzerinde ayrıntılı biçimde durmak gerekir.

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti "İzvestiya"sının 19 Ağustos tarihli 88. sayısında, 1917'de Petrograd'da yapılan Birinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetleri Kongresi delegelerinin taşradan getirdikleri 242 yönerge temelinde kaleme alınan "yönerge" yayınlandı.

Taşradan köylü delegelerin düzenlediği ***242 yönergenin bu özeti, köylülerin ne istediğini*** değerlendirmek için ***en iyi*** veridir. Ve bu özet yönerge, köylülerin, S. L. Maslov ve Sosyal-Devrimci Parti'nin tasarısıyla nasıl aldatıldıklarını çok açık gösteriyor.

Köylüler toprakta özel mülkiyetin kaldırılmasını; ***tüm*** özel vs. arazilerin tazminatsız olarak tüm halkın ortak mülkiyetine devrini; üzerinde gelişmiş tarım yapılan toprakların (bahçeler, plantasyonlar vs.) "örnek çiftlikler"e dönüştürülmesini ve bunların "sırf devletin ve ko-

münlerin kullanımına" verilmesini; "çiftlik beylerine ait canlı ve cansız ***tüm*** demirbaşa" el konmasını vs. talep ediyorlar.

Böylece bizzat köylülerin kendi delegelerine verdikleri taşradan 242 yönerge temelinde köylülerin talepleri açık ve berrak biçimde ifade edilmektedir.

Burjuvazi (kapitalistler) ve toprak beyleriyle bir "koalisyon" (yani ittifak ya da pakt) yapmış olan, kapitalistlerin ve çiftlik sahiplerinin hükümetine katılan Sosyal-Devrimciler Partisi ise şimdi, ***toprak beylerinin mülkiyetini kaldırmayan,*** bilakis çiftlik beyi arazilerinin ***sadece bir bölümünü*** bir ***geçici kira fonuna devreden*** bir tasarı hazırlamıştır!!

Bu tasarıya göre, bahçeler, plantasyonlar, şeker pancarı tohumlukları vs. kira fonuna devredilmeyecektir! Ayrıca, "mülk sahibinin, ailesinin, hizmetlilerinin ve işçilerinin ihtiyacının karşılanması ve mevcut hayvanların idamesi için" gerekli olan topraklar da fona devredilmeyecektir!!

Yani fabrikaları için şeker pancarı ve patates eken, yağ ya da tahıl değirmenlerine, bahçe ve plantasyonlara, yüzlerce baş hayvana sahip olan, düzinelerce hizmetli ve işçi çalıştıran zengin çiftlik sahibi, ***üstelik kapitalist bir işletme olan büyük çiftliğini*** elinde tutuyor. Sosyal-Devrimciler Partisi köylüleri böylesine küstahça ve utanmazca aldatmıştır!

Çiftlik beyi arazilerinin, ya da tasarıda ifade edildiği gibi "özel" arazilerin kira fonuna devri, ***Prens Lvov*** ve ortaklarının ***çiftlik sahipleri*** hükümeti tarafından, Milyukov ve Guçkov'un, bu emperyalistlerin ve halk kitlelerini yağmalayanların, Petrogradlı işçi ve askerlerin 20-21 Nisan hareketiyle, yani daha altı ay önce yıkılmış hükümeti tarafından çıkarılan 21 Nisan 1917 yasası gereğince kurulan ***Toprak Komiteleri*** tarafından gerçekleştiriliyor.

Bu çiftlik sahipleri hükümetinin Toprak Komiteleri üzerine çıkardığı yasanın demokratik (halka hizmet eden) bir yasa olmadığı açıktır. Tersine bu yasa, demokratizmden son derece öfke uyandırıcı bir dizi sapma içeriyor. Bu yasanın örneğin 11. maddesi "İl Toprak Komiteleri-

ne, bucak ve kaza komitelerinin aldıkları kararları Ana Toprak Komitesi'nin nihai kararına kadar iptal etme hakkı" veriyor. Komiteler ise aldatıcı biçimde hazırlanmış bu çiftlik sahipleri yasasına göre öyle bir bileşime sahiptir ki, kaza komitesi bucak komitesinden daha az demokratik, il komitesi kaza komitesinden daha az demokratik, ana komite il komitesinden daha az demokratiktir!

Bucak Toprak Komitesi tüm bileşimiyle bucak halkı tarafından seçilir. Kaza Komitesine, yasaya göre örneğin sulh hakimi, ayrıca "geçici yürütme komitesi"nin beş üyesi (yeni özyönetim örgütlenesiye kadar) dahildir. İl Komitesinde sadece kaza dairesi mahkemesinin bir üyesi ve bir sulh hakimi değil, aynı zamanda, bakanın ***atadığı*** bir bakanlık temsilcisi vs. de bulunmaktadır. Ana Toprak Komitesi'ne ise, "Geçici Hükümet'in çağırdığı" 27 üye dahildir! Ayrıca bu komitede on bir politik partinin birer temsilcisi de vardır; çoğunluk (onbirden altısı) ***Kadetlerde ve onlardan daha sağdaki partilerdedir.*** Şimdi bu, Lvov, Şingaryov (yasayı bunlar imzaladılar) ve dostlarımn bir hilekârlığı değil mi? Bu, çiftlik sahiplerinin hatırına demokratizmle alay etmek değil mi?

Bu, Bolşeviklerin sık sık tekrarladıkları, ***ancak emekçi kitleler tarafından seçilen*** ve bunların istediği anda görevden alabilecekleri ***Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin*** köylülüğün iradesini doğru ifade edebileceği ve hayata geçirebileceği açıklamasını tamamen doğrulamıyor mu?

Henüz aydınlanmamış köylülerin kör güvenleri sonucu Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetleri Yürütme Komitesi'nde çoğunluğu ele geçiren Sosyal-Devrimciler, köylülere ***ihanet*** ettiler, Köylü Sovyetlerine ***ihanet*** ettiler, ***çiftlik sahiplerinin safına geçtiler*** ve çiftlik sahibi Prens Lvov'un Toprak Komiteleri üzerine yasasıyla yetindiler. Sosyal-Devrimcilerin köylülere karşı ikinci esas sahtekârlığı burada yatmaktadır.

Ve biz İşçilerin Partisi, Bolşeviklerin talebini o ölçüde büyük bir ısrarla tekrar etmeliyiz: Kırda tüm iktidar Köylü Temsilcileri ve Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetlerine!

Köylü yönergeleri, çiftlik beyi arazilerine ***tazminatsız*** el konmasını, haralara, özel davar ve kümes hayvanı çiftliklerine el konmasını, üzerinde gelişmiş tarım yapılan toprakların devletin kullanımına devredilmesini, toprak beyi çiftliklerinin canlı ve cansız tüm demirbaşına el konmasını talep ediyor.

Sosyal-Devrimci Bakan'ın tasarısı, bütün bunların yerine, köylülerin önüne, eskiden olduğu gibi yine çiftlik sahibinin cebine giden ***kira ödemelerinin korunmasını*** koyuyor!

> "Kira —deniyor Sosyal-Devrimci tasarının 33. maddesinde— Komitelere ödenir, Komiteler" (hazineye vs. ödemeler düşüldükten sonra) "bakiyeyi ilgili mülk sahibine havale eder."

"Sosyal-Devrimciler" tumturaklı vaatlerle köylüleri kandırdıktan sonra, köylülüğün başına ***çiftlik beyi-Kadetçi*** bir yasa tasarısı sarıyorlar!!

Bu, köylülere karşı tam bir sahtekârlıktır.

Köylülerin el koyma yönündeki taleplerinden burada geriye kesinlikle hiçbir şey kalmamıştır. Bu, büyük toprak mülkiyetine el konması değil, bilakis "cumhuriyetçi" hükümetin çiftlik sahiplerine, onun demirbaş ***mülkiyetini,*** "hizmetlilerin ve işçiler"in ihtiyacını gören toprağın mülkiyetini, "toprak sahibi tarafından şeker pancarı ve başka teknik ürünlerin ekimine ayrılan" ("ayrılan" sözcüğü yetiyor!!) toprağın mülkiyetini ***güvenceleyen,*** kira fonuna devredilen geriye kalan bütün topraklar için ***ödemelerin*** sürdürülmesini güvenceleyen bir ***sağlamlaştırılmasıdır.*** Toprak Komiteleri, asil toprak sahibi beylerin ***kira paralarını toplama yerlerine*** dönüştürülmektedir!!

Çiftlik beyi mülkiyeti Sosyal-Devrimciler tarafından kaldırılmamakta, tersine pekiştirilmektedir. Sosyal-Devrimcilerin çiftlik sahipleri kampına iltihakı, köylülere ihaneti şimdi gün gibi açığa çıkmaktadır.

Kapitalistlerin ve çiftlik sahiplerinin sadık dostu hilebaz Kadetlere kanmayalım. Kadetler, sanki Sosyal-Devrimcilerin tasarısı olağanüstü "devrimci"ymiş gibi yapıyorlar, bütün burjuva gazetelerinde tasarıya ***karşı*** yaygara koparılıyor, her yerde bu "korkunç" yasa tasarısına karşı burjuva bakanların (ve elbette onların örneğin Kerenski gibi doğrudan

çömezlerinin) ***"direnişi"*** üzerine haberler yayınlanıyor. Bütün bunlar bir komedidir, bir oyundur, Sosyal-Devrimcilerin karaktersizliğini gören ve fiyatı daha da kırmayı uman pazarlıkçı tüccarın yüksek talebidir. Gerçekte ise S. L. Maslov'un tasarısı, çiftlik sahipleriyle anlaşmak ***için,*** onların kurtuluşu ***için*** yazılmış bir ***"çiftlik sahibi"*** tasarısıdır.

Söz konusu sayılarında "Dyelo Naroda"nın bu "tasarıyı" "büyük (!) sosyalizasyon reformunu (!!) ele alan (!!!)" "toprak üzerine mükemmel bir yasa tasarısı" olarak adlandırması tam bir şarlatanlıktır. Tasarı en küçük bir "sosyalizasyon" (belki de, çiftlik sahiplerine kira ödemelerini güvenli biçimde elde etmeleri için sağlanan "sosyal" yardım dışında) içermiyor, "devrimci-demokratik" kesinlikle hiçbir şey içermiyor, onda Avrupa ***burjuva reformculuğunda*** alışılmış olan İrlanda tipi[129] "reformlar"dan başka hiçbir şey yoktur.

Tekrar ediyoruz, bu, çiftlik sahiplerini kurtarmak ***için,*** başlamış bulunan köylü ayaklanmasını, en önemli şeyin çiftlik sahiplerinde kaldığı küçücük tavizlerin yardımıyla "yatıştırmak" ***için*** bir tasarıdır.

Sosyal-Devrimcilerin böylesine rezilce bir tasarıyı sunmuş olmaları gerçeği, Bolşeviklerin, iktidarın Sovyetlere verilmesi planlarıyla Kurucu Meclisi "berhava etmek" istemekle suçlanmalarının inanılmaz ikiyüzlülüğüne çarpıcı bir kanıttır. "Kurucu Meclisin toplanmasına sadece 40 gün var" — diye bağırıyorlar ikiyüzlülükle Kadetler, kapitalistler, çiftlik sahipleri, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler! Fakat hükümete sessiz sedasız, köylüleri ***aldatan,*** onları çiftlik sahiplerinin ***boyunduruğu altına sokan,*** çiftlik sahiplerinin toprak mülkiyetini ***pekiştiren*** kapsamlı bir toprak yasa tasarısı sunuluyor.

Çiftlik sahiplerini gittikçe büyüyen köylü ayaklanmasına karşı korumak gerektiğinde, Kurucu Meclis'in toplanmasından 40, hatta 30 gün önce de kapsamlı bir yasa tasarısı ***"geçirilebilir"***.

Fakat ***tüm*** toprakları köylülere vermek, çiftlik sahiplerinin toprak mülkiyetini ***derhal*** kaldırmak, ***derhal*** adil bir barış önermek üzere iktidarın Sovyetlerin eline geçmesinden sözedildiğinde — ah, o zaman Kadetler, kapitalistler, toprak beyleri, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler, Bolşeviklere karşı hep birlikte ulumaya başlıyorlar.

Köylüler, Sosyal-Devrimciler Partisi'nin kendilerini nasıl aldattığını, onları çiftlik sahiplerine nasıl sattığını bilmeliler.

Köylüler, sadece ***İşçi*** Partisinin, sadece ***Bolşeviklerin,*** bütün varlıklarıyla ve sonuna kadar kapitalistlere ***karşı,*** toprak beylerine ***karşı*** olduğunu, sadece onların ***yoksul*** köylülüğün ve ***tüm*** emekçilerin çıkarlarını savunduğunu bilmeliler.

2 Kasım (20 Ekim) 1917

V

EKİM DEVRİMİ VE ÖNEMİ

II. TÜM-RUSYA İŞÇİ VE ASKER TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ KONGRESİ

7–8 KASIM (25–26 EKİM) 1917

İŞÇİLERE, ASKERLERE VE KÖYLÜLERE[130]

İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi açılmış bulunuyor. Bu Kongre'de Sovyetlerin muazzam çoğunluğu temsil edilmektedir. Kongrede Köylü Sovyetlerinin de bir dizi delegesi bulunuyor. Uzlaşmacı Merkez Yürütme Komitesi'nin yetkileri sona ermiştir. İşçilerin, askerlerin ve köylülerin ezici çoğunluğunun iradesine dayanarak, Petrograd'da gerçekleştirilen işçilerin ve garnizonun muzaffer ayaklanmasına dayanarak, Kongre iktidarı kendi eline almıştır.

Geçici Hükümet devrilmiştir. Geçici Hükümet üyelerinin çoğunluğu tutuklanmış bulunuyor.

Sovyet iktidarı derhal bütün halklara demokratik bir barış ve bütün cephelerde derhal ateşkes önerecektir. Çiftlik beyi, Çarlık ve manastır arazilerinin tazminatsız Köylü Komitelerine devredilmesini güvence altına alacak, orduyu tamamen demokratikleştirerek askerlerin

haklarını savunacak, üretim üzerinde işçi denetimini kuracak, Kurucu Meclis'in zamanında toplanmasını sağlayacak, kentlerin ekmek, kırın ise en acil ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayacak, Rusya'da yaşayan tüm halklara gerçek kendi kaderini tayin hakkını sağlayacaktır.

Kongre: tüm yerel iktidarın, gerçek bir devrimci düzeni güvence altına alacak İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine geçtiğini kararlaştırır.

Kongre siperlerdeki askerleri uyanık ve kararlı olmaya çağırır. Sovyetler Kongresi, devrimci ordunun, Hükümet halklara hemen önereceği demokratik bir barış imzalanasıya kadar, emperyalizmin bütün saldırılarına karşı devrimi savunmayı bileceği inancındadır. Yeni Hükümet, kararlı bir müsadere ve mülk sahibi sınıfların vergilendirilmesi politikasıyla, devrimci orduya gereken herşeyi temin etmek için bütün önlemleri alacaktır; asker ailelerinin durumunu da iyileştirecektir.

Kornilovcular —Kerenski, Kaledin vs.— Petrograd üstüne birlik sevketmeye çalışıyorlar[131]. Kerenski'nin hileyle harekete geçirdiği bazı birlikler ayaklanan halkın safına geçtiler.

Askerler, Kornilovcu Kerenski'ye karşı aktif direniş gösterin! Dikkatli olun!

Demiryolcular, Kerenski'nin Petrograd üstüne gönderdiği bütün birlik sevkiyatını durdurun!

Askerler, işçiler, memurlar! Devrimin kaderi ve demokratik barışın kaderi sizin elinizdedir!

Yaşasın devrim!

***Tüm-Rusya İşçi ve Asker
Temsilcileri Sovyetleri Kongresi
ve Köylü Sovyetleri Delegeleri***

8 Kasım (26 Ekim) 1917

BARIŞ ÜZERİNE KONUŞMA

8 Kasım (26 Ekim)

Barış sorunu bugünün acil ve sancılı bir sorunudur. Bu soruna ilişkin çok şey yazılıp söylendi ve sizler de herhalde az tartışmadınız. O nedenle izninizle, sizler tarafından seçilen Hükümetin yayınlamak zorunda olduğu deklerasyonu okumaya geçiyorum.

Barış Üzerine Kararname

6–7 Kasım (24–25 Ekim) devriminin yarattığı ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine dayanan İşçi-Köylü Hükümeti, savaşa katılan tüm halklara ve hükümetlerine, adil bir demokratik barış üzerine görüşmelere derhal başlama önerisi yapar.

Savaşın bitkin düşürdüğü, acı çektirdiği, zulmettiği tüm savaşan ülkelerin işçi ve emekçi sınıflarının büyük çoğunluğunun hasretle beklediği ve Rus işçi ve köylülerinin Çarlık monarşisini yıktıktan sonra kararlılıkla ve ısrarla talep ettikleri adil ya da demokratik bir barış, Hükümetin düşüncesine göre ilhakların (yani yabancı bölgelerin gaspedilmesi, yabancı milliyetlerin zorla ilhak edilmesi) ve savaş tazminatlarının olmadığı derhal yapılacak bir barıştır.

Rusya Hükümeti savaşa katılan bütün halklara, derhal böyle bir barış yapmayı önerir ve en küçük bir gecikmeye meydan vermeden, böyle bir barışın bütün koşullarının, bütün ülkelerin ve bütün ulusların halk temsilcilerinin yetkili meclisleri tarafından kesin onaylanmasına kadar tüm tayin edici adımları atmaya hazır olduğunu açıklar.

Hükümet ilhak ya da yabancı toprakların gaspından, genelde demokrasinin, özelde emekçi sınıfların hukuk anlayışıyla uyum içinde, küçük ve güçsüz bir milliyetin, bu milliyetin bu yöndeki rıza ve arzusunun açık ve gönüllü ifadesi olmadan güçlü ve büyük bir devlete dahledilmesini anlar; bu, ilhakın ne zaman olduğu, zorla ilhak edilen ya da bir devletin sınırları içinde zorla tutulan ulusun ne kadar gelişkin ya da

geri olduğu, söz konusu ulusun Avrupa'da ya da denizötesi uzak ülkelerde bulunmasından bağımsızdır.

Eğer herhangi bir ulus zorla bir devletin sınırları içinde tutuluyorsa, bu ulusa, ifade ettiği isteklerinin tersine —bu isteğin basında, halk toplantılarında, partilerin kararlarında ve ulusal baskıya karşı isyan ve ayaklanmalarda ifadesini bulması önemli değildir— devlet olarak varoluşunun biçimi üzerine, ilhakı gerçekleştiren ya da genelde güçlü ulusun askeri birliklerinin tam olarak çekilmesinden sonra, en küçük bir baskı olmadan özgür bir seçimle karar verme hakkı verilmiyorsa, bu dahledilme bir ilhaktır, yani bir istila ve saldırıdır.

Hükümet, güçlü ve zengin ulusların ilhak ettikleri güçsüz milliyetleri kendi aralarında nasıl paylaşacaklarına karar vermek için bu savaşı sürdürmelerini, düşünülebilecek en büyük insanlık suçu olarak görür ve bu savaşı yukarıda sözü edilen, istisnasız bütün milliyetlere karşı aynı adil koşullarla sona erdirecek bir barışın koşullarını vakit geçirmeksizin imzalama kararlılığını resmen beyan eder.

Aynı zamanda Hükümet, yukarıda sözü edilen barış koşullarını kesinlikle ültimatif koşullar olarak görmediğini, yani tüm diğer barış koşullarını da incelemeyi kabul ettiğini ve sadece, savaşan ülkelerden herhangi birinin barış koşullarını mümkün olduğunca çabuk ve tüm açıklığıyla, herhangi bir belirsizlik ve gizli diplomasiye yer vermeden ileri sürmelerinde ısrar ettiğini açıklar.

Hükümet gizli diplomasiyi kaldırır ve bütün görüşmeleri tamamen açık, tüm halkın önünde yürütmeye kararlı olduğunu açıklar. Hükümet, büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin hükümetinin Mart'tan (Şubat'tan) 7 Kasım (25 Ekim) 1917'ye kadar teyit ettiği ya da karar altına aldığı tüm gizli anlaşmaları derhal açıklamaya koyulacaktır. Çoğu durumda olduğu üzere, bu gizli anlaşmalar Rus toprak sahipleri ve kapitalistlerine üstünlük ve ayrıcalık sağlamayı, Büyük Rusların ilhaklarını muhafaza etmeyi ya da genişletmeyi amaçladığı ölçüde, bu gizli anlaşmaların tüm içeriği Hükümet tarafından mutlaka ve derhal geçersiz ilan edilecektir.

Hükümet, tüm ülkelerin hükümetlerine ve halklarına bir barış an-

laşması yapmak üzere derhal açık görüşmelere başlamayı önerirken, bu görüşmeleri gerek yazılı yoldan, telgrafla, gerekse de çeşitli ülkelerin temsilcileri arasındaki müzakerelerde ya da böyle temsilcilerin konferanslarında sürdürmeye hazır olduğunu açıklar. Bu müzakereleri kolaylaştırmak üzere Hükümet, tarafsız ülkelerde yetkili temsilcilerini atar.

Hükümet, savaşan tüm ülkelerin hükümetlerine ve halklarına derhal bir ateşkes yapmayı önerir; kendi payına, bu ateşkesin en azından üç aylık bir süre için, yani gerek bu savaşa çekilmiş olan ya da savaşa katılmak zorunda bırakılan istisnasız tüm milliyetlerin ya da ulusların temsilcilerinin de katılımıyla barış görüşmelerinin yapılması için, gerekse de barış koşullarını nihai olarak onaylamak üzere tüm ülkelerin yetkili halk temsilcileri meclislerinin toplanması için tamamen yeterli bir süre için ilan edilmesini diler.

Rusya'nın Geçici İşçi-Köylü Hükümeti, tüm savaşan ülkelerin hükümetlerine ve halklarına bu barış önerisini sunarken, aynı zamanda özellikle insanlığın en ileri üç ulusunun ve bugünkü savaşa katılmış olan en büyük üç devletin: İngiltere, Fransa ve Almanya'nın sınıf bilinçli işçilerine de hitap eder. Bu ülkelerin işçileri ilerleme ve sosyalizm davasına en büyük yararlılıklarda bulunmuş ve ona mükemmel örnekler sunmuşlardır: İngiltere'de Çartist hareke[132]; Fransız proletaryasının hayata geçirdiği dünya çapında tarihi öneme sahip bir dizi devrim; ve nihayet Almanya'da Sosyalistler Yasası'na[133] karşı kahramanca mücadele ve proleter kitle örgütlerinin yaratılması için, bütün dünyanın işçilerine örnek teşkil eden uzun soluklu ve yorulmak bilmez disiplinli çalışma. Proleter kahramanlığın ve tarihsel yaratıcılığın tüm bu örnekleri, bizim için, anılan ülkelerdeki işçilerin, bugün önlerinde bulunan insanlığı savaşın dehşetinden ve sonuçlarından kurtarma görevini de kavrayacaklarının teminatıdır; çünkü bu işçiler, çok yönlü, kararlı, kayıtsız şartsız enerjik eylemleriyle barış davasını ve böylelikle halkın emekçi ve sömürülen kitlelerinin her türlü kölelik ve sömürüden kurtuluşu davasını da başarıyla sonuna kadar götürmemize yardım edeceklerdir.

*

6–7 Kasım (24–25 Ekim) devriminin yarattığı ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine dayanan İşçi-Köylü Hükümeti, vakit geçirmeksizin barış görüşmelerine başlamalıdır. Hem hükümetlere, hem de halklara hitap etmeliyiz. Hükümetleri görmezden gelemeyiz, çünkü aksi takdirde olası bir barış ertelenecektir ve bir halk hükümeti bunu yapmamalıdır. Fakat aynı zamanda halklara hitap etmekten vazgeçmeye de hiç hakkımız yok. Her yerde hükümetlerle halklar arasında bir uzaklaşma var ve bu nedenle halklara savaş ve barış sorunlarına müdahale etmeleri için yardım etmeliyiz. Elbette biz, ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı tüm barış programımızı her biçimde savunacağız. Bundan vazgeçmeyeceğiz, ama düşmanlarımızın elinden, kendi koşullarının değişik olduğunu ve bu nedenle bizimle görüşmelere girmelerinin hiçbir yarar getirmeyeceğini söyleme olanağını almalıyız. Hayır, ellerinden bu kozu almalıyız ve koşullarımızı ültimatif bir şekilde ileri sürmemeliyiz. O nedenle, bütün barış koşullarını, bütün önerileri inceleyeceğimiz cümlesini de koyduk. İncelemek kabul etmek anlamına gelmez. Bunları görüşülmek üzere, hangi hususlarda esnek davranılabileceği, hangi hususlarda davranılamayacağı konusunda karar verme yetkisine sahip olacak Kurucu Meclise sunacağız. Biz, hep barış ve adaletten söz eden, fakat gerçekte haydutça fetih savaşları yürüten hükümetlerin sahtekârlığına karşı mücadele ediyoruz. Hiçbir hükümet düşündüklerinin tümünü söylemiyor. Biz ise gizli diplomasiye karşıyız ve faaliyetlerimizi bütün halkın önünde gerçekleştireceğiz. Biz zorluklara asla gözümüzü kapamıyoruz ve kapamadık. Savaşa, savaş yürütmekten vazgeçmekle son verilemez, savaş taraflardan *biri* tarafından sona erdirilemez. Biz üç aylık bir ateşkes öneriyoruz, fakat bitkin düşmüş ordunun hiç olmazsa bir süre soluk alması için daha kısa bir süreyi de reddetmeyiz; ayrıca, tüm uygar ülkelerde, koşulları görüşmek üzere halk temsilciliklerinin toplanması mutlak gereklidir.

Vakit geçirmeksizin bir ateşkes yapılmasını önerirken, proleter hareketin gelişmesi için çok şey yapmış olan ülkelerin sınıf bilinçli işçilerine hitap ediyoruz. Çartist hareketin yaşandığı İngiltere işçilerine,

güçlü sınıf bilinçlerini birden fazla ayaklanmayla kanıtlamış Fransa işçilerine, Sosyalistler Yasası'na karşı mücadeleyi kazanmış ve çok güçlü örgütler kurmuş Almanya işçilerine hitap ediyoruz.

27 (14) Mart Manifestosunda bankerleri devirme çağrısı yapmıştık[134]. Fakat kendimizinkileri o zamanlar devirmemiş, tersine onlarla ittifak bile kurmuştuk. Şimdi bankerlerin hükümetini devirdik.

Hükümet ve burjuvazi birleşmek ve işçi-köylü devrimini kanla boğmak için her türlü çabayı gösterecektir. Fakat üç yıllık savaş kitleleri yeterince eğitti. Başka ülkelerde de bir Sovyetler hareketi görüyoruz, Wilhelm celladının jünkerleri tarafından bastırılan Alman donanmasının ayaklanmasını görüyoruz. Ve nihayet, Afrika'nın ortasında değil, herşeyin hızla öğrenildiği Avrupa'da yaşadığımızı unutmamalıyız.

İşçi hareketi üstünlük sağlayacak, barışın ve sosyalizmin yolunu açacaktır.

TOPRAK SORUNU ÜZERİNE KONUŞMA

8 Kasım (26 Ekim)

Biz, toprak sorununun açıkça ortaya konmasının ne kadar önemli olduğunu devrimin gösterip kanıtladığını düşünüyoruz. Silahlı ayaklanmanın, ikinci devrimin, Ekim Devrimi'nin ortaya çıkışı, toprağın köylülere verilmesinin zorunlu olduğunu gayet açık biçimde kanıtlıyor. Toprak sorununun çözümünü çeşitli bahanelerle erteleyen ve böylece ülkeyi felakete ve köylü ayaklanmasına sürükleyen devrik hükümet ve Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin uzlaşmacı partileri suç işlemişlerdir. Köyde pogromlar ve anarşi üzerine sarfettikleri sözler, ikiyüzlü ve korkakça bir sahtekârlık kokusu veriyor. Akla uygun önlemler nerede ve ne zaman pogrom ve anarşiye yol açtı? Eğer hükümet akıllıca davransaydı, aldığı önlemler yoksul köylülerin ihtiyaçlarını karşılamış olsaydı, köylü kitlesi huzursuzlanabilir miydi? Ne var ki hükümetin, Avksentyev ve Dan'ın Sovyetleri tarafından onaylanan tüm önlemleri köylülere karşıydı ve onları ayaklanmaya itti.

Hükümet ayaklanmaya yolaçtıktan sonra, kendisinin neden olduğu pogromlar ve anarşi üzerine yaygara kopardı. Ayaklanmayı kan ve barutla bastırmak istedi, fakat bizzat kendisi devrimci askerlerin, bahriyelilerin ve işçilerin silahlı ayaklanmasıyla silinip süpürüldü. İşçi-Köylü Devriminin Hükümeti, herşeyden önce toprak sorununu çözmek zorundadır, böylece yoksul köylülüğün olağanüstü büyük kitlesi yatıştırılıp hoşnut kılınabilecektir. Sovyet Hükümetinizin çıkarmak zorunda olduğu kararnamenin maddelerini okumak istiyorum. Bu kararnamenin bir maddesinde, Toprak Komiteleri için, yerel Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin* 242 yönergesi temelinde kaleme alınan bir yönerge vardır.

Toprak ve Arazi Üzerine Kararname

1) Toprak ve arazi üzerinde çiftlik beyi mülkiyeti derhal ve tazminatsız olarak kaldırılır.

2) Çiftlik sahiplerinin çiftlikleri ve Mülkler İdaresi'nin, manastır ve kiliselerin tüm arazileri, üzerlerindeki canlı ve cansız tüm demirbaş, çiftlik binaları ve tüm müştemilatıyla birlikte Kurucu Meclis toplanasıya kadar Bucak Toprak Komitelerinin ve Kaza Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin yönetimine geçer.

3) Şu andan itibaren tüm halka ait olan el konulmuş mülklere verilecek her türlü zarar, Devrim Mahkemesi tarafından cezalandırılacak ağır bir suçtur. Kaza Köylü Temsilcileri Sovyetleri, büyük toprak mülkiyetine el konması sırasında en sıkı düzenin korunması, ne ölçüde ve hangi arazilere el konacağının saptanması, el konulacak mülklerin tümünün tam listesinin çıkarılması ve üzerindeki binalar, aletler, hayvanlar, ürün stokları vs. ile birlikte halkın mülkiyetine geçen toprakların sıkı devrimci gözetimi için bütün gerekli önlemleri alırlar.

4) Büyük tarım reformlarının uygulanmasında rehber, bu sorunda Kurucu Meclis karar verinceye kadar, "Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri

* *Bkz. bu ciltte "Köylüler ve İşçiler" makalesi ve Not 122.* —***Red.***

Sovyeti Haberleri" Yazı Kurulu tarafından 242 köylü yönergesine dayanılarak oluşturulan ve bu yayın organının 88. sayısında (Petrograd, No. 88, 1 Eylül [19 Ağustos] 1917) yayınlanan aşağıdaki köylü yönergesidir.

5) Sade köylülerin ve Kazakların toprakları müsadereye tabi değildir.*

Toprak Sorunu Üzerine Köylü Yönergesi

"Toprak sorunu tüm kapsamıyla ancak tüm halk tarafından seçilen bir Kurucu Meclis tarafından çözüme bağlanabilir.

Toprak sorununun en adil çözümü şöyledir:

1) ***Toprakta özel mülkiyet hakkı ilelebet kaldırılır;*** toprak ne alınıp satılabilir, ne kiraya verilebilir, ne ipotek ettirilebilir ve ne de başka herhangi bir biçimde devredilebilir.

Devlete, Tımar Dairesi'ne, Mülkler İdaresi'ne, manastırlara, kiliselere, meşrutaya, özel mülk sahiplerine, komünlere, köylülere vs. de ait olsa tüm topraklar ***tazminatsız kamulaştırılır,*** tüm halkın malı ilan edilir ve toprağı işleyen herkesin istifadesine sunulur.

Mülkiyet ilişkilerindeki devrimden zarar görenler sadece, yeni varlık koşullarına ayak uydurmak için gerekli olan süre zarfında kamu yardımı alma hakkına sahiptir.

2) Tüm yeraltı zenginlikleri: madenler, petrol, kömür, tuz vs., hakeza devlet çapında genel öneme sahip ormanlar ve sular devletin inhisarî kullanımına geçer. Tüm küçük nehirler, göller, ormanlar vs. yerel özyönetim organları tarafından yönetilmeleri koşuluyla komünlerin kullanımına geçer.

3) Bahçeler, plantasyonlar, fidelikler, fidanlıklar, seralar vs. gibi üzerinde ***gelişmiş tarım* yapılan araziler *dağıtıma tabi olmayıp, örnek çiftliklere dönüştürülürler*** ve büyüklükleri ya da önemlerine göre devletin ya da komünlerin inhisarî kullanımına devredilirler.

* *Kararnamenin basılı metninde 5. madde, "Toprak Sorunu Üzerine Köylü Yönergesi"nden sonra gelmektedir.* —***Red.***

Üzerinde ev ve sebze bahçeleri olan kent ve köy arazileri şimdiki sahiplerinin kullanımında kalır, bu arazilerin büyüklüğü ve kullanımı için ödenecek vergi miktarı yasayla saptanır.

4) Haralara, devlete ve özel kişilere ait davar ve kümes hayvanları çiftliklerine el konur, bunlar halkın mülkiyetine dönüştürülür ve büyüklük ve önemlerine göre, ya devletin ya da komünlerin inhisarî kullanımına geçer.

Tazminat sorunu Kurucu Meclis'in incelemesine tabidir.

5) El konulan arazilerin canlı ve cansız tüm demirbaşı, tazminatsız olarak, büyüklük ve önemlerine göre devletin ya da komünlerin inhisarî kullanımına geçer.

Demirbaşa el konmasına dair bu hüküm, az topraklı köylüleri kapsamaz.

6) Ailesinin yardımıyla kendi başına ya da başkalarıyla birlikte toprağı işlemek isteyen ve toprağı işleyecek durumda olduğu sürece her Rus vatandaşı (cinsiyet farkı gözetmeksizin), topraktan yararlanma hakkına sahiptir. Ücretli emeğe izin verilmez.

Bir belde üyesi —iki yıla kadar— sakatlandığında, belde, bu süre içerisinde yeniden çalışabilecek duruma gelesiye kadar bu üyenin toprağını ortaklaşa işlemekle yükümlüdür.

Yaşlılık ya da sakatlık nedeniyle artık toprağı bizzat işleyecek durumda olmayan köylüler ondan yararlanma hakkını yitirirler, fakat buna karşılık devletten emekli maaşı alırlar.

7) Toprak kullanımı eşit olmalıdır, yani toprak yerel koşullara göre, emek normuna ya da tüketim normuna göre emekçiler arasında dağıtılmalıdır.

Toprağı işleme biçimleri tamamen serbest olmalıdır; köylerin ve yerleşimlerin kararına göre bireysel iktisatlar, çiftlikler, belde ve artel işletmeleri kurulabilir.

8) Tüm toprak, kamulaştırıldıktan sonra, halkın malı olan Toprak Fonu'na geçer. Toprağın emekçiler arasında dağıtılmasına zümrelere göre değil, demokratik biçimde örgütlenmiş kırsal ve kentsel komünlerden merkezi bölge yönetimlerine kadar yerel ve merkezi özyönetimler önderlik eder.

Toprak Fonu, nüfus artışına ve tarımda verimliliğin ve gelişmişliğin artışına göre periyodik olarak yeniden dağıtılır.

Pay sınırları değiştirilirken, payın esas çekirdeği dokunulmadan bırakılmalıdır.

Ayrılan üyelerin toprağı yeniden Toprak Fonu'na intikal eder, fakat bu payların tahsisinde bu üyelerin en yakın akrabalarına ve onlar tarafından gösterilen kişilere öncelik hakkı verilir.

Bir pay Toprak Fonu'na geri verildiğinde, gübreleme ve ıslah çalışmaları için yapılan harcamalar, bunlardan yararlanılmamış olduğu ölçüde geri ödenir.

Tek tek bölgelerdeki mevcut toprak fonunun, o bölgedeki halkın tümünün ihtiyaçlarını karşılamak için yetersiz olduğu anlaşılırsa, fazla nüfus başka yere yerleştirilmelidir.

Başka yere yerleştirmenin örgütlenmesi, yerleşim masrafları ve demirbaş temininden vs. devlet sorumludur.

Yerleşim şu sırayla yapılır: Başka bir yere yerleşmek isteyen topraksız köylüler, sonra değersiz belde üyeleri, asker kaçakları vb., ve son olarak kura çekerek ya da anlaşarak."

Bu yönergenin tüm içeriği, tüm Rusya'nın sınıf bilinçli köylülerinin ezici çoğunluğunun mutlak iradesinin ifadesi olarak, Kurucu Meclis toplanasıya kadar, olanaklar ölçüsünde derhal uygulanacak geçici yasa ilân edilir. Talimatnamenin belli bölümleri, Kaza Köylü Sovyetlerinin saptayacağı sıraya göre uygulanır.

*

Burada, kararnamenin ve yönergenin Sosyal-devrimciler tarafından kaleme alındığına ilişkin sesler duyulacak. Zararı yok. Kimin tarafından kaleme alındığı önemsiz değil mi? Demokratik bir hükümet olarak biz, aynı düşüncede olmasak da, halk kitlelerinin hazırladığı bir kararı görmezden gelemeyiz. Köylüler bu kararnameyi pratiğe geçirmeye başladıklarında, memleketlerinde uyguladıklarında, canlı gerçeklik içinde bizzat kendileri, hakikatin nerede olduğunu göreceklerdir. Ve hatta köylüler Sosyal-Devrimcilerin peşinden gitmeye devam edip, hatta bu partiye Kurucu Meclis'te çoğunluk sağlasalar bile, biz

yine şunu söyleyeceğiz: zararı yok. Hayat en iyi öğretmendir, kimin haklı olduğunu gösterecektir. Bırakın bu sorunu köylüler bir ucundan çözsünler, biz de öteki ucundan. Hayat devrimci yaratıcı çalışmanın genel fırtınası içinde yeni devlet biçimlerinin düzenlenmesinde bizi birbirimize yaklaştıracaktır. Hayata ayak uydurmalıyız, halk kitlelerinin yaratıcı gücüne tam özgürlük tanımalıyız. Silahlı ayaklanmayla devrilen eski hükümet, toprak sorununu, azledilmemiş eski Çarlık bürokrasisinin yardımıyla çözmek istedi. Fakat sorunu çözmek yerine bürokrasi sadece, köylülerle mücadele etti. Köylüler sekiz aylık devrimimiz süresince epey şey öğrendiler, tüm toprak sorunlarını kendileri çözmek istiyorlar. Bu nedenle bu yasa tasarısında her türlü düzeltmeye karşıyız, detaylandırma istemiyoruz, çünkü bir eylem programı değil, bir kararname kaleme alıyoruz. Rusya kocaman bir ülke ve Rusya'da yerel koşullar birbirinden farklı. Köylülüğün sorunu bizden daha iyi biçimde doğru şekilde, yani gerektiği gibi çözeceğine inanıyoruz. Bunu Parti programımızın ruhu doğrultusunda mı, yoksa Sosyal-Devrimciler Partisinin programının ruhu doğrultusunda mı yapacağı pek önemli değil. Önemli olan, köylülüğün, kırda artık çiftlik sahiplerinin olmadığı, tüm sorunları bizzat köylülerin çözmesi, kendi hayatlarını kendilerinin kurması gerektiği sağlam inancını kazanmasıdır.

İŞÇİ DENETİMİ ÜZERİNE BİR KARARNAME TASLAĞI[135]

1) En az beş işçi ve hizmetli (toplam) çalıştıran, ya da yıllık cirosu 10.000 rubleden az olmayan tüm sanayi, banka, tarım işletmeleriyle diğer işletmelerde, tüm ürünlerin ve hammaddelerin üretimi, korunması ve alım-satımı üzerinde ***işçi denetimi*** uygulanır.

2) İşçi denetimini, işletmenin tüm işçileri ve hizmetlileri, ya doğrudan —işletme, bu mümkün olacak kadar küçük olduğunda—, ya da ***derhal*** genel toplantılarda seçilecek temsilcileri aracılığıyla uygularlar. Seçim toplantılarında tutanak tutulmalıdır, ve seçilenlerin adları Hükümete ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri yerel Sovyetlerine bildirilecektir.

3) Devlet çapında genel öneme sahip bir işletmeyi ya da sanayi dalını (bkz. Madde 7) işçilerin ve hizmetlilerin seçilmiş temsilcilerinin izni olmadan tatil etmek ya da faaliyetinde herhangi bir değişiklik yapmak kesinlikle yasaktır.

4) Bu seçilmiş temsilcilere istisnasız ***tüm*** defter ve belgeleri inceleme olanağı sağlamak ve hakeza istisnasız ***tüm*** malzeme, araç-gereç ve ürün depo ve stoklarını açmak zorunludur.

5) İşçilerin ve hizmetlilerin seçilmiş temsilcilerinin kararları işlet-

me sahipleri için bağlayıcıdır ve ancak sendikalar ya da sendika kongreleri tarafından kaldırılabilir.

6) Devlet çapında genel öneme sahip bütün işletmelerde, ***tüm*** mülk sahipleri ve işçilerin ve hizmetlilerin işçi denetimini uygulamak üzere seçilmiş ***tüm*** temsilcileri, en sıkı düzen, disiplin ve mülkün korunması hususunda devlete karşı sorumludur. İhmal, stokları, hesap raporlarını vs. gizleme suçu işleyenler, tüm mülküne el konmakla ve 5 yıla kadar hapis ile cezalandırılır.

7) Ülke savunması için çalışan tüm işletmeler, aynı şekilde şu ya da bu biçimde halk kitlelerinin varlığı için gerekli ürünlerin üretimiyle bağı olan tüm işletmeler, devlet çapında genel öneme sahip işletme sayılır.

8) İşçi denetimi üzerine daha somut hükümler, yerel İşçi Sovyetleri ve Fabrika Sovyetleri Konferansları tarafından ve temsilcilerinin genel toplantılarında Hizmetli Komisyonları tarafından saptanır.

8–13 Kasım (26–31 Ekim) 1917

RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ (BOLŞEVİK) MERKEZ KOMİTESİ'NDEN[136]

Kamenev, Zinovyev, Ryazanov ve Larin yoldaşlara

MK daha önce bir kez, politikanızın önde gelen temsilcilerine (Kamenev ve Zinovyev) bir ültimatom vererek, MK kararlarına ve çizgisine tamamen boyun eğmenizi, onun çalışmasını sabote etmekten ve dağıtıcı faaliyetten tamamen vazgeçmenizi talep etmişti.

Politikanızın temsilcileri MK'dan istifa ettiği fakat Parti içinde kaldığı için, böylece MK'nın kararlarına boyun eğme yükümlülüğü altına girmişlerdir. Oysa sizler Parti içinde eleştiriyle yetinmeyip, henüz son bulmamış ayaklanmanın savaşçılarının safları içine yalpalamalar taşıyor, Parti disiplinini ihlal ederek, Partimiz çerçevesi dışında, Sovyetlerde, komünal yönetimlerde, sendikalarda vs. MK kararlarını sabote etmeyi sürdürüyor ve MK'nın çalışmasını engelliyorsunuz.

Dolayısıyla MK, ültimatomunu yinelemek ve sizlere, ya derhal MK kararlarına boyun eğip, her yerde MK kararlarını hayata geçireceğinizi yazılı olarak taahhüt etmenizi, ya da her türlü aleni Parti faaliye-

tinden vazgeçmenizi ve Parti Kongresine kadar işçi hareketi içindeki tüm sorumlu görevlerden çekilmenizi öğütlemek zorundadır.

Bu iki yükümlülükten birisini üstlenmeyi reddetmeniz halinde MK, sizlerin Partiden derhal ihraç edilmeniz sorununu gündeme getirmek zorunda kalacaktır.

18 (5) ya da 19 (6) Kasım 1917

RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ (BOLŞEVİK) MERKEZ KOMİTESİ'NDEN

Tüm Parti Üyelerine ve Rusya'nın Tüm Emekçi Sınıflarına

Yoldaşlar! II. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Sovyetleri Kongresi'nin Bolşevik delegelerin çoğunluğunu sağladığını herkes biliyor.

Bu olgu, kısa süre önce Petrograd ve Moskova'da ve de tüm Rusya'da gerçekleşen muzaffer devrimin anlaşılması için temel öneme sahiptir. Kapitalistlerin tüm yandaşları ve onların yeni devrimin ***Tüm İktidar Sovyetlere*** ilkesini sarsmak isteyen bilinçsiz yardakçıları işte bu olguyu sürekli unutuyor ve görmezden geliyorlar. Rusya'da ***Sovyetler Hükümetinden*** başka bir hükümet olmamalıdır. Rusya'da Sovyetler iktidarı kazanıldı ve hükümetin, bir Sovyet partisinin elinden başka bir Sovyet partisinin eline geçmesi, herhangi bir devrim olmadan, Sovyetlerin basit kararıyla, Sovyet Temsilcilerinin yeniden seçilmesiyle güvence altına alınmıştır. II. Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi, Bolşevik Parti'ye çoğunluğu sağlamıştır. O nedenle sadece bu Partinin

temsilcilerinden oluşan bir hükümet bir Sovyet Hükümetidir. Bolşevik Parti MK'nın yeni Hükümetin kurulmasından birkaç saat önce, Hükümet üyelerinin listesi *II.* Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'ne sunulmadan önce, Sol Sosyal-Devrimciler grubunun üç saygın üyesini, Kamkov, Spiro ve Karelin yoldaşları bir toplantıya davet ettiğini *ve onlara* yeni hükümete katılmalarını ***önerdiğini***[137] herkes biliyor. Sol Sosyal-Devrimci yoldaşların bu öneriyi reddetmeleri bizi olağanüstü üzdü. Bir devrimci ve emekçi yandaşı için bu reddi uygun bulmuyoruz. Biz Sol Sosyal-Devrimcileri hükümete almaya her zaman hazırız, fakat II. Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nin çoğunluk partisi olarak hükümeti kurma hakkına da sahip olduğumuzu ve halka karşı böyle bir ***yükümlülüğümüz*** bulunduğunu açıklarız.

Partimiz Merkez Komitesi'nin II. Sovyetler Kongresi'ne, tamamen Bolşevik bir Halk Komiserleri listesi önerdiğini ve ***Kongre'nin bu Bolşevik hükümet listesini onayladığını*** herkes biliyor.

O nedenle, ancak halk düşmanlarından, ancak Sovyet iktidarının düşmanlarından kaynaklanan ve kaynaklanabilecek olan, Bolşevik hükümetin bir Sovyet Hükümeti olmadığı yolundaki sahtekârca beyanlar kesinkes yanlıştır. Tam tersine, II. Sovyetler Kongresi'nden sonra bugün, III. Sovyetler Kongresi toplanıncaya ya da yeni Sovyet seçimlerine, ya da Merkez Yürütme Komitesi tarafından yeni bir hükümet kuruluncaya kadar ***ancak*** bir Bolşevik hükümet, ***Sovyet Hükümeti*** olarak tanınabilir.

*

Yoldaşlar! Parti MK'mızın ve Halk Komiserleri Konseyi'nin bazı üyeleri, Kamenev, Zinovyev, Nogin, Rikov, Milyutin ve başkaları, dün akşam, 17 Kasım'da Partimiz MK'sından ayrıldılar, son üçü Halk Komiserleri Konseyi'nden de ayrıldı. Partimiz gibi büyük bir Parti içinde, politikamızın proleter-devrimci rotasına rağmen, halk düşmanlarıyla mücadelede tek tek yoldaşların yeterince metanetli ve sağlam çıkmamaları kaçınılmazdı. Partimizin bugün karşı karşıya olduğu görevler gerçekten sonsuz, zorluklar korkunçtur ve daha önce sorumlu görevlerde bulunan Partimizin bazı üyeleri, burjuvazinin saldırısından kor-

kuya kapılarak saflarımızdan kaçmıştır. Tüm burjuvazi ve onun tüm yardakçıları buna sevinç naraları atıyorlar, kına yakıyorlar, dağılma üzerine yaygara koparıyorlar, Bolşevik hükümetin çökeceği kehanetinde bulunuyorlar.

Yoldaşlar! Bu yalanlara inanmayın. Ayrılan yoldaşlar, sadece, kendilerine emanet edilen görevleri bıraktıkları için değil, aynı zamanda MK'mızın, istifaları için hiç olmazsa Petrograd ve Moskova Parti örgütlerinin tavrını beklemeleri yönündeki ısrarlı kararını ihlal ettikleri için de asker kaçakları gibi davrandılar. Bu kaçaklığı şiddetle mahkûm ediyoruz. Biz, Partimize mensup olan ya da sempati duyan tüm sınıf bilinçli işçilerin, askerlerin ve köylülerin, bu kaçakların tavrını aynı şiddetle mahkûm edeceklerinden kesin eminiz.

Fakat, Partimizin en üst örgütlerinden birkaç üyenin kaçmasının, Partimizi izleyen *kitlelerin* birliğini ve dolayısıyla Partimizi de bir an için, bir nebze bile sarsmayacağını açıklarız.

Yoldaşlar, bu kaçaklardan ikisinin, Kamenev ve Zinovyev'in, daha Petrograd'daki ayaklanmada kaçaklık ve grev kırıcılığı yaptığını düşünün; çünkü bu ikisi sadece MK'nın 23 (10) Ekim 1917'deki tayin edici toplantısında ayaklanmaya karşı oy kullanmakla kalmamış, aynı zamanda MK karar aldıktan *sonra* da Parti fonksiyonerleri önünde ayaklanmaya karşı ajitasyon yapmışlardır. Herkes, işçilerden yana tavır almaktan korkan ve daha çok burjuvaziye eğilim gösteren gazetelerin (örneğin "Novaya Jizn"), o sıralar tüm burjuva basınıyla birlikte, Partimizin "dağılması", "ayaklanmanın başarısızlığı" vs. üzerine yaygara kopardıklarını biliyor. Fakat yaşam çok geçmeden birilerinin yalan ve iftiralarını, diğerlerinin kuşku, yalpalama ve korkaklıklarını çürüttü. Kamenev ve Zinovyev'in adımları vesilesiyle Petrograd Ayaklanması'nı akamete uğratmak üzere koparılmak istenen "fırtına"nın *bir bardak suda koparılan fırtına* olduğu görüldü ve kitlelerin muazzam coşkusu, Petrograd ve Moskova'daki, cephedeki, siperlerdeki ve kırdaki milyonlarca işçinin, askerin ve köylünün muazzam kahramanlığı, tıpkı trenin yongaları dört bir yana savurması gibi, bu kaçakları kolayca bir kenara attı.

Tüm korkaklar, tüm yalpalayanlar, tüm şüpheciler, burjuvazinin gözünü yıldırdığı ya da onun doğrudan ve dolaylı yardakçılarının yaygaralarından etkilenen herkes utanmalıdır. Petrograd, Moskova ve diğer kentlerdeki işçi ve asker kitleleri arasında yalpalamanın ***izi bile*** görülmüyor. Partimiz tek adammışçasına sağlam ve birlik içinde, Sovyet iktidarını, tüm emekçilerin, ilk planda da işçilerin ve yoksul köylülerin çıkarlarını koruyor.

Burjuva kalemşörlerden ve burjuvazinin yıldırdığı insanlardan oluşan bir koro, bizi dikbaşlı olmakla, uzlaşmazlıkla, iktidarı başka hiçbir partiyle paylaşmak istememekle suçluyor. Yoldaşlar, bu doğru değildir! Sol Sosyal-Devrimcilere iktidarı bizimle paylaşmalarını ***biz önerdik*** ve bu öneriyi sürdürüyoruz. ***Onların reddetmiş olmaları*** bizim suçumuz değil. Görüşmelere biz başladık, II. Sovyetler Kongresi'nin sona ermesinden sonra bu görüşmelerde mümkün olan bütün tavizleri verdik, hatta o kadar ileri gittik ki, Petrograd Kent Yönetimi'nin bir bölümünün, bu Kornilovcular yuvasının temsilcilerini almayı koşullu olarak kabul ettik; Kornilov güruhunun, kapitalistlerin ve çiftlik sahiplerinin çocuklarının, Junkerlerin, geçtiğimiz Pazar günü Petrograd'da yaptıkları ve yeniden yapmak istedikleri gibi (bu, Purişkeviç komplosunun açığa çıkarılması ve 16 (3) Kasım akşamı Purişkeviç'in yanında bulunarak el konulan belgelerle kanıtlanmıştır)[138] bir kez daha halkın iradesine karşı çıkmaya kalkışırlarsa, her şeyden önce halkın kendisi tarafından ortadan kaldırılacak bu Kornilovcular yuvasının temsilcilerini almayı koşullu olarak kabul ettik. Fakat Sol Sosyal-Devrimcilerin arkasında duran ve onlar aracılığıyla burjuvazi için çalışan efendiler, yumuşaklığımızı zaaf olarak yorumlayıp, bunu bize yeni ültimatomlar vermek için kullandılar. Bay Abramoviç ve Martov 16 (3) Kasım oturumuna gelerek bize bir ültimatom verdiler: Hükümetimiz tutuklamaları ve burjuva gazetelerinin kapatılmasını durdurasıya kadar görüşme yok![139]

Gerek Partimiz, gerekse de Merkez Yürütme Komitesi, doğrudan Kaledin, burjuvazi, Kerenski ve Kornilov yandaşlarından gelen bu ültimatomu ***reddetti.*** Purişkeviç komplosu ve bizi Petrograd üstüne yü-

rümekle tehdit eden 17. Kolordu'nun[140] (gülünç bir tehdit, çünkü bu Kornilov ordusunun öncü birlikleri Gaçina yakınlarında yenilgiye uğratılıp kaçarken, büyük bölümü Sovyetler'in üstüne yürümeyi reddetmiştir) bir bölümünden 18 Kasım'da Petrograd'a bir delegasyonun gelmesi — bütün bu olaylar, Bay Abramoviç ve Martov'un ültimatomunun ***aslında*** kimden geldiğini, bu insanların ***aslında*** kime hizmet ettiklerini gösterdi.

Bütün emekçiler sükunet ve kararlılıklarını korumalılar! Partimiz Sovyetlerin azınlığının bir ültimatomuna, burjuvazinin gözünü yıldırdığı ve kendi "iyi niyetlerine" rağmen fiiliyatta Kornilovcuların elinde bir kukla olan bir azınlığın ültimatomuna asla boyun eğmeyecektir.

Sovyetler iktidarı, yani son Sovyetler Kongresi'ndeki ***çoğunluğun*** iktidarı ilkesinde ısrarlıyız, dün olduğu gibi bugün de Sovyetler'de azınlığın sadakat ve dürüstlükle çoğunluğa tabi olmayı taahhüt etmesi, İkinci Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nin ***tümü*** tarafından ***onaylanan*** ve sosyalizmin gerçekleştirilmesi için tedrici fakat sağlam ve kararlı önlemlerden oluşan programın hayata geçirilmesi koşuluyla iktidarı azınlıkla paylaşmaya ***hazırız.*** Fakat arkalarına kitleleri almamış, arkalarında ***gerçekte*** sadece Kornilovcular, Savinkovcular, Junkerler vs. olan aydın gruplarının herhangi bir ültimatomuna boyun eğmeyeceğiz.

Bütün emekçiler sükunet ve kararlılıklarını korumalılar! Partimiz, Sovyetler'deki çoğunluk partisi, onların çıkarlarını korumak için birlik ve beraberlik içinde bulunuyor, Partimizin arkasında her zaman olduğu gibi barışın ve sosyalizmin zaferini ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmeye hazır olan kentlerde milyonlarca işçi, siperlerde milyonlarca asker ve kırda milyonlarca köylü durmaktadır.

17–19 (4–6) Kasım 1917

HALKA![141]

Yoldaşlar! İşçiler, Askerler, Köylüler, Tüm Emekçiler!

İşçi–köylü devrimi Petrograd'da kesin olarak zafere ulaştı, Kerenski tarafından aldatılan az sayıdaki Kazak'ın son artıklarını dağıttı ve tutukladı. Devrim Moskova'da da muzaffer oldu. Petrograd'dan askeri birlikler taşıyan bazı trenler daha Moskova'ya varmadan önce, orada Junkerler ve diğer Kornilovcular, barış koşullarını, Junkerlerin silahsızlandırılmasını, "Devrimi Kurtarma Komitesi"nin dağıtılmasını imzaladılar.[142]

Cepheden ve kırdan her gün, her saat, siperlerdeki askerlerin ve bucaklardaki köylülerin ezici çoğunluğunun yeni hükümeti ve onun barış önerisi ve toprakların derhal köylülere devri üzerine yasalarını destekleyen açıklamalar geliyor. İşçilerin ve köylülerin devriminin zaferi güvence altındadır, çünkü halkın çoğunluğu devrimden yanadır.

Çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin, burjuvaziyle sıkı bağlar içinde bulunan *yüksek dereceli* hizmetli ve memurların, tek sözcükle bütün zenginlerle yandaşlarının yeni devrimi düşmanca karşıladıkları, devrimin zaferine karşı çıktıkları, bankaların faaliyetini durdurmakla tehdit ettikleri, çeşitli kurumların faaliyetlerini sabote ettikleri ya da durdurdukları, bunları her biçimde engelledikleri, bazen doğrudan, bazen dolaylı olarak engel oldukları çok açıktır. Her sınıf bilinçli işçi, kaçınıl-

maz olarak böyle bir direnişle karşılaşacağımızı çok iyi biliyordu, tüm Parti basını sık sık bu hususa dikkat çekti. Emekçi sınıflar bu direnişe bir an bile pabuç bırakmayacak, burjuvazi yandaşlarının tehdit ve grevlerinden yılmayacaktır.

Arkamızda halkın çoğunluğu var. Arkamızda tüm dünya emekçilerinin ve ezilenlerin çoğunluğu var. Davamız haklı bir davadır. Zaferimiz kesindir.

Kapitalistlerle yüksek dereceli hizmetlilerin direnişi kırılacaktır. Banka ve kapitalist birliklerin ulusallaştırılması üzerine özel bir devlet yasası olmadan kimse mülkünü yitirmeyecektir. Bu yasa hazırlanmaktadır. Hiçbir emekçi, hiçbir çalışan tek bir kuruş bile yitirmeyecek, tersine kendisine yardım edilecektir. Hükümet, en sıkı muhasebe ve denetim dışında, eskiden konmuş vergileri tam olarak toplama dışında başka bir önlem almak istemiyor.

Halkın büyük çoğunluğu bu haklı talepler adına Geçici İşçi-Köylü Hükümeti etrafında birleşti.

Yoldaşlar! Emekçiler! Şimdi devleti ***bizzat kendinizin*** yönettiğini düşünün! Birleşip ***tüm devlet meselelerini kendi*** elinize almazsanız kimse size yardım etmeyecektir. ***Sizin*** Sovyetleriniz şu andan itibaren devlet erkinin organlarıdır, yetkili karar organlarıdır.

Sovyetleriniz etrafında toplanın. *Onları güçlendirin. Bizzat* işe koyulun. Tabandan başlayın. Kimseyi beklemeyin. En sıkı devrimci düzeni kurun, sarhoşların, kavgacıların, karşı-devrimci Junkerlerin, Kornilovcuların vs. anarşi yaratma girişimlerini acımasızca bastırın.

Üretim ve üretim envanteri üzerinde en sıkı denetimi uygulayın. Halkın davasına zarar vermeye kalkışan herkesi tutuklayıp devrimci halk mahkemesine sevkedin; bu zarar verme eylemi ister üretimi sabote etme (zarar verme, engelleme, karışıklık çıkarma) ister tahıl sevkini engelleme, isterse de demiryolu, posta, telgraf, telefon işlerini karıştırma ve genel olarak büyük barış davasına, toprağın köylülere verilmesine, üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerinde işçi denetiminin güvence altına alınmasına karşı herhangi bir biçimde direnme olarak tezahür etsin, hiç farketmez.

Yoldaşlar! İşçiler, Askerler, Köylüler ve Tüm Emekçiler! ***Kendi*** Sovyetleriniz aracılığıyla ***tüm*** iktidarı ele geçirin! Toprağı, tahılı, fabrikaları, aletleri, gıda maddelerini, taşıma araçlarını alın ve gözbebeğiniz gibi koruyun — bütün bunlar şu andan itibaren ***tamamen*** sizin mülkünüz, tüm halkın mülkü olacaktır. Yavaş yavaş, köylülerin çoğunluğunun rızası ve onayıyla, işçilerle köylülerin ***pratik*** deneyimlerine dayanarak, sağlam ve şaşmaz adımlarla uygar ülkelerin ileri işçilerinin pekiştirecekleri ve halklara sürekli barışı ve her türlü baskı ve sömürüden kurtuluşu getirecek olan sosyalizmin zaferine doğru yol alacağız.

Halk Komiserleri Konseyi
Başkanı:
V. Ulyanov (Lenin)

Petrograd, 18 (5) Kasım 1917

KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ OLAĞANÜSTÜ KONGRESİ'NDE TARIM SORUNU ÜZERİNE KONUŞMA[143]

27 (14) Kasım 1917

Gazete Haberi

Bolşevik fraksiyon adına söz alan Lenin Bolşevik Parti'nin tarım sorunu üzerine görüşlerini anlatır.

Sosyal-Devrimciler Partisi tarım sorununda iflas etmiştir, çünkü çiftlik sahiplerinin topraklarına el konmasını ağzından eksik etmemiş, fakat pratikte uygulamayı reddetmiştir.

Çiftlik beyi toprak mülkiyeti serflik boyunduruğunun temelidir, ve çiftlik sahiplerinin topraklarına el konması Rusya'da devrimin ilk adımıdır. Fakat tarım sorunu devrimin diğer görevlerinden bağımsız çözülemez. Bu görevlerin doğru konuşu, devrimin geçirdiği aşamaların tahlilinden çıkar. Birinci aşama, otokrasinin yıkılması ve burjuvazi ve çiftlik sahiplerinin iktidarının kurulmasıydı. Çiftlik sahiplerinin çıkarları burjuvazinin, bankaların çıkarlarıyla sımsıkı bağlıydı. İkinci

aşama, Sovyetler'in güçlenmesi ve burjuvaziyle anlaşma politikasıydı. Sol Sosyal-Devrimcilerin hatası, o zamanlar anlaşma politikasına karşı çıkmamaları ve kitlelerin yeterince olgunlaşmadığı gerekçesine dayanmalarıydı. Parti sınıfın öncüsüdür ve görevi kesinlikle kitlelerin ortalama durumunu yansıtmak değil, kitlelere önderlik etmektir. Fakat yalpalayanlara önderlik etmek için insan kendisi yalpalamaktan vazgeçmelidir.

Sol Sosyal-Devrimci yoldaşlar! Halk kitleleri Temmuz'da anlaşma politikasından kopmaya başladılar, fakat Sol Sosyal-Devrimciler bugünkü güne kadar Avksentyev'e ellerini uzatmaya, işçilere ise sadece küçük parmaklarını uzatmaya devam ediyorlar.[144] Uzlaşmalar politikası devam ederse devrim yitirilmiştir. Ancak köylülük işçileri desteklerse, ancak o zaman devrimin görevleri çözülebilir. Anlaşma politikası, işçi, köylü ve asker kitlelerinin taleplerini reformlarla, sermayenin tavizleriyle, sosyalist devrim olmadan elde etme çabasıdır. Fakat burjuvazi devrilmeden, sosyalizm olmadan halka barış, toprak vermek imkânsızdır. Devrimin görevi uzlaşma politikasından kopmaktır, bu ise sosyalist devrim yolunu tutmak demektir.

Konuşmasının devamında Lenin Bucak Komiteleri'ne gönderilen yönergeleri[145] savunur ve Ordu Komiteleri, Köylü Temsilcileri Yürütme Komitesi vs. gibi çatı örgütlerinden kopma zorunluluğundan sözeder. Bucak Komiteleri üzerine yasamızı köylülerden aldık. Köylüler toprak talep ediyorlar, ücretli emeğin yasaklanmasını talep ediyorlar, toprağı işlemek için demirbaş talep ediyorlar. Fakat sermayeyi devirmeden bunlar gerçekleştirilemez. Onlara şunu söyledik: Toprak istiyorsunuz, fakat topraklar ipotek altındadır ve Rus sermayesine ve uluslararası sermayeye aittir. Sermayeye meydan okuyorsunuz ve bunu yaparken bizden farklı bir yol izliyorsunuz, fakat sizlerle, toplumsal devrime doğru gittiğimiz ve bu yolu yürümek zorunda olduğumuz konusunda hemfikiriz. Konuşmacı[146] Kurucu Meclis hususunda, Kurucu Meclis'in çalışmasının ülkedeki ruh haline bağlı olduğunu açıklıyor. Fakat ben şunu söylüyorum: ruh haline bakalım, fakat tüfeği unutmayalım!

Lenin daha sonra savaş sorununa değinir. Konuşmacı, Duhonin'in başkomutanlıktan alınması ve yerine Krilenko'nun atanması üzerine konuşmaya başladığında gülüşmeler duyulur. — Bu size gülünç geliyor, fakat bu gülüşünüz için askerler sizi mahkûm edecek. Burada karşı-devrimci bir generali görevden alıp yerine, generale karşı olan ve görüşmelere başlamak için yola koyulan Krilenko'yu atamamızı gülünç bulan insanlar varsa, bu insanlarla konuşacak bir şeyimiz yok. Karşı-devrimci generallere karşı mücadeleyi kabul etmeyen insanlarla ortak hiçbir şeyimiz yok, iktidarı bırakmayı, belki de illegaliteye geçmeyi yeğleriz, ama bu tür insanlarla hiçbir ortak yanımız olmayacaktır.

KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ OLAĞANÜSTÜ KONGRESİ'NE SUNULAN KARAR TASLAĞI

Köylü Kongresi, II. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi tarafından onaylanan ve Rus Cumhuriyeti Geçici İşçi-Köylü Hükümeti olarak Halk Komiserleri Konseyi tarafından çıkarılan 8 Kasım (26 Ekim) 1917 tarihli Toprak Yasası'nı (Kararname) kayıtsız şartsız destekler. Köylü Kongresi, bu yasanın uygulanmasını tüm araçlarla savunma yönündeki sağlam ve sarsılmaz kararlılığını ifade eder, köylüleri, bu yasayı oybirliğiyle desteklemeye ve derhal yerinde uygulanmasını bizzat ele almaya çağırır; ayrıca Köylü Kongresi, köylüleri, tüm sorumlu mevkilere, emekçi ve sömürülen köylülerin davasına sarsılmaz bağlılıklarını lafla değil fiilen kanıtlamış olan kişileri, bu çıkarları, çiftlik sahiplerinin, kapitalistlerin ve onların yandaş ve yardakçılarının her türlü direnişine karşı savunmaya hazır ve yetenekli olduklarını kanıtlamış olan kişileri seçmeye çağırır.

Köylü Kongresi aynı zamanda Toprak Yasası'nda öngörülen tüm önlemlerin tam olarak hayata geçirilmesinin, ancak 7 Kasım'da (25 Ekim) başlamış olan sosyalist işçi devrimi zafere ulaştığında mümkün olacağı inancını ifade eder. Çünkü, gerek toprağın emekçi köylülere

tazminatsız geçişini, gerekse de çiftlik sahiplerinin demirbaşına el konması ve tarımda ücretli işçilerin çıkarlarının tamamen korunması yanında kapitalist ücretli kölelik sisteminin tamamen ortadan kaldırılması yönünde ilk adımları, ancak sosyalist devrim güvence altına alır; gerek devletin bölgeleri ve nüfusu arasında tarımsal ve endüstriyel ürünlerin doğru ve planlı dağılımını, gerekse de bankalar üzerinde egemenliği (bu olmadan, toprakta özel mülkiyetin kaldırıldığı koşullarda, toprak üzerinde halkın egemenliğini kurmak imkânsızdır) ve emekçilerin, sömürülenlerin devletçe çok yönlü desteklenmesini vs. ancak sosyalist devrim güvence altına alır.

O nedenle, 7 Kasım (25 Ekim) Devrimini her biçimde destekleyen, bir sosyalist devrim olarak destekleyen Köylü Kongresi, Rusya Cumhuriyeti'nin sosyalist dönüşümü için önlemlerin aşamalı olarak, fakat yalpalamaksızın uygulanması doğrultusunda sarsılmaz kararlılığını ifade eder.

Toprak Yasası'nın kesin başarısı ve tam olarak uygulanmasına olanak sağlayacak sosyalist devrimin zaferi için zorunlu önkoşul, tüm ileri ülkelerde emekçi ve sömürülen köylülüğün işçi sınıfıyla, proletaryayla sıkı ittifakıdır. Rusya Cumhuriyeti'nde şu andan itibaren devletin bütün yapılanması ve yönetimi aşağıdan yukarıya kadar bu ittifaka dayanmalıdır. Yaşamın mahkûm ettiği burjuvaziyle ve burjuva politikasının temsilcileriyle anlaşma politikasına geri dönme yolunda doğrudan, açık ve gizli tüm girişimleri reddedersek, böyle bir ittifak, bütün dünyada sosyalizmin zaferini güvence altına alabilecektir.

28 (15) Kasım 1917

İŞÇİLERİN EMEKÇİ VE SÖMÜRÜLEN KÖYLÜLERLE İTTİFAKI[147]

"Pravda" Yazı Kuruluna Mektup

Bugün, 1 Aralık (18 Kasım) Cumartesi günü, Köylü Kongresi'nde bana, hemen yanıtladığım aleni bir soru soruldu. Bu sorunun ve benim verdiğim yanıtın derhal okurlara iletilmesi gereklidir, çünkü şeklen sadece kendi adıma konuşmuş olsam da aslında tüm Bolşevik Parti adına konuşmuş oldum.

Olay şöyle gelişti:

Bolşevik işçilerin, bugün birçok köylünün güvendiği Sol Sosyal-Devrimcilerle ittifakı sorununa değinirken, konuşmamda bu ittifakın "dürüst bir koalisyon", dürüst bir ittifak ***olabileceğini*** kanıtladım, çünkü ücretli işçilerin çıkarlarıyla, emekçi ve sömürülen kitlelerin çıkarları arasında temel bir karşıtlık ***yoktur.*** Sosyalizm hem birinin ve hem de diğerinin çıkarlarını ***kesinlikle*** tatmin edebilir. ***Sadece*** sosyalizm onların çıkarlarını tatmin edebilir. Proletaryayla emekçi ve sömürülen köylüler arasında "dürüst bir koalisyon" imkân ve zorunluluğu buradan kaynaklanır. Buna karşılık bir yanda emekçi ve sömürülen sınıflarla diğer yanda burjuvazi arasında bir koalisyon (ittifak) "dürüst bir koalisyon" ***olamaz,*** çünkü bu sınıfların çıkarları temelden farklıdır.

Hükümette Bolşeviklerin çoğunluğa, Sol Sosyal-Devrimcilerin azınlığa sahip olduklarını düşünün —dedim—, hatta Hükümette sadece bir Sol Sosyal-Devrimcinin, Tarım Komiseri'nin bulunduğunu varsayalım. Böyle bir durumda Bolşevikler dürüst bir koalisyon yapabilirler mi?

Evet yapabilirler, çünkü Bolşevikler karşı-devrimci unsurlara (sağ Sosyal-Devrimcilere ve anavatan savunucuları yandaşlarına da) karşı mücadelede uzlaşmaz olsalar da, II. Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi tarafından kabul edilen tarım programının tamamen katıksız Sosyal-Devrimci maddeleriyle ilgili sorunlar üzerine oylama yapıldığında ***çekimser kalmakla*** yükümlü olacaklardı. Örneğin, eşit toprak kullanımı ve toprağın küçük çiftçiler arasında yeniden dağıtılması bu tür maddelerdendir.

Bolşevikler, böyle bir maddenin oylanmasında çekimser kalırlarsa programlarına hiç de ihanet etmiş olmazlar. Çünkü sosyalizm zafer kazandığında (fabrikalar üzerinde işçi denetimi, ardından fabrikalara el konması, bankaların ulusallaştırılması, tüm ulusal ekonomiyi düzenleyen bir Yüksek Ekonomi Konseyi'nin kurulması) işçiler, emekçi, sömürülen küçük köylülerin önerdikleri geçiş önlemlerine, bu önlemler sosyalizm davasına ***zarar vermiyorsa, rıza göstermekle yükümlüdürler.*** Kautsky hâlâ Marksistken —dedim— (1899-1909 yılları arasında), sosyalizme geçiş uygulamalarının küçük tarımın yapıldığı ülkelerle büyük tarımın yapıldığı ülkelerde aynı olamayacağını tekrar tekrar kabul etmişti.

Biz Bolşevikler, Halk Komiserleri Konseyi ya da Merkez Yürütme Komitesi'nde böyle bir maddenin oylanması sırasında çekimser kalmakla yükümlü olurduk, çünkü işçi denetimine, bankaların ulusallaştırılmasına Sol Sosyal-Devrimcilerin (ve onların yanında yer alan köylülerin) rıza göstermesi halinde, eşit toprak kullanımı, sosyalizmin tam gerçekleştirilmesine ***geçiş önlemlerinden*** sadece biri olurdu. Proletaryanın bu tür geçiş önlemlerini ***dayatmak*** istemesi anlamsız olurdu; sosyalizmin zaferi için proletarya, bu geçiş önlemlerinin seçiminde

emekçi ve sömürülen küçük köylülere ***tavizler vermekle*** yükümlüdür, çünkü bunlar sosyalizm davasına ***zarar*** vermeyecektir.

Bunun üzerine bir Sol Sosyal-Devrimci (eğer yanılmıyorsam bu Feofilaktov yoldaştı) bana şu soruyu sordu:

> "Köylülerin Kurucu Meclis'te eşit toprak kullanımı üzerine yasayı uygulamak istedikleri, burjuvazinin köylülere karşı olduğu ve kararın Bolşeviklere bağlı olduğu durumda Bolşevikler ne yapacaklardır?"

Şu yanıtı verdim: İşçi denetiminin uygulanması, bankaların ulusallaştırılmasıyla vs. sosyalizm davasının güvence altına alındığı böyle bir durumda, işçilerin emekçi ve sömürülen köylülerle ittifakı, proletarya partisini köylüler lehine ve burjuvazinin aleyhine oy kullanmakla yükümlendirecektir. Bolşevikler, görüşümce, oylama sırasında özel bir açıklama yapma, hemfikir olmadığı yerlere şerh koyma vs. hakkına sahip olacaktır, fakat böyle bir durumda çekimser oy vermek, ***sosyalizm uğruna mücadelede*** kısmi sorunlarda görüş ayrılıkları nedeniyle müttefiklerine ihanet etmek anlamına gelecektir. Bolşevikler böyle bir durumda köylülere hiçbir zaman ihanet etmeyeceklerdir. İktidar işçi-köylü hükümetinin elinde olduğunda, işçi denetimi uygulamaya konduğunda, bankalar ulusallaştırıldığında, işçi ve köylülerin ***tüm*** ulusal ekonomiyi yöneten, düzenleyen bir Yüksek Ekonomi Organı yaratılmış olduğunda vs., eşit toprak kullanımı ve benzeri önlemler sosyalizme ***hiçbir zaman*** zarar vermeyecektir.

Yanıtım buydu.

1 Aralık (18 Kasım) 1917

II. TÜM-RUSYA KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ KONGRESİ'NDE KONUŞMA[148]

15 (2) ARALIK 1917

Yoldaşlar! Bundan önceki Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi'nde ben, Halk Komiserleri Konseyi üyesi olarak değil, Bolşevik Parti üyesi olarak söz aldım. Şimdi de aynı sıfatla karşınızdayım, çünkü ben, Köylü Temsilcileri Kongresi'nin Bolşevik Parti'nin görüşlerini öğrenmesini önemli görüyorum.

Buraya geldiğimde, son konuşmacının konuşmasının bir bölümünü duydum, bana dönerek, benim sizleri süngüyle dağıtmak istediğimi açıkladı.[149] Yoldaşlar, Rusya artık herhangi birinin yönetebileceği durumu geride bıraktı. Sizler, ordunun silahları özgürlüğü elde etmek için kullanmayı bildiği zamandan beri, asker kaputu giymiş köylülerin, asker kaputu giymemiş köylülerle biraraya gelip anlaşabildiği zamandan beri, halkın iradesini, köylülerin ve işçilerin iradesini bastırabilecek hiçbir iktidarın bulunmadığını biliyorsunuz.

Yoldaşlar! 7 Kasım (25 Ekim) Devrimini nasıl kavradığımızı sizlere söylemek istiyorum. Yoldaşlar! Burada, devrimin yeni bir dalgasının olasılıkla Sovyetler'i silip süpüreceği açıklandı. Ben şunu diyorum: Bu olmayacaktır. Ben Sovyetler'in asla yok olmayacağından eminim. 7 Kasım (25 Ekim) Devrimi bunu kanıtladı. Sovyetler asla

yok olmayacaktır, çünkü Sovyetler ta ilk devrim sırasında 1905'te ortaya çıktılar, Şubat Devrimi'nden sonra da ortaya çıktılar, hem de şu ya da bu kişinin inisiyatifiyle değil, halkın iradesiyle tabandan ortaya çıktılar. Burada sınırlamalardan, formalitelerden söz edilemez, çünkü Sovyetler halkın iradesiyle kurulmuşlardır ve halk, temsilcilerini her an görevden alma olanağına sahiptir. Sovyetler bütün parlamentolardan, Kurucu Meclisler'den daha yücedir *(gürültüler, sesler: "Yalan!")*. Bolşevik Partisi daima şunu açıkladı: en yüksek organ Sovyetlerdir. Bunun bir yalan olduğu söylenemez, çünkü Avrupa'da monarşiyi yıkan devrimler, Kurucu Meclislerin yardımıyla burjuva cumhuriyetler yarattılar. Bizimki gibi bir devrim hiçbir zaman ve hiçbir yerde olmadı. 7 Kasım (25 Ekim) Devrimi'nin sadece bir "Bolşevik Hükümet" getirdiği söyleniyor. Ben, Halk Komiserleri Konseyi'nin sadece Bolşevikler'den oluşmadığına dikkat çekebilirim. Aranızdan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Birinci Kongresi'ni anımsayanların, o zamanlar Bolşeviklerin azınlıkta olduğunu bilmesi gerekir. Fakat şimdi İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri İkinci Kongresi'nde halk —uzlaşma politikasının neye yol açtığına kendi deneyimiyle kanaat getirdikten sonra— çoğunluğu Bolşevik Parti'ye vermiştir. Düşman basın, süngülerin Sovyetler'e yönelebileceğini söyleyerek yaygara kopardığında, buna gülmek zorundayım. Süngüler işçilerin, askerlerin ve köylülerin elindedir ve bu ellerde bulunan süngüler hiçbir zaman Sovyetler'e yönelmeyecektir. Varsın karşı-devrim süngülerini Sovyetler'e yöneltsin, Sovyetlerin ondan korkusu yok.

Kurucu Meclis sorununa geçerken, Kurucu Meclis'in ancak halk kendisini özgürce geliştirdiği ve yeni bir yaşam inşa ettiği zaman yardımcı olabileceğini söylemek zorundayım. Ve sizlere soruyorum: Durum bu mudur?

Hepiniz biliyorsunuz: "İnsan Pazar günü için değil, Pazar günü insan için vardır." Sizler, yoldaşlar, Kurucu Meclis seçimlerinin nasıl yapıldığını biliyorsunuz. Bu en gelişmiş seçim yöntemlerinden biridir, çünkü burada tek tek kişiler değil, Parti temsilcileri seçilir. Bu ileriye doğru atılmış bir adımdır, çünkü devrimi kişiler değil, bir parti yapar.

Kurucu Meclis seçimleri yapılırken, bütünlüklü bir Sosyal-Devrimciler Partisi vardı, Kurucu Meclis'te çoğunluğa sahip olan parti vardı.[150] Şimdi durum bu değil. Belki Bolşeviklerin de aynı şeyi yaptığını söyleyeceksiniz. Hayır, yoldaşlar, bu evrensel bir yasadır. Her zaman ve her yerde, yavaş yavaş ve zorluklar altında halkın iki kampa bölünmesi gerçekleşiyor: haktan yoksun bırakılan, aşağılanan, bütün emekçilerin daha iyi bir geleceği için mücadele edenlerin kampı ve şu ya da bu biçimde çiftlik sahiplerini ve kapitalistleri destekleyenlerin kampı. Seçimler yapıldığında halk kendi iradesini, kendi isteklerini dile getirenleri seçmedi. Bütün Kadetler Partisi'ni halk düşmanı ilan ettiğimizi söylüyorsunuz. Evet bunu yaptık* ve böylece İşçi ve Asker Sovyetleri İkinci Kongresi'nin iradesini ifade ettik. Ve barışın, üç yıl süren korkunç kıyımı durdurmanın eşiğine geldiğimiz bugün, bunun tüm ülkelerin tüm emekçilerinin talebi olduğuna eminiz. Avrupa'da emperyalizmin devrilmesi yavaş ve zorluklarla gerçekleşiyor. Ve şimdi tüm ülkelerin emperyalistleri, halkın güçlü olduğunu ve gücü sayesinde yoluna çıkan herkesi devireceğini görüyorlar. Herhangi biri, işçi ve köylülere karşı, Sovyetler'e karşı bir ayaklanma kışkırtıp, öteki eliyle Kurucu Meclis'in yüksek vekaletini gösterirse biz bunu takmayız. Temmuz'da bize şunu söylediler: "Sizi halk düşmanı ilan edeceğiz." Bunu şöyle yanıtladık: "Bir deneyin!" Keşke burjuva baylar ve yandaşları bunu halka açıkça söylemeyi bir deneselerdi! Fakat bunu yapmadılar, her türlü ima, iftira ve kirli suçlamalardan medet umdular. Burjuvazi içsavaşı başlattığında —bizler bu savaşın tanığıydık— Junker ayaklanmasını örgütledi ve biz galipler, mağluplara merhametli davrandık. Daha da fazlasını yaptık: Onların askeri onurlarına bile dokunmadık. Ve Kurucu Meclis'in toplandığı bugün şunu söylüyoruz: 400 Temsilci toplanır toplanmaz Kurucu Meclis'i açacağız. Kadet komplosunun sürdüğünü, bunların parababaları adına, bencil çıkarları adına, servet adına Sovyetler'e karşı ayaklanma örgütlediklerini görüyoruz ve bunları açıkça halk düşmanı ilan ediyoruz. Yakında barış ko-

* *Bkz. bu ciltte ilerde "Kurucu Meclis ve Kadet Partisi Üyelerinin Tutuklanması Üzerine Konuşma", s. 451. —Red.*

şullarını öğreneceğimiz, ateşkes sağlayacağımız, Toprak Komitesi üyelerinin artık tutuklanmayacağı, çiftlik sahiplerinin topraklarına el konacağı, fabrika ve işletmeler üzerinde denetimin uygulamaya konacağı bugün bize karşı, Sovyetler'e karşı bir komplo örgütlüyorlar. Ve biz onun, Kadetler Partisi'nin bir burjuva partisi olduğunu, halk düşmanları olduğunu ve onlara karşı mücadele edeceğimizi açıklıyoruz.

II. TÜM-RUSYA KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ KONGRESİ'NİN KÖYLÜLÜĞE ÇAĞRI TASLAĞI

İkinci Tüm-Rusya Köylü Kongresi, Rusya'nın tüm uluslarından ve halklarından köylülüğü hararetle, uyuyanları uyandırmak, kararsızları cesaretlendirmek ve bütün dünya önünde, ülkenin her yerinde, her köyde, büyük kentlerin her mahallesinde şu anda —Büyük Rus Devrimi'nin belki de en ciddi ve en sorumlu anında— ciddi sözünü, tayin edici sözünü söylemek için aklın ve iradenin bütün gücünü harekete geçirme, kendi sayısının ve enerjisinin tüm gücünü göstermeye çağırır.

Köylü yoldaşlar! Biz ülkemiz ahalisinin ezici çoğunluğuyuz. Emekçilerin ve sömürülenlerin ana kitlesiyiz. Emekçilerin haklı ve adil taleplerinin, ilk planda toprak talebinin karşılanması için savaşanların ana kitlesiyiz. Gerek çiftlik sahiplerinin, gerekse de kapitalistlerin her türlü baskı ve sömürüsüne karşı savaşanların ana kitlesiyiz.

Köylü yoldaşlar! Biz, Çar'ın ve kapitalistlerin çıkardığı, üç yıldan fazla zamandır süren savaşın insanlıkdışı acılarına ilk planda katlanmak zorunda kalan ordumuzun ana kitlesiyiz. Biz, kendisine zor ama minnet duyulacak ve saygın bir rol düşen: işçilerle birlikte özgürlük için, toprak için, barış için, emekçilerin her türlü baskıdan, her türlü

sömürüden tamamen kurtuluşu için öncü olma rolü düşen ordunun ana kitlesiyiz.

Yoldaşlar! Köylüler! Köylü Temsilcileri tarafından Rusya'nın tüm uluslarından köylülere yapılan çağrımızı inceleyin, bu çağrıyı her köyde, her kulübede okuyun, istisnasız bütün meclislerde, belediye meclislerinde, köylü kuruluşlarında tartışın, bulunduğunuz yerde kesin, acımasız kararlar alın; çünkü ülkemizin kaderi en çok, halkın çoğunluğunun vereceği kararlara, köylülerin vereceği kararlara bağlıdır.

Tehlike saati yaklaşıyor. Son savaşla karşı karşıyayız. Tüm ülke, Cumhuriyetimizin tüm ulusları iki büyük kampa bölünmüş durumda. Bu kamplardan biri çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin, zenginlerin ve uşaklarının, halka emreden yüksek memurlarla bunların dostlarının kampıdır; bu kamp savaş yanlılarının kampıdır.

Diğer kamp işçilerin ve emekçi ve sömürülen köylülerin, yoksul halkın ve dostlarının, sade askerlerin ve barış yanlılarının, barış için kayıtsız şartsız kararlı, cesur, halkı ezenlere karşı acımasız, devrimci bir savaş yanlılarının kampıdır.

Bu iki kamp arasındaki mücadele ülkenin bazı kesimlerinde daha şimdiden doğrudan açık içsavaşa kadar, zenginliğin iktidar olmasını umut eden, Sovyet iktidarını, devlet iktidarını ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri hükümetini yıkmak isteyen bir avuç insana karşı Sovyet ordusunun savaşına kadar şiddetlenmiştir.

Köylü yoldaşlar! Şimdi bir çok şey, bu arada bu içsavaşın durması, Rusya'nın, tüm toprağın emekçilere tazminatsız devrine, sosyalizmin zaferine barışçıl geçişi, sizin ciddi, kesin, kararlı sözünüze bağlıdır. Tek vücut halinde ayağa kalkın köylü yoldaşlar! Sesinizi yükseltin, taleplerinizi ileri sürün, her köyde ***kendi yönergelerinizi*** hazırlayın, sözünüzü dinletebilirsiniz, herkesi sizi dinlemek zorunda bırakabilirsiniz!

Köylü yoldaşlar! Her şeyden önce II. Köylü Kongresi'nin bu Kongre'den ***kopan*** Temsilcilerini kesinlikle mahkûm etmelisiniz. Bölücüleri mahkûm edin! Köylülerin birliğini, emekçi halkın birliğini, köylülerin işçilerle birliğini yıkanları mahkûm edin! Köylülüğün bu

bölücüleri, bu parçalayıcıları, zenginlerin kampına, çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin kampına geçen bu kişiler korkunç bir suç işlemişlerdir. Bu kişiler kendilerine sağ kanattan ve Merkez'den "Sosyal-Devrimciler" diyorlar, Avksentyev ve Çernov yandaşları diyorlar. Bunlar Sosyal-Devrimcilerin bütün öğretilere, programına ihanet ettiler. Bunlar sosyalizm düşmanlarının, devrimi boğazlayanların safına geçtiler. Bunlar Sosyal-Devrimcilerin öğreti, program ve taleplerini sadakatle koruyanlarla, emekçi köylülüğün çıkarlarına sadık kalmış olan "Sol Sosyal-Devrimci Enternasyonalistler" Partisi ile ipleri kopardılar. Bunlar, bu Avksentyev ve Çernov yanlıları II. Köylü Kongresi'ni terkettiler ve köylülerin çoğunluk kararına boyun eğmeyi reddettiler, çünkü bunlar köylülere karşı zenginlerin ve kapitalistlerin iradesini hayata geçirmek, bunlar barış davasına engel olmak, tüm toprağın derhal tazminatsız olarak emekçi halkın eline geçmesini engellemek, Avksentyev, Çernov, Maslov ve ortaklarının köylüler için uğursuz politikasını kurtarmak istiyorlar.

Köylülüğün davasına ihanet eden bu kişileri mahkûm edin! Bu kişileri mahkûm ederek, yalpalayan ve cesaretsiz birçok kişiyi kurtaracaksınız, Rusya'yı anlamsız içsavaş girişimlerinden kurtaracaksınız. Bu girişimler anlamsızdır, çünkü sadece, boş yere oluk gibi kan akmasına yol açacak, fakat hiçbir şeyi değiştirmeyecektir, dünyada hiçbir şey, işçilerin, askerlerin ve köylülerin ittifakla aldıkları kararı, II. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Kongresi'nin ve II. Köylü Temsilcileri Kongresi'nin kararını sarsamayacaktır.

Köylülüğün davasının bu hainlerini mahkûm edin. Her köy bu iki Kongre'nin, İşçi, Asker ve Köylü Sovyetleri Kongrelerinin kararlarına güvenini ifade etsin. Her köy, Kurucu Meclis ya da Köylü Sovyetleri ve köylü kuruluşlarından, bu kararları tamamen onayladıklarını açıkça belirtmeyen ve faaliyetiyle bunu kanıtlamamış olan Sosyal-Devrimciler Partisi üyelerini ***görevden alsın.***

Köylü yoldaşlar! Hepiniz, II. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'nin ve II. Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin kararlarına karşı olanların, köylülerin temsilcisi olarak

Kurucu Meclis'e ancak *hileyle* girebileceklerini ve girdiklerini biliyorsunuz. Kendilerine sık sık "Sosyal-Devrimci" diyen bu kişiler, gerçekte köylüleri aldattılar. Köylüler, Avksentyev, Çernov ve Maslov'un politikası üzerine gerçeği henüz bilmiyorlardı, çiftlik sahiplerine taviz, kapitalistlerle uzlaşma, köylülerin yerel Toprak Komitesi üyelerinin tutuklanması politikası üzerine gerçeği bilmiyorlardı.[151] Bu Avksentyev, Maslov, Çernov köylüleri aldattılar, çünkü Sosyal-Devrimciler Partisi'nin genel aday listeleri 30 (17) Ekim'de kesinleşmişti, oysa tüm Rusya ancak 30 Ekim'den *sonra* gerçeği öğrendi.

II. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi, 7 ve 8 Kasım'da (25 ve 26 Ekim) tüm Rusya önünde gerçeği açığa çıkardı. Sonra bu gerçeği, ilk kez aşağılık gizli anlaşmaları açıklayan, ilk kez barış için gerçekten devrimci mücadeleye girişen, ilk kez *gerçekten* bu mücadelenin nasıl yürütülmesi gerektiğini gösteren ve şimdiden bir cephede ateşkes sağlamayı başaran Sovyet iktidarı, Sovyet Hükümeti açığa çıkardı.

Bu gerçeği, Toprak Kararnamesi'ni çıkarıp, böylece kayıtsız şartsız köylülerden yana tavır alarak, kırda köylülerin sınırsız iktidarını dışarıdan her türlü engelleme olasılığını ortadan kaldıran Sovyet Hükümeti açığa çıkardı.

Bu gerçeği, Avksentyev ve Çernov'un Yürütme Komitesi'nin* aşağılık rolünü, köylülüğün özel, ayrıntılı bir kararında[152] teşhir eden II. Köylü Kongresi açığa çıkardı. Kongre 21 (8) Aralık'ta sona eriyor ve 13 Aralık'ta (30 Kasım) başlamıştır.

Görüyorsunuz, köylü yoldaşlar, 30 (17) Ekim'de aday listelerinin hazırlanması sırasında ve 25 (12) Kasım'da Kurucu Meclis seçimleri sırasında köylülük, toprak ve barış hakkında gerçeği *henüz* bilmiyordu, dostlarını düşmanlarından, kuzu postuna bürünmüş kurtlardan *henüz* ayırabilecek durumda değildi. Görüyorsunuz, II. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'nin ve II. Köylü Temsilci-

* *Köylü Temsilcileri Konseyi Merkez Yürütme Komitesi kastedilmektedir; bu komite, bu temsilcilerin II. Kongresi'ne kadar varlığını sürdürdü. —Red.*

leri Kongresi'nin kararlarına karşı çıkan Sosyal-Devrimciler, ***ancak hileyle*** köylüler adına konuşabilirler.

Bu hile yüzünden kan dökülmesine izin vermeyin köylü yoldaşlar! Köylü Temsilcileri II. Kongresi'ni terkedenlere karşı protesto sesinizi yükseltin. Her ilde, her kazada, her nahiyede, her köyde yönergeler kararlaştırın, Kongre'yi terkedenleri protesto edin, bu Kongrelerin kararlarını kabul ***etmediklerini*** açıklayan Kurucu Meclis'teki yerel Köylü Temsilcilerinin ***adlarını açıklayın,*** bu Temsilcilerin Kurucu Meclis'ten ***istifa etmelerini talep edin,*** çünkü bunlar ancak halkı aldatarak kendilerine halkın seçilmiş temsilcisi süsü verebilirler.

Köylü yoldaşlar! Kurucu Meclis halkın iradesini dile getirmelidir. Köylü Temsilcileri II. Kongresi'ni terkedenler, onun iradesini ihlal edip köylülüğü bölenler, köylülerden zenginlerin safına geçenler, halkın seçilmiş temsilcisi değil, bir haindir, Kurucu Meclis'te ona yer yoktur. Bunlar barış, emekçilere toprak değil, zenginlerin Sovyet iktidarına karşı anlamsız ve caniyane öfkesini getirirler. Halk bu hileye göz yummayacaktır. Halk, iradesinin ihlal edilmesine göz yummayacaktır. Halk, Sovyet iktidarını zenginlerin yararına gözden çıkarmayacaktır. Halk, kendi eline almış olduğu ***barış*** davasının, ***toprağın*** derhal, tamamen, tazminatsız emekçilere devredilmesi davasının zenginler tarafından paramparça edilmesine izin vermeyecektir.

Tüm ülke için sadece iki çıkar yol var:

Ya Sovyet iktidarına karşı Kaledinlerin, Kadetlerin, Kornilovların (ve bunların gizli yandaşları Avksentyev, Çernov, Maslov'un) içsavaşı; kanlı bir savaş, failleri için umutsuz bir savaş, Sovyetlerin elinden iktidarı alamayacak, sadece daha büyük öfke, daha çok kurban, daha çok kan akıtma, dev sosyalist dönüşüm için daha büyük bir gecikme ve tahıl yoksunu iller için daha çok açlık getirecek bir savaş.

Ya da herkes için apaçık olan, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri II. Tüm-Rusya Kongresi ve Köylü Temsilcileri II. Kongresi'nin kararlarına karşı olanların, köylülerin temsilcileri olarak Kurucu Meclis'e ancak hileyle girebildikleri ve o nedenle bu Temsilcilerin ***yeni*** bir seçimden geçmek zorunda oldukları gerçeğini dürüstçe kabul etmek.

Üçüncü bir yol yoktur. Ya zenginler, Avksentyev, Çernov, Maslov yandaşları kanlı biçimde yokedilecektir, ya da bunlar Kurucu Meclis'te, köylüler adına iki Sovyetler Kongresi'nin, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri II. Tüm-Rusya Kongresi ve Köylü Temsilcileri II. Kongresi'nin kararlarına karşı çıkar çıkmaz, Kurucu Meclis'teki Köylü Temsilcileri için yeniden seçim yapılmasını kabul edeceklerdir.

Köylü yoldaşlar, söz sizin!

Tayin edici sözü siz söyleyeceksiniz!

Tüm köylülerin kararlı sözüyle, ***her köydeki tüm köylülerin yönergeleriyle,*** tüm ülkede, Rusya'nın bütün ulusları arasında barışı tesis edebilir, içsavaşa son verebilir, hileyle oluşmamış doğru, gerçek bir Kurucu Meclis'i güvence altına alabilir, adil bir barışla savaşa son verilmesini hızlandırıp kolaylaştırabilir, tüm toprak ve arazinin emekçilere devrini, köylülerin işçilerle ittifakını pekiştirebilir ve sosyalizmin zaferini hızlandırabilirsiniz.

Tayin edici sözü siz söyleyeceksiniz, köylü yoldaşlar. Yaşasın toprağın emekçilere devri! Yaşasın barış! Yaşasın sosyalizm!

Köylü Temsilcileri
İkinci Tüm-Rusya
Kongresi

19–20 (6–7) Aralık 1917

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİ OTURUMU'NDA KURUCU MECLİS ÜZERİNE VE KADET PARTİSİ ÜYELERİNİN TUTUKLANMASI ÜZERİNE KONUŞMA[153]

14 (1) ARALIK 1917

Tutanak Notları

Kurucu Meclis, içsavaşa kadar şiddetlenmiş sınıf mücadelesiyle bağıntısız değerlendirildiğinde, halkın iradesini daha mükemmel biçimde ifade eden bir başka kurum daha olmamıştır. Fakat hayal dünyasında dolaşmak olmaz. Kurucu Meclis içsavaş koşullarında faaliyet göstermek zorundadır. İçsavaşı Kaledin etrafında toplanan burjuva unsurlar başlattı.

Moskova'daki ayaklanmayı uzatma girişiminden sonra, Kerenski'nin, Petersburg üstüne askeri birlikler gönderme yönündeki başarısız girişiminden sonra, ordudaki subaylar heyetinin karşı-devrimci zirvelerini örgütleme semeresiz girişiminden sonra, şimdi de Don bölgesinde bir ayaklanma örgütlemeye çalışıyorlar. Bu girişimin hiçbir şansı yoktur, çünkü emekçi Kazaklar Kaledincilere karşıdır.

Kadet Partisi'nin kovuşturulduğu suçlamasına yanıt olarak Lenin şunu açıkladı: Sınıf mücadelesi siyasi hasımdan ayrılamaz. Kadet Partisi'nin güçlü bir grup olmadığı söylendiğinde yalan söylenmiş olur. Kadet Partisi Merkez Komitesi burjuva sınıfının siyasi genelkurmayıdır. Kadetler tüm mülk sahibi sınıfları kendi içinde eritmiş, Kadetlerden daha sağda duran unsurlar onlarla kaynaşmıştır. Bunların hepsi Kadet Partisi'ni destekliyor.

Kurucu Meclis'i planlandığı gibi toplantıya çağırmamız öneriliyor. Hayır, lütfen kusura bakmayın. O halka karşı planlanmıştı. Biz devrimi, Kurucu Meclis'in halka karşı kullanılmaması güvence altında olsun, bu güvence hükümetin elinde kalsın diye yaptık. Kararnamemizde, Kurucu Meclis'in ne zaman toplantıya çağrılacağı açık ve net olarak ifade edilmiştir. Bu kararnamede bu soruya tam bir yanıt verdik. İçimizden geçenleri okuma iddiasından vazgeçin, gizleyecek hiçbir şeyimiz yok. 400 Temsilci gelir gelmez Kurucu Meclis'i açacağız dedik. Seçimlerin saptanan tarihten daha sonra yapılmış olması bizim suçumuz değil. Bazı yerlerde bizzat Sovyetler seçimler için daha geç bir tarih saptadılar. Seçim tarihlerinin farklı oluşu nedeniyle, Kurucu Meclis'in toplanabilmesi için yeterli olan Temsilci sayısını saptamak gerekiyordu. Yasada bu sayının saptanmamış olmasından, Kurucu Meclis'i herhangi bir Temsilci sayısıyla toplamak için yararlanmaya çalıştılar. Buna izin veren bir hükümetin hali ne olurdu? Kurucu Meclis'in toplanmasının doğru toplanmış olarak sayılabilmesi için kaç Temsilcinin hazır bulunması gerektiğini belirlemekle Sovyet iktidarı doğru davranmıştır. Sovyet iktidarı bunu yapmıştır. Bununla hemfikir olmayan, kararnameyi eleştirsin. Eleştiri yerine imalar, genel tahminler duyduğumuzda, bunları reddediyoruz.

Devrimci sınıf direnen mülk sahibi sınıflara karşı mücadele yürüttüğünde, bu direnişi bastırmak zorundadır; ve biz mülk sahiplerinin direnişini, onların eskiden proletaryayı bastırmakta kullandıkları tüm yöntemlerle bastıracağız —başka yöntemler henüz keşfedilmemiştir.

Burjuvaziyi tecrit etmek gerektiğini açıkladınız. Fakat biçimsel demokratik şiarın, Kurucu Meclis şiarının arkasına gizlenen Kadetler

fiili olarak içsavaşı başlatıyorlar. "Hem Kurucu Meclis'te oturmak, hem de içsavaşı örgütlemek istiyoruz" diyorlar; sizler ise buna tecrit etme üzerine laflarla yanıt veriyorsunuz.

Biz, salt formaliteleri ihlal eden kişileri kovuşturmuyoruz, siyasi bir partiye karşı doğrudan siyasi bir dava açıyoruz. Fransız devrimcileri de böyle davranmışlardı. Kimi seçtiklerini bilmeden seçen köylülere yanıtımız budur. Halk, Kurucu Meclis'in Kerenski'nin istediği gibi toplanmayacağını bilmelidir. Biz görevden alma hakkını yürürlüğe soktuk[154] ve Kurucu Meclis burjuvazinin planladığı gibi olmayacaktır. Şimdi, Kurucu Meclis'in toplanmasından birkaç gün önce burjuvazi içsavaşı örgütlüyor ve sabotajları tırmandırıyor; böylece ateşkesi ihlal ediyor. Biçimsel şiarlara kanmayacağız. Kurucu Meclis'te oturmak ve aynı zamanda içsavaşı örgütlemek istiyorlar. Kadet Partisi'ne açtığımız dava gerçekten incelensin, Kadet Partisi'nin içsavaşın, ülkeyi bir kan gölüne çevirecek mutlak umutsuz bir içsavaşın genelkurmayı olmadığı kanıtlansın ... Steinberg yoldaş bunu kanıtlamaya uğraşmadı. Kadetlerin Kornilov'la ilişkisi üzerine ortaya çıkan her şeyi unuttu: bu bağıntıyı biz değil, politik hasmımız olan Çernov açığa çıkardı.[155] Bize küçük hırsızları yakalamamız öneriliyor. Biz, tüm bir sınıfın genelkurmayına karşı açılan siyasi davayı, tek tek kişilerin kovuşturulmasının ardına gizlemeyeceğiz...

Lenin devamla, Bolşeviklerin de hakeza halk düşmanı ilan edildikleri itirazını ele alıyor. Bizi halk düşmanı ilan etmekle tehdit ettiler, fakat bunu yapmadılar. Bunu yapmayı göze alamadılar. O zaman onlara şunu söyledik: "Eğer yapabilecek durumdaysanız, bir deneyin. Halka, Bolşevik Parti'nin Parti olarak, eğilim olarak halk düşmanı olduğunu söylemeyi deneyin..." Bunu yapmayı göze alamadılar, tek tek kişileri seçip iftira yağdırmaya başladılar. Onlara şunu söyledik. Bizi halk düşmanı ilan edemezsiniz, Bolşeviklere karşı ilkesel bir itirazın gölgesine bile sahip değilsiniz, sadece iftiralar yayabilirsiniz. Kadet Partisi'ne karşı açtığımız dava politik mücadelenin küçük yöntemlerine son veriyor. Biz halka gerçeği söyleyeceğiz. Biz halka, çıkarlarının, demokratik bir kurumun çıkarlarından daha üstün olduğunu söyleyece-

ğiz. Halkın çıkarlarını biçimsel demokrasiye tabi kılan eski önyargılara geri dönmemeliyiz. Kadetler haykırıyorlar: "Tüm İktidar Kurucu Meclis'e!" Gerçekte ise bunun anlamı onların dilinde şudur: "Tüm İktidar Kaledin'e!" Bunu halka söylemek gerekir, ve halk bize hak verecektir.

F. E. CERJİNSKİ'YE MEKTUP[156]

Cerjinski yoldaşa

Sabotörlere ve karşı-devrimcilere karşı mücadelede alınacak önlemler üzerine bugünkü raporunuza ilişkin.

Şöyle bir kararname çıkarmak mümkün olmaz mı:

Karşı-devrimciler ve sabotörlere karşı mücadele üzerine.

Burjuvazi, çiftlik sahipleri ve tüm zengin sınıflar, işçilerin, emekçi ve sömürülen kitlelerin çıkarlarını güvence altına alacak devrimi yıkmak için çılgınca çabalar sarfediyorlar.

Burjuvazi en kötü suçu işlemeye hazır, toplumun ayaktakımını ve düşkün unsurları satın alıp pogromlar kışkırtıyor. Burjuvazinin yandaşları, özellikle de yüksek dereceli memurlar, banka memurları çevrelerinden vs. olanları, sosyalist dönüşümü hayata geçirmek için Hükümetin aldığı önlemleri baltalamak amacıyla çalışmayı sabote ediyor, grevler örgütlüyorlar. Hatta işi, milyonlarca insanı açlıkla tehdit eden, iaşe organlarının çalışmasını sabote etmeye kadar vardırıyorlar.

Karşı-devrimcilere ve sabotörlere karşı mücadelede olağanüstü önlemler gereklidir. Bu gereklilikten hareket eden Halk Komiserleri Konseyi şunları kararlaştırır:

1) Zengin sınıflara mensup kişiler (yani ayda 500 ruble ve daha fazla gelire, kentte gayrimenkule, hisse senetlerine ve 1000 rubleden fazla nakit paraya sahip olanlar), aynı şekilde bankaların, anonim şirketlerin, devlet ve kamu kuruluşlarının hizmetlileri, gelirleri, görev yerleri ve görevleri üzerine açıklamaları açık adresini yazıp kendi eliy-

le imzalayarak üç nüsha halinde üç gün içinde Ev Komiteleri'ne vermekle yükümlüdürler.

2) Ev Komiteleri bu açıklamayı imzalarıyla onaylar, bir nüshası kendilerinde kalır ve diğer iki nüshayı kent yönetimine ve İçişleri Halk Komiserliği'ne (Adresi:) teslim ederler.

3) Bu yasayı ihlal etme suçu işleyen (yani bildirimde bulunmayan, ya da yanlış bildirimde bulunan) kişiler, ayrıca bu bildirimlerin muhafaza edilmesi, toplanması ve yukarıda sözü edilen kurumlara iletilmesine ilişkin kuralları uygulamayan Ev Komitesi üyeleri, suçun derecesine göre, her defa için 5000 ruble, bir yıl hapis ya da cepheye gönderilme cezasına çarptırılırlar.

4) Çalışmayı sabote etme suçunu işleyen ya da bankalarda, devlet ve kamu kurumlarında, anonim şirketlerde, demiryollarında vs. çalışmayı reddedenler aynı cezaya tabidir.

5) Genel çalışma yükümlülüğünü yürürlüğe koymanın ilk adımı olarak, 1. Maddede sayılan kişilerin, birinci olarak, yukarıda sözü edilen bildirimin Ev Komitesi ve amirleri ya da seçilmiş organlarca (Fabrika Sovyetleri, İaşe Komiteleri, Demiryolcu Komiteleri, Hizmetli Birlikleri vs.) onaylanmış bir nüshasını daima yanlarında bulundurmakla yükümlü oldukları emrolunur. Bu onama belgesinde, ilgili kişinin hangi toplumsal hizmeti ya da işi gördüğü, bir ailenin yanında o ailenin çalışamayacak durumdaki bir üyesi olarak yaşayıp yaşamadığı vs. yer alır.

6) İkinci olarak bu kişiler, bu yasanın çıktığı günden itibaren bir hafta içinde bir çalışma ve tüketim defteri (bu defterin bir örneği ektedir) temin etmekle yükümlüdürler; bu deftere her hafta gelirleri ve giderleri ve ilgili kişinin toplumsal hizmet gördüğü komite ve kurumların onayı işlenir.

7) 1. Maddede sayılan koşulların kapsamına girmeyen kişiler, gelirleri ve çalıştıkları yere ilişkin bir bildirimi bir nüsha halinde Ev Komiteleri'ne verirler ve bu bildirimin Ev Komitesi tarafından onaylanmış bir kopyasını daima yanlarında bulundurmakla yükümlüdürler.

19–20 (6–7) Aralık 1917

ULUSAL EKONOMİNİN TOPLUMSALLAŞTIRILMASI ÜZERİNE BİR KARARNAME TASLAĞI[157]

Spekülasyonun, kapitalistlerin ve memurların sabotajlarının ve aynı zamanda genel çöküntünün yol açtığı gıda maddeleri tedarikindeki kritik durum, açlık tehlikesi, bu kötülüğe karşı mücadelede olağanüstü devrimci önlemlere başvurulmasını zorunlu kılmaktadır.

Devletin tüm vatandaşlarının ve ilk planda da tüm emekçi sınıfların, kendi İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri önderliğinde derhal, dört bir yandan, hiçbir şeyden korkmaksızın ve en devrimci yoldan bu mücadeleye girişmeleri ve ülkede doğru bir ekonomik yaşam kurabilmeleri için şu kararlar alınır.

BANKALARIN ULUSALLAŞTIRILMASININ UYGULAMAYA KONMASI ÜZERİNE BİR KARARNAME TASLAĞI VE BUNUNLA BAĞINTILI ZORUNLU ÖNLEMLER

1) Tüm anonim şirketler devlet malı ilan edilir.

2) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyeleri ve müdürleri, hake-

za zengin sınıflara mensup tüm hissedarları (yani 5000 rublenin üzerinde mülkü olan ya da aylık geliri 500 rublenin üzerinde olanlar) şirketin işlerini tam bir düzen içinde sürdürmek, işçi denetimi üzerine yasaya uymak, bütün hisse senetlerini devlet bankasına ibraz etmek ve yerel İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne her hafta faaliyetleri üzerine raporu sunmakla yükümlüdürler.

3) Devletin iç ve dış borçları fesholunur (iptal olunur).

4) Değerli kağıtların ya da her türlü hisse senetlerinin küçük sahiplerinin, yani nüfusun emekçi sınıflarına mensup kişilerin çıkarları tamamen güvence altına alınır.

5) Genel çalışma yükümlülüğü uygulamaya konur: 16–55 yaş arası kadın-erkek tüm vatandaşlar, yerel İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri ya da Sovyet iktidarının başka organları tarafından emredilen işleri yapmakla yükümlüdürler.

6) Genel çalışma yükümlülüğünü uygulamaya koymanın ilk adımı olarak, zengin sınıfların mensuplarının (bkz. Madde 2) bir çalışma ve tüketim defteri ya da bir bütçe ve çalışma defteri edinmek ve kayıtları doğru biçimde tutmakla yükümlü oldukları emrolunur; bu defter, her hafta, üstlenilen her işin uygulanışı hakkında not düşülmesi için ilgili işçi örgütlerine ya da yerel Sovyetlere ve bunların organlarına sunulur.

7) Gerek gıda maddelerinin, gerekse de diğer gerekli ürünlerin doğru kaydedilmesi ve dağıtılması amacıyla tüm vatandaşlar bir tüketim kooperatifine katılmakla yükümlüdürler. Gıda Maddesi İdareleri, İaşe Komisyonları ve benzer örgütler, aynı şekilde Demiryolcular ve Nakliyat İşçileri Birlikleri, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin yönetimi altında, bu yasanın uygulanmasını denetlerler. Zengin sınıfların mensupları, özellikle, Sovyetlerin kendilerine göstereceği tüketim kooperatiflerinin örgütlenmesi ve idaresi işlerini yerine getirmekle yükümlüdürler.

8) Demiryolu İşçileri ve Hizmetlileri Birlikleri, vakit geçirmeksizin, nakliyat işlerinin daha iyi yürümesi, özellikle de gıda maddesi, yakıt ve acilen ihtiyaç duyulan diğer maddelerin sevki için ***olağanüstü***

önlemler hazırlamak ve uygulamakla yükümlüdürler. Burada özellikle İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin ve sonra da onların ve Yüksek Ekonomi Konseyi'nin yetki verdiği kurumların siparişleri dikkate alınmalıdır. Aynı şekilde, yerel Sovyetler'le birlikte çalışan Demiryolcu Birlikleri, en enerjik biçimde ve devrimci önlemler almaktan çekinmeden, karaborsacılıkla mücadele etmek ve tüm spekülatörleri acımasızca kovuşturmakla yükümlendirilir.

9) İşçi örgütleri, hizmetli birlikleri ve yerel Sovyetler, tatil edilen ya da seferberliği kaldırılan ya da işi olmayan şirketleri vakit geçirmeksizin yararlı çalışmaya ve gerekli ürünlerin üretimine dönüştürüp, sipariş, hammadde ve yakıt bulmakla yükümlüdürler. Bu faaliyeti asla ertelememesi ve aynı zamanda, yukarıdan özel talimat gelmesini beklemeden kırsal ürünlerin kentsel ürünlerle mübadelesini örgütlemesi gereken yerel sendika birlikleri ve Sovyetler, çalışmalarında Yüksek Ulusal Ekonomi Konseyi'nin emir ve talimatlarına sıkı sıkıya uymakla yükümlüdürler.

10) Zengin sınıfların mensupları, tüm paralarını devlet bankası ve şubelerinde ya da tasarruf sandıklarında bırakmakla yükümlüdürler ve kendi ihtiyaçları için haftada 100 – 125 rubleden fazla (yerel Sovyetler'in kararına göre) çekemezler. Bu kişilere üretim ve ticaret amacıyla para, ancak işçi denetimi organlarının yazılı onayıyla verilir.

Bu yasanın gerçekten uygulanmasını denetlemek için, bugün geçerli olan para simgelerinin başkalarıyla değiştirilmesi üzerine kararnameler çıkarılacaktır; devleti ve halkı dolandırma suçu işleyenler, bütün mülklerine el konarak cezalandırılır.

11) Bu yasayı ihlal edenler, sabotörler ve grevci memurlar ve hakeza spekülatörler aynı cezaya ve hapis, cepheye gönderme ya da zorunlu çalışmaya tabi tutulurlar. Yerel Sovyetler ve bunların bünyesindeki kurumlar, vakit geçirmeksizin, halkın bu gerçek düşmanlarına karşı mücadelede en şiddetli devrimci önlemleri hazırlamakla yükümlüdürler.

12) Sendikalar ve emekçilerin diğer örgütleri, yerel Sovyetler'le birlikte, en güvenilir ve Parti ve diğer örgütler tarafından tavsiye edi-

len kişileri de yanına çekerek, bu yasanın uygulanmasını denetleyecek, çalışmanın nicelik ve niteliğini inceleyecek ve bu yasayı ihlal etme ya da bu yasaya yan çizme suçunu işleyen herkesin devrimci mahkemeye sevkedilmesini sağlayacak hareketli denetçi grupları örgütlerler.

Aralık 1917

TÜKETİM KOMÜNLERİ ÜZERİNE BİR KARARNAME TASLAĞI

Kapitalistlerin ganimeti paylaşma mücadelesinin neden olduğu savaş eşi görülmedik bir yıkıma yolaçtı. Canice spekülasyon ve kâr hırsı, özellikle zengin sınıflar arasında, bu yıkımı daha da şiddetlendirdi, yüzbinlerce ve milyonlarca insanın başına açlık ve işsizlik acısını sardı. Açları desteklemek ve spekülatörlere karşı amansızca mücadele etmek için olağanüstü önlemlerin gerekliliği, İşçi-Köylü Hükümeti'ni, şu kararları Rusya Cumhuriyeti'nin yasası olarak yayınlamaya sevketmiştir:

Tüm vatandaşlar (bir köy, bir nahiye, bir mahalle, bir yerleşim merkezini ya da bir caddeyi, bir caddeyi vs. kapsayan) bir yerel tüketim kooperatifine mensup olmalıdır.

Ailelerin tüketim kooperatifleri halinde birleşmeleri, sadece bir sınırlamayla, her tüketim kooperatifindeki ailelerin en az üçte ikisinin yoksul sınıflara (yani, işçiler, ücretli işçi çalıştırmayan köylüler vs.) mensup olması koşuluyla serbesttir.

Her tüketim kooperatifi ürünlerin alımı ve dağıtımı dışında yerel ürünlerin satışını da yapar. Tüketim kooperatiflerinin yönetim kurulları ***İaşe Komisyonları*** oluştururlar ve ilgili İaşe Komisyonu'nun yazılı onayı olmadan hiçbir ürün sevkiyatına izin verilmez.

Mevcut tüketim kooperatifleri ulusallaştırılır, bunlar ilgili yörenin tüm nüfusunu üye almakla yükümlüdürler.

Özel kişiler sadece yerel depolarda değil, merkez depolarda da mal satınalabilirler, fakat bu konuda yerel tüketim koperatiflerinin defterlerine kayıt düşülür.

İaşe Komisyonları'nın izni olmadan mal alım-satımı ve sevkiyatı, suçu işleyenin tüm mülküne el konması ve altı aydan az olmamak üzere hapis ve zorunlu çalışmayla cezalandırılır.

Ürünlerin sevkiyatı ve alım-satımı üzerine onay belgeleri iki nüsha halinde hazırlanır ve ilgili İaşe Komisyonu'nun en az üç yönetim kurulu üyesi tarafından imzalanır; nüshalardan biri yönetim kurulu dosyasına konur.

Her onay belgesinde malın hangi tüketim kooperatifinden gönderildiği ve hangi tüketim kooperatifine teslim edileceği belirtilir.

Telgraf daireleri İaşe Komisyonları'nın telgraflarına öncelik verirler.

Tüm İaşe Komisyonları yerel İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin denetimi altında ve onun talimatları doğrultusunda çalışırlar.

Herkes, mensubu olduğu tüketim kooperatifi aracılığıyla, yurtdışından mal ithaline getirilebilecek sınırlamalar dışında herhangi bir sınırlama olmadan, her istediği malı satın alma hakkına sahiptir.

Pazar için üretilen ürünler, yerel İaşe Komisyonları'na, sabit fiyatların yasayla saptandığı durumlar dışında, serbest fiyatla teslim edilir. Ürünlerin karşılığında ödenecek paralar, sahibinin hesabına Halk Bankası'nın yerel (köy, kasaba, kent, fabrika vs.) şubesine havale edilir.

Her İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyeti, tüketim kooperatiflerinin (İaşe Komisyonları'nın) örgütlenmesinde ve bunların hesaplarının ve bütün faaliyetlerinin denetlenmesinde halkı desteklemek üzere denetçi, müfettiş ve eğitimciler grubu oluşturmakla yükümlüdür.

İaşe Komisyonları'nın defter tutmaları ve yazışmaları üzerine ayrıca bir kararname çıkarılacaktır.

7–10 Ocak 1918 (25–28 Aralık 1917)

KURUCU MECLİS ÜZERİNE TEZLER[158]

1) Bir Kurucu Meclis toplama talebi tamamen haklı olarak devrimci sosyal-demokrasinin programında yer alıyordu, çünkü burjuva cumhuriyette Kurucu Meclis demokrasinin en yüksek biçimidir ve çünkü Kerenski yönetimindeki emperyalist cumhuriyet, parlamento oluşurken, bir dizi demokrasi ihlaliyle seçimlerde hile hazırlığı yapıyordu.

2) Devrimci sosyal-demokrasi bir Kurucu Meclis toplanması talebini ileri sürerken, 1917 Devrimi'nin başlangıcından bu yana Sovyetler cumhuriyetinin, demokrasinin, Kurucu Meclis'li sıradan bir cumhuriyetten daha yüksek bir biçimi olduğunu sık sık vurgulamıştır.

3) Burjuva sisteminden sosyalist sisteme geçiş için, proletarya diktatörlüğü için, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri cumhuriyeti sadece demokratik kurumların daha yüksek bir biçimi değil (olağan burjuva cumhuriyetle ve onun zirvesi olarak Kurucu Meclis'le karşılaştırıldığında), aynı zamanda sosyalizme en acısız geçişi güvence altına alabilecek durumda olan biricik biçimdir de.

4) Devrimimizde Kurucu Meclis'in, 1917 Ekim sonunda (ortasında) sunulan aday listeleri temelinde toplantıya çağrılması, bu Kurucu Meclis seçimlerinde genelde halkın ve özelde de emekçi kitlelerin ira-

desini doğru biçimde dile getirmeyi imkânsız kılan koşullar altında gerçekleşmektedir.

5) Birincisi, nisbi seçim sistemi halkın gerçek iradesini ancak, partilerin aday listeleri, halkın gerçekten de bu listelerde yansımasını bulan parti gruplaşmalarına bölünmesine uygun olduğunda ifade eder. Oysa bizde bilindiği gibi, Mayıs'tan Kasım'a (Ekim'e) kadar halk içinde, özellikle de köylülük arasında en fazla taraftarı olan parti, Sosyal-Devrimciler Partisi, 1917 Ekim sonunda (ortasında) ortak aday listeleri hazırladı; fakat Kurucu Meclis seçimlerinden sonra, Kurucu Meclis toplanmadan bölündü.

Dolayısıyla seçmenlerin ana kütlesinin iradesiyle, Kurucu Meclis'e seçilenlerin bileşimi arasında biçimsel bir uyumluluk bile yoktur ve olamaz.

6) İkincisi, bir yandan halkın ve özellikle emekçi sınıfların iradesi ile, diğer yandan Kurucu Meclis bileşimi arasında daha da önemli, hem de biçimsel, hukuki değil, toplumsal-ekonomik, sınıflarla bağıntılı bir orantısızlık nedeni vardır; bu neden, seçimlerin, halkın ezici çoğunluğunun, 7 Kasım (25 Ekim) 1917'de, yani Kurucu Meclis aday listeleri sunulduktan sonra başlamış olan Ekim Devrimi'nin, bu Sovyet Devrimi'nin, bu proleter-köylü devriminin tüm kapsam ve önemini kavrayamadığı bir dönemde gerçekleşmiş olmasıdır.

7) Sovyetler için iktidarı ele geçiren, politik egemenliği burjuvazinin elinden koparıp alan ve yoksul köylülüğe veren Ekim Devrimi, gözlerimizin önünde gelişiminin mantıki aşamalarından geçiyor.

8) Bu devrim, başkentte 6–7 Kasım'daki (24–25 Ekim) zaferle, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin, proleterlerin bu öncüsünün ve köylülüğün en hareketli kesiminin İkinci Tüm-Rusya Kongresi üstünlüğü Bolşeviklere verip onları iktidara getirdiğinde başladı.

9) Devrim daha sonra Kasım ve Aralık süresince ordu ve köylülüğün tüm kitlesini etkisi altına aldı ve herşeyden önce, devrimin miyadını doldurmuş uzlaşmacı aşamasını, proleter değil, burjuva aşamasını temsil eden ve bu nedenle de derinden heyecana kapılmış, büyük halk kitlelerinin saldırısıyla kaçınılmaz biçimde sahneden çekilmek zorun-

da kalan eski çatı örgütlerinin (Ordu Komiteleri[159], Eyalet Köylü Komiteleri, Tüm-Rusya Köylü Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi vs.) görevden alınması ve yeniden seçilmesinde ifadesini buldu.

10) Sömürülen kitlelerin, kendi örgütlerinin yönetici organlarını yeniden oluşturmaya yönelik bu büyük hareketi, bugün de, 1917 Aralık sonunda (ortasında) henüz son bulmamıştır ve henüz sona ermemiş olan Demiryolcular Kongresi[160] bu hareketin aşamalarından biridir.

11) Yani Rusya'da sınıf güçlerinin sınıf mücadelesindeki gruplaşması, gerçekte, Kasım ve Aralık 1917'de, 1917 Ekim sonunda (ortasında) partilerin Kurucu Meclis aday listelerinde ifadesini bulmuş olandan ilke olarak farklıdır.

12) Ukrayna'daki (kısmen de Finlandiya, Beyaz Rusya ve Kafkasya'daki[161]) son olaylar da aynı şekilde, bir yandan Ukrayna Radası'nın, Finlandiya Diyet Meclisi'nin vs. burjuva milliyetçiliği ile, diğer yandan bu ulusal cumhuriyetlerin her birindeki Sovyet iktidarı arasındaki, proleter-köylü devrimi arasındaki mücadele süreci içinde cereyan eden sınıf güçlerinin yeni gruplaşmasını göstermektedir.

13) Son olarak, Kadetlerin ve Kaledincilerin, Sovyet iktidarına karşı, İşçi-Köylü Hükümetine karşı karşı-devrimci ayaklanmasıyla başlayan içsavaş, sınıf mücadelesini nihai olarak şiddetlendirmiş ve tarihin Rusya halklarının ve ilk planda da Rusya işçi sınıfı ve köylülüğünün önüne koyduğu acil sorunları biçimsel-demokratik yoldan çözüme kavuşturma yönündeki her türlü olanağı ortadan kaldırmıştır.

14) Ancak işçi ve köylülerin burjuvazi ve çiftlik sahiplerinin (Kadetlerle Kaledinciler hareketinde ifadesini bulmuş olan) ayaklanması üzerindeki tam zaferi, ancak bu köle sahipleri ayaklanmasının askeri olarak acımasızca bastırılması, proleter-köylü devrimini gerçekten güvence altına alabilir. Olayların seyri ve devrimde sınıf mücadelesinin gelişimi, işçi-köylü devriminin kazanımlarını, Sovyetler iktidarını, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri II. Tüm-Rusya Kongresi'nin, II. Köylü Sovyetleri Kongresi'nin kararlarını vs. gözardı eden "Tüm İktidar Kurucu Meclis'e" şiarının, gerçekte Kadetlerle Kaledincilerin ve onların yardakçılarının şiarı haline gelmesine yolaçmıştır. Tüm halk, bu şi-

arın fiilen Sovyet iktidarını bertaraf etme mücadelesine delalet ettiğini ve Kurucu Meclis'in Sovyet iktidarıyla ters düşmesi halinde, kaçınılmaz olarak politik ölüme mahkûm olacağını kavramaya başlıyor.

15) Halkın yaşamındaki özellikle acil sorunlardan biri de barış sorunudur. Rusya'da barış için gerçekten devrimci bir mücadele ancak 7 Kasım (25 Ekim) Devrimi'nin zaferinden sonra başladı ve bu zaferin ilk meyveleri gizli anlaşmaların açıklanması, ateşkes yapılması, ilhakların ve savaş tazminatının olmadığı bir genel barış üzerine resmi görüşmelere başlanması oldu.

Geniş halk kitleleri gerçekten de ancak şimdi, barış için devrimci mücadele politikasını açık ve kapsamlı biçimde izleme ve sonuçlarını inceleme olanağına kavuşuyorlar.

Kurucu Meclis seçimleri sırasında halk kitleleri bu olanağa sahip değildi.

Meselenin bu yanından bakıldığında da, savaşa son verilmesi sorununda Kurucu Meclis Temsilcilerinin bileşimiyle halkın gerçek iradesi arasında bir uyumsuzluk olması gerektiği açıktır.

16) Yukarıda ortaya konan hususların toplamından, proleter-köylü devriminden önce, henüz burjuvazinin egemen olduğu bir dönemde varlığını sürdüren partilerin aday listeleri temelinde toplanacak bir Kurucu Meclis'in, 7 Kasım'da (25 Ekim'de) burjuvaziye karşı sosyalist devrimi başlatmış olan emekçilerin ve sömürülen sınıfların iradesi ve çıkarlarıyla kaçınılmaz biçimde çatışmaya gireceği sonucu çıkar. Elbette bu devrimin çıkarları, Kurucu Meclis'in biçimsel çıkarlarından daha üstündür — bu biçimsel çıkarlar, Kurucu Meclis yasasında, halkın herhangi bir zamanda kendi temsilcilerini yeniden seçme hakkına yer verilmemesiyle yokedilmemiş olsaydı bile.

17) Kurucu Meclis sorununu olağan burjuva demokrasisi çerçevesi içinde biçimsel-hukuki açıdan, sınıf mücadelesini ve içsavaşı gözardı ederek değerlendirme yönündeki her türlü doğrudan ve dolaylı girişim, proletarya davasına ihanet ve burjuvazinin bakış açısına geçmektir. Ekim ayaklanmasını ve proletarya diktatörlüğünün görevlerini doğru değerlendiremeyen Bolşevizmin bazı öndegelen üyelerinin düştük-

leri bu yanlışa karşı herkesi uyarmak, devrimci sosyal-demokrasinin mutlak görevidir.

18) Kurucu Meclis seçimleri ile halkın iradesi ve emekçi ve sömürülen sınıfların çıkarları arasındaki uyuşmazlık sonucunda ortaya çıkmış olan krizin sancısız çözülmesi için biricik şans, halkın, Kurucu Meclis Temsilcilerini yeniden seçme hakkını mümkün olduğunca tam ve hızla hayata geçirmesi ve bizzat Kurucu Meclis'in, bu yeni seçimler üzerine Merkez Yürütme Komitesi'nin yasasını onaylaması, Sovyet iktidarını, Sovyetler Cumhuriyeti'ni — barış sorununda, toprak sorununda ve işçi denetimi sorununda onun politikasını tanıdığına dair kayıtsız şartsız bir açıklama yapması ve kararlılıkla, Kadetlerle Kaledincilerin karşı-devrimine karşı olanların kampına katılmasıdır.

19) Bu önkoşullar olmadan, Kurucu Meclis'le bağıntılı olarak ortaya çıkan kriz, ancak devrimci yoldan, ancak Sovyet iktidarının, Kadetler ve Kaledincilerin karşı-devrimine karşı, bu karşı-devrim hangi şiarların ve kurumların (Kurucu Meclis üyeliği de dahil) arkasına gizlenirse gizlensin, mümkün olduğunca enerjik, hızlı, sağlam ve kararlı devrimci önlemleriyle çözülebilir. Bu mücadelede Sovyet iktidarının elini kolunu bağlama yönündeki her çaba, karşı-devrimin desteklenmesi olacaktır.

24 (11) ya da 25 (12) Aralık 1917

EMEKÇİ VE SÖMÜRÜLEN HALKIN HAKLARI BİLDİRGESİ TASLAĞI

Kurucu Meclis şunları kararlaştırır:

I— 1) Rusya bir İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti ilan olunur. Tüm merkezi ve yerel iktidar bu Sovyetlere aittir.

2) Rusya Sovyetler Cumhuriyeti, özgür ulusların özgür birliği temelinde Ulusal Sovyet Cumhuriyetlerinin Federasyonu olarak kurulur.

II— Kurucu Meclis, başlıca görev olarak önüne, insanın insan tarafından her türlü sömürüsünü, toplumun sınıflara bölünmesini tamamen ortadan kaldırmayı, sömürücülerin direnişini acımasızca bastırmayı, toplumun sosyalist örgütlenmesini yaratmayı, sosyalizmin bütün ülkelerde zaferini koyar ve bu nedenle şunları kararlaştırır:

1) Toprakta özel mülkiyet kaldırılır. Üzerindeki tüm binalar, tüm demirbaş ve tarımsal üretime ait tüm diğer aksamla birlikte tüm toprak, tüm emekçi halkın malı ilan edilir.

2) Halkın sömürücüler üzerinde iktidarını güvence altına almak üzere ve fabrika, işletme, maden ocağı, demiryolları ve diğer üretim ve taşıma araçlarının tamamen işçi-köylü devletinin mülkiyetine geçmesinin ilk adımı olarak, Sovyetler tarafından çıkarılan İşçi Denetimi Üzerine ve Yüksek Ulusal Ekonomi Konseyi Üzerine yasalar teyit olunur.

3) Emekçi kitlelerin sermayenin boyunduruğundan kurtulmasının önkoşullarından biri olarak tüm bankaların işçi-köylü devletinin mülkiyetine geçtiği teyit olunur.

4) Toplumun asalak katmanlarını bertaraf etmek üzere genel çalışma yükümlülüğü yürürlüğe konur.

5) Emekçi kitlelere tüm iktidarı güvencelemek, sömürücülerin iktidarını restore etmenin her türlü olasılığını ortadan kaldırmak üzere emekçilerin silahlanması, sosyalist bir İşçi-Köylü Kızıl Ordusu'nun kurulması ve mülk sahibi sınıfların tamamen silahsızlandırılması kararlaştırılır.

III— 1) İnsanlığı, savaşların en caniyanesi olan bu savaşta dünyayı kan gölüne çeviren mali sermayenin ve emperyalizmin pençesinden kurtarma sarsılmaz kararlılığının ifadesi olarak Kurucu Meclis, Sovyet iktidarının izlediği; gizli anlaşmaları yırtma, savaşan orduların işçi ve köylüleriyle en geniş kardeşleşmeyi örgütleme, hakeza halklar arasında ne pahasına olursa olsun ve devrimci önlemler aracılığıyla demokratik bir barış sağlama, ulusların kendi kaderini özgürce tayin etmesi temelinde ilhaklarm ve savaş tazminatlarının olmadığı bir barış sağlama politikasını tamamen onaylar.

2) Aynı amaçla Kurucu Meclis, birkaç seçkin ulusun sömürücülerinin refahını, Asya'nın, genelde sömürgelerin ve küçük ülkelerin yüz milyonlarca emekçisinin köleleştirilmesi üzerine inşa eden burjuva uygarlığın barbar politikasıyla ipleri tamamen koparmayı talep eder.

Kurucu Meclis, Finlandiya'nın tam bağımsızlığını ilan eden, askeri birlikleri İran'dan çekmeye başlayan ve Ermenistan'ın kendi kaderini tayin özgürlüğünü açıklayan Halk Komiserleri Konseyi'nin politikasını selamlar.[162]

3) Kurucu Meclis, Sovyetler iktidarının çıkardığı Çar'ın, çiftlik sahiplerinin ve burjuvazinin hükümeti tarafından imzalanan istikrazların iptali (batıl ilan edilmesi) üzerine yasayı, uluslararası banka sermayesine ve mali sermayeye indirilen ilk darbe olarak görür ve Sovyet iktidarının, kapitalist egemenliğine karşı uluslararası işçi ayaklanmasının tam zaferine kadar bu yolda şaşmadan yürüyeceğine olan inancını ifade eder.

IV— Kurucu Meclis'in, halkın henüz sömürücülere karşı kitlesel olarak ayaklanabilecek durumda olmadığı, sömürücülerin sınıf ayrıcalıklarını savunmada gösterecekleri direnişin tüm gücünü bilmediği ve sosyalist bir toplumun inşasına pratikte henüz başlamamış olduğu bir dönemde, Ekim Devrimi'nden önce hazırlanan aday listelerine dayanarak seçildiğini gözönüne alarak, Kurucu Meclis, Sovyet iktidarına karşı çıkmayı biçimsel açıdan bile temelden yanlış bulur.

Meselenin özü itibariyle Kurucu Meclis, bugün, halkın kendisini sömürenlere karşı giriştiği son savaş anında, devlet iktidarının tek bir organında bile sömürücülere yer olamayacağı görüşündedir. İktidar tümüyle ve yalnızca emekçi kitlelere ve onların yetkili temsilciliklerine — İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne ait olmalıdır.

Kurucu Meclis Sovyetler iktidarını ve Halk Komiserleri Konseyi'nin kararnamelerini destekler ve toplumun sosyalist dönüşümünün önemli esaslarının saptanmasıyla kendi görevlerinin bitmiş olduğu görüşündedir.

Rusya'nın tüm uluslarından emekçi sınıfların gerçekten özgür ve gönüllü ve bu nedenle de bir o kadar sıkı ve sağlam ittifakını kurma uğraşında Kurucu Meclis, aynı zamanda kendi görevini Rusya Sovyet Cumhuriyetleri Federasyonu'nun bellibaşlı ilkelerini saptamakla sınırlar ve her ulusun işçi ve köylülerine, federal hükümete ve diğer federal Sovyet kurumlarına katılıp katılmayacaklarına ve hangi temelde katılacaklarına, kendilerinin tam yetkili Sovyetler Kongresi'nde bağımsızca karar verme hakkını tanır.

Ocak'ın ilk yarısı 1918

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİ OTURUMU'NDA KURUCU MECLİS'İN FESHEDİLMESİ ÜZERİNE KONUŞMA

19 (6) OCAK 1918

Yoldaşlar! Sovyet iktidarıyla Kurucu Meclis arasındaki çatışma, toplumun sosyalist dönüşümünün eşi duyulmadık görevlerini önüne koyan Rus devriminin tüm tarihi tarafından hazırlanmıştır. 1905 olaylarından sonra, Çarlığın son günlerini yaşadığına ve yıkılmaktan sadece kırsal nüfusun geriliği ve cahilliği sayesinde kurtulduğuna kuşku kalmamıştı. 1917 devriminin bir yan belirtisi, bir yandan burjuva-emperyalist partinin gelişen olaylar sayesinde cumhuriyetçi bir partiye dönüşmesi[163], diğer yandan daha 1905 yılında oluşturulan demokratik örgütlerin —Sovyetler— kurulması idi; çünkü daha o zamanlar sosyalistler, bu Sovyetler'in örgütlenmesiyle, büyük, yeni ve dünya devrim tarihinde henüz görülmemiş birşeyin yaratıldığını kavramışlardı. Halkın tamamen kendi başına yaratmayı başardığı Sovyetler, demokrasinin başka hiçbir ülkede benzeri olmayan bir biçimidir.

Devrim, iki gücü ön plana çıkardı: Kitlelerin Çarlığı devirmek üzere birleşmesi ve emekçi halkın örgütleri. Ekim Devrimi düşmanla-

rının sosyalizm düşüncesinin uygulanamazlığı ve ütopik karakteri üzerine kopardıkları yaygarayı duyduğumda, onlara genellikle şu basit ve açık soruyu soruyorum: Sovyetler nasıl bir belirtidir? Dünya devriminin gelişme tarihinde eşi görülmedik bu halk örgütlerinin oluşmasının sebebi nedir? Ve ben bu soruya hiç kimseden kesin bir yanıt almadım, alamadım. Burjuva düzeni inatla savunarak, dünyadaki hiçbir devrimde görülmeyen bu güçlü örgütlere karşı çıkıyorlar. Çiftlik sahiplerine karşı savaşan, Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne girer. Sovyetler, hiçbir şey yapmadan durmak istemedikleri için yaratıcı çalışma yolunu tutan herkesi kucaklıyor. Sovyetler bütün ülkeyi ağla kapladılar ve Halk Sovyetlerinin bu ağı ne kadar sıkı olursa, emekçi halk temsilcilerinin sömürülmesi olanağı o kadar azalır, çünkü Sovyetler'in varlığı, burjuva düzenin gelişimiyle bağdaşmaz; Sovyetler'imize karşı yürüttükleri mücadeleyi sadece kendi çıkarları adına yürüten burjuvazinin temsilcilerinin bütün çelişkilerinin nedeni budur.

Kapitalizmden sosyalist düzene geçişe uzun ve inatlı bir mücadele eşlik eder. Rusya'da devrimin Çarlığı yıktıktan sonra şaşmadan yoluna devam etmesi gerekiyordu ve burjuva devriminin zaferiyle yetinemezdi, çünkü savaş ve onun yolaçtığı bitkin düşmüş halkların inanılmaz acıları, toplumsal devrimin alevlenmesinin koşullarını yarattı. O nedenle, devrimin daha da gelişmesine, kitlelerin öfkesinin ivme kazanmasına tek bir partinin, tek bir kişinin, ya da bağırıp durdukları gibi bir "diktatör"ün iradesinin neden olduğunu söylemekten daha gülünç bir şey yoktur. Devrimin alevi sadece, cehalet, Rusya'nın çektiği inanılmaz acılar ve savaşın neden olduğu, emekçi halkı, zorlu ve kesin biçimde şu soruyla karşı karşıya bırakan koşullar sonucunda harlamıştır: Ya cesur, çılgınca, korkusuz bir adım, ya da çöküş — açlıktan ölüm…

Ve devrimci ateş, ifadesini Sovyetler'in —emekçi halk devriminin bu dayanağının— yaratılmasında buldu. Rus halkı dev bir sıçrama yaptı, Çarlıktan Sovyetlere atladı. Bu çürütülemez ve henüz hiçbir yerde görülmemiş bir olgudur. Ve tüm ülkelerin ve devletlerin kapitalizm ve mülkiyet engeliyle bağlı burjuva parlamentoları, hiçbir yerde ve hiçbir zaman devrimci hareketi herhangi bir biçimde desteklememiş-

ken, devrim ateşini körükleyen Sovyetler halka emredercesine şunu dikte ediyorlar: Savaş, herşeyi kendi eline al ve örgütlen! Sovyetler'in gücü sayesinde harekete geçen devrimin gelişme sürecinde bir dizi her türlü yanlış ve beceriksizliğin olacağına kuşku yoktur: fakat, her devrimci harekete daima, kaçınılmaz olarak geçici kaosun, geçici karışıklık ve düzensizliğin eşlik ettiği hiç kimse için bir sır değildir... Burjuva toplum aynı böyle bir savaş, böyle bir kıyımdır; Kurucu Meclis'le Sovyetler arasında çatışmayı bu görüngü yaratmış ve şiddetlendirmiştir ve bize karşı, Kurucu Meclis'i bir zamanlar savunduğumuz, şimdi ise "dağıttığımıza" işaret eden herkes, düşünme yeteneğinden tamamen yoksundur ve bunlar sadece güzel, tumturaklı sözler edebilirler. Çünkü o zaman, Çarlığa ve Kerenski cumhuriyetine kıyasla Kurucu Meclis, bizim için onların kötü ünlü iktidar organlarından daha iyiydi; fakat Sovyetler ortaya çıktığı ölçüde, elbette bütün halkın devrimci örgütleri olarak, tüm dünyanın bütün parlamentolarından kıyaslanmayacak kadar daha üstün birşey haline geldiler. Bu hususu daha Nisan'da vurgulamıştım. Burjuva ve çiftlik beyi mülkiyetini radikal biçimde ortadan kaldıran ve burjuva düzenin bütün izlerini silip süpürecek nihai devrimi geliştiren Sovyetler, halkın kendi yaşamını kurmasına giden yolu göstermiştir. Bu büyük inşa çalışmasına başladık bile, ve başlamakla da çok iyi ettik. Sosyalist devrimin, halka bir çırpıda, tertemiz, pürüzsüz, kusursuz biçimde sunulamayacağına, onun içsavaş, sabotaj ve direniş olmadan cereyan edemeyeceğine kuşku yoktur. Ve bize aksini kanıtlamak isteyenler ya yalancı, ya da dünyadan bihaber kişilerdir. Halkın kendi başına, "diktatörler"in ya da partilerin verdiği herhangi bir talimat olmadan uzlaşmacılar hükümetine karşı çıktığı 3 Mayıs (20 Nisan) olayları, bu olgu, daha o zaman, burjuvazinin desteklerinin tüm güçsüzlüğünü ve güvensizliğini göstermişti. Kitleler güçlerini hissetmişlerdi ve halkı yanıltmak için o ünlü bakan değişiklikleri onların yüzünden oldu, fakat kısa süre sonra halk meseleyi kavradı, özellikle de her iki cebinde emperyalistlerle yapılan haydutça gizli anlaşmalar taşıyan Kerenski'nin birlikleri taarruza geçirmesinden sonra. Sabrı taşan aldatılmış halk, uzlaşmacıların tüm faaliyetini yavaş yavaş

gördü, ve tüm bunların sonucu Ekim Devrimi oldu. Halk kendi deneyimlerinden öğrendi, eziyetlere, ölüm cezalarına ve kitle halinde kurşunlanmalara maruz kaldı ve cellatlar boş yere halka, emekçi ayaklanmasında suçlunun Bolşevikler ya da herhangi bir "diktatör" olduğunu temin ediyorlar. Bunu kongrelerde, toplantılarda, konferanslarda vs. halk kitleleri arasındaki bölünme kanıtlıyor. Halkın Ekim Devrimi'ni benimsemesi bugüne kadar tamamlanmış değil. Bu devrim, halkın toprağı ve yeraltı zenginliklerini, taşıma ve üretim araçlarını kendi eline, işçi-köylü devletinin eline almaya nasıl yaklaşması gerektiğini pratikte göstermiştir. Tüm İktidar Sovyetler'e! dedik ve bunun için mücadele ediyoruz. Halk Kurucu Meclis'in toplanmasını istiyordu ve biz Kurucu Meclis'i topladık. Fakat halk, bu ünlü Kurucu Meclis'in ne ifade ettiğini derhal anladı. Ve biz halkın iradesini hayata geçirdik, bu irade şunu söylüyor: Tüm İktidar Sovyetler'e. Sabotörlerin direnişini ise kıracağız. Yaşamla dolup taşan Smolni'den Taurya Sarayı'na gittiğimde, sanki cesetler ve donmuş mumyalar arasındaymışım gibi bir duyguya kapıldım.[164] Sosyalizme karşı mücadelede mevcut tüm araçlara başvurdular, şiddet ve sabotaj uyguladılar ve insanlığın onur duyduğu bilgiyi de, emekçi halkı sömürmenin bir aletine dönüştürdüler. Bu yolla sosyalist devrime doğru gelişmeyi biraz engelledilerse de, yine de onu akamete uğratmayı başaramadılar ve asla başaramayacaklardır. Çünkü, burjuva düzenin eski, miyadını doldurmuş temellerini yerle bir etmeye, hem de beyefendilerin tarzıyla değil, proleter tarzda, köylü tarzında yerle bir etmeye koyulmuş olan Sovyetler'in gücü çok büyüktür.

Ve tüm iktidarın Kurucu Meclis'e devri, karşı-devrimci burjuvaziyle aynı uzlaşma politikası olurdu. Rus Sovyetleri, emekçi kitlelerin çıkarlarını, yeni bir kılığa bürünen uzlaşmacı ihanet politikasının çıkarlarından çok daha yüksek tutuyor. Ömürlerini dolduran ve hâlâ içsavaşın durdurulmasına dair eski nakaratı tekrarlayıp duran politikacıların, Çernov ve Tsereteli'nin konuşmalarında, eski, küflü, çürümüş bir şeyler kokuyordu. Fakat Kaledin orada oldukça ve "Kahrolsun Sovyet İktidarı!" şiarı, "Tüm İktidar Kurucu Meclis'e!" şiarının arkasına gizlendikçe, içsavaştan kaçınamayacağız, çünkü ne pahasına olur-

sa olsun Sovyet iktidarından vazgeçmeyeceğiz!... Ve Kurucu Meclis yeniden, Sovyetler'in onun önüne koyduğu tüm acil, tüm yakıcı sorunları ve görevleri ertelemeye hazır olduğunu açıkladığında, ona bir anlık bir erteleme bile olamayacağı yanıtını verdik. Ve Sovyet iktidarının iradesi sayesinde, halkın iradesini tanımayan Kurucu Meclis dağıtılacaktır. Ryabuşinskilerin hesabı bozuldu ve onların direnişi sadece içsavaşın yeniden patlak vermesine ve şiddetlenmesine yol açacaktır.

Kurucu Meclis dağıtılacak, devrimci Sovyetler Cumhuriyeti muzaffer olacaktır, ne pahasına olursa olsun...

KURUCU MECLİS'İN DAĞITILMASI ÜZERİNE KARARNAMENİN TASLAĞI

Rusya'da devrim, başlangıcından itibaren, tüm emekçi ve sömürülen sınıfların kitle örgütü olarak, bu sınıfların ekonomik ve politik tam kurtuluşu için mücadeleyi yürütebilecek biricik örgüt olarak İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni yarattı.

Rus devriminin tüm ilk dönemi boyunca Sovyetler çoğaldılar, gelişip güçlendiler, kendi deneyimine dayanarak burjuvaziyle uzlaşma politikası üzerine hayalleri, burjuva-demokratik parlamentarizmin biçimleriyle yanıltılmayı aştılar ve pratikte, bu biçimlerden ve tüm uzlaşma politikasından tamamen kopmadan ezilen sınıfların kurtuluşunun imkânsız olduğu sonucuna vardılar. Bu kopma, tüm iktidarı Sovyetler'e veren Ekim Devrimi'ydi.

Ekim Devrimi'nden önce hazırlanan aday listeleri temelinde seçilen Kurucu Meclis, uzlaşmacılarla Kadetlerin iktidarda olduğu eski politik güçler dengesinin ifadesiydi. Sosyal-Devrimcilerin adaylarına oy veren halk o zamanlar, burjuvazinin yandaşları olan Sağ Sosyal-Devrimcilerle, sosyalizm yandaşları olan Sol Sosyal-Devrimciler arasında bir seçim yapabilecek durumda değildi. Böylece, burjuva-parlamenter cumhuriyetin zirvesi olması düşünülen bu Kurucu Meclis, Ekim Devrimi ve Sovyet iktidarının yolu üstüne çıkmak zorundaydı.

Ekim Devrimi, iktidarı Sovyetler'e ve Sovyetler aracılığıyla emekçi ve sömürülen sınıflara vererek sömürücülerin umutsuz direnişine yol açtı ve bu direnişi bastırmada kendisini tamamen sosyalist devrimin başlangıcı olarak ortaya koydu. Emekçi sınıflar, eski burjuva parlamentarizminin ömrünü doldurduğunu, bunun sosyalizmin gerçekleştirilmesi görevleriyle tamamen bağdaşmaz olduğunu, mülk sahibi sınıfların direnişini genel ulusal kurumların değil, ancak sınıfsal kurumların (Sovyetler gibi) kırabileceğini ve sosyalist toplumun temelini atabileceğini kendi deneyimleriyle gördüler. Bugün, burjuva parlamentarizmi ve Kurucu Meclis yararına Sovyetler'in mutlak iktidarından, halkın elde ettiği Sovyet cumhuriyetinden vazgeçmek geriye doğru bir adım ve işçilerin ve köylülerin tüm Ekim Devrimi'nin çökmesi olur.

18 (5) Ocak'ta toplanan Kurucu Meclis, yukarıda anlatılan koşullar sonucunda, sağ Sosyal-Devrimciler Partisi'ne, Kerenski, Avksentyev ve Çernov'un partisine çoğunluğu sağladı. Elbette bu parti, Sovyet iktidarının en yüksek organının, Merkez Yürütme Komitesi'nin tamamen kesin, berrak, bütün yanlış anlamaları dışlayan önerisini görüşmeyi, Sovyet iktidarının programını, "Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi"ni, Ekim Devrimi'ni ve Sovyet iktidarını tanımayı reddetti. Böylece Kurucu Meclis, kendisiyle Rusya Sovyet Cumhuriyeti arasındaki bütün bağları kopardı. Şimdi Sovyetler'de ezici çoğunluğa sahip olan ve işçilerle köylülerin çoğunluğunun güvenine sahip olan Bolşeviklerin ve Sol Sosyal-Devrimcilerin fraksiyonları, böyle bir Kurucu Meclis'i terketmek zorundaydılar.

Gerçekte çoğunluk partileri, sağ Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler, Kurucu Meclis dışında, Sovyet iktidarına karşı çılgınca bir mücadele yürütüyorlar; yayın organlarında açıkça Sovyet iktidarını yıkma çağrısı yapıyor, sömürüden kurtuluş için zorunlu olan sömürücülerin direnişinin emekçi sınıfların gücüyle kırılmasını zorbalık ve yasa tanımazlık olarak niteliyor, sermayenin hizmetindeki sabotörleri koruyor ve hatta açıkça, "bilinmeyen gruplar"ın hayata geçirmeye başladığı terör çağrısı yapacak kadar ileri gidiyorlar. Bunun sonucunda, Kurucu

Meclis'in arta kalan bölümünün, karşı-devrimcilerin Sovyet iktidarına karşı mücadelesinde ancak bir paravana rolü oynayabileceği açıktır.

Bu nedenle Merkez Yürütme Komitesi şunu kararlaştırır:

Kurucu Meclis dağıtılır.

19 (6) Ocak 1918

KURUCU MECLİS SEÇİMLERİ VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ[165]

Sosyal-Devrimcilerin, "Bir Yıl Rus Devrimi. 1917–1918" (Moskova, 1918, "Zemlya i Volya" Yayınevi) başlıklı yıllığı, N. V. Svyatitski'nin kaleminden son derece ilginç bir makale içeriyor: "Tüm-Rusya Kurucu Meclis Seçimlerinin Sonuçları (Önsöz)". Yazar, toplam 79 seçim çevresinden 54'ü üzerine sayısal veriler sunuyor.

Yazarın incelemeleri, Avrupa Rusyası'yla Sibirya'nın neredeyse tüm eyaletlerini kapsıyor. Kapsanmayanlar Olonets, Estonya, Kaluga, Besarabya, Podolya, Orenburg, Yakutistan eyaletleri ve Don Bölgesidir.

Önce, Svyatitski'nin yayınladığı ana sonuçları aktarmak ve daha sonra da bu verilerden çıkarılacak sonuçları tartışmak istiyoruz.

I

Kasım 1917'de 54 seçim çevresinde toplam 36.262.560 oy kullanılmıştır. Yazar yedi bölgeye (ordu ve donanma dahil) dağılmış 36.257.960 rakamını veriyor, fakat tek tek partilere göre verdiği rakamların toplam yekûnu, benim verdiğim rakamı veriyor.

Oyların partilere dağılımı şöyle: Rus Sosyal-Devrimcileri 16,5 milyon oy almışlardır; diğer milliyetlerin (Ukraynalılar, müslümanlar

vs.) Sosyal-Devrimcilerini de eklersek 20,9 milyon, yani yüzde 58 olur.

Menşeviklere 668.064 oy verilmiştir; "Halkçı-Sosyalistler" (312.000), "Yedinstvo" (25.000), kooperatifler (51.000), Ukrayna Sosyal-Demokratları (95.000), Ukrayna sosyalistleri (507.000), Alman sosyalistleri (44.000) ve Finlandiya sosyalistleri (14.000) gibi benzer grupları eklersek toplam oy sayısı 1,7 milyon olur.

Bolşevikler 9.023.963 oy almışlardır.

Kadetler 1.856.639 oy almışlardır. Buna "Arazi ve Toprak Sahipleri Birliği"ni (215.000), "sağcı gruplar"ı (292.000), ortodoksları (73.000), milliyetçileri: Yahudiler (550.000), müslümanlar (576.000), Başkırlar (195.000), Letonyalılar (67.000), Polonyalılar (155.000), Kazaklar (97.000), Almanlar (130.000), Beyaz Ruslar (12.000) ve "çeşitli grup ve örgütlerin seçim listeleri"ni (418.000) sayarsak, toprak sahipleri ve burjuvazinin partileri için toplam 4,6 milyon oy elde ederiz.

Bilindiği gibi Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler Şubat'tan Ekim 1917'ye tüm devrim döneminde blok olarak hareket etmişlerdir. Ayrıca gerek bu dönemde, gerekse daha sonra olayların tüm gelişimi, bu iki partinin birlikte, II. Enternasyonal'in tüm partileri gibi kendisini yanlış yere sosyalist olarak niteleyen küçük-burjuva demokrasisini ifade ettiğini kanıtlamıştır.

Kurucu Meclis seçimleri sonuçlarını üç ana grupta toplarsak, şu sonucu elde ederiz:

Proletarya Partisi (Bolşevikler)...	9,02 Milyon	=	%25
Küçük-burjuva demokrasisinin Partisi (Sosyal-Dev., Menşevikler vs.)...	22,62 Milyon	=	%62
Büyük toprak mülkiyeti ve burjuvazinin partisi (Anayasacı Demokratlar vs.)...	4,62 Milyon	=	%13
Toplam	36,26 Milyon	=	%100

Şimdi de N. V. Svyatitski'nin bölgelere göre verdiği rakamları sunalım:*

* *Bkz. bir sonraki sayfa. —**Red.***

Oylar (Bin Olarak)

Bölgeler* (ve ordu ayrı veriliyor)	Sos.Dev. için (Rus).	%	Bolşevikler için	%	Kadetler için	%	Toplam
Kuzey Bölgesi	1140.0	38	1177.2	40	393.0	13	2975.1
Merkezi San. Böl.	1987.9	38	2305.6	44	550.2	10	5242.5
Volga ve Kara Topraklar Bölgesi	4733.9	70	1115.6	16	267.0	4	6764.3
Batı Bölgesi	1242.1	43	1282.2	44	48.1	2	2961.0
Doğu ve Ural Böl.	1547.7	43(62)**	443.9	12	181.3	5	3583.5
Sibirya	2094.8	75	273.9	10	87.5	3	2786.7
Ukrayna	1878.1	25(77)***	754.0	10	277.5	4	7581.3
Ordu ve Donanma	1885.1	43	1671.3	38	51.9	1	4363.6

Bu verilerden, Kurucu Meclis seçimleri sırasında Bolşeviklerin proletaryanın, Sosyal-Devrimcilerin ise köylülüğün partisi oldukları görülmektedir. Salt köylü bölgelerinde, Büyük Rus bölgelerinde (Volga ve Karatopraklar Bölgesi, Sibirya, Doğu ve Ural Bölgesi) ve Ukrayna'da Sosyal-Devrimcilerin oy oranı yüzde 62–77 idi. Sanayi merkezlerinde ise Bolşevikler Sosyal-Devrimcilere üstün çıkmışlardı. Bu üstünlük, Svyatitski'nin bölgelere göre aktardığı verilerde pek düşük görünüyor, çünkü o ağırlıklı olarak sanayi bölgeleriyle, sanayinin az

* *Yazar, Rusya'yı alışılmamış biçimde şu bölgelere ayırıyor: Kuzey Bölgesi: Arhangelsk, Vologda, Petrograd, Novgorod, Pskov, Livland eyaletleri. — Merkezi Sanayi Bölgesi: Vladimir, Kostroma, Moskova, Nijni-Novgorod, Ryazan, Tula, Tver, Yaroslavl eyaletleri. — Volga ve Karatopraklar Bölgesi: Astrahan, Voronej, Kursk, Orel, Pensa, Samara, Saratov, Simbirsk, Tambov eyaletleri. —Batı Bölgesi: Vitebsk, Minsk, Mohilev, Smolensk eyaletleri. — Doğu ve Ural Bölgesi: Vyatka, Kazan, Perm, Ufa eyaletleri. — Ukrayna: Volhinya, Yekaterinoslav, Kiev, Poltava, Taur, Harkov, Çerson, Çernigov eyaletleri.*

olduğu ya da hiç olmadığı bölgeleri birleştirmektedir. Svyatitski'nin Sosyal-Devrimciler, Bolşevikler, Kadetler ve "milliyetçi ve diğer gruplar" üstüne verdiği eyaletlere göre oy dağılımı örneğin şunları göstermektedir:

Kuzey Bölgesi'nde Bolşeviklerin üstünlüğü az görülüyor: yüzde 38'e karşı, sadece yüzde 40. Fakat bu bölgeye Sosyal-Devrimcilerin üstünlüğe sahip oldukları gayri-sınai bölgeler (Arhangelsk, Vologda, Novgorod, Pskov eyaletleri) ve Bolşeviklerin yüzde 45, Sosyal-Devrimcilerin yüzde 16 oy aldıkları Petrograd kenti, Bolşeviklerin yüzde 50, Sosyal-Devrimcilerin ise yüzde 26 oy aldıkları Petrograd ili, Bolşeviklerin yüzde 72, Sosyal-Devrimcilerin yüzde 0 oy aldıkları Livland gibi sanayi bölgeleri dahil edilmiştir.

Merkezi Sanayi Bölgesi eyaletlerinden Moskova, Bolşeviklere yüzde 56, Sosyal-Devrimcilere yüzde 25; Moskova kenti Bolşeviklere yüzde 50, Sosyal-Devrimcilere yüzde 8, Tver eyaleti Bolşeviklere yüzde 54, Sosyal-Devrimcilere yüzde 39; Vladimir eyaleti Bolşeviklere yüzde 56, Sosyal-Devrimcilere yüzde 32 vermiştir.

Geçerken belirtelim; bu olgular karşısında, Bolşeviklerin proletaryanın "azınlığını" yanına çekmiş olduğu, bu durumun hâlâ sürdüğü gevezeliği ne kadar gülünçtür! Ve yine de bu tür lafları gerek Menşeviklerden (Bolşeviklerin 9 milyon oyuna karşılık 668.000 ve Transkafkasya da hesaplandığında 700–800.000 oy daha), gerekse de II. Enternasyonal'in sosyal-hainlerinden duyuyoruz.

II

Peki ama, oyların dörtte birine sahip Bolşeviklerin, burjuvaziyle bir ittifak (koalisyon) kurmuş olan ve burjuvaziyle birlikte oyların dörtte üçüne sahip küçük-burjuva demokratları üzerindeki zaferi gibi

** *Parantez içindeki %62 rakamını Svyatitski müslüman ve Çuvaş Sosyal-Devrimcilerini de sayarak elde ediyor.*

*** *Parantez içindeki %77 rakamına ben, Ukraynalı Sosyal-Devrimcileri de ekleyerek ulaştım.*

bir mucize nasıl gerçekleşebildi? Çünkü zafer olgusunu şimdi inkâr etmek, Antant, o her şeye kadir Antant, Bolşeviklerin bütün düşmanlarını iki yıl boyunca destekledikten sonra, düpedüz gülünçtür.

Fakat mesele tam da, yeniklerin, bunlar arasında tüm II. Enternasyonal yandaşlarının da azgın politik nefretinin, onlara, tarihsel ve politik olarak son derece ilginç olan, Bolşeviklerin zaferinin nedenlerinin nerede yattığı sorusunu kendilerine sormalarına bile izin vermemesidir. Mesele tam da, burada "mucize"nin sadece kaba küçük-burjuva demokrasisi bakış açısından mevcut olmasıdır. Soru ve yanıt, bu demokrasinin cehalet ve önyargılarının tüm derinliğini açığa çıkarmaktadır.

Sınıf mücadelesinin ve sosyalizmin bakış açısından, II. Enternasyonal'in terketmiş olduğu bakış açısından sorun, kuşku götürmez bir çözüme kavuşuyor.

Bolşeviklerin zaferi, her şeyden önce, Bolşeviklerin proletaryanın muazzam çoğunluğunu, hem de onun en ileri, en enerjik, en devrimci kesimini, bu ileri sınıfın gerçek öncüsünü arkasına almış olmasıyla açıklanır.

İki başkenti, Petrograd ve Moskova'yı alalım. Buralarda Kurucu Meclis için toplam 1.765.100 oy verildi. Bu oyların dağılımı şöyleydi:

Sosyal-Devrimciler	218.000
Bolşevikler	837.000
Kadetler	515.400

Kendilerine sosyalist ya da sosyal-demokrat diyen küçük-burjuva demokratları (Çernov, Martov, Kautsky, Longuet, MacDonald ve ortakları), "eşitlik", "genel oy hakkı", "demokrasi", "saf demokrasi" ya da "tutarlı demokrasi" tanrıçalarına ne kadar derinden taparlarsa tapsınlar, bu, kentle kır arasında bir ***eşitsizliğin*** varolduğu ekonomik ve politik gerçeğini ortadan kaldıramaz. Bu gerçek genelde kapitalizmde, özelde de kapitalizmden komünizme geçişte kaçınılmazdır.

Bu çağın tarihsel koşulları altında kent kırla, kır kentle eşit olamaz. Kentin kırı ***peşinden sürüklemesi,*** kırın ise ***kenti izlemesi*** kaçınılmazdır. Söz konusu olan sadece, "kentli" ***sınıflardan hangisinin*** kırı peşinden sürüklemeyi, bu görevin üstesinden gelmeyi başaracağı, ve ***kentin önderliğinin*** hangi biçime bürüneceğidir.

Bolşevikler Kasım 1917'de proletaryanın muazzam çoğunluğunu arkalarına almışlardı. Proletarya içinde onlarla yarışan Menşevik Parti, o sıralar artık hezimete uğramıştı (9 milyon oya karşı 1.4 milyon oy, onların 668.000 oyuyla, Transkafkasya'nın 700.000–800.000 oyunu toplarsak). Hem de bu parti 15 yıllık bir mücadele içinde (1903–1917), proletaryanın öncüsünü ***çelikleştiren,*** aydınlatan, örgütleyen ve sözcüğün gerçek anlamıyla onu devrimci bir öncü ***haline getiren*** bir mücadele içinde yenilgiye uğratılmıştı. Burada ilk devrim, 1905 devrimi, daha sonraki gelişmeyi hazırlamış, iki partinin karşılıklı ilişkisini ***pratikte*** belirlemiş ve 1917–1919 arasındaki büyük olaylar için bir genel prova rolünü oynamıştı.

Kendilerine II. Enternasyonal "sosyalistleri" diyen küçük-burjuva demokratları, bu en önemli tarihsel soruna, proletaryanın "birliği"nin yararları üzerine yapmacık söylemlerle yan çizmeyi pek severler. Bu yapmacık söylemler yoluyla, 1871–1914 arasındaki işçi hareketi içinde bir ***oportünizmin biriktiği*** gerçeğini unuturlar, Ağustos 1914'te oportünizmi tökezleten nedenler üzerine, 1914–1917 yıllarında uluslararası sosyalizmin bölünmesine yol açan nedenler üzerine ***düşünmeyi*** unuturlar (ya da düşünmek istemezler).

Proletaryanın ***devrimci*** kesimini en ciddi ve çok yönlü biçimde oportünizmin kökünü kazımaya ve ezmeye hazırlamadan, proletarya diktatörlüğünü salt düşünmek bile saçma olurdu. Şimdi, proletarya diktatörlüğünü sözde kabul ederek açmazdan kurtulmak isteyen "bağımsız" Alman sosyal-demokrasisinin, Fransız sosyalizminin vs. liderleri, Rus devriminin bu dersini kulaklarına küpe yapmalılar.

Devamla: Bolşevikler sadece proletaryanın çoğunluğunu, sadece, oportünizmle uzun, sert bir mücadelede çelikleşmiş proletaryanın ***devrimci*** öncüsünü aralarına almamışlardı. Bolşevikler aynı zamanda

—askeri bir kavramı kullanmak gerekirse— başkentlerde güçlü bir "hücum kıtası"na da sahiplerdi.

Tayin edici anda, tayin edici yerde ezici bir güç üstünlüğüne sahip olmak — askeri başarının bu "yasa"sı, özellikle devrim denilen amansız, şiddetli sınıf mücadelesinde politik başarının da yasasıdır.

Halkın politik kaderini başkentler, ya da genelde en büyük ticaret ve sanayi merkezleri belirler (Rusya'da bu iki kavram örtüşür, fakat bu her zaman böyle değildir), elbette merkezlerin yeterli yerel, kırsal güçler tarafından desteklenmesi şartıyla — bu destek derhal olmasa da.

İki başkentte, Rusya'nın en önemli ticaret ve sanayi merkezlerinin ikisinde de Bolşevikler ezici, tayin edici bir güç üstünlüğüne sahipti. Burada, Sosyal-Devrimcilerden ***neredeyse dört kat fazla*** taraftarımız vardı. Burada ***Sosyal-Devrimcilerle Kadetlerin toplamından daha fazla taraftarımız*** vardı. Ayrıca hasımlarımız dağınıktı, çünkü Kadetlerin Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle (bunların Moskova'da aldıkları oy oranı sadece yüzde 3'tü) "koalisyon"u, emekçi sınıflar arasında son derece kötü bir üne sahipti. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin bize karşı Kadetlerle ***gerçek*** bir birliğinden o anda söz bile edilemezdi.* Kadetlerle blok fikrine Sosyal-Devrimci ve Menşevik işçilerden ve köylülerden yüz kez daha yakın duran Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler bile, bilindiği gibi Bolşeviklerle, Kadetlerin ***olmadığı*** bir koalisyonu düşünüyorlardı (ve bizimle Kasım 1917'de bu konuda görüşmeler yapmışlardı).[166]

Ekim–Kasım 1917'de başkentleri ***kesinlikle*** ele geçirmiştik, çünkü ezici bir güç üstünlüğüne sahiptik ve gerek Bolşevik "*ordular*"*ın* silah altına alınması, yığılması, talimi, sınanması ve çelikleşmesi, gerekse de "düşman" "orduları"nın parçalanması, gevşemesi, anlaşmazlığa düşmesi ve demoralizasyonu politik olarak en sağlam biçimde hazırlanmıştı.

---

* *Yukarıda aktarılan verilerden de çıkan proletarya partisinin birlik ve beraberliği ile küçük-burjuvazinin ve burjuvazinin partilerinin muazzam dağınıklığını kaydetmek ilginçtir.*

Madem iki başkenti, tüm kapitalist devlet aygıtının iki merkezini (bunlar, hem ekonomik, hem de politik olarak Petrograd ve Moskova'dır) hızlı, tayin edici bir vuruşla kesin olarak ele geçirme olanağına sahiptik, bürokrasinin ve "aydınlar"ın çılgınca direnişine rağmen, sabotaja vs. rağmen, devlet iktidarının merkezi aygıtının yardımıyla, proleter ***olmayan*** emekçi kitlelere, onların biricik güvenilir müttefik, dost ve önderinin proletarya olduğunu ***fiille kanıtlayabilirdik.***

III

Fakat bu en önemli soruna, proletaryanın proleter olmayan emekçi kitlelerle ilişkisi sorununa gelmeden önce, biraz ***ordu*** üzerinde durmamız gerekiyor.

Emperyalist savaş sırasında ordu, halkın gücünün tüm taze baharını içine çekmişti. Ve II. Enternasyonal'in oportünistler sürüsü (sadece sosyal-şovenler, yani doğrudan "anavatan savunması" safına geçen Scheidemann ve Renaudel'ler değil, aynı zamanda "Merkezciler" de) sözle ve eylemle ordunun, Alman ve İngiliz-Amerikan gruplarının emperyalist haydutlarının yönetimine tabi olmasını pekiştirirken, hakiki proleter devrimciler Marx'ın 1870'de yazdığı sözleri asla unutmadılar: Burjuvazi proletaryaya silah talimi yaptırıyor.[167] Emperyalist bir savaşta, yani iki taraflı haydutça bir savaşta "anavatan savunması"ndan sadece sosyalizmin Avusturya-Alman ve İngiliz-Fransız-Rus hainleri sözedebilirlerdi. Proleter devrimciler ise (Ağustos 1914'ten itibaren) bütün dikkatlerini orduyu devrimcileştirmeye, onu burjuvazinin emperyalist haydutlarına ***karşı*** kullanmaya, emperyalist haydutların her iki grubu arasındaki haksız ve haydutça savaşı, her bir ülkenin proleterlerinin ve ezilen emekçi kitlelerinin "kendi" "ulusal" burjuvazisine karşı adil, haklı mücadelesine dönüştürmeye yönelttiler.

Sosyalizm hainleri, 1914–1917 yılları boyunca, askeri birliklerden her bir ulusun emperyalist hükümetine karşı yararlanmayı hazırlamayı ***ihmal ettiler.***

Bolşevikler ise ta Ağustos 1914'ten beri tüm propaganda, ajitasyon ve illegal örgütsel çalışmalarıyla bunu hazırladılar. Sosyalizm hainlerinin, bütün ulusların Scheidemann ve Kautsky'lerinin, Bolşevik ajitasyonla ordunun ***çözülmesine*** dair laflarla kendilerini bundan ayırdıkları kendiliğinden anlaşılır. Biz ise görevimizi yerine getirmiş, sınıf düşmanımızın saflarını çözmüş ve silahlı işçi ve köylü kitlelerini sömürücülere karşı ***mücadele için*** onun elinden koparmış olmaktan ***gurur duyuyoruz.***

Çalışmamızın sonuçları, Kasım 1917'de yapılan, ordunun da katıldığı Kurucu Meclis seçimlerinde de görüldü.

Bu seçimlerin ana sonuçlarını N. V. Svyatitski'nin verdiği gibi aktarıyoruz:*

Sonuç şöyledir: Sosyal-Devrimcilere 1.885.100 oy, Bolşeviklere 1.671.300 oy. Buna Baltık Donanması'nın ikinci rakamı 120.000'i (yaklaşık) eklersek Bolşeviklere 1.791.300 oy elde ederiz.

Buna göre Bolşevikler Sosyal-Devrimcilerden ***biraz az*** oy almışlardır.

Buna göre ordu daha Ekim–Kasım 1917'de ***yarı yarıya Bolşevikti.***

Durum bu olmasaydı zafer kazanamazdık.

Ancak, genel olarak orduda toplam oyların neredeyse yarısına sahipken, ***başkentlere yakın*** ya da pek uzak olmayan cephelerde ezici çoğunluk bizimdi. Kafkas Cephesi'ni dışta tutarsak Sosyal-Devrimcilere karşı Bolşeviklerin çoğunlukta olduğu ortaya çıkar. Kuzey ve Batı Cephesi'ni alırsak Bolşevikler için ***1 milyondan fazla oya*** karşılık Sosyal-Devrimcilere 420.000 oy verilmiştir.

Dolayısıyla Bolşevikler, Kasım 1917'de hakeza orduda da, onlara tayin edici yerde ve tayin edici anda kesin bir güç üstünlüğü sağlayan bir ***politik "hücum kıtası"***na sahipti. Bolşeviklerin Kuzey ve Batı

---

* *Bkz. bir sonraki sayfa. —**Red.***

Kasım 1917'de Kurucu Meclis Seçimlerinde Verilen Oylar (Bin Olarak)

Ordu ve Donanma	Sos-Dev.	Bolşevikler	Kadetler	Ulusal ve diğer gruplar	Toplam
Kuzey Cephesi	240.0	480.0	?	60.0**	780.0
Batı Cephesi	180.6	653.4	16.7	152.2	976.0
GüneyBatı Cephesi	402.9	300.1	13.7	290.6	1007.6
Romanya Cephesi	679.4	167.0	21.4	260.7	1128.6
Kafkasya Cephesi	360.0	60.0	?	—	420.0
Baltık Donanması	—	(120.0*)	—	—	(120.0*)
Karadeniz Don.	22.2	10.8	—	19.5	52.5
Toplam	1885.1	1671.3	51.8	756.0	4364.5
	+(120.0*)	+ ?		+(120.0*)	
		1791.3			4484.5

* Rakam tam değildir, iki Bolşevik seçilmişti. Ortalama olarak Svyatitski, seçilen başına 60.000 oy hesaplıyor. Bu nedenle ben de 120.000 rakamını alıyorum.

** Karadeniz donanmasından 19.500 oyu hangi partinin aldığı söylenmiyor. Bu sütunun diğer rakamları besbelli ki neredeyse sadece Ukrayna sosyalistleriyle ilgilidir, çünkü 10 Ukrayna sosyalisti ve 1 sosyal-demokrat (yani Menşevik) seçilmişlerdi.

Cephesi'nde büyük bir üstünlüğe sahip oldukları, merkezden uzak diğer cephelerde ise ellerinde, ***köylüleri Sosyal-Devrimcilerden kazanma*** zamanı ve olanağı bulunduğu gerçeği karşısında, proletaryanın Ekim Devrimi'ne karşı, politik iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesine karşı ordunun bir direnişinden kesinlikle söz bile edilemez. Bu konu üzerinde daha sonra duracağız.

IV

Kurucu Meclis seçimleri üzerine veriler temelinde, Bolşevizmi zafere ulaştıran üç koşulu inceledik: 1) proletarya içinde ezici çoğunluk; 2) ordunun neredeyse yarısı; 3) tayin edici anda tayin edici yerlerde, yani başkentlerde ve merkeze yakın cephelerde ezici bir üstünlük.

Tek başına bu koşullar Bolşeviklere sadece, eğer onlar proleter *olmayan* emekçi kitlelerin çoğunluğunu yanlarına çekecek, onları Sosyal-Devrimciler ve diğer küçük-burjuva partilerden kazanacak durumda olmasalardı, gayet kısa ömürlü, gayet güvensiz bir zafer getirebilirdi.

İşte asıl mesele budur.

Ve II. Enternasyonal "sosyalistleri"nin (küçük-burjuva demokratları diye okuyun) proletarya diktatörlüğünü anlamamalarının başlıca nedeni, ***devlet iktidarının bir sınıfın —proletaryanın— elinde proleter olmayan emekçi kitleleri proletaryanın safına çekmek için, bu kitleleri burjuvaziden ve küçük-burjuva partilerden kazanmak için bir silah olabileceğini, olması gerektiğini*** kavramamalarıdır.

Tamamen küçük-burjuva önyargılara batmış ve Marx'ın devlet öğretisindeki asıl meseleyi tamamen unutmuş olan II. Enternasyonal'in "sosyalist" beyleri, ***devlet iktidarını*** kutsal bir şey ya da bir yarı-tanrı olarak, biçimsel oylamaların bir bileşkesi olarak, "tutarlı demokrasi"nin mutlak bir gereği olarak (ya da bu saçmalıkların diğer adları neyse) görüyorlar. Devlet iktidarını, ***çeşitli*** sınıfların ***kendi sınıf hedefleri için*** kullanabilecekleri ve kullanmaları gereken (ve kullanmasını bilmeleri gereken) bir ***alet*** olarak görmüyorlar.

Burjuvazi devlet iktidarını, proletaryaya karşı, bütün emekçilere karşı kapitalist sınıfın silahı olarak kullanmıştır. Bu, en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile böyleydi. Sadece Marksizm hainleri bunu "unuttular".

Proletarya (yeterince güçlü politik ve askeri "hücum kıtaları"nı toÄladıktan sonra) burjuvaziyi devirmek ve bu ***aleti*** kendi ***öz*** sınıf hedeflerinin çıkarı doğrultusunda kullanmak üzere devlet iktidarını onun elinden almak zorundadır.

Peki, proletaryanın sınıf hedefleri nelerdir?

Burjuvazinin direnişini bastırmak.

Köylülüğü "tarafsızlaştırmak" ve imkânlar ölçüsünde köylüleri, ya da en azından onun çoğunluğunu, sömüren değil, çalışan kesimini kazanmak.

Burjuvazinin elinden alınan fabrikalarda ve genelde onun elinden alınan üretim araçlarıyla makinalaşmış büyük üretimi örgütlemek.

Kapitalizmin yıkıntıları üzerinde sosyalizmi örgütlemek.

*

Oportünist baylar, bunlar arasında Kautskyciler de halka Marx'ın öğretisinin bir paçavrasını "öğretiyorlar": proletarya ilk önce genel seçim hakkıyla çoğunluğu ele geçirmeli, sonra çoğunluğun bu oylamasına dayanarak devlet iktidarını kazanmalı ve ancak ondan sonra "tutarlı" (bazıları "saf" diyorlar) demokrasinin bu temeli üzerinde sosyalizmi kurmalıymış.

Biz ise Marx'ın öğretisine ve Rus devriminin deneyimine dayanarak şunu söylüyoruz:

Proletarya önce burjuvaziyi devirmeli ve devlet iktidarını ***bizzat kendi eline*** geçirmelidir, sonra da bu devlet iktidarından, yani proletarya diktatörlüğünden, emekçilerin çoğunluğunun sempatisini kazanmak için kendi sınıfının silahı olarak yararlanmalıdır

*

Devlet iktidarı, onun proleter olmayan emekçi kitleler üzerinde nüfuz uğruna sınıf mücadelesinde proletaryanın elinde nasıl bir silah haline gelebilir? Bu kitleleri kendi tarafına çekmek için bir silah haline gelebilir? Onları burjuvaziden koparmak, kazanmak için bir silah haline gelebilir?

Proletarya bunu ilk planda, devlet iktidarının eski aygıtını ***işletmeyip,*** bilakis ***paramparça ederek,*** ondan taş üstünde taş bırakmayarak (korkuya kapılmış küçük-burjuvaların yaygaralarına ve sabotörle-

nın tehditlerine rağmen) ve *yeni* bir devlet aygıtı yaratarak yapar. Bu yeni devlet aygıtı, proletaryanın diktatörlüğüne, onun proleter olmayan emekçi kitleler uğruna burjuvaziye karşı mücadelesine uydurulmuştur. Bu yeni aygıt herhangi biri tarafından keşfedilmemiştir, o proletaryanın sınıf mücadelesinden, bu mücadelenin genişletilmesi ve derinleştirilmesinden ***doğar***. Devlet erkinin bu yeni aygıtı, devlet iktidarının bu yeni ***tipi Sovyet iktidarıdır***.

Rus proletaryası iktidarı ele geçirince, (Marx'ın gösterdiği gibi, en demokratik cumhuriyetlerde bile yüzyıllar boyunca burjuvazinin sınıf çıkarlarına uydurulmuş olan) eski devlet aygıtının derhal, iktidar ele geçirildikten birkaç saat sonra feshedildiğini ilan etti ve ***tüm iktidarı Sovyetlere*** devretti. Sovyetlere ise her türlü sömürücü dışlanarak sadece emekçiler ve sömürülenler alındı.

Bu yolla proletarya, iktidarı ele geçirdikten ***sonra*** derhal, bir çırpıda, küçük-burjuvazi ve "sosyalist" partiler içindeki burjuvazinin büyük taraftar kitlesini onun elinden aldı, çünkü bu kitle burjuvazi (ve onun yardakçıları Çernov, Kautsky, Martov ve ortakları) tarafından aldatılmış ve burjuvaziye karşı kendi çıkarları uğruna kitle mücadelesi silahını ***ilk kez Sovyet iktidarından*** elde etmiş olan emekçilerden ve sömürülenlerden oluşur.

İkinci olarak proletarya derhal ya da en azından çok kısa süre içinde burjuvaziden ve küçük-burjuva demokrasisinden "onların" kitlelerini, yani onları izlemiş olan kitleleri, ***devrimci tarzda, büyük toprak sahiplerini ve burjuvaziyi mülksüzleştirme yoluyla kitlelerin en önemli ekonomik ihtiyaçlarını karşılayarak*** kazanabilir ve kazanmalıdır.

Ne kadar "güçlü" bir devlet erkine sahip olursa olsun burjuvazi bunu *yapamaz*.

Buna karşılık proletarya bunu, iktidarı ele geçirmesinin ertesi günü derhal ***yapabilir***, çünkü hem gerekli aygıta (Sovyetler), hem de ekonomik araçlara (büyük toprak sahiplerini ve burjuvaziyi mülksüzleştirmek) sahiptir.

İşte Rus proletaryası ***köylülüğü*** Sosyal-Devrimcilerden bu yolla

kazanmıştır, hem de devlet iktidarını ele geçirdikten sonra harfiyen ***birkaç saat içinde.*** Çünkü burjuvaziyi Petrograd'da yenilgiye uğrattıktan birkaç saat sonra, muzaffer proletarya bir "Toprak Kararnamsi" çıkardı. Ve bu kararnameyle bir çırpıda ve tamamen, devrimci hız, enerji ve uzakgörüşlülükle köylülerin ***çoğunluğunun*** en önemli tüm ekonomik gereksinimlerini ***karşıladı,*** büyük toprak sahiplerini ise tamamen ve tazminatsız mülksüzleştirdi.

Proleterlerin köylüleri vesayet altına, emir altına almak değil, bilakis onlara yardım etmek ve onların dostu olmak istediğini kanıtlamak için, muzaffer Bolşevikler, kararnameye ***kendilerinden tek sözcük*** eklemeyip, bilakis onu ***Sosyal-Devrimcilerin Sosyal-Devrimci*** gazetede yayınladıkları köylü yönergelerinden (en devrimcilerinde elbette) sözcüğü sözcüğüne kopya ettiler.

Sosyal-Devrimciler sinirlendiler, kızdılar, öfkelendiler, "Bolşeviklerin onların programını çaldığı"nı haykırdılar. Ne var ki kendilerine sadece gülünüp geçildi: Bu nasıl bir parti ki, programında devrimci olan, emekçilerin yararına olan her şeyi gerçekleştirmek için onu yenilgiye uğratıp hükümetten kovmak gereksin! II. Enternasyonal hainleri, aptalları ve kılı kırk yaran tipleri ise bu diyalektiği asla kavrayamazlardı: Proletarya, halkın çoğunluğunu kendine kazanmadan zafer kazanamaz. Fakat halkın kazanılmasını sadece burjuvazinin egemenliği altında yapılan seçimlerde oy çoğunluğuyla sınırlamak ya da bununla koşullandırmak, iflah olmaz bir akıl kıtlığına delalet eder ya da işçilere düpedüz ihanete çıkar. Halkın çoğunluğunu kendine kazanmak için proletarya, ilk olarak burjuvaziyi devirmek ve iktidarı ele geçirmek; ikinci olarak eski devlet aygıtını paramparça ettikten sonra Sovyet iktidarını örgütlemek zorundadır, çünkü böylelikle, proleter olmayan emekçi kitleler arasında burjuvazinin ve küçük-burjuva uzlaşmacıların egemenliğini, otoritesini ve etkisini bir çırpıda yıkar; üçüncü olarak o, proleter olmayan emekçi kitlelerin ***çoğunluğu*** üzerinde burjuvazinin ve küçük-burjuva uzlaşmacılarının etkisine, ***bu kitlelerin*** ekonomik ihtiyaçlarını sömürücülerin sırtından ***devrimci tarzda*** karşılamak suretiyle ***ölümcül bir darbe indirmek*** zorundadır.

Bütün bunlar elbette ancak kapitalist gelişmenin belli bir seviyeye gelmesiyle olanaklı olmuştur. Bu temel koşul olmadan, ne ayrı bir sınıf olarak proletaryanın oluşması mümkündür, ne de bu önkoşul olmadan uzun yıllar boyu ayaklanmalar ve gösteriler, ya da oportünistlerin teşhir edilmesi ve saflardan kovulması mücadelesinde uzun hazırlık, eğitim, talim ve sınama başarılı olabilirdi. Bu temel koşul olmadan merkezler, proletaryanın onları ele geçirmekle, tüm devlet iktidarını ya da onun yaşam damarını, kalbini, düğüm noktasını da ele,geçireceği kadar büyük ekonomik ve politik bir rol oynayamazlar. Bu temel koşul olmadan, proletaryanın proleter olmayan emekçi kitleler üzerinde nüfuzu ve bu etkinin başarısı için elzem olan proletaryanın durumuyla bu kitlelerin durumu arasındaki bu akrabalık ve yakınlık ve bu bağ imkânsızdır.

V

Devam edelim.

Proletarya devlet iktidarını ele geçirebilir, Sovyet düzenini gerçekleştirebilir, emekçilerin çoğunluğunu sömürücülerin sırtından iktisaden memnun edebilir.

Fakat tam ve kesin bir zafer için bu yeter mi?

Hayır.

Sadece küçük-burjuva demokratları ve bunların bugünkü başlıca temsilcileri "sosyalistler" ve "sosyal-demokratlar", kapitalizm altında, emekçi kitlelerin, ***salt oylamayla*** ya da genel olarak herhangi bir şekilde ***peşinen,*** uzun bir mücadele deneyimi olmadan şu ya da bu sınıf veya parti lehinde ***karar verebilecek*** kadar yüksek bir gelişme aşamasına ve karakter sağlamlığına, böyle bir basiret ve geniş politik ufka sahip olabileceklerini zannedebilirler.

Bu bir hayaldir. Bu, Kautsky, Longuet, MacDonald türünden pedantiklerin ve yapmacık sosyalistlerin uyduruk bir masalıdır.

Kapitalizm bir yandan ***kitleleri*** boyun eğmeye, ezilmişliğe, yılgınlığa, dağınıklığa (köyde!), cehalete mahkûm etmekle kalmayıp, öte

yandan da burjuvazinin eline güçlü bir yalan ve hile aygıtını, sayesinde işçi ve köylüleri aldatıp aptallaştırabildiği bu aygıtı vermemiş olsaydı, kapitalizm olmazdı.

Bu nedenle yalnızca proletarya, ***emekçileri*** kapitalizmden komünizme ***götürebilecek*** durumdadır. Küçük-burjuva ve yarı-küçük-burjuva emekçilerin, işçi sınıfıyla mı, yoksa burjuvaziyle mi yürüyecekleri gibi son derece karmaşık bir sorunu önceden çözecekleri düşünülemez. Proleter olmayan emekçi katmanların ***yalpalaması*** kaçınılmazdır, onlara burjuvazinin önderliğiyle proletaryanın önderliğini ***karşılaştırma*** olanağı verecek kendi ***pratik deneyimlerini*** kazanmaları elzemdir.

"Tutarlı demokrasi" yandaşları, en önemli politik sorunların oylamayla çözülebileceğini sanırken tam da bu hususu hep gözden kaçırıyorlar. Gerçekte ise bu sorunlar akut haldeyse ve mücadeleyle şiddetlenmişse, ***içsavaşla*** karara bağlanır. Böyle bir savaşta, proleter olmayan emekçi kitlelerin (ilk sırada köylülüğün) ***deneyimi,*** proletaryanın iktidarıyla, burjuvazinin iktidarını karşılaştırma, kıyaslama deneyimi muazzam öneme sahiptir.

Bu bağlamda Rusya'da Kasım 1917'deki Kurucu Meclis seçimleriyle 1917–1919 arasındaki iki yıllık içsavaşın karşılaştırılması son derece öğreticidir.

En az Bolşevik bölgeler hangileriydi? Birincisi, Bolşeviklerin toplam oyların yüzde 12'sini ya da 10'unu aldıkları Doğu-Ural Bölgesi ve Sibirya. İkincisi, Bolşevik oyların yüzde 10 olduğu Ukrayna. Diğer bölgeler arasında Büyük Rusya'nın köylü bölgesi, Volga Bölgesi ve Kara Topraklar Bölgesi, Bolşevik oy oranının en az olduğu yerlerdir; fakat burada da Bolşevikler oyların yüzde 16'sını almışlardır.

İşte Bolşevik oyların Kasım 1917'de en az olduğu bu bölgelerde karşı-devrimci hareketlerin, ayaklanmaların, karşı-devrim güçlerinin örgütlenmesinin en büyük başarılarını görüyoruz. Kolçak ve Denikin'in egemenliği işte bu bölgelerde aylarca sürmüştür.

Proletaryanın nüfuzunun en küçük olduğu bu bölgelerde küçük-burjuva nüfusun kararsızlığı kendisini özellikle açık biçimde gösterdi:

İlkönce, kendilerine toprak veren ve terhis edilen askerlere barış haberi getiren Bolşeviklerden yana oldular. Sonra, Bolşevikler devrimin uluslararası gelişimi ve bu devrimin Rusya'daki ocağının korunması için Brest Barışı'nı imzalayarak küçük-burjuvazinin en derin duygularını, yurtsever duygularını "yaraladıklarında", Bolşeviklere karşı oldular. Proletarya diktatörlüğüne köylüler özellikle tahıl fazlasının çok olduğu yerlerde ve Bolşeviklerin, bu tahıl fazlasının sabit fiyatlarla hükümete devredilmesini ısrarla isteyecekleri ortaya çıktığında karşı çıktılar. Ural, Sibirya ve Ukrayna köylülüğü geriye çark etti ve yüzünü Kolçak ve Denikin'e çevirdi.

Fakat sonra, Beyaz Muhafız gazetelerinin her sayısında tüm yazar müsveddelerinin ilan ettikleri Kolçak ve Denikin "demokrasisi"nin deneyimi, köylülere, demokrasi ve Kurucu Meclis laflarının gerçekte büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin diktatörlüğünün maskesinden başka birşey olmadığını kanıtladı.

Bolşevizm lehine yeniden bir dönüşüm başlıyor; Kolçak ve Denikin'in arkasında köylü ayaklanmaları alevleniyor. Kızıl birlikler köylüler tarafından kurtarıcı olarak karşılanıyor.

Sonuçta, küçük-burjuva emekçi kitlelerin ana temsilcisi olarak köylülüğün tam da bu yalpalaması, Sovyet iktidarının ve Kolçak-Denikin iktidarının kaderini belirlemiştir. Fakat bu "kesin sonuç"a kadar, Rusya'nın iki yıl içinde başa çıkamadığı ve tam da şimdi Sibirya ve Ukrayna'da süren ağır mücadeleler ve acı sınavlarla dolu epeyce uzun bir zaman geçti. Ve bunun bir yıl ya da benzer bir süre içinde ***kesin*** sona ereceğine kimse garanti veremez.

"Tutarlı" demokrasi yandaşları bu tarihsel gerçeklerin anlamı üzerinde derinleşmediler. Kapitalizm altında proletaryanın, emekçilerin çoğunluğunu oylamayla "ikna edebileceği" ve sağlam biçimde kendi tarafına çekebileceği yolundaki çocuk masalını keşfettiler ve bunu hâlâ sürdürüyorlar. Fakat gerçeklik, ancak uzun, sert bir mücadele deneyiminin, ***yalpalayan*** küçük-burjuvaziyi, proletarya diktatörlüğü ile kapitalistlerin diktatörlüğü arasında bir karşılaştırma yaptıktan sonra birinciyi ikinciye tercih etmek gerektiği sonucuna ***götürdüğünü*** gösteriyor.

Teorik olarak, Marksizmi inceleyen ve 19. yüzyılda ileri ülkelerdeki politik tarihin deneyimini hesaba katmak isteyen tüm sosyalistler, küçük-burjuvazinin proletarya ile kapitalistler sınıfı arasında *yalpalamasının* kaçınılmaz olduğunu kabul ediyorlar. Bu yalpalamanın iktisadi kökleri ekonomi bilimi tarafından açığa çıkarılmıştır, ve bunların doğruluğu, II. Enternasyonal sosyalistlerinin gazetelerinde, bildirilerinde, broşürlerinde sayısız kez tekrarlanmıştır.

Fakat bu kişiler bu doğruları proletarya diktatörlüğünün özgül dönemine uygulayabilecek durumda değillerdir. Onlar *sınıf mücadelesinin* yerine küçük-burjuva demokrat önyargıları ve hayalleri (sınıfların "eşitliği", "tutarlı" ya da "saf" demokrasi, büyük tarihsel problemleri oylamayla çözmek vs. üzerine) koyuyorlar. Proletaryanın devlet iktidarını ele geçirdikten sonra sınıf mücadelesini bırakmadığını, bilakis başka bir biçimde, başka araçlarla sürdürdüğünü kavramak istemiyorlar. Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın sınıf mücadelesinin devlet iktidarı gibi bir silah vasıtasıyla sürdürülmesidir; bu sınıf mücadelesinin görevleri arasında, uzun deneyimle, bir dizi pratik örnekle, proleter olmayan emekçi halk katmanlarına, burjuva diktatörlüğünden yana olmaktansa proletarya diktatörlüğünden yana olmalarının kendileri için daha yararlı olduğunu, üçüncü bir şıkkın bulunmadığını kanıtlamak da vardır.

Kasım 1917 Kurucu Meclis seçimlerinin sonuçları üzerine veriler, daha sonraki iki yıl içinde içsavaşın gelişimini gösteren tablonun temel tonunu veriyor. Bu savaştaki başlıca askeri güçler *daha* Kurucu Meclis seçimleri sırasında gün yüzüne çıkmıştı: proleter ordunun "hücum kıtası" rolünü, yalpalayan köylülüğün rolünü, burjuvazinin rolünü görüyoruz. "Kadetler —diye yazıyor Svyatitski makalesinde— en büyük başarılarını Bolşeviklerle aynı bölgelerde elde ettiler: Kuzey Bölgesi'nde ve Merkezi Sanayi Bölgesi'nde" (s. 116). Burjuvaziyle proletarya arasında duran ara unsurların en gelişmiş kapitalist merkezlerde çok güçsüz olmaları kendiliğinden anlaşılır. Sınıf mücadelesinin bu merkezlerde çok şiddetli olması kendiliğinden anlaşılır. Burjuvazinin esas güçleri tam da burada bulunuyordu, proletarya burjuvaziyi tam da bu-

rada ve yalnızca burada hezimete uğratabilirdi. Ve proletarya ancak burjuvaziyi hezimete uğrattıktan sonradır ki, devlet iktidarı gibi bir silahtan yararlanarak, ebediyete kadar küçük-burjuva halk katmanlarının sempati ve desteğini elde edebildi.

Kurucu Meclis seçimleri üzerine veriler, bu verileri kullanmayı, yorumlamayı bilirsek, Marksist sınıf mücadelesi öğretisinin temel doğrularını bize tekrar tekrar gösterir.

Geçerken belirtelim ki bu veriler, ulusal sorunun rolünü ve önemini de gösterir. Ukrayna'yı alalım. Bu satırların yazarı, Ukrayna sorunu üzerine son görüşmelerde, bazı yoldaşlar tarafından Ukrayna'da ulusal sorunu çok fazla "abartmış" olmakla suçlandı.[168] Kurucu Meclis seçimleri üzerine veriler, Ukrayna'da daha Kasım 1917'de oyların çoğunluğunun *Ukrayna* Sosyal-Devrimcilerine ve sosyalistlerine verildiğini gösteriyor (Ukrayna'da toplam 7,6 milyon oy sayısından 3,4 milyon +0,5 = 3,9 milyonu Ukrayna Sosyal-Devrimcileri ve sosyalistlerine, buna karşılık 1,9 milyonu Rus Sosyal-Devrimcilerine verilmiştir). Güney-Batı Cephesi'ndeki ve Romanya Cephesi'ndeki birliklerde Ukrayna sosyalistleri, toplam oyların sırasıyla yüzde 30 ve yüzde 34'ünü almışlardır (Rus Sosyal-Devrimcileri için ise bu oran yüzde 40 ve yüzde 59'dur).

Durum buyken, Ukrayna'da ulusal sorunun önemini kasten görmezden gelmek —Büyük Ruslar bu suçu oldukça sık (ve Yahudiler de belki onlar kadar sık) işliyor— ağır, tehlikeli bir hata işlemek demektir. 1917 yılında Ukrayna'da Rus Sosyal-Devrimcilerinin Ukraynalı Sosyal-Devrimcilerden ayrılmasının[169] sadece bir tesadüf olması imkânsızdır. Ve enternasyonalistler olarak bizler, birincisi, "Rus" komünistleri içinde Büyük Rus emperyalizmi ve şovenizminin (çoğu kez bilinçsiz) kalıntılarına karşı özel bir enerjiyle mücadele etmekle yükümlüyüz. İkincisi, nispeten daha az önemli bir sorun olarak tam da ulusal sorunda (enternasyonalistler için devletin sınırları sorunu ikincil, hatta son sırada öneme sahip bir sorundur) uzlaşmalar yapmakla yükümlüyüz. Önemli olan diğer sorunlardır, önemli olan proletarya diktatörlüğünün temel çıkarlarıdır, önemli olan Denikin'e karşı sava-

şan Kızıl Ordu içinde birlik ve disiplinin çıkarlarıdır, önemli olan proletaryanın köylülük karşısında önder rolüdür; Ukrayna'nın ayrı bir devlet kurup kurmaması sorunu epeyce daha az önemlidir. Ukrayna işçi ve köylülerinin çeşitli sistemleri denemeleri ve diyelim ki birkaç yıl içinde pratikte gerek Rusya Sovyet Sosyalist Federatif Cumhuriyeti'yle birleşmeyi, gerekse de bağımsız Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti olarak ondan ayrılmayı ve nihayet her ikisinin sıkı bir birliğinin çeşitli biçimlerini vs. vs. deneme olasılığı bizi kesinlikle şaşırtmamalı — ve korkutmamalıdır.

Bu sorunu peşinen, ilk ve son olarak, "sağlam" ve "geri alınmaz" biçimde çözmek istemek darkafalılık ya da kalın kafalılık olurdu, çünkü proleter olmayan emekçi kitlelerin ***böyle*** bir sorunda kararsızlığı gayet doğal, hatta kaçınılmazdır, fakat proletarya için kesinlikle tehlikeli değildir. Enternasyonalist olmayı gerçekten bilen bir proletarya temsilcisi, ***böylesi*** kararsızlıkları en büyük ihtiyat ve sabırla ele almak, bu yalpalamaları kendi deneyimiyle ***aşmayı bizzat*** proleter olmayan emekçi kitlelere bırakmak zorundadır. Kısmen yukarıda işaret etmiş olduğum daha önemli diğer sorunlarda sabırsız ve amansız, uzlaşmaz ve acımasız olmalıyız.

VI

Kasım 1917 Kurucu Meclis seçimleriyle, Rusya'da Ekim 1917'den Aralık 1919'a kadar proleter devrimin gelişiminin karşılaştırılması, herhangi bir kapitalist ülkede burjuva parlamentarizmi ve proleter devrim için sonuçlar çıkarma olanağı veriyor. Bu sonuçların en önemlilerini kısaca ortaya koymak ya da en azından değinmeye çalışmak istiyoruz.

1) Genel oy hakkı, çeşitli sınıfların kendi görevlerini ne ölçüde kavradıklarının bir ölçütüdür. Çeşitli sınıfların görevlerini nasıl yerine getirmeye ***eğilimli olduklarını*** gösterir. Görevlerin bizzat çözümü ise oylamayla değil, sınıf mücadelesinin içsavaşa varıncaya kadar bütün biçimleriyle olur.

2) II. Enternasyonal sosyalistleri ve sosyal-demokratları bayağı küçük-burjuva demokrasisinin bakış açısında duruyor ve onun sınıf mücadelesinin temel sorunlarının oylamayla çözülebileceği önyargısını paylaşıyorlar.

3) Seçimler ve parlamentoda partilerin mücadelesi yoluyla kitleleri aydınlatmak amacıyla devrimci proletarya partisinin burjuva parlamentarizmine katılması zorunludur. Fakat sınıf mücadelesini parlamento-içi mücadeleyle sınırlamak ya da böyle bir mücadeleyi en yüksek, tayin edici, tüm diğer biçimleri kendine tabi kılan bir mücadele olarak görmek, gerçekten de burjuvazinin safına, proletaryaya karşı savaşa geçmek demektir.

4) Proletarya diktatörlüğünü lafta kabul eden, fakat fiiliyatta propagandalarıyla proletaryanın kafasına, onun ilkönce kapitalizm altında halkın çoğunluğunun iradesinin biçimsel ifadesini (yani burjuva parlamentoda oy çoğunluğunu) sağlamak zorunda olduğu; ancak ondan sonra politik iktidarın proletaryanın eline geçebileceği düşüncesini sokan II. Enternasyonal'in tüm temsilcileri ve taraftarlarıyla Alman güya "bağımsız" sosyal-demokrasisinin tüm liderleri de gerçekte burjuvazinin safına geçiyorlar.

Alman "bağımsız" sosyal-demokratlarının ve çürük sosyalizmin diğer liderlerinin "azınlık diktatörlüğü"ne karşı bu önkoşuldan kaynaklanan tüm yaygaraları ve buna benzer şeyler, sadece, bu liderlerin en demokratik cumhuriyetlerde bile gerçekte egemen olan burjuva diktatörlüğünü anlamadıklarını ve bu diktatörlüğün sınıf mücadelesiyle yok edilmesinin koşullarını kavramadıklarını kanıtlıyor.

5) Bu anlayış yoksunluğu özellikle şu hususlarda ortaya çıkıyor: Bunlar, burjuva partilerin egemenliğinin büyük ölçüde, halkın geniş kesimlerini yanıltan aldatmaya ve sermayenin baskısına dayandığını unutuyorlar, buna bir de kapitalizmin özü hakkında kendi kendini aldatma ekleniyor, en çok, genellikle sınıf mücadelesinin yerine sınıf uzlaşmasının az çok üstü örtülü biçimlerini koymak isteyen küçük-burjuva partilere özgü bir kendi kendini aldatma.

"Önce halkın çoğunluğu, özel mülkiyetin korunduğu, yani sermayenin egemenlik ve baskısının korunduğu şartlarda proletarya partisinden yana tavir koysun, o ancak ondan sonra iktidarı ele geçirebilir ve geçirmelidir" — kendilerine "sosyalist" diyen burjuvazinin gerçek uşakları küçük-burjuva demokratları böyle diyorlar.

"Devrimci proletarya önce burjuvaziyi devirsin, sermayenin baskısını kırsın, burjuva devlet aygıtını paramparça etsin, o zaman muzaffer proletarya, proleter olmayan emekçi kitlelerin ihtiyaçlarını sömürücülerin sırtından karşılayarak bu kitlelerin çoğunluğunun sempati ve desteğini çabucak kazanacaktır" — biz böyle diyoruz. Bunun aksi, tarihte az rastlanır bir istisna olacaktır (fakat böyle bir istisnai durumda bile burjuvazi, Finlandiya[170] örneğinin de gösterdiği gibi içsavaşa başvurabilir).

6) Ya da başka bir deyişle:

"Önce kendimizi özel mülkiyet ve kapitalist boyunduruğun korunduğu koşullarda (yani gerçekte biçimsel eşitliğin olduğu bir eşitsizlik altında) eşitlik ya da tutarlı demokrasi ilkesini kabul etmekle yükümlü kılmak ve bu temelde bir çoğunluk kararı sağlamak istiyoruz" — burjuvazi ve onun yardakçıları, kendilerine sosyalist ve sosyal-demokrat diyen küçük-burjuva demokratları böyle diyor.

"Önce proletaryanın sınıf mücadelesi devlet iktidarını ele geçirerek, gerçek eşitsizliğin direklerini ve temellerini yıkar ve sonra proletarya, sömürücüleri yenilgiye uğrattıktan sonra, tüm emekçi kitleleri sınıfları *yok etmeye,* yani aldatma olmayan biricik gerçek sosyalist *eşitliğe* götürür" — biz bunu diyoruz.

7) Tüm kapitalist ülkelerde, proletaryanın yanı sıra ya da proletaryanın kendi devrimci görevlerini görmüş ve görevlerin yerine getirilmesi için mücadele edebilecek kesiminin yanı sıra, emekçi halkın burjuvaziyi ve burjuva demokrasisini izleyen (II. Enternasyonal "sosyalistleri" de bunların arasındadır), bunlar tarafından aldatılan, ne kendi güçlerine ne de proletaryanın gücüne inanan ve sömürücülerin mülksüzleştirilmesiyle en acil ihtiyaçlarının karşılanması olanağını anlayamayan çok sayıda bilinçsiz proleter, yarı-proleter yarı-küçük-burjuva kesimleri vardır.

Emekçilerin ve sömürülenlerin bu katmanları proletaryanın öncüsüne müttefikler sunar, onlarla birlikte proletarya, halkın sağlam bir çoğunluğuna sahip olur. Fakat proletarya bu müttefikleri sadece, devlet iktidarı gibi bir silah vasıtasıyla, yani ancak burjuvazinin devrilmesinden sonra ve burjuva devlet aygıtının parçalanmasından sonra kazanabilir.

8) Herhangi bir kapitalist ülkede proletaryanın gücü, proleterlerin toplam nüfus içindeki payıyla karşılaştırılamayacak kadar büyüktür. Bunun nedeni, proletaryanın kapitalizmin tüm ekonomik sisteminin merkezi ve can damarları üzerinde ekonomik egemenliğe sahip olmasıdır ve ayrıca proletaryanın ekonomik ve politik olarak, kapitalizm koşullarında emekçilerin büyük çoğunluğunun ***gerçek*** çıkarlarını ifade etmesidir.

Bu nedenle proletarya, nüfusun azınlığını oluştursa bile (ya da proletaryanın ileri ve gerçekten devrimci öncüsü nüfusun azınlığını oluştursa da) hem burjuvaziyi yıkabilecek, hem de sonra, peşinen asla ve kesinlikle proletaryanın egemenliğinden yana olmayan, bu egemenliğin koşullarını ve görevlerini anlamayan ve ancak daha sonra proletarya diktatörlüğünün elzemliği, doğruluğu ve haklılığına kendi deneyimiyle kanaat getirecek olan yarı-proleterler ve küçük-burjuvalar kitlesi içinden çok sayıda müttefik kazanabilecek durumdadır.

9) Son olarak, her kapitalist ülkede daima, durmadan sermaye ile emek arasında yalpalayan geniş küçük-burjuva kesimler vardır. Zafer kazanmak için proletarya, her şeyden önce burjuvaziye karşı tayin edici saldırı anını, başka şeylerin yanı sıra, burjuvaziyle onun küçük-burjuva müttefikleri arasındaki anlaşmazlığı veya bu ittifakın dayanıksızlığını vs. dikkate alarak doğru seçmek zorundadır. İkinci olarak proletarya, zaferinden sonra, küçük-burjuvazinin bu kararsızlığından, onu tarafsızlaştırmak ve sömürücülerin safına geçmesine engel olmak için yararlanmak zorundadır. Proletarya, ***küçük-burjuvazinin bir o yana bir bu yana yalpalamasına rağmen*** belli bir süre dayanacak durumda olmalıdır vs. vs.

10) Proletaryanın zaferinin koşullarını hazırlamanın en elzem koşullarından biri de, proletarya kapitalist koşullar altında faaliyet gösterdiği müddetçe kaçınılmaz olan, oportünizm, reformizm, sosyal-şovenizm ve benzeri burjuva etki ve eğilimlere karşı uzun süreli, inatçı, acımasız bir mücadeledir. Bu mücadele olmadan, daha önce işçi hareketi içinde oportünizmi tamamen yenilgiye uğratmadan bir proletarya diktatörlüğünden söz edilemez. Eğer Bolşevizm daha önce 1903–1917 yıllarında Menşevikleri, yani oportünistleri, reformistleri, sosyal-şovenleri yenilgiye uğratmayı ve onları proleter öncünün partisinden acımasızca kovmayı öğrenmemiş olsaydı, 1917–1919 yıllarında burjuvaziyi yenilgiye uğratamazdı.

Ve en tehlikeli kendi kendini aldatma —bazen ise işçilerin gayet olağan biçimde aldatılması— bugün, Alman "bağımsızları"nın ya da Fransız Longuetistlerinin liderlerinin lafta proletarya diktatörlüğünü tanırken[171], ***gerçekte*** eskiden beri alışık oldukları oportünizme küçüklü-büyüklü tavizler verme, onunla barışma, burjuva demokrasisinin (kendi deyişleriyle "tutarlı demokrasi" ya da "saf demokrasi") önyargılarına, burjuva parlamentarizmine vs. dalkavukluk etme politikasını sürdürmeleridir.

29 (16) Aralık 191

6. OLAĞANÜSTÜ SOVYETLER KONGRESİ'NDE DEVRİMİN YILDÖNÜMÜ ÜZERİNE KONUŞMA[172]
6 KASIM 1918

Yoldaşlar! Devrimimizin yıldönümünü, uluslararası işçi hareketi içinde en büyük olayların cereyan ettiği, işçi sınıfı ve emekçilerin en kuşkucu, en ikircikli unsurları için bile, dünya savaşının, eski hükümetlerin ve burjuvazinin eski egemen sınıflarının uzlaşması ya da şiddet eylemleriyle sona erdirilemeyeceğini, savaşın sadece Rusya'yı değil, tüm dünyayı proleter dünya devrimine, işçilerin, dünyayı kan gölüne çeviren ve şimdi de Alman emperyalizminin tüm zorbalık ve vahşetinin ardından, Avusturya ve Almanya tarafından desteklenen İngiliz-Fransız emperyalizmi biçiminde aynı politikayı sergileyen sermaye üzerinde zaferine götüreceği açıklık kazanmıştır.

Devrimin yıldönümünü kutladığımız bugün, devrimin katettiği yola bir göz atmak yerinde olacaktır. Devrimimize inanılmaz zor koşullar altında, dünyada daha sonraki işçi devrimlerinden hiçbirinde görülmeyecek koşullar altında başlamak zorunda kaldık, bu nedenle katettiğimiz tüm yolu aydınlatmaya ve bu süre içinde ne elde ettiğimizi ve bu yıl süresince gerçek, tayin edici ve ana görevimize ne ölçüde ha-

zırlandığımızı görmeye çalışmamız özellikle önemlidir. Biz, proleter ve sosyalist dünya ordusunun birliklerinden biri, bir parçası olmalıyız. Bunu her zaman hesaba kattık: dünya savaşından çıkan devrimi başlatmak bize düşerse, bu kesinlikle Rus proletaryasının herhangi bir kazanımıyla ya da Rus proletaryası diğerlerinden daha ileri olduğu için olmayacaktır. Tersine, sadece kapitalizmin burada özellikle güçsüz ve geri oluşu ve özellikle ağır askeri-stratejik koşullar, bizim olayların seyri sayesinde diğer birliklerin hattından daha önde konumlanmamızı ve diğerlerinin harekete geçmelerini, ayağa kalkmalarını beklememizi zorunlu kılmıştır. Şimdi artık devrimimizde önümüzde duran mücadelelere ne ölçüde hazırlıklı olduğumuzu görmek için kendi kendimize hesap vermek istiyoruz.

Ve, yoldaşlar, kendimize bu yıl içinde büyük ölçüde ne yaptığımız sorusunu sorarsak şunu söylemek gerekecektir: İşçi denetiminden, işçi sınıfının bu ilk adımından, ülkenin tüm araçlarıyla iktisat yapmaktan, sanayide işçi yönetimini yaratmanın eşiğine vardık; tüm köylülüğün toprak uğruna mücadelesinden, köylülerin toprak sahiplerine karşı mücadelesinden, genel ulusal, burjuva, demokratik bir karakter taşıyan mücadeleden, köyde proleter ve yarı-proleter unsurların oluşmasına, özellikle ağır koşullar altında çalışan, özellikle sömürülenlerin ayrılıp yeni bir yaşam yaratmak için ayağa kalkmalarına vardık; kırsal nüfusun en çok ezilen kesimi, kırdaki kendi büyük-köylü burjuvazisi de dahil burjuvaziye karşı nihai mücadeleye girişti.

Bundan başka Sovyet örgütlenmesinin ilk adımlarını attıktan sonra, Sverdlov yoldaşın Kongre'yi açış konuşmasında isabetle belirttiği gibi, bugün Rusya'da, Sovyet örgütlenmesinin kök salmadığı, bütün emekçi ve ezilenlerin uzun yıllar süren mücadele deneyimlerinden çıkan Sovyetler anayasasının bir parçası olmadığı tek ücra köşe bırakmadık.

Tamamen savunmasız durumdan, kitlelerde sadece ezilen insanların nefretini değil, aynı zamanda iğrenme, korkunç bir yorgunluk ve bitkinlik bırakan, devrimi Alman ve Avusturya emperyalizminin kılıç darbelerine savunmasız terkedildiğimiz o en ağır, en kötü döneme

mahkûm eden dört yıllık savaştan — bu savunmasız durumdan güçlü bir Kızıl Ordu'ya ulaştık. Ve son olarak en önemlisi: gerek Ekim'de, gerekse de bu yılın başında karşı karşıya kaldığımız uluslararası yalnızlığı kırdık ve biricik fakat güvenilir müttefikimizin, tüm ülkelerin emekçilerinin ve ezilenlerinin nihayet ayağa kalktıkları ve emperyalist savaşa karşı sesini yükseltme yönündeki cesur, kahramanca girişimlerinin bedelini aylarca hapis cezasıyla ödemek zorunda kalan Batı Avrupa proletaryasının Liebknecht ve Adler gibi liderlerinin, Viyana ve Berlin'de günden güne değil, saatten saate büyüyen işçi devriminin zoruyla serbest bırakıldığı bir duruma ulaştık.* Yalnızlıktan, uluslararası müttefiklerimizle omuz omuza, el ele olduğumuz bir duruma ulaştık. Geçen bir yıl içinde başardığımız en önemli şey budur ve ben şimdi kısaca bu yola, bu geçişe değinmek istiyorum.

Yoldaşlar, başlangıçta şiarımız işçi denetimiydi. Şöyle diyorduk: Kerenski hükümetinin tüm vaadlerine rağmen, sermaye ülke sanayiini sabote etmeye devam ediyor ve onu gittikçe daha çok yıkıyor. Şimdi görüyoruz ki, mesele harap olmaya kadar varmıştı ve sadece sosyalist bir hükümetin değil, aynı zamanda her işçi hükümetinin de atmak zorunda olduğu ilk ve en önemli adım işçi denetimi olmak zorundaydı. Tüm sanayimizde derhal sosyalizmi emretmedik, çünkü sosyalizm ancak işçi sınıfı yönetmeyi öğrendiği, işçi kitlelerinin otoritesi sağlamlaştığı zaman oluşup sağlamlaşabilir. Yoksa sosyalizm sadece bir dilek olur. Bu nedenle, çelişkili, eksik bir adım olduğunu bilmemize rağmen işçi denetimini uygulamaya koyduk, fakat büyük ülkemizin sanayiini inşa etme büyük eserini bizzat işçilerin, sömürücüler olmadan, sömürücülere rağmen ele almaları gerekiyordu. Ve, yoldaşlar, bu inşa çalışmasına doğrudan ya da sadece dolaylı katılan herkes, eski kapitalist rejimin tüm vahşetini bizzat yaşamış herkes çok şey öğrenmiştir. Çok az şey elde edildiğini, işçi sınıfının en geri ve en sefalete düşmüş, yoluna

---

* *O sıralarda başlayan ve bu ülkelerde monarşinin yıkılmasına ve 9 Kasım 1918'de Almanya'da ve 12 Kasım 1918'de Avusturya'da Cumhuriyet'in ilanına yol açan Avusturya ve Almanya'daki devrim kastedilmektedir. —Red.*

çok sayıda engel ve taş konulan bir ülkede sanayii yönetmeyi öğrenmek için uzun zamana ihtiyaç duyduğunu biliyoruz. İşçilerin sanayii yönetmeyi bizzat ele almalarını, en önemli sanayi dallarında biraz kaotik, dağınık, amatörce, tamamlanmamış olarak kalmak zorunda olan işçi denetiminden tüm ülkede sanayinin işçiler tarafından yönetilmesine geçilmesini en önemli ve değerli şey olarak görüyoruz.

İşçi örgütlerinin ve sendikaların durumu değişti. Artık ana görevleri, tüm genel müdürlüklere ve merkezlere temsilcilerini göndermektir; kapitalizmden kasten sabotaj yapan mahvolmuş bir sanayi devralan ve kendi eline alan, ama bunu baştan itibaren bilgi ve yüksek eğitimlerinden— insanlığın bilimi benimsemesinin bu sonucundan —sosyalizm davasını akamete uğratmak için yararlanan aydınların yardımı olmadan yapan tüm yeni örgütlere temsilcilerini yollamaktır. Bu kişiler bilimden, sömürücülerin olmadığı bir ortak ekonominin, bir ulusal ekonominin inşasında kitlelere yardım etmek için yararlanmak yerine, bilimden, işçilerin yoluna taş koymak, sanayinin idaresini ellerine alan ve bu iş için son derece hazırlıksız olan işçileri engellemek için yararlanmayı görev biliyorlar. Esas engelin aşıldığını söyleyebiliriz. Bu olağanüstü zordu. Burjuvaziye meyilli tüm unsurların sabotajı kırılmıştır. Muazzam engellere rağmen işçiler, sosyalizm için temeli yaratmış olan bu en önemli adımı atmayı başardılar. Kesinlikle abartmıyoruz ve gerçekleri ifade etmekten korkmuyoruz. Evet, nihai hedefe varma bakış açısından çok az şey yapılmıştır, fakat temeli sağlamlaştırmak için çok, pekçok şey yapılmıştır. Sosyalizmden söz edildiğinde, ellerine kitap almaları ya da broşürler okumaları anlamında en geniş işçi kitleleri arasında bir bilinç temelinden söz edilemez; bu bilinç burada, korkunç güç bir işe kendi güçleriyle, kendi elleriyle girişmiş, binlerce hata yapmış ve bu hataların her birisinin acısını kendilerinin çekmiş olması ve fakat bu hatalardan her birinin onları, şimdi artık yaratılmış olan ve sağlam temellere oturan sanayiin yönetilmesini örgütleme işinde sağlamlaştırıp çelikleştirmiş olmasından ibarettir. İşlerini bitirdiler. Şimdi bu iş eskiden yapıldığı gibi yapılmayacak; bugün tüm işçi kitlesi —sadece liderler ve işçiler içindeki ileriler değil, gerçekten en geniş kesim-

ler— kendi elleriyle sosyalizmi inşa ettiklerini, temeli atmış olduklarını ve ülkede hiçbir gücün eserlerini sonuna kadar götürmelerine engel olamayacağını biliyor.

Sanayide ne kadar büyük zorluklarla karşılaştıysak, burada birçoklarına uzun görünen, fakat gerçekte kısa olan işçi denetiminden işçi yönetimine bu yolu katetmemiz gerektiyse, en geri kalmış kırsal kesimde çok daha büyük bir ön çalışma yapmak zorundaydık. Köy hayatı üzerine gözlem yapmış, kırda köylü kitlelerle ilişki içinde olmuş biri şunu söyler: Kentlerin Ekim Devrimi, köy için ancak 1918 yılının yaz ve sonbahar aylarında gerçek Ekim Devrimi haline gelmiştir. Ve burada yoldaşlar, Petrograd proletaryası ve Petrograd Garnizonu askerleri, iktidarı ele geçirdiklerinde, inşa çalışmasının kırda büyük engellerle karşılaşacağını, kırda daha yavaş hareket etmek gerektiğini, kararnamelerle, yasalarla toprağın ortaklaşa işlenmesini uygulamaya kalkışmanın en büyük saçmalık olacağını, buna sadece bir avuç bilinçli köylünün hazır olduğunu, ezici çoğunluğun ise önüne böyle bir görevi koymadığını çok iyi biliyorlardı. O nedenle kendimizi devrimin daha da gelişmesi için mutlak zorunlu olanla sınırladık: asla kitlelerin gelişmesinin önünde başını alıp gitmemek, ileriye doğru hareketin kendi deneyimlerinden, kendi mücadelelerinden doğmasını beklemek. Ekim'de köylülüğün eski, yüzyıllardır can düşmanı olan feodal çiftlik sahiplerini, latifundiya sahiplerini bir çırpıda ortadan kaldırmakla yetindik. Bu bütün köylülüğün mücadelesiydi. Köylülük içinde henüz proletarya, yarı-proletarya, yoksul köylülük ve burjuvazi bölünmesi yoktu. Biz sosyalistler bu mücadele olmadan sosyalizmin olamayacağını biliyorduk, fakat biz bunu bizim bilmemizin yetmediğini, bu bilginin milyonlara, hem de propaganda yoluyla değil, kendi deneyimleriyle nüfuz etmesi gerektiğini de biliyorduk. Bu nedenle, köylülüğün devrimi sadece eşit toprak kullanımı ilkesine göre düşündüğü bir zamanda, 8 Kasım (26 Ekim) 1917 tarihli kararnamemizde, köylülerin toprak üzerine yönergelerini temel aldığımızı açıkça ilan ettik.*

* *Bkz. bu ciltte II. Sovyetler Kongresi'nde toprak sorunu üzerine konuşma. —Red.*

Bu yönergenin bizim görüşlerimize uygun olmadığını, bunun komünizm anlamına gelmediğini açıkça belirttik, fakat yönergede bulunan görüşlere değil, bilakis sadece programımıza uygun düşen birşey dayatmak istemedik. Devrimin seyrinin, içinde bulunduğumuz duruma yol açacağı inancıyla, emekçi yoldaşlarımız olarak köylülerle birlikte hareket edeceğimizi açıkladık ve köylü hareketini de bunun sonucu olarak görüyoruz. Tarım reformu, bizim görüşlerimizle örtüşmediğini açıkça belirtmemize rağmen kendi oylarımızla uyguladığımız toprağın toplumsallaştırılmasıyla başladı. Köylülüğün ezici çoğunluğunun eşit toprak kullanımından yana olduğunu biliyorduk, köylülüğe herhangi bir şey dayatmak istemedik, bizzat köylülük bu görüşten uzaklaşıp ileriye doğru adım atasıya kadar beklemek istedik. Ve bekleyip, güçlerimizi hazırlamayı bildik.

O zaman karar altına aldığımız yasa, genel demokratik ilkelerden, zengin büyük köylülerle yoksul köylüleri birleştiren şeylerden hareket ediyor: çiftlik sahibine karşı nefret, eski monarşist düzene karşı hiç kuşkusuz devrimci bir düşünce olan genel eşitlik düşüncesi. Bu yasadan köylülüğün ayrışmasına geçmek zorundaydık. Toprağın toplumsallaştırılması üzerine yasa herkesin onayıyla uygulandı. Bu yasayı gerek biz, gerekse de Bolşevik görüşleri paylaşmayanlar oybirliğiyle kabul ettik. Toprağın kime ait olacağı sorununun çözümünde biz ilk sırayı tarım komünlerine bıraktık. Ekim 1917'de bu yolu tutamayacağını çok iyi bilmemize rağmen tarımda sosyalist gelişme için yolu açık tuttuk. Yaptığımız ön çalışmayla, en demokratik, cumhuriyetçi ülkelerden hiçbirinde bile bugüne kadar girişilmemiş olan muazzam, dünya çapında tarihi öneme sahip bir adım atmayı başardık. Bu adım, bu yılın yaz aylarında en ücra Rus köyünde bile tüm köylü kitlesi tarafından atıldı. İaşe işlerinde karışıklık açlığa neden olduğunda, eski miras ve lanet olası dört savaş yılı sonucunda, karşı-devrimin çabaları ve içsavaş sonucunda tahıl açısından zengin bölgeler elimizden alındığında, bütün bunlar doruk noktasına ulaşıp kentler açlık tehlikesiyle karşı karşıya kaldığında, işte o zaman, iktidarımızın biricik, en sadık ve sağlam dayanağı olan kentlerin ve sanayi bölgelerinin ileri işçileri toplu

olarak kıra gittiler. İşçilerin kıra, işçilerle köylüler arasında silahlı mücadeleyi alevlendirmek için gittiklerini söylemek iftiradır. Bu iftira olaylar tarafından çürütülmektedir. İşçiler kıra, halk açlık çekerken tahıl spekülasyonu yaparak korkunç servetler kazanan köyün sömürücü unsurlarına, büyük köylülere karşı direniş göstermek için gittiler. Emekçi yoksul köylülere, kır nüfusunun çoğunluğuna yardım etmek için gittiler, ve bunun boşuna olmadığı, birlik için ellerini uzattıkları, yaptıkları hazırlık çalışmasının kitlelerle kaynaştığı, Temmuz'da, tüm Rusya'da büyük köylülerin ayaklanmasının alevlendiği Temmuz krizinde yeterince görüldü. Temmuz krizi, bütün köylerde emekçi ve sömürülen unsurların ayağa kalkmasıyla, hem de kentlerin proletaryasıyla birlikte ayağa kalkmasıyla sonuçlandı. Bugün Zinovyev yoldaş telefonla, Petrograd'da Yoksul Köylü Komiteleri Bölge Kongresi'ne katılanların sayısının 18.000'e ulaştığını ve Kongre'ye olağanüstü heyecan ve coşkunun egemen olduğunu bildirdi. Rusya'da olup bitenler anlaşılır biçimler aldığı ölçüde, ayağa kalkan yoksul köylülük, büyük köylülere karşı mücadeleyi kendi deneyiminden öğrendi, kentlerin iaşesini güvence altına almak ve köy için yaşamsal olan kentle mal mübadelesini yeniden kurmak istiyorsa, köy burjuvazisiyle, büyük köylülerle birlik olamayacağını gördü. Onlardan bağımsız örgütlenmesi gerektiğini gördü. Ve artık kırda sosyalist devrime ilk ve en büyük adımı attık. Ekim'de bunu henüz yapamazdık. Kitlelere gidebileceğimiz anı yakaladık ve artık kırda sosyalist devrimi başlatmayı, en ücra köyde bile tahıl spekülasyonu yapan yerli zengin köylünün, yerli köy tefecisinin tüm olayları eski, hödük bakış açısından değerlendirdiğini bilmeyen kimsenin kalmamasını başardık.

Demek ki köylü ekonomisi, önderleri olan kentli işçilerle birleşen köy yoksulları, gerçek sosyalist inşa için kesin ve sağlam temeli ancak şimdi yaratabiliyor. Kırda sosyalist inşa ancak şimdi başlıyor. Eski, gerici karanlık zamanında en basit, en ilkel ürünlerin bile alınamadığı topraklar üzerinde planlı büyük ölçekli ortak tarım yapmaya, bilgi, bilim ve tekniğin kullanılmasına çabalayan Sovyetler ve işletmeler ancak şimdi oluşuyor. Burada iş sanayide olduğundan daha da zordur.

Burada yerel Parti Komitelerimiz ve yerel Sovyetler daha da çok hata yapıyorlar. Hatalarından öğreniyorlar. İnşa çalışmasına bilinçle yaklaşan kitlelerin yaptıkları hatalardan korkmuyoruz; çünkü biz sadece kendi deneyimimize, kendi ellerimizin yaptığı işe güveniyoruz.

Bizi kısa zamanda kırda sosyalizme yakınlaştırmış olan bu muazzam devrim, bütün bu mücadelenin başarıyla taçlandığını gösteriyor. Bunu en anlaşılır biçimde Kızıl Ordu kanıtlıyor. Rusya'nın durumunun halk kitleleri için dayanılmaz hale geldiği emperyalist savaşta nasıl bir konuma düştüğümüzü hepiniz biliyorsunuz. O zamanlar durumumuzun çaresiz olduğunu biliyoruz. İşçi kitlelerine bütün gerçeği açıkça söyledik. Emperyalist gizli anlaşmaları teşhir ettik, aldatmanın en büyük silahı olan ve bugün Amerika'da, burjuva emperyalizminin bu en ileri demokratik cumhuriyetinde kitleleri benzersiz biçimde aldatan, oyalayan politikanın yüzünü açığa çıkardık. Savaş ve onun emperyalist karakteri herkes için apaçık hale geldiğinde, o sıralar burjuva gizli dış politikayı temelden yıkan tek ülke Rusya Sovyet Cumhuriyeti oldu. Gizli anlaşmaları açıklayıp, Troçki yoldaşın ağzından dünyanın bütün ülkelerine şu çağrıyı yaptı: Sizleri, bu savaşa demokratik yoldan, ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı bir biçimde son vermeye çağırıyoruz. Ve bu savaşa son vermek için burjuva hükümetlere karşı bir devrime gerek olduğu acı gerçeğini, bu gerçeği açıkça ve gururla ifade ediyoruz! Sesimiz yankı bulmadı. Bunun bedelini, bize sempati duyan sayısız insanda yılgınlık ve umutsuzluk yaratan zorba Brest Anlaşması'yla dayatılan son derece ağır bir barışla ödedik. Bu yalnız kaldığımız için olabildi. Fakat biz, üzerimize düşeni yaptık ve sizlere şunu söyledik: Savaş hedefleri böyledir! Ve eğer Alman emperyalizminin çığları üzerimize yığıldıysa bunun nedeni, işçi ve köylülerimizin sağlam bir örgüt yaratmasının uzun sürmüş olmasıydı. O zamanlar bir ordumuz yoktu; elimizde sadece, askerlerin amacı olmayan, onların benimsemediği amaçlar için savaşa itilmiş, emperyalistlerin eski, dağılmış ordusu vardı. Acılı bir değişimden geçmemiz gerektiği görülmüştü. Kitlelerin acı dolu emperyalist savaşın yorgunluğunu attıkları ve yeni bir savaşın başladığının bilincine varmak zorunda oldukları bir

dönemdi bu. Eğer sosyalist devrimimizi savunuyorsak, bu savaşı bizim savaşımız olarak değerlendirme hakkına sahibiz. Milyonlarca, on milyonlarca insan bunu kendi deneyimlerinden öğrenmesi gerekti. Bunun için aylar geçti. Bu bilinç kendine yol açasıya kadar uzun ve zor bir yoldu yürünen. Ve bu yılın yaz aylarında bu bilincin nihayet kendine yol açtığını, dönüşümün başladığını herkes anladı; halk kitlelerinin yarattığı, yorgunluğun ve umutsuzluğun ifadesi olan ordunun, kendini feda eden, dört yıl süren kanlı mücadeleden sonra yeniden savaşa giren ordunun, bu ordunun, ülkemizdeki Sovyet Cumhuriyeti için savaşacaksa, bu katliamda yer alacak kitlelerde yorgunluk ve umutsuzluğun yerini, gerçekten kendi davaları için, İşçi-Köylü Sovyetleri için, sosyalist cumhuriyet için ölüme gittikleri sağlam inancının alması gerektiğini herkes anladı. Bu gerçekleşti.

Bu yaz Çekoslovaklar üstünde kazandığımız zaferler ve bugün oldukça önemli bir boyuta ulaşmış zafer haberleri, dönüşümün başladığını ve en zor görevin, dört yıllık acı dolu savaştan sonra, bilinçli, sosyalist örgütlü bir kitle yaratma görevinin çözülmüş olduğunu kanıtlıyor. Bu bilinç kitlelerde derin kökler salmıştır. On milyonlarca insan, zor bir işe koyulduklarını kavradılar. Bu bize, şu an bizden daha güçlü olan dünya emperyalizmi güçlerinin bize karşı silahlanmasına; Sovyet iktidarının tehlikesini kavramış ve onu boğmak için yanıp tutuşan emperyalist ordular tarafından kuşatılmış olmamıza; şimdi açıkça gerçeği söyleyip, onların bizden daha güçlü olduklarını gizlememememize rağmen, umutsuzluğa düşmemize gerek olmadığının güvencesini veriyor.

Şunu söylüyoruz: Büyüyoruz, Sovyet Cumhuriyeti büyüyor! Proleter devrim davası, emperyalist güçlerin yaklaşmasından daha hızlı büyüyor. Biz, sadece Rusya'da sosyalist devrimin çıkarlarını savunmakla kalmayıp, aynı zamanda, bu savaşı sosyalist dünya devrimini savunmak için de yürüttüğümüz yönünde umut ve sağlam inançla doluyuz. Zafer umudumuz hızla büyüyor, çünkü işçilerimizin bilinci gelişiyor. Geçtiğimiz yılın Ekim ayında Sovyet örgütü neydi? Sadece ilk adımlar atılmıştı. Bu adımları bugünkü durumuna getirmek için, koşullara uyduramıyorduk; şimdi ise Sovyet Anayasamız var. Temmuz'da

onaylanan bu anayasanın herhangi bir komisyon tarafından düşünülmediğini, hukukçular tarafından tasarlanmadığını, başka anayasaları örnek almadığını biliyoruz. Dünyada şimdiye kadar bizimki gibi bir anayasa olmadı. Bu anayasada proleter kitlelerin gerek kendi ülkelerinde, gerekse de bütün dünyada kendilerini sömürenlere karşı mücadele ve örgütlenme deneyimleri yer almıştır. Savaş deneyimlerini topladık ve bu deneyimler, örgütlü işçilerin Sovyet iktidarını, memurlar, daimi ordu, fiili olarak burjuvaziye verilen ayrıcalıklar olmadan yarattıklarını, aslında mücadeleyi bunlardan daha kötü yürütmediklerini ve fabrikalarda yeni binanın temellerini attıklarını anlaşılır biçimde onaylamıştır. İşe koyulduk ve Sovyet Anayasası'nı hayata geçirmek için ihtiyacımız olan yeni insanları bu çalışmaya çekiyoruz. Şimdi elimizde, bize katılmaları ve işi sonuna götürmemize yardım etmeleri için çalışmaya çekmemiz gereken, acemilerden, genç köylülerden oluşan hazır bir kadromuz var.

Şimdi de değinmek istediğim son hususa, uluslararası duruma geliyorum. Enternasyonal'de yoldaşlarımızla omuz omuzayız ve artık onların, uluslararası devrim olarak Rus proleter devrimiyle birlikte olacakları inancını ne kadar kararlı ve enerjik biçimde ifade ettiklerini gördük.

Devrimin uluslararası önemi büyüdüğü ölçüde, tüm dünya emperyalistlerinin hummalı birliği de büyüyüp güçlendi. Ekim 1917'de cumhuriyetimizi dikkate değer olmayan bir tuhaflık olarak görüyorlardı; Şubat'ta onu, hesaba katmaya gerek olmayan sosyalist bir deney olarak gördüler. Fakat cumhuriyet ordusu büyüyüp güçlendi: en zor görevi, Sosyalist Kızıl Ordu'yu kurma görevini çözdü. Davamız büyüdüğü ve geliştiği ölçüde, bütün ülkelerin emperyalistlerinin amansız direnişi ve azgın nefreti de büyüdü ve Wilhelm'e düşman olduklarını haykıran İngiliz ve Fransız kapitalistleri, sosyalist Sovyet Cumhuriyetini boğma mücadelesinde işi neredeyse aynı Wilhelm'le ittifak yapmaya kadar vardırdılar; çünkü artık cumhuriyetin bir tuhaflık, bir sosyalist deney olmaktan çıkıp sosyalist dünya devriminin ocağı, asıl, gerçek ocağı haline gelmiş olduğunu gördüler. Devrimimizin başarılarının artmasıyla

birlikte düşmanlarımızın da artmasının nedeni budur. Durumumuzun bütün zorluğunu herhangi bir biçimde gizlemeden, gelecekte bizi neyin beklediğinin hesabını açıkça yapmak zorundayız. Buna hazırız ve bu hususta artık yalnız değiliz, aynı mücadele için ayağa kalkan ve ortak davamızda belki de daha büyük bir disiplini ve daha çok bilgiyi bu mücadele içine taşıyacak olan Viyana ve Berlin işçileri bizimle.

Yoldaşlar, Sovyet Cumhuriyetimize karşı fırtına bulutlarının toplandığını ve bizi hangi tehlikelerin beklediğini sizlere göstermek için, Alman hükümetinin Alman konsolosluğu aracılığıyla bize verdiği notanın tam metnini aktarmak istiyorum.*

Yoldaşlar, hepimiz şunu pekâlâ biliyoruz; Alman hükümeti, Rus elçiliğinin baştan itibaren Alman sosyalistlerinin konukseverliğiyle karşılaştığını, fakat Alman emperyalizminden yana olanların Rus elçiliğine adım atmadıklarını çok iyi biliyordu. Elçiliğin dostları, savaşa karşı olan, Karl Liebknecht'e sempati duyan sosyalistlerdi. Elçiliğin kurulduğu ilk günden itibaren bunlar elçiliğin konuklarıydı ve sadece bunlarla ilişki içindeydik. Alman Hükümeti bunu çok iyi biliyordu. Hükümetimizin bütün temsilcilerini II. Nikola Hükümeti'nin yoldaşlarımızı izlediği gibi büyük bir dikkatle izliyor. Alman hükümeti bu hareketi bugün, bir şeyler değiştiği için değil, bugüne kadar güçlü olduğunu düşündüğü ve Berlin'de yanan bir evin bütün Almanya'yı alevler içinde bırakmasından korktuğu için yapıyor. Alman Hükümeti şaşkın

---

* *Lenin burada, o sıralar artık can çekişmekte olan II. Wilhelm Hükümetinin 5 Kasım 1918 tarihli notasını okur. Notada II. Wilhelm Hükümeti, Sovyet Cumhuriyetindeki diplomatik temsilcilerini geri çektiğini bildiriyor ve Almanya'daki Sovyet Rus temsilcilerinin geri çekilmesini talep ediyordu. Yani Sovyet Hükümetinin: 1) Almanya'daki temsilciliğinden, ülkeye devrimci çağrılar sokmak için yararlandığı, 2) Temmuz 1918'de Moskova'da Sol Sosyal-Devrimciler tarafından katledilen Alman büyükelçisi "Kont Mirbach'ın katilleri"ni saklayıp cezalandırmadan bıraktığı bahanesiyle diplomatik ilişkileri kopardığını ilan ediyordu. Burada bu notaya yer vermiyoruz. İlgi duyan okur bunu Tüm Eserler, Cilt XXIII'teki aynı konuşmada bulabilir. —Red.*

durumdadır ve bütün Almanya'nın alevler içinde olduğu bugün, yangını, polis hortumunu bu eve tutarak söndüreceğini sanıyor.

Bu sadece gülünçtür. Eğer Alman Hükümeti bizimle diplomatik ilişkileri kesmek istiyorsa, söyleyeceğimiz şudur: Bunu biliyorduk, Alman Hükümeti'nin tüm gücüyle İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle ittifak kurmaya çaba sarfettiğini biliyoruz. Wilson Hükümeti'nin onu, Alman birliklerini Polonya, Ukrayna, Estonya ve Livonya'da bırakma ricasını içeren telgraf yağmuruna tuttuğunu biliyoruz; çünkü Birleşik Devletler de Alman emperyalizminin düşmanı olmasına rağmen, yine de Alman birlikleri onların davası için çalışıyorlar: Bolşevikleri yenilgiye uğratıyorlar. Bu birlikler ancak, Bolşevikleri boğmak için Antant yanlısı kurtuluş birlikleri geldikleri zaman gitmeliler.

Bütün bunları çok iyi biliyoruz, bu açıdan bizim için beklenmedik birşey yok. Biz sadece, Almanya'da yangının başladığı, tüm Avusturya'nın ise alevler içinde olduğu bugün, Liebknecht'i serbest bırakmak ve Liebknecht'in başını çektiği sosyalistlerin genel meclisinin kararı gereğince Rus elçiliğine gitmesine izin vermek zorunda kaldığı bugün, Alman Hükümeti'nin attığı bu adımın, savaşmak isteğinden çok, tamamen aklını yitirdiğini, çeşitli kararlar arasında gidip geldiğini kanıtladığını, bunun nedeninin ise, Avusturya'yı Brest Barışı'ndan yüz kat daha kötü bir zorba barış sayesinde dize getiren İngiliz-Amerikan emperyalizmi gibi korkunç bir düşmanın üzerine gelmesi olduğunu söyledik. Almanya, bu kurtarıcıların onu da boğmak, parçalamak, eziyet etmek istediklerini görüyor. Fakat aynı zamanda Alman işçileri ayağa kalkıyor. Alman ordusunun, disiplinsiz olduğu için değil, savaşmayı reddeden askerler, Doğu Cephesi'nden Batı Cephesi'ne gönderildiği ve buraya da burjuvazinin dünya Bolşevizmi dediği şeyi taşıdıkları için, işe yaramaz ve savaş yeteneğinden yoksun olduğu anlaşılmıştır.

Alman ordusunun savaş yeteneğinden yoksun oluşunun nedeni budur, o nedenle bu belge çaresiz yalpalamaları en iyi biçimde kanıtlıyor. Biz, diplomatik ilişkilerin kesileceğini, Beyaz Muhafızların başına geçebilecek yeterli güçleri olsaydı belki savaşa bile girişeceklerini söylüyoruz. O nedenle bütün Sovyetler'e, dikkatli ve hazır olunmasını,

bütün güçlerin harekete geçirilmesini, çünkü bunun uluslararası sosyalizmin Bolşevizmi yıkmayı ana görevi haline getirdiğinin kanıtı olduğunu ifade eden bir telgraf yolladık. Bu sadece Rusya'yı yenilgiye uğratmak değil, her ülkede kendi işçilerini yenmek demektir. Bu kararın arkasından ne tür vahşi ve zorba eylemler gelirse gelsin, bunu başaramayacaklardır. Ve bu canavarlar hazırlanıyorlar, Rusya'ya karşı Güney'den, Çanakkale üzerinden, Bulgaristan ya da Romanya üzerinden bir sefer hazırlıyorlar. Almanya'da Rusya'ya karşı Beyaz Muhafız birliklerini eğitmek ve toplamak için görüşmeler yapıyorlar. Bu tehlikenin bilincindeyiz ve açıkça şunu söylüyoruz: Yoldaşlar, bir yıl boşuna çalışmadık: temelleri attık, önümüzde gerçekten nihai mücadeleler olacak. Fakat yalnız değiliz: Batı Avrupa proletaryası ayağa kalktı ve Avusturya-Macaristan'ı taş üstünde taş kalmayacak biçimde harabeye çevirdi. Oradaki hükümet, 1917 Şubat'ı sonundaki Nikola Romanov hükümeti gibi aynı çaresizlik, aynı şaşkınlık ve aynı kafa karışıklığıyla sivriliyor. Şiarımız şu olmalıdır: Sadece Rus sosyalist devrimi için değil, aynı zamanda uluslararası sosyalist devrim için son tayin edici savaşa yaklaştığımızın bilinciyle yeniden bütün güçleri harekete geçirmek!

Emperyalist canavarların bizden daha güçlü olduklarını, bize ve ülkemize daha sayısız dert, dehşet ve acı getirebileceklerini biliyoruz, fakat uluslararası devrimi yenilgiye uğratamayacaklardır. Azgın bir nefret içindeler ve o nedenle kendi kendimize şöyle diyoruz: Ne olursa olsun, fakat devrimin çıkarları gerektirdiğinde, Rusya'nın her işçisi ve köylüsü görevini yerine getirecek, gerekirse ölüme gidecektir. Biz şöyle diyoruz: Ne olursa olsun, emperyalistler ne kadar felaket yaratırlarsa yaratsınlar, bu onları kurtarmayacaktır. Emperyalizm yıkılacak, uluslararası sosyalist devrim ise herşeye ve herşeye rağmen zafer kazanacaktır!

EKİM DEVRİMİ'NİN DÖRDÜNCÜ YILDÖNÜMÜ ÜZERİNE

25 Ekim'in (7 Kasım) dördüncü yıldönümü yaklaşıyor.

Bu büyük gün bir o kadar geride kaldıkça, Rusya'daki proleter devrimin önemi bir o kadar berraklaşıyor, biz de bir bütün olarak çalışmamızın pratik deneyimlerinin anlamını bir o kadar derinden idrak ediyoruz.

En kısa —ve tabii ki bütünüyle tamam ve tam olmayan— özeti ile bu anlam ve bu deneyim şöyle özetlenebilir:

Rusya'da devrimin dolaysız ve en yakın görevi burjuva-demokratik görevdi: ortaçağ kalıntılarını ortadan kaldırmak, onu son taşına kadar yok etmek, Rusya'yı bu barbarlıktan, bu yüzkarasından, ülkemizdeki her kültür ve ilerlemenin bu en büyük frenleyicisinden temizlemekti.

Ve biz; halkın geniş kitlesine etkisi açısından bu temizliği, 125 yıl önceki Büyük Fransız Devrimi'nden daha kararlı, hızlı, akıllıca, başarılı bir şekilde, çok daha kapsamlı ve derinlemesine gerçekleştirdiğimizden dolayı haklı bir gurur duyabiliriz.

Hem anarşistler ve hem de küçük-burjuva demokratları (yani bu uluslararası toplumsal tipin Rus temsilcileri olarak Menşevikler ve

Sosyal-Devrimciler), burjuva-demokratik devrimin sosyalist (yani proleter) devrimle ilişkisi üzerine inanılmaz derecede fazla karışık şeylerden söz ediyorlardı ve ediyorlar. Bizim bu noktada Marksizmi doğru bir şekilde kavradığımız, bizim önceki devrimlerin deneyimlerini doğru bir şekilde değerlendirdiğimiz, dört yıl içinde bütünüyle ve tamamiyle doğrulanmıştır. Biz başka hiç kimsenin yapmadığı şekilde, burjuva-demokratik devrimi ***sonuna dek*** götürdük. Biz tamamiyle bilinçli, emin ve sapmadan; ***ileriye,*** sosyalist devrime, onun bir Çin Seddiyle burjuva-demokratik devrimden ayrılmadığı bilinciyle, (sonunda) ne kadar ilerleyebileceğimize, önümüzdeki yüce görevin hangi bölümünü yapabileceğimize, zaferlerimizin hangi bölümünü kalıcı olarak garantileyebileceğimize ***ancak mücadelenin*** karar vereceği bilinci ile yürüyoruz. Bunu zaman gösterecek. Fakat daha şimdiden de toplumun sosyalist dönüşümünde —mahvolmuş, acı çeken, geri bir ülke için— muazzam çok şeyin yapılmış olduğunu görüyoruz.

Fakat devrimimizin burjuva-demokratik içeriği üzerine düşüncelerimizi sürdürelim. Marksistler için bunun ne anlama geldiği açık olmalıdır. Açıklama için canlı örnekler alalım:

Devrimin burjva-demokratik içeriği, yani ülkenin toplumsal ilişkilerinin (durumların, kurumların) ortaçağa ait şeylerden, serflikten, feodalizmden temizlenmesi.

1917 yılında Rusya'da serfliğin esas tezahürleri, artıkları, kalıntıları hangileriydi? Monarşi, kast sistemi, toprak sahipliği ve toprak kullanımı, kadının durumu, din, milliyetlerin baskı altında tutulması. Bu "Augias" ahırlarından herhangi birini alalım —geçerken söyleyelim, bunlar bütün ileri devletlerde ***onların*** burjuva-demokratik devrimlerinin 125, 250 ve daha fazla yıl önce (İngiltere'de 1649'da) gerçekleştirilmesi sırasında önemli ölçüde temizlenmeden bırakılmıştı— bu Augias ahırlarından herhangi birini alalım, bizim bunları bütünüyle temizlediğimiz görülür. 25 Ekim (7 Kasım) 1917'den başlayıp, Kurucu Meclis'in dağıtılmasına (18 [5] Ocak 1918) kadarki yalnızca ***on hafta içinde*** biz bu alanda, burjuva-demokratların ve liberallerin (Kadetler) ve küçük-burjuva demokratlarının (Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler) sekiz aylık iktidarında yaptıklarından bin kat daha fazlasını yaptık.

Bu korkaklar, gevezeler, kendini beğenmiş narsistler ve Hamletler kâğıttan kılıçlarla el-kol salladılar — ve monarşiyi bile yok etmediler! Biz tüm monarşist pisliği, daha bir eşi görülmedik şekilde süpürüp attık. Yüzyıllardan kalma kast yapısını taş üstünde taş, tuğla üstünde tuğla kalmamacasına yıktık (İngiltere, Fransa ve Almanya gibi en ileri ülkeler hâlâ bugüne kadar bu kast sisteminin izlerinden özgür değillerdir!). Kast sisteminin en derin köklerini, yani toprak sahipliğinde feodalizmin ve serfliğin kalıntılarını kökünden söktük. Büyük Ekim Devrimi'nin tarımdaki dönüşümlerinden "en sonunda" ne olacağı "üzerine münakaşa edilebilir" (yurtdışında böylesi münakaşalarla meşgul olabilecek yeteri kadar yazar-çizer, Kadet, Menşevik ve Sosyal-Devrimci vardır). Şimdi bu münakaşalarla zaman kaybetmeye hiç isteğimiz yok, çünkü biz bu münakaşayı ve buna bağımlı bir koca yığın münakaşa sorununu mücadeleyle karara bağlıyoruz. Fakat münakaşa götürmez olgu, küçük-burjuva demokratlarının sekiz ay boyunca mülk sahipleriyle, serflik geleneklerinin koruyucularıyla "anlaştıkları", bizim ise birkaç hafta içinde hem bu mülk sahiplerini ve hem de onların tüm geleneklerini Rus toprağının üstünden tamamiyle süpürüp attığımızdır.

Dini, ya da kadınların haktan yoksunluğunu, ya da Rus olmayan milliyetlerin baskı altında tutulmasını ve hak eşitsizliğini alalım. Tüm bunlar burjuva-demokratik devrimin sorunlarıdır. Küçük-burjuva demokrasisinin filistenleri sekiz ay boyunca bunun üzerine gevezelik ettiler; dünyanın en ileri ülkeleri arasında ***bu*** sorunların ***burjuva-demokratik*** yönde ***tamamiyle*** çözüldüğü ***tek ülke*** yoktur. Bizde bunlar Ekim Devrimi'nin yasamasıyla tamamiyle çözülmüştür. Dine karşı gerçekten mücadele ettik ve ediyoruz. ***Tüm*** Rus-olmayan milliyetlere ***kendi öz*** cumhuriyetlerini ya da özerk bölgelerini verdik. Rusya'da kadının haklardan yoksun olması ya da tam hak eşitliğinin olmaması gibi serfliğin ve ortaçağın; bencil burjuvazi ve aptal, korkutulmuş küçük-burjuvazi tarafından dünyanın istisnasız bütün ülkelerinde yeniden temcit pilavı gibi öne sürülen bu şok edici kalıntısı gibi böyle bir rezalet, kepazelik ve aşağılık şey yoktur.

Tüm bunlar burjuva-demokratik devrimin içeriğidir. Bir buçuk ve iki buçuk yüzyıl önce bu devrimin (eğer bu genel tipin her ulusal türünden sözedeceksek, bu devrimlerin) ileri önderleri halklara, ortaçağın ayrıcalıklarından, kadının hak eşitsizliğinden, şu ya da bu dinin (ya da "din fikri"nin, bir bütün olarak "dinsellik"in) ayrıcalığından, millliyetlerin hak eşitsizliğinden insanlığı kurtaracaklarına söz vermişlerdi. Bu sözü verdiler, ama bu sözü tutmadılar. Tutamazlardı da, çünkü — "kutsal özel mülkiyete" "saygı" buna engel oluyordu. Bizim proleter devrimimizde bu üç defa lanet olası ortaçağa ve bu "kutsal özel mülkiyet"e bu lanet olası "saygı" yoktu.

Fakat burjuva-demokratik devrimin kazanımlarını Rusya'nın halklarının sahip olduğu şeylerin sağlam bir parçası yapmak için ilerlemeye devam etmek zorundaydık, ve ilerledik de. Burjuva-demokratik devrimin sorunlarını; ilerlerken, geçerken, bizim esas ve gerçek, bizim proleter-devrimci, sosyalist çalışmamızın "yan ürünü" olarak çözdük. Reformlar —bunu her zaman söyledik— devrimci sınıf mücadelesinin bir yan ürünüdür. Burjuva-demokratik dönüşümler —dedik ve bunu olgularla ispatladık— proleter, yani sosyalist devrimin bir yan ürünüdür. Geçerken değinelim ki, "ikibuçukuncu"[173] Marksizmin Kautsky, Hilferding, Martov, Çernov, Hillquit, Longuet, MacDonald, Turati ve tüm diğer kahramanları, burjuva-demokratik ve proleter sosyalist devrim arasındaki *böylesi* karşılıklı ilişkiyi anlamak istemiyorlar. Birincisi ikincisine doğru büyür. İkincisi geçerken birincinin sorunlarını çözer. İkincisi birincinin eserini pekiştirir. İkincinin birinciyi ne ölçüde aşacağına, mücadele ve ancak mücadele karar verir.

Sovyet düzeni bir devrimin diğerine bu dönüşümünün tam da canlı bir onaylanması ya da tezahürüdür. Sovyet düzeni işçiler ve köylüler için azami demokratizmdir ve aynı zamanda burjuva demokratizmiyle kopuş ve yeni, evrensel önemde bir demokrasi tipinin, yani proleter demokratizmin ya da proletarya diktatörlüğünün doğuşu demektir.

Bırakın can çekişen burjuvazinin ve onun kuyruğunda giden küçük-burjuva demokrasisinin köpekleri ve domuzları ve *bizim* Sovyet

düzenimizi inşadaki başarısızlıklarımız ve hatalarımız yüzünden üstümüze küfür, beddua ve alaylar yağdırsınlar. Gerçekten birçok başarısızlıklarımız olduğunu ve hatalar yaptığımızı ve hâlâ yapmakta olduğumuzu bir an bile unutuyor değiliz. Sanki böylesine yeni, daha önce hiç görülmemiş bir tip devlet düzeninin yaratılması gibi tüm dünya tarihi için yeni bir eser, hiç başarısızlığa uğramadan ve yapmadan ortaya konabilirmiş gibi! Başarısızlıklarımızı ve hatalarımızı, Sovyet ilkelerini hayata uygulamada henüz mükemmel olmaktan son derece uzak halimizi düzeltmek için hiç şaşmadan mücadele edeceğiz. Fakat Sovyet devletinin kuruluşuna ***başlamak*** ve böylelikle dünya tarihinde yeni bir çağ, bütün kapitalist ülkelerde ezilen ve her yerde yeni bir yaşama, burjuvaziyi yenmeye, proletarya diktatörlüğüne, insanlığın sermayenin ve emperyalist savaşların boyunduruğundan kurtuluşuna doğru ilerleyen ***yeni*** sınıfın egemenlik çağını ***açmak*** şansı bizim olduğu için de haklı bir gurur duyabiliriz ve duyuyoruz.

Emperyalist savaşlar sorunu, bugün dünyaya hakim olan; ve kaçınılmaz bir şekilde yeni emperyalist savaşlar yaratan, kaçınılmaz bir şekilde zayıf, geri ve küçük halkların bir avuç "ileri" güç tarafından ulusal bakımdan ezilmesini, yağmalanmasını, soyulmasını ve boğulmasını duyulmamış ölçüde artırmayı beraberinde getiren finans-kapitalin uluslararası politikası sorunu, işte bu sorun 1914'ten beri dünyanın tüm ülkelerinin tüm politikasında bir köşetaşı olmuştur. Sorun, burjuvazinin gözlerimizin önünde hazırladığı, göz göre göre kapitalizmden kaynaklanmakta olan gelecek emperyalist savaşta, (1914–1918 savaşında ölen 10 milyon insan ve bugün hâlâ sürüp gitmekte olan tamamlayıcı "küçük" savaşlarda ölenlerin yerine) 20 milyon insanın yokedilip edilmemesi, (kapitalizmin sürüp gitmesi halinde) kaçınılmaz bir şekilde yaklaşan savaşta (1914–1918 yıllarında sakatlanan 30 milyon insan yerine) bu kez 60 milyon insanın sakatlanıp sakatlanmaması sorunudur. Bu sorunda da Ekim Devrimimiz dünya tarihinde yeni bir çağ açmıştır. Burjuvazinin uşakları ve bunların Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler kılığındaki, bütün dünyanın güya "sosyalist" küçük-burjuva demokrasisi kılığındaki uzantıları,"emperyalist savaşın içsavaşa

dönüştürülmesi" şiarıyla alay ettiler. Fakat bu şiarın tek ***gerçeklik*** olduğu, kuşkusuz hoş olmayan, kaba, çıplak, insafsız, ve fakat en ince şovenist ve pasifist yalanlar denizi içinde biricik ***gerçeklik*** olduğu görüldü. Bu yalanlar şimdi yıkılıyorlar. Brest Barışı'nın ne olduğu ortaya çıktı. Ve Brest barışına göre çok daha kötü bir barış olan Versailles barışının anlam ve sonuçları her geçen gün daha acımasız bir şekilde ortaya çıkıyor. Ve, dünkü savaşın ve yaklaşmakta olan savaşın nedenleri üzerine kafa yoran milyonlarca insanın önünde daha açık, daha belirgin, daha su götürmez bir şekilde şu acı gerçek ortaya çıkıyor: Emperyalist savaştan ve bunu kaçınılmaz şekilde yaratan emperyalist barıştan, emperyalist dünyadan, bu cehennemden, ***Bolşevik mücadele ve Bolşevik devrim dışında kurtuluş yoktur.***

Bırakın burjuvalar ve pasifistler, generaller ve küçük-burjuvalar, kapitalistler ve filistenler, tüm imanı bütün hıristiyanlar, II. ve II½. Enternasyonal'in bütün şövalyeleri bu devrime kızgınlıklarını kussunlar. Onlar, yüzlerce ve binlerce yıldır ilk kez kölelerin, köle sahipleri arasındaki bu savaşa, "Köle sahiplerinin ganimeti paylaşmak için sürdürdükleri bu savaşı, tüm ulusların kölelerinin, tüm ulusların köle sahiplerine karşı savaşma dönüştürelim!" şiarıyla açık bir şekilde cevap vermesini, bu tarihsel gerçeği hiçbir kızgınlık, iftira ve yalan seliyle değiştiremeyeceklerdir.

Yüzlerce, binlerce yıldır ilk kez bu şiar, anlamsız ve zavallı bir şiar olmaktan çıkıp, açık ve kesin bir siyasi program halini aldı, proletaryanın önderliğinde, ezilen milyonlarca insanın etkili bir mücadelesine, proletaryanın ilk zaferine, savaşların yokedilmesi yolundaki ilk zafere, sermaye kölelerinin zararına, ücretli işçilerin zararına, köylülerin zararına, emekçilerin zararına hani şu barış imzalayıp savaş yapan çeşitli ülkelerin burjuvazisinin ittifakı üzerinde bütün ülkelerin işçilerinin ittifakının ilk zaferine dönüştü.

Bu ilk zafer, ***nihai zafer değil henüz,*** Ekim Devrimimiz bu zaferi emsalsiz cefalar ve güçlükler, işitilmemiş acılar içinde, ve kendi payımıza büyük başarısızlıklar ve hatalarla gerçekleştirdi. Sanki başarısızlıklar olmaksızın, hatalar yapılmaksızın, tek başına geri bir halk, dün-

yanın en güçlü ve ileri ülkelerinin emperyalist savaşlarının üstesinden gelebilirmiş gibi! Hatalarımızı kabul etmekten korkmuyoruz ve biz bunları, bu hataları düzeltmesini öğrenmek için soğukkanlılıkla değerlendireceğiz. Fakat olgu şudur ki: yüzlerce, binlerce yıldır ilk kez köle sahipleri arasındaki savaşa, kölelerin bütün köle sahiplerine *karşı* bir devrimle "cevap vermek" için verilen söz ***tamı tamına yerine getirildi*** — ve tüm güçlüklere rağmen yerine getirilecek.

Biz başlangıcı yaptık. Ne kadar zamanda, ne zaman, hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna kadar vardırırlar, bunun önemi yok. Önemli olan, buzun kırılmış, yolun açılmış ve gösterilmiş olmasıdır.

"Anavatanı koruyoruz" diye ikiyüzlülüğe devam edin bütün ülkelerin kapitalist efendileri — Japon'un anavatanını Amerikan'ınkine, Amerikan'ınkini Japon'unkine karşı, Fransız'ınkini İngiliz'inkine karşı vs. vs.! İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in şövalye efendileri, bütün dünyanın pasifist ve küçük-burjuvaları ve filistenleri ile birlikte, yeni "Basel Manifestoları" ile (1912 Basel manifestosu[174] örneğini izleyerek) emperyalist savaşa karşı mücadele sorunundan "sıyrılmaya" devam edin! ***İlk Bolşevik devrim dünyadaki ilk yüz milyon insanı*** emperyalist savaştan, emperyalist dünyanın elinden kurtardı. Bundan sonraki devrimler bütün insanlığı bu savaşlardan ve bu dünyanın elinden çekip kurtaracaktır.

Son görevimiz, aynı zamanda en önemli, en güç ve en az tamamlanmış görevimiz, yıkılmış feodal ve yarı yıkılmış kapitalist yapının yerine yeni sosyalist yapı için ekonominin inşası, ekonomik temelin kurulmasıdır. En çok başarısızlık ve hata ile bu en önemli ve güç görevde karşılaştık. Sanki, dünya çapında böylesine yeni bir işe başarısızlıklar ve hatalar olmaksızın başlanabilirmiş gibi! Fakat biz bu işe başladık. Bu işi devam ettireceğiz. Şimdilerle "Yeni Ekonomik Politika ile bir sürü hatayı düzeltmekle meşgulüz, bir küçük-köylüler ülkesinde bu hatalara düşmeden sosyalist yapının inşasına nasıl devam edileceğini öğreniyoruz.

Karşılaştığımız güçlükler ölçülemeyecek derecede büyük. Fakat biz ölçülemeyecek derecede büyük güçlüklerle mücadeleye alışığız.

Düşmanlarımız bize boş yere "kaya gibi sağlam insanlar", "kemik gibi sert bir politika"nın savunucuları demiyorlar. Fakat devrimde gerekli olan bir başka sanatı da, hiç değilse belirli bir ölçüye kadar olsun öğrendik: esneklik, taktiğimizi hızla ve aniden değiştirebilmek, değişen nesnel koşulları göz önünde bulundurmak, eğer daha önceden tuttuğumuz yolun içinde bulunduğumuz zaman dilimi içinde amaca uygun olmadığı, imkânsız olduğu ortaya çıkmışsa, hedefimize varacak değişik bir yol seçmek.

Coşkunluk dalgasına kapılmış olan, halkın önce genel politik, sonra da askeri coşkunluğunu uyandırmış olan bizler, bu coşkunluk dalgası sayesinde, genel politik ve askeri sorunlar kadar büyük olan iktisadi sorunları da çözebileceğimizi sandık. Bir küçük-köylüler ülkesinde, proleter devletin dolaysız emirleriyle, devlet üretimini ve ürünlerin devlet eliyle dağıtımını komünistçe düzenleyebileceğimizi hesaplıyorduk — ya da daha doğrusu, yeterli şekilde hesaplamadan, varsayıyorduk. Hayat *hatalarımızı bize gösterdi*. Birtakım geçiş aşamaları gerekiyordu: komünizme geçişi ***hazırlamak için,*** yıllar sürecek bir çalışma ile hazırlamak için, devlet kapitalizmi ve sosyalizm. Sadece duyulan coşku temelinde değil, fakat büyük devrimin yarattığı coşkunun yardımıyla, kişisel çıkarı, kişisel atılımı ve iş ilkelerine dayalı bir iktisadı kullanarak, bir küçük-köylüler ülkesinde devlet kapitalizminden sosyalizme geçmek için önce sağlam taşlar koyma işine girişmeliyiz; aksi takdirde komünizme varamayız, aksi takdirde milyonlarca ve on milyonlarca insanı komünizme götüremeyiz. İşte hayat bize bunu öğretti. İşte devrimin nesnel gelişme doğrultusu bize bunu öğretti.

Ve üç dört yıl içinde (eğer gerekiyorsa) keskin dönüşler yapmayı biraz olsun öğrenmiş olan bizler gayretle, dikkatle, sabırla (fakat hâlâ yeterince gayretli, dikkatli ve sabırlı olmamakla birlikte) yeni dönüş olan "Yeni Ekonomik Politika"yı öğrenmeye başladık. Proleter devlet dikkatli, titiz ve bilgili bir "işadamı", çalışkan bir ***toptancı tüccar*** olmalıdır, yoksa bu devlet bu küçük-köylüler ülkesini iktisadi bakımdan ayakta tutamaz. Şimdiki durumda (hâlâ) kapitalist blokla yan yana yaşadığımız bugünkü koşullar içinde sosyalizme geçebilmek için başka

hiçbir yol yoktur. Bu toptancı tüccar, komünizme yerle gök kadar uzak bir iktisadi tip gibi görülebilir. Fakat işte bu, canlı yaşamın içindeki; köylünün küçük işletmesinden devlet kapitalizmi yoluyla sosyalizme götürecek çelişkilerden biridir. Kişisel çıkar üretimi artırır; ve bizim herşeyden önce, ne pahasına olursa olsun elde etmemiz gereken şey üretimi artırmaktır. Toptancı ticaret, milyonlarca küçük köylüyü, onlara çıkar sağladığı için iktisaden birleştiriyor, birbirine bağlıyor ve bir sonraki adıma, bizzat üretimde birlik ve beraberliğin çeşitli biçimlerine götürüyor. Ekonomik politikamızdaki gerekli değişikliklere başladık bile. Bu konuda, pek büyük olmamakla birlikte, kısmi de olsa kuşkusuz bazı başarılarımızı gösterebiliriz. Bu konuda yeni bir "bilim"in hazırlık sınıfını bitiriyoruz artık. Sebatlı bir şekilde usanmadan çalışırsak, her adımımızı pratikteki deneyimlerimizle sınarsak, başlanmışı tekrar tekrar değiştirmekten, hatalarımızı düzeltmekten korkmazsak ve bunun anlamını derinlemesine tahlil edersek, bir üst sınıfa da geçebiliriz. Dünya iktisadiyatı ve politikası bu işi istediğimizden daha can sıkıcı ve güç bir duruma sokmasına rağmen, bütün bu "öğrenimi" yapacağız. Ne pahasına olursa olsun, geçiş dönemi acıları, ızdırap, açlık ve yıkıntı ne denli büyük olursa olsun, cesaretimizi kırdırmayacağız ve eserimizi zaferle sonuçlandıracağız.

14 Ekim 1921

DEVRİMİMİZ ÜZERİNE

N. Zuhanov'un Notları Nedeniyle[175]

I

Bu günlerde Zuhanov'un devrim üzerine notlarını karıştırdım. Özellikle göze batan, tüm küçük-burjuva demokratlarımıza, hakeza tüm II. Enternasyonal kahramanlarına özgü müşkülpesentliktir. Bunların olağanüstü korkak oldukları, hatta içlerinden en iyilerinin bile, Alman modelinden en ufak bir sapma sözkonusu olduğunda, son derece darkafalı çekincelerle yaşadıkları bir yana; bütün küçük-burjuva demokratlarının bütün devrim süresince yeterince sergiledikleri bu özellik bir yana, onlarda herşeyden önce geçmişin kölece taklidi özellikle göze batmaktadır.

Hepsi kendilerine Marksist diyor, fakat Marksizmi imkânsız derecede müşkülpesent kavrıyorlar. Marksizmde tayin edici olanı, yani onun devrimci diyalektiğini hiç mi hiç kavramamışlardır. Hatta Marx'ın, devrim anlarında azami esnekliğin gerekli olduğu yolundaki doğrudan sözlerini kesinlikle anlamamışlar, hatta Marx'ın, anımsayabildiğim kadarıyla 1856 yılındaki mektuplaşmalarında, Almanya'da

devrimci bir durum[176] yaratabilecek bir köylü savaşının işçi hareketiyle birleşme umudunu ifade ettiği tespitleri farketmemişlerdir bile — bu doğrudan tespiti bile görmezden gelmişler ve kedinin sıcak lapanın etrafından dolaştığı gibi bunun etrafından dolaşmışlardır.

Tüm davranışlarında, bırakın burjuvaziyle ipleri koparmayı, ondan uzaklaşmaktan bile ürken korkak reformistler olduklarını gösteriyorlar ve aynı zamanda korkaklıklarını düşüncesizce laflar ve böbürlenmelerle gizlemek istiyorlar. Fakat salt teorik olarak bile bunların tümünde özellikle Marksizmin şu düşünce sistemini kavrama hususunda tam bir yeteneksizlik göze çarpar: Şimdiye kadar gözlerinin önünde Batı Avrupa'da kapitalizmin ve burjuva demokrasisinin belli bir gelişim seyri vardı. Ve şimdi bu yolun ancak mutatis mutandis,* ancak bazı (dünya tarihi açısından tamamen önemsiz) düzeltmelerle model olarak geçerli olabileceğini düşünemiyorlar.

Birincisi — birinci emperyalist dünya savaşına bağlı bir devrim. Böyle bir devrimde, yeni çizgiler ya da savaşa bağımlılık içinde değişikliğe uğramış çizgilerin ortaya çıkması zorunluydu, çünkü dünyada böyle bir savaş, böyle bir durumda bir savaş olmamıştı. En zengin ülkelerin burjuvazilerinin, bu savaştan sonra "normal" burjuva ilişkileri bugüne kadar hâlâ kuramadıklarını görüyoruz, fakat kendilerini devrimci olarak gösteren reformistlerimiz, küçük-burjuvalarımız, eskiden olduğu gibi normal burjuva ilişkilerini sınır olarak düşünüyorlar (fakat bu sınırı aşamazsın!) ve bu "norm"u aşırı şabloncu ve kısıtlı bir şekilde kavrıyorlar.

İkincisi — dünya tarihinde tüm gelişme genel yasaları izlerken, bu gelişmenin belli aşamalarının biçim ya da sırasının özgüllükler gösterebilmesi imkânının kesinlikle dışlanmış değil, tersine şart olduğu düşüncesi onlara tamamen yabancıdır. Örneğin Rusya, uygar ülkelerle, ilk kez bu savaşta kesin olarak uygarlık içine sokulmuş ülkeler arasında, bütün Doğu ülkeleri, Avrupa dışındaki ülkeler arasında sınırda durduğu için, elbette evrensel gelişmenin genel hattı üzerinde olan, fakat

---

* *Gerekli değişikliklerle.—**Red.***

devrimini, Batı Avrupa ülkelerindeki bütün devrimlerden farklı kılan ve Doğu ülkeleri söz konusu olduğunda bazı kısmi yeni çizgiler ortaya çıkaran bazı özellikler gösterebileceğini, göstermek zorunda olduğu, onların akıllarına bile gelmiyor.

Bu kişilerin, Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin gelişmesi sırasında ezbere öğrendikleri ve bizim sosyalizm için henüz olgunlaşmamış olduğumuz, bizim ülkemizde, bunların arasındaki çeşitli "bilgili" bayların ifade ettikleri gibi, sosyalizmin nesnel ekonomik koşullarının bulunmadığı yolundaki argüman sınırsız ölçüde şabloncudur. Ve kimsenin aklına şu soruyu sormak gelmez: Fakat devrimci bir durumla, ilk emperyalist savaşta meydana gelmiş bir durumla karşı karşıya kalan bir halk, sadece içinde bulunduğu durumun çaresiz olduğu izlenimiyle, ona uygarlık yönünde ilerlemenin pek alışılmış olmayan koşullarını yaratma şansı sunan bir savaşa atılamaz mı?

"Rusya, üretici güçlerin sosyalizmin mümkün olduğu gelişme seviyesine varmamıştır." Aralarında elbette Zuhanov da olmak üzere II. Enternasyonal'in tüm kahramanları bu cümleyi şuna buna anlatıp duruyorlar. Bu itiraz kabul etmez cümleyi bininci kez tekrarlıyorlar ve devrimimizin değerlendirilmesi için bu cümlenin tayin edici olduğunu söylüyorlar.

Peki ama, birinci olarak, durumun özelliği Rusya'yı, herhangi bir biçimde nüfuz sahibi olan tüm Batı Avrupa ülkelerinin katıldığı bir emperyalist savaşa karıştırmışsa, Rusya'nın gelişmesini, Doğu'nun başlamakta olan ve kısmen başlamış bulunan devrimlerinin temas çizgisine, Marx gibi bir "Marksist"in 1856'da Prusya ile ilgili olarak olası perspektiflerden biri olarak yazdığı "köylü savaşı"nın işçi hareketiyle ittifakını hayata geçirebileceğimiz koşullarla karşı karşıya bırakmışsa ne olacak?

Ve durumun çaresizliği, işçilerin ve köylülerin güçlerini on misli artırıp bize, uygarlığın temel koşullarını yaratmaya, tüm diğer Batı Avrupa devletlerinde yaşananlardan farklı bir geçiş olanağı vermişse ne olacak? Dünya tarihinin genel gelişme çizgisi bu yüzden değişmiş midir? Dünya tarihinin genel seyri içine çekilecek ya da çekilmiş olan

her devlet içinde ana sınıflar arasındaki temel ilişkiler bu yüzden değişmiş midir?

Sosyalizmi kurmak için belli bir kültür seviyesi gerekiyorsa (ki bu belli "kültür seviyesi"nin ne olduğunu kimse söyleyemez), neden önce bu belli seviye için koşulları devrimci yoldan elde etmekle işe başlayıp, ondan *sonra,* işçi-köylü iktidarı ve Sovyet düzeni temelinde, diğer halklara yetişmeye koyulmayalım?

II

Sosyalizmi kurmak için —diyorsunuz— uygarlık gerekiyor. Çok iyi. Fakat neden önce ülkemizde, uygarlığın çiftlik beyleri ve Rus kapitalistlerini kovmak gibi önkoşullarını yaratıp, daha sonra sosyalizm yürüyüşüne başlayamayalım? Bilinen tarihsel düzende bu tür değişiklikleri uygunsuz ya da imkânsız olduğunu hangi işe yaramaz kitapta okudunuz?

Bir zamanlar Napoleon, anımsayabildiğim kadarıyla şöyle yazmıştı: "On s'engage et puis... on voit". Serbest bir çeviriyle bu şu anlama geliyor: "Önce ciddi bir savaşa girmeli, sonrası görülecektir." Ve biz önce Ekim 1917'de ciddi bir savaşa girdik ve sonra, gelişmenin, Brest Barışı, ya da Yeni Ekonomik Politika vs. gibi ayrıntılarını (dünya tarihi açısından kesinlikle ayrıntı) gördük. Ve bugün artık, esasta zafere ulaştığımıza hiç kuşku yoktur.

Daha sağdaki sosyal-demokratları bir yana bırakalım, Zuhanovlarımız devrimin başka türlü hiç yapılamayacağını rüyalarında bile düşünemiyorlar. Avrupalı darkafalılarımız, Rusya'ya kıyasla nüfusu çok daha fazla ve toplumsal ilişkilerinin çeşitliliği çok daha yüksek olan Doğu ülkelerindeki devrimlerin onlara hiç kuşkusuz daha başka özgüllükler de göstereceğine rüyalarında bile inanmıyorlar.

Bu konuda tek söz yok: Kautsky'nin yazdığı tarzda bir ders kitabı o zaman için çok yararlıydı. Fakat artık, böyle bir ders kitabının dünya tarihinin bundan sonraki bütün gelişme biçimlerini öngördüğü düşüncesini bir yana bırakmanın zamanı gelmiştir. Kim böyle düşünüyorsa, onu bir an önce ahmak ilan etmek gerekir.

16–17 Ocak 1923

EKLER

NOTLAR

[1] Şubat Devrimi'nin patlak verdiği dönemde Lenin İsviçre'de bulunuyordu. Şubat Devrimi üzerine telgrafı aldıktan sonra yazdığı ilk şey, Alexandra Kollontai'a iki mektup (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, 1. Yarı cilt, s. 3-7) ve 1917 yılında Bolşevik taktiğin ana ilkelerinin ilk taslağı olarak değerlendirilebilecek "17 Mart 1917 Tezler Taslağı" (agy. sonraki makale) oldu. Biraz daha sonra —2 ile 8 Nisan (20 ve 26 Mart) arasında— Lenin, birincisi 3 ve 4 Nisan'da (21 ve 22 Mart) "Pravda"da yayınlanan ***"Uzaktan Mektuplar"ı*** yazdı. Diğer mektuplar 1917 yılında yayınlanmadı; ancak 1924 yılında "Leninski Sbornik" II'de basıldı ve Almancada "Bütün Eserler"in XX. cildinde (1. Yarı cilt, s. 14-62) bulunabilir.

Eldeki ciltte basılmış olan birinci "Uzaktan Mektup"ta Lenin, devrimin birinci aşamasının bir karakteristiğini veriyor, onun itici güçlerini açığa çıkarıyor, perspektiflerini çiziyor ve proletaryanın verili aşama ile sonraki aşamalarda görevlerini gösteriyor. İkinci mektup geçici devrim hükümeti sorununun ayrıntılı bir tahliline, üçüncüsü "proleter milis" ve dördüncüsü barış sorununa ("Barış Nasıl Elde Edilir?") ayrılmıştır. "Devrimci Proleter Devlet Düzeninin Görevleri" başlıklı beşinci mektubu Lenin, 8 Nisan (26 Mart)'da, İsviçre'den ayrıldığı gün yazmaya baş-

ladı. Mektup tamamlanmadı. Lenin bu mektupta, önceki dört mektubun içeriğini kısaca özetleyebildi ve bunlardaki düşünce silsilesini devrimin kısa bir "programı" olarak tezler biçiminde yansıtabildi. Okura beş mektubun içeriği hakkında bütünlüklü bir fikir verebilmek için bu özeti buraya alıyoruz. "Önceki mektuplarda —diye yazıyor Lenin— Rusya'da devrimci proletaryanın mevcut görevleri şöyle tasarlanmıştı: proletarya (1) devrimin bir sonraki aşamasına ya da ikinci devrime giden en emin yolu bulmak zorundadır, bu devrim (2) devlet erkini büyük toprak sahiplerinin- ve kapitalistlerin hükümetinin (Guçkov, Lvov, Milyukov, Kerenski'nin) elinden çekip alacak ve işçilerle yoksul köylülerin hükümetine devredecektir. Bu hükümet (3) İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri örneğine göre örgütlenmelidir, yani (4) *tüm* burjuva devletleri için karakteristik olan eski devlet mekanizmasını, orduyu, polisi, bürokrasiyi, bu mekanizmanın (5) yerine, yalnızca büyük kitleleri değil, aksine hemen hemen tüm halkı kapsayan silahlı halkın bir örgütünü koyarak parçalamalı ve tamamen ortadan kaldırmalıdır. (6) *Yalnızca* böyle bir hükümet, sınıfsal bileşimi ("proletarya ile köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü) ve yönetim organları ('proleter milis') itibariyle 'böylesi' bir hükümet, bugünün olağanüstü zor, ertelenemez, acil ve *en önemli* görevini başarıyla çözebilecek, yani *barışı*, hem de emperyalist barışı değil, kapitalistler ve hükümetleri tarafından gaspedilmiş ganimetin paylaşımı üzerine emperyalist güçlerin anlaşmasını değil, aksine bir dizi ülkede proleter devrim olmaksızın ulaşılamayacak olan gerçekten kalıcı demokratik bir barışı sağlayacak *durumdadır*. (7) Rusya'da proletaryanın zaferi en yakın zamanda yalnızca, ilk adımın köylülüğün büyük çoğunluğunu, tüm feodal toprak mülkiyetinin kamulaştırılması (ve eğer, '104'lerin tarım programının [çoğunluğu köylü olan *Trudovikler* fraksiyonunun ya da Emek Grubunun 104 milletvekili tarafından İkinci Devlet Duması'na sunulan bir yasa tasarısı. Tasarı toprağın ulusallaştırılmasını talep ediyordu. —*Red.*], özü itibariyle *köylülüğün* tarım programı olarak kaldığı varsayılırsa, tüm toprağın ulusallaştırılması) uğruna mücadelesinde destek olduğu koşullar altında gerçekleştirilebilir. (8) Böyle bir köylü devrimiyle bağıntı içinde ve o temelde proletarya, köylülüğün *en yoksul* kesimiyle ittifak içinde, üretimin ve en önemli ürünlerin dağıtımının *denetimine*, 'genel çalışma yükümlülüğü'nün yürürlüğe konmasına vs. yönelik başka adımlar atmak zorun-

dadır. Bu adımlar, savaşın yarattığı ve hatta savaş sonrası dönemde bazı bakımlardan keskinleşecek olan koşullar tarafından kaçınılmaz bir zorunlulukla emrediliyor; ve bütünlükleri ve gelişimleri içinde, Rusya'da doğrudan, bir hamlede, geçiş önlemleri olmaksızın gerçekleştirilemeyecek olan, fakat bu tür geçiş önlemlerinin sonucu olarak tamamen gerçekleştirilebilir ve acilen gerekli olan ***sosyalizme geçiş*** anlamına gelebilirler. (9) Burada özellikle acil bir görev, ***kırda*** özel İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin, yani diğer köylü milletvekilleri Sovyetleri'nden ***ayrı*** olmak zorunda olan, ***ücretli*** tarım işçileri Sovyetleri'nin hemen yaratılmasıdır. Tarafımızdan kısaca esas hatlarıyla anlatılan program budur, Rus ve dünya devriminin sınıfsal güçlerinin bir tahlili üzerinde, aynı şekilde 1871 ve 1905 deneyimleri üzerinde yükselir." (Bütün Eserler, Cilt XX, 1. Yarıcilt, s. 60-62.) Burada tümü basılmış olan birinci "Uzaktan Mektup"un içeriğinden ve bitmiş dört mektubun içeriğinin Lenin tarafından verilen kısa özetinden, şu momentler son derece açık ortaya çıkıyor:

1) Lenin burada temel olarak, burjuva-demokratik devrimin perspektifleri ve daha 1905-1907 yıllarında geliştirmiş olduğu, bu devrimin bir proleter devrime doğru gelişmesi üzerine görüşlerden hareket ediyor (bkz. elinizdeki baskının III. cildi, "Devrimin Aşamaları, Doğrultuları ve Şansları" üzerine tezler ve ilgili notlar [Seçme Eserler c. 3 —İnter Yayınları.]).

2) Lenin bu perspektifleri, durumun özellikleriyle (Rus ve dünya emperyalizmi, emperyalist savaş, Avrupa'da devrimci durum, Rusya'da otokrasinin devrilmesi, —burjuva Geçici Hükümet'in yanısıra— İşçi Temsilcileri Sovyeti kimliğinde işçi hükümetinin embriyonal varlığı) bağıntılandırdı ve bu biçimde devrim "programı"nı, Rusya'da burjuva-demokratik devrimin görevleriyle, Batı'da ve Rusya'da proleter devrimin görevlerinin bu "olağanüstü buluşması" (1905-1907 ile karşılaştırıldığında) üzerine kurdu, bu buluşmadan 1915'te, "Rusya'nın Yenilgisi ve Devrimci Kriz", "Bazı Tezler", "Devrimin İki Çizgisi Üzerine" makalelerinde söz ediyordu (bkz., elinizdeki baskının V. cildi Seçme Eserler c. 5 —İnter Yayınları.).

3) İki devrimin bu olağanüstü buluşmasından hareketle ve tüm köylülükle birlikte burjuva-demokratik devrimi, "büyük toprak sahipleri üze-

rinde tam zafer" aracılığıyla tamamlama zorunluluğunu bir an bile gözden uzak tutmaksızın, Lenin, anın koşullarına uygun olarak (Batı proletaryasıyla ittifak içinde gerçekleştirilmesi gereken) ana görev olarak, devrimin birinci, burjuva aşamasından ikinci, proleter aşamasına geçiş görevini koydu. Bunun için kırın yarı proleter kitlelerinin, köy yoksullarının proletaryaya katılması gerekliydi. (s. 17)

[2] Basel Olağanüstü ***Sosyalist Kongresi,*** 24 ve 25 Kasım 1912'de yapıldı. Emperyalist devletlerin dengesini bozan ve dünya savaşı tehlikesini açık hale getiren Balkan savaşı nedeniyle toplandı. Kongre'de görüşülecek tek bir gündem maddesi vardı: ***Savaş sorunu.*** Oybirliğiyle kabul edilen manifesto ***("Basel Manifestosu")*** Stuttgart ve Kopenhag Kongrelerinin savaş üzerine kararlarını onaylıyor ve tüm ülkelerin sosyalist partilerine, savaşın patlak vermesine karşı her türlü araçla direnme ve savaş buna rağmen patlak verirse, "***çabucak sona ermesini*** savunma ve vargücüyle ***savaşın yol açtığı ekonomik ve politik krizden, halkı uyandırmak için yararlanmak ve dolayısıyla kapitalist sınıf egemenliğinin ortadan kaldırılmasını hızlandırmak*** için çaba harcama" yükümlülüğü getiriyordu. Bu manifesto ile ilgili bkz. elinizdeki baskının V. Cildinde Lenin'in "II. Enternasyonal'in Çöküşü" makalesi ve 45, 47 ve 48. notlar. (Seçme Eserler c. 5 —İnter Yayınları.) (s.20)

[3] Alman ve Rus hükümetlerinin ayrı bir barış (yani Rusların müttefiklerinden bağımsız bir barış) üzerine anlaşma için iki taraflı girişimler üzerine haberler, daha 1915 ilkbaharından başlayarak Rusya'nın burjuva çevrelerine sızdı ve 1916 sonbaharında bu tür haberler yabancı basında yayınlandı. Almanya'yla ayrı bir barışı, Rus hükümetine yakın duran politik çevreler, ilk planda, II. Nikola'nın, karısının (bir Alman prensesi) ve "keramet sahibi" Rasputin çevresinde oluşan "kara blok" amaçlıyordu. 1915 yılında Çarlık nedimesi M. Vasilçikova aracılığıyla ve sonra, 1917 başında doğrudan Çariçe aracılığıyla, aynı zamanda Bakan Protopopov aracılığıyla girişilen Alman hükümetine yakınlaşma çabaları dışında, kesintisiz Bakan değişikliği de, özellikle 1916 yılında, "kara blok"un niyetlerinin bir işaretiydi. Bu Bakan değişiklikleri, özel bir barış olanağı yaratma amacı güdüyordu. Burjuva çevreler, bunlar arasında Kadetler de, "kara blok"un çabalarından son derece hoşnutsuzlardı ve onların özel hoşnutsuzluğu, 1915'te Goremikin'in ve daha da çok 1916'da Stürmer'in Başbakanlığa atanmasına yol açtı. 1916 sonbaharın-

da yabancı basında, Almanya'yla Rusya hükümeti arasında görüşmeler üzerine haberler ortaya çıktığında, Lenin, 6 Kasım (24 Ekim) 1916 tarihli "Sosyal-Demokrat"ın 56. sayısında Rusya'yla Almanya arasında ayrı barış sorununa ilişkin özel bir makale yazdı. Bu makalede, Çarlık hükümetinin, Çarlık Rusyası'nın dış politikasında kendisini yönlendiren çıkarlardan hareketle ayrı bir barış çabasını açıkladı. Rusya'nın Almanya'ya karşı, Galiçya'yı, Ermenistan'ı ve İstanbul'u elde etmek ve Balkan halklarını kendine tabi kılmak için savaş yürüttüğünü yazdı. Ama —diye yazıyordu Lenin devamla— "Rusya ve Almanya'nın yağmacı 'çıkarları'nın çatışmasının yanısıra, Rusya'yla İngiltere arasında daha küçük olmayan —belki de daha büyük— bir çıkar çelişkisi vardır. Rusya'nın, yüzyıllardır süren rekabet ve büyük güçlerin objektif, uluslararası karşılıklı ilişkileri dolayısıyla belirlenen emperyalist politikasının görevi kısaca şöyle ifade edilebilir: Avusturya ve Türkiye'yi yağmalamak (Avusturya'nın elinden Galiçya'yı, Türkiye'nin elinden ise Ermenistan'ı ve öncelikle İstanbul'u almak) için, İngiltere ve Fransa'nın yardımıyla Almanya'yı Avrupa'da yenmek. Sonra ***Japonya'nın ve aynı Almanya'nın*** yardımıyla İngiltere'yi Asya'da yenip, ***tüm*** İran'ı ilhak etmek, Çin'in paylaşımını tamamlamak vs." (bkz. "Ayrı Barış Üzerine" makalesi, Bütün Eserler, Cilt XIX, s. 352-353). Fakat bu görev yalnızca, Rusya'nın güçten düşmemiş olması koşulu altında yerine getirilebilirdi. Ne var ki, Almanya'ya karşı savaşta yenilgiler Rusya'yı çoktan güçten düşürmeye başlamıştı. Çarlık hükümetinin ayrı bir barış çabası bu yüzdendir.

"Eğer 'biz' Avrupa'da çok büyük bir ganimetin peşine düşersek, o zaman 'biz', 'bizim' askeri kaynaklarımızı tamamen tüketme, Avrupa'da neredeyse hiçbir şey elde edememe ve Asya'daki 'parçamız'ı koruma olanağını yitirme riskine gireriz —Çarlık böyle fikir yürütüyor ve emperyalist çıkarlar açısından ***doğru*** fikir yürütüyor"— diye yazdı Lenin (agy, s. 357) ve sonra (s. 358) devam etti: "Bu yüzden yarın ya da ertesi sabah uyandığımızda üç hükümdarın (Rusya, Almanya ve Avusturya-Macaristan'ın. —***Red.***) bir manifestosunu okumamız mümkündür: 'Sevgili halklarımızın sesine kulak vererek, onları barışın nimetleriyle mutlu kılma, ateşkes ilan etme ve bir bütün Avrupa barış kongresi toplama kararı aldık'."

II. Nikola'yı tahttan indirme, onun yerine henüz ergin olmayan oğlu Aleksey'i getirme ve "naip", yani gerçek hükümdar olarak II. Nikola'nın erkek kardeşlerinden birini, Grandük Michael'i atama düşüncesi, burjuvazi çevrelerinde Aralık 1916'da Rasputin'in öldürülmesinden sonra ortaya çıktı. Koyu gerici Duma milletvekili Purişkeviç ve Prens Yussupov ile Demetrius Romanov tarafından gerçekleştirilmiş olan bu cinayet, burjuvazi tarafından, Çar'a ve Çarlık hükümetine "son uyarı" olarak algılandı, ancak beklenen etki görülmedi. Cephedeki yenilgiler nedeniyle ve bir ayrı barışa yönelik çabalar nedeniyle Çarlık hükümetine karşı öfkeli olan burjuvazi, aynı zamanda yaklaşan devrimden korkuyordu ve bu yüzden, II. Nikola'nın alaşağı edilmesi, yani bir saray devrimi aracılığıyla bu devrimin önünü almak istiyordu. Bu biçimde, önceden Çar'a dilekçeler aracılığıyla elde etmeye çalıştığı, "genelde güven duyulan" bir hükümete ulaşmak istiyordu. Ancak olaylar, liberal suikastçilerin beklemiş olduğundan çok farklı gelişti: bir saray devriminin yerine Şubat Devrimi patlak verdi. Liberal burjuvazi, bir anayasal monarşiye ulaşmaya çalışıyordu ve II. Nikola'nın yerine onun erkek kardeşi Michael'i tahta aday olarak gösterdi. Gerçi devrim bu planı bozdu, ama burjuva Geçici Hükümeti bir süre için yaklaşık olarak liberal burjuvazinin, salt saray devriminin başarıya ulaşması durumu için sözümona "ilerici blok" tarafından öngörülmüş olan bileşimde iktidara getirdi. (s.21)

[4] Savaşın başlamasından kısa süre sonra Rus burjuvazisi, hükümetin savaş siparişlerini tek tek girişimcilere, tröstlere, şirketlere vs. pay eden ve ***Merkezi Savaş Sanayii Komitesi*** adını alan bir komite kurdu. Bu komitenin örneğine uygun olarak çeşitli yörelerde ve bölgesel olarak da bu tür Savaş Sanayii Komiteleri kuruldu. Batı burjuvazisi örneğine göre işçileri "muzaffer sona kadar savaş"a aktif katılıma çekmek isteyen Rus burjuvazisi tüzüğe, işçilere Savaş Sanayii Komiteleri'ne temsilcilerini gönderme hakkını veren bir madde koydu. Burjuvazinin bu hilesine karşı Bolşevikler işçi kitleleri içinde geniş çaplı bir boykot yürüttüler, bunu yaparken işçilerin seçim toplantılarından, savaşa karşı ajitasyon ve propaganda için yararlandılar. İşçi kitlelerinin çoğunluğu Savaş Sanayii Komitelerini boykot etti. Anavatan savunmasından yana olan Menşevikler bu Komiteler'e katılım için ajitasyon yürüttüler, ama bu katılım için işçilerin yalnız çok önemsiz kesimlerini kazanmayı başardılar. (s.23)

[5] ***"İsviçreli İşçilere Veda Mektubu"***, Şubat Devrimi'nden sonra geri dönen Bolşevik göçmenlerin 8 Nisan (26 Mart) 1917 tarihli bir toplantısında kabul edildi. Mektup, İsviçre'nin sosyalist basınında yayınlanmak için düşünülmüştü. Mektup öz olarak ilk "Uzaktan Mektup"un ana düşüncesini yansıtıyor. Fakat "Uzaktan Mektup"ta dikkatler temel olarak Rus devriminin iç sorunlarına yoğunlaşmıştır, burada ise Lenin dikkatleri daha yoğun biçimde, bu devrimin uluslararası önemine yöneltiyor. Lenin bu devrimde, emperyalist savaşın içsavaşa dönüştürülmesi uluslararası Bolşevik şiarının onaylanmasını görüyor ve devrimin proletaryanın hegemonyası altındaki gelişiminin devamında, onun bir sonraki, proleter aşamasında, uluslararası sosyalist devrimin başlangıcını görüyor. Mektubun sonundaki şiarda ("Yaşasın Avrupa' da Başlamakta Olan Proleter Devrim!"), İsviçreli işçilere ve onlar aracılığıyla Batı Avrupa'nın tüm işçilerine bu çağrının ana düşüncesi ve temel önemi içerilidir. Lenin'in burada verdiği, Rus devrimi değerlendirmesinin anlamı da burada yatar.

Bu mektubun birinci paragrafında adı geçen "diğer Parti"yle kastedilen ***Menşeviklerdir***. Rusya sosyal-demokrasisinin sağcı, oportünist kanadının yandaşları 1903 yılındaki II. Parti Kongresi'nden beri böyle tanımlanıyordu. Daha doksanlı yılların sonunda bir grup Rus sosyal-demokratı, Batı Avrupalı revizyonizminkilere (Bernstein) benzer görüşlerle ortaya çıkmıştı. Rus sosyal-demokrasisinde oportünizmin ikinci görünüm biçimi "Ekonomizm"di —"Ekonomistler" proletaryayı ekonomik mücadeleyle sınırladıkları, politik mücadeleyi ise burjuvazi için saklı tutmak istediklerinden dolayı böyle adlandırılmıştır—, Lenin II. Parti Kongresi'nden hemen önceki yıllarda ona karşı enerjik bir mücadele yürüttü. II. Parti Kongresi'nde iş, iki akım arasında, oportünist akımla Lenin tarafından yönetilen devrimci akım arasında açık çatışmaya kadar vardı. Leninist akımın çoğunluk, oportünist akımın azınlık olduğu görüldü. Sonra, çoğunluk ve azınlık için Rusça "bolşinstvo" ve "menşistvo" kelimelerinden, ***Bolşevikler*** ve ***Menşevikler***, Bolşevizm ve Menşevizm vs. tanımları ortaya çıktı. 1905 yılında çatışma, Bolşeviklerin III. Parti Kongresi'ni, ayrı bir konferans düzenleyen Menşeviklerin yokluğunda yapmaları noktasına kadar vardı. 1906 yılında bir birleşme ve bir birlik kongresi oldu (IV. Kongre, Stockholm'de toplandı), burada

Menşevikler çoğunluğa sahipti ve kararlara olduğu gibi MK'ya da damgalarını vurdular. 1907'de Londra'da yapılan V. Parti Kongresi'nde, Bolşevikler yine çoğunluğa sahipti. 1905-1906 devriminden sonraki gericilik yıllarında, Bolşeviklerle Menşevikler arasında çelişkiler gittikçe daha fazla şiddetlendi. Menşevikler "Tasfiyecilik" yönünde geliştiler, illegal partinin tasfiyesini (likide edilmesi) ve legal bir işçi partisinin kurulmasını savundular. Ocak 1912'de Prag'da yapılan ve Menşeviklerin uzak durduğu Tüm-Rusya Konferansı'nda salt Bolşevik bir MK seçildi. Menşevik gruplar (Troçki'ninkiler dahil) Ağustos 1912'de, "Ağustos Bloku" denen bloku kuran ve o andan başlayarak 1917'ye dek Menşevik MK olan "Organizasyon Komitesi"ni (OK) görevlendiren bir konferans yaptılar. Böylece Bolşeviklerle Menşevikler arasında bölünme tam ve kesin oldu. Bu bölünme dönemi, elinizdeki baskının IV. cildinde (Seçme Eserler c. 4, —İnter Yayınları) ele alınmıştır. (s. 27)

[6] "Grütliciler", İsviçreli işçilerin ve özellikle zanaatkârların 1838'de kurulmuş reformist bir örgütü olan İsviçre ***"Grütli Derneği"nin*** yandaşlarıydılar. 1878'de "Grütli Derneği", burjuva özünde fazla bir değişiklik yapmaksızın sosyal-demokrasinin programını kabul etti. Savaş sırasında tamamen şovenistti. Organı, 1871'de kurulmuş olan "Grütlici" idi. 1926'da "Grütli Derneği" sosyal-demokrasi içinde eridi.

"Zimmerwald Solu", 5–8 Eylül 1915'te Zimmerwald'de (İsviçre) yapılan ve ortak bir uluslararası barış eylemi örgütlemek için İtalya sosyalist partisi tarafından çağrılmış olan Uluslararası Sosyalist Konferans'ın sol kanadıydı. Bu Konferans'a ortayolcular da davetliydi. Lenin ve Bolşevikler, gerçek enternasyonalistlerin birliğini hazırladılar, öyle ki bunlar Konferans'ta, Lenin'in önderliği altında, çoğunlukta olan ortayolculara karşı tek vücut bir cephe halinde çıktılar. Gerek ortayolcu, oportünist çoğunluk, gerekse de azınlık, yani Zimmerwald Solu, kendi başına gruplar olarak kristalize oldular. Zimmerwald Solu, çoğunluk tarafından görevlendirilen Uluslararası Sosyalist Komisyon'a karşı kendi bürosunu örgütledi, manifestolarını yayınladı ve basında ortayolcuları sistematik olarak eleştirdi. Zimmerwald Solu, Komünist Enternasyonal'in embriyonuydu.

21 Aralık 1915'de Hugo ***Haase*** ve Georg ***Ledebour*** çevresinde gruplaşan sosyal-demokrat Alman Reichstag Fraksiyonu Karl Liebknecht ör-

neğini izlemeye karar verdiler ve açık Reichstag oturumunda savaş kredilerine karşı oy kullandılar. Oylama gerçi çoğunluk ve azınlık fraksiyonu arasında ilişkiyi keskinleştirdi, ama henüz resmi bir bölünmeye yol açmadı. 24 Mart 1916'da iş nihai çatışmaya vardı. Bu azınlıktan bir konuşmacı, bir bütçe konuşmasında SPD fraksiyonunun resmi politikasına karşı çıktığında, Haase-Ledebour Grubu'nun 18 milletvekili fraksiyondan ihraç edildi. İhraç edilenler, ***"Sosyal-Demokrat Çalışma Grubu"*** adı altında özel, pasifist-merkezci bir fraksiyonda birleştiler, sonra buradan USP (Bağımsız Sosyal-Demokrat Parti) ortaya çıktı. (s. 28)

[7] ***Stolipinci Tarım "reformu"***, hükümetin Ağustos–Kasım 1906 arasında çıkardığı bir dizi yasadan, özellikle, köylülere köy ortaklığından özgürce ayrılma, pay toprağını ve özel mülkiyetini devir hakkı ve kendine ait bu topraklar üzerinde özgürce tasarruf hakkı veren 22 (9) Kasım tarihli yasadan ibaretti. Bu biçimde ***ortaklık köylülerinden*** farklı olarak ***bireysel köylüler*** ya da ***bireysel çiftlik sahipleri*** haline geldiler. Bütün bu yasa ve kararnamelerin politik amacı, kırda özel mülkiyetini devrime karşı güvenceye almada çıkarı olan ve bu yüzden otokrasi ve toprak sahipleri sisteminin bir dayanağını oluşturan, varlıklı çiftçilerden önemli ve sağlam bir tabaka yaratmaktı. Bu tarım reformuyla Lenin "Hükümetin (Genel) Tarım Politikası Sorunu Üzerine" ve "Tarım Sorunu ve Rusya'nın Mevcut Durumu" makalelerinde ilgileniyor (ikisi de elinizdeki baskının IV. cildinde [Seçme Eserler c. 4, —İnter Yayınları]). (s. 32)

[8] ***Fabiancılar*** —"Fabian Derneği"nin, 1883'te Londra'da S. ve B. Webb, Bernhard Shaw vd. tarafından kurulmuş olan İngiliz liberal-reformist bir topluluğun üyeleri; bu, araştırma amaçlı bir oluşum ve bir propaganda topluluğudur. — ***Labouristler,*** Britanya Labour Party'nin (İşçi Partisi) üyelerine denir, Parti'nin kuruluşu 1906'dır. Labour Party, sendikalardan ve diğer işçi örgütlerinden (kooperatifler vs.) ve tekil üyelerden oluşur. II. Enternasyonal'e üyedir ve 1924'le 1929'da iki "işçi hükümeti" kurmuştur. (s. 32)

[9] İllegal organı "Spartakusbriefe" [Spartaküs Mektupları/ÇN.] olan Alman sol radikal sosyal-demokrat grubu "Internationale" [Enternasyonal/ÇN.] daha sonra ***"Spartaküs Grubu"*** ya da "Spartaküs Birliği" adını aldı. Grubun liderleri Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht, Franz

Mehring, Leo Jogiches, Ernst Meyer ve Julian Marchlevski (Karski) idi. "Spartaküs Birliği" bağımsız bir örgüt olarak USPD'ye dahildi. Spartaküs Grubu, Almanya Komünist Partisi'nin çekirdeği ve kurucusuydu. (s. 33)

[10] *"Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine"* makalesi, Lenin'in Rusya'ya varışından birkaç gün sonra, 20 (7) Nisan 1917 tarihli Pravda'da yayınlandı. Bunun içerdiği tezler Lenin tarafından daha 17 (4) Nisan'da (yani Rusya'ya varışından sonraki gün) İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm-Rusya Konferansı Bolşevik üyelerinin toplantısında yaptığı ve aynı gün Bolşeviklerle Menşeviklerin bir ortak oturumunda tekrarladığı konferansta bildirilmişti. Ne yazık ki Konferans, iki toplantıda da stenoya çekilmemiştir ve yalnızca tam olmayan ve eksik notlar bulunmaktadır (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX. 1. Yarıcilt, s. 101-111). Eldeki makalede de Lenin yalnızca, 17 (4) Nisan'daki konferanslarında okuduğu ve temellendirdiği tezleri, burada geliştirmeksizin ve gerekçelendirmeksizin yansıtıyor. Ancak bu tezlerin temellendirilmesi öz olarak, daha önlerde basılmış olan birinci "Uzaktan Mektup"ta ve "İsviçreli İşçilere Veda Mektubu"nda içerilidir; Tezler'in ana düşüncelerinin geliştirilmesini okur, elinizdeki ciltte basılmış olan "İkili İktidar Üzerine", "Taktik Üzerine Mektuplar" çalışmalarında ve özellikle "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri (Proleter Parti'nin Bir Program Taslağı)" makalesinde bulacaktır.

Tarihe "Nisan Tezleri" olarak geçmiş olan elinizdeki tezler, 1917 yılında burjuva demokratik devrimin proleter devrime doğru gelişimi yolunda, proletaryanın ve onun Bolşevik Partisi'nin eylem programını, stratejisini ve taktiğini belirlemede araç olan belgelerden biridir. Nisan Tezleri bütünüyle, Lenin'in daha 1905'te savaş ve Rusya'da yaklaşmakta olan devrim karşısında aldığı tavırdan hareket ediyor ve "Uzaktan Mektuplar"ın (bkz. Not 1'de, bu mektupların Lenin tarafından verilen özeti) ana düşüncelerini ifade ediyor; bu arada Lenin'in Nisan Tezleri bu düşünceleri özellikle belirgin bir biçimde yansıtıyor ve "Mektuplar"da söylenenleri, gerek politik gerekse de ekonomik alanda somut bir eylem programıyla tamamlıyor. Daha sonra, Ekim'den önce Lenin'in, iktidarı ele geçirdikten sonra proletaryanın ve onun partisinin alması gereken önlemler üzerine söyledikleri, esas olarak bu tezlerde içerilidir.

Eldeki Nisan Tezleri'nin, şiar olarak "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"ne hiç değinmediği belirtilmelidir. Belli ki, Lenin'in "Taktik Üzerine Mektuplar"da gösterdiği gibi, Şubat Devrimi aracılığıyla Sovyetler görünümünde artık "kendine özgü biçimde" burjuvazinin iktidarıyla Geçici Hükümet şahsında içiçe geçmiş tarzda gerçekleşmiş olduğu için; burjuva hükümetten kopmuş, arı halde gerçekleştirilmesini Lenin, 1917 koşulları altında burjuva devrimden proleter devrime geçiş amacı için zorunlu görmüyordu. Şimdi Lenin'in bakış açısından hareketle, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime doğru gelişiminin böylesi bir yolu kesinlikle mümkündür, burada sosyalist devrim "geçerken", ya da Lenin'in daha sonra ifade ettiği gibi, "yan ürün" olarak bile, burjuva-demokratik devrimin kendinden önce henüz çözülmemiş görevlerini çözer. Bilindiği gibi bu, Bolşevik Parti'nin artık proletaryanın ve en yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarıyla ona doğru ilerlediği Ekim'de böyle de oldu. Böylece Lenin'in Nisan Tezleri'nde proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü şiarının yokluğu dolayısıyla, bu şiarın 1905'den farklı olarak 1917 koşullarında, *proleter sosyalist devrime hazırlanan stratejiyi* ve *proleter partiyi* daha fazla belirleyemeyeceği şiddetle vurgulandı. Lenin bu düşünceyi, 1905 şiarlarına sıkı sıkıya sarılan ve 1917 Devrimi'nde Parti tarafından Leninist çizginin kabulüne inatla direnen Kamanev'e ve onun düşüncedaşlarına karşı yönelmiş olan "Taktik Üzerine Mektuplar"ında temellendiriyor.

Stalin yoldaş "Troçkizm mi Leninizm mi?" konuşmasında (Kasım 1924), Nisan Tezleri'nin Partimiz için anlamını şöyle değerlendiriyor: "Yeni mücadele koşulları altında Parti'nin yeni bir yön tayini kaçınılmazdı. Parti (onun çoğunluğu), bu yeni yön tayinine doğru el yordamıyla ilerliyordu. Barış sorununda, Geçici Hükümet'e Sovyetler'in bir baskı politikasını kabul etmişti ve proletarya ile köylülüğün diktatörlüğü eski şiarından Sovyetler'in iktidarı yeni şiarına geçmeye hemen karar veremedi. Bu belirsiz politika, Sovyetler'e, Geçici Hükümet'in gerçek emperyalist karakterini, barışın somut sorunlarına dayanarak içyüzünü görmeleri için zaman tanımaya ve böylece ondan koparmaya yönelikti. Ancak bu pozisyon, pasifist hayaller ürettiği, anavatan savunucularının değirmenine su taşıdığı ve kitlelerin devrimci eğitimini zorlaştırdığı için

temelden yanlıştı... Yeni bir yön tayini gerekliydi. Bu yeni yön tayinini Lenin Parti'ye ünlü Nisan Tezleri'nde verdi. Herkes tarafından bilindikleri için, Nisan Tezleri üzerinde daha fazla durmak istemiyorum. O zaman Parti ile Lenin arasında düşünce farklılıkları var mıydı? Evet, düşünce farklılıkları vardı. Bu düşünce farklılıkları ne kadar sürdü? İki haftadan fazla değil. Leninist tezleri kabul etmiş olan Leningrad Örgütü'nün (Nisan'ın ikinci yarısında toplanan) genel Kent Konferansı, Partimizin gelişiminde bir dönüm noktası oluşturuyordu. Parti'nin (Nisan sonunda toplanan) Tüm-Rusya Nisan Konferansı, Parti'nin onda dokuzunu homojen Parti pozisyonu etrafında toplayarak, yalnızca, Leningrad Konferansı'nın eserini tüm Rusya ölçeğinde sona erdirdi" (Stalin, "Muhalefet Üzerine", 1928, Rusça, s. 107-108). (Muhalefet Üzerine c. 1, s. 104-111 —İnter Yayınları)

Lenin'in tezlerinin yayınlanmasının ertesi günü Kamenev "Pravda"da, "Görüş Ayrılıklarımız" makalesinde buna karşı çıktı, bu makalede "Lenin yoldaşın genel şeması"nın "kabul edilemez" göründüğünü açıklıyordu, o ve düşünce arkadaşları "MK'nın yeni kararlarına ve Tüm-Rusya Konferansı'nın kararlarına kadar", "gerek 'devrimci anavatan savunması'nın yıkıcı etkisine karşı, gerekse de Lenin'in eleştirisine karşı" pozisyonlarını savunacaklardı. (Bu dönemde Kamenev'in pozisyonları hakkında bkz. elinizdeki ciltte "Taktik Üzerine Mektuplar" makalesi ve Not 18.) Kamenev ve düşüncedaşlarının bu direnişi (bkz. Not 18 ve 28, elinizdeki cilt), Lenin ve Parti tarafından, Leninist bakış açısının kesin olarak Parti görüşü haline geldiği adı geçen Leningrad ve Tüm-Rusya Parti Konferansı'nda kırıldı.

Böylece Bolşevik Parti Lenin'in tezlerini kabul etti ve onları programı haline getirdi. Elbette ki bu tezler, burjuva ve küçük-burjuva partilerin en öfkeli karşı saldırısına yol açtı. Burjuvazi için, buna liberaller de dahildir, tezler, Lenin'e karşı en kirli iftira kampanyasının düzenlenmesine işaret olarak hizmet etti. Plehanov, Lenin'in elinizdeki makalesinden anlaşılacağı gibi, Tezler'i "humma fantezileri" olarak açıkladı. Menşevik merkezin ("Organizasyon Komitesi"nin) organı, "Raboçaya Gazeta" (1917'de Petrograd'da günlük gazete olarak çıkıyordu), 19 (6) Nisan tarihli 26. sayısının başmakalesinde "sol kanattan tehlike" üzerine gürültü kopardı. Gazete şöyle yazıyordu: "Lenin bize, gericiliğe hizmet et-

mek için geldi. Onun ortaya çıkışından sonra şöyle denebilir: Lenin'in her önemli başarısı, gericiliğin bir başarısı olacaktır ve sol kanadımızı güvenceye almadığımız, kahini Lenin olan o akımı şiddetli bir direnişle zararsız hale getirmediğimiz sürece, karşı-devrimci çabalara ve deneylere karşı her türlü mücadele umutsuz olacaktır." "Raboçaya Gazeta", Lenin'in beraberinde getirdiği bu "sol kanattan tehlike"de "temel mesele"yi, öncelikle Lenin tarafından ortaya konmuş olan burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçiş şiarında görüyordu. "En önemlisi, Rusya'da rotayı sosyalist devrime doğru tutmaktır", diye yazıyordu Menşevik gazete Lenin'in pozisyonu hakkında ve şöyle devam ediyordu: "Zayıf üretici güçleri, bir azınlık, hem de özellikle önemli olmayan bir azınlık oluşturan, üstelik dikkate değer bir politik ve sendikal eğitim göstermeyen ve hiçbir örgütsel deneyime sahip olmayan sanayi proletaryasıyla Rusya için en önemli şey — *böyle* bir *Rusya için esas mesele*, sermayenin egemenliğinin ortadan kaldırılmasına, sosyalizmin gerçekleştirilmesine yavaş yavaş geçme olanağıdır". Sözümona Lenin tarafından hazırlanmış olan devrimin "sırtından hançerlenmesi"ni, Menşevik gazete ve Menşevik OK burada görüyordu. "Raboçaya Gazeta" makalesinin sonunda "Devrim kuşkusuz tehlike tehdidi altındadır. Henüz daha geç olmadan, Lenin ve onun yandaşlarına kesin bir reddiye çıkarılmalıdır", diye tekrarlıyordu. 1917 olayları, devrimin gerçekte kime "kesin reddiye" çıkardığını, ayaklanan proletarya aracılığıyla kimi tarihin çöplüğüne attığını gösterdi.

Bilindiği gibi Lenin Şubat arifesinde İsviçre'de bulunuyordu. Rusya'da devrimin patlak verdiğine ilişkin ilk haberler, Lenin'i ve diğer göçmenleri, Rusya'ya geri dönüş göreviyle karşı karşıya bıraktı. Rusya'ya geri dönüş yalnızca ya Antant ülkeleri (İngiltere, Fransa vd.) ya da Almanya üzerinden mümkün olduğu için bu kolay bir görev değildi. İngiltere ve Fransa, emperyalist savaş karşıtı olan bu Rus sosyalistlerinin, ordu üzerinde, işçi kitleleri vs. üzerinde yıkıcı etkilerinden korktukları için Rusya'ya geçmelerine izin vermek istemiyorlardı. Rusya'ya karşı savaş yürüten Almanya'dan geçiş, ihanet nedeniyle büyük bir iftira kampanyasına yol açabilirdi, böyle de oldu. Lenin Almanya'dan geçişe razı olduğunda, bunu hesaba kattı. Lenin, Krupskaya'nın (Lenin'den Anılar. –*İnter* Yayınları.) anılarında anlattığı gibi, bu yüzden "meseleyi, yalnızca Alman hükümetiyle değil, Alman sosyal-demokratlarıyla da en ufak bir uzlaşma karakteri taşımayacak biçimde ayarlamaya çaba gösterdi". İs-

viçreli enternasyonalist F. Platten, Alman hükümetiyle, Rus göçmenlerinin Almanya'dan geçişi üzerine pazarlıklara başladığında, göçmenlerin içinde seyahat edecekleri vagonun, ne bir kontrole ne de bir denetime tabi tutulmayacağını, hiç kimsenin vagona girme ya da onu terk etme haklarına sahip olmayacağını, seyahat edenlerin savaş ve barış sorunu üzerine görüşlerinden bağımsız olarak vagona kabul edileceğini ve geçiş için onayın, Rusya'daki Alman ya da Avusturyalı savaş tutsaklarının ya da gözaltına alınmışların değiş-tokuşu temelinde gerçekleşeceğini saptayan özel koşullar hazırladı. Almanya'dan geçişin bu titizlikle formüle edilmiş koşullarına kesinlikle uyuldu da. Rusya'ya vardıktan hemen sonra Lenin ve Zinovyev tarafından, onlarla birlikte gelmiş olanların tümü adına, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'ne, İsviçre'den yola çıkışın tüm koşulları üzerine bir rapor verildi ve bu rapor 18 (5) Nisan'da "Pravda"da yayınlandı (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, 1. Yarıcilt, s. 97-99). Buna rağmen tüm burjuva basında hemen azgın bir iftira kampanyası başladı ve Lenin'le Bolşeviklere karşı neredeyse bir pogrom saldırısı yürütüldü. Lenin, Alman emperyalistlerinin ajanı olarak, Alman casusu olarak vs. gösterildi. Tüm burjuva ve küçük-burjuva gazeteler bu pogrom saldırısına vargüçleriyle katıldılar. Bu, önemli ölçüde İngiliz ve Fransız hükümetinin talimatı üzerine oldu. İngiltere ve Fransa hükümetleri, Lenin'in Rusya'ya geri dönüşünü engelleyemeyince, onu ve Bolşevikleri lekelemek için her türlü önlemi almakta geç kalmadılar. Lenin'in geldiği gün Dışişleri Bakanlığı'na İngiliz ve Fransız elçiliklerinin, bu biçimde Geçici Hükümet'i etkileyebilme umuduyla Lenin'i ve diğer Bolşevikleri son derece tehlikeli insanlar olarak gösteren ve onlara alçakça iftira eden muhtıraları verildi. İngiliz ve Fransız elçilerinin, Lenin'in gelişi vesilesiyle verdikleri muhtıra aynı zamanda Geçici Hükümet'e ve burjuva basına, Lenin ve Bolşeviklere karşı saldırının yürütülmesi için talimattı. Lenin 1917'de Rus burjuvazisi tarafından böyle karşılandı. Ancak Petrograd'ın proleter kitleleri liderlerini en büyük devrimci coşkuyla ve en törensel biçimde kabul ettiler. Lenin, devrimci kitlelerle ilk bir araya gelişinde onu karşılayan binlerce işçi, asker ve bahriyeli göstericiye hemen sosyalist devrim şiarını ilan etti. (s. 34)

[11] Dünya savaşı sırasında “anavatan savunması” şiarını ortaya koymuş olan Rus sosyal-şovenizmi, otokrasinin devrilmesinden sonra şiarına yeni bir biçim verdi: “anavatan savunması” şimdi Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler tarafından, Alman emperyalizmi tarafından yenilgiye uğratılmasına karşı devrimin savunulması olarak gösteriliyordu. “Devrimci anavatan savunması” tanımı da buradan geliyor. Gerçekte bu devrimin sözümona savunması, iktidarda bulunan Rus burjuvazisinin emperyalist çıkarlarının bir savunması olarak görünüyordu. Şubat Devrimi’nden sonraki ilk dönemde kitleler, Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler tarafından atılan “devrimci anavatan savunması” şiarının peşinden gittiler, çünkü devrim savunmasının sözkonusu olduğu inancındaydılar. Bu konuya ilişkin ayrıntı için bkz. elinizdeki ciltte Lenin’in “Devrimimizde Proletaryanın Görevleri” tezleri, Madde 9. (s. 35)

[12] “Sosyal-Devrimciler” ve “Halkçı-Sosyalistler”, Rusça “Narod”, Halk tanımından kaynaklanan eski köylü/küçük-burjuva Rus devrimci hareketi ***Narodniklerin*** taklitçileriydiler. Bu devrimci hareket, serfliği büyük ölçüde başka biçimlerde koruyan ve köylülere muazzam ödemeler yükleyen, 1861 tarihli sözümona “köylü kurtuluşu”ndan sonra, köylü kitlelerinin hayal kırıklığı ve öfkesi temelinde ortaya çıkmıştı. Buna daha sonra, Rusya’da kırda da gündeme gelen kapitalist gelişim dolayısıyla köylülerin daha da yoksullaşması eklendi. Narodnizmin taşıyıcıları küçük-burjuva entelektüellerdi, ideolojisi, gelişimin kapitalist yolundan sakınarak Rusya’yı doğrudan sosyalizme götürecek olan bir köylü devrimi düşüncesiyle bağıntılı ütopik bir tarım devrimiydi. Bu devrimci hareket 70’li yıllarda özellikle güçlüydü, ancak asla bir kitle hareketi haline gelmedi. Narodnikler 1879’da, kendisine ***“Toprak ve Özgürlük”*** diyen, Rusya’nın ilk devrimci partisini kurdular, ancak devrimci bir kitle hareketinin ve köylü devriminin oluşup oluşmaması konusundaki hayal kırıklığı, Narodniklerin bir bölümünü Çarlık temsilcilerine karşı bireysel terör yoluna soktuğu için kısa sürede bölündü. İşçiler arasında da devrimci propaganda yürüten terörist parti ***“Halkın İradesi”*** oluştu. Kapitalizmin ve işçi hareketinin gelişimi 90’lı yıllarda Narodnizmin hızla dağılmasına yol açtı. Narodniklerin bir bölümü sosyalizme, bir bölümü burjuva liberalizmine geçti ve üçüncü bir bölümü Narodnizmin küçük-burjuva geleneğini değişmiş biçimde sürdürdü. Teorisi, eski Na-

rodnizmle Marksizmin revizyonist tahrifatının bir karışımı olan küçük-burjuva/köylü ***Sosyal-Devrimciler*** Partisi 1901'de bu unsurlardan oluştu. Parti programının ana noktaları, toprağın toplumsallaştırılması, "ortak toprak mülkiyetinin genişletilmesi temelinde köylülük aracılığıyla eşitleyici toprak kullanımının organizasyonu" idi. Bu, kooperatiflerin organizasyonuyla birlikte sosyalizme yol açacaktı. Sosyal-Devrimcilerin partisi, taktiğinin odağına, Çarlık temsilcilerine karşı bireysel terörü koyuyordu. Sosyal-Devrimci parti, tipik bir küçük-burjuva-demokratik partiydi, fakat küçük-burjuva karakterini "sosyalizm" bayrağı altında gizliyordu ve böylece sosyal-demokrasinin, işçileri bağımsız bir politik işçi partisinde birleştirme çabalarına karşı etkide bulunuyordu. Şubat Devrimi'nden sonra Sosyal-Devrimciler Menşeviklerle birlikte, burjuvaziyle koalisyon partisiydiler. Ekim Devrimi, sağ kanadı karşı-devrim tarafına geçerken, sol kanadı Bolşeviklerle birlikte yürüyen Parti'yi böldü. Devrimin sonraki seyrinde Sovyet iktidarı büyük köylülere ve kırsal burjuvaziye karşı harekete geçtiğinde, sol Sosyal-Devrimciler de 1918'de —tümüyle Komünist Parti'ye geçen bir bölümü dışında— karşı-devrim saflarına geçtiler. Böylece Sosyal-Devrimciler Ekim Devrimi'nden sonra, Sovyet iktidarına karşı Beyaz generallerin ve emperyalist müdahalenin safına geçen büyük köylülüğün açık karşı-devrimci partisi oldu.

Sosyal-Devrimci Parti'nin daha ilk kongresinde bir grup teröre ve tarım programının ona çok radikal görünen bazı maddelerine karşı çıktı. 1906'da bu grup nihayet Sosyal-Devrimcilerden ayrıldı ve legal olan ve Kadetlerin liberal partisine yakın duran ***"Halkçı Sosyalist İşçi Partisi"ni*** kurdu (Sosyal-Devrimci Parti, Şubat Devrimi'ne dek illegaldi). Halkçı-Sosyalistler programlarında Kurucu Meclis'ten ve cumhuriyetten vazgeçiyor ve köylülerin yararına kamulaştırılacak olan büyük toprak mülkiyeti karşılığında bedelinin ödenmesinden yana olduklarını ifade ediyorlardı. II. Devlet Duması'nın dağılmasından hemen sonra bu parti perdeden silindi ve ancak Şubat Devrimi'nden sonra karşı-devrim kampına dahil oldu. (s. 36)

[13] ***"Yedinstvo"*** gazetesi Plehanov yandaşlarının bir çevresi ("Partiye sadık Menşevikler" denilenler) tarafından, yani Tasfiyecilere karşı Parti'den yana olan Menşevikler tarafından (bkz. elinizdeki baskı IV.

Cilt'te Not 93 [Seçme Eserler c. 4, İnter Yayınları]) 1914 yılında kuruldu ve savaş patlak verene dek Petersburg'da legal olarak yayınlandı. Önüne temel görev olarak Bolşeviklerin "bölücü faaliyeti"ne karşı mücadeleyi koymuştu. Dört sayı yayınlandı; savaşın başlangıcında gazete yayınını durdurdu. 1917'de Şubat Devrimi'nden sonra, kendisine aynı şekilde "Yedinstvo" (Birlik) diyen bir grup Plehanov yandaşı tarafından yeniden çıkarıldı ve bizzat Plehanov gibi, savaş sorununda aşırı sosyal-şovenist bir tutum takındı, bu arada burjuva Geçici Hükümet'i çekincesiz destekliyor, Kadetlerle koalisyonu savunuyor ve Bolşeviklere karşı öfkeli, doğrudan saldırıya varan bir ajitasyon yürütüyordu. Gazetenin yöneticisi Plehanov'du. Gazetenin kendisini organı olarak tanımladığı "Yedinstvo" grubu, arkasında bazı yörelerde sosyal-şovenist aydınlardan küçük gruplar olmasına rağmen önemsiz ve esasen etkisiz bir gruptu. Daha sonra, Plehanov'un ölümünün ardından, grup, karşı-devrimci oluşumlara doğrudan katıldı ve Denikin, Kolçak ve diğerlerinin safına geçti. (s. 37)

[14] ***"Ruskaya Volya"*** ("Rus Özgürlüğü") gazetesi, 1916'da ***Petrograd'***da Duma Milletvekili ve sonraki Çarlık İçişleri Bakanı Protopopov tarafından büyük bankaların paralarıyla kuruldu ve 1917 yılında da çıktı. Büyük sermayenin çıkarlarını savunuyordu. Lenin 1917 yılında "Pravda"daki yazılarından birinde bu gazeteyi, "en kötü kapitalistlere hizmet eden" bir organ olarak niteledi (bkz. Bütün Eerler, Cilt XX. 1. Yarıcilt, s. 460). (s. 38)

[15] Lenin burada, 17 (4) Nisan tarihli, Bolşeviklerle Menşeviklerin ortak konferansında yaptığı, ertesi gün "Yedinstvo"da ("Birlik") yayınlanmış olan konuşması üzerine raporu kastediyor. Bu raporda, Lenin'in konuşmasının çok ayrıntılı bir açıklamasından sonra yaklaşık olarak şöyle deniyor: "Gerçekten hummalı bir hastanın fantezisi izlenimi veren bu konuşma, Tsereteli'den layık olduğu karşılığı aldı. Tsereteli, anın görevinin, adı demokratik cumhuriyet olan kazanımları sağlamlaştırmaktan ibaret olduğuna dikkat çekti. Yukarıda anılan anarşistçe demagojiye karşı, yokoluş için, iktidarın gayri meşru biçimde ele geçirilmesinden daha uygun bir yol olmadığını vurgulayan Engels'in sözlerini isabetle kullandı."

Bunun ardından Plehanov, aynı rapor ve Lenin'in Nisan Tezleri vesilesiyle, "Lenin'in Tezleri ve Humma Fantezileri Bazen Neden İlginç Ola-

bilir" başlıklı uzun bir makale kaleme aldı ve "Yedinstvo" gazetesinde yayınladı. (s. 39)

[16] Lenin burada, Marx ve Engels'in, Paris Komünü'nden sonuç çıkardıkları ve bu deneyimin Marx ile Engels tarafından daha Paris Komünü'nden önce geliştirilmiş olan devlet ve proletarya diktatörlüğü üzerine Marksizmin ana düşüncelerinin gelişimi ve tamamlanmasını veren yeniyi formüle ettikleri çalışmaları, mektupları ve makaleleri kastediyor. Lenin burada özellikle Marx'ın Kugelmann'a 12 Nisan 1871 tarihli mektubunu, Marx'ın "1871 Fransa'da İç Savaş" üzerine çalışmasını ve "Komünist Manifesto"ya Marx ve Engels'in 1872'de kaleme aldıkları Önsöz'ü, ayrıca Engels'in "Konut Sorunu" (1872) çalışmasını, Marx'ın 1875 tarihli Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin program taslağına ilişkin "Notlar"ını ("Gotha Programının Eleştirisi" ve nihayet Engels'in aynı şekilde bu program taslağını eleştirdiği 18-28 Mart 1875 tarihli Engels'in Bebel'e mektubunu gözönünde bulunduruyor. Bu çalışmalarda gerek Marx gerekse de Engels, proletarya ve proleter devrim için varolan, burjuva devlet mekanizmasını yerle bir etme gerekliliğini özellikle güçlü vurguluyorlar. Marx ve Engels, "Komünist Manifesto"nun yeni Almanca baskısına 1872'de yazdıkları önsözde, "Özellikle Komün, 'işçi sınıfının hazır devlet mekanizmasını öylece sahiplenip, onu kendi amaçları için harekete geçiremeyeceğini' kanıtlamıştır", diyorlar (bkz. Komünizmin Temel Kitapları, s. 14). Kugelmann'a bu mektupta Marx şöyle yazıyor: "Eğer 'Onsekizinci Brumaire'imin son bölümüne bakarsan, Fransız Devrimi'nin bir sonraki deneyi olarak, şimdiye kadarki gibi artık bürokratik-askeri mekanizmayı bir elden diğerine geçirmeyi değil, aksine onu parçalamayı ifade ettiğimi göreceksin ve kıtada her gerçek halk devriminin önkoşulu budur. Kahraman Parisli Partili yoldaşlarımızın çabası da budur" (Karl Marx, "Kugelmann'a Mektuplar", Komünizmin Temel Kitapları, s. 86).

Burjuvazinin devlet mekanizmasını yıktığında proletaryanın nasıl bir devlet kurmak zorunda olduğunu Marx "Parisli Partili yoldaşlar"ın, yani Paris Komünü'nün aynı deneyimine dayanarak, "Fransa'da İç Savaş 1871" üzerine broşürünün III. Bölümünde ayrıntılı olarak gösteriyor. Lenin, Marx'ın devlet üzerine bu düşüncelerini, 1917'de yazdığı "Devlet ve Devrim" çalışmasında tam olarak tekrarladı ve geliştirdi. Bir bö-

lüm özellikle bu soruna ayrılmıştır: "1871 Paris Komünü'nün Deneyimleri. Marx'ın Tahlili." Tüm 1917 yılı boyunca Lenin tekrar tekrar bu soruna ilişkin düşüncesini ifade etti. Özellikle "Paris Komünü Tipinde Devlet" üzerine ve Sovyet iktidarı görünümünde tam da böyle bir devletin kurulması zorunluluğu hakkında, elinizdeki cildin bir sonraki makalesi "İkili İktidar Üzerine"de konuşuyor. Daha Şubat Devrimi'nden önce, 1917 başında, Lenin "Devlet ve Devrim" çalışması için materyali hazırladı ve Marx'ın, Paris Komünü tipinde devlet üzerine görüşlerini inceledi; 1905 Rus Devrimi'nin yeni devlet tipini, "İşçi Temsilcileri Sovyetleri", "Demiryolcu Temsilcileri Sovyetleri", "Asker ve Bahriyeli Temsilcileri Sovyetleri"ni ortaya çıkararak, Paris Komünü'nden daha "ürkek" ama daha "geniş" gösterdiğini yazdı. Ve Lenin daha o zaman, "bütün meselenin olasılıkla kısaca şöyle ifade edilebileceği" sonucuna vardı: "eski ('hazır') devlet mekanizmasının ve parlamentonun yerine ***İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin*** ve ***onun*** mutemetlerinin ***geçirilmesi***". "Meselenin özü burada yatıyor!" — diye belirtti kendisi için bu notlarda. (s. 39)

[17] "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" Lenin'in tezlerinin yayınlanmasından hemen sonra yayınlanan ***"İkili İktidar Üzerine"*** adlı makale, "Uzaktan Mektuplar" ve tezlerin konusu olan sorulardan sadece ve sadece "Devrimin asıl meselesi"nin, iktidar sorununun altını çiziyordu. Lenin'in daha ilk "Uzaktan Mektup"ta ele aldığı "ikili iktidar"ın anlatımında Sovyetleri, Paris Komünü tipinde "bir hükümetin embriyon biçimi" olarak tanımlıyor ve temel şiarı olan "burjuvazinin iktidarının proletarya ve yoksul köylülükle el değiştirmesi" şiarıyla tamamen uyum içinde, "sınıf bilinçli işçiler"in ve Parti'nin önüne, bu "embriyon biçimindeki hükümeti" gerçek bir hükümet iktidarına dönüştürme görevini koyuyordu. Bu hususta Lenin'in tutumu için, daha önce, çoğunluğu "küçük-burjuva zafer sarhoşluğuna karşı, şovenist anavatan savunmasına karşı, palavralara karşı, burujuvaziye bağımlılığa karşı mücadele yoluyla kazanılmasına çalışmadan Geçici Hükümet'in yıkılması sorununa maceracı bir biçimde yaklaşılmaması gerektiği" yönündeki uyarısı dikkat çekicidir. Böyle bir maceracılığa karşı "İkili İktidar Üzerine" makalesi, "Paris Komünü tipinde bir devlet iktidarı için", Sovyet Cumhuriyeti için mücadelede Bolşevik taktiğin genel bir krokisini

vermektedir. Bu taktik Lenin tarafından, bir sonraki "Taktik Üzerine Mektuplar"da ayrıntılı olarak geliştirilmiştir. "İkili İktidar" adlı makalenin özü, proletarya ve partisinin Sovyetlerin tek başına iktidarına yönelmiş rotasının, burjuvazinin kendi tek başına iktidarına yönelmiş rotasının karşısına koyduğu son satırlardır. Burada, "devrimin asıl meselesi"nde, 1917 yılında iktidar sorununda, Lenin'in emperyalist savaş döneminde kaleme aldığı (bkz. elinizdeki baskının V. Cildinde "Devrimin İki Çizgisi Üzerine" adlı makale [Seçme Eserler c. 5, –İnter Yayınları]), devrimin iki çizgisinin —proleter ve burjuva çizgisinin— sürdürüldüğünü ve geliştirildiğini görüyoruz. Devrimin bu iki çizgisi, daha ilk Rus Devrimi'nde Bolşeviklerle Menşeviklerin tutum ve taktiklerindeki farklılığı belirlemişti. Şimdi, 1917 yılında, proleter çizgi, Leninist şiar olan "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarında ifadesini bulmuşsa, Menşeviklerin burjuva çizgisi, kendisini, bu şiara karşı mücadelede, Bolşeviklerin proletarya diktatörlüğüne yönelik rotasına karşı mücadelede, burjuvazinin devlet iktidarının proletaryaya karşı savunulmasında, burjuvaziyle ittifak ve koalisyonda göstermişti. (s. 40)

[18] Not 10'da da belirtildiği gibi, Lenin'in Nisan Tezleri yayınlandıktan hemen sonra Kamenev, "Pravda"nın 27. sayısında "Görüş Ayrılıklarımız" adlı makaleyi yayınladı. Lenin'in "İkili İktidar Üzerine" makalesi yayınlandıktan hemen sonra ise, 25 (12) Nisan tarihli "Pravda"da Kamenev "Lenin'in Tezleri Üzerine" adlı makalesini yayınladı. Her iki makalede de Kamenev, kısa süre sonra Nisan Konferansı'nda (bkz. Not 28) onunla birlikte tavır alan Parti içindeki sağcı unsurların tavrını temsil ediyor ve öncelikle Lenin'in temel şiarı olan Sovyetler'in tek başına iktidarı yoluyla burjuva devriminden proletarya devrimine geçiş şiarına karşı çıkıyordu.

Kamenev bu iki makalede "devrimci anavatan savunmasının bozucu etkisi" ve buna karşı mücadeleden sözetmesine rağmen, gerçekte "Pravda"da, Lenin gelesiye kadar, devrimci anavatan savunmasını temsil etti. 28 (15) Mart tarihli "Pravda"da, "Gizli Diplomasi Olmaksızın" adlı makalede Kamenev, "özgür halk"ı ***"sağlam biçimde nöbette olmaya, her mermiyi mermiyle, her gülleyi gülleyle yanıtlamaya"*** ve "devrimin askeri güçlerinin dağılmasına kesinlikle" izin vermemeye çağırıyordu. Savaşı sona erdirecek yöntemler üzerine Kamenev aynı makalede şunları

söylüyordu: "Şiarımız şudur: *Onu,* tüm dünya demokrasisi ***önünde, açıkça ve derhal, bütün savaşan ülkeleri, gecikmeden dünya savaşının durdurulmasının yöntemleri üzerine görüşmeler yapmak için harekete geçirmek zorunda bırakmak amacıyla Geçici Hükümet'e baskı yapmak.*** O zamana kadar herkes savaştaki görevini yerine getirecektir" (abç. —***Red***). Savaşın, Guçkov-Milyukov'un emperyalist hükümetine baskı yapılması yoluyla sona erdirileceği şiarıyla "mermiye mermi, ateşe ateş" şiarının elbette Bolşevizmle hiçbir ortak yanı yoktu. O nedenle, Lenin'in bu şiara karşı yönelen ve onun savaşa karşı tutumuna kaynaklık eden Nisan Tezleri öncelikle, hem Kamenev'in durumuna, hem de Menşeviklerin "devrimci anavatan savunması"na karşı bir darbeydi.

Kamenev, Geçici Hükümet üzerine "Geçici Hükümet ve Devrimci Sosyal-Demokrasi" adlı makalesinde şunları yazmıştı: "Bu Geçici Hükümet eski rejimin kalıntılarına karşı gerçekten mücadele yürüttüğü ölçüde, ***devrimci proletaryanın ona kesin desteği o ölçüde garantidir."*** Geçici Hükümeti "ölçüde — ölçüde" destekleme tavrı, esas itibariyle Menşeviklerin tavrından farklı değildi ve "ölçüde — ölçüde" formülü ***Menşeviklerin*** sevdiği bir formüldü. Lenin'in Nisan Tezleri'nin ikincisi, Geçici Hükümet'in ***"hiçbir şekilde desteklenmemesi"*** şiarıyla, gerek Kamenev'in, gerekse de Menşeviklerin tavrına indirilmiş bir darbeydi. Kamenev burjuva hükümetin desteklenmesini, onun "denetlenmesi" şiarıyla birleştiriyordu: "Biz, proletarya başta olmak üzere devrimci demokrasiyi, hükümetin faaliyetlerini, gerek merkezde, gerekse de taşrada güçlü biçimde denetlemeye çağırıyoruz." Bu şiar da, Geçici Hükümet karşısında izlenen Menşevik çizgiye aykırı değildi ve Menşevikler tarafından da kendi tarzlarında hayata geçirildi. Geçici Hükümet karşısında izlenen Leninist çizgi, Geçici Hükümet'in, daha önce "çoğunluğun kazanılması" koşuluyla yıkılmasına dönük rota, daha sonra Mayıs'ta (Nisan'da) Parti'nin Tüm-Rusya Konferansı tarafından kesinlikle reddedilen bu "denetim" şiarıyla hiçbir şekilde bağdaştırılabilir değildi.

Kamenev'in Geçici Hükümet karşısındaki tutumunu doğuran 1917 ilkbaharındaki genel rotası, burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçişin reddiydi. Bu geçiş Kamenev'e, çok uzak bir geleceğin sorunu olarak görünüyordu. O nedenle, daha önce 10. notta gösterildiği gibi,

Lenin'in "genel şeması" onun için kabul edilebilir değildi, Kamenev'in yakın gelecek için tahmin ettiği olsa olsa, proletarya ve köylülüğün "katıksız" devrimci-demokratik diktatörlüğüydü. Bu genel tutumu Kamenev, "Görüş Ayrılıklarımız" ve "Lenin'in Tezleri Üzerine" adlı makalelerde de savunmuştu. Lenin'in ***"Avrupa'nın ekonomik olarak en geri ülkesinde henüz tamamlanmamış demokratik devrim koşulları altında, kırda derebeyliğin bile kaldırılmadığı bir anda"***, sosyalizme doğru atılacak adımlardan, hem de enerjik biçimde atılacak adımlardan sözedebilmesi Kamenev için anlaşılmazdı. O, "bu koşullar altında ve bu anda sosyalizme doğru atılacak kararlı adımların yersiz olduğunu" düşünüyordu. Kamenev'in Lenin'in tavrına karşı temel itirazı, Menşevik "Raboçaya Gazeta"nın Lenin'in Nisan Tezleri'ne karşı ileri sürdüğü gerekçelerle fazlasıyla örtüşüyordu. Böylece gerek Kamenev gerekse Menşeviklerde Lenin'de olmadığı söylenen gerçek koşulların dikkate alınması yoktu. Sanki Kamenev için, ne Rusya'nın 1905'ten beri süren 12 yıllık kapitalist gelişimi, ne dünya emperyalizmi ve Rusya'nın emperyalist yola girmesi, ne Rusya için getirdiği bütün sonuçlarla emperyalist savaş, ne de Şubat Devrimi'yle oluşturulan ikili iktidarda ifadesini bulan sınıfsal güçlerin durumunun bütün özellikleri ve kendine özgülüğü mevcut değildi; Kamenev 1917 yılının koşullarına, 1905 yılının kriterleriyle yaklaşıyor, bunun da ötesinde, bu kriteri 1905-1907 yıllarındaki koşullar altında Bolşeviklerin, Lenin'in şahsında, "kesintisiz devrim", burjuva-demokratik devrimin proleter devrime doğru büyümesi görevini önlerine koyduklarını düşünmeksizin kullanıyordu (bkz. elinizdeki baskının III. cildi, Not 45 (Seçme Eserler c. 3, —İnter Yayınları) ve Lenin'in burada sözü edilen çalışmaları).

Kamenev'e yanıt olarak yazılan ve Nisan 1917'de broşür olarak yayınlanan ***"Taktik Üzerine Mektuplar"*** adlı makale, Kamenev'in yanılgılarını, 1905 yılıyla kıyaslandığında, 1917 yılındaki durumun özelliklerinin tahlil edilmesi yoluyla ayrıntılı biçimde gözler önüne sermektedir; bunun yanısıra, burjuva demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin, esas olarak "Uzaktan Mektuplar", Nisan Tezleri ve "İkili İktidar Üzerine" adlı makalelerde konu edilen temellerini geliştirmiştir. Burada Lenin, ikili iktidarın niteliğine yeni ve olağanüstü önemli bir özellik kazandırmıştır. "Uzaktan Mektuplar"da Lenin ikinci iktidardan, yani bir

işçi hükümetinin çekirdeği olarak Sovyetler'in iktidarından sözeder. Sovyetler'de tuhaf bir biçimde burjuva diktatörlüğüyle birbirine geçmiş ***proletarya ve köylülüğün*** devrimci-demokratik diktatörlüğünün gerçekleştiğini söyler. Birbiriyle çelişiyormuş gibi görünen bu iki iddia kesinlikle çelişkili değildir. İkincisi sadece birincisini açıklar ve belirler, zira proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün, Lenin'in daha 1905'te yazdğı gibi, bir geçmişi ve bir geleceği vardır. Geleceği de proletarya diktatörlüğüne dönüşmesindedir. Bu anlamda, bu diktatörlük ve onun ifade ediliş biçimi olan o zamanki Sovyetler, "işçi hükümetinin çekirdeği", ya da Lenin'in "İkili İktidar Üzerine" adlı makalede söylediği gibi, "Paris Komünü tipinde" bir devletin çekirdek biçimiydi.

Lenin, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün, burjuvazinin diktatörlüğüyle içiçe geçen ***halihazırda mevcut*** tuhaf gerçekleşmesine ilişkin teziyle Kamenev ve onun gibi düşünenlerin ayaklarının altındaki zemini çekip almıştır. Bu gibilerin sağ oportünist çizgisine karşı mücadelede Lenin, elinizdeki bu makalede, aynı zamanda "sol-cu"ların, Troçkistlerin "burjuva-demokratik karakterli köylü hareketinin henüz sonuçlandırmadığı, tamamlanmamış devrimin atlanması" görüşüne de darbe indirmektedir, yani Lenin büyük toprak sahiplerine karşı yönelmiş köylü devriminin atlanmasına karşı çıkmıştır. Böyle bir atlamaya karşı güvenceyi o, köylü kitlelerinin temsilcilerini bağrında toplayan ve proletaryayı proletarya devrimi yolunda köylü devriminin önderi olarak bu kitlenin başına geçiren Sovyetler'in tek başına iktidarı şiarında görüyordu. Öte yandan, 1917 koşullarında köylü devriminin atlanmaması, Lenin için kesinlikle, Kamenev için olduğu gibi, ***mutlaka*** "katıksız" bir proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü aşamasından geçilmesi, hatta Kamenev'in sandığı gibi bu aşamada uzun ve belirsiz bir süre kalınması anlamına gelmiyordu. Çünkü köylü devriminin tamamlandığı anlamına gelecek olan büyük toprak sahiplerine karşı tam zaferin elde edilmesi, aynı zamanda köyde proleter devrime kaçınılmaz geçişi oluşturacaktı, ne varki 1917 koşullarında, artık köylü devriminin tamamlanması, proleter devriminin bir yan ürünü olarak bu devrimle içiçe geçebilirdi. (s. 44)

[19] "Majestelerinin muhalefeti" deyişi Kadet Partisi lideri Milyukov tarafından, Kadetlerin, Çarlık otokrasisiyle ilişkilerini karakterize etmek için kullanılmıştı. Milyukov, Kadet Partisi'nin kesinlikle "Majestelerine karşı bir muhalefet" değil, tersine "Majestelerinin muhalefeti" olduğunu söyleyerek, Kadetlerin Çar'ın uyrukları olarak sadakatlerini vurgulamak istemişti. Lenin bunu, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri karakterize ederken, burjuva Geçici Hükümet karşısında tutumlarının, Kadetlerin Çar karşısındaki tutumları gibi boyun eğici ve emre amade olduğunu ifade etmek için söylüyor. (s. 50)

[20] ***"Çar Değil, İşçi Hükümeti"*** şiarı 1905'te, o zamanki sosyal-demokrat solcu Menşevik Parvus tarafından ortaya atılmış ve daha sonra da Troçki'nin sürekli devrim teorisine hareket noktası olarak hizmet etmişti. Not 18'de de belirtildiği gibi, Lenin, bu şiardan sözederken, toprak beylerine karşı köylü devriminin Troçkist atlanmasına karşı darbe indirmişti ("Sürekli Devrim" teorisi üzerine bkz. elinizdeki baskının III. cildi, Not 45. [Seçme Eserler c. 3, –İnter Yayınları]) (s. 50)

[21] ***"Oniki Yıl"***, 1908 yılında yayınlanan, Lenin'in yazılarından oluşan bir derlemenin adıydı. Bu derlemenin birçok cilt olması planlanmıştı, fakat Lenin'in eski "Iskra" ve 2. Parti Kongresi döneminden (1905'e kadar) en önemli çalışmalarını içeren birinci cilde Çarlık Hükümeti tarafından derhal el kondu. Bu cildin tam adı şöyleydi: "Vl. İlyin. 'Oniki Yıl'. Toplu Yazılar. Cilt I. Rus Marksizminde ve Rus Demokrasisinde İki Akım". Petersburg 1908. (s. 54)

[22] ***"Devrimimizde Proletaryanın Görevleri"*** eserini Lenin, her ikisi de Lenin'in yanında yer alan Petrograd İl Konferansı'ndan bir hafta, Nisan-Mayıs 1917'de yapılan Tüm-Rusya Parti Konferansı'ndan iki hafta önce yazmıştı. Bu çalışma Eylül 1917'de broşür olarak yayınlandı. Alt başlığı ("Proleter Partinin Bir Program Taslağı") bu çalışmanın ne içerdiğini gösteriyor. Burada sözkonusu olan, sistematik olarak düzenlenmiş Partinin ayrıntılı programı, burjuva devriminden proleter devrime geçiş yolunda eylemlerinin, stratejı ve taktiğinin bir programıdır. Bu program Lenin tarafından, "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" tezlerinde kısaca aktarıldığından, bu çalışma Nisan Tezleri'nin geliştirilmesi, özellikle orada kısaca, geliştirilmemiş biçimiyle sunulan

hususların geliştirilmesiydi. Elinizdeki çalışma II. Enternasyonal ve Zimmerwald Solu'nun 1917'de içinde bulunduğu durumu da etraflıca ele almakta, III. Enternasyonal'in kurulmasının ve bu işte inisiyatifi Bolşevik Parti'nin ele almasının zorunluluğunu gerekçelendirmektedir. Çalışmanın bu bölümü, belli ölçüde, Lenin'in savaş sırasında, II. Enternasyonal'in çöküşü ve çoğunluğunu ortayolcuların oluşturduğu Zimmerwald Solu üzerine yazdıklarının bir özetini oluşturmaktadır (bkz. elinizdeki baskının V. cildi, "II. Enternasyonal'in Çöküşü ve III. Enternasyonal İçin Mücadele" adlı bölüm) (Seçme Eserler c. 5, –İnter Yayınları). Burada ayrıca bütün eğilimlerden sosyal-şoven parti ve akımlarla, elbette Rus Menşevikleriyle de hangi türden olursa olsun birlik oluşturulamayacağının yanı sıra, Partinin adının değiştirilmesi "Sosyal-Demokrat" Parti yerine "Komünist" Parti denmesinin zorunluluğu etraflıca gerekçelendirilmiştir. Nisan Tezleri'nin diğer maddeleri de gereken titizlikle geliştirilmiş, Lenin'in, Nisan Tezleri yayınlandıktan sonra kaleme alınan ("İkili İktidar Üzerine", "Taktik Üzerine Mektuplar") makalelerinde etraflıca geliştirilmemiş hususlar, örneğin savaş ve devrimci anavatan savunması üzerine hususlar ele alınmıştır. Elbette Lenin bu sorunlarda da, son derece tutarlı bir biçimde, dünya savaşı sırasındaki bütün çalışmalarında görülen enternasyonalist çizgiyi sürdürüyordu. (s. 57)

[23] Friedrich Engels'in bu ifadesini Lenin, Engels'in August Bebel'e yazdığı 18-28 Mart 1875 tarihli mektubundan almıştır; bu ifade Paris Komünü'yle ilgilidir. Lenin bu mektubu, özellikle de Engels'ten aktarılan sözleri "Devlet ve Devrim" adlı incelemesinde etraflıca değerlendirir, Bölüm IV, §2, "Bebel'e Bir Mektup" (bkz. elinizdeki baskının VII. cildi). (s. 68)

[24] ***"Rusya'da Politik Partiler ve Proletaryanın Görevleri"*** çalışmasını Lenin Nisan 1917'de kaleme aldı ve bu çalışma aynı yılın Temmuz ayında broşür olarak yayınlandı. 1917 baskısında, broşürün başlığından sonra, metin öncesinde şu ek vardır: "N. Lenin'in Bolşeviklerin konferanslarında tartışmak için kaleme alınan bir program taslağının açıklanması. Tasarının basılması, sadece Rusya'da matbaa bulunamadığı için gecikmiştir." Bununla, sözkonusu broşürle, bu ciltte doğrudan doğruya daha önce basılmış, "Proleter Partinin Bir Programı Taslağı" altbaşlığı-

nı taşıyan Lenin'in çalışmalarına atıf yapılmaktadır. "Rusya'da Politik Partiler ve Proletaryanın Görevleri" broşürü de kitleler için düşünülmüş, "Bir Platform Taslağı"nın temel cümlelerinin popüler bir tarzda anlatıldığı bir açıklamaydı. (s. 75)

[25] ***"İlişki Komisyonu"*** Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti tarafından Geçici Hükümet'le ilişki kurmak ve onu "denetlemek" için kuruldu. Bu kuruluş, zaman zaman Geçici Hükümet'i "ikna etme" çabası gösteren sadece laf üreten ölü doğmuş bir kuruluştu. Hızlı bir araştırma gerektiren, ama çözüme kavuşturulması, burjuvazi ve onun Geçici Hükümeti tarafından istenmeyen meseleler İlişki Komisyonu'nda sürüncemede bırakılmaktaydı. Örneğin, sosyalist sürgünlerin Rusya'ya geri dönmesi sorunu İlişki Komisyonu'nda sık olduğu kadar da başarısız biçimde ele alınmıştı. Lenin İlişki Komisyonu'na ilişkin sık sık ironik ve küçümseyici ifadeler kullanmış ve bu kurumu küçük-burjuva uzlaşmacılığının örneği olarak göstermişti. (s. 77)

[26] Burada, Geçici Hükümet'in çıkardığı ***"1917 Yılı Özgürlük Borçlanması"*** kastedilmektedir. Bu, savaş amacına dönük bir iç borçlanmaydı ve karşı ajitasyon yapan Bolşeviklerin dışında bütün partiler tarafından desteklenmişti. Fakat başarılı olamadı. (s. 81)

[27] ***"Kara Yüzler"***, Ekim 1905'te toplumun en gerici unsurlarından, büyük burjuvalar, çiftlik sahipleri, bürokrasi ve küçük-burjuvazi arasından örgütlenmiş "Rus Halk Birliği"nin bir yaratığıydı. Esas görevini devrime karşı mücadelede gören Birlik, Yahudi katliamlarını (pogromlar) ve devrimcilerle liberallere karşı bireysel terörü temel yöntem haline getirmişti. Birliğin faaliyetleri, otokrasinin hükümet aygıtında destek bulmaktaydı. "Hakiki Ruslar"ın (gerici "yurtseverler" kendilerini böyle adlandırıyorlardı) 4. Kongre'sinde, 1906 ilkbaharında Birlik bütün monarşist örgütleri birleştirdi. Devrimin yenilgiye uğratılmasından sonra önemi azalmaya başladı. "Kara Yüzler", Birlik tarafından, küçük-burjuva unsurlardan, özellikle bakkallar, sokak ve pazar satıcıları ve aynı zamanda lümpen proletarya arasından oluşturulmuştu ve esas olarak pogromların failiydiler. Pogromların örgütlenmesi, Yahudi karşıtı kışkırtmalarla, genel olarak dinsel ve ulusal kışkırtmalarla kitleleri devrimci mücadeleden alıkoymayı hedefleyen otokrasinin hükümet politikasının

bir parçasıydı. "Kara Yüzler" sözcüğü genelde koyu gerici unsurların adı haline geldi. (s. 84)

[28] ***RSDİP Tüm-Rusya Nisan*** (Mayıs) 1917 ***Konferansı,*** Petrograd Örgütü yaptığı Kent Konferansı'nda kabul ettiği kararlarda (Geçici Hükümet, savaş, diğer eğilimlerden "sosyalist" partilere karşı tutum vs. üzerine) Lenin'den yana, Kamenev ve arkadaşlarına karşı tavır aldıktan kısa süre sonra Petrograd'da yapıldı. Konferans'a 79.204 Parti üyesini temsilen 151 delege katıldı. Şu sorunların ele alındığı 9 oturum yapıldı: 1) Politik durum, raportör Lenin (bu konuşma bu cilde alınmıştır), ikinci raportör Kamenev; 2) Borgbjerg'in önerisi, raportör Nogin (sözkonusu olan Danimarkalı sosyal-demokrat Borgbjerg'in, Alman sosyal-şovenistlerinin, Alman hükümetinin isteği üzerine hayata geçirmeye kalkıştıkları, Fransız ve İngiliz sosyal-şovenistlerinin hükümetlerinin onayıyla katılmayı reddettikleri uluslararası "Sosyalistler Barış Kongresi"ne katılma yönündeki önerisidir; Bolşeviklerin Konferansı elbette bu Kongre'ye katılmayı reddetti); 3) Yerel örgütlerin raporları; 4) Savaş, raportör Lenin; 5) Geçici Hükümet'e karşı tutum, raportör Zinovyev; 6) Tarım sorunu, raportör Lenin (bkz. elinizdeki Cilt, s. 343-348); 7) Parti programının revizyonu, raportör Lenin (bkz. Not 31); 8) Petrograd Parti Komitesi'nin raporu, raportör Schmidt; 9) MK seçimi; 10) Ulusal sorun, raportör Stalin (bkz. Lenin'in bu sorun üzerine konuşması, elinizdeki baskının V. cildinde (Seçme Eserler c. 5, —İnter Yayınları) son makale olarak basılmıştır, ayrıca bkz. Not 111); 11) Enternasyonal'de durum ve Parti'nin görevleri, raportör Zinovyev. Bütün bu sorunlara ilişkin, daha önce Not 22'de belirtildiği gibi, hepsine Lenin'in "Proleter Partinin Bir Program" taslağının temel oluşturduğu kararlar kabul edildi. Konferansta alınan bütün kararlar, Bütün Eserler, cilt XX'nin ekinde, sayfa 281-301'de basılmıştır. Konferans sadece gündemin son maddesinde Lenin'in tutumundan önemli ölçüde saptı. Lenin, bu maddeye ilişkin Zinovyev'in sunduğu öneriye karşı çıktı. Bu konuda esas görüş ayrılığı, ortayolcuların çoğunluğu oluşturdukları Zimmerwald Birliği'ne karşı tavır sorununda ortaya çıkmıştı. Tezlerin 17. ve 18. maddelerinde "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri"nin geliştirildiği bakış açısından hareketle Lenin, Zinovyev'in aksine, Zimmerwald Birliği'nde sadece bilgilenmek amacıyla kalmayı mümkün görüyordu. Bunun için, Zi-

novyev'in böyle bir kayıt içermeyen karar tasarısına değişiklik önergesi sunmuştu. Lenin'in değişiklik önergesi Konferans tarafından reddedildi ve karar olduğu gibi geçti. Fakat Rusya'da devrimin bütün sorunlarında, yerel Parti örgütlerine, Konferans'ın sonucunda, çalışmaları için Leninist direktifler verildi ve bu andan itibaren bütün ülkede Bolşevik Parti'nin tüm çalışması, Leninist politik program temelinde gelişti. Partinin Mayıs (Nisan) 1917 Konferansı'nın muazzam önemi burada yatar. Konferans'ta, Lenin'in elinizdeki ciltte yer alan politik durum üzerine ilk raporunun belirleyici bir önemi vardı. Bu, Konferans'ın bütün çalışmasına ve kararlarına genel bir temel oluşturdu. Kamenev, bu sorun üzerine sunduğu raporunda Lenin'e karşı, esas olarak Lenin'in Nisan Tezleri nedeniyle "Görüş Ayrılıklarımız" ve "Lenin'in Tezleri Üzerine" (bkz. Not 18) adlı makalelerinde ileri sürdüğü düşünceleri savunuyordu. Eskiden olduğu gibi şimdi de rotanın sadece burjuva-demokratik devrimin tamamlanmasına yöneltilmesini öneriyordu. "Eğer —diyordu— bu devrimin burjuva-demokratik devrim olmadığı, sosyalist devrime yaklaştığı yolunda acele bir sonuca ulaşırsak, bu büyük bir yanılgı olur." Lenin'in burjuva devrimden proleter devrime geçmek için Partinin temel görevinin, proletaryanın bağımsız bir sınıfsal güç olarak ayrılması ve yoksul köylülerle birlik olması gerektiği yolundaki düşüncesinin karşısına Kamenev, burjuva-demokratik devrimin tamamlanması için "küçük-burjuva ve proleter güçlerin bloku" düşüncesini koyuyordu. Leninist şiar "Geçici Hükümet'in hiçbir şekilde desteklenmemesi" ve Lenin'in, daha önce bu hükümeti ve müttefiklerini, küçük-burjuva partilerini teşhir eden sabırlı bir aydınlatma çalışmasıyla çoğunluğun kazanılması koşuluyla bu hükümeti yıkmaya yönelik rotasının karşısına Kamenev, tamamen yararsız, özü itibariyle Menşevik olan Geçici Hükümet'in Sovyetler tarafından denetlenmesi şiarını koyuyordu. Kamenev'in gözü burjuva-demokratik devrimden başka bir şey görmediğinden, proleter devrime geçiş Leninist çizgisi ona "şimdi ne yönde çalışmamız gerektiği, hangi çalışma etrafında birleşmek zorunda olduğumuz"a ilişkin her türlü somut talimattan yoksun görünüyordu. Lenin "açıklamalar yapıyor, ama bunlar gerçek değil". Diğer Konferans katılımcıları da, Kamenev'i desteklemek için Lenin'e karşı aynı "eleştiri"yle ortaya çıktılar. Bunlar arasında, konuşmasında özellikle ısrarla, Rusya'nın işe sosyalist devrimle başlamanın olanaksız olduğu geri bir ülke olduğu yolunda Menşe-

vik temel düşünceyi savunan Rikov vardı. Rikov şöyle diyordu: "Proleter devrim şiarını ileri sürersek kitlelerden destek umabilir miyiz? Rusya Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesidir. Kitlelerin sosyalist devrime sempati duyacağını sanmak olanaksızdır ve o nedenle Parti, sosyalist devrim düşüncesini savunduğunda bir propaganda çevresine dönüşecektir. Sosyalist devrim için dürtü Batı'dan gelmek zorundadır." Rikov *devrimin* Rusya'yı burjuva düzeninin çerçevesi dışına taşımayacağı görüşündeydi. Şöyle diyordu: "Önümüzde muazzam devrimci görevler var, ne var ki bu görevlerin yerine getirilmesi bizi henüz burjuva düzenin çerçevesi dışına götürmez." Rikov konuşmasını, Rusya'da sosyalist devrim koşullarının bulunmadığına işaret ederek bitirmiş ve şöyle haykırmıştı: "Sosyalist devrim güneşi nerede doğacak? Ben, bütün koşullar ve küçük-burjuva seviye dikkate alındığında, sosyalist devrim inisiyatifinin bize ait olmadığına inanıyorum. Bunun için ne gücümüz, ne de nesnel koşullarımız var. Fakat Batı'da bu sorun, yaklaşık olarak bizde olduğu gibi, Çarlığın yıkılması sorununu ortaya çıkarıyor." Lenin konuşmasının sonunda Rikov'a şu yanıtı verdi: "Rikov yoldaş, sosyalizmin gelişmiş sanayiye sahip başka ülkelerden gelmesi gerektiğini söylüyor. Bu doğru değil. Kimin başlayacağını söylemek olanaksızdır. Bu Marksizm değil, Marksizmin bir parodisidir" (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, s. 339).

Konferans'ta, Kamenev'in, Rikov'un ve Lenin'in raporundan sonraki tartışmada onlara katılan delegelerin oportünist çizgisine karşı Leninist çizgi, Stalin, Zinovyev ve diğerleri tarafından savunuldu. Konferans Lenin'in düşüncelerini benimsedikten sonra, sağlam bir Leninist çekirdek oluşturan bir MK seçti. (MK'ya Lenin, Stalin, Molotov vs. seçildiler). (s. 86)

29] Lenin burada, 4 Mayıs (21 Nisan) 1917 tarihli "Pravda"da yayınlanan "Bütün Savaşan Ülkelerin Askerlerine Çağrı"dan söz ediyor. Çağrı, Yazı Kurulu'nun, bu çağrının Rusça, Almanca ve diğer dillerde yayınlanması ve cephede dağıtılmasının "Partimiz tarafından kabul edildiği"ni bildiren satırlarını da içeriyordu. Çağrıda basit ve herkesin anlayabileceği biçimde savaş, emperyalist bir savaş, bir yağma savaşı olarak tanımlanmaktaydı; bu savaştan kurtulmanın tek yolu, savaşan ülkelerde iktidarın "devrimci İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri" tarafından ele

geçirilmesi için mücadeleydi. Bolşevik Parti Merkez Komitesi, Petrograd Parti Komitesi ve "Pravda" Yazı Kurulu tarafından imzalanan çağrıda şöyle denmekteydi: "Kardeşler! Askerler! Bunu hızlandırmak, bu hedefe ulaşmak için, bütün gücümüzle herşeyi yapalım. Özveriden kaçınmayalım — proleter devrimin yararına özveride bulunmak, savaşın talep ettiği özveriden daha az ağır olacaktır." (s. 95)

[30] Lenin, Engels'in şu sözlerini kastediyor: "Ve anonim şirketlerden bütün sanayi dallarına egemen olan ve bunları tekelleştiren tröstlere geçtiğimizde, sadece şahıs üretimi değil, plansızlık da son bulur." (Bkz. "Neue Zeit", 20. Yıl, 1901-1902, 1. Cilt, s. 8.) Engels bunu Kautsky'ye yazdığı 29 Haziran 1891 tarihli, Kautsky'nin 1891'de Erfurt'ta yapılacak Parti Kongresi için kaleme alınmış Alman sosyal-demokrasisi program taslağından alıntı yaptığı mektupta yazar. Engels bu mektupta, o zamanlar Avrupa'da oluşmaya başlayan kapitalizmin en yüksek aşamasının, emperyalizmin temel özelliklerini anlatmıştır. Bu temel özellikler, Lenin'in, emperyalizm üzerine kitabının "Üretimin Yoğunlaşması ve Tekeller" adlı ilk bölümünde (bkz. elinizdeki baskının V. cildi [Seçme Eserler c. 5, —İnter Yayınları]) sözettiği kapitalist tekellerdir. Engels'in bu noktada şahıs üretiminin son bulduğu yolundaki sözleri, tek tek kapitalistlerin ve onların kuruluşlarının yerine kapitalist birliklerin, tekellerin geçtiğini vurgular. Lenin'in "Emperyalizm vs." kitabının 7. Bölümü'nde "tekel serbest rekabetin doğrudan doğruya karşıtıdır", aynı zamanda Birinci Bölüm'ünde "rekabet tekele dönüşmüştür" sözleri (elinizdeki baskının V. cildi), Engels'in burada plansızlığın son bulduğuna ilişkin sözleriyle örtüşmektedir. "Bütün sanayi dalları"nı tekelleştiren kapitalist birlikler, bu sanayi dallarındaki ana kuruluşları kendi bünyelerine aldıkları ölçüde rekabete son verirler, fakat bu kapitalist birliklerin (tröst, sendika vs.) birbirlerine karşı ve kendilerine katılmayan kuruluşlara karşı ne tek tek ülkelerde ne de dünya pazarında azgın rekabetini ortadan kaldırmazlar. Ve üretimin tekelleşmesi yoluyla rekabeti küçük bir sermaye kodamanları grubunun çıkarına, kapitalist tarzda düzenleme ve planlı yürütme çabası gösterseler de, bu mücadele sürekli böyle bir düzenlemeyi ve planlı durumu bozmaktadır. Elbette burada proletarya diktatörlüğüyle gerçekleştirilecek planlı üretimden sözedilemez. Proletarya ve bütün emekçi kitleler için çok ağır olan bütün sonuçlarıyla aşı-

rı-üretim krizleri, emperyalizm koşullarında da, kapitalist ekonomiye eşlik eden olgular olarak kalırlar. 1929 yılında başlayan ve bugüne kadar (1933) son bulmamakla kalmayıp daha da şidddetlenen ve bütün kapitalist ülkelerde kaosa yol açan şiddetli dünya ekonomik krizidir. — Lenin "Devlet ve Devrim" (bkz. elinizdeki baskının VII. cildi) adlı çalışmasının 4. bölüm, 4. maddesinde ("Erfurt Program Taslağının Eleştirisi") Engels'in mektubundan alıntı yaptığı yerleri etraflıca ele almaktadır. (s. 98)

[31] Lenin'in Mayıs 1917'de derlediği *"Parti Programının Revizyonu İçin Materyaller"*, aynı yılın Haziran'ında broşür olarak yayınlandı. Lenin'in bu broşüre yazdığı önsözde, bu materyallerden hangisini yazdığı, Mayıs (Nisan) 1917 Tüm-Rusya Parti Konferansı çalışmalarının sonucu olarak, hangisini gözden geçirdiği tam olarak belirtilmektedir. Lenin bu Konferans'ta verdiği Parti programının revizyonu üzerine raporda şunu söyler: "Parti çevrelerinde savaştan çok önce, Parti programının tamamen eskidiği saptanmış bulunuyordu." 1903 yılında 2. Parti Kongresi tarafından kabul edilen RSDİP programı, savaş sırasında ve Şubat Devrimi'nden sonra, dünya emperyalizmi ve emperyalist savaşın, bütün uluslararası işçi hareketi için sosyalist devrim sorununu gündeme getirdiği ve Rusya'nın 1905-1907 sonrasında emperyalizm yolunda kapitalist gelişiminin, dünya savaşının ve Çarlığın yıkılması sonucunda Rusya'nın "kendine özgü durumu"nun, Rusya proletaryasını doğrudan doğruya sosyalist devrime geçiş göreviyle karşı karşıya bıraktığı bir dönemde daha da "eskimiş" olmak zorundaydı. Artık programın birinci, genel bölümü yetersizdi; zira burada kapitalizmin gelişmesinin en yüksek aşamasından, emperyalizmden değil, kapitalizmden sözediliyordu, burada kapitalizmin çöküşünün kaçınılmazlığından ve proletarya devriminden az çok uzak bir gelecek olarak sözediliyordu, fakat bu devrimde, proletarya diktatörlüğü için mücadele henüz gündemde değildi. Programın ikinci bölümü olan burjuva-demokratik devrimde proletaryanın görevlerini formüle eden asgari program da, yine aynı nedenle, esas olan, önemli olan öngörülmediğinden eksikti: Burjuva devrimden proleter devrime geçiş, bu geçişe uygun devlet ve iktidar "tipi" ve yine bu geçişe uygun diğer talepler. Parti, proleter devrime geçiş Leninist programını kabul ettikten sonra, programım buna uygun hale getirmek zo-

rundaydı. Lenin, Parti programının gözden geçirilmesi sorununu ortaya attı ve aynı zamanda Partiye "Nisan Tezleri"nde formüle ettiği programı sundu. Bu sorunu Parti Konferansı'nda, elinizdeki broşürün "Önsöz"ünden anlaşılacağı gibi, Konferans'a "Programın Teorik, Politik ve Diğer Bazı Bölümlerinin Değiştirilmesi Taslağı"nı sundu. Konferans programın gözden geçirilmesi için özel bir komisyon görevlendirmiş, bu komisyon da kendi içinde çeşitli seksiyonlar oluşturmuştu. Fakat ne seksiyonların ne de komisyonun kendisinin bu çalışmayı tamamlamak için yeterli zamanı oldu ve sözcüsü olarak Lenin'in rapor sunduğu komisyonun önerisi üzerine şu karar kabul edildi:

"Konferans, Parti programının şu doğrultuda revizyondan geçirilmesinin zorunluluğunu kabul eder:

1) Yaklaşmakta olan sosyalist devrimle bağıntılı olarak emperyalizmin ve emperyalist savaşlar çağının tanımlanması: Marx'ın 'işçilerin vatanı yoktur' şiarını unutan 'anavatan savunucuları' tarafından Marksizmin tahrif edilmesine karşı mücadele;

2) devlet üzerine tezler ve bölümlerin, burjuva-parlamenter cumhuriyet değil, demokratik proleter-köylü cumhuriyeti (yani polis, daimi ordu ve ayrıcalıklı memurların bulunmadığı bir devlet tipi) talebi anlayışıyla düzeltilmesi;

3) politik programın eskimiş bölümlerinin çıkarılması, ya da düzeltilmesi;

4) politik asgari programın bir dizi maddesinin, daha kararlı demokratik taleplerin özenle hazırlanması düşüncesiyle değiştirilmesi;

5) asgari programın birçok yerinin eskidiği ekonomik bölümünün ve halk eğitimiyle ilgili maddelerin tamamen değiştirilmesi;

6) tarım sorununa ilişkin kabul edilen karara uygun olarak tarım programının değiştirilmesi;

7) bunun için olgun olan bir dizi şirketin vs. ulusallaştırılması talebinin eklenmesi;

8) modern sosyalizmin ana akımlarının karakterize edildiği bir ek yapılması.

Konferans, MK'yı, bu esaslar üzerinde bir Parti programı tasarısını iki ay içinde hazırlamak ve bu tasarıyı onaylaması için Parti Kongresi'ne sunmakla görevlendirir. Konferans bütün örgütleri ve bütün Parti üyelerini, program taslaklarını tartışmaya, düzeltmeye ve karşı taslaklar hazırlamaya çağırır" (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, s. 279).

Konferans'tan sonra Lenin, Konferans belgeleri temelinde, yukarıda aktarılan "Revizyon Taslağı vs." çalışmasını işlediği ve MK'nın verdiği görevle başka belgelerle birlikte yayınladığı bir program taslağı (bu çalışmanın 4. Bölümü) hazırladı. (s. 105)

[32] Lenin burada, Pravda"nın 68. sayısında yayınlanan kendisine ait ***"Bir İlke Sorunu,*** Demokrasinin 'Unutulmuş Sözleri'" makalesini kastetmektedir (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, s. 56). Bu makalede Lenin, Kronstadt İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'yle Geçici Hükümet arasındaki çatışmaya ilişkin düşüncelerini belirtir. Çatışmanın özü, Bolşeviklerin büyük bir etkiye sahip oldukları Kronstadt İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin 30 (17) Mayıs 1917'de hükümet komiserlerinin işlevinin kaldırılması ve bütün iktidarın Kronstadt İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti tarafından devralınması üzerine bir karar almasıydı. Bu kararda şöyle deniyordu: "Kronstadt'ta tek iktidar, bütün devlet meselelerinde Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'yle bağlantıya geçen Kronstadt İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'dir." Bunun üzerine Geçici Hükümet, bütün dünyaya "Rus imparatorluğundan ayrıldığı"nı duyurdu. Çatışmanın giderilmesi için önce Petrograd Sovyeti temsilcilerinden Çaydze, Goz vs., daha sonra da, Kronstadt Sovyeti'yle bir uzlaşma sağlamayı başaran Bakan Tsereteli ve Skobelev Kronstadt'a gittiler. Varılan anlaşmaya göre, Kronstadt Sovyeti hükümet komiserliği için bir isim belirleyecek ve bu isim Geçici Hükümet tarafından onaylanacaktı. Lenin bu vesileyle alıntı yapılan makalede şunları yazdı: "... Kronstadt olayı, bırakın sosyalistleri, hiçbir dürüst demokratın kayıtsızca geçip gidemeyeceği çok önemli ilkesel, programatik bir sorunu ortaya atmıştır. Bu merkezi iktidarın, yerel halk tarafından seçilen memurları ***onaylama*** hakkıdır." Tsereteli ve Skobelev'in de içinde bulunduğu ve siyasi komiserlerin Geçici Hükümet tarafından onaylanması üzerine kararı geçirten Menşevikler, bunun demokrasinin temel ilkelerine aykırı olduğunu dikkate almamışlardı. O nedenle Lenin, bu kişilere, "...büyük ihti-

malle Tsereteli ve Skobelev'in gözünde de bilimsel ve Marksist otorite olma niteliğini henüz tamamen yitirmemiş… bir yazarın görüşlerini" anımsatıyordu. "Bu yazar —diye devam ediyordu Lenin— Friedrich Engels'tir." Engels, Kautsky'ye yazdığı Erfurt Programı üzerine mektupta (bkz. Not 30), merkezi hükümetin, daha alttaki yöneticileri atama hakkını kesinlikle reddetmiş ve program için şu maddeyi önermişti: "İl, ilçe ve bucaklarda, genel oy hakkı temelinde seçilmiş memurların tamamen özerk yönetimi. ***Devlet tarafından atanan bütün bölge ve taşra makamlarının kaldırılması.***" Bu talebin altı çizili bölümünü, Engels tarafından formüle edilmiş biçimiyle Bolşevik Parti'nin asgari programı için Lenin de önermişti. (s. 109)

[33] Burada kastedilen, Mayıs (Nisan) 1917 Tüm-Rusya Parti Konferansı'nda, Program Revizyonu Komisyonu'nun, eski programın birinci, genel bölümünün geliştirilmesi için Leninist tasarıyla uğraşan seksiyonunun saptamalarıdır (bkz. yukarıda: "Değişiklik Tasarısı vs."). Bu seksiyon esas olarak Lenin'le hemfikir değildi. Lenin'in katkılarının "programın genel bölümüne sadece eklenmesinin, çoğunlukla, programın genel bölümünün düşünce sistemiyle uyum içinde olmayan tamamen mekanik bir ekleme olacağı"nı düşünüyordu. Seksiyon, programın genel bölümünün ***tümünü,*** sadece emperyalizmi ele alacak biçimde değiştirmeyi gerekli görüyordu; programda, emperyalizm kapitalizmin daha önceki aşamasını tamamen massettiği ve emperyalizm koşullarında, kapitalizmin bütün özellikleri bir bütün olarak —mübadele, pazar için üretim, krizler vs.— yitmeye başladığı için, emperyalizm öncesi kapitalizmden sözetmek yersizdi. Seksiyon, emperyalizmin bu özellikler zemininde geliştiğini, her yerde kapitalizmin gelişmesinin emperyalizm öncesi aşamalarıyla içiçe geçtiğini, bunun bütün ülkelerde böyle kalmaya devam ettiğini ve özellikle emperyalizmin ilk adımlarının yanısıra kapitalizmin gelişiminin sadece emperyalizm öncesi aşamaları değil, aynı zamanda, ekonominin kapitalizm öncesi biçimlerinin de varlığını sürdürdüğü Rusya için isabetli olduğunu unutuyordu. Seksiyonun yanlış düşüncesine Lenin sözkonusu makalede kesin bir biçimde karşı çıkar. Daha sonra, Ekim'de Moskova'da, Milyutin, Sokolnikov, Lomov ve Smirnov'un makalelerinden oluşturulan, seksiyonun düşüncesini bütün sonuçlarıyla birlikte savunan (yine "Parti Programının Revizyonu İçin

Materyaller" adıyla bir derlemenin yayınlanmasından ve Buharin'in Moskova'da çıkan "Spartak" dergisinde aynı düşünceyi geliştirmesinden sonra, Lenin, bu "sol" tavrı etraflıca eleştirdiği "Parti Programının Revizyonu Üzerine" adlı uzun bir makale yayınladı (bkz. Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 376-406). Yeni Parti programını kabul eden VIII. Parti Kongresi'nde (1919) Buharin, 1917 Nisan Konferansı Komisyonu'nun görüşlerini savunmuştu. O da programın genel bölümünde sadece emperyalizmden sözeden bir değişiklik yapılmasını talep ediyordu. Buharin burada da, Pyatakov'la birlikte ulusal sorunda Leninist bakış açısına karşı çıkmış ve her ikisi tarafından daha 1917'den önce emperyalist savaş sırasında izlenen (bkz. elinizdeki baskının V. cildi, Not 94) ve Pyatakov'la diğerlerinin 1917 Parti Konferansı'nda temsil ettikleri "sol" çizgiyi sürdürmüştü. (Bkz. elinizdeki baskının V. cildi, Not 111 [Seçme Eserler c. 5, –İnter Yayınları]). (s. 111)

[34] "Sosyal-demokrat" kavramının neden uygun olmadığının Marksçı "bilimsel gerekçesi" nin "popüler tekrarı" 1894 yılında Engels tarafından, 70'li yıllarda kaleme aldığı makalelerden oluşan bir derlemeye ("'Halk Devleti'nden Enternasyonal Yazılar" adıyla çıktı) yazdığı önsözde yeralmaktadır. Bu önsözde Engels, Alman Partisi'nin sosyal-demokrat olarak adlandırılması üzerine şunları yazıyordu: "Marx ve benim için... böylesine her yana çekilebilir bir kavramı seçmek tamamen olanaksızdı. Bugün durum farklı, o yüzden bu sözcük geçebilir, fakat ekonomik programı sadece genel olarak sosyalist değil, bilakis doğrudan doğruya komünist olan ve politik nihai hedefi, bütün devleti, yani demokrasiyi de aşmak olan bir parti için hâlâ uygunsuzdur." Lenin "Devlet ve Devrim" adlı çalışmasının (bkz. elinizdeki baskının VII. cildi) IV. Bölümü 6. maddesinde, Engels'in bu sözleri üzerinde etraflıca durur. Proleter bir parti için "sosyal-demokrat" tanımının isabetli olmadığına ilişkin ***bilimsel*** gerekçelendirme için Lenin, Marx'ın "Gotha Programının Eleştirisi"nin ekonomik programına göre komünist olan ve politik hedefleri demokrasinin ötesine taşan bir proleter partinin — proletarya diktatörlüğünden geçerek, her türlü devletin sönümlenmesini ve aynı zamanda sınıfların ortadan kaldırılmasını hedeflediğini gösterdiği bölümünden sözetmektedir. Bu program eleştirisini Marx, 1875 Gotha Parti Kongresi'ne sunulan, Almanya Sosyal-Demokrat Partisi'nin bir program tasla-

ğı nedeniyle kaleme almıştı. Bu Kongre'de Genel Alman İşçi Birliği (Lassalleciler ve Sosyal-Demokrat Parti (1869'da Bebel ve Liebknecht tarafından Eisenach Parti Kongresi'nde kurulmuştur; o nedenle taraftarlarına "Eisenachçılar" denir) birleşti. Birleşme kongresi tarafından kabul edilen programda, Marx'ın eleştirisine rağmen bir dizi yanlış, Lassallecilere tavizler ve özellikle de devlet üzerine, "özgür devlet"in, yani burjuva devletinin vs. kredi yardımlarıyla kurulacak işçi üretim kooperatifleri yoluyla sosyalizme geçiş üzerine bazı Marksizm dışı cümleler korunmuştu. (s. 127)

[35] 31 (18) Mayıs 1917'de "Pravda"da yayınlanan ***"Enternasyonalistlerin Birleşmesi Sorunu Üzerine"*** adlı makalede Lenin, o sıralar gündemde olan, o zamanlar Petrograd'da ayrı bir örgütlenmeye giden Enternasyonalistler grubunun Bolşeviklerle birleşmesi sorunuyla ilgili olarak yazmıştı. Parti için bu birleşme olanağı Lenin'in ve onun düşüncelerini kabul eden Petrograd İl Konferansı'yla, Parti'nin Tüm-Rusya Konferansı'nın tutumundan kaynaklanıyordu. Tüm-Rusya Konferansı, "Enternasyonalistlerin, Küçük-Burjuva Blokuna Karşı Birleşmesi Üzerine" kararında, "devrimci anavatan savunması" ve "sermayenin çıkarlarını temsil eden Geçici Hükümeti destekleme" politikası izleyen parti ve gruplarla her türlü birleşme olanağını reddetmişti. Hangi bayrak altında ortaya çıkarlarsa çıksınlar anavatan savunması yanlılarına karşı izlenen bu tutarlı Bolşevik çizginin, Konferans'a katılan yerel örgütlerin raporlarından anlaşılacağı üzere bazı yerlerde Menşeviklerle araya sınır koyma işi hâlâ gerçekleşmediği ve hâlâ Menşeviklerle birliğin sürdürüldüğü bir dizi RSDİP örgütü varolduğu için, Konferans kararlarında önemle altı çizilmesi gerekiyordu. Buna karşılık sadece sözde değil, gerçekten enternasyonalist bakış açısında duran grup ve akımlar hakkında Konferans, Lenin'in sözkonusu makalesinin başlığından anlaşıldığı gibi, "devrimci anavatan savunması" ve "sosyalizme karşı küçük-burjuva ihanet politikası"yla bağların koparılması temelinde bir "yakınlaşma ve birliği" olanaklı görüyordu. Bu temelde bir birliğin mümkün olduğu "grup ve akımlar"a kendisine "Mejrayonzi" diyen (örgütün resmi adı: "Bölgeler Arası Birleşik Sosyal-Demokratlar Örgütü") Petrograd'da bulunan bir gruptu. "Birleşik Sosyal-Demokrat Enternasyonalistler" denen bu örgüt kendisini "fraksiyonlar dışı" olarak tanımlıyordu. Bu grubun

içinde Troçki ve eski Troçkistlerden bir kesim, ("Vperyod" grubunun gericilik yıllarında oluşan ve felsefi sorunlarda idealist bakış açısını, politik sorunlarda "sol" bakış açısını savunan bir grup, 1909'da Bolşeviklerin bu grupla ayrılmalarının nedeni buydu) eski taraftarlarından bazıları ve "Parti'ye sadık Menşeviklerin" bir bölümü (yani gericilik ve yeniden yükseliş döneminde Menşeviklerin tasfiyeciliğine —bkz. Not 6— katılmayan ve illegal Partiye sadık kalan Plehanov taraftarlarının bir bölümü; bunlar Plehanov sosyal-şovenist olduktan sonra ondan ayrılmışlardı) yer alıyordu. Savaş ve devrim sorunlarında Mejrayonzi genellikle enternasyonalist bir tavır aldı, fakat hâlâ ortayolcu sapmalar gösteriyorlardı; bu durum esas olarak onları Bolşeviklerden ayırıyor ve Menşeviklerden nihai kopuşlarını engelliyordu. Ne var ki Bolşevik Parti'nin doğrudan etkisi, Mejrayonzi'nin yalpalamalarına son verebilecekti. Bu örgüt Petrograd'da işçiler arasında belli bir etkinliğe sahipti ve saflarında, 1917 Devrimi başlarken birkaç yüz işçiyi birleştirmişti. Bunların arasmda 1918 yılmda beyaz terörün (Sosyal-Devrimcilerin terörünün) kurbanı olarak düşen M. Uritski ve V. Volodarski gibi önemli güçler vardı. Bolşeviklerle birlik sorunu, bu örgütün 23 (10) Mayıs 1917'de yaptığı ve Bolşevik Parti MK'smdan Lenin, Zinovyev ve Kamenev'in katıldığı bir konferansta ele alındı. Lenin tarafından Konferans'a sunulan birlik üzerine karara, kısa süre önce yurtdışından Rusya'ya gelmiş ve bu örgüte katılmış olan Troçki karşı çıktı. Troçki'nin bu konferansta yaptığı konuşmalarının önemli noktaları üzerine Lenin'in notları, bugüne kadar korunmuştur. Bu notlardan, Troçki'nin birleşme için, Bolşevikler, "Mejrayonzi" ve Menşevik Enternasyonalistlerin (Martov Grubu, bkz. Not 36) birlikte "geniş temelde bir Parti kongresi" toplamaları koşulunu ileri sürdüğü anlaşılıyor. Troçki, birleşmeye Bolşeviklerin Mayıs (Nisan) 1917 Parti Konferansı'nda alınan kararların esas oluşturmasını kabul ediyor, fakat Bolşevikler birleşirken "bizden (yani Troçki ve Mejrayonzi'den) Bolşevizmin kabul edilmesini beklememelidirler" diyordu, zira o Bolşevik kararları "Bolşevizm enternasyonalistleştiği ölçüde", sadece bu "ölçüde" kabul etmekteydi. "Bolşevikler —diye haykırıyordu— kendilerinin Bolşevikliğine son verdiler ve ben kendimi Bolşevik olarak adlandıramam". Daha sonra (örneğin 1922 yılında "1905" adlı kitabın, Bolşevizmin 1917 ilkbaharında "başka tarzda silahlandığı"nı söylediği notlarından birinde) ve başka biçimlerde bu gülünç ve insafsız

iftiraları tekrarlayarak Troçki, 1917 yılı koşulları altında kendi "teori"sinin yerle bir olmasını ve bu koşulların dayatmasıyla Bolşevik politik programı geçici olarak kabul etmek zorunda kalışını perdelemek istiyordu. Aynı zamanda bu safsatalar, Troçki'nin Bolşevik Parti'yle, Parti'ye yakınlaştığı ve katıldığı dönemdeki gerçek ilişkisinin ne olduğunu yeterince açık gösteriyordu. Troçki Parti'ye katılmıştı, ama bu Parti'nin istediği, hâlâ istemekte olduğu ve Troçki'nin üstesinden gelemeyeceği o ilkesel ideolojik sağlamlık ve demir disiplinden korkuyordu. Mayıs 1917'de "Mejrayonzi"nin daha nitelikli unsurları bile Troçki'nin kendi konferanslarında yaptığı konuşmalarm gerçek anlamını farkedebilecek durumda değildi. Konferans Troçki'yi destekledi (bkz. Lenin'in konu edilen makalesinde Troçki'nin kabul edilen kararı). Ancak 1917 yılında meydana gelen olayların seyri, "Mejrayonzi"in Bolşevik Parti'yle kayıtsız birliğe gitmesini sağladı; bu birlik VI. Parti Kongresi'nde gerçekleşti. (s. 132)

[36] Kendilerini ***Enternasyonalist Menşevikler*** olarak adlandıran "Menşevikler ve ***Martov yandaşları***" 1917 yılında Menşevik Parti'nin sol kanadını oluşturdular ve yönetici merkezleri olan Organizasyon Komitesi'ne (OK) karşı muhalefete giriştiler. Tutarlı enternasyonalistler olmanın oldukça uzağında bulunan bu kişiler gerçekte Menşevik Parti çoğunluğunun "devrimci anavatan savunması"na karşı red tavrı alan ortayolculardı. Geçici Hükümet'e karşı tutum sorununda, çoğunluğun izlediği Geçici Hükümet'i kayıtsız destekleme çizgisine ve Mayıs 1917'de Kadetler, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler koalisyon hükümetini kurduklarında, bu hükümete katılmaya karşı çıkıyorlardı. Enternasyonalist Menşevikler arasmda sol yalpalama bazı anlarda özellikle önemliydi. 1917 Temmuz Günlerinin ardından, Martov yandaşlarıyla birlikte bir sol Menşevik gazete olan "Iskra"'yı çıkarmış ve burada bir süre iktidarın Sovyetlere devredilmesi şiarını desteklemişti. Enternasyonalist Menşevikler arasmda en solda duranlar nihayet (yine Temmuz Günlerinden sonra) Menşevizmle örgütsel ve ideolojik bağları koparma ve Bolşevik Parti'ye katılma kararı aldılar. Örneğin Larin böyle yaptı. Martov ve en yakın taraftarları Menşevik Parti'yle bağlarını sürdürdüler; Ekim'den sonra karşı-devrim kampına geçtiler. (s. 132)

[37] Sözkonusu olan Parti'nin 1908 Aralık Konferansı, 1910 MK plenumu, 1912 Prag Parti Konferansı ve 1913 MK'nın Parti fonksiyonerleriyle

Poronino'da yaptığı "Ağustos" Müzakeresi'dir. Bu konferanslar, plenum toplantıları ve müzakereler üzerine bkz. Lenin'in, elimizdeki baskının IV. cildinde yeralan "Doğru Yolda", "Mevcut Durum ve Parti'nin Görevleri Üzerine Bir Karar Tasarısı", "Bir Yazarın Notları. Partimiz İçinde 'Birleşme Krizi'", "Prag RSDİP Tüm-Rusya Konferans Kararlarından" ve "Tartışmalı Sorunlar", Bölüm I ve II, ve aynı ciltte Not 1, 23, 77, 68. (Seçme Eserler c. 4, –İnter Yayınları) (s. 133)

[38] ***"Krizin Dersleri"*** makalesi 6 Mayıs (23 Nisan) tarihli "Pravda"da yayınlandı ve sebebi şu olaylardı: 1 Mayıs'ta (18 Nisan) Dışişleri Bakanı Milyukov, Geçici Hükümet adına müttefiklere telgrafla bir nota gönderdi. Bu notada, "bütün halkın, dünya savaşım kesin bir zaferle sonuçlandırma yönünde gayretli" olduğu ve Hükümetin "müttefiklerimize karşı yükümlülüklerini yerine getirme" niyetinde olduğu açıklanıyordu. Bu notayla Geçici Hükümet'in 9 Nisan (27 Mart) tarihinde Rusya vatandaşlarına yaptığı, ikiyüzlü ve aldatıcı da olsa, Rusya yönünden savaşın sadece bir savunma savaşı olduğu, Rusya'nın yabancı toprakların zorla fethedilmesi politikasından vazgeçtiği iddia edilen açıklaması pratik olarak yürürlükten kalkmış oluyordu. Kitleler aldatıldıklarını hissettiler ve harekete geçtiler. Notanın gazetelerde yayınlandığı 3 Mayıs'ta (20 Nisan), Finlandiya Alayı tam teçhizatlı olarak sokağa çıktı ve Geçici Hükümet'in yerleştiği Marien Sarayı'na yürüdü. Finlandiya Alayı'nı Moskova Alayı, Pavlovsk Alayı, 180. İhtiyat Alayı, Keksholm Alayı ve II. Baltık Kadroları olmak üzere toplam 25-30 bin kişi izledi. Hareket kendiliğinden nitelik taşıyordu, zira bir tek politik örgütün bile inisiyatifi yoktu. Gösterici Alaylar Geçici Hükümet'e karşı olmaktan çok, Milyukov ve onun fetih politikasına karşı çıkıyorlardı. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin uzlaşmacı Menşevik ve Sosyal-Devrimci liderleri, kısa süre sonra, askerlerin kışlalarına çekilmelerini sağlamayı başardılar. Aynı günün akşamı, Geçici Hükümet ve Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi temsilcileri toplantı halindeyken, bir yandan işçi grupları harekete geçiyor, öte yandan ise işçi gruplarına karşı burjuvazi, kent merkezine doğru bir yürüyüş yapıyordu. Burjuvazinin gösterisi Milyukov ve Geçici Hükümeti destelemek amacıyla Kadetler tarafından düzenlenmişti. Ortak oturumda Geçici Hükümet, Yürütme Komitesi temsilcilerini, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcileri ülkenin geçmekte olduğu zor dö-

nemle korkutuyor ve en geniş tavizleri kopartabilmek amacıyla istifa tehdidinde bulunuyordu. Hükümet, Yürütme Komitesi temsilcilerinin Milyukov'un notasını geri çekme önerisini reddettikten sonra, bu temsilciler bu notaya ilişkin bir "açıklama" yapılmasına razı oldular. Hükümetin bu açıklaması 18 (5) Mayıs'ta yayınlandı. Bu açıklamada şöyle deniyordu: "Düşmanlara karşı kesin zaferden sözeden bu notanın, elbette, 27 Mart tarihli deklarasyonda ileri sürülen ve şu sözlerde ifadesini bulan görevlerin yerine getirilmesini gözönüne alması doğaldır: 'Geçici Hükümet bugünden, özgür Rusya'nın hedefinin başka halkları boyunduruk altına almak, ulusal servetlerini yağmalamak, yabancı toprakları zorla ele geçirmek değil, halkların kendi kaderlerini tayin hakkı temelinde sürekli bir barışın sağlanması olduğunu açıklamayı hak ve görev sayar. Rus halkı, dışa karşı üstünlüğünü yabancı halkların sırtından güçlendirme gayreti içinde değildir, herhangi birinin köleleştirilmesi ve hor görülmesini amaçlamamaktadır. Adaletin en yüksek ilkeleri adına Rus halkı, Polonya halkını bağlayan zincirleri çözmüştür. Fakat Rus halkı, kendi yurdunun büyük savaştan aşağılanmış ve yaşam güçleri kırılmış olarak çıkmasına da izin vermeyecektir!'"

Ertesi gün, sabahın erken saatlerinden itibaren banliyölerden, özellikle Viborg yönünden, kollar halinde işçiler kent merkezine akmaya başladılar. Ellerinde Bolşevik dövizler taşıyorlardı: "Tüm İktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetine!", "Yaşasın III. Enternasyonal!" Kent merkezinde St. Georg süvarileri, silahlı subaylar, junkerler, öğrenciler, "Geçici Hükümete Güven", "Kahrolsun Lenin", "Yaşasın Milyukov" gibi dövizlerle karşılarına çıktılar. Gösterici işçilerle karşı-devrimciler arasında çatışma başgösterdi; vurulanlar oldu. İşçilere karşı gösteri yapma inisiyatifi Kadetlerden gelmişti. General Kornilov, Kışlık Saray önünde güvenilir askeri birlikleri toplayarak işçilerin hesabını görme gayreti içindeydi. Fakat gayretleri sonuç vermedi, zira Sovyetler Yürütme Komitesi, bütün birliklere telefonla, Sovyet'in onayı olmaksızın harekete geçmeme talimatı vermişti. Aynı gün —4 Mayıs (21 Nisan) — Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi, Menşevik Tsereteli'nin bir raporunun ardından Sovyet'in Geçici Hükümet'e güven ifade ettiği ve böylece sorunu halledilmiş gördüğü kararını 19 oya karşı 34 oyla kabul etti. Aynı günün akşamı toplantıya çağrılan Sovyet Genel

Kurulu Yürütme Komitesi'nin Menşevik-Sosyal-Devrimci çoğunluğunun tavrını onayladı ve Bolşevik fraksiyonun, sosyalist partilerden oluşan bir sosyalist hükümet kurma önerisini reddetti. Ayrıca Genel Kurul, bütün sosyalist partilere, bütün işçi ve askerlere, oybirliğiyle alınan bir karar gereğince iki gün süresince herhangi bir sokak gösterisine katılmamaları önerisinde bulundu. 5 Mayıs (22 Nisan) günü sokaklar sessizdi. Fakat bu sadece bir dış görünüştü. İki gün önceki olaylar, burjuva Geçici Hükümet'e karşı, Sovyetlerin tek başına iktidarı için, işçi kitlelerinin derinliklerinden gelen hareketin başlangıcıydı. Burada ikili iktidarın krizi ifadesini bulmaktaydı. Lenin'in işçi sınıfı için ikili iktidardan çıkışın tek yolunun Sovyet iktidarı olduğu yolundaki sözleri doğrulanıyordu. Ne var ki 3 ve 4 Mayıs (20 ve 21 Nisan) günlerinde Bolşevik Parti'nin arkasında henüz işçi kitlelerinin çoğunluğu yoktu. O nedenle Lenin'in önderliğinde Parti Merkez Komitesi büyük bir dikkat gösteriyordu. Petrograd Parti Komitesi'nde yönetici yoldaşlardan bir bölümü bu günlerde şu şiarı ortaya atmışlardı: "Kahrolsun Geçici Hükümet". Bu şiar mevcut durumda, Hükümetin derhal yıkılması için zamansız bir talepti. Petrograd Komitesi'ndeki "solcu" grup da bu anlayışa sahipti ve aynı zamanda Geçici Hükümet'in tutuklanmasını istiyordu. Parti MK'sı o zamanki durum gözönüne alındığında maceracılık olan bu politikayı kesinlikle reddetti. "MK —diyor Stalin yoldaş— bir grup yoldaşın, Geçici Hükümet'i, Bolşeviklerin Sovyetlerde ve orduda azınlıkta oldukları bir anda tutuklama girişimi üzerine görüşmede tamamen görüş birliğindeydi." MK, Lenin'in kaleme aldığı 5 Mayıs (22 Nisan) tarihli kararında, mevcut durumda "Kahrolsun Geçici hükümet" şiarının doğru olmadığını açıklamıştı. "'Kahrolsun Geçici Hükümet' şiarı, şu an, sağlam (yani bilinçli ve örgütlü) bir halk çoğunluğu devrimci proletarya safında olmadan, ya boş bir safsata, ya da nesnel olarak maceracı girişimlere dönüşeceği için doğru değildir. Biz ancak, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri politikamızı kabul ettikleri ve iktidarı almak istedikleri zaman, iktidarın proleterler ve yarı-proleterlerin eline geçmesinden yana olacağız. Partimizin örgütlenmesinin proleter güçlerin birleşmesinin yetersizliği kriz günlerinde görülmüştür. Bu anın şiarları şunlardır: 1) savaşın sona erdirilmesi için proleter çizginin ve proleter yolun ***netleştirilmesi;*** 2) küçük-burjuva politikası olan kapitalistlerin hükümetine güven ve bu hükümetle ittifak çizgisinin ***eleştirilmesi;*** 3) ***her alayda, her***

fabrikada, özellikle en geri kitleler olan hizmetçiler, vasıfsız işçiler vs. içinde gruplar halinde propaganda ve ajitasyon, zira burjuvazi kriz günlerinde özellikle bu kesimlere dayanma çabası güdüyordu; 4) proletaryanın ***örgütlenmesi, örgütlenmesi*** ve yine ***örgütlenmesi:*** her fabrikada, her semtte, her sitede" (Bütün Eserler, Cilt XX, s. 297-298).

Olaylar sırasında MK yine Lenin tarafından kaleme alınan 4 Mayıs (21 Nisan) tarihli bir karar aldı; bu kararda şöyle deniyordu: "Partinin ajitatörleri ve konuşmacıları, kapitalistlerin ve onların yardakçılığını yapanların gazetelerinin, bizim ***içsavaş*** tehdidinde bulunduğumuz yönündeki alçakça yalanlarını teşhir etmek zorundalar. Bu alçakça bir yalandır, zira şu anda, kapitalistlerin ve hükümetlerinin kitlelere karşı şiddet uygulamayı göze alamadıkları ve şiddet uygulayabilecek durumda olmadıkları, asker ve işçi kitleler iradelerini özgürce açıklayabildikleri, bütün makamları özgürce seçtikleri ve görevden aldıkları ***böyle bir anda*** her türlü içsavaş düşüncesi naif, anlamsız ve aptalcadır, böyle bir anda ***halkın çoğunluğunun iradesine tabi olmak*** ve bu iradenin hoşnutsuz azınlık tarafından özgürce eleştirilmesi ***zorunludur;*** eğer şiddet eylemleri olursa, sorumluluk Geçici Hükümet ve yandaşlarında olacaktır." Kararda Geçici Hükümet'e güven politikası üzerine şunlar denmekteydi: "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti liderlerinin, Narodniklerle Menşeviklerin partilerinin bugünkü çoğunluğunun politikasının tamamen yanlış olduğunu düşünüyoruz, çünkü Geçici Hükümet'e güven, Geçici Hükümet'le uzlaşma girişimleri, iyileştirmeler için pazarlıkların vs. tümü, pratikte sadece hiçbir değeri olmayan kâğıt parçalarının çoğalması, sadece meselenin sürüncemede bırakılması anlamına gelecektir, fakat bunun da ötesinde bu politika İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin cephedeki ve Petrograd'daki devrimci askerlerin ve işçilerin çoğunluğunun iradesine ters düşmesi tehlikesi demektir." Karar şu sözlerle son buluyordu: "Biz İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin izlediği politikayı değiştirmek ve kapitalistlerin hükümetine güvenme, bu hükümetle ittifak yapma politikasından vazgeçmek zorunda olduğuna inanan işçi ve askerleri, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti delegelerini yeniden seçerek, çoğunluğun gerçek iradesiyle uyum içinde belli bir görüşü kararlılıkla savunacak kişileri göndermeye çağırıyoruz" (Bütün Eserler, Cilt XX, 1. Yarıcilt, s. 286-288). İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne

yeni delege seçme çağrısı 5 Mayıs (22 Nisan) tarihli kararda da yinelenmiştir.

Lenin'in "Krizin Dersleri" makalesi, belli ölçülerde, MK kararının son cümlelerinde çağrı yaptığı yönde, "son iki günlük krizin sonuçlarını" işçi ve askerlerle "titizlikle tartışma"ya yardımcı olacaktı. Makale bu günlerdeki olayların bir tablosunu vermekte, bu zaman dilimi içindeki sınıf mücadelesinin niteliğini göstermekte ve işçilere "geri kesimlerin", "henüz gözleri açılmamış emekçi kesimlerin aydınlatılması", aynı zamanda, gerçekleşmemesi halinde ne ikili iktidardan Sovyetlerin tek başına iktidarının ne de savaştan proletarya için kabul edilebilir bir çıkış yolunun mümkün olduğu "işçilerin aşağıdan yukarıya sıkı örgütlülüğü" için çağrı yapmaktaydı. (s. 137)

[39] "Pravda"da 15 (2) Mayıs 1917'de yayınlanan *"İktidar Krizi"* makalesini Lenin, 3-4 Mayıs (20-21 Nisan) olaylarıyla başlayan ikili iktidar krizinin sonraki safhasında yazdı. Kitlelerin Geçici Hükümet'le "güven ilişkisi" bu günlerde temelden yıkılmıştı. Burjuva hükümeti sadece bu kitleleri yeniden aldatma yoluyla, burjuva iktidarının, o günlerde Sovyetlerde üstünlüğe sahip olan, ama kitlelerin güvenini yitirmiş küçükburjuva "sosyalist" partilerin (Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler) hükümette temsil edilmeleri sayesinde kendi yüzünü gizleme yoluyla varlığını sürdürebilirdi. O nedenle, gerek burjuvazinin iktidarına sımsıkı sarılmış bu partiler içinde, gerekse de burjuva çevrelerde, burjuva hükümetin varlığını sürdüreceği ama bünyesinde bakan olarak "sosyalistler"i taşıyacak bir "koalisyon hükümeti" düşüncesi doğdu. Bu düşünce her iki tarafta da, özellikle, kitlelerin güvensizliğinin baskısı sonucunda önce Savaş Bakanı Guçkov'un, daha sonra da Dışişleri Bakanı Milyukov'un Geçici Hükümet'ten istifa etmek zorunda kaldıkları andan itibaren giderek yaygınlaştı. Artık bir koalisyon hükümetinin kurulması için ajitasyon yapılıyordu. Bu ajitasyonun etkisi altında ordunun çeşitli birlikleri ve taşradaki bazı Sovyetler koalisyondan yana tavır aldılar. Bunun üzerine koalisyon için burjuva çevrelerin baskısı arttı. Örneğin Moskova Kent Duması bir koalisyon hükümetinin kurulması gerekliliği üzerine bir karar aldı. Geçici Hükümet 9 Mayıs (26 Nisan) tarihinde "Rusya Vatandaşlarına" bir bildiri yayınladı. Bu bildiride şöyle deniyordu: "Geçici Hükümet kendisini, Yürütme Komitesi'yle temas halinde İşçi ve

Asker Temsilcileri Sovyeti'yle görüşmeler yapmakla her biçimde yükümlemiştir. Sorumlu politikacılar Geçici Hükümet'in ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin varlığı gerçeğini dikkate almak zorundalar. Bu iki organ bütün ülke karşısında aldıkları yükümlülükleri de yerine getirmelidirler." Önceleri Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler arasında görüş ayrılıkları vardı. Sosyal-Devrimciler hükümete katılmaktan yana, Menşevikler ise karşıydılar. Ne var ki, bu görüş ayrılıkları hızla giderildi ve 14 Mayıs'ı 15 Mayıs'a (1 Mayıs'ı 2 Mayıs'a) bağlayan gece Yürütme Komitesi'nin fraksiyon görüşmelerinden sonra 44 lehte, 19 aleyhte ve iki çekimser oyla koalisyon kararı alındı. Küçük-burjuva önderler, burjuvaziye ve onun emperyalist politikasına tam anlamıyla teslim olmuşlardı. İşte tam da böyle bir zamanda Lenin, bu teslimiyetin karşısına, daha devrimin ilk günlerinde işaret ettiği, proletarya için, ikili iktidardan çıkışın tek yolu olan tüm iktidarın Sovyetler'e devredilmesini koyduğu bu makaleyi yazdı. Lenin'in şiarı onun tarafından şimdi bir sonuç olarak, ilk "iktidar krizi"nin, burjuva hükümete karşı başlamış bulunan savaşta kitlelerin ilk deneyimi olarak ortaya konuyordu. (.s. 141)

[40] 18 (5) Mayıs'ta Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti Genel Kurulu, Yürütme Komitesi'nin önerisi üzerine koalisyon hükümetinin bileşimini ve programını onayladı. Koalisyona karşı olan Bolşeviklerin karar tasarısı 100 oy almıştı. Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerden 5 Bakan hükümete katıldı: Posta ve Telgraf Bakanı olarak Tsereteli (Menşevik), Çalışma Bakanı olarak Skobelev (Menşevik), Savaş ve Donanma Bakanı olarak Kerensky (Sosyal-Devrimci), Tarım Bakanı olarak Çernov (Sosyal-Devrimci), Adalet Bakanı olarak Pereversev (Halkçı-Sosyalist), İaşe Bakanı olarak Pehanov (Halkçı-Sosyalist). Temsilciler Sovyeti tarafından kararlaştırılan koalisyon devrime karşı bir koalisyondu. Kısa süren iktidarında Menşevik-Sosyal-Devrimci blokun geniş kitlelere ihanetinin bütün batağı görüldü. Devrimci kazanımlar tasfiye edildi, burjuvazinin diktatörlüğü sağlamlaştırıldı.

"Bir Gün Önce" ve "Sermayeyle İşbirliği mi, Yoksa Sermayeye Karşı Sınıf Mücadelesi mi?" makalelerinde Lenin, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin koalisyon hükümetinde hayata geçirdikleri bu "sermayeyle işbirliği deneyimi"ni şiddetle eleştirir. (s. 144)

[41] 27, 29 ve 30 (14, 16 ve 17) Mayıs 1917'de "Pravda"da yayınlanan ***"Ekonomik Yıkım Tehdit Ediyor"*** ve ***"Kaçınılmaz Felaket ve Ölçüsüz Vaadler"*** makalelerinin konusu Rusya'nın Mayıs ve Haziran 1917'de yaşamakta olduğu ağır ekonomik kriz ve ülkenin bu felaket ekonomik durumdan kurtulması için izlenecek yollardı. Bütün ülkede ulusal ekonomi hızla çöküyordu. Sanayi, tarım ve ulaşım hızla yıkıma gidiyordu, mali durum sıfırı tüketmişti, iaşe krizi şiddetleniyor, mal açlığı büyüyor, işsizlik sürekli artıyordu vs... Fakat Geçici Hükümet'te yeralan Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler, devrimci önlemlerin derhal uygulanmasıyla uğraşacakları yerde, sadece planlar hazırlamak, ölü bürokratik kurumlardan oluşan bir ağ kurmak, "sıkı örgütsel bağlar" oluşturmak, "düzenlemenin genel ilkeleri"ni bulmak, komisyonlar atamak, işverenlerle ortak görüşmeler yapmak, kapitalistlerin, iktidarın kapitalistlerin elinde olduğu devlet tarafından denetlenmesi üzerine müzakereler yürütmek gibi işlerle uğraşıyorlardı.

Küçük-burjuva sosyalistleri bu safsatalarla uğraşırken, kapitalistler inatla kârlarına sarılıyor, devasa kârlar elde ediyor, sabit fiyatlar, devlet tekelleri vs. üzerine hükümet kararlarını küstahça ihlal ediyorlardı. Kapitalistlerin dizginlenmesi yönünde güçsüz girişimlerde bulunulduğu bazı yerlerde, üretimi kasıtlı olarak dezorganize etmiş, fabrikaları çalıştırmamış, işçileri sokağa atmış, ekonomiyi korkunç biçimde yağmalamış, sanayide anarşi yaratmış, ulusal mülkleri sistematik olarak talan etmiş ve karşı-devrimci sabotajlar gerçekleştirmişlerdi. Bu durumdan tek çıkış yolunu, yaklaşmakta olan ekonomik felaketten tek kurtuluşu Lenin de kapitalistler üzerinde denetimde görüyordu, fakat bu denetimin iktidarın kapitalistlerin elinde olduğu bir devlet tarafından uygulanması değildi Lenin'in sözettiği. Lenin için, kapitalistler üzerinde ***gerçek*** bir denetimin koşulu şu dört ana sorunun çözümüydü: "... 1) Kapitalistlerin kârlarının gerçekte korunmaması; 2) iş sırları perdesinin açılması; 3) denetim kurumlarında işçilerin çoğunluğunun güvence altına alınması; 4) (denetim ve yönetimin) örgütlenmesinin, 'devlet ölçeğinde' bir örgüt olarak ***kapitalistler tarafından değil,*** İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından yönetilmesi için ne yapılmalıdır..." (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, 2. Yarıcilt, s. 105, "Yıkım ve Ona Karşı Mücadele").

Bütün sorun, bizzat emekçilerin, herşeyden önce de proletaryanın denetimini, kapitalistler üzerinde bir ***işçi denetimini*** uygulamaktı; bunun dı-

şındaki her türlü denetim etkisiz kalacaktı. Ne var ki böyle bir denetimi ancak, hükümetin kapitalistlerin değil, "proleterlerle yarı-proleterlerin" elinde olduğu bir devlet, yani Sovyet Cumhuriyeti örgütleyebilirdi. Yıkımdan üretim, bölüşüm ve krediler (bankalar) üzerinde gerçek bir denetimle çıkabilmesinin, ancak işçi sınıfının Sovyetler aracılığıyla iktidarı ele geçirmesiyle olanaklı olacağı düşüncesini Lenin 1917'de bir dizi makalede geliştirdi. Sözkonusu iki makaleye de bu düşünceler esas oluşturmuştur. Bu düşünce, üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerinde İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin denetimi "şiarı"nın —Lenin bunu 17 (4) Nisan Tezleri'nde ileri sürmüştü— mevcut ekonomik durumda hayata geçirilmesinden başka bir şey değildir. İktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinin arifesinde kaleme alınan "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" adlı çalışmasında Lenin, proleter devlet iktidarı tarafından hayata geçirilecek olan bu işçi denetimini, sosyalizme geçiş için bir geçiş uygulaması olarak proleter devrimin ekonomik programının en başına koymuştur; hem de bunu yine Nisan Tezleri'yle tam uyum içinde yapmıştır. (s. 148)

[42] 24 (11) Mayıs'ta, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti organı tarafından yayınlanan Lenin'in sözkonusu ettiği makalede, yazar, ülkenin ekonomik durumunun son derece zor olduğunu itiraf ediyor, fakat Geçici Hükümet'in duruma egemen olacağını vaadediyordu. Geçici Hükümet'in iyi niyetlerine kanıt olarak yazar, hükümetin, üretim ve ticaret üzerinde bir devlet ve toplum denetimi kurma sözünü gösteriyor. Bu söz, yeni koalisyon hükümeti tarafından, kurulduktan hemen sonra 19 (6) Mayıs 1917 tarihinde yayınladığı "Deklarasyon"da açıklanmıştı. Bu deklarasyonun 3. maddesinde şöyle deniyordu: "Geçici Hükümet, ülkenin ekonomik yıkımına karşı üretim, ulaşım, ticaret ve ürünlerin bölüşümü üzerinde planlı bir devlet ve toplum denetiminin uygulanması sayesinde sürekli ve kararlı bir mücadele yürütecek ve gerekirse üretimin örgütlenmesini kendi eline alacaktır." (s. 149)

[43] Burada, Mayıs 1917'de yapılan Petrograd İlçe Dumaları seçimleri kastediliyor. 10 ilçede 71 aday listesi çıkarılmıştı. Seçimlere beş politik grup katıldı: Bolşevikler, Kadetler, Radikal-Demokrat Parti (Lenin'in dediği gibi "kılık değiştirmiş Kadetler gibi bir şey"), çeşitli eğilimlerden Narodnik ve Menşeviklerin oluşturduğu blok ve nihayet çeşitli partisiz

örgütler. Lenin bu seçim kampanyasının politik bir değerlendirmesini şu makalelerde yapmıştır: "Asıl Meseleyi Unutmak!", "Bölge Duması Seçimlerinde Proletarya Partisi" (Bütün Eserler, Cilt XX, 1. Yarıcilt, s. 443-447 ve 486-488), "Petrograd Bölge Duması Seçimlerinde Partiler" (aynı yerde 2. Yarıcilt, s. 33-37). (s. 154)

[44] Krivoi Rog ve Don havzasındaki fabrika ve maden tesislerinde Güney Rus sanayicilerinin kötü niyetli sabotajları, bütün Geçici Hükümet döneminde sürdü. 29 (16) Mayıs 1917 tarihli "Novaya Jizn"de yayınlanan "Don Havzasında Çatışma" adlı bir makalede şöyle deniyordu: "Bir işçi delegasyonunun üyelerinin ifadelerine göre, Don Havzası kapitalistleri, şimdilerde sistemli bir pasif direniş içindeler, üretimi kasıtlı olarak ihmal ediyor, dağıtıyorlar. Madenlerde kuyuların payandalanması yapılmıyor, maden işçileri korkunç koşullar altında çalışmak zorundalar ve her an göçük tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyorlar... Mekanizma her yerde son derece eskimiş durumda; sadece dört saat çalışan atölyeler var, geriye kalan sekiz saat 'havaya gidiyor'... Hiçbir yerde tamirat yapılmıyor... Korkunç boyutlardaki metal ve kömür sıkıntısına rağmen, delegeler, aylarca yerlerinde bekletilen ulaşım araçları mevcutken gereksinim duyulan bölgelere yollanmayan büyük metal, kömür ve kok rezervleri keşfetmişler." İşçilerin ücret artışı, sekiz saatlik işgünü vs. gibi taleplerinin yerine getirilmediğini belirtmek gereksiz. Don Havzasındaki bütün alçaklıklar Geçici Hükümet'in bilgisi ve açık desteğiyle gerçekleşti. İşçi denetimi talebinin ileri sürülmesinde Lenin makalesinde sık sık Don Havzası sanayiinin durumunu ve orada işçilerle işverenler arasında yaklaşmakta olan çatışmayı ele alır (bkz. örneğin "Kapitalistlerin Halkla Alay Etmesi" adlı makale, Bütün Eserler, Cilt XX. 2. Yarıcilt, s. 78-81). (s.156)

[45] ***"İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri 1. Tüm-Rusya Kongresi"*** Petrograd'da 16 (3) Haziran 1917'de başladı ve yaklaşık üç hafta sürdü. Bu Kongre'ye 1090 delege katılmıştı, bunların 820'si karar oyuna sahipti. Kongre'ye katılan Bolşeviklerin sayısı 105'ti. Ezici çoğunluk (yaklaşık 520 oy) Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerden yanaydı ve Kongre'de Bolşeviklere karşı birleşik cephe oluşturmuşlardı. Bütün Kongre'ye, 1) Geçici Hükümet'in koalisyon kabinesi ve onun burjuva iç ve dış politikasının desteklenmesi, 2) savaşın uzatılması, cephelerde saldırı,

3) bu günlerde artık Petrograd proletaryasının çoğunluğunu ve Petrograd garnizonlarının önemli bir bölümünü saflarına kazanmış olan Bolşevizme karşı mücadele egemendi. Kongre, koalisyon kabinesine Sovyetlerin temsilcisi olarak Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin katılmasını, aynı zamanda hükümetin cephede bunların desteğiyle giriştiği saldırıyı ezici çoğunlukla onayladı; Kongre aynı çoğunlukla Bolşeviklere ve Bolşevikleri destekleyen Petrograd proletaryasına karşı tavır aldı; Bolşevik Parti tarafından 23 (10) Haziran günü yapılacak gösteriyi yasakladı. Petrograd proletaryası ve garnizonun önemli bir bölümü bu yasağa, bizzat Kongre'nin 1 Temmuz (18 Haziran) günü yapılmasını kararlaştırdığı gösteriyi, burjuvaziye ve onun suç ortaklarına karşı, Geçici Hükümet'e karşı, savaşa ve cephede izlenen saldırı çizgisine karşı ve Bolşevik şiarların lehinde bir mitinge dönüştürerek yanıt verdiler (bkz. Not 52). Kongre'de önemsiz bir azınlık olan Bolşevik Parti, Kongre'nin düzenlediği mitingi Bolşevik bir gösteriye dönüştürerek, burjuva iktidarlar ve küçük-burjuva partilere artık güven duymayan devrimci kitlelerin gerçek önderi olduğunu göstermişti.

Bolşevik fraksiyon Sovyetler Kongresi'nde sımsıkı bir bütün olarak ortaya çıktı. Bolşevik konuşmacılar birbiri ardına Sovyetlerde belirleyici olan partilerin ve önderlerinin izlediği politikayı teşhir ettiler ve Kongre çoğunluğunu dikkate almayarak kitlelerin önünde, Mayıs (Nisan) 1917 Parti Konferansı'nın kararlarında saptanan Leninist politik programı açımladılar. Kongre sırasında fraksiyonun faaliyetlerini doğrudan doğruya Lenin yönetti. Şu temel sorunlara ilişkin de iki konuşma yaptı: ***Geçici Hükümete*** ve ***savaşa karşı tavır***. Birinci konuşmasını (Bütün Eserler, Cilt XX, 2. Yarıcilt, s. 113) 17 (4) Haziran günü Menşevik Th. Dan'ın "Geçici Hükümet ve Devrimci Demokrasi" adlı raporu üzerine tartışmada yaptı. Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler kendilerini "devrimci demokrasi"nin temsilcileri olarak adlandırıyor ve sürekli bununla öğünüyorlardı. Lenin, devrimci demokrasiyi kapitalist hükümetin reformist demokrasisinden ayırdetmek gerektiğine ve Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin işte böyle bir reformist demokrasinin temsilcileri olduğuna dikkat çekti. Onlar Sovyetleri, devrimci mücadelenin ve devrimci iktidarın organları olmaktan çıkarıp, burjuvaziyi destekleme organlarına, burjuva hükümetinin politikasını kitlelerin önünde ve kitlelere karşı sa-

vunma organlarına dönüştürmüşlerdi. Lenin şöyle diyordu: "İkisinden biri: Ya söz konusu olan bildiğimiz bir burjuva hükümettir — bu durumda, İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne gereksinim yoktur, bu durumda Sovyetler, ya orduyu ellerinde tutan generaller, karşı-devrimci generaller tarafından, Kerenski'nin usta konuşmacılığı dikkate alınmaksızın dağıtılacak, ya da şanssız bir biçimde ölecekler. Gerilemedikleri, yerlerinde saymadıkları, ilerlediklerinde varlıklarını sürdürebilecek olan bu kuruluşlar için ikinci bir yol yoktur." Sovyetler'in ilerlemesinin ise iktidara ilerleme olduğunu söyler Lenin. "Sovyetler şimdiye kadar yaşadıkları gibi yaşamaya devam edemezler — diyor Lenin. Bu tür bir organ, daha çok, polisin, sürekli ordunun sadece sözde değil, gerçekte olmadığı sağlam bir iktidar, Batı Avrupa'da henüz varolmayan, Rus devriminin, toprak sahiplerine karşı zafer, emperyalizme karşı zafer anlamında zafere ulaşmasını sağlayacak bir iktidar yaratacak cumhuriyete geçiş demektir." (s. 114)

O zamanki Sovyetlerin önderleri, 3-4 Mayıs (20-21 Nisan) krizi sırasında, iktidar "olgunlaşmış bir meyve gibi kucaklarına düştüğü"nde, iktidarı Sovyetler'in eline vermemiş olmalarıyla öğünüyor ve bundan böyle de aynı politikayı izleyeceklerini açıklıyorlardı. Oysa Lenin kitlelere iktidarı Sovyetlerin eline verme çağrısı yapıyordu. Menşevik Tsereteli, Rusya'da bütün iktidarı eline almak isteyecek ve "iktidarı bize verin!" diyecek Parti bulunmadığını söylüyordu. Bunun üzerine Lenin şunları söyledi: "Hiç de değil! Hiçbir parti bundan vazgeçemez, bizim Partimiz de vazgeçmiyor: Partimiz, bütün iktidarı eline almaya her an hazırdır." Lenin'in, Bolşevik fraksiyonun alkışlarla karşıladığı bu sözleri, Menşevik ve Sosyal-Devrimci Kongre çoğunluğunun ironik laf atmalarına ve gülüşmelere yol açtı. Fakat erken gülmüşlerdi: İki hafta sonra, 1 Temmuz (18 Haziran) gösterisi, Bolşeviklerin *halihazırda* devrimci işçi kitlelerinin başında iktidarı ele geçirme yolunda olduğunu gösterdi. Lenin, Bolşeviklerin *tüm* iktidarı ellerine almaya hazır oldukları üzerine açıklamayı Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin yüzüne fırlatırken, aynı zamanda da Bolşevik Parti'nin, bugünkü devrimin koşulları altında, gerçek devrimci bir iktidarın eylem programına sahip olduğunu gözler önüne serdi. "29 Nisan Konferansımız bu programı ortaya çıkardı" diyordu Lenin, Mayıs (Nisan) 1917 Tüm-Rusya Parti Konferansı kararla-

rına dikkat çekerek ve daha sonraki konuşmasında, kendi deyişiyle, "Posta ve Telgraf Bakanı yurttaşa (Tsereteli)" bu programı "herkesin anlayabileceği tarzda açıklıyor"du.

Lenin, 22 (9) Haziran'da yaptığı buraya aldığımız "Savaş Üzerine" konuşmasında, savaşa karşı aynı programı geliştirdi; burada Lenin, argümanlarının bütün gücüyle savaşa, Geçici Hükümet'in emperyalist politikasına, Sovyetlerin Sosyal-Devrimci Menşevik önderlerine karşı —bunlar "Rus devriminin dış politikasını tamamen kapitalistlerle birlikte" yönetiyorlardı— saldırıya geçiyordu. Bu konuşma Lenin'in 1917 yılındaki bütün sözlü ve yazılı ifadeleri içinde savaşa karşı tutum sorununu en eksiksiz biçimde aydınlatan bir konuşmadır.

Konuşmanın hemen başında bahsedilen Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin 28 (15) Mart 1917 tarihli "Tüm Dünya Halklarına" ***Manifestosunda*** —içeriği itibariyle Menşevik— Sosyal-Devrimci idi ve Lenin'in konuşmasında kanıtladığı gibi "devrimci anavatan savunması" görüşünü, "kendi", "Rus kapitalistlerinin ve bankacılarının" çıkarlarını, "gerek içerden, gerek dışardan gelecek gerici saldırılardan kendi özgürlüğümüzü" koruma maskesi altında korumayı ifade etmekteydi — başka şeylerin yanında şunlar söylenmekteydi: "... korkunç savaş yüzünden yokolmaya, mahvolmaya mahkûm edilen bütün halklara seslenerek, bütün ülkelerin hükümetlerinin fetih çabalarına karşı kararlı bir mücadeleye başlamanın zamanı geldiğini açıklıyoruz. Halkların savaş ve barış sorunu üzerine kendilerinin karar verme zamanı gelmiştir. Rusya demokrasisi, devrimci gücünün bilincinde olarak, egemen sınıfların fetih politikalarına bütün araçlarla karşı çıkacağını açıklar ve Avrupa halklarını barış için kararlı ortak eylemler yapmaya çağırır... kardeşlerimize, Avusturya-Alman koalisyonu proleterlerine ve öncelikle Alman proletaryasına sesleniyoruz. Savaşın ilk gününden itibaren, silahlarınızı otokratik Rusya'ya karşı yönelterek Asya despotizmine karşı Avrupa kültürünü savunduğunuza sizi inandırmak istiyorlardı. Birçoğunuz savaşın desteklenmesinin mazeretini burada gördünüz. Bugün artık bu mazeret de yok: Demokratik Rusya özgürlük ve uygarlık için tehlike olamaz... İster içerden, ister dışardan gelsin bütün gerici saldırılara karşı kendi özgürlüğümüzü kararlılıkla savunacağız. Rus devrimi işgalcilerin süngüleri karşısında geri çekilmeyecek ve dıştan gelen bir askeri

zorla boğulmasına izin vermeyecektir. Fakat biz sizlere sesleniyoruz: Rus halkının Çarlık otokrasisinin boyunduruğunu attığı gibi, aristokratik düzeninizin boyunduruğunu kaldırıp atın; kralların, junkerlerin ve bankerlerin elinde fetih ve saldırı aracı olarak hizmet etmeyi reddedin — insanlığı kirleten ve Rus özgürlüğünün doğuşunun büyük günlerini karartan korkunç katliama birleşmiş bütünlüklü güçlerle son vereceğiz..." (s. 159)

[46] RSDİP Tüm-Rusya Mayıs (Nisan) Konferansı'nın "Savaş Üzerine" kararında, ayrı barış sorununa ilişkin şunlar söyleniyordu: "Bu savaşa sadece bir tarafın askerlerinin savaşı sürdürmeyi reddetmesiyle, savaşan partilerden birinin savaş harekatlarını durdurmasıyla son vermek olanaksızdır. Konferans, bir kez daha ısrarla, kapitalistlerin Partimiz aleyhinde yaydığı, bizim Almanya'yla ayrı bir barıştan yana olduğumuz yolundaki alçakça iftirayı protesto eder. Biz, Alman kapitalistlerinin, tıpkı Rus, İngiliz, Fransız ve diğer kapitalistler gibi haydut olduklarını ve İmparator Wilhelm'in de aynı II. Nikola ve İngiliz, İtalyan, Romanya ve diğer ülkelerin monarkları gibi taç giymiş haydutlar olduğunu düşünüyoruz.

Partimiz sabırla ve inatla halka gerçeği... bu savaşın... ancak tüm devlet iktidarının en azından savaşan ülkelerin birkaçında sermayenin boyunduruğuna gerçekten son verebilecek olan proleter ve yarı-proleter sınıfın eline geçmesiyle son bulabileceğini anlatacaktır" (Bütün Eserler, Cilt XX, 2. Yarıcilt, s. 282-283). Lenin ve Parti 1917'de ayrı barışa karşı çıkarken, savaşa Rusya tarafından son verilmesi ve ayrı barışın olanaklılığı ya da olanaksızlığı sorununu elbette "müttefikler"e (yani örneğin İngiliz, Fransız burjuvazisine) karşı herhangi bir yükümlülükle değil, savaşan ülkelerde proleter devrimin kaderi ve bu devrime yönelmiş rotayla ilişkilendiriyordu. Proleter devrim Rusya'da hayata geçirildiğinde, ancak Batı'da geciktiğinde, gerek Rus proletaryasının, gerekse de uluslararası proletaryanın çıkarları iktidarın Rusya'da proletarya tarafından savunulmasını gerektirmişti. Bu amaçla, elverişsiz koşullarda da olsa Almanya'ya karşı savaşa derhal son verilmesi zorunluydu ve o zaman Lenin ve Parti, Alman emperyalistleriyle ayrı bir barış yaptılar (bkz. bu baskının VII. cildi, Lenin'in 7. Parti Kongresi'nde "Savaş Üzerine" raporu, bu rapora son söz ve "'Sol' Çocukluk ve Küçük-Burjuvalık Üzerine" makale. (s. 164)

[47] İlhakı, verili ***emperyalist*** savaşta bölgelerin ele geçirilmesi olarak tanımlayan uzlaşmacı önderler ve teorisyenler, böylece savaşa son verilmesi sorununu da yanlış çözümlüyorlardı. Tavırları, ***bu*** savaşta ilhaksız bir barışa indirgeniyordu ve bu, ezilen ulusların, bir devletin savaş başlamadan önceki sınırları içinde zorla tutulması demekti. Bunun anlamı ise, savaş sırasında Rusya'nın Kurland'ı Almanya'ya kaptırması durumunda, bu bölgenin savaştan sonra yeniden Rusya'ya verilmesi, İngiltere'nin Afrika'da işgal ettiği Alman sömürgelerini yeniden Almanya'ya vermesiydi vs. Ne varki Kurland'ın bir zamanlar, savaştan önce Rusya tarafından zor uygulanarak elde edilmesi gerçeğini, Almanya'nın Afrika'daki sömürgeleri, buralardaki halkların iradesine rağmen zaptetmesi gerçeğini, uzlaşmacılar dikkate almıyorlardı ve bunu ilhak olarak değerlendirmiyorlardı. Sorunun Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler tarafından bu biçimde çözümlenmesi, eski (savaş öncesi) ilhakların korunması, sadece yeni ilhaklara girişilmemesi anlamına geliyordu. "Böyle bir çözüm, birincisi sosyalizme ihanet içinde olmayan hiçbir sosyalist tarafından onaylanamaz. Kapitalistleri ganimetin eski paylaşımı, yani eski fetihler temelinde barıştırmak sosyalistlerin meselesi değildir... İkincisi, böyle bir çözüm zaten ***sermayeye karşı*** bir devrim olmaksızın... gerçekleşemez" (Bütün Eserler, Cilt XX, 2. Yarıcilt, s. 42: "Kapitalistlerle Anlaşma mı, Kapitalistlerin Yıkılması mı?"). (s. 165)

[48] ***Kiauçou*** — Çin'in Şantung Eyaleti'nde bir liman kenti. Son derece verimli topraklara sahip Kiauçou Bölgesi 1898 yılında, Çin tarafından bütün egemenlik haklarıyla birlikte 99 yıllığına Almanya'ya "kiralandı". Emperyalist savaş sırasında ***Japonya*** bu sömürgeyi Almanya'nın elinden aldı; bölgeyi, yasal sahibi Çin'e geri vermeyi vaadetmişti, ama sözünü tutmadı. ***Pasifik Okyanusu'ndaki Mariyanlar*** ve ***Karolinler*** adalarıyla diğer bazı adalar savaştan önce Almanya'ya aitti. Savaş sırasında bu adalar Japonya'nın eline geçti. Bugün buraları Japonya'nın mandası altındadır. (s. 167)

[49] "Sosyalist" bakanların kayıtsız şartsız destekledikleri Geçici Hükümet, ***Finlandiya*** ve ***Ukrayna'ya*** karşı eski "büyük güç" politikasını izlemeye, öz itibariyle Çarlık politikasından farklı olmayan milliyetçi bir politika izlemeye devam etti. Tek fark, burjuvazinin ezilen uluslara karşı ilhak politikasını daha ince, daha gizli hayata geçirmesi ve gelecekte Fin-

landiya Diyet Meclisi ve Ukrayna Rada'sının Kurucu Meclis'le anlaşmasını vaadetmesiydi; ama öte yandan Ukrayna ve Finlandiya'nın Rus imparatorluğundan hemen ayrılmasına karşı çıkmaktaydı. Bu politikayı teşhir eden Lenin, sık sık eğer burjuvazi ilhak politikasına gerçekten karşıysa, Finlandiya ve Ukrayna'nın ayrılma hakkını tanıması gerektiğini yineledi. Bu ülkeler ancak ayrılma hakkına kavuştuktan sonra Rusya'yla gerçekten gönüllü bir birlik kurabilirlerdi. "Anlaşmanın sözcüklerle maskelenmiş bir boyunduruk değil, gerçek bir anlaşma olması için ***her iki*** tarafın gerçek eşitliği zorunludur, yani gerek Rusya, ***gerekse de Finlandiya anlaşmama*** hakkına sahip olmalıdırlar" — diyordu Lenin (Bkz. "Finlandiya ve Rusya", Cilt XX, Bütün Eserler, 1. Yarıcilt, s. 428). Lenin Geçici Hükümet'in Ukrayna Kongresi'ne şirretlik etmesinden sözederken şunu kastediyor: Kerenski Savaş Bakanı olarak bir telgraf göndermiş ve bu telgrafta sözümona askeri koşullar nedeniyle 2. Ukrayna Askeri Kongresi'ni toplantıya çağırmanın uygun olmadığını ifade etmişti. Ukrayna Köylü Kongresi, Bakan'ın bu talimatını Ukraynalıların toplantı özgürlüğüne tecavüz olarak nitelemiş ve Geçici Hükümet'le Petrograd İşçi ve Asker *Sovyeti*'ne bir protesto telgrafı göndermişti. Konuya ilişkin bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, "Bu Demokratik Değil, Yurttaş Kerenski!" (2. Yarıcilt, s. 1), "Ukrayna ve Rus Hükümet Partilerinin Yenilgisi" (s. 12). (s. 167)

[50] 1905–1907 İlk Rus Devrimi, Doğu'nun bir dizi ülkesinde devrimci hareketin gelişmesine neden oldu. 1908'de bu hareket Türkiye'de, Türk burjuvazisinin partisi olan "Jön Türkler" önderliğinde gerçekleşen ve bir meşruti monarşinin kurulmasını sağlayan bir devrime yol açtı. İran'da 1906 yılında Şah Mehmet Ali, devrimci hareketin baskısıyla, 1908 yılında, Lyahov'un komutası altındaki Rus Kazaklarının yardımıyla yapılan karşı-devrimci bir darbeyle ortadan kaldırılan "Meclis"i (parlamento) topladı. Çin'de 1907 yılında başını Sun Yat-sen'in partisinin (bu Parti önce kendisine "Federal Birlik" demiş, daha sonra liberallerle birleşmenin ardından "Ulusal Parti" adını almıştı) çektiği devrimci hareketin yükselişi başladı; devrimci yükseliş 1911'de bir devrime ve önce Güney Çin'de Çin Cumhuriyeti'nin ilan edilmesine ve daha sonra bunun Kuzey Çin tarafından da tanınmasına yol açtı. Doğu'da devrimler üzerine bkz. elinizdeki baskının IV. cildinde yer alan Lenin'in şu ça-

lışmaları: "Dünya Politikasında Patlayıcı Madde", "Çin'de Demokrasi ve Narodnizm" ve "Yenilenen Çin" makaleleri ve bunlara ilişkin notlar. (Seçme Eserler c. 4, –İnter Yayınları) (s. 170)

[51] Burada sözü edilen köylü ***G. Andreyev'in*** mektubunda şöyle denmekteydi: "Ben bir mujiğim, köylüyüm. Yazın köyde yaşıyorum; fabrikada çalışmadan önce de köydeydim, şimdi ise yılda iki-üç kez köye gidiyorum... 1905'ten beri Sosyal-Devrimciydim, fakat Sosyal-Devrimciler efendilerin elinden toprakları almamak gerektiğinden sözetmeye başladıklarından bu yana, düşüncelerim onlardan uzaklaşmaya başladı; ve özgürlük borcunu onayladıklarında ise onlardan ayrılıp Menşeviklerin değil, Bolşeviklerin Partisine katıldım, çünkü ben, çok fazla şey bilmesem de, ne yapmam gerektiğini biliyorum... Köydeki çeşitli partiler üzerine görüşlerimi biraz anlatmak istiyorum, Köy Meclisi için. Köy Meclisini şöyle tanımlıyorum: Yüzbaşı, İdare Heyeti Başkanı, Köy muhtarı, zengin köylü ve benim gibi yoksul köylü. Yüzbaşıyı, sermayeyi ve bütün burjuvaziyi savunan Kadetler'e benzetiyorum... İdare Heyeti Başkanını, birilerinin iyi olmasını, fakat ötekilerinin de canının acımamasını, meselenin bin yıl ertelenmesini ve bu arada herkesin sakinleşmesini uman bilgili profesörlere benzetiyorum... Köy muhtarlarını Menşeviklere benzetiyorum... Zengin köylüleri Sosyal-Devrimcilere benzetiyorum... Şimdi yoksul köylüye geliyorum. Yoksul köylüyü Bolşevik sosyal-demokratlara benzetiyorum... Onlar savaş üzerine köy muhtarları ya da zengin köylüler gibi düşünmüyorlar... Cephede kardeşlik ilişkileri kurmak, fakat cephe gerisinde de kutsal gerçek için yorulmaksızın çalışmak. Yolun yarısında durup herhangi birinin, gökten zembille inip savaşı bitirmesi beklenmemeli. Bütün dikişleri patlaması için burjuvaziye daha büyük güçle baskı yapmak zorunludur, savaş ancak bundan sonra sona erecektir. Fakat burjuvaziye daha büyük bir güçle baskı yapmazsak durumumuz çok kötü olacaktır..." (s. 172)

[52] "Pravda"da, Not 45'te sözünü ettiğimiz 1 Temmuz (18 Haziran) 1917'de yapılan gösteriden sonra yayınlanan ***"18 Haziran"*** makalesi, bu gösterinin devrimin gelişimi ve proleter devrime dönüşmesi için önemini değerlendirir. Bu dönüşümün gelişmesi Bolşevik Parti'nin işçi kitlesi arasında "sabırlı" çalışmasını ve yoksul köylü kitlesi arasında burjuva hükümete ve küçük-burjuva partilere duyulan güveni yıkmayı

ne kadar hızlı ve ne ölçüde gerçekleştireceğine bağlıydı. Kötü örgütlenmiş ve henüz sayıları nispeten az olan kitlelerin Petrograd'da Geçici Hükümet'e ilk darbeyi vurdukları 3-4 Mayıs (20-21 Nisan) gününden itibaren, kitlelerin devrimci heyecanı ve seferberliği Bolşevik Parti'nin şiarları temelinde günden güne gelişmişti. Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin Geçici Hükümet'e katılmaları, kitlelerin bu hükümete duydukları güvensizliği kesinlikle ortadan kaldırmamış, sadece bu partilere duyulan güvenin de yitmesine hizmet etmişti. Koalisyon hükümetinin daha ilk adımlarından itibaren, "sosyalist bakanlar"ın ve partilerinin burjuvazinin partilerine hizmet ettikleri, bu bakanların, burjuvazi ve "kapitalist bakanlar" tarafından sadece kitleleri aldatmak için kullanıldıkları kitlelerin gözünde açıklık kazanmıştı. Sosyalist bakanların koalisyon hükümetine katılması, işçi ve daha sonra da asker kitlelerini (bunlar çoğunlukla yoksul köylülükten geliyorlardı) küçük-burjuva partilerin en acil, en yakıcı ihtiyaçların, ekmek, toprak, barış, üretim ve bölüşüm üzerinde denetim taleplerinin karşılanması yönünde herhangi bir önlem alabilecek durumda olmadıklarına ikna etmişti. Bütün büyük sanayi merkezlerinde, öncelikle de Petrograd'da birbiri ardına atölyeler, fabrikalar, birbiri ardına alaylar küçük-burjuva partilerden koparak Bolşevik Parti'nin önderliği altına girdiler. Buna karşılık koalisyon hükümeti, Sovyetler içindeki "sosyalist" temsilcilerine güvenerek, Birinci Geçici Hükümet'in gerçekleştirmeyi göze alamadığı bir adım attı: Sosyalist bakanların yardımıyla, onların aracılığıyla bir yanda cephede, öte yanda Bolşevik saflara geçen işçi ve asker kitlelerine karşı saldırıyı örgütledi. Cephede saldırı hazırlığından önce, devrimci basında "Haklardan Yoksunluk Bildirgesi" olarak tanımlanan bir "Asker Hakları Bildirgesi" yayınlandı; bu bildirge, gerçekte işçi kitlelerinin fiili olarak kazandıkları hak ve özgürlükleri geri almayı amaçlamaktaydı. İşçi kitlelerine karşı bir saldırı provasına girişildi: Petrograd'da Viborg Semti İşçi Örgütü tarafından, Çar'ın eski bakanlarından Durnovo'nun işgal edilen villasında anarşistlerin barındığı bahanesiyle, hükümet ve Petrograd İşçi Sovyeti, villanın boşaltılmasını istedi. Bolşevik Parti Petrograd ve Merkez Komitesi'nin el koyduğu Çar'ın metresi Kşesinskaya'nın sarayından çıkarılması sorunu da ortaya atılmıştı. Aynı zamanda Bolşevik ajitatörlerin, bir ölçüde prova niteliğinde, tutuklanmalarına girişildi. Bütün bunlar ateşi körükledi. "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı Petrograd'ın ge-

niş işçi ve asker kitleleri tarafından benimsendi. Böylece ülkenin bu politik merkezinde bütün ülkede devrimci güçlerin toplanması ve seferber edilmesine ivme kazandırmak için devrimci güçlerin toplanması ve birleştirilmesinin, bu güçlerin örgütlenmesinin ve Bolşevik Parti önderliğinde harekete geçmesinin olanaklı ve zorunlu olduğu bir ortam yaratılmış oluyordu. Bolşevik Parti Merkez ve Petrograd Komitesi, Sovyet Kongresi'nin yapılacağı tarihte, 23 (10) Haziran günü Petrograd'da devrimci güçlerin bir gösteri yapmasını kararlaştırdı; bu gösteri Kongre'nin aym tarihli oturumunda gündeme gelen devrime ihanete karşı düşünülmüştü. Sovyetler Kongresi'nin yöneticileri gösteri yapılacağını 22 (9) Haziran'da öğrendiler ve bunu burjuvazinin, burjuva hükümetinin çıkarlarına uygun olarak, devrimci proletarya ve onun Bolşevik öncüsüne karşı atılan ilk çekingen adımlardan gerçek bir savaş ilanına geçmek için kullandılar. Bolşevikleri "karanlık güçler"e hizmet etmek, karşıdevrime kapıları açmakla suçluyor ve ardından karşı-devrimi sürükleyen anarşiye karşı-devrimin savunulması üzerine tumturaklı laflar ediyorlardı. Bu bahaneleri ileri sürerek Menşevik Gegeçkori ve Tsereteli, Başkanlık Divanı adına Kongre'ye üç gün süreyle bütün gösterilerin yasaklanması önerisini sundu. Kongre bu öneriyi kabul etti. Bolşevik Parti MK'sı bu kararlara uymayı kararlaştırdı ve sadece gösteriyi iptal etmekle kalmadı, aynı zamanda sokaklara akan işçileri engellemek için herşeyi yaptı. Fakat buna rağmen 24 (11) Haziran günü Bolşeviklere savaş ilan etmek amacıyla Kongre Başkanlık Divanı'nın, Kongre'deki bütün fraksiyon büroları, Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi ve Köylü Birliği Yürütme Komitesi'yle bir görüşme yaptı. Bu toplantıda iptal edilen barışçıl gösteri Geçici Hükümet'i yıkmak için "komplo" olarak ilan edildi. Menşevik Dan "Bolşeviklere karşı bir yasa" çıkarılmasını talep etti, Tsereteli Bolşeviklerle Petrograd proletaryasının silahsızlandırılmasını önerdi. Bolşevikler bu karşı-devrimci toplantıyı terkettiler. Martov grubunun muhalefeti ve bazı taşra Sovyetlerinin az sayıda karşı-devrimci eğilimli delegeleri sayesinde Tsereteli ve Dan'ın önerileri kabul edilmedi. Fakat bu toplantıda yine de Bolşevikleri mahkûm eden bir karar kabul edildi ve 25 (12) Haziran'da Kongre tarafından onaylandı. Kongre'nin Menşevik ve Sosyal-Devrimci çoğunluğu, yaklaşmakta olan proletarya devrimine karşı burjuvazinin ve ajanlarının, sosyalist bakanların yanında yer aldı. Proletarya devrimine savaş ilan edildi. Kongre'nin ba-

şı çeken çoğunluğu, bunun dışında henüz otoritesinin gücüne, işçi ve asker kitleleri arasında etkisine güveniyordu ve bu güven temelinde proletarya devrimine karşı savaş ilanıyla birlikte yasaklanan Bolşevik gösteri yerine 1 Temmuz (18 Haziran) günü Kongre adına bir gösteri düzenledi. Kongre çoğunluğu, kendisi tarafından düzenlenen gösterinin anti-Bolşevik bir gösteri olmasını umuyordu. Fakat öyle olmadı. Petrograd'ın işçi ve asker kitleleri, burjuvazinin dikte ettiği ve Kongre'nin aldığı proleter öncüye karşı meydan okuma kararını kitlelere karşı meydan okuma olarak değerlendirdiklerini gösterdiler.

1 Temmuz (18 Haziran) gösterisi, Kongre'nin bütün beklentilerine karşı Bolşeviklerin zaferi oldu. Bu gün gösteriye yaklaşık 400. 000 işçi ve asker katıldı. Bütün bayrakların ve dövizlerin en az yüzde 90'ı Bolşevik Merkez Komitesi'nin şiarlarını taşıyordu: "Kahrolsun 10 Kapitalist Bakan!", ve "Tüm İktidar Sovyetlere!". Menşevik-Sosyal-Devrimci Kongre çoğunluğunun şiarı olan "Geçici Hükümete Güven" şiarı sadece üç pankartta görülüyordu; bu pankartlar da bir Kazak Alayı'na, Plehanovcu Grup "Yedinstvo"ya ("Birlik") ve "Bund"un (Polonya, Litvanya ve Rusya Genel Yahudi İşçi Birliği, 1897'de kurulmuş Yahudi, sosyal-demokrat bir örgüttü; güçlü küçük-burjuva ve ulusal karakterdeki bu örgüt belli aralıklarla RSDİP içinde yer aldı, bugün bile Polonya'da varlığını sürdürmektedir) Petrograd Örgütüne aitti. Sosyal-Devrimci-Menşevik Yazı Kurulu tarafından yönetilen Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti yayın organı bile, göstericilerin, son derece seyrek görülen bu şiarı taşıyan pankartları öfkeyle indirdiklerini kabul etmek zorunda kaldı.

Kısmen aynı gün, kısmen de 8 Temmuz'da (25 Haziran) Moskova, Kiev, Harkov, Yekaterinoslav, İvanovo-Voznesensk, Sormovo, Kanavino (Nijni-Novgorod yakınlarında) ve diğer kentlerde, fabrikalarda vs. Petrograd'dakine benzer gösteriler oldu. Proletarya burjuvaziye ve onların yardakçılarına, küçük-burjuva partilere karşı savaşa başlamıştı.

Tam da o gün, 1 Temmuz'da (18 Haziran), Antant Devletleri'nin talebi üzerine Geçici Hükümet ve Menşevik-Sosyal-Devrimci blok tarafından hazırlanan ***cephede saldırı*** başlatıldı. Cepheyi gezen Kerenski yaptığı yüzlerce toplantıda askerlere saldırı çağrısı yapmıştı. 1 Temmuz (18 Haziran) günü ordular Batı ve Güney-Batı Cephesi'nde saldırıya geçti-

ler. Saldırı ilk iki gün, başlangıç başarıları sağlamış, birkaç bin Avusturyalı tutsak edilmişti, fakat teknik hazırlığı zayıf olan ve kötü yönetilen saldırı, kısa süre sonra Rus ordusu için ağır bir yenilgiye dönüştü. Rus birlikleri sadece işgal ettikleri toprakları bırakmak zorunda kalmadılar, aynı zamanda önemli ölçüde geri çekildiler, çok sayıda ölü ve yaralı kaydettiler. İlk günlerin başarısı burjuvazi ve uzlaşmacılarda büyük bir coşku yaratmış ve bu coşku yerini kısa süre sonra şaşkınlığa bırakmıştı. Bu andan itibaren Petrograd fabrika ve alaylarında zaten önderliği ele geçirmiş bulunan Bolşevikler hızla büyümeye başladılar, ordu üzerinde olağanüstü bir etki gücü kazandılar. Cephe kısa sürede devrimci Petrograd'a yetişti. (s. 173)

[53] Kronstadt Bolşevik Parti Komitesi tarafından broşür olarak yayınlanan *"Şiarlar Üzerine"* adlı makaleyle bununla sıkı bağ içinde olan 17 ve 18 (4 ve 5) Ağustos 1917'de "Raboçi i Soldat" gazetesinde yayınlanan "Anayasal Hayaller Üzerine" adlı makaleyi Lenin, 16-17 (3-4) Temmuz'da Petrograd'da patlak veren olayların ardından ve bu olaylardan sonra burjuvazi ve onun gerek hükümette, gerekse de Sovyetler'deki küçük-burjuva ajanlarının proletarya ve partisine karşı başlayan doğrudan karşı-devrimci saldırısıyla bağıntılı olarak kaleme aldı.

Temmuz olaylarının dış görünüşü şöyleydi: 15 (2) Temmuz'da Kadetler Geçici Hükümet'ten ayrıldıklarını açıkladılar. Ayrılmalarının nedeni, Kerenski ve diğer sosyalist bakanlarla Ukrayna sorununa ilişkin görüş ayrılığıydı; Kadetler Ukrayna'nın her türlü özerkliğine karşılardı ve Ukrayna sorununun Kurucu Meclis toplanasıya kadar ertelenmesini talep ediyorlardı. Fakat bu sadece bir bahaneydi. Gerçekte Kadetlerin hükümetten ayrılması sadece bir manevraydı; birinci olarak, cephedeki başarısız saldırının bütün sorumluluğunun Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin sırtına yükleneceği, ikinci olarak, bu partilerin, burujvazinin desteği olmaksızın iktidarda kalmaları halinde, bütün ülkede radikalleşen işçi ve asker kitlelerinin (dolayısıyla köylü kitlelerinin de) bunlara güvenini giderek yitirecekleri ve yeniden Kadet Partisi'ne yaklaşacakları ve burjuvazinin ileri süreceği koşulları kabul edecekleri spekülasyonunu yapıyordu. İşçi ve asker kitleleri Kadetlerin hükümetten ayrılmasını, hâlâ, Merkez Yürütme Komitesi olarak Menşevik ve Sosyal-Devrimcilerin yönetiminde bulunan Sovyetleri iktidarı almaya zorlamak için uy-

gün bir an olarak değerlendiriyorlardı. 16 (3) Temmuz'da kendiliğinden patlak veren silahlı gösteri de buna yönelikti. İlk planda makineli tüfek alayı ayaklanmıştı; Bolşeviklerin bir İl Konferansı'nın yapılmakta olduğu Kşesinskaya Sarayı'na gelen makineli tüfek alayı delegeleri, alayın, bütün birliklere delegeler göndererek gösteriye çağırdığını söylediler. Bolşeviklerden destek istiyorlardı. Konferans, hareketi erken bulduğu için bu isteği reddetti. Aynı günün akşamı sarayın önüne bayraklarında "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını taşıyan iki alay geldi. Bir süre sonra koalisyona karşı aynı şiarlarla bir işçi korteji kente doğru bir yürüyüş yaptı. Aynı akşam toplanan Bolşevik MK, kitlelerin ruh halini dikkate alarak barışçıl bir gösteri şiarını ortaya attı. Petrograd Sovyeti İşçi Seksiyonu üçte iki çoğunlukla gösteri yapılmasını kararlaştırdı ve gösterinin düzenlenmesi için 15 kişilik geçici bir komite seçti. Gösteri 17 (4) Temmuz'da yapıldı; yarım milyondan fazla işçi ve asker katıldı. Göstericiler Merkez Yürütme Komitesi'nin merkezi olan Kışlık Saray'a yürüdüler. Kronstadt'tan denizciler gelmişti. Peter-Paul-Kalesi göstericilerin safındaydı. Kentte örnek bir düzen egemendi. Kitleler hiçbir kuruluşu işgal etmemişler, genel olarak şiddet hareketine başvurmamışlardı. Buna rağmen Nevski Bulvarı ve Sadovaya kavşağında göstericilerin üzerine ateş açıldı. İşçiler ateşe karşılık verdiler. Kitlelerin, iktidarı ele alma talebini, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin elinde bulunan Merkez Yürütme Komitesi reddetti. Hareket açmaza düşmüştü. Askerlerin bir kısmı kışlalarına geri döndüler, bir kısmı sokakta kaldı. 18 (5) Temmuz'da, eski 2. Devlet Duması Temsilcisi, pis iftiracı, Plehanov Grubu "Yedinstvo" taraftarı Aleksinski ve eski Schlüsselburg mahkûmu Pankratov, küçük bulvar gazetesi "Jivoye Slovo"da, hükümetin onayıyla siyasi polis tarafından hazırlanan, kitleleri demoralize etmeyi amaçlayan "belgeler"i yayınlamaya başladılar. Bu "belgeler"de Lenin'in bir Alman casusu olduğu ve Alman Genelkurmayının verdiği görevle Rus halkının Geçici Hükümet'e duyduğu güveni yıkmaya çalıştığı iddia ediliyordu. Aynı günün akşamı, Kerenski'nin cepheden çağırdığı karşı-devrimci birlikler ve çevredeki junkerler (Rusya'da subay okulu, Kadet okulu öğrencilerine böyle deniyordu) Petrograd'a geldiler, kenti işgal ettiler, köprüleri kaldırdılar, tutuklamalara, ev aramalarına, pogromlara giriştiler. Hareket bastırılmıştı. 18 (5) Temmuz günü bir Junkerler grubu "Pravda" redaksiyonunu tahrip etti, ertesi gün Bolşevik matbaa da tah-

rip edildi; bu matbaa işçilerin topladıkları parayla alınmıştı. 19 (6) Temmuz'da Kşesinskaya Sarayı işgal edildi ve Lenin, Zinovyev, Kamenev, Kollontai ve bir dizi Bolşevik hakkında tutuklama kararı çıkarıldı. Bolşeviklere karşı saldırı başlamıştı; "silahlı ayaklanma", "isyan" gibi şeylerle suçlanıyorlardı. 20 (7) Temmuz günü Geçici Hükümet, 16-18 (3-5) Temmuz "isyanı"na katılan bütün birliklerin silahsızlandırılmasını ve yeniden düzenlenmesini emretti. Aynı zamanda atölye ve fabrikaların planlı biçimde silahsızlandırılmasına girişildi; elbette Bolşevizmle suçlananlar seçiliyordu. Kısa süre sonra cephede ölüm cezası yeniden uygulanmaya başladı. Bütün bunlar Sosyal-Devrimci-Menşevik hükümet tarafından Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nin tam onayıyla yapılmıştı.

Bizzat hükümetin başında, Kadetlerin ve daha sonra da Başbakan Lvov'un ayrılmasından sonra Kerenski bulunuyordu. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi, Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Merkez Yürütme Komitesi'yle birlikte, bir süre sadece küçük-burjuva partilerin (Menşevikler, Sosyal-Devrimciler ve Halkçı-Sosyalistler) temsilcilerinden oluşan ve özenle burjuvazinin karşı-devrimci diktatörlüğünü gerçekleştiren hükümeti "Devrimin Kurtuluşu Hükümeti" olarak nitelendiriyorlardı.

Öte yandan burjuvazi planını uygulamaktaydı. 25 (12) Temmuz'da, henüz varlığını sürdüren "Devlet Duması Geçici Komitesi" aracılığıyla "Kurtuluş Hükümeti"ne güvensizliğini ifade etti. Burjuvazinin bir dizi başka karşı-devrimci örgütü de aynı şeyi yaptı. Hükümet istifa etti, Menşevik ve Sosyal-Devrimci önderler Kadetlerle, ticaret ve sanayi çevreleriyle yeni bir koalisyon hükümeti kurulması üzerine görüşmelerde bulundular. Kadetler, hükümetin ve bakanların Sovyetlerden tam bağımsızlığı koşulunu ileri sürmüşlerdi. Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler bunu kabul ettiler. Sovyetlerden bağımsız, burjuvaziye tamamen bağımlı bu yeni karşı-devrimci burjuva hükümeti 6 Ağustos (24 Temmuz) günü, Kerenski başkanlığında Sosyal-Devrimciler, Menşevikler, Kadetler, "Zensus" burjuvazisi tarafından kuruldu; devrimi "kurtarma" politikasını sürdürdü.

Temmuz olayları devrimin Şubat'tan Ekim'e giden yolunda bir dönüm noktası oldu. Bu dönüm noktasının özü, devrimin barışçıl gelişiminin

bütün olanaklarının esas olarak tükenmiş olmasında yatıyordu. İşçi ve askerlerin Temmuz gösterisi, diyordu Lenin, "Sovyetleri bir gösteri yoluyla iktidarı alma yönünde harekete geçirmek için son girişimdi". Sovyetler ve Geçici Hükümet içindeki Sosyal-Devrimci-Menşevik önderler, karşı-devrimci burjuvaziyle birlikte bu girişimi kurşunlarla ve sonra da iktidarı gerçekten askeri kliğe devretmekle yanıtladı. Daha 23 (10) Temmuz'da, Temmuz gösterisinden 5 gün sonra, o zaman yayınlanmamış olan "Politik Durum" adlı makalede (bkz. Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 27) Lenin şunları yazıyordu: "Karşı-devrim örgütlendi, pekiştirildi ve devlette fiili olarak iktidarı ele geçirdi." "Gerçekten Rusya'da asıl devlet iktidarı şimdi askeri diktatörlüktür" diyordu. Fakat bu artık burjuvaziyle Sovyetler'in ikili iktidarının olmadığı, burjuvazinin karşı-devrimci diktatörlüğü döneminin başladığı, proletaryaya karşı silahlı saldırıya girişildiği anlamına geliyordu. Bu durumda proletarya partisi için, işçi ve askerler (dolayısıyla da köylüler) arasında artan etkisi gözönüne alındığında ve onun işaret ettiği proletarya devriminin yolundan hareketle, sadece şu sonuç çıkabilirdi: Şiddet yoluyla yeni bir devrimi hazırlamak; öte yandan Lenin şunu saptıyordu: "Sovyetler'in ve Tsereteli ile Çernov'un başı çektiği Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin önderleri, partilerini karşı-devrimcilere teslim ederek, kendilerini, partilerini ve Sovyetleri karşı-devrimin maskesine dönüştürerek devrim davasına kesinlikle ihanet etmişlerdir." Böyle bir "maske"ye dönüştürülen Sovyetler, silahlı işçi ve asker kitlelerine dayanan bir güç olmaktan çıktılar. Proletarya partisi, bu Sovyetler devrimci Sovyetler haline gelmedikçe, proleter parti tarafından yönetilmedikçe, iktidarın bu Sovyetlere devredilmesi görüşünü savunamaz, "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı artık burjuva devrimden proletarya devrimine geçişin şiarı olamazdı. Buradan ve esas devlet iktidarının bir askeri diktatörlüğün eline geçmesi gerçeğinden hareketle Lenin, daha 23 (10) Eylül'de aynı makalede şunları yazıyordu: "Artık bu şiar yanlıştır, zira gerçekleşmiş olan bu geçişi ve Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin devrime ihanetini dikkate almamaktadır." "Birinci safhada (yani Temmuz günlerinden önce —*Alm. Red.*) bu şiar —diyordu Stalin yoldaş— Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin Kadetlerle kurdukları blokun parçalanması, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerden oluşan bir Sovyet hükümetinin (çünkü o zamanlar Sovyetler Sosyal-Devrimci ve Menşevikti) kurulması, muhalefet için (yani Bolşevikler için) özgür ajitasyon hakkı ve Bolşeviklerin bu mücadelede Sovyetleri ele geçirerek Sovyet hükümetinin bileşimini devrimin barışçıl gelişimi yoluyla değiştirebilecekleri varsayımıyla Sovyetler içinde par-

tilerin özgür mücadelesi anlamına geliyordu. Bu plan elbette proletarya diktatörlüğü demek değildi, fakat diktatörlüğün güvence altına alınmasının gerekli koşullarının yaratılmasını kuşkusuz kolaylaştırıyordu, çünkü bu plan, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri iktidara getirerek onları karşı-devrimci programlarını hayata geçirmek zorunda bırakacağı için, bu partilerin gerçek niteliklerinin açığa çıkarılması, bu partilerin tecrit edilmesi, kitlelerden kopmasını hızlandıracaktı. Ne var ki Bolşeviklerin Temmuz yenilgisi, Kadetler ve generallerin karşı-devrimine üstünlük sağlayarak ve Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri onların kollarına atarak bu gelişimi kesintiye uğrattı. Bu durum Partiyi "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarını yeni bir devrimci yükseliş döneminde yeniden ortaya atmak için geçici olarak gündemden çıkarmak zorunda bıraktı" (Stalin, Leninizmin Sorunları", s. 143). Temmuz günlerinden sonra ortaya çıkan nesnel durum şu sorunu gündeme getirmişti: "Ya bütün sonuçlarıyla birlikte askeri diktatörlüğün zaferi, ya da işçilerin kesin mücadelesinin zaferi..." (Lenin, agy.). Bu "kesin mücadele"ye, bu "yeni devrim"e Lenin de şimdi Parti'yi, işçi sınıfını ve bundan sonra da öncelikle yoksul köylü kitlesini çağırıyordu. Temmuz günlerinden sonraki bütün makaleleri bunu içermekteydi. "Devrimin barışçıl gelişimi taktik ve şiarından yeni bir şiddet yoluyla devrim taktik ve şiarına bu geçiş ***"Şiarlar Üzerine"*** adlı sözkonusu makalede ve daha sonraki ***"Anayasal Hayaller Üzerine"*** adlı makalede gerçekleştirildi.

Bu makaleler, 8–16 Ağustos (23 Temmuz–3 Ağustos) 1917 arasında Petrograd'da toplanan ve silahlı ayaklanmanın hazırlanmasına, iktidarın devrimci proletarya tarafından silah zoruyla ele geçirilmesine yönelik taktiği belirleyen Bolşevik Parti 6. Kongresi'nde alınan kararlara esas oluşturdu.

Burada sözü edilen General ***Cavaignac,*** 1848 Şubat Devrimi'nden sonra kurulan Fransız Cumhuriyeti Geçici Hükümeti'nin Savaş Bakanı'ydı. Aynı yılın Haziran ayında diktatörlük yetkileriyle donatılmış olarak Paris işçilerinin ayaklanmasını vahşice bastırdı. Lenin "askeri çete", "Cavaignaclar"dan sözederken, Kerenski, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin desteği ve korumasıyla, 16-18 (3-5) Temmuz'da işçi ve asker kitlelerini dağıtan, iktidarı gerçekten kendi ellerinde yoğunlaştıran ve monarşinin yeniden kurulması için karşı-devrimci bir darbe hazırlayan generalleri, Kornilov, Kaledin, Alekseyev ve diğerlerinin önderliğinde oluşturulan karşı-devrimci askeri kliği kastediyor. (s. 176)

[54] Burada kastedilen, Moskova'daki 1905 Aralık Ayaklanmasının ardından, 1906 ilkbaharında Çarlık hükümeti tarafından toplanan ve aynı hükümet tarafından aynı yılın yazında dağıtılan 1. Devlet Duması'dır (bkz. elinizdeki baskının III. cildi, [Seçme Eserler c. 3, —İnter Yayınları]) "Duma'nın Dağıtılması ve Proletaryanın Görevleri" ve buna ilişkin notlar). (s. 185)

[55] "Pravda"nın 10 Temmuz (27 Haziran) 1917 tarihli 92. sayısında, "Suç Bolşeviklerde" başlığı altında, Moskova'da çıkan 30 (17) Haziran tarihli ve 84 sayılı, "Vlasti Naroda" (Halkın Gücü) adlı gazeteden bir haberin yer aldığı "Sosyal-Demokrat"tan bir kopya yayınlandı. Bu haberin içeriği şuydu: "Bildirildiğine göre, Geçici Hükümet, zaman geçirmeksizin, Kurucu Meclis'in ne zaman toplanacağına ilişkin bir karar yayınladı, çünkü Bolşevikler, Geçici Hükümeti, Kurucu Meclis'in toplanmasını kasıtlı olarak geciktirmekle suçlama niyetindelerdi." (s. 187)

[56] "Kurucu Meclis'in Toplanması Ertelendi" başlıklı haberde şöyle denmekteydi: "Geçici Hükümet'in, adaylarla yeni koalisyon hükümetinde bakanlıklarla ilgili görüşmelerinde Kurucu Meclis'in ne zaman toplanacağı sorununa da değinildiği bildirilmektedir. Halkın Özgürlüğü Partisi'nin temsilcileri sıfatıyla bu adaylar, Kurucu Meclis'in 13 Ekim (30 Eylül) tarihinde toplanmasının olanaksız olduğuna kesin bir dille işaret etmişlerdir. Aralarında Pereversev'in de bulunduğu Geçici Hükümet üyeleri, Geçici Hükümet'in Kurucu Meclis'i 30 Eylül'de toplantıya çağırmak zorunda olduğunu, fakat eğer yakın gelecekte Kurucu Meclis'in zamanında toplanmasını güvence altına almanın olanaksız olduğu ortaya çıkarsa ertelenebileceğini açıklamışlardır. Kurucu Meclis'in toplanmasını iki ay erteleme, yani toplantı tarihini 2 Aralık (19 Kasım) olarak saptama yönünde plan yapılmaktadır" ("Volya Naroda", Sayı 67, 29 [16] Temmuz 1917). (s. 187)

[57] Lenin, 1848/49 Alman devrimi sırasında bir Alman anayasası hazırlamak üzere Frankfurt'ta toplanan Alman "Ulusal Meclisi"ni kastediyor. Bu Frankfurt meclisi esas olarak profesörler, yazarlar ve burjuva aydın kesiminin çeşitli temsilcilerinden oluşuyordu. "Frankfurt Laklakhanesi" harekete geçeceğine, boş safsatalarla uğraşıyordu. Lenin'in "Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği" (elinizdeki baskının III.

cildinde yer almıştır [Seçme Eserler c. 3, —İnter Yayınları]) adlı broşürünün üçüncü bölümünde yazdığı gibi, Marx Frankfurt Parlamentosu üyeleriyle alay etmekteydi, "çünkü güzel sözler etmiş, çeşitli demokratik 'kararlar' almış, bir sürü özgürlükler 'planlamış' ama gerçekte iktidarı Kral'ın elinde bırakmışlardı... ve onlar gevezelik ederken, Kral beklememiş, askeri gücünü pekiştirmiş ve gerçek iktidara dayanan karşı-devrim, bütün mükemmel 'kararları'yla birlikte demokratları ezmişti." (s. 188)

[58] Menşeviklerin merkez yayın organı "Raboçaya Gazeta", 2 Ağustos (21 Temmuz) 1917 tarihli 112. sayının "Meclisin Dağıtılması" adlı başlığında, gelecekteki Tüm-Rusya Kurucu Meclisi'ni "Rus Konvansiyonu" olarak adlandırmıştı. Ulusal Konvansiyon (20 Eylül 1792'den 24 Ekim 1795'e kadar), Büyük Fransız Devrimi döneminde, Fransa'nın, sırasına göre üçüncü ve genel oy hakkıyla seçilen ilk Ulusal Meclisi'ydi. Konvansiyon Fransa'yı cumhuriyet olarak ilan etmiş, Kral XVI. Louis'yi ölüme mahkûm etmiş, devrimci Fransa'nın devrimin dış ve iç düşmanlarına karşı savunulmasını örgütlemiş ve 1793'te, gerçek devrimci-demokratlar, yani Jakobenler (Robespierre önderliğinde) iktidara geldikten ve ılımlı burjuva cumhuriyetçilerini, yani Jirondenleri Konvansiyon'dan uzaklaştırdıktan, kısmen de giyotine gönderdikten sonra, Konvansiyon, feodal düzenin tamamen ortadan kaldırılmasını hayata geçiren yeni, demokratik bir anayasa hazırladı, ekmek ve diğer kitle tüketim maddeleri için sabit fiyatlar koydu, bir kızıl terör sistemi kurdu ve ülke içindeki karşı-devrimci isyanları bastırdı. Organlarıyla (sosyal yardım ve sosyal güvenlik komisyonları) birlikte Konvansiyon, küçük-burjuvazinin çıkarlarının temsilcisi olan Jakobenler Partisi tarafından yönetilen, son derece sıkı merkeziyetçi devrimci hükümetin dayanağıydı. Robespierre'in ve dolayısıyla da küçük-burjuva diktatörlüğünün devrilmesinden sonra Ulusal Konvansiyon burjuva gericiliğinin merkezi oldu ve Ekim 1795'te, yeni bir anayasa hazırlandıktan sonra iktidarı, devrimci tehlikeye karşı mücadele etmek için oluşturulan ve büyük bir güce sahip, beş üyeli bir organ olan burjuva Direktuvar'a devretti. (s. 188)

[59] 1848 yılının "sosyal-demokratları" sözüyle Lenin, 1793 Jakobenler örneğine göre kendisini "Dağ" ("Montagnard") olarak adlandıran ve 1848 monarşist Kurucu Meclis çoğunluğu içinde sol muhalefeti oluşturan,

Ledru-Rollin'in önderliğindeki Fransız küçük-burjuva partisini kastediyor. Parti kent küçük-burjuvazisine, köylülüğün bir bölümüne ve proletaryanın bazı kesimlerine dayanıyordu. Bu partinin sınıfsal tahlili ve faaliyetlerinin değerlendirilmesi için bkz. Karl Marx'ın "Louis Bonaparte'ın 18. *Brumaire*'i". Marx bu çalışmasında şöyle yazıyordu: "Hiçbir parti olanaklarını bir demokrat parti kadar abartmaz, hiçbir parti durum üzerine kendisini bu kolaylıkla yanıltmaz... Bir demokrat, iki sınıfın çıkarlarının birbirlerini karşılıklı olarak körleştirdikleri bir ***geçiş sınıfı*** olan küçük-burjuvaziyi temsil ettiği için, kendisinin bir bütün olarak sınıf çelişkilerinin üstünde olduğunu sanır. Demokratlar, karşılarında ayrıcalıklı bir sınıf bulunduğunu, kendilerinin ise ulusun diğer bütün kesimleriyle birlikte ***halkı*** oluşturduklarını kabul ederler. Temsil ettikleri halkın hakları, ilgilendikleri halkın çıkarlarıdır. O nedenle girişecekleri bir mücadelede çeşitli sınıfların çıkarları ve konumlarını gözden geçirme ihtiyacı duymazlar. Kendi araçlarını pek fazla tartma ihtiyacı duymazlar. Halkın bitmez tükenmez kaynaklarıyla ezenlere saldırması için kendilerinin sadece bir işaret vermeleri yetecektir. Eğer uygulamalarında ilgi duydukları şeylerin ilgi çekmediği, güçlerinin güçsüzlük olduğu ortaya çıkarsa, bunun nedeni ya ***bölünmez halkı*** çeşitli düşman kamplara bölen uğursuz sofistlerdir, ya da ordu, demokrasinin katıksız amaçlarını kendilerine ait en iyi şey olarak kavrayamayacak kadar zalimleşmiş ve körleşmiştir, ya da her şey bir ayrıntının hayata geçirilmemesi nedeniyle başarısızlığa uğramış ya da bu kez işi, öngörülemeyecek bir rastlantı boşa çıkarmıştır. Yani bir demokrat her durumda, kazanması gerektiği, kendisi ve partisi eski düşüncelerinden vazgeçeceğine, koşulların kendisine doğru olgunlaşıp gelmek zorunda olduğu yönünde yeni kazandığı inançla, yenilgiye düştüğü gibi masum bir şekilde yenilgiden çıkar" (Marksist Kitaplık baskısı, Berlin, Verlag für Literatur und Politik, s. 54-55). (s. 189)

[60] Marx'ın bu sözleri, 1848 Devrimi'nden sonra III. Napoleon'un monarşist darbesini destekleyen Fransız köylülüğünün çoğunluğunun 19. yüzyıl ortalarındaki şu karakteristiğinden alınmıştır: "Bonaparte hanedanlığı devrimci değil, tutucu köylüleri, toplumsal varlık koşulu olan toprak parçasından sürülmüş köylüyü değil, kendi parçasını pekiştirmek isteyen köylüyü, kentlerde birleşerek eski düzeni kendi gücüyle yıkmak is-

teyen değil, tersine bu eski düzene körü körüne bağlanmış, krallığın, toprağıyla birlikte kendisini kurtarmasını ve kendisine ayrıcalık tanımasını isteyen köylülerin temsilcisidir: köylülüğün aydınlanmasını değil batıl inancını, yargısını değil önyargısını, geleceğini değil geçmişini temsil eder" (Karl Marx, "Louis Bonaperte'ın 18. Brumaire'i", Marksist Kitaplık, Verlag für Literatur und Politik, s. 118). (s. 191)

[61] 16. yüzyıldaki köylü ayaklanmalarına ya da Büyük Alman Köylü Savaşına serflik boyunduruğu ve soyluluğun baskısı neden olmuştu. Köylülerin ana talepleri feodal hizmet yükümlülüklerinin ve toprak sahiplerinin ayrıcalıklarının kaldırılmasıydı. Engels, "Alman Köylü Savaşı" adlı broşürde, "bölgesel ve taşra parçalanmışlığı ve buradan zorunlu olarak kaynaklanan bölge ve taşra darkafalılığının bütün hareketi mahvettiği"ni, "ne yurttaşların, ne köylülerin, ne de pleblerin merkezileşmiş ulusal bir çıkış yaptıkları"nı, "köylülerin, örneğin her bölgede kendi başlarına ajitasyon yaptıkları, komşu isyancı köylülere yardımda bulunmadıkları, o nedenle de, tek tek çarpışmalarda çoğu kez isyancı kitlenin toplamının onda biri kadar bile olmayan ordular tarafından yenilgiye uğratıldığı"nı yazıyordu. Şöyle diyordu Engels devamla: "... Burada 1848-50 devrimiyle benzetme kendiliğinden ortaya çıkıyor. 1848'de de muhalif sınıfların çıkarları birbirleriyle çatışıyordu, bütün sınıflar kendi başlarına hareket ediyorlardı"... "Nihayet köylüler arasında bölgesel darkafalılık 1525'te 1848'de harekete katılan çeşitli sınıflar arasında olduğundan daha büyük olamazdı" ("Alman Köylü Savaşı", s. 126, SSCB Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi). (s. 191)

[62] Moskova'daki Çar tarafından, önemli sorunlar, özellikle savaş ve barış üzerine karar vermek için toplanan prensler, soylular ve zengin tüccarların sürekli temsilcilik meclislerine ***Zemski Sobor*** deniyordu. 16. yüzyılın ortalarından 17. yüzyılın ortalarına kadar kısa aralıklarla toplandılar. 19. yüzyılın ikinci yarısında bu tür bir zümreler meclisinin toplanması sorunu yeniden gündeme geldi. Eski Narodnikler kendilerinin talep ettiği Kurucu Meclis'e Zemski Sobor diyorlardı. Liberaller ise Zemski Sobor'dan "kuşa çevrilmiş" bir parlamentoyu anlıyorlardı.

Devlet Konferansı, Geçici Hükümet ve Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi tarafından 25-28 (12-15) Ağustos'ta Moskova'da toplantıya

çağrıldı; amaç, hükümetin Petrograd proletaryasının Temmuz eylemleriyle sarsılan durumunu sağlamlaştırmaktı. Bu Konferans'a öncelikle burjuva örgütlerinin, generallerin, subayların, aynı zamanda anavatan savunması zemininde duran küçük-burjuva demokrasisinin temsilcileri de çağrılmıştı. Sovyetler adına, Merkez Yürütme Komitesi'nin Menşevik ve Sosyal-Devrimcilerden oluşan bir delegasyonu katıldı. Merkez Yürütme Komitesi delegasyonunun Bolşevik üyeleri Konferans'a sokulmamıştı. Sendikalara ise son derece önemsiz bir temsilcilik tanınmıştı. Bolşevik Parti Merkez Komitesi 18 (5) Ağustos tarihli oturumunda, Bolşeviklerin bu konferansta, kendi fraksiyonunu sadece bir protesto açıklaması yapmak için örgütleme ve başkanlık divanı seçimlerinden hemen sonra Konferans'ı terketme kararı aldı. Aynı zamanda MK, Devlet Konferansı nedeniyle bir bildiri yayınlama ve bu Konferans'a karşı bir kitle gösterisi düzenlemeyi kararlaştırdı. Gazetelerde yayınlanan bu MK bildirisi, Devlet Konferansı'nı, karşı-devrimin "kendi parlamentosunu, kendi merkezini" yaratma, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin desteklediği "işçilere karşı karşı-devrimin komplo örgütü" olarak tanımlıyor ve ileri işçileri, "büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerin kârlarının"... bu "kurtarıcıları"nın karşı-devrimci komplolarına karşı kitle gösterileri düzenlemeye çağırıyordu. Konferans'ta ise, sendikaların, kent belediyelerinin, işçi kooperatiflerinin ve diğer örgütlerin Bolşevik delegeleri adına, MK direktiflerine uygun Bolşevik deklarasyon okundu. Devlet Konferansı oturumları, Kerenski'nin hükümetin ana görevinin savaşı sürdürmek, ordu içinde ve ülkede düzeni kurmak ve sağlam bir hükümet erki örgütlemek olduğunu açıkladığı bir konuşmasıyla açıldı.

"Ben —diyordu Kerenski— Rusya'nın başına gelen büyük felaketten yararlanma çabalarına bir son vereceğim, bana kim tarafından ültimatom verilirse verilsin, herşeyi en yüksek devlet erkine ve bu erkin en yüksek temsilcisi olan kendime tabi kılacağım." Tsereteli'nin sağlam bir hükümet erki talebini destekleyen konuşmasından sonra en fazla ilgiyi, o günlerde Kadetler, ticaret, sanayi ve banka çevreleriyle açıkça kendi diktatörlüğünü hazırlamakta olan ordu başkomutanı General Kornilov'un konuşması çekmişti. "Özgür Rusya eski rejimden miras olarak bir ordu devraldı... Bu ordu savaşma yeteneği yüksek, sağlam ve özveri

sahibi bir orduydu... Bir dizi yasal önlemle... bu ordu çılgın bir kütleye dönüştürüldü." O nedenle cephede "demir disiplin", cephe gerisinde ise "sağlam bir devlet erki" gerekliydi. "Cephede alınan önlemler (Kornilov ölüm cezasının yeniden getirilmesini kastediyor. —*Red.*), cephe gerisinde de uygulanmalıdır... Ülkenin kurtuluşu için gerekli olan rejim sertliği hususunda cepheyle cephe gerisi arasında bir fark olmamalıdır... Cephe gerisinde düzenin, ancak Riga'yı yitirdiğimizde sağlanmasına ve demiryollarında düzenin Moldavya ve Besarabya'nın düşmana teslim edilmesi pahasına kurulmasına izin verilemez." Don Kazakları adına konuşan ve Kornilov'un taleplerini destekleyen General Kaledin şu programı oluşturmuştu: 1) Ordu politika dışında kalmalıdır, 2) Sovyetler ve Ordu Komiteleri kaldırılmalıdır, 3) Asker Hakları Bildirgesi yürürlükten kaldırılmalıdır, 4) Subaylara tam egemenlikleri geri verilmelidir. Kornilov ve Kaledin'in konuşmaları Konferans'ın sağ kesimince alkışlarla karşılandı. "Sol" kesim, "demokrasi", yani Sovyetler'in Menşevik-Sosyal-Devrimci önderleri, il temsilcileri, kooperatif temsilcileri vs. ise, Çaydze tarafından Merkez Komite adına yapılan bilinen uzlaşmacı açıklamayla yetindi.

Konferans, Menşevik-Sosyal-Devrimci blokun karşı-devrimci burjuvaziyle birlikte proletaryaya ve Bolşeviklere karşı aleni bir anlaşmasıydı. Burjuvazinin karşı-devrimci amaçlarını açıkça gösterdiği için, Konferans, kırda sınıf ve partilerin ayrışmasına katkıda bulundu. Büyük-burjuvazi, gerici çiftlik sahipleri ve karşı-devrimci generaller, genel ulusal çıkarlar maskesi altında, ülkenin, burjuvazinin amaçladığı darbeyi onaylayacağı ve monarşiyi yeniden kurma olanağı vereceği umuduyla devrime kesin bir darbe indirmek niyetiyle Konferans düzenlemişlerdi. Bu Konferans'ta karşı-devrimci güçler, kitleler nezdinde artık itibarını yitirmiş olan Kerenski'nin yerine Kornilov'u *kendilerinin* askeri diktatörü ilan etmeyi, devrimi boğmayı, Sovyetleri yoketmeyi, ordu örgütlerini feshetmeyi vs. umuyorlardı. Burjuva-monarşist klik ikiyüzlü bir tavır içindeydi: Konferans'ta Kerenski hükümetiyle anlaşmaya çalışıyor, törenlerde Kerenski'yle el sıkışıyor, fakat gizliden gizliye Geçici Hükümet'le anlaşmaktan çok, Sovyetleri ortadan kaldırmak ve nihayet karşı-devrimci askeri diktatörlüğü kurmak amacıyla girişeceği hareketin (Kornilov olayı) hazırlığını bitirmeyi düşünüyordu. Komplo planı hazır-

lanmış, zamanı kararlaştırılmıştı, Kornilov ise kendisine bağlı birlikleri Petrograd ve Moskova'ya karşı toplama girişimlerinde bulunuyordu. Eğer Konferans sırasında burjuvazi tarafından sabırsızlıkla beklenen darbe olmadıysa bunun nedeni, proletaryanın nöbette oluşu, yaklaşmakta olan tehlikeyi görüp güçlerini seferber etmesidir. Bu hususta karşı-devrimci birliklerin Petrograd ve Moskova'ya nakledilmesine izin vermeyen demiryolcular özellikle önemli bir rol oynamışlardır.

Moskova proletaryası Devlet Konferansı'nı bir ***protesto greviyle*** yanıtladı. 41 sendika büyük bir çoğunlukla Bolşeviklerin ilan ettiği genel greve katılma kararı aldı ve 400.000 Moskovalı proleter, Devlet Konferansı'na karşı bir günlük bir protesto grevi uyguladı. Grev bütün Rusya'da büyük bir yankı buldu. Proletarya bu grevle Devlet Konferansı üzerine ne düşündüğünü ortaya koyuyor, bu Konferansı monarşist burjuvazinin bir komplo hazırlığı olarak değerlendirdiğini ve bu kompIoya karşı tavrını gözler önüne seriyordu. Karşı-devrimci generaller açık eyleme geçmek için bekleme kararı aldılar ve devrime uygun bir anda kesin bir darbe indirmek için güçlerini hazırlamaya başladılar. Kornilov komplosu iptal edilmemiş, sadece on gün ertelenmişti. (s. 197)

[63] ***"Devrimin Dersleri"*** makalesi 1917 yılının Ağustos başlarında (Temmuz sonlarında) kaleme alındı ve 12-13 Eylül (30-31 Ağustos) tarihlerinde, Kerenski hükümeti tarafından yasaklanan "Pravda"nın yerine çıkan Bolşevik gazete "Raboçi"de yayınlandı; ayrıca 19 (6) Eylül'de broşür olarak çıktı. Makale geniş işçi-köylü kitleleri için yazılmıştı ve olağanüstü basit, son derece açık, her işçi, her köylünün anlayabileceği tarzda, burjuvazinin küçük-burjuva sosyalist partilerce desteklenen karşı-devrimci saldırısının Temmuz dönemine kadar devrimin ilk beş ayının bilançosunu çıkarıyordu. Lenin bu makalede devrimin aşamalarını adım adım izler, bu aşamaların her birinden dersler çıkarır ve "Şiarlar Üzerine" ve "Anayasal Hayaller Üzerine" adlı makalelerinde vardığı sonuçlarla tam bir uyum içinde emekçi kitlelere, öncelikle de yoksul köylülüğe, "devrimci işçilerin safına kararlı biçimde geçme", yani iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesini destekleme çağrısı yapar. (s. 199)

[64] ***Kronstadt*** 1917 yılında devrimin en önemli merkezlerinden biriydi. Baltık Donanması denizcileri, Kronstadt Garnizonu ve fabrika işçileri daha ilkbahar aylarında son derece devrimci bir ruh hali içinde bulunu-

yorlardı ve Sovyetlerinin etrafında sıkıca örgütlenmişlerdi. Bolşevik örgütlenmenin burada kitleler üzerinde büyük bir etkisi vardı. Kronstadt'ta Geçici Hükümet arasında sık sık anlaşmazlıklar çıkıyordu. Burada sözü edilen, Mayıs 1917 çatışmasıyla ilgili olarak Kronstadt'ın "sakinleştirilmesi" için Tsereteli'nin gönderilmesidir. (Daha fazla bilgi için bkz. Not 32.) (s. 207)

[65] Lenin'in ***"RSDİP Merkez Komitesi'ne"*** mektubu Kornilov olayıyla bağlantılı olarak 12 Eylül'de (30 Ağustos), Lenin'in Kerenski Hükümeti'nin baskısı nedeniyle o dönemde illegal olarak kaldığı Helsingfors'tan yazılmıştır. Temmuz günlerinden itibaren Kerenski'nin Geçici Hükümeti, büyük burjuvazi, toprak sahipleri, Sosyal-Devrimciler, Menşevikler, generaller ve subaylar karşı-devrimci bir birleşik cephe içinde devrimci proletarya ve onun öncüsü Bolşeviklere karşı harekete geçtiler. Ne var ki bu blok içinde burjuvazi, dolaylı olarak, elleri her zaman titreyen küçük-burjuvalar (Kerenski ve ortakları) aracılığıyla değil, kararlı karşı-devrimcilerin güçlü elleri aracılığıyla uygulamak istediği iktidarını paylaşmamak için mücadele ediyordu. Burjuvazi bu güçlü adamları, Ağustos'ta yapılan Devlet Konferansı'nın (bkz. Not 62) tam bir açıklıkla gösterdiği gibi, Kornilov ve ortakları (Kaledin, Alekseyev ve diğer generaller) şahsında buldu. Menşevik-Sosyal-Devrimci blok, sadece işçiler üzerindeki değil, köylüler üzerindeki etkisini de yitirdikçe, proletaryanın tam önderliği Bolşeviklerin eline geçtikçe ve yeni devrimci kriz hızla olgunlaştıkça, burjuvazi için gerçek burjuva diktatörlüğünün Sosyal-Devrimci ve Menşeviklerce maskelenmesi daha da fazla gerekli olacaktır. Proletarya devrimini kesin darbelerle öncelemek için daha fazla beklenemezdi. Tam da bu nedenle, Sosyal-Devrimci-Menşevik blokla yeni yapılan biçimsel anlaşma Kornilov komplosunu engelleyememişti. Bu komplo, daha önce Not 62'de belirtildiği gibi, burjuva partisi Kadetler'in, Moskova'nın ticaret, sanayi ve banka çevrelerinin tam rızasıyla Kornilov tarafından hazırlandı. Kompoya doğrudan değilse bile dolaylı olarak Kerenski de katıldı. 8 Eylül (26 Ağustos) günü Kornilov, Petrograd'da güvenilir birlikler gibi bir dayanağa ihtiyaç duyan Geçici Hükümet'le daha önce yapılan gizli bir anlaşma gereğince bir kolorduyu, Kazak birliklerini ve "Vahşi Tümen"i cepheden başkente sevketti. Aynı zamanda Kerenski'ye, yeni bir hükümetin kurulması ve

Kornilov'un diktatörlüğünün ilan edilmesi anlamına gelen bir dizi talepte bulundu. Gerçekte Temmuz Günlerinde iktidarı karşı-devrimci kliğin ellerine çoktan veren Kerenski Hükümeti, bu talepleri yerine getirme hususunda karar verememişti. Kritik anlarda küçük-burjuvalar için nitelik belirleyici olan çeşitli yalpalamalardan sonra Kerenski, kitlelerin baskısı sonucunda, Kornilov'u vatan haini ilan etmek zorunda kaldı. Fakat Kornilov'a karşı mücadelenin başında hükümet, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler yoktu. Bu mücadelede, bu dönemde Petrograd, Moskova ve bir dizi başka İşçi ve Asker Sovyetlerinde artık güçlü bir fraksiyona sahip olan Bolşevik Parti belirleyici bir rol oynuyordu. Petrograd'da işçi semtlerinde Bolşevikler yeniden Kızıl Muhafız kıtaları örgütlediler. İşçi ve asker kitlelerini birleştirdiler, Sovyetler'i alarma geçirdiler ve hatta Kerenski Hükümetini Kornilov'a karşı savaşmaya zorladılar. Kornilov'un kolordularına karşı Sovyetler ajitatörler gönderdiler ve karşılarına devrimci birlikleri çıkardılar. Kornilov birlikleri daha Petrograd'a gelmeden önce, devrimci ajitasyonun etkisi altında dağılmıştı ve karşı-devrimci bir darbe için elverişli olmadıkları görüldü. Petrograd'a gönderilen kolorduların komutanı Krimov, kendisini vurdu. Kornilov ve bazı generaller Geçici Hükümet tarafından tutuklandı. Fakat bu tutuklama bir ölçüde göstermelikti. Kornilov'un generalleri ve kendisini bekleyen Kazak birliğiyle birlikte hapisten kaçışı bunu kanıtlıyordu; Geçici Hükümet'in yardımı olmaksızın bu olanaksızdı.

Kornilov darbesi devrimde bir dönüm noktası oldu. Kitlelere, burjuvazinin karşı-devrimci rolünü olağanüstü bir açıklıkta, son derece tam ve şiddetle göstermiş, Sosyal-Devrimci-Menşevik blokun izlediği politikanın bütün uğursuz sonuçlarını, Kornilov komplosunu kanatları altında geliştiren Kerenski hükümetinin gerçek niteliğini gözler önüne sermişti. Kornilov olayı, bütün ülkede proletaryanın, aynı zamanda öncelikle yoksul köylü kitlesi olmak üzere köylülüğün de hızla radikalleşmesi, kendilerinin tek önderi ve yöneticisinin Bolşevik Parti olduğunu görmeleri sonucunu doğurmuştu. Kornilov serüveni, Fabrika Sovyetlerinde, sendika örgütlerinde, Sovyetlerde ve orduda Bolşeviklerin etkisinin büyük ölçüde artmasıyla sonuçlandı. Bolşevikler nihayet Eylül'de Moskova ve Petrograd Sovyetlerini ele geçirdiler. Sınıf çelişkilerinin şiddetlenmesi, proletarya ve köylülüğün çabaları ve hedefleriyle, burjuvazinin

ve Geçici Hükümet'in çabaları ve hedefleri arasındaki şiddetli çelişki kitlelerin gözünde giderek daha açıklık kazanıyordu. Lenin'in şu sözlerle tanımladığı bir durum yaratılmıştı: "Rusya'nın işçi ve köylüleri için, toprak sahipleri, burjuvazi, Kadet Partisi ve bu partiye sempati duyan general ve subaylara karşı kararlı mücadele ve zaferden başka bir çıkış yoktur." (Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 173: "Mevcut Politik Durum Üzerine Bir Karar Taslağı"). Kornilov olayı bizzat işçi kitlelerinin gözünde iktidarın zor yoluyla ele geçirilmesi, derhal silahlı ayaklanmanın hazırlanması zorunluluğunu gündeme getirmişti. Bu andan itibaren Lenin'in neredeyse bütün mektup ve makaleleri bu önemli ve belirleyici soruna ayrılmıştır.

Lenin'in 12 Eylül (30 Ağustos) tarihli mektubu, Kornilov darbesine karşı mücadele günlerinde Parti'nin Kerenski Hükümeti'ne karşı taktiğine ayrılmıştır. Lenin Parti'yi, Kerenski'nin ***desteklenmesine*** karşı uyarıyor: Kornilov'a karşı mücadele edilmeli, fakat Kerenski desteklenmemelidir, Kornilov'a karşı mücadele "bizi iktidara getirebilecek" biçimde sürdürülmelidir — görev budur. Kornilov ayaklanmasıyla meydana gelen durumun Lenin tarafından değerlendirilmesi, öz olarak, Lenin'le sürekli irtibat halinde olan MK çizgisiyle örtüşüyordu. Bu mektup gizliydi ve MK üyeleri dışında sadece az sayıda Parti üyesi tarafından biliniyordu. (s. 213)

[66] 12 Mart (27 Şubat) 1917'de II. Nikola'nın ukasıyla (emriyle —ÇN) dağıtılan ***Dördüncü Devlet Duması,*** emre itaat etmeyi reddetmiş ve kendi arasından Devlet Duması Geçici Komitesi'ni saptamıştı. Geçici Hükümet Devlet Duması'nı resmen dağıtmadı; Duma, "Devlet Duması Üyeleri Konferansı" adı altında varlığını sürdürdü ve Geçici Hükümet'in politikası üzerinde büyük etkide bulundu. Kadet Partisi Devlet Duması'na ciddi umutlar bağlamıştı, bunu uygun bir fırsatta, toplanma tarihi kasıtlı olarak ertelenmiş Kurucu Meclis'in karşısına konabilecek bir dayanak olarak değerlendiriyordu. Çarlık yıkılmış olmasına rağmen, yıkılan Çarlığın varlıklılara seçim hakkı temelinde seçilmiş büyük burjuvazi ve toprak sahiplerinin bir organı eskisi gibi varlığını sürdürmekteydi. Ancak Kornilov ayaklanmasından sonra Kerenski hükümeti Devlet Duması'nı dağıtma kararı aldı. (s. 214)

[67] V. M-n ve Vol-i, o zamanlar, hükümet tarafından yasaklanan "Pravda"nın yerine Stalin'in yönetimi altında çıkan Bolşevik Parti merkez yayın organı "Raboçi"nin en yakın çalışanları V. P. Milyutin ve V. Volodarski'nin simgeleriydi. Lenin'in burada söz ettiği "Raboçi"nin 1–6 sayılarında bu iki yoldaşın bir dizi makalesi yayınlanmıştı. Volodarski'nin, "Raboçi"nin 2. sayısında "Yazı Kuruluna Mektup"u yayınlandı; bu mektupta Volodarski, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nde yaptığı konuşmalardan birinin "Novaya Jizn" ve diğer gazeteler tarafından yanlış aktarıldığını saptamaktadır; Lenin, "Novaya Jizn" tarafından aktarılan bu konuşma nedeniyle Volodarski'yi anavatan savunmasına kaymakla suçlamıştı (bkz. Lenin'in MK'ya yazdığı mektubun girişi). (s. 215)

[68] 19 (6) Eylül tarihli "Raboçi Put"da (hükümet tarafından yasaklanan "Raboçi"nin yerine çıkmıştı) yayınlanan ***"Uzlaşmalar Üzerine"*** makalesini Lenin, Kornilov ayaklanması bastırıldıktan kısa süre sonra kaleme aldı. Kitlelerin Kornilov'a karşı gösterdikleri birleşik ve kararlı direniş, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin, karşı-devrimci burjuvaziyle aralarına sınır çekme anlamında geçici bir yalpalama göstermelerine neden olmuştu. Petrograd Sovyeti 13 Eylül'de (31 Ağustos), Sovyetler'e sorumlu olan bir hükümet lehinde bir kararı oy çokluğuyla kabul etti. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi'nin Köylü Temsilcileri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi'yle ortak toplantısında, "devrimci demokrasinin programını gerçekleştirebilecek, karşı-devrime ve dış düşmanlara karşı gerçek bir mücadele yürütebilecek" "güçlü bir hükümet erkinin oluşturulması" zorunluluğundan sözedilen bir kararı ezici çoğunlukla kabul etti. "Demokrasinin yarattığı ve demokrasinin organlarına dayanan böyle bir hükümet erki —deniyordu kararda— karşı-devrimci unsurlarla her türlü uzlaşmadan uzak olmalıdır". Menşeviklerin Moskova Parti Komitesi ve bir dizi başka Menşevik ve Sosyal-Devrimci örgütler benzer kararlar aldılar. Bakanlardan Çernov (Sosyal-Devrimci) ve Pyeşehonov (Halkçı-sosyalist, Kadetlere yakın) Geçici Hükümet'ten istifa ettiler ve bahane olarak da Geçici Hükümet'in Çernov'un tarım yasası tasarısını uygulamadığı ve toprak sahiplerinin çıkarına tahıl fiyatlarını ikiye katladığını ileri sürdüler. Bir yanda bu yalpalamalar, öte yanda Sovyetler'in hızla Bolşeviklerin eline geç-

mesi, kısa süre içinde, Lenin'in söylediği gibi, "Temmuz Günlerinin öne çıkardığı 'Tüm İktidar Sovyetlere!' ve 'Sovyetlere Sorumlu Bir Sosyal-Devrimci-Menşevik Hükümet' şiarlarına geri dönülebilecek" bir durum yaratmıştı. Lenin, "birkaç gün ya da bir iki hafta için" burjuvazinin olmadığı böyle bir yeni hükümet kurulabileceğini düşünüyordu. Bu, Bolşeviklerin Sosyal-Devrimci-Menşevik blokla uzlaşması olacaktı ve bu uzlaşma yoluyla, aynı Temmuz Günleri öncesinde Sovyetler içindeki mücadele temelinde iktidarın Sosyal-Devrimci-Menşevik Sovyetler tarafından ele geçirilmesinin olanaklı olduğu gibi, elbette şimdi Temmuz Günlerinde olabileceğinden çok daha büyük bir hızla "proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü"ne ulaşabilecekti.

Ne var ki, bu Leninci düşünce hayata geçirilmedi. Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin karşı-devrimci burjuvaziyle bağları koparma yönündeki yalpalaması çok kısa sürdü ve kapitalistlerle işbirliğinden vazgeçilmesine yol açmadı. Lenin bir kez daha —ve artık son kez— kısa bir an için "devrimin barışçıl gelişimi" olanağını düşünmüştü; bu düşünce "Uzlaşma Üzerine" adlı makalenin yazılmasından yaklaşık üç hafta sonra "Devrimin Görevleri" adlı makalede ifade edildi (bkz. elinizdeki ciltte yer alan makalenin son bölümü). (s. 216)

[69] Lenin, Engels'in 1870 yılında yazdığı ve daha sonra yine Engels tarafından 70'li yıllarda yazılan başka makalelerle birlikte bir broşürde yeniden yayınlanan "Blanquist Komün Mültecilerinin Programı" adlı makaleyi kastediyor (Friedrich Engels, "'Halk Devleti'nden Enternasyonalist Yazılar", Berlin), 1873'te 1. Enternasyonal'den ayrılan ve "Komünarlara" bir manifestoyla seslenen "Devrimci Komün" adlı ayrı bir grup kuran Blanquistlerin taktik ve programlarını eleştirmektedir. Blanquistlerin her türlü uzlaşmayı reddetmelerine ilişkin Engels şunları yazar: "Alman komünistleri, kendilerinin değil, tarihsel gelişimin yarattığı bütün ara duraklar ve uzlaşmalar arasından nihai hedefi son derece açık görebildikleri ve bu hedefi izledikleri için komünistlerdir. Bu nihai hedef, sınıfları ortadan kaldırmak, toprakta ve üretim araçlarında özel mülkiyetin olmadığı bir toplum yaratmaktır. Otuzüçler ise, kendilerinin ana durakları ve uzlaşmaları atlama istekleri olduğunda sorunun çözüleceğini, ve kesin olduğu üzere bu günler 'başladığında' ve kendileri iktidara geldiğinde hemen ertesi günü 'komünizmin uygulanacağı'nı sandıkları için komünistlerdir. Eğer bu derhal olanaklı değilse, onlar da ko-

münist değildir. Sabırsızlığı teorik olarak ikna edici bir neden olarak ileri sürmek çocukça bir saflıktır!" (sözü edilen broşür, s. 45.) (s. 216)

[70] Sözkonusu olan, proletarya tarafından 18 Mart 1871'de ilan edilen ve aynı yılın 28 Mayıs'ında düşen Paris Komünü'dür. Marx ve Engels, Paris Komünü'nü proletarya diktatörlüğünü kurmanın ilk girişimi olarak değerlendirirler. Ne yazık ki Fransa proletaryası o zamanlar yeterince örgütlü değildi, kendi siyasi partisi yoktu, Paris işçileri, çeşitli eğilimlerden insanların önderliğine güveniyordu. Paris proletaryası köylülükle gerekli bağları da kurmamıştı. Komün için, kendisini yeterli devrimci kararlılıkla donatmamış olması, örneğin düşmanlarının servet ve paralarının korunduğu Fransa Bankası'na el koymaması, özellikle yıkıcı olmuştu; Versay'a kaçan burjuvaziye karşı savaşta da Komün kararsızdı ve burjuvazi Versay'ı savunmak ve Komün'ü yenilgiye uğratmak amacıyla henüz güçlerini toplamadan Versay'ı ezmek için uygun anı kaçırdı. Thiers başkanlığında, Versay'da bulunan burjuva hükümeti, devrimci Paris'e karşı savaş açan bir ordu örgütleyebilmiş ve hâlâ düşmanı olan Alman ordusunun yardımıyla Komün'ün hesabını kanlı biçimde görmüştü. Komünarların son barikatları 28 Mayıs 1871'de düştü. Paris Komünü deneyinden Rus proletaryası ve onun devrimci partisi Bolşevikler yararlandılar. (s. 220)

[71] Lenin'in MK'ya ***"Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir"*** başlıklı mektubu ve keza onu izleyen ***"Marksizm ve Ayaklanma"*** ve ***"Kriz Olgunlaşmıştır"*** adlı mektup ya da makaleleri olağanüstü bir ısrarla aynı şeyi tekrar ederler: Zaman geçirmeksizin, derhal, uygun anı kaçırmadan silahlı ayaklanmayı örgütlemeye girişme zorunluluğu. Lenin'in silahlı ayaklanma hazırlığı hususunda inatçı ısrarı devrimle karşı-devrimin, Lenin'in bu mektup ve makalelerinde ifade ettiği güçler ilişkisinden ve Kamenev'le Zinovyev'in kendilerini destekleyen bazı kişilerle (örneğin Rikov) birlikte Kamenev'in Nisan'daki tavrını (bkz. Not 28) kabul eden MK'nın içindeki durumdan kaynaklanmaktadır. Bu tavır şudur: Devrimi, artık aştığı burjuva-demokratik aşamada tutmak, proleter devrime dönüşmesine izin vermemek. Bu çaba, Geçici Hükümet'in topladığı sözde ***"Demokratik Konferans"la*** başladı. Bolşeviklerin etkisinin sadece proletarya içinde değil, orduda ve kırda muazzam ölçüde büyümesi, aralarında Moskova ve Petrograd Sovyetlerinin de bulunduğu bir dizi

İşçi ve Asker Sovyetlerinin Bolşevikler tarafından ele geçirilmesi, Sosyal-Devrimci-Menşevik Blok saflarında ve Geçici Hükümet'te büyük bir şaşkınlık yarattı. Ayaklarının altından zemin kaymış, kitlelerin her türlü desteğini yitirmişlerdi. Durumlarını kurtarma gayreti içinde, aynı Ağustos'ta (Devlet Konferansı'nda bkz. Not 62) olduğu gibi "ülkenin bütün canlı güçlerini", yani Kulaklarla bunların ardındaki küçük-burjuva kesimler de dahil kır ve kent burjuvazisini devrimci kitlelere karşı birleştirme çaresine başvurdular. Bu birleşme ve böyle bir birleşmeye sırtını dayayacak bir devlet erki oluşturulması amacına, Demokratik Konferans'ın toplanması da hizmet etmekteydi. Bunun için emekçilerin oylarını tahrif etmek, onların oylarını Kulakların, Menşevik-Sosyal-Devrimci kooperatifçilerin ve Kornilov'a sempati duyan burjuva aydınlarının oylarıyla değiştirmek gerekiyordu. O nedenle bu Konferans'ta kent yönetimlerine, taşra ve kır yönetimlerine ve kooperatiflere güçlü temsil hakkı tanınırken, Sovyetlerin, ordu örgütlerinin, sendika ve Fabrika Sovyetlerinin temsilcilikleri sınırlandırılmıştı.

Demokratik Konferans, 27 (14) Eylül'den 5 Ekim'e (22 Eylül) kadar Petrograd'da yapıldı. Çok çeşitli eğilimlerin katıldığı toplantı uzun yalpalamalar ve tekrar tekrar yapılan oylamalardan sonra koalisyon hükümeti kurulmasını kararlaştırdı; fakat bu koalisyon hükümetine Kadetler katılmayacaktı. Ne var ki tamamen biçimsel bu sınırlama bile Geçici Hükümet ve destekçileri Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler tarafından dikkate alınmadı. Demokratik Konferans'tan sonra Kerenski, Moskova'lı sanayicilerin ve Kadet Partisi'nin önde gelen üyelerinin katıldığı bir hükümet kurdu; Kadetlerin partilerini temsilen değil, kişi olarak hükümete katıldıklarını söylüyordu. Demokratik Konferans içinden ***"Cumhuriyet Geçici Konseyi"ni*** (***"Ön Parlamento"yu***) oluşturdu. Bu organa varlıklı burjuvazinin temsilcileri de katıldılar. Bu organ, sürekli ertelenen Kurucu Meclis toplanasıya kadar, her zaman uzlaşmaya hazır bir temsil organı olacaktı.

Demokratik Konferans'ın Bolşevik fraksiyonu 1 Ekim (18 Eylül) tarihli oturumunda okunan ayrıntılı bir politik deklarasyon hazırladı. Esas içeriğini, devrimin altı ayı süresince iktidarda olan katıksız burjuva ve karşı-derimci hükümetlerin politikasının acımasız eleştirisi, devrimin bütün aşamalarında Sosyal-Devrimci-Menşevik blokun ihanetinin açığa çıka-

rılması ve koalisyon hükümetinin, "şiddet hükümeti ve alt kesimlerin üst kesimlerce ezilmesi hükümeti" olarak tanımlanması oluşturuyordu. Deklarasyonda sadece "doğrudan doğruya proletarya ve yoksul köylülere dayanan" bir hükümet erkinin, ülkeyi içine düşürdüğü felaketten kurtarabileceği söylenmekteydi. "Yalpalamalardan bıktık! Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerin şimdiye kadar izledikleri belirsizlik politikasından bıktık. Ayak sürümelerden bıktık! Laftan bıktık, karar saati gelmiştir" — deniyordu deklarasyonda. Daha sonra yeni devrimci hükümet erkinin görevlerinin toprakta özel mülkiyetin kaldırılması, üretim ve bölüşüm üzerinde işçi denetiminin kurulması, bütün savaşan ülke halklarına genel demokratik bir barışın derhal önerilmesi, gizli anlaşmaların geçersiz sayılması, Rusya'da yaşayan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının güvence altına alınması, cephede ölüm cezasının kaldırılması, işçi sınıfı ve örgütlerine karşı bütün baskıların durdurulması, işçilerin silahlandırılması ve bir Kızıl Muhafız kıtasının örgütlenmesi, sekiz saatlik işgünü vs. (Deklarasyonun tam metni için bkz. Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 603.)

MK talimatlarına göre hazırlanmış ve Demokratik Konferans'ta okunmuş olan bu deklarasyon son derece açık ve tam olmasına rağmen, Lenin'in "Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidirler" ve "Marksizm ve Ayaklanma" başlıklı mektuplarında ifade edilen ve MK toplantılarında Stalin tarafından büyük bir kararlılıkla savunulan Lenin'in tutumu, MK'nın bazı sallantılı üyelerinde destek bulan Kamenev, Zinovyev ve Rikov'un tutumuyla çatışıyordu. Silahlı ayaklanmanın örgütlenmesi ve dolayısıyla Demokratik Konferans'a katılımın reddedilmesi çağrısı yapan Lenin'in bu mektupları MK'nın 28 (15) Eylül toplantısında ele alındı. Toplantı tutanaklarında şöyle denmektedir: "Gündem: Lenin'in mektupları. En yakın zamanda taktik sorunların tartışılacağı bir MK toplantısı yapma kararı alındı. Stalin yoldaş, mektupların en önemli örgütlere gönderilmesi ve bu örgütlerden düşünce belirtmelerinin istenmesini önerdi. Bu öneriyi bir sonraki MK toplantısında görüşme kararı alındı. Mektupların sadece bir nüsha olarak muhafaza edilip edilmemesi oylandı. Tek nüsha olarak muhafaza edilmesi konusunda 6 kişi lehte, 4 kişi aleyhte oy verdi, 6 kişi ise çekimser kaldı. Kamenev yoldaş şu kararın kabul edilmesini önerdi: 'MK, Lenin'in mektuplarını görüştükten sonra,

bu mektuplarda içerili pratik önerileri reddeder. MK bütün örgütleri, sadece MK çağrılarına uymaya çağırır ve bir kez daha, şu an bütün sokak eylemlerini uygun bulmadığını yineler. Aynı zamanda MK, Lenin yoldaştan mektuplarında ortaya atılan mevcut durum ve Parti politikasının değerlendirilmesi sorununu ayrı bir broşürde tartışmasını talep eder.' Karar reddedildi. Sonuç olarak şu karara varıldı: 'Ordu örgütlerinde ve Petrograd Komitesi'nde çalışan MK üyeleri, garnizon ve fabrikalarda her türlü eylemi engellemek için önlemler almakla görevlendirilecektir'".

İlk kez bu oturumda silahlı ayaklanma sorununda MK içindeki görüş ayrılığı son derece şiddetli biçimde kendini gösterdi. Bu görüş ayrılıkları Ekim sonunda bir yanda Kamenev'le Zinovyev, öte yanda Lenin'le MK çoğunluğu arasında açık bir kopuşa ve bundan hemen sonra Zinovyev'le Kamenev'in Parti ve Sovyet görevlerini terketmelerine yol açtı. Bu konuya ilişkin bkz. Lenin'in elinizdeki ciltte yer alan şu açıklamaları: "Yoldaşlara Mektup", "Bolşevik Parti Üyelerine Mektup", "RSDİP Merkez Komitesi'nden. Kamenev, Zinovyev, Ryazanov ve Larin Yoldaşa", ve "RSDİP Merkez Komitesi'nden. Tüm Parti Üyelerine ve Rusya'nın Bütün Emekçi Halklarına", ve elinizdeki ciltte Not 96, 97 ve 136.

Petrograd ve Moskova İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri için yapılan ***yeni seçimlerde,*** Bolşevikler Eylül'de her iki Sovyet'te de üstünlük sağladılar. 13 Eylül'de (31 Ağustos) Petrograd'da ve 18 (5) Eylül'de Moskova İşçi Sovyeti'nde Bolşevik kararlar kabul edildi ve Petrograd İşçi Sovyeti'nde Troçki (o zamanlar Bolşevik Parti üyesiydi), Moskova Sovyeti'nde Bolşevik Nogin başkan seçildiler.

8-11 Temmuz (25-28 Haziran) tarihleri arasında yapılan Moskova Belediye Duması seçimlerinde —resmi verilere göre— Kadetler 109.000 oy, 34 sandalye, Halkçı-sosyalistler 8000 oy ve 3 sandalye, Sosyal-Devrimciler 375.000 oy ve 116 sandalye, Menşevikler ve Enternasyonalistler 76.000 oy ve 24 sandalye, Bolşevikler 75.000 oy ve 23 sandalye ve "Birlik" grubu (Plehanov yanlıları) 1500 oy ve 0 sandalye kazanmışlardı; Moskova Kent Duması'nda toplam 200 sandalye vardı. 7–9 Ekim (24–26 Eylül) 1917 tarihleri arasında yapılan Moskova Bölge Duması

seçimlerinde Bolşevikler kentte kullanılan bütün oyların yaklaşık yüzde 52'sini aldılar. Moskova Belediyesi'nin verilerine göre 350 Bolşevik, 184 Kadet, 104 Sosyal-Devrimci, 31 Menşevik ve birçok partisiz seçilmişti. Moskova Garnizonu askerlerinin neredeyse tümü Bolşeviklerin listelerine oy vermişlerdi. Kent çevresindeki bütün Bölge Dumalarında ve bunların seçtiği bölge resmi dairelerinde Bolşevikler üstün bir konum kazandılar. (s. 223, 226)

[72] 1917 yaz sonlarında, Alman birlikleri Batı Cephesi'nde bazı başarılar elde etmiş ve Alman denizaltıları İngiliz adalarını başarıyla abluka altına almışlardı; böylece İngiltere ile Almanya arasında, Rusya'nın zararına ayrı bir barış yapılmasının koşulları yaratılmış oluyordu. Diplomatlar, bir anlaşma için sondajlara başlamışlardı. Amerika Birleşik Devletleri'nin savaşa girmesi ve Fransa'ya sevkedilen Amerikan taburları güçler dengesini değiştirdi ve 1918'de Antant'ın zafer kazanmasına yol açtı. (s. 224)

[73] Ayaklanmanın bir sanat olarak tanımlanması, "Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim" adlı kitapta yer almaktadır; bu kitap, uzun süre sanıldığı gibi Marx tarafından değil, Engels tarafından yazılmıştır. Marx kitabın son redaksiyonuna katılmıştı. Lenin ilgili alıntıyı "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" adlı makalenin sonsözünde (elinizdeki cilt) tam olarak sunmaktadır. (s. 226)

[74] Kastedilen, Demokratik Konferans'ın toplandığı Aleksander Tiyatrosu ve Çarlık zamanında devrimciler için hapishane olarak kullanılan Peter-Paul-Kalesi'dir. (s. 231)

[74a] Subay Dubasov, Petrograd Sovyeti'nin 5 Ekim (22 Eylül) 1917 tarihli toplantısında yapılan Demokratik Konferans üzerine rapora ilişkin tartışmada söz aldı. "Raboçi Put"un ("İşçinin Yolu") 6 Ekim (23 Eylül) tarihli 18. sayısında bu konuşma şu biçimde aktarılmıştır: "Cepheden gelen Dubasov yoldaş konuşmasında, bugün askerlerin istediklerinin ne toprak ne de özgürlük olduğunu, onların sadece savaşın sona ermesini istediklerini belirtiyor. Burada ne söylenirse söylensin, askerler artık savaşmayacaklardır." Bu açıklama, diye ekliyor gazete, toplantı üzerinde güçlü bir etki yarattı. (s. 236)

[75] "Sovyetler Kongresi'ni ***beklemekten yana,*** iktidarın derhal ele geçirilmesine ***karşı,*** derhal ayaklanmaya ***karşı*** olan... bu görüş veya akım" sözleriyle Lenin, bir yandan ayaklanmanın mutlaka Sovyetler Kongresi'yle birleştirilmesi düşüncesini (bkz. Not 130) savunan Troçki ve öte yandan, ayaklanmaya karşı olan, "parlamenter" gelişim yollarını tercih eden, Bolşevik Parti'ye gelecekteki Kurucu Meclis'te en uç sol muhalefet rolünü vermek isteyen, o nedenle de ayaklanma sorununun karara bağlanmasını geciktirme çabası içinde olan yandaşlarıyla birlikte Kamenev'le Zinovyev'i kastediyor. Bu akım Ön Parlamento'nun boykot edilmesine muhalefet ediyordu. Merkez Komite'nin 23 (10) ve 29 (16 Ekim) tarihli belirleyici toplantılarında Kamenev ve Zinovyev açıkça ayaklanmaya karşı tavır aldılar. (s. 238)

[76] Lenin'i MK'dan istifa ettiğini açıklamak zorunda bırakan nedenler, MK tutanaklarına göre şunlardı: Lenin, Eylül ortalarında MK'nın önüne silahlı ayaklanmanın derhal hazırlanması sorununu koyduğunda MK çoğunluğu birkaç hafta süresince bu görüşü benimsememiş, buna karşılık bu dönemde Demokratik Konferans'a ve Önparlamento'ya katılma kararı almıştı. Bu kararı almadan önce MK Eylül ortalarında Petrograd Sovyeti'nin başkanlığının bileşimi sorununda, "başkanlığın orantılı olarak paylaşıldığı bir koalisyon biçiminde oluşturulması" kararı almıştı. Bu karar, Petrograd Sovyeti'nde artık Bolşeviklerin üstünlük sağladıkları bir zamanda (Ağustos sonlarına doğru) alındı. Bazı MK üyeleri (örneğin Zinovyev), MK'nın Sosyalist Birlik Cephesi'ni korumak istediği için bir koalisyon başkanlığı kurmayı kararlaştırdığını ve böylece hükümeti de bu biçimde kurmanın olanaklı olduğunu gösterdiğini söyleyerek gerekçelendiriyorlardı: Bu hükümet, burjuvaziyle koalisyonun reddedildiği bütün sosyalist partilerin koalisyonu olacaktı. Lenin, sözkonusu makaleden anlaşılacağı gibi gerek Demokratik Konferans'ın kurduğu Önparlamento'ya katılma kararını, gerekse de Petrograd Sovyeti'nde başkanlık divanına Menşeviklerin alınmasını "korkunç bir hata" olarak değerlendiriyordu. Bu hatayı şiddetle eleştirdi ve bir kez daha ısrarla, derhal silahlı ayaklanmaya hazırlanılması talebini ileri sürdü — tutanaklarda Lenin'in MK'dan istifasını açıklaması üzerine bir tartışmaya ilişkin veriler bulunmuyor. Sorun, MK'da Lenin'in görüşünün etkili olmasıyla gündemden kalktı: MK Önparlamento'dan çıkma kararı aldı ve silahlı ayaklanma hazırlığına girişti. (s. 240)

[77] Lenin'in, Demokratik Konferans'ı boykot sorunuyla bağıntılı görüş ayrılıklarını konu eden ***"Bir Yazarın Günlüğünden. Partimizin Hatala-***

n" adlı makalesi, ilk kez 1924 yılında "Proletarskaya Revolutsiya" dergisinin 3. sayısında Tayejnik (Mogilnikov) yoldaşın bir notuyla birlikte yayınlandı; Tayejnik, bu notunda Lenin'in makalesinin Eylül 1917'de Viborg bölgesinde elden ele dolaştığını anlatıyordu. Lenin bu makalede, Ekim öncesi dönemde genel bakış açısından hareketle, Demokratik Konferans ve onun kurduğu Önparlamento (bkz. Not 71) karşısında tutum sorununu ele alır. Daha önce Not 71 ve 76'da belirtildiği gibi Lenin'in silahlı ayaklanmanın derhal örgütlenmesine, Demokratik Konferans'ın ve Önparlamento'nun boykot edilmesine yönelik rotası Kamenev, Zinovyev ve Rikov'da direnişle karşılaştı, bazı MK üyeleri ise yalpalıyordu. Demokratik Konferans'ı terkedip terketmeme sorunu MK'nın 4 Ekim (21 Eylül) 1917 tarihli Merkez Komite toplantısında görüşüldü. Toplantı tutanağında şunlar kaydedilmişti: "Demokratik Konferans sorununa ilişkin, Konferans'ı terketmeme, sadece Parti üyelerimizi Başkanlık Divanı'ndan çekme kararı alınmıştır. Önparlamento'yla ilgili olarak da sekize karşı dokuz oyla katılmama kararı alınmıştır. Fakat, oyların eşit olması gerçeği gözönüne alınarak, kesin kararı Demokratik Konferans'a çağrılmış fraksiyondan, derhal örgütlenecek olan bir Parti Konferansı'na bırakma kararı alınmıştır." Demokratik Konferans Bolşevik fraksiyonu toplantısı 4 Ekim (21 Eylül) günü yapıldı. Bu toplantıda Stalin Ön Parlamento'nun boykot edilmesinden yanaydı, Kamenev'le Rikov ise boykota karşıydı. Elimizde toplantıya ilişkin herhangi bir rapor yok. MK tutanaklarında sadece şunlar kaydedilmiştir: "Konferans'ta 50'ye karşı 77 oyla Ön Parlamento'ya katılma kararı alınmıştır; MK bu kararı onaylamıştır." Ön Parlamento'nun boykot edilmesi sorunu MK'nın 18 (5) Ekim oturumunda yeniden görüşüldü. "Tartışmadan sonra bire karşı bütün oylarla, hemen ilk gün, bir deklarasyon okuduktan sonra Ön Parlamento'yu terketme kararlaştırıldı. Tezler kabul edilmiş, deklarasyonu hazırlamakla merkezi yayın organı yazı kurulu görevlendirilmişti." Önparlamento'nun terkedilmesine, MK tutanaklarına şu açıklamayı ekleyen Kamenev karşı oy vermişti: "RSDİP Merkez Komitesi'ne. Değerli yoldaşlar, 'Rus Cumhuriyeti Konseyi'ni ilk oturumunda terketme kararınız, Parti'nin bundan sonraki taktiğini, benim kişisel görüşüme göre, Parti için son derece zararlı olacak bir yönde belirleyecektir. Parti kararına bağlıyım, ama aynı zamanda yoldaşlardan beni temsil organlarındaki (Merkez Yürütme Komitesi vs.)

görevlerimden affetmelerini ve bana başka herhangi bir görev vermelerini rica ediyorum. 5 Ekim 1917. Kamenev." Bolşevik Fraksiyon Ön Parlamento'yu 20 (7) Ekim günü, daha ilk oturumunda Bolşevik temsilcinin bir açıklama okumasının ardından terketti. Bu açıklamanın tam metni, bütün Eserler, Cilt XXI, s. 608'dedir. (s. 242)

[78] *"Devrimin Görevleri"* makalesi 22 ve 23 (9-10) Ekim 1917'de Bolşevik organ "Raboçi Put"da yayınlandı. Makale, iktidarın ele geçirilmesini proletarya ve partisinin doğrudan görevi olarak koyuyordu. Lenin Eylül ve Ekim 1917'de "Tehdit Eden Felaket ve Onunla Nasıl Mücadele Etmeli" ve "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" adlı uzun makalelerde, çağrı yaptığı proleter devrim programını da vermişti. Bu program esas itibariyle, Lenin'in daha Nisan'da "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" ("Nisan Tezleri") ve "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" (her iki makale de bu ciltte yer almaktadır) adlı çalışmalarında ileri sürdüğü tezlerin aynısıdır. Fakat bu program şimdi, burjuva hükümet erkine, küçük-burjuva partilerine ve bu partilerin desteklediği burjuvazinin karşı-devrimci saldırısına karşı devrimci savaşın altı aylık deneyiyle zenginleşmiş ve gerekçelendirilmişti. Ülkenin bütün sanayi kentlerinde, özellikle Petrograd ve Moskova'da Sovyetler'in ele geçirildiği ve Bolşevik Parti'nin bütün ülkedeki Sovyetleri ele geçirmenin arifesinde bulunduğu bugün, Temmuz'da geçici olarak geri çekilen "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı yeniden ortaya atılmıştı. Fakat bu şiarın anlamı artık, iktidarın Menşevik-Sosyal-Devrimci Sovyetler tarafından değil, Bolşevik Sovyetler tarafından ele geçirilmesiydi. Yer darlığı nedeniyle sözü edilen iki makaleden sadece ikincisi —"Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?"— elinizdeki baskıya alınmıştır, diğerinin —"Felaket Tehlikesi ve..."— yerine ise esas olarak uzun yazının içeriğini basit, herkesçe anlaşılabilir tarzda yansıtan "Devrimin Görevleri"ne yer verilmiştir. (s. 249)

[79] Kitlelerin sırt çevirmesi sonucunda küçük-burjuva partilerin çözülmesi bütün yönler itibariyle gerçekleşmişti. Lenin'in burada sözettiği bu partiler içindeki muhalefetin büyümesi bu sürecin belirgin işaretiydi. Menşeviklerin içinde sol kanat, Martov grubu (Enternasyonalistler, bkz. Not 36) güçlenmişti. Martov Temmuz Günleri'nde iktidarı Sovyetler'e devretme önerisiyle ortaya çıktı; Kornilov ayaklanmasından sonra, burjuva-

zinin hükümete katılmasına karşı çıktı ve Demokratik Konferans'ta 1 Ekim (18 Eylül) günü "Sovyetler Delegasyonu çoğunluğu" adına, "varlıklı unsurlarla (yani burjuvaziyle —*Red.*) her türlü uzlaşmayı reddetme" zorunluluğundan sözeden ve Kurucu Meclis toplanasıya kadar "gerçekten devrimci bir hükümet erki oluşturmak için bütün güçleri seferber etme"yi öneren bir açıklama yaptı — Sosyal-Devrimci Parti içinde, Spiridonova, Kamkov ve diğerlerinin başı çektiği sol Sosyal-Devrimcilerin çizgisi güçlenmiş ve sağlamlaşmıştı. Sosyal-Devrimciler Parti Konseyi'nin (MK Plenumuyla Genel Parti Konferansı arası bir şeydi) 19-23 (6-10) Ağustos 1917 tarihleri arasında yapılan toplantısında çoğunlukla daha sonra, Kasım 1917'de Parti'den ayrılarak "Sol Enternasyonalist Sosyal-Devrimciler" Partisi'ni kuran unsurlardan oluşan önemli bir sol kanat ortaya çıkmıştı. Sosyal-Devrimci Parti MK'sının politikasının onaylandığı ve Geçici Hükümet'e kayıtsız şartsız desteğin ifade edildiği politik durum üzerine ana karar 54 oy almış, Geçici Hükümet'in faaliyetini eleştiren, Geçici Hükümet'in karşı-devrimci önlemlerine karşı mücadele edilmesini talep eden ve "Sovyetlere sorumlu olacak" devrimci-demokrat bir hükümet erkinden yana tavır alan muhalefet kararına 35 oy verilmişti. 23 (10) Eylül'de yapılan Sosyal-Devrimciler 7. Petrograd Konferansı, koalisyon politikasından vazgeçilmesini ve Sovyetler'e dayanan bir hükümet erkini talep eden sol kanat önderliğinde gerçekleşti. Burada kabul edilen kararda şu talepler ileri sürülüyordu: Homojen bir hükümet ve bu hükümetin devrimci demokrasinin organlarına sorumlu olması, bütün toprakların Toprak Komiteleri'ne verilmesi, üretimin Fabrika Sovyetleri aracılığıyla genel devlet denetimi altında olması, sekiz saatlik işgününün yasalaşması, mülk sahibi sınıfların azami vergilendirilmesi, ordunun demokratikleştirilmesi, "savaşa karşı kararlı mücadele", ulusların kendi kaderini tayin ilkesinin hayata geçirilmesi, karşı-devrimci örgütlerin, Devlet Duması ve Devlet Konseyi'nin feshedilmesi, cephede ölüm cezasının kaldırılması, Kornilov olayının araştırılması vs. Konferans'ı, sol Sosyal-Devrimcilerin çoğunlukta olduğu Sosyal-Devrimci Parti'nin yeni Petrograd Komitesi'ni seçti. (s. 250)

[80] Lenin, cephenin yarılmasından sonra 3 Eylül (21 Ağustos) 1917'de Riga'nın Almanlar tarafından ele geçirilmesini kastediyor. Rus ordusu kararlı bir direniş göstermişti; özellikle Letonya avcı alayları inatla çarpış-

tı. Basında hemen, başkomutanlığın Riga'da, devrimci Petrograd'ı tehlikeye düşürmek, ülkede panik yaratmak, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilere baskı yapmak ve devrime bağlı birliklerin Petrograd'dan sevkedilmesini sağlamak için, ordunun direnişini paralize ettiği yönünde belirtiler görüldü. Burjuva basını suçu askerlere ve Bolşeviklere atıyor ve Riga'nın teslim edilmesini karşı-devrimci ajitasyon için kullanıyor, Petrograd'a karşı bir Alman saldırısı kehanetinde bulunuyorlardı (ve böyle bir saldırıyı provoke etmeye çalışıyorlardı). (s. 251)

[81] Ekim 1917'de yazılan ve aynı ay Bolşevik "Prosveşçeniye" dergisinin 1/2. çift sayısında yayınlanan ***"Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?"*** makalesi, daha önce kaleme alınmış "Tehdit Eden Felaket ve Onunla Nasıl Mücadele Etmeli" adlı broşür ve halkın anlayabileceği tarzda kaleme alınan "Devrimin Görevleri" adlı makaleyle (Not 78'de belirtildiği gibi) birlikte yaklaşan proleter devrimin programını oluşturuyordu. 1917 yılındaki diğer çalışmalarda olduğu gibi Lenin bu makalede de devrimin görevlerini anlatıyor, bunun zorunluluğunu ve iktidarın proletarya ve proleter parti tarafından savunulmasının gerekliliğini küçük-burjuva "sosyalist" parti ve gruplara karşı sert bir eleştiri zemininde gerekçelendiriyor. Sözkonusu durumda Lenin eleştirisini esas olarak, 1917 dolaylarında Maksim Gorki, Zuhanov, Bazarov ve diğerleri tarafından çıkarılan ***"Novaya Jizn"*** adlı gazete etrafında toplanmış küçük-burjuva aydın bir gruba yöneltmiştir. Bu grubun üyeleri kendilerini enternasyonalistler olarak tanımlıyorlar, kendilerini Menşevik ve Sosyal-Devrimcilerden ayrı tutmaya çalışıyorlar, fakat öz olarak giderek daha fazla Menşevizme batıyor ve sürekli Bolşeviklerle mücadele içinde bulunuyorlardı. Proletarya devriminin doğrudan gündemde bulunduğu bir anda "Novaya Jizn" yandaşları yaklaşmakta olan devrimi her biçimde engellemeye çalışıyorlar ve eğer iktidarı ele geçirirse işçi sınıfının demokrasiden tecrit olacağını ve iktidarı ele geçirecek olsa bile koruyamayacağını kanıtlamaya çalışıyorlardı. Böylece "Novaya Jizn"ciler bir ölçüde, Kamenev, Zinovyev ve Bolşevikler arasındaki diğer sağcı unsurların tavrını destekliyorlardı. Sosyalist devrimde proletaryaya önderlik eden partinin görevi, bütün proletaryaya ve proletaryanın önder kadrolarına "Novaya Jizn"cilerin bu gevezeliklerinin, son tahlilde burjuvazinin değirmenine su taşıyan bu gevezeliklerinin çürüklüğünü gös-

termekti; bu gevezeliklerin eleştirisiyle Parti, proletaryanın zaferinin ve iktidarı korumasının bütün koşullarının varlığını kanıtlamak, aynı zamanda devrimin programını geliştirmek z-rundaydı. Bu görevi Lenin de "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" adlı makalede yerine getirmektedir. Lenin burada esas olarak, devrimin politik yanıyla ilgilenmekte, ekonomik yanına kısaca değinmektedir; Lenin, "Felaket Tehlikesi ve..." adlı broşürde ayrıntılı olarak değinmiştir. Ekim arifesinde bütün Leninist proletarya devrimi programı ve temel şiarları (Tüm İktidar Sovyetlere, toprağın ulusallaştırılması, bütün bankaların tek bir bankada birleştirilmesi ve bu bankanın ulusallaştırılması, kartellerin, yani en büyük tekelci kapitalist birliklerin ulusallaştırılması, zorunlu kartelleşme, yani kapitalist şirketlerin zorunlu birleşmesi, halkın tüketim birliklerinde zorunlu birleşmesi ve üretim ve bölüşüm üzerinde genel işçi denetimi) proletarya diktatörlüğünün kurulması, emperyalist savaştan çekilinmesi, ekonomik çöküşe, üretimin düşmesine, açlığa karşı proletarya diktatörlüğünün mücadelesine ve sosyalist inşa için gerekli koşulların hazırlanmasına yönelmiştir. Bir sosyalist devrim programı, aynı zamanda bu arada gerçekleşmekte olan burjuva-demokratik devrimin, burjuvazi ve onun suçortakları küçük-burjuva partileri tarafından çözülmesi olanaksız görevlerin yerine getirilmesini hesaba katıyordu. Bu görevlerin proletarya devrimi tarafından yerine getirilmesi, proletarya ve partisine, işçi sınıfıyla yoksul köylülük ittifakı koşullarında, aynı zamanda orta köylülüğün sempatisini kazandırmış ve böylece iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi sorununda onun tarafsızlaştırılmasını, gelecekte orta köylülükle sürekli ittifakın ilk safhasını güvence altına almıştır; ulusal baskının ve ulusların hak eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasını, aynı zamanda, o zamana kadar ezilmiş olan ulusların emekçi kitlelerinin desteğini güvence altına almıştır. Lenin bu programın geliştirilmesinde, bütün açıklığıyla, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinin sadece kaçınılmazlığım ve tarihsel zorunluluğunu değil, aynı zamanda proletaryanın bu iktidarı koruyabileceğini ve proletarya tarafından yönetilen geniş köylü kitleleriyle ittifak içinde sosyalizmi inşa edebileceğini kanıtlamakta ve göstermektedir. (s. 259)

[82] "Novaya Jizn"cilerin "çeyrek Bolşevik" olarak nitelendirilmesiyle Lenin onların ara konumlarını, Ekim Devrimi öncesinde Bolşeviklerle

Menşevikler arasında yalpalamalarını kastediyor (bkz. bir önceki Not). Bu tutum onların Sovyetler karşısında Ön Parlamento'yu, daha sonra da Kurucu Meclis'i tercih etmelerine, yani tamamen Menşevizme kaymalarına yol açtı. "Çeyrek Bolşevikler" kısa süre sonra "aşağılık aptallara", karşı-devrim yanlılarına dönüştüler — "Novaya Jizn"in baş yazısının ilk cümlesinde sözü edilen 4 Ağustos platformuyla, Menşevik Tsereteli'nin Demokratik Konferans'a sunulan kararı ve bu kararın 24 (14) Ağustos Moskova Devlet Konferansı deklarasyonuna (platform) dayanması kastedilmektedir. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler tarafından "devrimci-demokrasi" adına sunulan bu deklarasyonda, demokrasi, barış, devrimci ordunun savaş yeteneği vs. üzerine tumturaklı sözler edilmekteydi. Deklarasyonun tümü aslında, bu partiler tarafından sürdürülen burjuvaziyle proletaryaya karşı ittifak, savaşı "muzaffer sona kadar" sürdürme, devrimin gündeme getirdiği yakıcı sorunların çözümünün ertelenmesi vs.'nin gizlenmesiydi. (s. 261)

[83] Demokratik Konferans'ta ve Önparlamento'da Kuskova ve Berkenheim burjuva kooperatiflerin, Çaykovski (daha sonra içsavaş sırasında Arhangelsk'te Beyaz Muhafız hükümetinin üyesi) Menşevik Sosyal-Devrimci Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nin delegesiydi. (s. 263)

[84] Lenin, Sol Sosyal-Devrimcilerin organı "Znamya Truda"da koalisyon hükümetine karşı köylülerin tutumu üzerine bir notu kastediyor.

"Znamya Truda" ("Emeğin Bayrağı") 5 Eylül (23 Ağustos) 1917'de Spiridonova, Kamkov vs.nin redaksiyonu altında, Parti MK'sına muhalefet eden (bkz. Not 79) Sosyal-Devrimci Parti Petrograd Komitesi'nin organı olarak çıktı. Bu Partinin bölünmesinden sonra gazete Sol Sosyal-Devrimcilerin merkez organı oldu. Sol Sosyal-Devrimcilerin ayaklanmasından sonra Eylül 1918'de Sovyet Hükümeti tarafından yasaklandı. (s. 267)

[85] Lenin burada, bir yandan başta Plehanov' olmak üzere aşırı sağcı Menşevik grup "Yedinstvo"yu, öte yandan kendi bağımsız örgütlenme bürosuna ve kendi basın organı "Volya Naroda"ya sahip Sosyal-Devrimci Parti'nin aşırı sağcı grubunu kastediyor. Bu grubun başında Breşko-Breşkovskaya, Savinkov, Kerenski, Argunov ve diğerleri bulunuyordu. Kurucu Meclis seçimleri sırasında bu grup bazı bölgelerde "Birlik" grubu ve Halkçı-Sosyalistlerle ortak aday listesi çıkardı. Sağ Sosyal-Dev-

rimcilerin partilerinin aday listelerini reddetmelerinin nedeni, bu listelerde Sol Sosyal-Devrimcilerin bulunmasıydı. (s. 270)

[86] "Merkez"ciler, yani Çernov, Goz, Sensinov ve diğerleri tarafından yönetilen Sosyal-Devrimci Parti'nin "Merkez"i; ana bölümü, aslında aşırı sağcı Sosyal-Devrimci gruptan (Volya Naroda"cılar), bu grup da Kadetlerden çok farklı değildi; bu grup sadece küçük-burjuvazinin yalpalamalarını daha büyük ölçüde yansıtıyordu.

En önemli sorun olan hükümet erki sorunu konusunda Merkez'in lideri Çernov, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nin 25 (12) Eylül oturumunda "sosyalist olmayan unsurlarla işbirliğinin kesinlikle kabul edilebilir olduğu"nu açıklamış ve soruna ilişkin oylamada 221 seçmen içinde çekimser kalan tek kişi olmuştu. Demokratik Konferans'ta Çernovcu Merkez, Kadetlerin katılmadığı bir koalisyonu savundu. Ekim Devrimi'nden sonra Merkez, aşırı sağcı Sosyal-Devrim safına geçti. Her iki eğilim de askeri müdahale örgütleme hususunda emperyalistlere yardım ettiler ve bizzat Volga'da, Ural'da ve başka yerlerde Kadetlerle ve diğer kapitalist, toprak sahibi gruplarıyla Sovyet iktidarına karşı ayaklanmalar örgütlediler. (s. 270)

[87] Leninist ***işçi denetimi*** şiarı 12 Haziran (30 Mayıs) 1917'de Putilov Fabrikaları ve başka büyük fabrikalarda çalışan işçilerin girişimiyle toplanan Petrograd Fabrika Sovyetleri Birinci Konferansı'nda kabul edilmişti; bu Konferans doğrudan doğruya Bolşevik Parti'nin yönetiminde yapıldı. İşçilere Konferans hazırlığı için zamanında yönelen Organizasyon Bürosu, Konferans'ta işçi kitlelerinin geniş biçimde temsil edilmelerini güvence altına aldı. İşçi denetimi Konferans'ta Bolşevikler tarafından, üretimin kapitalistlerin sabotajları ve lokavtları sonucunda dezorganize olmasına karşı ertelenemez bir önlem olarak ortaya kondu; fakat bu denetim ancak iktidardaki proletarya tarafından uygulanabilirdi. "Novaya Jizn" grubu üyeleri ("Novaya Jizn" adlı gazete etrafında birleşmiş, aslında gizli Menşevik küçük-burjuva aydın bir grup) iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesiyle bağlantılı devrimci bir şiar olarak ortaya atıldığını anlamamışlardı. Konferans'ta Bolşevikleri anarko-sendikalizmle suçladılar ve kendi karar tasarılarını sundular. Bu tasarıda işçi denetiminin karşısına, devlet denetimi şiarını koydular; bu şi-

arı ortaya atarken devletin sınıfsal niteliği, burjuva hükümetin yıkılması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması sorunlarına yan çiziyor ve böylece kapitalistlerin, aynı kapitalistlerin hükümeti tarafından denetlenmesini talep ediyorlardı. Konferans, "Novaya Jizn"cilerin kararını reddetti ve işçi denetiminin sadece "tüm devlet iktidarının İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin eline geçmesi" halinde gerçekleşebileceğini doğrudan ifade ederek son bulan işçi denetimi üzerine Bolşevik kararı kabul etti. — Konferans'ta ayrıca şu sorunlar ele alındı: Fabrika Sovyetleri'nin görevleri, daha üst sendika örgütleriyle ilişkiler, işsizliğe karşı önlemler. Konferans 25 kişiden oluşan bir Fabrika Sovyetleri Merkez Konseyi seçti. Bu Konsey, Ekim Devrimi'nden önce gerçekte bir Tüm-Rusya Merkezi ve Ekim'de tayin edici savaşlar için işçi kitlelerini örgütleyen bir organ rolü oynadı. (s. 274)

[88] Lenin burada, Bakan Şingaryov tarafından saptanan, büyük kapitalistlerin gelirlerine konan vergi oranlarını kastediyor. Geçici Hükümet bile bu vergi oranlarını yetersiz bulmuş ve kendisi yüzde 30 vergi oranı saptamıştı. En azından Şingaryov'un vergi oranlarının uygulanmasından sözederken Lenin, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler burjuva bakanın istifasından korktukları için bu gelir vergisini gerçekte almadıkları için, gerek Şingaryov'un gerekse de yüzde 30'luk verginin sadece kâğıt üzerinde kalmış olmasından hareket ediyordu. Eski gelir değerlendirmesi sisteminin sürmesi, eski vergi aygıtının memurlarıyla birlikte korunması, Rus parasının sistemli olarak değer yitirmesi, burjuvaziye, gelirlerini gizleme ve cüzi ödemelerle kurtulma olanağı veriyordu. Gerek Maliye Bakanlığı temsilcileri, gerekse de burjuva basını, vergi politikasının ağırlık noktasını emekçi kitlelerin vergilendirilmesine vermişlerdi. Kadet gazetesi "Reç" şunları yazıyordu: "Sermaye açısından yoksul olan Rusya'da devlet hazinesi, esas olarak halkın cüzdanlarının yardımıyla ayakta durabilir." Geçici Hükümet kapitalistlerin büyük kârlarını güvence altına almak için mümkün olan herşeyi yapmış, gerçekte kapitalistlerin gelirlerini vergilendirmek için tek bir olağanüstü önlem almamıştı. (s. 227)

[89] Bolşevik Parti'nin üye sayısı Şubat'tan Ekim 1917'ye kadar şu değişikliği gösterdi: Nisan Konferansı'nda delegeler 76.000 Parti üyesini temsil ediyorlardı, 6. Parti Kongresi'nde (Ağustos) 177.000 Parti üyesi tem-

sil ediliyordu; Kongre zamanında Parti üyelerinin toplamı ise yaklaşık 240.000'di. Lenin burada, Ekim'e kadar Parti hiç kuşkusuz önemli ölçüde büyümüş olmasına rağmen, bu rakamdan hareket ediyor. (s. 281)

[89a] Lenin "dünyadan bihaber insanlar" olarak, önceleri, 1905 Devrimi'nin yenilgisinden sonra, Moskova'daki Aralık Ayaklanması'nı mahkûm eden Menşeviklerle, "silaha sarılmamak gerekirdi" diyen Plehanov'u adlandırıyor. Lenin bu ukalaca, cansız şiarla, Marx'ın kendi ifadesiyle "göğe hücuma" hazır olan Paris komünarlarına coşku dolu atıf yapmasını kıyaslar (bkz. Marx'ın Kugelmann'a Mektupları'nın Rusça Çevirisine Önsöz", Bütün Eserler Cilt X).

Stalin yoldaşın 16. Parti Kongresi'nde MK raporunu kapayış konuşmasında anlattığı SBKP içindeki bugünkü oportünistler de "dünyadan bihaber insanlar" olduklarını göstermişlerdir. (s. 288)

[90] Lenin "Tsereteli-Buligin Duması" olarak Ön Parlamentoyu kastediyor (bkz. Not 71). Ön Parlamentoyu Buligin Dumasıyla karşılaştırarak Lenin, iki "parlamento"nun da kaynağının aynı olmasına dikkat çekiyor: 1905 yılında Çarlığın, 1917 yılında ise Kerenski yanlılarının, kitleleri aldatma ve devrim yolundan çevirme çabası. 22 (9) Ocak 1905'ten sonra, Petersburg'daki ünlü "Kanlı Pazar"dan sonra Çarlık, muazzam grev hareketinden korktuğu için, sadece danışma işlevine sahip bir Duma'nın toplanması üzerine bir Ukas [Çar tarafından çıkarılan emirname —ÇN.] çıkardı; bu Duma seçimlerinde işçilerin hiç seçim hakları yoktu, köylülerin ise seçim hakları sadece görüntüdeydi. Planlanan, ama hiçbir zaman gerçekleşmeyen bu Duma adını, o zamanki İçişleri Bakanı Buligin'den almıştı. Lenin 1905'te Buligin Duması'nı boykot çağrısı yaptığı gibi, 1917'de Ön Parlamentoyu da boykot etme çağrısı yaptı. Ve aynı 1905'te kitleleri Çarlığı yıkmaya çağırdığı gibi, 1917'de de Kerenski sistemine karşı bütün güçlerini seferber etmeye çağırdı. (s. 291)

[91] ***Alman deniz üssü Wilhelmshaven'da***, Eylül 1917'de dört zırhlı kruvazörün ***denizcilerinin ayaklanması*** patlak verdi. İsyancılar birçok subayı denize atarak karaya çıktılar. İsyancılara saldırma emri alan denizciler bu emre uymadılar. Ayaklanma piyade alaylarının yardımıyla bastırıldı. Ayaklanan zırhlı kruvazörlerden biri Norveç'e gitmeye çalıştı, fakat mayın gemileriyle kuşatıldığından teslim olmak zorunda kaldı. Ayaklanma vahşice bastırıldı. Birçok denizci ölüme mahkûm edildi ve kurşuna dizildi, diğerleri uzun süreli zindan cezaları aldılar. (s. 293)

[92] ***Vendée*** diye, 1789–1794 Büyük Fransız Devrimi sırasında Fransa'nın Vendée ilinde patlak veren karşı-devrimci köylü ayaklanmasına denir. Vendée (Loire'ın denize döküldüğü yerin güneyindeki kıyı bölgesi) o sıralar Fransa'nın, sanayinin hemen hiç olmadığı, tarım ağırlıklı en geri kesimiydi. Köylülerin hemen hemen hepsi küçük mülk sahibi ve küçük kiracılardı. Bu bölgede soyluluk büyük çoğunlukla küçük toprak sahiplerinden oluşuyordu. Burada köylülerle küçük soyluluk arasında şiddetli bir çelişki yoktu. Feodalizm kalıntıları da bu bölgede başka illerde olduğundan çok daha azdı. Bunun sonucu olarak Vendée'de tarım sorunu, Fransa'nın diğer bölgelerinde olduğu kadar şiddetli değildi. O nedenle devrim Vendée köylülerine gerçek olan bir şeyler veremezdi. Tam tersine, devrim hükümetinin aldığı bir dizi önlem —özellikle el koyulan kilise topraklarının kent burjuvazisi tarafından satın alınması, vergilerin artırılması, ordu için asker toplama vs.— Vendée'de karşı-devrimci bir köylü hareketini doğurdu. Ayaklanma Mart 1793'te patlak verdi. Önderlik papazların ve Fransa'nın diğer bölgelerinden buraya kaçmış soyluların elindeydi. Ayaklanma başlangıçta başarılı oldu, bazı kentleri ele geçiren karşı-devrimciler, yıkılan monarşiyi yeniden kurma açık hedefiyle Paris'e yürüdüler; ne var ki Aralık 1793'te karşı-devrimci köylü ordusu devrim birlikleri tarafından dağıtıldı. Tek tük karşı-devrimci çeteler bir süre daha varlıklarını sürdürdüler ve ancak 1796'da tamamen yokedildiler — o zamandan beri karşı-devrimci köylü ayaklanmaları genel olarak "Vendée" sözcüğüyle tanımlanır. (s. 293)

[93] 90'lı yılların Rusça yazınında, tarihin, yani insan toplumunun gelişiminin Marksist materyalist anlayışı "ekonomik materyalizm" olarak adlandırılır. Lenin'in, ekonomik materyalizmin "kıçı"nı "değerlendiren" "alçaklar" lafı, Marksizmi burjuvazinin yararı ve selameti için çarpıtan burjuva yazarlarla ilgilidir. Aynı "değerlendirme"yle uğraşan "aydınlar" lafıyla da Lenin, Menşeviklerle "Novaya Jizn" grubu gibi sahte Marksistleri kastediyor. Lenin'de, "kıçını değerlendiriyorlardı" sözleri tırnak içindedir, çünkü bu sözler, Plehanov'un şu sözlerinin açıklamasıydı. "Ekonomistlerimiz (90'lı yılların oportünistleri. —*Alm. Red.*) işçi sınıfının kıçını izliyorlar" ("'Raboçeye Dyelo' Yazı Kurulu İçin Kılavuz"a Önsöz'den), yani proletaryanın en geri kesimlerinin peşinden ayak sürüyorlar. (s. 299)

[93a] 1917 Temmuz Günleri'nde yayınlanan, Geçici Hükümet'in bilgisi ve onayıyla bu insanlar tarafından hazırlanan, Lenin'i ve Bolşevikleri Alman hükümetinin casus ve ajanları olmakla suçlayan sahte "belgeler" kastediliyor. (Bkz. elinizdeki ciltte Not 53). (s. 302)

[94] Lenin, ***"Kuzey Bölgesi Sovyetler Bölge Kongresi'ne Katılan Bolşevik Yoldaşlara Mektup"***u 21 (8) Ekim 1917'de Viborg'da kaleme aldı. Bu mektup, MK'ya yazdığı "Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir" adlı mektupla başlattığı, ayaklanmanın derhal örgütlenmesi için Parti'ye yaptığı ısrarlı çağrının devamıdır. Lenin'in mektubunun Kuzey Bölgesi Sovyetler Kongresi Bolşevik Fraksiyonu tarafından hangi koşullarda ele alındığına ilişkin elimizde ne yazık ki veri yok. Kongre, Ordu, Donanma ve Finlandiyalı İşçiler Bölge Yürütme Komitesi tarafından toplantıya çağrılmıştı ve 24-26 (11-13) Ekim tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. Bu Kongre'de Bolşeviklerle Sol Sosyal-Devrimcilerin ezici çoğunluğu karşısında Menşevik-Sosyal- Devrimci Merkez Yürütme Komitesi, Sovyetler Kongresi'ni "özel bir Konferans" olarak ilan etti. Sayıca az olan Menşevik fraksiyon Kongre çalışmalarına katılmadı, sadece bilgi edinmek amacıyla Kongre'de kaldı. Kongre, iktidarın derhal Sovyetlere geçmesi, savaşan ülke halklarına derhal barış önerilmesi, toprağın derhal köylülere verilmesi ve Kurucu Meclis'in zamanında toplanması kararını aldı. Kongre, telsizle yaptığı "Herkese" başlıklı çağrıda, başlıca görevi bütün cephelerde ateşkes sağlamak, bütün toprakları köylülere vermek ve Kurucu Meclis'in toplanmasını güvence altına almak olan II. Sovyetler Kongresi'nin 2 Kasım'da (20 Ekim) toplanacağını bildirdi; bu telgraf, Kongre'nin burjuvazi ve uzlaşmacılar tarafından boşa çıkarılmasına karşı mücadeleye çağırıyor ve bütün Sovyetlere Kongre'de temsil edilmelerini güvence altına almalarını öneriyordu. (s. 306)

[95] Bohemya ve Moravya'nın ***Çek kentlerinde*** (Prag, Pilsen, Brünn, Vitkovitz vs.) 1917 yaz aylarında, açlığın neden olduğu ve savaşa karşı protesto niteliğinde grevler patlak verdi. Başlangıçta talep savaş vergisi olarak el koymaların ve Almanya ile Viyana'ya gıda maddesi ihracının durdurulmasıydı; daha sonraları savaşa son verilmesi ve tutuklu önderlerin serbest bırakılması talebi de eklendi. Hareket yer yer devrimci kitle eylemi karakterini aldı. Brünn'de günlerce süren bir silahlı mücadele oldu. Ayaklanma kanlı biçimde bastırıldı. — Turin'de (İtalya) Ağustos 1917'de yine açlığın ve bitmek bilmeyen savaşın neden olduğu bir grev

meydana geldi. Greve 40.000'den fazla işçi katıldı. Greve gösteriler eşlik ediyordu. — Alman Donanması'nda ayaklanma üzerine bkz. Not 91. (s. 306)

[96] Lenin tarafından kaleme alınan silahlı ayaklanma üzerine bu ***MK kararı*** MK'nın iki oturumunda ele alındı. İlk oturum 23 (10) Ekim 1917'de yapıldı. Lenin Temmuz olaylarından sonra ilk kez bir MK oturumuna katılmıştı. Oturumda Stalin, Zinovyev, Kamanev, Troçki, Sverdlov, Uritski, Cerjinski, Kollontai, Bubnov, Sokolnikov ve Lomov da vardı. Oturuma Sverdlov başkanlık ediyordu. Oturum tutanakları son derece kısadır, bütün tartışmayı içermez ve Lenin'in silahlı ayaklanma üzerine temel raporunun dışında, sadece Lomov'un, Moskova sanayi bölgesindeki, Sverdlov'un ise diğer bölgelerdeki durum üzerine verdikleri kısa bilgiler, bir de Uritski'nin devrimin silahlı güçlerinin güçsüzlüğüne işaret ettiği tartışması kısaca aktarılmıştır. Lenin'in önerdiği karar, Zinovyev ve Kamenev'in iki oyuna karşılık 10 oyla kabul edildi. Silahlı mücadeleye sağ oportünist bir motivasyonla karşı çıkan Zinovyev ve Kamenev'in tavrı, Lenin'in, daha aşağıya aldığımız "Yoldaşlara Mektup"ta incelenmiş ve teşhir edilmiştir (elinizdeki cilt s. 307-326) Tutanaklarda, Cerjinski'nin "önümüzdeki günlerde, politik önderlik için, MK üyelerinden bir politik büro oluşturma" önerisi yeralmaktadır. Politik Büro, seçilen yedi üyeden oluşuyordu: Lenin, Stalin, Zinovyev, Kamenev, Sokolnikov, Troçki ve Bubnov. MK'nın, önde gelen Parti örgütleriyle yaptığı ikinci oturumu 29 (16) Ekim 1917'de gerçekleştirildi. Oturumun amacı işçi ve asker kitleler arasında egemen olan havayı anlamak ve Petrograd ve Moskova fonksiyonerlerinin ayaklanma üzerine görüşlerini açıklığa kavuşturmaktı. İki görüş karşı karşıyaydı: Önümüzdeki günlerde ayaklanmadan yana olan Lenin'in görüşü ve ayaklanmaya karşı olan, ya da en azından bu sorunun Sovyet Kongresi'ne kadar ertelenmesini isteyen Zinovyev'le Kamenev'in görüşü. MK üyeleri de dahil olmak üzere katılanların büyük çoğunluğu kararlılıkla Lenin'in görüşünü destekliyordu. Stalin, Kalinin, Sverdlov, Cerjinski vs. ayaklanmadan yanaydılar. Kamenev ve Zinovyev'in yinelenen itirazlarından sonra toplantı, 19 oya karşı iki oyla 23 (10) Ekim tarihli MK kararını onaylayan ve bütün Parti örgütlerini daha güçlü biçimde ayaklanmaya hazırlanmaya çağıran Lenin'in kararını kabul etti; oylamada dört kişi de çekimser kalmıştı. 29 (16) Ekim tarihli kararda şöyle deniyordu: "Toplantı MK kararını kutlar ve bütünüyle destekler, bütün örgütleri, bütün

işçi ve askerleri, silahlı ayaklanmaya çok yönlü ve daha büyük bir güçle hazırlanmaya, MK tarafından bu amaçla oluşturulan merkezi desteklemeye çağırır ve MK'nın, Konsey'in harekete geçmek için uygun anı ve elverişli yöntemleri zamanında açıklayacağına olan inancını ifade eder." Karar kabul edildikten sonra MK kendi içinden, Sverdlov, Stalin, Bubnov, Uritski ve Cerjinski'nin yer aldığı bir askeri-politik yönetim seçti. (s. 312)

[97] ***"Yoldaşlara Mektup"u*** Lenin, 29 ve 30 (16 ve 17) Ekim'de kaleme aldı ve bu mektup 1-2-3 Kasım'da (19-20-21 Ekim) "Raboçi Put"da yayınlandı. Mektup, 23-29 (10-16) Ekim tarihleri arasında yapılan ve silahlı ayaklanmanın derhal örgütlenmesi sorununun (bkz. bu mektuptan hemen önce basılan MK kararı ve Not 96) ele alındığı MK toplantısında Zinovyev'le Kamenev'in aldığı tavrı, haklı olarak şiddetle ve yokedici biçimde eleştirmektedir. Mektup, Zinovyev'le Kamenev'in argümanlarını adım adım çürütür. Mektup, silahlı ayaklanma üzerine MK'nın aldığı karar temelinde güçlerin harekete geçirilmesinde muazzam bir rol oynadı, çünkü sadece bu iki MK üyesinin grev kırıcı rolünü değil, bu belirleyici Ekim günlerinde görülebilecek bütün yalpalamaları hedefliyordu. Bu yokedici darbe, Kamenev'le Zinovyev, görüşlerini MK toplantılarında savunmakla yetinmedikleri için bir o kadar gerekliydi. Toplantıdan hemen sonra 23 (10) Ekim tarihinde, MK'ya, bu karara karşı protestolarını içeren bir açıklama sundular ve bunu en büyük Parti örgütlerine yolladılar (açıklama metni için bkz. Bütün Eserler Cilt XXI, Ek, s. 613-618). Ve 29 (16) Ekim toplantısından sonra MK'ya, MK Plenumu'nu derhal toplantıya çağırma talebini içeren yeni bir açıklama sundular. Ayrıca Kamenev, MK'dan istifası üzerine şu açıklamayı verdi: "RSDİP Merkez Komitesi'ne. MK'nın son kararlarında ifade edilen ve faaliyetinin bütün niteliğini belirleyen görüşleri savunmam olanaksız olduğu ve bu tavrın Parti'yi ve proletaryayı yenilgiye götüreceğine inandığım için, MK'dan, beni artık üyesi olarak değerlendirmemesini istiyorum. J. Kamenev." Bu kadarla da kalmadı, 31 (18) Ekim'de, proletaryanın iktidarı ele geçirmesine karşı Kamenev ve Zinovyev'in ileri sürdükleri argümanların hemen hemen aynısını ileri süren "Novaya Jizn"de (bkz. elinizdeki ciltte "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?") Kamenev'in (Zinovyev adına da) kaleme aldığı bir açıklama ya-

yınlandı. Bu açıklamada ikisinin "bu koşullar altında" "yenilgiye mahkûm, Parti için, proletarya için, devrimin kaderi için felaket olacak bir silahlı ayaklanma inisiyatifini üstlenme yönündeki her türlü girişime karşı çıkmakla" yükümlü oldukları söyleniyordu. "Önümüzdeki günlerde herşeyi ayaklanma kartına oynamak, umutsuz bir adım atmak anlamına gelecektir" diye yazıyorlardı Kamenev ile Zinovyev devamla. Partinin gizli olan silahlı ayaklanmaya hazırlık kararını, hem de genel olarak proletaryanın iktidarına karşı çıkan bir gazetede ifşa eden bu açıklamayla, Kamenev ve Zinovyev devrim davasına ihanet etmişlerdi. Lenin bu ihaneti, yine bu ciltte yer alan, 31 (18) Ekim ve 1 Kasım (19 Ekim) tarihli "Parti Üyelerine" ve "RSDİP MK'sına" yazdığı mektuplarda Kamenev ve Zinovyev'i grev kırıcıları olarak Parti'den ihraç etme yönünde şiddetli ve ısrarlı taleple yanıtladı. Lenin'in bu mektuplarını, ve Kamenev'in, MK'dan istifası üzerine 29 (16) Ekim tarihli açıklamasını, MK 2 Kasım (20 Ekim) 1917'deki toplantısında görüştü. MK, uzun tartışmalardan sonra, Kamenev'le Zinovyev'i Parti'den ihraç etmeme, Kamenev'in istifasını kabul etme ve "Kamenev'le Zinovyev'i MK kararlarına ve MK tarafından saptanmış faaliyet çizgisine karşı açıklama yapmamayla yükümlendirme" kararı aldı. Ayrıca, Milyutin'in "hiçbir MK üyesi MK kararlarına karşı çıkamaz" önerisi kabul edildi. Böylece Kamenev ve Zinovyev'in tavrı sorunu şimdilik çözülmüş oluyordu. Fakat Parti ve MK için aynı sorun, bu yoldaşlar Ekim Devrimi'nden hemen sonra, Sovyet hükümetinin örgütlenmesi sorunuyla bağıntılı olarak, proletarya iktidara el koymuş olmasına rağmen, devrimi burjuva demokrasisi çerçevesi içinde tutma çizgisini sürdürdükleri, MK'dan istifa edip, başka Parti temsilcilerinin, daha doğrusu Parti içindeki sağ unsurların temsilcilerinin MK'dan ve Halk Komiserleri Konseyi'nden istifa etmelerini sağladıklarında yeniden gündeme geldi. (bkz. MK'nın "Zinovyev, Kamenev, Ryazanov ve Larin Yoldaşlara" ve "Tüm Parti Üyelerine ve Rusya'nın Tüm Emekçilerine" mektupları ve Not 136). (s. 313, 334, 338)

[98] "Petrograd'daki çok önemli Bolşevik toplantı", Lenin'in katıldığı 29 (16) Ekim 1917'de yapılan MK toplantısıydı. Lenin'e bu toplantı üzerine bir yoldaşın bilgi verdiğinin söylenmesi ve toplantı tarihinin değiştirilmesinin nedeni büyük olasılıkla gizlilikti; zira Lenin o sıralar illegal yaşıyordu ve Petrograd'da olduğunun bilinmesini istemiyordu. "Yoldaş İkilisi" kavramı toplantıda Lenin'e karşı çıkan Zinovyev ve Kamenev'le

ilgilidir. Lenin'in bu makalede incelediği ayaklanma karşıtlarının itirazlarının formüle edilmesi, büyük ihtimalle bizzat Lenin'in, MK toplantısında Kamenev ve Zinovyev'in konuşmalarından aldığı notlardır. (s. 313)

[99] Yıkılıncaya kadar Geçici Hükümet'in bütün kabinelerinin desteğini almış olan ***büyük toprak sahiplerine karşı köylü hareketi*** bütün Şubat-Ekim döneminde durmadı ve bazen nispeten barışçıl, bazen de daha 1905 yılında kendini göstermiş olan son derece sert biçimlerde (mülklerin yakılması ve tahrip edilmesi) ifadesini buldu. Bazı yerlerde hareket, köylülerin büyük çiftliklere doğrudan el koymalarına yol açtı. Burada karakteristik olan, köylü hareketinin tam da Temmuz'dan Ekim'e kadarki dönemde, yani bir yanda burjuvazinin karşı-devrimci saldırıya geçtiği, öte yanda ise proletaryanın kesin olarak Bolşevik Parti'nin önderliğine girdiği dönemde en sert biçimleri geliştirmeye başlamasıdır. "Savaş Yıllarında ve Ekim 1917'den Önce Tarım ve Köylü Hareketi Üzerine Taslaklar" adlı kitapta (1927'de yayınlanmıştır) A. Şestakov tarafından aktarılan istatistiklerde, Temmuz ayına 1112 köylü eylemi düşerken, Temmuz-Ekim 1917 arasına 3369 köylü eylemi düşmektedir. Çayır ve otlaklara köylüler tarafından el konulduğu 616 olaydan 491'i Temmuz-Ekim günlerine, mülklerin imha edildiği 350 olaydan 292'si, mülklere el konduğu 930 olaydan 687'si Temmuz-Ekim 1917 arasına düşmektedir. Toprak sahiplerinin malikanelerinin imha edildiği olaylar özellikle Eylül (127 olay) ve Ekim (144 olay) aylarında artmıştır. Ağustos 1917'den itibaren kendisini hissettiren köylü hareketinin şiddetlenmesiyle bağıntılı olarak, Geçici Hükümet'in köylülüğe karşı misillemeleri de şiddetlenmiştir; köylü hareketini bastırmak için giderek artan oranda silah zoruna başvurulur. Örneğin, köylü hareketini silah zoruyla bastırma hususunda Merkezi Tarım ve Orta Volga bölgelerinin 11 eyaletinde Mart-Haziran aylarına 8, Temmuz ve Ağustos aylarına 22, Eylül ve Ekim aylarına 76 olay düşer. Proletaryaya karşı özellikle sert hareket eden karşı-devrim, aynı zamanda köylülüğe de saldırıyordu. Köylü hareketi, Tambov eyaletinde ve özellikle köylülerin, onlarca toprak sahibi çiftliğini yakıp yıktıkları Koslov kazasında, Eylül ve Ekim aylarında köylü hareketi olağanüstü şiddetli biçimler aldı. Geçici Hükümet bütün eyalette sıkıyönetim ilan etti, her türlü toplantı yasaklandı. Köylü hareketi buradan aynı şiddetli biçimlerde Ryazan eyaletine sıçradı. Köylüleri "yatıştırmak" için oraya, Koslov çevresindeki köylü hareketini bastır-

makla görevli, aralarında dört hafif süvari bölüğünün de bulunduğu orduyla birlikte Moskova savcısı Staal (1917'de Köylü Birliği Ana Komisyonu üyesi) gönderildi. Askeri birliklere Tambov Garnizonu'nun bir eylemini de bastıran Yüzbaşı Mironoviç komuta ediyordu. (s. 315)

[100] ***Plansonlar*** sözcüğüyle, aralarında Halkçı-Sosyalist Parti üyesi ve Sosyal-Devrimci-Menşevik Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi üyesi burjuva avukat Planson'un başlıca rol oynadığı Demiryolcular Birliği'nin önderleri kastediliyor. Demiryolcular Birliği, hem demiryolu işçilerini, hem de ücretli demiryolu memurlarını birleştiriyordu. Ekim Devrimi'ne ve bir süre sonrasına kadar yönetim Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerdeydi, ve bir ölçüde net sınıf çizgisinden yoksundu. Ekim Devrimi'nden kısa süre önce demiryolcular, ücretli posta ve telgraf memurları hareketi, bu hareket içinde, Lenin'in deyişiyle "kitlelerin proleter unusurlarının, küçük-burjuva ve burjuva yönetimlerden ayrışması"nın yaşanmasıyla karakterize oluyordu. Gerek demiryollarının, gerekse de posta ve telgraf dairelerinin işçileriyle ücretli memurları, kütle olarak Ekim Devrimi döneminde Bolşeviklere sempati duyuyorlardı ve yönetimlerine karşıydılar, ne var ki bu yönetimler, bu durumu dikkate almaksızın resmen "kitleler" adına ortaya çıkıyorlardı. (s. 324)

[101] Kastedilen, Sokolnikov'un RSDİP Merkez Komitesi'nin 29 (16) Ekim 1917 tarihli toplantısında yaptığı konuşmadır. Tutanakta Sokolnikov'un konuşması üzerine şu not vardır: "O, hiçbir hazırlığın yapılmadığı, devrimin buna rağmen zafere ulaştığı Şubat olaylarını anımsatıyor." Zinovyev'in verdiği yanıt ise şöyle: "Bu devrim nasıl Şubat Devrimi'yle karşılaştırılır. Böyle bir karşılaştırma olanaksızdır, çünkü o zaman eski iktidarın yanında kimse yoktu, oysa şimdi söylenen şu: Tüm burjuva dünyasına karşı savaş..." (s. 325)

[102] Lenin burada Bazarov'un, "Novaya Jizn"in 30 (17) Ekim 1917 tarihli sayısında yayınlanan, Kamenev ve Zinovyev'in MK kararına karşı protestoları üzerine, beğeni ifade eden "Marksist Ayaklanma İlişkisi" adlı makalesini kastediyor. (s. 332)

[103] Lenin burada 1917'de, Menşevik Örgütleme Komitesi, Martov Grubu, "Novaya Jizn" Grubu, Moskovalı "Birleştiriciler", Bundcular ve Menşevik Kafkasya Bölge Örgütü'nün dahil olduğu "Merkezi Komisyon"

tarafından toplantıya çağrılan "RSDİP Birleşme Kongresi"ni kastediyor. Bu "Birleşme Kongresi" 1–6 Eylül (19–24 Ağustos) 1917 tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. Kongre bütün bu eğilimlerin birleşmesi ve bir Merkez Komitesi'nin seçilmesiyle son buldu. Bolşevikler elbette bu Kongre'ye katılmadılar. Lenin Kongre'ye ilişkin şunları yazdı. "Bu insanların... ortak bir ideolojik esası var: anlamsız, darkafalı çevreler tarafından eleştirilmeksizin devralınan saf dilekler karşısında, darkafalı körü körüne güven... Devrimimiz için belanın kökleri bu küçük-burjuva kör güvende yatmaktadır" ("Bir Yazarın Günlüğünden. I. Belanın Kökleri" makalesi, Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 150). (s. 332)

[104] Plehanov'un, 1906–1907 yıllarında, Kuskova ve Prokopoviç'in çıkardığı Kadet Partisi'nin sol kanadına yakın "Tovarişç" gazetesinde, II. Duma seçimlerinde Kadetlerle blok kurmayı propaganda etmesi kastediliyor. (s. 335)

[105] Petrograd Sovyeti'nin 31 (18) Ekim 1917 tarihli toplantısında, önümüzdeki günlerde eylem yapılacağı üzerine burjuva basınında yeralan açıklamalar vesilesiyle Troçki, ne Bolşeviklerin, ne de Petrograd Sovyeti'nin önümüzdeki günlerde bir ayaklanma hazırlığı yapmadığını ya da herhangi bir silahlı eylem kararı almadığını, fakat devrimci garnizonun Petrograd'dan uzaklaştırılmasına izin vermeyeceklerini söylemiş ve karşı-devrimin, Sovyet Kongresi'ni dağıtma yönündeki ilk girişimine "bütün devrimci Rusya, amansız ve sonuna kadar götüreceğimiz enerjik bir karşı eylemle yanıt verecektir" demişti. Troçki'den sonra söz alan Kamenev, Troçki'nin bütün söylediklerinin altına imza attığını açıkladı. 2 Kasım'da (20 Ekim) yapılan MK toplantısında Troçki, Kamenev'in Sovyet toplantısına, eyleme karşı bir karar getirme tehdidi altında bu açıklamayı yapmak zorunda kaldığını açıkladı. (s. 338)

[106] Petrograd işçi ve askerlerinin silahlı ayaklanmasının arifesinde kaleme alınan ***"MK Üyelerine Mektup"***la Lenin, Geçici Hükümet'e karşı mutlaka ve derhal ayaklanmanın zorunluluğuna nihai ve kesin biçimde işaret ediyordu. Bolşevik Parti MK'sı, Petrograd ve Moskova Komiteleri, Ekim'de Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronstadt ve Kuzey-Batı cephesinde vs. işçi ve asker kitlelerinin ve bizzat Parti örgütlerinin silahlı ayaklanmaya hazırlanması için muazzam bir çalışma yürüttüler.

Her yerde ilişkiler kuruldu, teknik araçlar temin edildi ve yerel eylemler için zaman saptandı. Lenin haklı olarak, bütün bu koşulları ve yaklaşmakta olan krizi dikkate alarak her gecikmenin "ölüm" anlamına geldiğini savunuyordu. Yanılmamıştı. 7 Kasım (25 Ekim) gecesi Bolşevik Parti önderliğinde Petrograd proletaryası garnizonla birlikte Geçici Hükümet'i devirdi. (s. 343)

[107] RSDİP Tüm-Rusya Konferansı'nda (Nisan Konferansı) Lenin'in ***Tarım Sorunu Üzerine Raporu*** ve yine onun tarafından kaleme alınan karar ve Bolşevik Parti'nin tarım programı ve köylülük karşısında uyguladığı taktiğin tarihinin en önemli belgeleridir. Parti programının revizyonuyla ilgili tartışmada Nisan Konferansı, tarım programında yapılacak değişikliğin "kabul edilen tarım sorununa ilişkin karara uygun" olmasını açıkladı. Lenin'in raporunda geliştirdiği ve kabul edilen kararda saptanan ana düşünceler, Lenin'in, burjuva-demokratik devrimden sosyalist devrime geçişte Parti'nin program, strateji ve taktiğinin belirlendiği başlıca çalışmalarına sıkı sıkıya bağlıdır: "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri" (Nisan Tezleri), "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri (Proleter Partinin Bir Program Taslağı)" ve "Taktik Üzerine Mektuplar". Lenin'in daha sonra 1917'deki tarım ve köylü sorunu üzerine konuşma ve makaleleri, bu düşünceleri somutlaştırır ve değişen durumla bağlantılı ele alarak daha eksiksiz formüle eder.

Şubat Devrimi, çiftlik sahiplerine karşı köylü devriminin görevlerini çözmemişti. Burjuvazi ve küçük-burjuva partileri, Şubat'tan sonra, bu görevi çözemeyeceklerini gösterdiler. Lenin'in daha önceleri defalarca iddia ettiği gibi, bu görevleri sadece proletarya, toprak sahiplerine karşı köylü savaşının başına geçerek çözebilirdi. Lenin'in 1905-1907 yılları arasında hararetle savunduğu Leninizmin eski düşüncesi, bu savaşta proletaryanın önderliği, hegemonyası düşüncesi, tarım ve köylü sorununun devrimci çözümünün şiarı olarak toprağın ulusallaştırılması Leninist şiarı 1917'de de geçerliydi. Ne var ki bugün, 1917 yılının koşulları altında proletaryanın önünde duran günün temel görevine, burjuva devriminden proleter devrime doğrudan geçme görevine tabiydi. İki toplumsal savaş, köylülerin toprak sahiplerine, proletaryanın burjuvaziye karşı savaşı 1917 yılında, aynı 1905-1907 yıllarında olduğu gibi içiçe geçmişti, fakat bu kez bu kaynaşma yeni bir tarzda oldu, çünkü artık en

yakın temel görev köylü devriminin tamamlanması değil, proletarya devrimine geçişti. Proletarya bugün, ***aynı zamanda*** büyük toprak sahiplerine karşı köylü savaşına önderlik etmek ve sosyalist devrime geçmek zorundaydı. Bu ise, proleter, sosyalist devrimin, geçerken toprak sahiplerine karşı köylü savaşının görevlerini yerine getirmesi ve bunları asıl görevlerine tabi kılması demekti. O nedenle, köylü savaşında proletarya önderliği, daha şimdiden, burjuvaziye karşı (aynı zamanda köy burjuvazisine karşı da) proletarya devriminde, proletaryanın kır proletaryası ve köy yoksullarını en geniş ölçüde kazanmasına hizmet edecek, aynı zamanda da, toprak sahiplerinin egemenliğinin yokedilmesi sayesinde köylülüğün orta kesimlerinin proletaryaya ve partisine sempati duymasını sağlayacak, bu kesimleri proleter devrim karşısında tarafsızlaştıracak ve bu devrimi orta köylülerle gelecekte yapılacak ittifakın hareket noktası haline getirecek biçimde olmalıydı. Tarım programı, uygulanması bu hedeflere ulaşmaya hizmet edecek ve aynı zamanda gelecekte kırın sosyalist dönüşümü için temel oluşturacak biçimde olmalıydı.

Leninist "Proleter Partinin Bir Program Taslağı"nın tarım sorunuyla ilgili maddeleri, ayrıca Lenin tarafından Konferans için hazırlanan tarım ve toprak sorunu kararı ve bu soruna ilişkin Konferans'ta yaptığı konuşma bu temel üzerine kuruludur. Lenin'in kır işçileri ve köy yoksullarının sanayi proletaryası tarafından kazanılmasına verdiği önemin altını çizmek önemlidir. Nisan Konferansı'nın tarım ve köylü sorunu üzerine kararında Lenin şöyle yazmıştı. "Eğer Avrupa'da başlayan proleter devrim ülkemize doğrudan ve güçlü bir etkide bulunmazsa Rus devriminin kaderi ve sonucu... kent proletaryasının kır proletaryasını peşinden sürükleme ve buna kır yarı-proleterleri kitlesini eklemeyi başarıp başaramamasına bağlı olacaktır."

Lenin, daha o zaman köylülerin toprak mücadelesinin yükselen dalgasını görmüştü. Köylü hareketi daha Mart 1917'de gelişmeye başlamıştı; o dönemde 34 kazayı etkisi altına almış bulunuyordu. Sonra hızla gelişti, Nisan'da 174 kazayı içine aldı. Bu aylarda hareket büyümenin dışında, daha büyük bir örgütlülük de gösteriyordu. 1917 köylü hareketinin özelliği, ilk dönemlerde burjuva hükümetine güven çerçevesinde gelişmesiydi. Devrimin ilk dönemlerinde köylüler hükümete güvenlerini ifade

etmiş ve toprağı toprak sahiplerine karşı doğrudan savaşa girmeden almışlardı. Toprağa el koyma, toprak sahibine toprağı ekip biçmeyi ve daha sonra da mahsul kaldırmayı yasaklamaktan ibaretti. Çayırlara el konulması da aynı biçimde toprak sahibine ot biçmeyi ve samanı satmayı yasaklamak biçimindeydi. Demirbaşa el konması ise, bunların olağanüstü düşük fiyatlarla "satmalınması" biçiminde gerçekleşiyordu, toprak sahiplerinin demirbaş alması ve istediği gibi satması yasaktı. Bu "barışçıl" köylü hareketine Belediye Meclisleri'nin kararları gereğince kira bedellerinin düşürülmesi, kira ödemeyi reddetme, kira bedellerini toprak sahiplerine değil, Köylü Komiteleri'ne ve devlet hazinesine ödeme yönünde alınan kararlar da eklenmelidir. Fakat daha Mart 1917'de köylülerin topraklara "barışçıl" biçimde el koydukları bu durumların yanısıra, bütün köylü eylemlerinin dörtte birini oluşturan çiftliklerin imhası gündemdeydi, bu imha hareketlerinin üçte biri ise kundaklamaydı. Köylü hareketinin 1917 sonbaharına kadarki gelişimi üzerine bkz. Not 99.

1906 yılında IV. (Birlik) Parti Kongresi tarafından Stockholm'de kabul edilen, Lenin'in bu raporunda kısaca aktarılan Menşevik tarım programı, ayrıca bu Kongre'ye sunulan toprağın ulusallaştırılması üzerine Lenin'in taslağı, elinizdeki baskının III. cildinde (Not 58) (Seçme Eserler c. 3, –İnter Yayınları) daha yakından incelenmiştir. Menşevik programın çok yönlü bir eleştirisi ve burjuva-demokratik devrimde toprağın ulusallaştırılması düşüncesinin çok yönlü gerekçelendirilmesini Lenin, daha kapsamlı bir çalışma olan "1905–1907 İlk Rus Devriminde Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı" adlı çalışmasında savunmaktadır. Bu çalışma 1907'de kaleme alınmış ve 1908'de yayınlanmış, fakat Çarlık Rusyası tarafından el konularak imha edilmiş ve ancak 1917'de yeniden yayınlanmıştır. Bu çalışmanın 1, 2 ve 4. bölümleri III. ciltte, teorik bölüm olan 3. Bölüm XII. ciltte ve 1917'de kaleme alınan özel son söz, baskımızın bu cildinde yer almaktadır. Bu çalışmanın bütünü, (5. Bölüm de dahil) Bütün Eserler'in XI. cildine alınmıştır. (s. 347)

[108] Lenin'in burada sözünü ettiği öneri, Trudovikler fraksiyonunun 104 üyesinin imzasıyla, 1906 yılında Birinci Duma'ya, daha sonra önemsiz bazı değişikliklerle 1907 yılında 99 Trudovik'in imzasıyla İkinci Duma'ya sunuldu. Bu önerinin, daha doğrusu taslağın esas içeriğini şunlar

oluşturur: Bütün topraklar halkın olmalıdır; o nedenle bütün devlet, hanedanlık, hükümet, manastır topraklarından (bkz. Not 111), aynı zamanda toprak sahiplerine ait çiftliklerden ve saptanmış "emek normu"nun (yani bir köylünün ailesiyle birlikte, yabancı işgücü kullanmadan işleyebileceği toprak miktarı) üzerindeki bütün özel topraklardan halka ait genel bir toprak fonu oluşturulmalıdır. Emek normunu aşmayan toprak payları ve özel topraklar sahiplerinde kalacaktır, fakat bunların elinde standardın üzerinde toprak birikmesi önlenecektir. Emek normunu aşan toprakların halk toprak fonuna devredilmesi, halkın kendisi tarafından saptanacak tazminat karşılığında gerçekleşecektir. Bütün reformun hayata geçirilmesi için genel seçim hakkı esasına göre seçilecek yerel komiteler görev alacaktır.

Lenin burada da "1905–1907 İlk Rus Devriminde Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı" adlı kitabında (bkz. bir önceki Not) değiniyor; bu kitapta Lenin, başka şeylerin yanısıra 104'lerin tarım taslağını tahlil etmektedir (bu çalışmanın Bölüm 1, 4. maddesi, elinizdeki baskının 1. cildinde [Seçme Eserler c. 1, –İnter Yayınları]). Bu çalışmada, bu taslağın kimler tarafından imzalandığına ilişkin veriler de yer alıyor. (s. 348)

[109] Toprak sorununun çözümünün Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar sürüncemede bırakılması hususunda Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler arasında tam bir görüş birliği vardı. 10–16 Nisan (29 Mart–3 Nisan) 1917 tarihleri arasında, yani Şubat Devrimi'nden 1,5 ay sonra yapılan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm-Rusya Konferansı'nda, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin tarım ve köylü sorununda birleşik programı özel bir kararda saptandı. Bu program toprak ilişkilerinin "temelden" değişiminin zorunluluğunu kabul eder, fakat bu değişim emekçi halka devredilmesi amacıyla, her bölge için yerel demokratik komitelerin saptayacağı belli bir azami haddi aşmayan çiftliklerin dışında bütün özel çiftliklere tazminatsız el konacağı vaadinde bulunan Kurucu Meclis'in dışında başkaca bir yoldan gerçekleşmeyecektir. Bu karara göre toprak sorununun kesin çözümü Kurucu Meclis'e bırakıldığı için, böylece toprak sorununun tek tek bölgelerde bağımsız çözümü yönündeki bütün girişimlere karşı mücadele etme ve köylülerin topraklara el koymasını karşı-devrimci eylemler olarak tanımlama yükümlülüğü üstlenilmektedir. Hemen hayata geçirilecek pratik önerilerinde bu program,

burjuvazi ve toprak sahiplerinin Geçici Hükümet'inden daha ileride bulunmuyordu. Program, Geçici Hükümet'in uyguladığı Çarlık hanedanının topraklarına el konulmasını onaylıyor, toprak sahipleriyle köylülerin birbirleriyle barışçıl biçimde "uzlaşacakları", hem de kira bedellerinin düşürülmesi, ücret düzenlemesi ve bütün anlaşmazlık ve çatışma konularının giderilmesi üzerinde uzlaşacakları yerel Toprak Komiteleri'nin oluşturulmasını kabul ediyorlardı. (s. 350)

[110] Lenin, Şingaryov ve Kadetlerin reçeteleri derken, toprak sorununda Geçici Hükümet'in politikasını kastediyor. Birinci Geçici Hükümet'in Tarım Bakanı olarak Kadet Şingaryov, Kadet Partisi MK'sı tarafından kendisine dayatılan politikayı uygulamıştı. Geçici Hükümet'in başlıca görevi, Kurucu Meclis toplanasıya kadar toprak sorununu sürüncemede bırakmak ve bu süre içinde, toprak sorununun devrimci bir çözümüne karşı mücadele edebilecek güçleri örgütlemekti. Geçici Hükümet daha toprak sorunu üzerine tek bir şey yapmadan, 22 (9) Mart'ta, büyük toprak mülkiyetinin ortadan kaldırılmasına yönelik köylü hareketine katılanları cezalandırma kararı aldı. 30 (17) Mart tarihinde Geçici Hükümet toprak işgallerine karşı yeni bir tehdit içeren ve "toprak sorunu"nun, "Halk Temsilciliği'nin çıkaracağı bir yasayla çözülmek zorunda olduğu"nun ve Geçici Hükümet'in Kurucu Meclis'e yeni bir toprak yasası sunacağının açıklandığı özel bir bildiri yayınladı. Geçici Hükümet'in köylü hareketine karşı mücadele dışında pratik çalışması şunlardan ibaretti: 25 (12) Mart'ta hükümet topraklarına (Romanov hanedanlığının topraklarına, bkz. bir önceki Not) el kondu; 29 (16) Mart'ta Çarlık ailesinin toprakları (Çarlık ailesinin tek tek üyelerine ait topraklar (bkz. bir önceki Not) Tarım Bakanlığı'nın tasarrufuna verildi; 4 Mayıs'ta (21 Nisan) Toprak Yasasının kaleme alınmasını hazırlayacak ve tek tek bölgelerde toprak sahipleriyle köylüler arasındaki "anlaşmazlıkları" çözecek bir Merkezi Toprak Komitesi ve Yerel Toprak Komiteleri oluşturuldu. Yerel Toprak Komitelerinin bileşiminde toprak sahiplerinin çoğunlukta olması güvence altına alınmıştı ve bu komiteler devrim öncesi yasalarıyla hareket etmek zorundaydılar. Geçici Hükümet, sınıfsal karakteri itibariyle, toprak sorununda, büyük toprak mülkiyetinin ulusallaştırılması ve zoralımına kadar varacak herhangi bir kesin önlem alabilecek durumda değildi, çünkü bu önlemler, birincisi özel mülkiyete karşı pro-

leter devrimin gelişmesine yarayacak bir darbe olurdu ve bu darbe, burjuvazinin önemli kesimlerinin, örneğin, feodal çiftliklerin ipotekli olduğu bankalar üzerinden mali burjuvazinin ve burjuvazinin bizzat kapitalist tarım yapan kesiminin (bu arada Kadet Partisi'nin yönetim kademelerinin büyük bölümünü oluşturan burjuvalaşmış toprak sahiplerinin de) servet çıkarlarını doğrudan hedeflerdi.

Stolipinci tarım reformunun önemi (bkz. Not 7) ve Nisan Konferansı Kararı'nda değinilen sonuçları, elinizdeki baskının IV. cildindeki (Seçme Eserler c. 4, –İnter Yayınları) "Hükümetin (Genel) Tarım Politikası Sorunu Üzerine" ve "Tarım Sorunu ve Rusya'nın Bugünkü Durumu" adlı makalelerde ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. (s. 351)

[111] ***Tımar*** arazileri, Romanov hanedanının tek tek üyelerine ait olan topraklardı. Bu toprakların toplam miktarı 8 milyon desiyatindi. Tarlalar köylülere verildi, ormanlar ise Orman İdaresi'nce işletildi. ***Kilise*** toprakları ise din adamlarının kullanımına verildi. Manastır topraklarıyla birlikte 2 milyon desiyatinden fazla kilise toprağı vardı. ***Hükümet*** toprakları Rusya'nın en baştaki ve en büyük toprak sahibi olan Çar'a aitti; bu toprakların toplam miktarı 42 milyon desiyatinden fazlaydı. (s. 355)

[112] Bağımsız ***Kır İşçileri*** ve Kır Yarı-Proleterleri ***Sovyetleri*** Ekim Devrimi'ne kadar sayıca fazla değildi. Mevcut verilere göre, Vitebsk Eyaleti'nde, Ukrayna'da bazı çiftliklerde (özellikle Cherson Eyaletinde) Kır İşçileri Sovyeti vardı. Estonya'da Topraksız Köylü Temsilcileri Sovyetleri çok yaygındı; burada 1917 sonbaharında 40.000 kır işçisiyle topraksız köylüyü kapsayan güçlü bir örgüt oluşturmuşlardı. Ağustos'ta Reval'de yapılan bir konferansta seçilen Yürütme Komitesi, kendisini Estonya Topraksız Köylü Temsilcileri Sovyeti ilan etmişti. Ancak Ekim Devrimi'nden sonra tüm Rusya'da, daha sonra Sovyet Hükümeti'nin bir kararnamesiyle ***"Yoksul Köylü Komiteleri"ne*** dönüştürülen, köy yoksullarının bağımsız örgütleri kuruldu. Proletarya bu komitelere dayanarak kırda sosyalist devrimi hayata geçirdi. (s. 355)

[113] Lenin'in sunmak üzere kaleme aldığı bu ***"Tarım Sorunu Üzerine Karar Tasarısı"nı*** ve elinizdeki ciltte yer alan ***"Tarım Sorunu Üzerine Konuşma"sını*** yaptığı ***1. Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi*** 17 Mayıs–10 Haziran (4–28 Mayıs) 1917 tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. Kongre'den önce 25–30 (21–17) Nisan tarihleri arasında, 27

eyaletten köylü örgütlerinin temsilcileri bir konferans yapmış ve bu konferansta Kongre'yi toplayacak bir Örgütlenme Bürosu seçilmişti. Kongre hazırlıkları ve çalışmaları, ezici çoğunluğa sahip Sosyal-Devrimcilerin önderliğinde gerçekleşti. Bolşevikleri küçük bir partisiz köylüler grubu destekliyordu. Bolşevik Parti Merkez Komitesi tarafından temsilci olarak Kongre'ye gönderilen Lenin, hastalandığı için ancak 4 Haziran'da (22 Mayıs) tarım sorunu tartışmasında söz aldı. Daha önce, 20 (7) Mayıs'ta Kongre'ye bir kutlama mektubu göndermişti (bkz. Bütün Eserler, 1. Yarıcilt, s. 464: "Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Kongresi Delegelerine Açık Mektup"). Bu mektupta, Bolşeviklerle Sosyal-Devrimciler arasındaki en önemli görüş ayrılıklarını açıklığa kavuşturuyordu. Lenin gelmeden önce Kongre, sadece 16 karşı, 14 çekimser oyun verildiği ezici bir çoğunlukla, Geçici Hükümet'le ilişki sorunu üzerine bir kararı kabul etmiş ve böylece burjuva Geçici Hükümet'i desteklediğini ve "sosyalistler"in Geçici Hükümet'in koalisyon kabinesine girmelerini (bkz. Not 40) onayladığını göstermişti.

Lenin'in kaleme aldığı ve Kongre'ye sunduğu tarım sorunu üzerine karar tasarısı ve Kongre'de yaptığı konuşma, Bolşevik Parti Nisan Konferansı'nın bu sorun üzerine kararlarının köylüler için popüler tarzda açıklanmasını oluşturur. Lenin'in Kongre'de yaptığı konuşma muazzam bir heyecan yarattı. Sosyal-Devrimci gazete "Dyelo Naroda"nın bir haberine göre, Lenin'in konuşmasının bazı bölümleri, Kongre'nin bir kesimi tarafından kabul gördü ve alkışlandı. Konuşma bittikten sonra Kongre Başkanı, heyecana kapılmış Meclis'te sükuneti sağlamakta ve sözü bir sonraki konuşmacıya vermekte zorlandı. Buna rağmen, çoğunlukla "durumu iyi" zengin köylüler ve Sosyal-Devrimci aydınlardan oluşan Kongre, tarım sorununa ilişkin Sosyal-Devrimcilerin sunduğu kararı kabul etti. Bu kararda şöyle deniyordu: "Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti, Geçici Hükümet'ten, yetkileri dahilinde, Rusya'nın karşı karşıya bulunduğu tarım ilişkilerinin büyük değişimi sorununun hazırlanması ve gerçekleştirilmesi alanında, emekçi halkın iradesinin özgürce ifade edilmesini ve bu eseri engellemek isteyen, kişisel ve grup çıkarlarını halkın genel çıkarlarının önüne koyan kişilerin girişimlerini tahkir etmesini bekler." Pratik önlem olarak sadece, Kurucu Meclis toplanasıya kadar toprak alım-satımının yasaklanması maddesinin yer aldı-

ğı kararın bütünü "genel halk çıkarları" üzerine değerlendirmelere ayrılmıştır. Ne var ki toprak alım-satım yasağı da uygulanmamıştır. (s. 357)

[114] Geçici Hükümet tarafından bir toprak yasası hazırlamak için atanan Ana Toprak Komitesi'nin 1 Haziran (19 Mayıs) tarihli toplantısında, Smilga yoldaş, toprak sahiplerinin topraklarına köylüler tarafından derhal ve örgütlü biçimde el konulması önerisini getirdi. Bu öneri Sosyal-Devrimci ve Kadetlerden oluşan çoğunluk tarafından reddedildi. Bu Bolşevik önerinin aksine bir gün sonra toprak sorununa ilişkin bir deklarasyon kabul edildi. Bu deklarasyonda başka şeylerin yanısıra şöyle deniyordu: "... Gelecekteki tarım reformunun temelinde, tarımsal öneme sahip ***tüm*** arazilerin tarım yapan emekçi nüfusun tasarrufuna verilmesi gerektiği düşüncesi yatmalıdır... Kurucu Meclis toplanasıya kadar hiç kimse tarım sorununun nihai çözümü doğrultusunda karar alamaz ve elbette uygulayamaz... Halkın başkalarının topraklarını işgal ederek, toprak ihtiyaçlarını kendi başlarına giderme yönündeki girişimleri, devlet için ciddi bir tehlike oluşturmakta ve tarım sorununun çözümü yerine, bütün halkı şiddetli sarsıntılarla karşı karşıya bırakmadan çözülemeyecek bir dizi yeni sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır..." Deklarasyonda tarım reformunun daha iyi hazırlanması amacıyla, "faaliyetleri yasayla saptanmış çerçevenin dışına çıkmaması gereken" toprak komitelerinin örgütlenmesine girişmek öneriliyordu. (s. 360)

[115] 2 Haziran (20 Mayıs) 1917'de, Devlet Duması üyelerinin bir özel konferansında kabul edilen kararda şöyle deniyordu: "Devlet Duması Üyeleri Özel Konferansı, Duma üyesi Şidlovski'nin Ana Toprak Komitesi'nin çalışmalara başlaması ve aldığı kararın ilk taslağı üzerine açıklamalarına dayanarak, toprak reformunun sadece Kurucu Meclis tarafından gerçekleştirilebileceğini, zira çözümünün itirazsız kabulünü garanti edecek yeterli otoriteye sadece Kurucu Meclis'in sahip olacağını açıklar. Bu sorunda Kurucu Meclis'in yetkilerini kullanmaya kalkışan, niteliği ne olursa olsun bütün organlar ülkede sadece karışıklığa yol açacaktır. Toprak sorununu kendi başına, ya da zorla el koyma yoluyla çözmeye çalışan bütün girişimler sonu gelmez anlaşmazlıklara, görüş ayrılıklarına, hatta çatışmalara neden olacaktır. Böyle bir karışıklığın sonuçları ürün kıtlığı, hatta açlıktır. Tarım alanında huzurlu bir çalışmanın, gerek ordunun ihtiyaçlarının karşılanması, gerekse de halka gıda maddesi temin etmek için son derece gerekli olduğu bugünkü gibi zor dönemlerde,

Devlet Duması bütün tarım nüfusunu Kurucu Meclis karar veresiye kadar her türlü şiddet hareketinden kaçınmaya çağırır." (s. 362)

[116] Lenin, Pensa köylülerinin kararlarından sözederken, Nisan 1917'de Pensa Eyaleti'nde bir köylü kongresinde alınan tarım sorununa ilişkin kararı kastediyor. Bu Kongre, Kurucu Meclis için bir yönerge kabul etmişti; buna göre bütün manastır, kilise ve hükümet toprakları, Çarlık ailesine ait bütün topraklar ve özel çiftlikler halkın malı ilan edilecek, herhangi bir tazminat ödenmeyecek, özel mülkiyet ebediyen kaldırılacak ve toprak emekçilerinin tasarrufuna verilecekti. Pensa'daki bu Kongre devrimci görüşü benimseyen ve Kurucu Meclis toplanasıya kadar geçici önlemler alan ilk köylü kongrelerinden biriydi. Bu Kongre örneğin, toprak sahiplerine ödenecek kira bedelinin, kiralanan toprak için ödenen tarım vergisi kadar olabileceğini saptamış, yarıcılığı ise kira bedeline dönüştürme kararı almıştı; ayrıca Kongre, tek tek nahiyelerde ve aynı zamanda toprak sahiplerinin elinde bulunan tohum stoklarının nahiyelerdeki Köylü Komiteleri aracılığıyla dağıtılmasına karar verdi. Toprak sahiplerinin otlak ve çayırları da, Kongre kararına göre, Nahiye Köylü Komitesi'nin kararına göre kullanılacaktı. Toprak sahiplerinin ormanları, bahçe ve evlerinin, bunlar halkın malı olacakları için, tahrip edilmemesini denetleme görevi de Toprak Komiteleri'ne verilmişti. (s. 371)

[117] Lenin burada ***Kuzey-Amerikan içsavaşında*** (1861-1865) kölecilerin yenilgiye uğratılmasını kastediyor. Bu savaş özü itibariyle, Kuzey ve Doğu'nun burjuvazisiyle, Güney'in toprak aristokrasisi arasında devlet içinde egemenlik uğruna bir savaştı. Güney Devletleri'nin plantasyon ekonomisi ***köle emeğine*** dayanıyordu. Kuzey Devletleri'nde ise kapitalist sanayi ve kapitalist tarım gelişmekteydi. Bu devletlerin sanayi burjuvazisi ve kapitalist çiftçileri Güney Devletleri'nin egemenliğine razı olamazlardı, çünkü sanayi, gelişmesi için "serbest" işgücüne ihtiyaç duyuyordu. Onlarca yıldır süren mücadele nihayet 1861'de ***açık içsavaşa*** dönüştü. İlk başlarda savaş Güney Devletleri'nin lehinde gelişti, fakat süreç içinde onlar Kuzey'in endüstriyel üstünlüğüne boyun eğmek zorunda kaldılar ve içsavaş Güney birliklerinin tam askeri hezimetiyle son buldu. 22 Eylül 1862'de Kuzey Devletleri Başkanı ***Lincoln,*** 1 Ocak 1863'ten itibaren geçerli bir bildirge yayınlayarak Güney Devletle-

ri'ndeki bütün köleleri özgür ilan etti. 1865'te kölecilik anayasaya eklenen bir maddeyle genel bir yasa haline gelerek yasaklandı. Amerikan içsavaşı Birleşik Devletler'in kapitalist gelişimini kolaylaştırdı. (s. 377)

[118] ***"Bir Kır İşçileri Birliği Kurulmasının Gerekliliği Üzerine"*** adlı makale, ilk satırlarından da görülebileceği gibi Tüm-Rusya Sendikalar Konferansı için kaleme alındı. 7 ve 8 Temmuz (24 ve 25 Haziran) 1917'de "Pravda"da yayınlanan bu makalede proletarya devrimine geçişin hazırlanmasında proletarya ve partisinin görevleri üzerine Lenin'in temel düşüncelerinden biri, yani tarım işçilerinin bağımsız sınıf örgütü düşüncesi geliştirilmekte ve gerekçelendirilmektedir. Lenin'in 1917'de kaleme aldığı diğer çalışmalarında sık sık sözettiği Kır İşçileri Sovyetleri, Yoksul Köylü Sovyetleri gibi Kır İşçileri Birliği de, Parti'nin Nisan Konferansı kararında ifade edildiği gibi, Parti'nin sadece tarım işçileri kitlesiyle değil, devrimin kaderinin proletaryanın safına çekilmelerine bağlı olduğu yoksul köylüler kitlesiyle de ittifakı anlamına geliyordu.

Tüm-Rusya Sendikalar Konferansı 4–11 Temmuz (21–28 Haziran) 1917 tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. Konferansa 211 delege katılmıştı. Delegelerin ezici çoğunluğu, sendikaların merkez ve yerel bürolar tarafından gönderilmiş, fakat seçimler nisbi temsil esasına göre yapılmamıştı. Böylece, örneğin 70.000 kadın ve erkek işçiyi bünyesinde toplayan Kiev Sendika Bürosu da, 25.000 üyeye sahip Tula Sendika Bürosu da 2 delege göndermişti. İki başkentin delege sayıları biraz yüksek tutulmuştu. Petrograd ve Moskova Sendika Büroları beşer delege göndermişlerdi (Moskova Sendika Bürosu'na 150.000, Petrograd Sendika Bürosu'na 250.000 işçi üyeydi). Konferans'a 1.230.000 üyeli 364 birliği birleştiren 50 Merkez Büro katılmıştı. Ayrıca bağımsız birliklerden 170.000 üye temsil ediliyordu. Vekalet Komisyonu'nun verilerine göre Konferans'a 73 Bolşevik, 36 Menşevik, 6 Menşevik-enternasyonalist, 11 Bundçu, 31 "fraksiyonsuz" sosyal-demokrat, 25 Sosyal-Devrimci, 17 partisiz katıldı. Konferans ilk günden itibaren keskin hatlarla ikiye ayrıldı: "Fraksiyonsuz" enternasyonalistlerin bir bölümüyle birlikte Bolşevikler ve "sendikal hareketin birliği" etiketi arkasına gizlenerek Sosyal-Devrimcilerle blok kuran Menşevikler. Birinci grupta 83-85 delege vardı; bunların arasında 7 "fraksiyonsuz" enternasyonalist de yer alıyordu. Diğer delegelerin tümü ikinci gruptaydı. İkinci grup, "sendikal

hareketin birliği" tabelası altında aşırı fraksiyoncu, anti-Bolşevik bir politika yürütüyordu. Kararlar 10-12 oy farkla Menşevik anavatan savunucularının anlayışları doğrultusunda alındı, sosyal-demokrat olmayan unsurların ağırlığı sözkonusuydu. Konferans'ın anavatan savunmasından yana olan çoğunluğu tamamen biçimseldi, çünkü delegelerin ezici çoğunluğu işçi bölgelerinden (Petrograd, Moskova, İvanovo-Voznesensk, Kiev, Ural vs.) gelen Bolşeviklerdi. Konferans çoğunluğu, Zinovyev'in raportör olarak zamanında gelememesinden yararlanarak "Parti ve Sendikalar" maddesini gündemden çıkardı ve Bolşeviklerin bu maddeye ilişkin sundukları karar tasarısı başkanlıkça okunmadan, belge olarak Konferans dosyalarına kondu. Konferans'ın ele aldığı başlıca sorun, sendikal hareketin görevleriydi. Bu maddeye ilişkin raporu Menşevik Grikeviç sundu. İkinci raportör olarak Bolşevik Milyutin konuştu. Bu iki rapor üzerine uzun tartışmalardan sonra, Bolşeviklerle "fraksiyonsuz" enternasyonalist azınlığa karşı Menşevik-Sosyal-Devrimci çoğunluk, anavatan savunucularının anlayışları doğrultusunda, burjuvaziyle kutsal barış yapılması, emperyalist savaşın desteklenmesi ve partilerarası mücadelede "sendikaların tarafsızlığı"nı savunan bir karar kabul etti. Konferans bu sorunun dışında sekiz saatlik işgünü, ekonomik mücadele ve bir Tüm-Rusya Sendikalar Konferansı toplama sorunlarını ele aldı. (s. 379)

[119] 14 (1) Temmuz 1917'de "Pravda"da yayınlanan ***"Köylüler Nasıl ve Neden Aldatıldı?"*** adlı makale köylülerin ileri sürdükleri toprak alım-satımının yasaklanması talebiyle bağıntılı olarak kaleme alındı. Kazalarda ve eyaletlerde yapılan köylü konferansları, Geçici Hükümet'in bu yasak kararını derhal almasını acilen talep ediyorlardı. Köylü Temsilcileri Sovyetleri 1. Tüm-Rusya Kongresi, tarım sorununa ilişkin kararında bu talebi onayladı. Kitlelerin aşağıdan gelen baskısı altında, Geçici Hükümet'in Tarım Bakanı Pereversev, 30 (17) Mayıs'ta bütün noterlere bir telgraf çekerek, özel bir düzenleme yapasıya kadar toprakla ilgili bütün tasarrufların (alım-satım-ipotek) durdurulması talimatını verdi. Ne var ki Pereversev bu telgraf emrini 7 Haziran'da (25 Mayıs) geri çekti. Bu günlerde toplanan Köylü Temsilcileri Sovyetleri Kongresi, Bolşevik fraksiyonun verdiği bir soru önergesi nedeniyle bu sorunu görüştü. Geçici Hükümet, Kongre'ye, toprağın alım-satımını ve ipotek edilmesini

yasaklayan bir yasa çıkarma sözü vermişti. Ancak bir ay sonra 18 Temmuz'da (25 Haziran) gazetelerde Tarım Bakanı Çernov'un toprakla ilgili bu yasakları içeren bir yasa teklifi sunduğu açıklandı. Bu, Geçici Hükümet'in 6 Temmuz (23 Haziran) oturumunda gerçekleşti. Tarım Bakanı Çernov, kendi bakanlığının genel politikası üzerine rapor vermişti. Bu raporun ana düşüncesi, kırı "yatıştırmak" için bir dizi yasa tasarısını hızla geçirmenin zorunlu olduğuydu; Kurucu Meclis'in çözeceği en önemli tarım sorunları elbette çözüme kavuşturulmayacaktı. Bu düşünceden hareketle, Çernov'un yönettiği Tarım Bakanlığı, Geçici Hükümet'e, aralarında toprağın alım-satımını ve ipotek edilmesini yasaklayan bir yasanın da bulunduğu 10 yasa tasarısı sundu. Geçici Hükümet, Çernov'un raporuna ilişkin herhangi bir karar almadı ve bu sorunları bir sonraki oturuma erteledi. Burjuvazi ve toprak sahiplerinin böyle bir yasaya şiddetle karşı oldukları anlaşıldıktan sonra, bu sorun büsbütün gündemden kaldırıldı ve Çernov yerini daha sağda bulunan Sosyal-Devrimci Maslov'a bıraktı. (s. 384)

[120] 12 Temmuz'da (29 Haziran) Petrograd gazeteleri 11 Temmuz (28 Haziran) 1917'de Taurya Sarayı'nda ***Devlet Duması Üyeleri Özel Konferansının*** yapıldığına dair haber geçtiler. Lenin, Geçici Hükümeti yönlendiren "görünmez eller"den söz ederken bu Konferans'ı kastetmektedir. Konferans, ülkenin ekonomik durumu üzerine Bublikov'un verdiği raporu dinledi. Lvov ise kendi deyimiyle tam bir anarşinin egemen olduğu kırın durumu üzerine rapor verdi. "Anarşi —diyordu Lvov— yönetimin sorumlu olduğu işlere parti örgütlerinin karışmasına izin veren hükümetten kaynaklanmaktadır... Bütün karışıklık, halk böyle istediği için değil, halk kitleleri kaderine bırakıldığı, büyük bölümü sorumsuz demagoglar olan insanların isteklerine teslim edildiği için ortaya çıkmaktadır. En küçük mülk sahipleri de dahil bütün mülk sahibi kesimlerle yoksul köylülük arasında nefret bu keyfiyet zemininde yayılıyor... Geçici Hükümet bu nefrete son vermek ve pasif tutumundan vazgeçmek zorundadır..." Raporlar üzerine yapılan tartışmada Şidlovski ve Kusmin söz aldılar, Radyanko ise kapanış konuşmasında, toprağın alım satımı ve ipotek edilmesinin yasaklanması üzerine görüşmeleri kabul etmemesi için Geçici Hükümet'e baskı yapmayı önerdi. (s. 385)

[121] ***"Köylüler ve İşçiler"*** makalesi 11 Eylül (29 Ağustos) 1917'de Bolşevik gazete "Raboçi"de yayınlandı. Bu makale 1917 yılında köylülüğün taleplerini, burjuva hükümeti ve bu hükümeti destekleyen küçük-burju-

va partilerince yerine getirilme olanakları açısından değerlendiriyor. Lenin'in bu makalede incelediği *örnek yönerge,* Sosyal-Devrimciler tarafından 1. Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi (bkz. Not 113) delegelerine köylülerin verdiği 242 yönergeye dayanılarak hazırlanmıştı. Örnek yönerge 8 bölümden oluşuyordu: Genel politik talepler, toprak sorunu, geçiş önlemleri, Zemstvo yönetimi, Toprak Komiteleri, ekonomik önlemler, iaşe sorunu ve savaş. Genel politik talepler bölümünde örnek yönerge şu talepleri ileri sürüyordu: Bölgelerin en geniş özerkliğiyle birlikte bir demokratik cumhuriyet, genel seçim hakkı esasına göre seçilmiş halk temsilcilerinden oluşan tek bir yasama meclisi, vicdan, din, basın, toplantı, koalisyon ve grev özgürlüğü, konuşma özgürlüğü, kişinin ve meskenin dokunulmazlığı; askeri sorunla ilgili olarak sürekli ordunun kaldırılması ve halk milisinin örgütlenmesi talep ediliyordu. Toprak bölümünde yönerge şu talepleri içeriyordu: 1) Özel mülkiyetin ebediyen kaldırılması, 2) Köylülerin toprakları da dahil bütün toprakların bütün halkın tasarrufuna verilmesi, 3) gelişmiş tarımın yapıldığı bütün tarım çiftliklerinin sadece onun tasarrufunda olmak üzere devlete devredilmesi, 4) ücretli işin kaldırılması, 5) toprağı sadece kendi gücüyle işlemesi koşuluyla cumhuriyetin bütün yurttaşları için toprak üzerinde tasarruf hakkı, 6) eşit toprak tasarrufu. Kurucu Meclis toplanasıya kadar tarım ilişkilerinde bu değişiklik için geçiş önlemleri olarak yönerge şunları talep ediyordu: 1) Toprak üzerinde herhangi bir biçimde (alım, satım, ipotek, takas, armağan etme vs.) özel tasarrufun yasaklanmasına ilişkin derhal bir yasa çıkarılması; 2) Şubat Devrimi'nden sonra toprakla ilgili olarak gerçekleşen bütün özel tasarrufların derhal geçersiz sayılması; 3) Çarlığın köy ortaklığından ayrılma, toprak paylarının özel mülkiyet olarak kabul edilmesi ve bireysel çiftliklerin bölünmesiyle ilgili yasalarının derhal kaldırılması; 4) toprak sorunu Kurucu Meclis tarafından çözülesiye kadar bütün toprak ayarlama ve ölçme çalışmalarının durdurulması; 5) ormanların sahipleri tarafından aşırı ölçüde ve yoğun kesilmesinin (eğer bu kesim devletin ya da kamuoyunun çıkarına değilse) yasaklanması için derhal bir yasanın çıkarılması. Toprak sorununda bu devrimci taleplere rağmen yönerge, savaş sorununda, anavatan savunması düşüncesini benimsiyor ve ordunun savaş yeteneğinin güçlendirilmesinden yana tavır alıyordu.

Sosyal-Devrimcilerin örnek yönergede yer alan köylü taleplerinin yerine getirilmesi sorununda tutumları, yönerge özetlerinin kaleme alınması

ve yayınlanmasında acele etmemelerinde ifadesini buluyordu (yönergeler beş ay önce derlenmişti). Bu yönergelerin yayınlandığı gün, Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti yayın organı, başyazısını köylü taleplerine değil, bir papaz kongresine (Rus Ortodoks Kilisesi Konsülyumu) ayırmıştı.

Köylü yönergelerinin özetinin Sosyal-Devrimciler tarafından yayınlandığı dönemde kırda gerçek atmosfer çok daha devrimciydi, Geçici Hükümet'e ve Sosyal-Devrimcilere güven döneminin yurtsever, anavatan savunmasına eğilimli atmosferi büyük ölçüde uçup gitmişti. Köylü hareketi giderek artan oranda toprak sahiplerine karşı gerçek bir köylü savaşı karakteri alıyordu (bkz. elinizdeki ciltte Not 99). Öte yandan, köylülerin Sosyal-Devrimcilere ve burjuva Geçici Hükümet'e güveninin doruk noktasında bulunduğu bir dönemde kaleme alınan bu yönergeler, burjuvazinin Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler tarafından desteklenen egemenliği altında, köylülüğün ezici çoğunluğunun tayin edici toprak çıkarlarının karşılanamadığını gösteriyordu. Sosyal-Devrimci Parti'nin, aynı köylü yönergelerinde olduğu gibi, bütün toprakların halkın malı olması ve eşit toprak kullanımından sözedilen kendi programına (bkz. Not 128) ihaneti bu temelde gerçekleşti. Sosyal-Devrimciler Partisi gerçekte köyün büyük köylülerinin, kapitalist unsurlarının çıkarlarının doğrudan temsilcisi haline gelmiş ve böylece kendi çöküşünü hazırlamıştı. Kırsal nüfusun ezici çoğunluğuyla, Sosyal-Devrimci Parti'nin izlediği politikanın kopuşması, bu Parti içinde bir sol kanadın oluşmasına yol açtı. Bu durum sonuçta Parti'nin bölünmesine ve yeni bir partinin sol Sosyal-Devrimciler Partisi'nin kurulmasına neden oldu (bkz. Not 79). Bütün bunları değerlendiren Lenin, Bolşevik Parti'nin önüne, Sosyal-Devrimcilerin niteliğini yeni bir biçimde teşhir etmek ve bu teşhir yoluyla köylü kitleleri, öncelikle de yoksul köylüleri Sosyal-Devrimcilerin önderliğinden tamamen koparmak ve bu kitleler üzerinde egemenliği proletarya ve partisinin eline vermek için, teşhir çalışmasında ağırlığı Sosyal-Devrimcilerin (solcular dışında) köylülerin çıkarlarına *ihanetine* verme görevini koydu. O zamanlar kır nüfusunun çoğunluğunu oluşturan yoksul köylülük, ne pahasına olursa olsun proletaryanın safına çekilmeli, politik iktidarın ele geçirilmesinde proletaryaya yardım etmeliydi. Politik iktidar ele geçirildiği koşullarda, köylülerin yönergelerde yer alan ta-

leplerini yerine getirmek kolaydı. Lenin bu makalesinde köylü kitleleri iktidara yürüyen proletaryayla ittifak yapmaya çağırır ve makalenin sonunda proletarya ve Partisinin kitlelere, Ekim Devrimi'nden sonraki dönemde Toprak Kararnamesi'yle gerçekten de hayata geçirilen tavizleri verebileceği olanağından sözeder. Sözkonusu bu kararname köylülüğün, Bolşevik tarım programından geçici bir sapma olan toprağın eşit dağıtımı ve köylüler tarafından eşit kullanımı da dahil, 242 köylü yönergesinde yer alan toprak taleplerini yerine getiriyordu. Toprak Kararnamesi üzerine, Ekim Devrimi döneminde (elinizdeki ciltte yer alan İkinci Sovyetler Kongresi'nde) yaptığı konuşmada söylediği gibi Lenin burada da, bunun kabul edilmesi gerektiğini söylüyor, zira ***asıl mesele*** büyük toprak mülkiyetinin zoralımı, büyük toprak sahiplerinin egemenliğinin yokedilmesi ve aynı zamanda bankaların, sermayenin egemenliğinin yıkılmasıydı, bu da gerçekleşmişti. Diğerleri, "olacak", "köylü kitlelere bizzat hayatın kendisi tarafından, pratik deneyimin kendisi tarafından kavratılacak"tı.

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti ***"İzvestiya"sı***, bu kurumun Petrograd'da 22 (9) Mayıs 1917'den itibaren yayınlanmaya başlayan resmi organıydı. Gazete sağ Sosyal-Devrimcilerin elindeydi ve Ekim Devrimi'nden sonra yayınını durdurdu. (s. 388)

[122] Bu dönemde illegal olarak Finlandiya'da yaşayan Lenin bu makaleyi yazarken besbelli ki elinde Köylü Sovyeti yayın organının (İzvestiya) sadece 88. sayısı bulunuyordu; bu sayıda "örnek yönerge"nin 8 bölümünden sadece 2'si yeralıyordu. Savaş üzerine olan 8. Bölüm de dahil diğer bölümler ancak 89. sayıda yayınlandı. (s. 389)

[123] ***Struveizm*** sözcüğü, 90'lı yıllarda kendisini Marksist olarak niteleyen ve sosyal-demokrasi saflarında yer alan fakat yeni yüzyılın başlangıcında liberallere, 1905 sonunda ise Ekim Devrimi'ne kadar aralıksız Merkez Komitesi'nde bulunduğu Kadet Partisi'ne geçen ve bu Parti'nin sağ kanat önderlerinden olan Peter Struve'nin adından gelir. Peter Struve bugün sürgündeki karşı-devrimciler ve monarşistlerin en ünlüsüdür. 90'lı yıllarda, deyim yerindeyse sosyal-demokrat dönemlerinde, Marksizm bayrağı altında gerçekte Marksizmi çarpıtarak, büyüyen ve gelişen Rus kapitalizminin çıkarlarını temsil eden sözde "Legal Marksizm"in en önde gelen temsilcisiydi. "Rusya'nın Ekonomik Gelişmesi Sorunu

Üzerine Eleştirel Düşünceler" adlı kitabında Struve, Narodniklerin Rusya'da kapitalizm üzerine görüşlerini eleştiriyor, Rusya'da kapitalizmin, feodal ekonomi ve kalıntılarına kıyasla ilerici olduğunu kanıtlıyor, fakat kapitalist köleciliği, kapitalist toplumda sınıf çelişkilerini ve sınıf mücadelesini örtbas ediyordu; bunun dışında Struve kapitalizmin çöküşünün kaçınılmazlığı ve zorunluluğunu ve proletarya devriminin gerekliliğini reddediyordu. Burjuvaziye karşı sınıf mücadelesi yerine, "kapitalizm okuluna gitme" çağrısı yapıyordu. Struve bu yolla Marksizmde devrimci olan herşeyi el çabukluğuyla ortadan kaldırıveriyor ve onu kapitalizmi savunma ve övme aracı haline getirmeye çalışıyordu. Marksizm bayrağı altında burjuvaziye hizmet etmekteydi; fakat burjuvazi politik olarak örgütlenmeye başladığında, bu bayrağı bir kenara atarak adım adım proletaryanın doğrudan düşmanına dönüştü. Rus ***Menşevizmi*** doğduğu andan itibaren, Marksizm bayrağı altında, gerçekte burjuva-demokratik devrimde işçi hareketini burjuvazinin sınıf çıkarlarına tabi kılma çizgisini izledi. Bu anlamda 90'lı yılların Struveciliğinin eserini devam ettirdi. Ve 1917 yılında bu çizgi Menşevizmi proletarya devriminde "barikatın öbür tarafı"na, burjuvazinin yanına, proletarya devrimine karşı burjuva karşı-devriminin safına götürdü. Menşevizm burjuva-demokratik devrimde olduğu gibi, burjuva karşı-devrimi döneminde de burjuvazinin eteğine yapıştı, çünkü Marksizm yerine Struveizm ile silahlanmıştı. 90'lı yılların Struveciliğinin eleştirisine Lenin daha o zaman büyük bir çalışmasını ayırmıştı: "Narodnizmin Ekonomik İçeriği ve Onun Bay Struve'nin Kitabındaki Eleştirisi" (bkz. Bütün Eserler, Cilt 1, kısmen elinizdeki baskının I. ve XI. ciltlerine de alınmıştır). (s. 392)

[124] Lenin'in ve Parti'nin bu yıllarda Sosyal-Devrimcilere karşı mücadelesinin karakteri üzerine daha fazla bilgi Lenin'in şu makalelerinde bulunabilir: "Sosyal-Demokrasi, Sosyal-Devrimcilere Neden Kararlı ve Acımasız Bir Savaş İlan Etmek Zorundadır?" (elinizdeki baskı, Cilt II [Seçme Eserler c. 2, –İnter Yayınları]), "Sosyal-Devrimciler Tarafından Yeniden Canlandırılan Kaba Sosyalizm ve Narodnizm" (aynı yerde) ve "Küçük-Burjuva Sosyalizmi ve Proleter Sosyalizm" (elinizdeki baskının III. cildi [Seçme Eserler c. 3, –İnter Yayınları]). Keza bu makalelerle ilgili notlar. (s. 393)

[125] İlk kez 1894 yılında "Neue Zeit"ın 10. sayısında yayınlanan "Fransa ve Almanya'da Köylü Sorunu" makalesinde Friedrich Engels şöyle der:

"Birinci olarak Fransız programının, küçük köylülerin kaçınılmaz çöküşünü önceden gördüğümüz, fakat bu sürecin bizim tarafımızdan yapılacak müdahalelerle hızlandırılmasıyla görevli olmadığımız yolundaki ilk cümlesi kesinlikle doğrudur. Ve ikinci olarak iktidar elimize geçtiğinde küçük köylüleri büyük toprak sahiplerini yapmamız gerektiği gibi zorla mülksüzleştirmeyi (tazminat ödeyerek ya da tazminatsız, hiç farketmez) düşünmemizin olanaksızlığı da çok açıktır. Küçük köylüye karşı görevimiz önce onun özel çiftliğini ve özel toprağını kooperatife sevketmek, bunu zorla değil, örneklerle ve bu amaç için toplumsal yardım sunarak yapmaktır." Engels'in Marx'ın konuyla ilgili düşünceleriyle tam bir uyum içinde kurduğu bu tezlere dayanarak Lenin, daha sonra, küçük, dağınık köylü çiftliğinin, bir kolektife, proletarya diktatörlüğü altında toplumsallaştırılmış çiftliğe dönüştürülmesinin yolu olarak kooperatifçilik planını kurdu. (s. 395)

[126] *"1905-1907 İlk Rus Devriminde Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı"* adlı kitaba *"Sonsöz"ü* Lenin, Eylül 1917'de kaleme aldı. Lenin burada, tarım sorununun ortaya konuşu ve çözümünü, 1917'de 1905-1907 yıllarından farklı kılan yeniliğin altını çiziyordu. Böylece Sonsöz, Lenin'in 1917'de bu soruna ilişkin bütün söylediklerinden, özellikle bu ciltte yer alan makale ve konuşmalarından sonuç çıkarıyor. Burada önemli olan, Lenin'in kendisi tarafından hazırlanan tarım programının ve 1917'de köylülük karşısında uygulanacak kendisi tarafından hazırlanan taktiğin anlamını, proletarya devrimine geçiş açısından, burjuva devriminin "sadece sonsözü" değil, aynı zamanda "sosyalizme doğru bir adım" açısından vurgulamasıdır. (s. 397)

[127] *"Sosyal-Devrimcilerin Köylülere Yeni Bir Sahtekârlığı"* makalesi 6 Kasım (24 Ekim) 1917'de, yani Ekim Devrimi'nin öngününde "Raboçi Put"da yayınlandı. Bakan Maslov'un (Sosyal-Devrimci) yeni toprak yasası sayesinde köylülerin bir kez daha aldatılması, Sosyal-Devrimcilerin, Ekim Devrimi'nden önce, ayaklanan köylü kitlelerini, tarım sorununun çözümünün devrimci yolundan, burjuvazinin çıkarı için, toprak sahipleriyle uzlaşma yoluna sokmak için giriştikleri son çaba olduysa, Lenin'in bu aldatmacaya yanıtı da Sosyal-Devrimcilerin köylü kitlelerini Ekim Devrimi'nden önce son kez aldatmasını son kez teşhir etmek oldu. Bir önceki "Köylüler Nasıl ve Neden Aldatıldı" adlı makaleden an-

laşılacağı gibi, Lenin bu teşhire, köylülük uğruna, özellikle de proleter devrimi güvence altına alacak ve sağlamlaştıracak yoksul köylü kitlesi uğruna mücadeleye büyük önem veriyordu. Bu devrimden kısa süre sonra Lenin "Sosyal-Devrimciler Partisi'nin Köylülere karşı Yeni Bir Aldatmacası" adlı makalesini, "Sosyal-Devrimciler Halkı Nasıl Aldattılar ve Bolşevik Hükümet Halka Ne Verdi?" adıyla broşür biçiminde yeniden yayınladı. Bu broşürde Lenin, makalesinde eleştirdiği Maslov'un yasa tasarısını da basmış ve bununla Ekim Devrimi'nin ardından yapılan II. Sovyetler Kongresi'nde kabul edilen Toprak Kararnamesi'ni (bkz. elinizdeki cilt, s. 416) karşılaştırmıştır. Lenin broşüre şu sözlerle biten bir sonsöz yazdı: "Köylü yoldaşlar! Çeşitli partilere ilişkin gerçeği arayın, bulacaksınız. Çeşitli partilerin toprak üzerine yasa tasarılarını birbirleriyle karşılaştırın. Sosyal-Devrimci bakanların toprak yasa tasarılarıyla II. Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi tarafından bu konuda yetkili kılınan bugünkü Bolşevik Hükümet'in çıkardığı yasayı dikkatle okuyun. Biz, köylülerin kesin olarak hangi yönde karar vereceklerinden bir an bile kuşku duymuyoruz" (bkz. Bütün Eserler, Cilt XXII). Proletarya devriminin bundan sonraki gelişimi ve bugün kırın kitlesel kolektifleşmesi gerçeğinin yenilmez gücü, köylü kitlelerin nihai kararının ne yönde ve ne kadar doğru olduğunu gösteriyor. (s. 399)

[128] Lenin burada ***Sosyal-Devrimcilerin*** kendi kongrelerinin şu kararlarına ***ihanetinden*** sözediyor. 1) Sosyal-Devrimci Parti 1. Parti Kongresi'nde, 1905 yılında kabul edilen tarım programında şöyle denmektedir: "Sosyal-Devrimci Parti, devrimin kırdaki görevleri üzerine genel düşünceleriyle uyum içinde, toprağın toplumsallaştırılmasını, yani toprak ticaretinin kaldırılması ve tek tek insanlar ya da grupların özel mülkiyeti olmaktan çıkarılıp şu ilkeler temelinde halkın ortak malı olmasını savunacaktır: Bütün topraklar, demokratik olarak örgütlenmiş, zümresellikten kurtarılmış kır ve kent belediyelerinden bölgesel ve merkezi organlara kadar, ulusal özyönetimin merkezi ve yerel organlarının tasarrufuna geçecektir (yerleştirme, yer değiştirme, toprak fonunun idaresi vs. bu organların yetkisi içinde olacaktır); toprak kullanımı dengeleyici olmalı ve emek ilkesine dayanmalı, yani kendi emeğinin kullanılmasında, gerek tek tek kişilerin, gerekse de kooperatiflerin emek harcama standardını garanti etmelidir; özel bir vergi biçiminde alınacak toprak kirası ka-

musal amaçlar için kullanılmalıdır; dar yerel öneme sahip olmayan toprakların (büyük ormanlar, balıkhaneler vs.) özyönetimin ilgili yüksek organlarınca düzenlenecektir; topraklar tazminat ödenmeksizin halkın mülkiyetine geçecektir; bu mülkiyet değişikliğinden zarar görenlere, bir süre kişisel varoluşunu yeni koşullara uydurabilmek için gerekli olan kamu desteği verilecektir." 2) Sosyal-Devrimcilerin 1917'de yapılan II. Parti Kongresi tarım sorununa ilişkin şu kararları almıştı: "Toprakta her türlü özel mülkiyetin kaldırılması ve toprağın tazminat ödenmeksizin kendi emeğiyle işleme temelinde eşit kullanım için halkın mülkiyetine geçmesinin zorunlu olduğu düşüncesinden hareketle Sosyal-Devrimci Parti II. Kongresi, bu ilkeleri, kapsamını daraltmadan belirleyecek temel tarım yasasını bütün halk tarafından seçilen Kurucu Meclis'in çıkarması gerektiği düşüncesindedir. Parti Kongresi, toprağın her türlü özel işgalini reddeder ve emekçi halkın, devrim davasının çıkarı için, toprağın toplumsallaştırılmasına yönelen bir tarım programının derhal ve planlı olarak hayata geçirilmesini zorunlu görür." (s. 399)

[129] Lenin burada Maslov'un yasa tasarısıyla, ***İrlanda'da*** 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında İngiliz burjuva hükümeti tarafından gerçekleştirilen tarım programını karşılaştırıyor. Bu reformlar, büyük toprak sahipleri (landlordlar) tarafından topraklarından kovularak landlordlarından son derece ağır koşullar altında ve olağanüstü yüksek kiralarla toprak kiralamak zorunda kalmış İrlandalı küçük köylülerin tarım hareketinden kaynaklanmıştı. 19. yüzyılın son çeyreğinde bu hareketin ilk sonucu, 1881 yılında toprak sahibiyle kiracı arasında toprak kirası üzerine anlaşma sağlanamadığı durumlarda kiranın mahkemece ya da özel bir komisyon tarafından saptanmasını öngören bir yasanın çıkarılmasıydı. Elbette gerek mahkemelerde, gerekse de bu komisyonlarda toprak sahiplerinin çıkarlarının korunması yeterince güvence altına alınmıştı. İlkönceleri İrlanda'nın küçük bir bölümünü içine alan 1881 yasası, 1887, 1891 ve 1896 yıllarında ülkenin diğer kesimlerini de kapsamış, fakat İrlanda'nın küçük toprak kiracısı kitlelerini, İngiliz burjuvazisinin arzuladığı gibi yatıştırmamıştı. Bu kesimlerin yeniden patlak veren tarım hareketi, 1903 yılında, mülk sahiplerinin, landlordların rızası koşuluyla, kiralanan toprağın tazminatı devlet tarafından ödenerek kiracıya verilmesini öngören bir yasanın çıkmasıyla sonuçlandı. Hükümet bu amaçla kiraya

verdikleri topraklara karşılık bedel ödenmesini kabul eden büyük toprak sahiplerinin cebine girecek, 1,2 milyon pound sterlin harcamıştı. Fakat hükümetin, köylülerden gaspedilmiş topraklar için tazminat ödeme hususunda gösterdiği cömertliğe rağmen, pek az toprak sahibi, bu armağanla küçük kiracıların sömürülmesini değiştirmeye yanaştı. Nihayet hükümet 1909 yılında aralıksız süren tarım hareketinin baskısı altında, kira topraklarına zorunlu olarak bedel ödenmesini öngören bir yasa çıkardı. Parti kongreleri tarafından karar altına alınan büyük mülk sahiplerinin topraklarına tazminat ödenmeden el konulmasından vazgeçen Sosyal-Devrimciler, bu davranışlarıyla tarım reformlarında, burjuva İngiliz hükümetince uygulanan bu "İrlanda tipi" tarım reformunun ötesine geçmemiş oluyorlardı. (s. 404)

[130] ***"İşçiler, Askerler ve Köylülere"*** çağrı, ***Barış Kararnamesi*** ve ***Toprak Kararnamesi,*** II. Sovyetler Kongresi tarafından Geçici Hükümet yıkıldıktan ve iktidar garnizonun desteklediği Petrograd proletaryasının eline geçtikten sonra 7 ve 8 Kasım (25 ve 26 Ekim) tarihli oturumlarında karara bağlandı. Petrograd'da devrim, bütün ülke proletaryasının ezici çoğunluğunun tam ve kesin önderliğinin Bolşevik Parti'ye geçmesi, köylü kitlelerinin Sosyal-Devrimci önderliğinin elinden kayması ve doğrudan doğruya kırda ayaklanmaya ve proletaryanın iktidarı ele geçirmesinin köy yoksullarının ileri kesimlerince aktif biçimde desteklenmesine akması, gerek cephede, gerek cephe gerisinde garnizonlarda çoğunlukla yoksul köylülerden oluşan ordunun bir bölümünün aynı ölçüde aktif desteğinin sağlanması, bir bölümünün ise tarafsızlaştırılması temelinde gerçekleşti. Devrim II. Sovyetler Kongresi'nce onaylandı. Devrim daha iki üç ay önce olanaksız görünen bir hızla bütün ülkeye yayıldı. Her yerde Bolşevik Parti önderliğinde gerçekleşiyordu.

Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin atadığı ve ayaklanmanın örgütlenmesinde büyük bir rol oynayan Devrimci Askeri Komite, çalışmalarına 29 (16) Ekim'de, MK'nın, askeri örgütler, fabrika Sovyetleri ve sendikaların temsilcileriyle yaptığı, ayaklanma üzerine 23 (10) Ekim tarihli MK kararının (bkz. "RSDİP MK'nın 23 (10) Ekim'de Aldığı Karar" ve elinizdeki ciltte Not 96) kabul edildiği toplantıdan sonra başladı. Bu toplantıda seçilen MK beşli komitesi (Stalin, Cerjinski, Uritski, Bubnov, Sverdlov) Devrimci Askeri Komiteye girdi, böylece bu Komite'nin

çalışması, bu beş üye tarafından temsil edilen MK'nın —7 Kasım'dan (25 Ekim) itibaren Lenin'in doğrudan katılımı ve önderliği altında— doğrudan önderliği altında bulunuyordu. Ayrıca MK 3 Kasım (21 Ekim) tarihli toplantısında, Petrograd İşçi Sovyeti Yürütme Komitesi'nin güçlendirilmesi ve Petrograd Sovyeti Bolşevik fraksiyonu içinde çalışma için özel gruplar gönderme kararı aldı (buraya Stalin, Sverdlov ve Milyutin gönderildi). MK, Devrimci Askeri Komite'ye, Lenin'in MK'ya gönderdiği mektuplara dayanan ayaklanma planını sundu. 6 Kasım'da (24 Ekim), yani ayaklanmadan hemen önce MK, Lenin'in katıldığı bir toplantı yaptı ve Lenin'in doğrudan yönetimi altında, Devrimci Askeri Komite'nin ayaklanma hazırlığı üzerine verdiği raporu dinledi, ayaklanmanın örgütlenmesiyle ilgili son sorunları yoluna koydu ve MK üyelerine (Cerjinski, Milyutin, Sverdlov) ayaklanma ve iktidarın ele geçirilmesiyle ilgili bir dizi özel görev verdi.

Ekim Devrimi'nin başarısını garanti eden neydi? Parti'nin, Şubat-Ekim ayları arasında, proletaryayı kazanmak ve sonra da asker ve köylü kitlelerini küçük-burjuva partilerin etkisinden kurtarmak için, Leninist devrim programı temelinde yürüttüğü olağanüstü büyük politik ve örgütsel çalışma; köy yoksullarını proletaryanın safına kazanmak ve proleter devrimin, toprak sahiplerine karşı genel köylü savaşıyla desteklenmesini sağlamak için bu kitleleri harekete geçirme; nihayet ülkenin en önemli ve tayin edici noktalarında devrim güçlerinin seferber edilmesi tamamlandıktan sonra, ayaklanmanın örgütlenmesinde, Parti'nin, MK'nın ve Lenin'in doğrudan önderlik rolü.

Ekim Devrimi döneminde Geçici Hükümet ve küçük-burjuva partilerin, Leninist taktik sayesinde tamamen tecrit olmuş ve işçi, asker ve köylü kitlelerin desteğinden tamamen yoksun oldukları görüldü. Ayaklanmanın Leninist önderlik altında hazırlanması ve örgütlenmesi sayesinde, ayaklanan proletarya, tayin edici anda başkentte bütün komuta makamlarına, bütün ana üslere (telgraf ve telefona kadar) egemen olduğunu gösterdi. Partinin ordu içinde, cephede yaptığı ön çalışma sayesinde, Geçici Hükümet tarafından Kuzey-Batı Cephesi'ne gönderilen Kerenski, proletaryanın eline geçen Petrograd'a saldırmak için birkaç Kazak süvari bölüğünden başka kimseyi toplayamadı (bkz. Not 131). Petrograd'da bile kendisini savunmaları için, subay okulu öğrencileriyle ka-

dınlardan oluşan "hücum taburu"ndan başka bir şey bulamayan Geçici Hükümet 7 Kasım'da (25 Ekim) bütün kent ayaklananların eline geçtikten sonra Kışlık Saray'da ele geçirildi.

Aynı gün Lenin artık, öğleden önce saat 10 sıralarında Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi adına ***"Rusya Yurttaşlarına"*** şu bildiriyi yayınlıyordu:

"Geçici Hükümet yıkıldı. Devlet iktidarı, Petrograd proletaryası ve garnizonunun başında bulunan Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin organı Devrimci Askeri Komite'nin eline geçmiştir.

Halkın uğruna savaştığı, derhal demokratik bir barış önerme, feodal toprak mülkiyetini kaldırma, üretim üzerinde işçi denetimi, bir Sovyet hükümeti kurma davası güvence altına alınmıştır.

Yaşasın askerlerin, işçilerin ve köylülerin devrimi!" (Bkz. Bütün Eserler, Cilt XXII).

"Rusya Yurttaşlarına" proletaryanın zaferi üzerine yapılan bu kısa açıklama, o günlerde, Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti yayın organı "Raboçi Soldat"ta hemen basıldı. Aynı gün öğleden sonra 2 sıralarında Petrograd İşçi ve Asker Sovyetleri genel toplantısında Lenin, ***"Sovyet İktidarının Görevleri Üzerine"*** kısa bir rapor verdi. Raporuna şu açıklamayla başladı: "Bolşeviklerin her zaman zorunluluğundan söz ettikleri işçi-köylü devrimi gerçekleşti" ve "bir proleter, sosyalist devletin kurulması" çağrısında bulundu. Konuşmasını "Yaşasın Sosyalist Dünya Devrimi" diye bitirdi. Daha sonra Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti, Lenin'in konuşmasında olduğu gibi, devrimin gerçekleştiğini bildiren ve bu devrimin en önemli şiarlarını açıklayan yine Lenin'in kaleme aldığı kısa bir karar kabul etti: "Yeni İşçi-Köylü Hükümeti, derhal, bütün savaşan halklara adil demokratik bir barış sunacaktır. Toprak sahiplerinin toprak üzerindeki mülkiyetlerini derhal kaldıracak ve toprağı köylülere devredecektir. Üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerinde işçi denetimini, bankalar üzerinde ise halk denetimi uygulayacak ve aynı zamanda bunları tek bir devlet kuruluşuna dönüştürecektir." Kararın sonunda şöyle deniyordu: "İşçi ve Köylü Sovyeti, Batı Avrupa proletaryasının, sosyalizm davasını tam ve kesin zafere götürmemiz için bize yardım edeceğinden emindir."

Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin 7 Kasım (25 Ekim) gecesi yaptığı oturumdan sonra *II. Sovyetler Kongresi* açıldı. Bilindiği gibi bu Kongre Haziran 1917'de yapılan I. Sovyetler Kongresi'nde seçilmiş Menşevik-Sosyal-Devrimci Merkez Yürütme Komitesi tarafından toplantıya çağrılmıştı. Kongre'ye 567 delege katıldı ve I. Sovyetler Kongresi'nin aksine bu kez delegeler arasında sadece 68 Menşevik, ve Çernov'un sağcı Sosyal-Devrimci Partisi'ne muhalefet etmeyen topu topuna 24 Sosyal-Devrimci vardı. Çoğunluk Bolşevikler (300 delege) ve sol Sosyal-Devrimcilerden (169 delege) yanaydı. Bolşeviklerle Sosyal-Devrimcilerden oluşan başkanlık divanı seçiminden sonra Menşeviklerle sağ Sosyal-Devrimciler, "Bolşeviklerin, Sovyetler'de temsil edilen diğer fraksiyon ve partilerden gizlice gerçekleştirdikleri askeri darbeye ve iktidara el koymalarına" karşı bir protesto açıklaması yaparak Kongre'yi terkettiler. Bunların ardından Menşevik enternasyonalistler (Martov Grubu, bkz. Not 36 ve 79), Bundçular ve "Poali Zion" (Yahudi milliyetçisi sosyalistler) delegeleri Kongre'yi terkettiler. Kongre, bütün bu gruplarm çekilmesine karşı yanıt olarak, bu adımı, "işçi ve asker kitlelerin yetkili hükümetini, bu kitlelerin öncü gücünün, Kongre'yi ve devrimi karşı-devrimin saldırısına karşı elde silah savunduğu bir anda sabote etme" yönünde suç oluşturan, fakat çaresiz bir girişim olarak tanımlıyan bir karar kabul etti. "Uzlaşmacıların çekilmesi —deniyordu kararda— işçi-köylü devrimini karşı-devrimci unsurlardan temizlediği için Sovyetleri zaafa uğratmayacak, tersine güçlendirecektir." Kongre daha sonra, gerçekleşmiş olan "işçi-köylü devrimi"yle ilgili sorunları ele aldı.

Bolşevik Parti MK'sının 3 Kasım'da (21 Ekim) kararlaştırdığı plana uygun olarak Kongre, ayaklanmanın muzaffer olması durumunda Lenin'in "Rusya Yurttaşlarına" yaptığı çağrıda ve Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin kararında gerçekleşen devrimin en acil temel sorunları olarak tanımlanan sorunları ele almalıydı. II. Kongre için bu sorunlara ilişkin rapor ve önergelerin hazırlanması işiyle daha MK'nın 3 Kasım (21 Ekim) oturumunda Lenin ve Milyutin görevlendirilmişti. Lenin, savaş ve barış, toprak sorunu ve Sovyet hükümetinin kurulması üzerine, Milyutin ise işçi denetimi üzerine rapor verecekti. Elbette Kongre, bu sorunlara ilişkin raporları dinlemeden ve tartışmaya geçmeden önce 7 Kasım (25 Ekim) Devrimi'ne ilişkin tavrını açıklamak zorundaydı. Kongre

bunu, Lenin'in kaleme aldığı, içerik olarak Lenin'in "Rusya Yurttaşlarına" bildirisi ve Petrograd İşçi-Asker Sovyeti kararıyla aynı olan bildiriyi kabul ederek yaptı. Bildiri kısa bir tartışmadan sonra kabul edildi ve Kongre, birincisi, sol Sosyal-Devrimci Kamkov'un önergesine uygun olarak, toprağın köylülere devredilmesinin, toprağın tasarrufunun Köylü Komiteleri'ne verilmesi biçiminde gerçekleşmesinin ve ikincisi, —Köylü Sovyetleri delegelerinin önergesine uygun olarak— bildiriyi onların da imzalamasının saptanmasını onayladığını açıkladı. Kongre'nin ikinci oturumunda, 8 Kasım (26 Ekim) günü Lenin, ileride basılan ***"Barış Üzerine"*** ve ***"Toprak Sorunu Üzerine"*** adlı konuşmalarını yaptı ve kendisi tarafından kaleme alınan Barış ve Toprak Kararnameleri kabul edildi ve bunun üzerine, bir Sovyet hükümetinin kurulması kararlaştırılarak 101 üyeden (69 Bolşevik, 29 sol Sosyal-Devrimci, 6 Sosyal-demokrat enternasyonalist, 1 maksimalist Sosyal-Devrimci) oluşan bir Merkez Yürütme Komitesi seçildi. İşçi denetimi sorunu yeni seçilen Merkez Yürütme Komitesi'ne havale edildi.

Kongre'nin, "İşçi, Asker ve Köylülere" açıklamasından Merkez Yürütme Komitesi seçimine kadar tüm kararları, Ekim Devrimi'nin, proleter, sosyalist bir devrim olduğu ve geçerken burjuva-demokratik devrimin, köylü devriminin görevlerini çözdüğü (bu ciltte yer alan Lenin'in "Ekim Devrimi'nin Dördüncü Yıldönümü Üzerine" makalesi ve Not 147 ile 172, bu konu üzerine ayrıntılı bilgiler içerir) gerçeğini ifade ediyordu. Bir merkezi Sovyet hükümetinin kurulması ve bütün bölgelerde Sovyet iktidarının örgütlenmesi çağrısıyla, proleter, sosyalist devlet iktidarının başlangıcı oluşturulmuştu. Derhal bir ateşkes sağlanması ve daha sonra da ilhaklardan tamamen vazgeçme ve büyük küçük bütün ulusların özgürlüğü ve kendi kaderini tayin hakkı esasına göre bir barış anlaşması yapılmasını, ayrıca bütün savaşan ülkelerin emekçi kitlelerine, barış sorununu devrimci yoldan çözme çağrısını içeren Barış Kararnamesi, bu ülkelerdeki proletaryaya sosyalist devrimi gerçekleştirme çağrısı yapma anlamına geliyordu.

Toprak Kararnamesi, burjuva-demokratik devrimin proleter devrimle tamamlanmasını ifade ediyor ve aynı zamanda kırdaki bu köylü devriminin, proleter-sosyalist bir devrime dönüştürülmesi yönünde atılan ilk adımı oluşturuyordu. Bu toprak kararnamesiyle, Lenin'in daha Ekim Devrimi'nden önce "Köylüler ve İşçiler" adlı makalesinde (elinizdeki

cilt, s. 388) ifade ettiği köylü kitlelerine verilecek olası bir taviz düşüncesi gerçek olmuştu. Kararname'ye, 1. Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi (bkz. Not 121) delegelerine verilen 242 yönerge esas oluşturmuştu. Böylece, Bolşevik program olan, toprağın ulusallaştırılması değil, dengeleyici toprak kullanımıyla toprağın "toplumsallaştırılması" kabul edilmiş oluyordu. Sovyetler Kongresi'nin, Çernov ve Avksentyev'in başını çektiği Sosyal-Devrimci Parti'nin ihanet ettiği ve Sol Sosyal-Devrimcilerin savunduğu bu tarım devrimi programını kararnameye dönüştürmesini önerirken Lenin, proletarya tarafından ele geçirilen iktidarın sağlamlaştırılması için, orta köylülüğün ve proleter devrimin kırdaki görevleri üzerine henüz hiç de netleşmiş olmayan yoksul köylülüğün küçük-mülk sahibi çabalarına bazı tavizler vermenin gerekli olduğundan hareket etmişti. Şimdi proletaryanın görevi, ilk planda yoksul köylüleri, daha sonra da orta köylüleri, kendi deneyimleriyle, dengeleyici toprak kullanımı üzerine umutlarının sonuç vermeyeceğini, aynı zamanda, proleter, Bolşevik bir program olan, tarımın toprağın ulusallaştırılması temelinde dönüştürülmesi programının üstünlüğünü kanıtlamaktı. Köylü kitlelerine verilen tavizleri Lenin, "dengeleyici toprak kullanımı"nın proletarya diktatörlüğü altında sosyalizm davasına zarar veremeyeceğiyle savunuyordu. Feodal toprak mülkiyetinin yokedilmesi ve toprakta özel mülkiyetin kaldırılması, proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmış, Bolşeviklerin toprağın ulusallaştırılması programına doğru atılmış büyük bir adım olmuştu. Kırın sosyalist dönüşümü için yol açmıştı. Lenin köylü kitlelerine verilen bu "tavizler" sorununa —1 Aralık'ta (18 Kasım)— elinizdeki ciltte yer alan "İşçilerin Emekçi ve Sömürülen Köylülerle İttifakı" adlı özel bir makalede eğildi. II. Sovyetler Kongresi tarafından kabul edilen Toprak Kararnamesi, gerçekten de proletarya devriminin tarımsal dönüşümlerinin ilk safhası oldu; bundan sonraki safhalar, 1918 yılında çıkarılan artık sadece dengeleyici toprak kullanımından değil, aynı zamanda köyün kolektifleşmesinden söz eden kararname ve 1919 yılında çıkarılan toprağın devlete ait olduğunu, yani Bolşevik Parti'nin talep ettiği toprağın ulusallaştırılmasını uygulamaya koyan kararnameydi.

Ekim Devrimi ve II. Sovyetler Kongresi'nin kararlarıyla Lenin'in (bu ciltte yer alan) "Uzaktan Mektuplar" ve Nisan Tezleri'nde ele alınan

burjuva devrimden proleter devrime geçiş esas olarak son bulmuştu; gerçi kırda henüz bu geçiş, burjuva-demokratik devrimin Ekim Devrimi'yle birlikte proleter devrime dönüşmesi henüz tamamlanmamıştı, çünkü —Stalin yoldaşın yazdığı gibi— devrim burjuvaziyi yıkıp iktidarı proletaryaya vermesine rağmen, genel olarak burjuva devrimine, özel olarak da zengin köylülerin tecrit edilmesine hemen yolaçmamış, tersine bu süreci belli bir zamana yaymıştı (buna ilişkin bkz. Lenin'in "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky" adlı broşüründe "Bir Ekonomik Tahlil Örtüsü Altında Burjuvaziye Dalkavukluk", elinizdeki baskının VII. cildi ve Not 172). Ekim Devrimi'nde temel ve esas olan onun sosyalist karakteridir: Burjuvazinin yıkılması, proletarya diktatörlüğünün kurulması, sosyalist inşa programının geliştirilmesi için ilk geçiş önlemleri. Rusya'da 1917 Ekim'inde gerçekleştirilen proletarya devrimi, o dönemde emperyalist zincirin en zayıf halkası olan Rus emperyalizmine karşı yokedici bir darbe indirmiş ve emperyalist zinciri bu halkasından kopararak bir bütün olarak emperyalizme de darbe vurmuştur. Böylece Rusya'da proletarya devrimi dünya proletaryasına ve dünyanın diğer ezilen uluslarına emperyalizme karşı mücadele yolunu gösterdi. Rus Ekim'i proleter dünya devriminin başlangıcıdır. (s. 409)

[131] Burada çağrı ***Kerenski'nin Kızıl Petrograd'a karşı bir saldırı*** örgütleme girişimiyle ilgilidir. Geçici Hükümet, proletarya ve Petrograd Garnizonu'nun ayaklanması başlamadan önce, Petrograd'a karşı askeri birlikleri yığma emri vermişti ve bununla 6 ve 7 Kasım'da (24 ve 25 Ekim) destek bulabilmeyi umuyordu. Kerenski sözde yardıma gelen bu birlikleri karşılamıştı. Fakat bu sırada hükümet düşürüldü. Ne varki bu durum, ne Kerenski'yi, ne de, Kadetlerle birlikte, o zamanki karşı-devrimci örgüt ***"Yurdu ve Devrimi Kurtarma Komitesi"*** üzerinden, kentte muzaffer proletaryaya karşı Junker ve Kazak birliklerinin ayaklanmasını örgütleyen Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlere engel olmadı. Kerenski bütün Kuzey-Batı Cephesi'nde sadece birkaç Kazak birliğinden destek bulabildi ve General Kraznov'un komutasındaki bu Kazaklarla Petrograd'da Junkerler ve Kazakların ayaklanacağına güvenerek Petrograd'a yürüdü. Kerenski'nin birlikleri, neredeyse hiçbir engelle karşılaşmadan Gaçina ve Zarskoye (bugün Detskoye) Selo üzerinden, kent içindeki Geçici Hükümet yanlılarıyla temas kurmayı başardıkları Pulko-

vo'ya ulaştılar. Ne var ki 8–11 Kasım (26–29 Ekim) tarihleri arasında, çalışmalarına Lenin'le birlikte bir dizi MK üyesinin önderlik ederek katıldıkları Petrograd Devrimci Askeri Komitesi, dışardan gelecek karşı-devrimci saldırıları ve Petrograd'da meydana gelecek karşı-devrimci ayaklanmaları bastıracak güçlerin örgütlenmesi, aynı zamanda, Kerenski ordusunun temas etmek zorunda olduğu noktaların garnizonları içinde ajitasyon çalışmasında büyük bir enerji geliştirdi. Sosyal-Devrimcilerle Kadetlerin ayaklandırdığı Junkerler kuşatıldı ve eyleme geçer geçmez Devrimci Askeri Komite güçlerince yokedildi. Kentteki Kazak birlikleri Junkerlere katılmadılar ve Pulkovo civarında Devrimci Askeri Komite güçleriyle karşılaşan Kerenski'yle Kraznov'un Kazak birlikleri geri püskürtülerek örgütlü proleter devrimin gücü karşısında Petrograd'da silahlarını bıraktılar. General Kraznov tutsak alındı, ancak Kerenski saklanmayı ve "müttefikler"in yardımıyla yurtdışına kaçmayı başardı. (s. 410)

[132] İngiltere'de ***Çartist Hareket*** (1836-1848), İngiliz proletaryasının bağımsız sınıf talepleriyle ortaya çıktığı ilk politik hareketti. Çartistlerin dilekçelerinde, parlamento tarafından reddedilen temel talep genel seçim hakkıydı. Çartistlerin taleplerinin reddedilmesi, işçilerin sokak gösterileri ve polisle silahlı çatışmayı da kapsayan daha büyük hareketinin doğmasına yolaçtı. Çartistler yenilmiş olmasına rağmen, İngiltere'nin egemen sınıfları, toprak sahipleri (landlordlar) ve kapitalistler işçi sınıfına bazı tavizler vermek zorunda kaldılar. (s. 413)

[133] Sosyalistlere Karşı Olağanüstü Yasa, nam-ı diğer ***Sosyalistler Yasası***, Alman Reichstag'ına o zamanki Prusya Başbakanı ve Almanya İmparatorluk Şansölyesi Bismarck tarafından sunuldu ve 1 Ekim 1878'de Reichstag'da yasalaştı. Yasa, Alman sosyal-demokrasisinin bütün parti örgütlerini yasaklıyor, sosyalist basını eziyor, işçi toplantılarına vs. izin vermiyordu. Yasa polise bu yasayı ihlal edenleri mahkeme kararı olmadan sınırdışı etme hakkı veriyordu. Yasa, Alman sosyal-demokrasisinin geniş legal faaliyetini olanaksız kılmasına rağmen, illegal ve yarı-legal çalışmayı geliştirmesi sayesinde Alman sosyal-demokrasisi, bu yasanın hâlâ gündemde olduğu 1890 Reichstag seçimlerinde, gösterdiği adaylar üzerinde 1,5 milyon oyu birleştirmeyi başardı; oysa yasa çıkmadan önce, 1878'de toplam 437.000 oy almıştı. Süreli olan yasa, Reichstag ye-

niden uzatmayı reddettiği için 1890'da geçerliliğini yitirdi. Aynı yıl Bismarck istifa etmek zorunda kaldı. (s. 413)

[134] Lenin burada, o zamanlar henüz Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin önderlik ettiği Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin yayınladığı ve barış için ortak eylem çağrısı yapan "Tüm Dünya Halklarına" çağrıyı kastediyor (bkz. Not 45). Açıklama esas olarak "Anavatan savunucuları"nın damgasını taşıyordu. Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin önderlik ettiği İşçi ve Asker Sovyetleri, gerçekte, zafere kadar savaş politikasında Geçici Hükümet'i destekliyorlardı. İşçi ve askerlerin, Milyukov'un müttefiklere verdiği notaya (bkz. Not 38) yanıt olarak yaptıkları Nisan gösterileri, Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti Yürütme Komitesi'ni, barış sorununda yeni bir tavır almak zorunda bıraktı. Fakat Stockholm'de sosyal-şovenlerin katıldığı bir sosyalist konferans toplama yönünde başarısız bir girişimde bulunmaktan başka bir şey yapamadı. Ancak Geçici Hükümet yıkılıp proletarya diktatörlüğü kurulduktan sonra, Rusya için savaştan çekilme olanağı doğdu. (s. 415)

[135] Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi tarafından 27 (14) Kasım 1917'de kabul edilen işçi denetimi üzerine kararnameye Lenin'in ***"İşçi Denetimi Üzerine Bir Kararname Taslağı"*** temel oluşturmuştur. Not 130'da belirtildiği gibi, daha 3 Kasım'da (21 Ekim) yapılan MK toplantısında Milyutin bu soruna ilişkin bir önerge hazırlamak ve II. Sovyetler Kongresi'ne sunmakla görevlendirilmişti. Fakat Kongre zaman yetersizliği nedeniyle bu sorunu ele alamadı ve sadece "İşçi, Asker ve Köylülere", Sovyet iktidarının üretim üzerinde bir işçi denetimi kuracağını açıkladı. O nedenle bu sorun, Merkez Yürütme Komitesi'ne havale edildi, fakat önce Çalışma Sorunları Komisyonu'nda (daha sonraları Halk Komiserliği) görüşüldü. Komisyon'a iki tasarı sunulmuştu: Bu tasarılardan biri, Fabrika Sovyetleri Merkez Konseyi'nin, diğeri ise Lenin'indi. Komisyon görüşmelerinde Lenin'in tasarısını esas aldı, bazı kısmi değişiklikler yaptı, bazı maddeleri daha somut formüle etti ve Merkez Yürütme Komitesi, Halk Komiserleri Konseyi tarafından kabul edildikten sonra Kararname 29 (16) Kasım'da yayınlandı. Lenin'in tasarısı buraya aldığımız redaksiyonuyla henüz kesin kabul edilmeden önce 16 (3) Kasım 1917'de "Pravda"da yayınlandı. Daha Ekim Devrimi'nden önce çizilen

plana uygun olarak (bkz. elinizdeki ciltte "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine", "Devrimin Görevleri" ve "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?") proletarya diktatörlüğü koşulları altında işçi denetimi, kapitalist özel girişimlerin proleter devlete tabi kılınmasını sağlayacak ve Rusya ekonomisinin sosyalist dönüşümü için bir geçiş önlemi olacaktı. İşçi denetimi her türlü spekülasyonu, fiyatların yükselmesini, yüksek kârları, kapitalistlerin sabotajlarını ve fabrikaların durmasını olanaksız hale getirecekti. Bu yolla sarsıntıyı aşmak, kentle kır arasında doğru dürüst yürüyen bir mal mübadelesi başlatmak, hem işçi sınıfının köylülükle ittifakını, hem de proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmak istenmekteydi. İşçi denetimi üzerine alınan bu kararlar girişimlerin ve kapitalistlerin özel mülkiyetlerini kesinlikle ortadan kaldırıyordu, fakat bununla birlikte tamamen yokedilmesi yönünde atılan bir adımdı. Kapitalistlerin, işletmelerin özel sahiplerinin işçi denetimine tabi olması, proletarya diktatörlüğü altında, işletmelerde kapitalistlerin rolünün her geçen gün daha çok sınırlanmasına, geri püskürtülmesine ve mülksüzleştirilmesine yolaçacaktı. İşçi denetimi öncelikle, sanayiyi yönetme konusunda işçi sınıfını yönetecekti. Lenin sık sık, böyle bir eğitimin önemini, böyle bir eğitim için kapitalistlere ve uzmanlara yüksek bir ücret ödenebileceğini vurguluyordu. Ne var ki kapitalistler ve bunlarla sıkı bir ilişki içinde olan uzmanlar kesimi, sabotaj ve lokavtlarla işçi denetimini yıkmaya çalıştılar. Bu, kapitalist işletmelerin mülksüzleştirilmesini hızlandırdı. Devlet denetimi yerine Ulusal Ekonomi Yüksek Konseyi'nin kurulması, ulusal ekonominin toplumsallaştırılması ve bankaların ulusallaştırılması üzerine daha sonra çıkarılan kararnameler, işçi denetimi üzerine kararları geliştiren ve birçok durumda aşan önlemlerdi. İşçi denetimi devrimin belli bir safhasında olağanüstü büyük bir rol oynadı. Ekim arifesinde işçi denetimi, proletaryayı köhne burjuva düzenine saldırmaya çağıran bir savaş şiarıydı. İktidar proletarya tarafından ele geçirildikten sonra, kapitalistlerin yıktığı ve darmadağın ettiği sanayiyi tamamen yıkılmaktan işçi denetimi kurtardı. Sanayinin yönetimine çekilen geniş işçi kitlelerine işçi denetimi ilk deneyimleri kazandırdı. Ekim Devrimi'ni pekiştirdi. (s. 421)

[136] ***"RSDİP MK'dan. Kamenev, Zinovyev, Ryazanov ve Larin Yoldaşlara"*** bu çağrı ve ardından gelen MK'nın ***"Tüm Parti Üyelerine, Rusya'nın Tüm Emekçi Sınıflarına"*** çağrısının nedeni, proleter devrimin en fazla sorumluluk talep eden bir anında sağcı Bolşeviklerden bir grubun görevlerinden çekilmesiydi. Sağa doğru yalpalamalar, daha önce, Parti'nin Nisan Konferansı döneminde (bkz. Not 18 ve 28), hatta Ekim Devrimi'nin arifesinde (bkz. elinizdeki ciltte yer alan Lenin'in mektupları. "Yoldaşlara Mektup", "Bolşevik Parti Üyelerine", "RSDİP MK'sına Mektup" ve ayrıca Not 97) gözlenmişti. Sağcı Bolşevikler, proletarya devriminin zafere ulaşmasının, bu devrimin yoksul köylüler tarafından desteklenmesi, Rusya'da sosyalist inşa olanağına inanmıyorlardı. O nedenle, yarı Kadetlerden, Halkçı-Sosyalistlerden Bolşeviklere kadar herkesin katılacağı bir "homojen" sosyalist hükümet kurulmasını talep eden küçük-burjuva partilerin ilk baskısında yalpaladılar. Petrograd'da yenilgiye uğratılmalarına rağmen, proleter devrime karşı silahla mücadeleyi bütün ülkede sürdüren Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler ve Demiryolcular Birliği Yürütme Komitesi (bkz. Not 100) Bolşeviklerden, içsavaşa son vermelerini ve küçük-burjuva "sosyalistleri"nin saflarında bulunan proletarya devriminin en aktif düşmanlarıyla birlikte bir hükümet kurmalarını talep ediyordu. Bu talepleri destekleyen solcu Sosyal-Devrimciler, Bolşeviklerle ilişkilerini tamamen kesme, Demiryolcular Merkez Yürütme Komitesi ise grev tehdidinde bulunuyorlardı. 9 Kasım'da (27 Ekim) durumu görüşen Parti Merkez Komitesi, Sovyet hükümetine küçük-burjuva "sosyalist" partilerin temsilcilerinin katılmasını, ancak bunların II. Sovyetler Kongresi'nin kabul ettiği bütün kararnameleri, Merkez Yürütme Komitesi'ne karşı sorumluluklarını ve böylece Ekim Devrimi ve proletarya diktatörlüğünü kabul etmeleri koşuluyla onayladığını açıkladı. Fakat bu partilerin temsilcileriyle görüşmeler başlar başlamaz, bu görüşmeler için Merkez Yürütme Komitesi tarafından gönderilen delegasyonların lideri Kamenev, Lenin'in Halk Komiserleri Konseyi'nden ayrılması ve hükümetin yönetimini sağ Sosyal-Devrimci Avksentyev ve Çernov'un ele alması gibi açıkça provokatif taleplere bile karşı çıkmadı. Kamenev bu taleplerin ileri sürülmesinden sonra da görüşmeleri sürdürdü. Parti MK'sının 14 (1) Kasım'da yapılan genişletilmiş toplantısında çoğunluk, görüşmelerin kesilmesi ya da en azından niteliğinin tamamen değişmesinden yana tavır aldı. Azınlık (Kamenev,

Rikov, Ryazanov ve Milyutin) küçük-burjuva partilerin katıldığı bir hükümet kurulmasında ve görüşmelerin aynı doğrultuda sürdürülmesinde ısrar ettiler, ki iktidarın başka türlü korunamayacağını iddia ediyorlardı. MK sağcıların bu yalpalamalarına şiddetle direndi ve hükümet kurma görüşmelerine gönderilen delegasyona, görüşmelere ***son kez*** katılıp, sözümona sosyalist bütün partilerin katılacağı bir hükümet kurmanın olanaksızlığını açıklığa kavuşturarak görüşmeleri kesme talimatı verdi. Aynı gün Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi, kendi temsilcilerinin Demiryolcular Birliği Yürütme Komitesi'yle MK tarafından ileri sürülen koşullar üzerinde anlaşmakta ısrar etmeleri kararını aldı. 15 (2) Kasım'da MK aldığı özel bir kararla, küçük-burjuva partilerin ültimatomu karşısında geri çekilmenin olanaksız olduğunu belirtti. Fakat bütün bunlar MK ve Halk Komiserleri Konseyi içindeki sağcı Bolşeviklere yetmedi. 15 (2) Kasım'da yapılan Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi oturumunda Sol Sosyal-Devrimciler, "emekçi sınıfları ekonomik felaketten ve tehlikeli biçimde yaklaşan karşı-devrimden ancak bütün devrimci cephenin derhal birleşmesi kurtarabilecektir" gerekçesiyle Merkez Yürütme Komitesi'nin kararlarını düzeltmesini talep ettiler. Buna yanıt olarak sağcı Bolşevikler, kısa süre önce 15 (2) Kasım tarihli MK kararını savunmuş olan Zinovyev'in şahsında, Bolşevik fraksiyonun bu kararı henüz görüşmediğini açıkladılar ve bir sonraki fraksiyon toplantısında, MK'nın iradesine rağmen, kararda bir dizi değişiklik yaptılar; bu değişiklikler fraksiyonun, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'ne, Demiryolcular Yürütme Komitesi'nden bir, Kent Duması'ndan bir, henüz yenisi seçilmemiş olan Köylü Temsilcileri Sovyeti'nden vs. bir temsilcinin katılmasını kabul ettiği yönündeydi. Bu, Parti MK'sının çizgisine kesin bir sabotajdı. Daha sonra, ertesi gün MK çoğunluğu Lenin tarafından kaleme alınan ve sunulan, sağ azınlığa yönelik bir ültimatom kabul etti. Bu ültimatomda şöyle deniyordu:

"MK'da aynı muhalefet temsilcilerinin neden olduğu uzun tartışmalardan sonra disiplinin, MK üyeleri tarafından, MK'dan habersiz, böylesine küstahça ihlal edilmesi, bize muhalefetin, Parti'nin çalışmasını, Parti'nin kaderinin, devrimin kaderinin doğrudan doğruya bu çalışmanın belirlediği bir anda sabote ederek Parti kuruluşlarını yıpratmak istediğini açıkça gösteriyor... Biz azınlığın Parti disiplinine tabi olup olmaya-

cağı ve Lenin yoldaşın MK tarafından kabul edilen kararında saptanmış bulunan politikayı uygulayıp uygulamayacağı sorusuna yazılı biçimde kesin bir yanıt istiyoruz. Bu sorunun herhangi bir biçimde reddedilmesi ya da belirsiz yanıtlanması halinde, derhal, Petersburg ve Moskova Parti yönetimlerine, Merkez Yürütme Komitesi Bolşevik fraksiyonuna, Petrograd İl Konferansı'na ve Olağanüstü Parti Kongresi'ne iki seçenekli bir önergeyle başvuracağız. Parti, ya şimdiki muhalefete, onların çıkarları için çalışmamızı sabote ettiği müttefikleriyle yeni bir hükümet kurma görevi vermek zorundadır —bu durumda biz yalpalama, güçsüzlük ve karışıklıktan başka hiçbir şey sunamayacak olan bu hükümete karşı hiçbir yükümlülük içinde olmayacağız—, ya da —bundan hiç kuşku duymuyoruz— Parti, MK'nın dünkü kararında ifadesini bulan mümkün olan tek devrimci politikayı onaylamak zorundadır; bu durumda ise muhalefet temsilcilerinin dağıtıcı çalışmalarını Parti örgütlerimizin dışına taşımalarını enerjik biçimde sağlamalıdır. Bundan başka bir yol yok ve olamaz. Elbette bölünme çok üzücü bir olaydır. Fakat şu an dürüst ve *açık bir bölünme, Parti içinde sabotajdan, kendi kararlarını* çiğnemekten, dağınıklık ve güçsüzlükten kıyaslanmayacak kadar iyidir. Biz anlaşmazlıklarımızı dışarıya, kitlelerin yargıçlığı önüne (bu anlaşmazlıklar aslında "Novaya Jizn" ve Martov Grubu'yla aramızda olan aynı anlaşmazlıklardır) götürerek, politikamızın, devrimci işçiler, askerler ve köylüler tarafından kesinlikle ve özveriyle desteklenmesini güvence altına alacağımızdan ve yalpalayan muhalefeti en kısa zamanda tecrit ederek güçsüzlüğe mahkûm edeceğimizden bir an bile kuşku duymuyoruz" (Bütün Eserler, Cilt XXII).

MK'nın ültimatomuna yanıt olarak sağcı Bolşevikler, MK ve Merkez Yürütme Komitesi'ne, görevlerini bıraktıklarına dair bir açıklama sundular. Bu açıklamada Parti'yi ve Sovyet hükümetini, "proleter kitle örgütlerinin politik yaşamın önderliğinden sürülüp atılmasına, sorumsuz bir rejimin kurulmasına, devrimin ve ülkenin çökmesine yol açacak" bir politik terör uygulamakla suçluyorlardı. Sağcı Bolşevikler, mücadelenin zorlukları karşısında gösterdikleri teslimiyet tavrını, devrimi kurtarma yaygarasıyla işte böyle gizliyorlardı. Sağcı Bolşeviklerin açıklamasını Kamenev, Zinovyev, Rikov, Şlyapnikov, Ryazanov, Larin ve Nogin imzalamışlardı; Lunaçarski kendi istifası üzerine ayrı bir açıklama yaptı.

MK'nın buraya aktardığımız iki açıklaması ve ültimatom, Zinovyev'i MK'dan istifasını resmen tekzip etmek zorunda bıraktı. Fakat Kamenev, Ryazanov ve Larin bu ültimatoma ve MK'nın Parti'ye ve Rusya emekçilerine yaptığı açıklamaya yanıt olarak Merkez Komitesi'ne, Parti'ye ve Bolşeviklerin çelik parti disiplinine ilişkin gerçek düşüncelerini açığa çıkaran partililiğe aykırı bir açıklama sundular. Bu açıklamada, kendilerini hedefleyen "MK açıklamalarının" "program üslubu" içerdiğinden, kendilerinden herhangi bir özel imza istemenin uygun olmadığından sözediyor ve aynı zamanda "bütün konuşmalarda MK politikasını uygulama" talebini "kendi inançlarına karşı gelme yönünde küstahça bir talep" olarak adlandırıyorlardı. O zamanlar bu açıklamaya V. Milyutin ve N. Derbyşev de katılmıştı (bütün bu belgeler için bkz. "RSDİP MK Tutanakları", Ağustos 1917 – Şubat 1918, Lenin Enstitüsü 1929, s. 175–177, Rusça). (s. 423)

[137] Burada kastedilen Bolşevik MK'nın 8 Kasım (26 Ekim) 1917'de sol Sosyal-Devrimci liderlerle (Spiro, Karelin, Komkov) Halk Komiserleri sıfatıyla Halk Komiserleri Konseyi'ne katılmaları üzerine yaptıkları görüşmelerdir. Sol Sosyal-Devrimciler başlangıçta Halk Komiserleri Konseyi'ne katılmayı reddetmişler, o nedenle de II. Sovyetler Kongresi sadece Bolşeviklerden oluşan bir hükümet kurmuştu. Sol Sosyal-Devrimcilerin, bütün küçük-burjuva sosyalist partilerin temsilcilerinin hükümete alınması yönündeki dayatma niteliğinde talebinin (bkz. bir önceki not) eşlik ettiği yalpalamaları, neredeyse bir ay boyunca sürdü. Ancak 28 (15) Kasım'da hükümete katılmaya hazır olduklarını açıkladılar. (s. 426)

[138] Purişkeviç komplosu 16 ve 17 (3 ve 4) Kasım 1917'de açığa çıkarıldı. Purişkeviç'in örgütü Rusya'da monarşinin yeniden kurulmasını görev biliyordu. O ve yandaşları, Sovyet hükümetini birleşmiş güçlerle yıkmak için Kadetlerle ve sağcı Sosyal-Devrimcilerle sıkı bir ilişki arıyordu. Kaledin'le ilişki halinde olan örgüt Askeri Liga'nın yardımıyla subay ve Junkerleri örgütlemişti ve Petrograd'da bir ayaklanma hazırlarken Kaledin'in başkentte yürüyeceğini umuyordu. (s. 428)

[139] Lenin, Menşeviklerin, Sosyal-Devrimciler ve Demiryolcular Yürütme Komitesi tarafından bir "homojen sosyalist hükümet" kurma sorunuyla ilgili olarak toplanan 16 (3) Kasım'daki bir konferansa katılmalarını

kastediyor. Menşevikler —Abramoviç ve Martov— görüşmelerin önkoşulu olarak karşı-devrimci partilere (öncelikle Kadetlere) karşı yürütülen savaşa son verilmesini ve basın özgürlüğünün tam hayata geçirilmesini talep etmişlerdi. İkinci talep sol Sosyal-Devrimcilerin açıklamalarında ve sağ Bolşeviklerin önerilerinde boy gösteriyordu: Merkez Yürütme Komitesi'nin 17 (4) Kasım 1917 tarihli oturumunda sadece sol Sosyal-Devrimciler değil, sağcı Bolşevikler de (Larin) basın kararnamesinin kaldırılması talebiyle ortaya çıktılar. Merkez Yürütme Komitesi çoğunluğu bu talebi reddetti. Bolşevik fraksiyona sunulan kararda şöyle deniyordu: "Burjuva gazetelerinin yasaklanması, sadece ayaklanma döneminde yürütülen bir savaşın ve karşı-devrimci girişimlerin bastırılmasının bir gereği olarak değil, aynı zamanda kapitalistlerin, matbaa ve kâğıt sahiplerinin kamuoyunun başına buyruk fabrikatörleri olarak ortaya çıkmalarını olanaksız kılacak yeni bir basın rejiminin uygulanması için zorunlu bir önlem olarak doğmuştu... 'Basın özgürlüğü' denen şeyin, yani matbaaların ve kâğıdın, halkın bilincini zehirleyen kapitalistlere geri verilmesi, kapitalistlerin iradesi karşısında kabul edilemez bir teslimiyet, işçi-köylü devriminin en önemli mevzilerinden birini terketmek, yani kesinlikle karşı-devrimci nitelikte bir uygulama olacaktır". Karar, "küçük-burjuva önyargılarının dayattığı ya da karşı-devrimci burjuvazinin çıkarlarının doğrudan doğruya korunması anlamına gelen çabalar"ın mahkûm edilmesiyle son bulur. Merkez Yürütme Komitesi'nin aynı oturumunda sağcı Bolşviklerle solcu Sosyal-Devrimciler görevlerinden istifa ettiklerini açıkladılar. (s. 428)

[140] Burada, Nevel'de (Vitebsk'in kuzeyinde, Petrograd demiryolu üzerinde) bulunan XVII. Kolordu kastediliyor. Bu kolordunun milliyetçi Kazaklarından bir bölümü Sovyet iktidarına karşıydı. Fakat XVII. Kolordu Komutanlığı tarafından Kerenski'ye karşı ayaklanan Petrograd'a yardıma gönderilen birlik özel bir kararlılık göstermedi. Daha sevk sırasında, yeni güçlerle takviye edilmesi zorunlu oldu. Bu birlik zar zor 14 (1) Kasım'da Luga'ya kadar ulaşmayı başardı. Oysa bu sıralarda Kerenski ve Kraznov serüveni çoktan yerle bir olmuştu: Kerenski kaçtı ve Kızıl Muhafızlar tarafından kuşatılan Kraznov komutasındaki Kazak birliği Sovyet iktidarına teslim oldu (Not 131). (s. 429)

[141] Lenin'in Halk Komiserleri Konseyi Başkanı sıfatıyla kaleme aldığı ve basında, özellikle de 20 (7) Kasım 1917 tarihli "Pravda"da yayınlanan ***"Halka"*** çağrı, Petrograd ve Moskova'da ilk karşı-devrimci girişimler

karşısında elde edilen zaferin arkasından kapsamlı bir biçimde gündeme gelen grevler ve çeşitli kuruluşların yüksek dereceli memurlarıyla ücretli memurlarının sabotajlarıyla ilgilidir. Toprak sahipleri ve burjuvaziyle içiçe girmiş, bunlara sadakat ve gayretle hizmet eden bu memur ve ücretli memurlar ordusu, iktidarı ele geçiren ve devlet aygıtını yeniden inşa etmeye başlayan işçi sınıfını düşmanca karşıladı. Kadetler, Geçici Hükümet'in tahliye edilen bakanları, Menşevik ve Sosyal-Devrimci Parti, bu düşmanlığı grevler ve sabotajlar örgütlemek için kullanma doğrultusunda büyük çaba harcıyordu. Sabotajcıların resmi kurmayı, içinde Sosyal-Devrimcilerin, Kadetlerin ve Menşeviklerin bulunduğu karşı-devrimci ***"Yurdu ve Devrimi Kurtarma Komitesi"*** idi. Bu sabotajı maddi olarak, bankaların yüksek memurları tarafından devlet kasasından destekleniyordu. Bu amaç için İngiltere ve Fransa elçilikleri de para veriyordu. Sabotajlar, Parti'yle işçi kitlelerinin çabaları ve sağlamlığı sayesinde kırıldı; 1918 başlarında sadece orta kesimlerden ücretli memurlar değil, daha yüksek dereceli uzmanlar da işlerine geri dönmek zorunda kaldılar. Sovyet iktidarı, proletarya devletine dürüstçe hizmet etmeye hazır bu memurlara ve özellikle ***uzmanlara,*** daha sonraki yıllarda da olduğu gibi büyük bir özen gösterdi. Lenin sadece komünistlerin çabasıyla sosyalizmin inşa edilemeyeceğini her zaman söylüyordu. Emekçi kitlelerin geniş kesimleri uzmanların deneyim ve bilgilerinden yararlanmak ve bunun karşılığında onlara yüksek bir ücret vermek, adeta çıraklık ücreti olarak ona daha iyi yaşam koşulları sağlamak zorundaydı. Proletarya diktatörlüğü döneminde sosyalist inşanın ve sınıf mücadelesinin daha sonraki safhalarında olduğu gibi, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin, yıkıcı unsurların karşı-devrimci örgütlerinin canice faaliyetleri ve müdahalesiyle (özellikle Ramsin'in başını çektiği "Sanayi Partisi", Çayanov ve Kondratyev'in başını çektiği "Emekçi Köylülük Partisi", Zuhanov, Groman ve ortaklarının başını çektiği Menşevik "MK Birlik Bürosu", aralarında İngiliz firması Metro-Vickers'in mühendislerinin de bulunduğu, elektrik santrallerindeki zararlı unsurlar) elele gittiği kısa dönemde (1928-1931), SBKP önderliğinde Sovyet iktidarı, uzmanlara karşı, Lenin'in gösterdiği çizgiyi hayata geçirdi: Uzmanlar arasındaki karşı-devrimcilere, zararlı unsurlara ve müdahale yanlılarına karşı acımasız mücadele, işçilerle elele dürüst biçimde sosyalizmin inşasına katılan uzmanlara karşı dikkat ve özen. (s. 430)

[142] Sovyet iktidarı uğruna çarpışmalar ***Moskova'da*** sekiz gün, 7 Kasım'dan 15 Kasım'a (25 Ekim–2 Kasım) kadar sürdü. Petrograd'la kıyaslandığında Moskova'daki çatışmaların daha uzun sürmesi, büyük ölçüde, başlangıçta Geçici Hükümet'in Moskova'da daha çok silahlı güce sahip olmasıyla açıklanır. Sosyal-Devrimciler, Menşevikler ve belediye tarafından örgütlenen "Kamusal Yardım Komitesi", Devrimci Askeri Komite'ye karşı, subaylar, subay öğrencileri ve öğrencilerden önemli askeri birlikler oluşturmayı başarmıştı. Petrograd'da yenilen burjuvazi, ikinci başkentte, Moskova'da, Moskova'yı bir karşı-devrim merkezi haline getirebilmek için, ne pahasına olursa olsun tutunmak istiyordu. Ne var ki Moskova proletaryası ve asker kitleleri, beyaz çeteleri dağıtmak için Parti tarafından yeterince hazırlanmıştı. Karşı-devrim güçleri çözülür ve erirken, Kızıl Muhafızlar fabrika ve atölyelerden gelen taze güçlerle takviye ediliyorlardı. Moskova garnizonunun tümü, burjuvaziye ve Geçici Hükümet'e karşı savaşa çekilmişti. Fakat mücadelenin zorluğu, Ekim Devrimi sırasında Moskova'da bazı Parti önderlerinin kararsızlığından kaynaklandı; bunlar ayaklanmayı yöneten Devrimci Askeri Komite'ye, küçük-burjuva partilerinin, ayaklanmaya karşı olan bu partilerin üç temsilcisini almışlardı. Devrimci Askeri Komite, Beyazlara Kremlin'i ele geçirme ve merkezdeki mevzilerini pekiştirme olanağı tanıyan başka hatalar da yaptı. Bu hatalar, Devrimci Askeri Komite'nin, silahlı mücadelenin durdurulması olanağı üzerine görüşme önerisinde bulunan Beyazlarla iki kez görüşmeyi kabul etmesinden kaynaklanıyordu. Devrimci Askeri Komite'nin ağır bir hatası da, karşı-devrimin teslim alındığı dönemde birçok subay ve subay öğrencisini serbest bırakması, hatta beylik silahlarına bile el koymamasıydı. Devrim düşmanlarına karşı bu yumuşak tutum büyük zararlara yol açtı, çünkü serbest kalan subaylara, Güney'e gitme ve orada Sovyet iktidarına karşı silahlı mücadeleye devam etme olanağı tanıdı. (s. 430)

[143] Lenin'in buraya alınan ***"Tarım Sorunu Üzerine Konuşma"***sını yaptığı ve yine buraya aldığımız, bu soruna ilişkin ***karar tasarısını*** sunduğu ***Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi*** 23 (10) Kasım 1917'de Petrograd'da başladı. Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi, Birinci Kongre'de (Not 113) seçilmiş olan Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi tarafından, başlangıçta 3 Ekim'e (20 Ey-

lül) ertelenmişti. Başında sağcı Sosyal-Devrimcilerin bulunduğu Yürütme Komitesi, delegelerin çoğunluğunun kendi izlediği politikaya karşı çıkacağını önceden gördüğü ve Olağanüstü Kongre'nin toplantıya çağrılmasını engellemek istediği için, Kasım başlarında Kongre'yi 13 Aralık'a (30 Kasım) kadar erteleme yönünde yeni bir karar aldı; bu süre içinde, Kongre bileşimini kendisi için elverişli duruma getirmeyi umuyordu. Bu girişimlere karşı koymak ve aynı zamanda köylülüğe, Ekim Devrimi'ne karşı tavrını ifade etme olanağı vermek için, II. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Kongresi'nde seçilen Merkez Yürütme Komitesi 9 Kasım'daki (27 Ekim) ilk oturumunda bir olağanüstü köylü kongresi toplama inisiyatifini üstlenme kararı aldı ve bu amaçla özel bir komisyon atadı. Daha önceki köylü kongresinin Yürütme Komitesi, Kongreye katılmak için gelmiş bütün delegelere, eski Yürütme Komitesi liderlerinden Avksentyev ve Çernov'un o dönemde kaldığı Mohilev'de bulunan Ordu Genel Karargâhı'na gitme önerisinde bulunarak, bu Olağanüstü Kongre'yi de boşyere engellemeye çalıştı. Bu öneriyi, Petrograd'a gelmeleri halinde Bolşeviklerin Köylü Temsilcileri Sovyeti liderleri Çernov'la Avksentyev'i derhal tutuklayacaklarını söyleyerek gerekçelendiriyorlardı. Kongre'ye karar oyuna sahip 480 delege katıldı, bunların partilere dağılımı şöyleydi: 195 Sol Sosyal-Devrimci, 65 Sağ Sosyal-Devrimci (Çernov ve Avksentyev yanlısı) 37 Bolşevik, 33 delege de diğer partileri temsilen gelmişti (Menşevikler, anarşistler ve diğerleri). Kongre çok hareketli geçti. Bolşeviklerin, Sağ Sosyal-Devrimcilere karşı yürüttükleri mücadele, henüz partinin birliğini koruma çabasında olan Sol Sosyal-Devrimcilerin yalpalamaları yüzünden zorlaşmıştı. Bolşeviklerin baskısı sonucunda Sol Sosyal-Devrimciler nihayet sağcılara karşı mücadele etmeye karar verdiler. Bunun üzerine sağcılar Kongre'yi terkettiler. Kongre'nin ele aldığı başlıca sorun, Sovyet hükümetinin bileşimiydi. Kongre'nin başlarında Sol Sosyal-Devrimciler, Bolşeviklerden Halkçı-Sosyalistlere kadar herkesin katılacağı bir "homojen" sosyalist hükümetin kurulması yönündeki eski önerilerini savundular. Daha sonra, Halk Komiserleri Konseyi'ne katılma hususunda Bolşeviklerle Sol Sosyal-Devrimciler arasında sürdürülen görüşmelerin başarıyla sonuçlanmasının ardından, Lenin'in 1 Aralık (18 Kasım) 1917'deki raporundan sonra Sosyal-Devrimcilerle yapılan anlaşma, oy birliğiyle alınan bir kararla saptandı; bu karar, Halk Komiserleri Konse-

yi'nin izlediği politikayı ve hükümetin bileşimi üzerine anlaşmanın koşullarını onaylıyordu. Lenin, tarım sorunu ve Sol Sosyal-Devrimcilerle anlaşma üzerine verdiği iki raporun dışında, Bolşevikleri, içsavaş çıkarmak ve bir "homojen sosyalist hükümet" kurmak istememekle suçlayan Demiryolcular Yürütme Komitesi temsilcisi Krutoşinski'nin açıklaması üzerine tartışmada da iki konuşma yaptı.

Sovyet iktidarını köylü kitlelerinin temsilcisi olarak tanıyan ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'yle ortak bir Merkez Yürütme Komitesi'nde kaynaştıran olağan ***II. Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'yle*** birleştiren Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi, Kasım sonuna (Aralık ortası) kadar çalışmalarını sürdürdü. Bu birleşme ilke olarak Olağanüstü Kongre tarafından da kabul edildi ve bu Kongre 28 (15) Kasım'da (Kongre'yi terkeden Sağ Sosyal-Devrimciler hariç), birleştiği İşçi ve Asker Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi'yle birlikte Smolni Enstitüsü'nde eksiksiz toplandı. Ne yazık ki Lenin'in, Olağanüstü Kongre'de tarım sorunu üzerine yaptığı konuşma sadece bir gazete haberi biçiminde kalabilmiştir; stenografik notları bulunmamaktadır. Fakat bu gazete haberinden bile, Lenin'in konuşmasında, köylü kitlelerinin temsilcilerinin sağcı Sosyal-Devrimcilerle ilişkiyi kesmelerini başlıca görevleri olarak tanımladığı görülüyor. Lenin'in, Sol Sosyal-Devrimcilerin yalpalamaları ve kararsızlıklarını son derece şiddetle eleştirmesi onları geçmişte, Geçici Hükümeti desteklemekte sağcı Sosyal-Devrimcilerle ilişkinin kesilmesi hususunda kararsız davranmakla suçlaması bu amacı güdüyordu. Lenin tarafından sunulan buraya aldığımız karar tasarısını Kongre kabul etmedi. Sol Sosyal-Devrimciler kendi kararlarını geçirdiler; bu kararla Olağanüstü Kongre I. Köylü Temsilcileri Kongresi'nin toprak sorununda, toprağın tazminatsız halkın mülkiyetine geçmesi ve kişisel emek temelinde dengeleyici toprak kullanımı üzerine aldığı kararları onaylamış oluyordu. Aynı zamanda Kongre, "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri II. Tüm-Rusya Kongresi'nin, toprakta özel mülkiyetin kaldırılması kararına katılmayı kararlaştırır ve toprak yasasının kesin biçiminin bütün halk tarafından seçilen Kurucu Meclis'e bırakılması gerektiğini belirtir". (s. 433)

[144] Lenin burada, Sol Sosyal-Devrimcilerin sadece bu Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi'nde değil, Ekim Devrimi öncesindeki tüm süre

boyunca sergiledikleri tavrı kastediyor. Sol Sosyal-Devrimcilerin Avksentyev'e ellerini, işçilere ise sadece küçük parmaklarını uzattıklarını yazarken Lenin, Sol Sosyal-Devrimcilerin özellikle, "bütün sosyalist partiler"in katılımıyla bir Sovyet hükümeti kurulması konusunda uzun süre ısrar etmelerini, sağcı küçük-burjuva partilerinin Bolşeviklere verdikleri ültimatomu desteklemelerini ve sağcı Sosyal-Devrimcilerle bağlarını koparmakta uzun süre tereddüt etmelerini anlatmak istiyor. (s. 434)

[145] Lenin burada, Sovyet Hükümeti tarafından, Tarım Halk Komiseri Milyutin imzasıyla, 16 (3) Kasım 1917'de Sovyet Hükümeti yayın organında yayınlanan Nahiye ***Toprak Komiteleri'nin*** faaliyetine ilişkin yönergeyi kastetmektedir. Bu yönergenin metni, 1. İşçi-Köylü Temsilcileri Sovyetleri Kongresi Tarım Seksiyonu tarafından kabul edilmiş ve 6 Temmuz (23 Haziran) 1917'de Kongre'ce onaylanmıştı. Fakat Geçici Hükümet'in izlediği, burjuva toprak sahibi yanlısı politika sayesinde bu yönerge hiçbir zaman yasa olamadı. (s. 434)

[146] Lenin burada, Lenin'in ikinci raportör olduğu Kongre'de tarım sorunu üzerine raporu okuyan Sol Sosyal-Devrimci (bugün komünist) Kaçinski'nin konuşmasını kastediyor. (s. 434)

147] 2 Aralık (19 Kasım) 1917'de "Pravda"da yayınlanan ***"İşçilerin Emekçi ve Sömürülen Köylülerle İttifakı"*** makalesi, Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi'nde raporunu okurken Lenin'e Sol Sosyal-Devrimcilerle anlaşmanın koşulları üzerine sorulan sorunun yanıtı olarak kaleme alındı; bu makale aynı zamanda Kongre'de steno edilmeyen ve sadece kısa bir gazete haberi olarak iletilen bu raporun esas içeriğini de yansıtmaktadır (Bütün Eserler, Cilt XXII). Lenin ve Partimiz için, Sol Sosyal-Devrimcilerle bir anlaşma yapma ("dürüst bir koalisyon", bir "ittifak") sorunu, devrimin ***verili aşamasında,*** tam da proletaryayla "emekçi ve sömürülen köylüler" arasında karşılıklı ilişkiler sorunuydu, zira o zaman —Lenin'in bu makalede dediği gibi— "birçok köylü Sol Sosyal-Devrimcilere güveniyordu". Zaten bu makale de o nedenle "İşçilerin Emekçi ve Sömürülen Köylülerle İttifakı" adını taşır. Makale bu "ittifak" sorununu, proletarya ve partisinin, köylülüğün toprak taleplerine ("dengeleyici toprak kullanımı" ve "toprağın toplumsallaştırılması")

karşı tutumu açısından aydınlatmaktadır ve doğrudan doğruya, 8 Kasım (26 Ekim) 1917'de İşçi-Köylü Temsilcileri Sovyetleri II. Kongresi'nde, Lenin'in "Toprak Sorunu Üzerine" yaptığı konuşmanın (elinizdeki ciltte basılmıştır) devamıdır.

Proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarı, Ekim günlerinde Partimiz tarafından hayata geçirilmesinin ifadesini, biçimsel olarak "Sol Sosyal-Devrimcilerle dürüst koalisyon"da buldu, çünkü yoksul köylülük, Lenin'in makalesinde söz ettiği "emekçi ve sömürülen köylüler"in çoğunluğunu oluşturmaktaydı. "Ekim'de proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında yürümüştük —diyor Stalin yoldaş— ve bunu Sol Sosyal-Devrimcilerle bir blok kurduğumuzda ve daha o zaman çoğunluk Bolşeviklerde olduğu için gerçekten bir proletarya diktatörlüğüne sahip olmamıza rağmen, şeklen hayata geçirmiştik. Ne var ki proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü, Sol Sosyal-Devrimcilerin "darbe"si ardından Sol Sosyal-Devrimcilerle kurulan blok dağıldıktan sonra, yönetim tek bir partinin, devletin yönetimini başka hiçbir partiyle paylaşmayan, paylaşması olanaksız olan bizim Partimizin eline geçtiğinde şeklen sona ermiştir. İşte bu bizde proletarya diktatörlüğüdür" ("Leninizmin Sorunları", s. 250, Rusça).

Bolşeviklerin kendileriyle kurdukları "dürüst" koalisyonda Sol Sosyal-Devrimciler, yoksul köylüleri sadece şeklen temsil ediyorlardı. Gerçekte Sol Sosyal-Devrimciler, Lenin'in "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky" broşüründe söylediği gibi, sadece "bütün köylülüğün" devrimci, demokratik çabalarını ifade eden, bu çabaları, "toprağın toplumsallaştırılması" ve dengeleyici toprak kullanımının sözde sosyalist kisvesi altında gizleyen ***"köylülüğün*** en radikal, en devrimci, proletaryaya en yakın duran ***burjuva-demokrat ideologları"*** idiler.

Sol Sosyal-Devrimciler Bolşeviklerin onlarla birlikte kurdukları "dürüst koalisyon" dönemi boyunca küçük-burjuva demokratları olmaya devam ettikleri için, Sağ Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerden yana, burjuvaziden yana, sürekli ve giderek büyüyen yalpalamalar gösterdiler (Sovyet Hükümetinin bileşimi sorununda yalpalama, Brest Barışı'na ve 1918 ilkbaharında Lenin'in ekonomik planına karşı mücadele). Tam da bu yüzden, çıkarlarını bu "dürüst koalisyon"da şeklen temsil ettikleri

yoksul köylülerin gerisinde kaldılar. Ve "başkentlerde proletarya devriminden bir yıl sonra, bu büyük kentlerin etkisi ve yardımıyla proletarya devrimi en ücra köylere kadar götürüldüğü"nde (bkz. "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky", s. 86), proletarya ve partisi Kulaklara karşı yoksul köylüleri harekete geçirdiğinde (Yoksul Köylü Komiteleri'nin örgütlenmesi), tam da bu dönemde Sol Sosyal-Devrimciler Bolşeviklerle yaptıkları "dürüst koalisyon"a kesin ihanet ettiler, tam da bu dönemde yoksul köylülere ve onların proletaryayla ittifakına ihanet ederek 1918 yazında proletarya diktatörlüğüne karşı bir ayaklanma macerası örgütlediler. Proletarya diktatörlüğünün bu ayaklanmayı hızla bastırmasının ardından —Bolşevik Parti'ye geçen bir bölümü hariç— ya Sağ Sosyal-Devrimcilerle birlikte ebediyen karşı-devrim kampında kaldılar, ya da politika sahnesinden tamamen silindiler. "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky" adlı broşürünün daha önce aktarılan bölümünde Lenin şunları yazıyor: "Çekoslovak karşı-devrim ayaklanması" (Mayıs sonu - Haziran başı 1918) "büyük köylüleri sarstı. Rusya baştan başa Kulak ayaklanmaları dalgasıyla karşı karşıya kaldı. Yoksul köylüler, kendi çıkarlarının köy burjuvazisiyle, zenginlerle, büyük köylülerle örtüşmediğini kitaplardan, gazetelerden değil, yaşamdan öğrendiler. 'Sol' Sosyal-Devrimciler, bütün küçük-burjuva partiler gibi, kitlelerin yalpalamalarını yansıtıyorlardı ve tam da 1918 yazında bölündüler: Bir kısmı Çekoslovaklara katıldılar (Proşyan'ın telgrafhaneyi —bir saat süreyle— işgal ettiği ve Rusya'da Bolşeviklerin düşürüldüğünü açıkladığı Moskova ayaklanması, sonra Çekoslovaklara karşı gönderilen ordunun komutanı Murovyov'un ihaneti vs.), yukarıda sözünü ettiğimiz diğer kesim Bolşeviklere katıldı. (s. 438)

[148] ***"Köylü Temsilcileri II. Tüm-Rusya Kongresi'nde Konuşma"*** ve hemen ardından basılan köylülüğe çağrı, Bolşevik Parti'nin, Köylü Sovyetleri'nin eski, Sağ Sosyal-Devrimci yönetimine indirdiği en belirleyici darbelerdendir. Köylü Temsilcileri İkinci (Olağan) Kongresi, 9 Aralık (16 Kasım) 1917'de, Olağanüstü Kongre'den hemen sonra başladı; Kongre'de, Köylü Sovyetleri yönetiminin proletarya devletinin eline geçmesi için yürütülen mücadele noktalandı. Kongre'ye bu Olağanüstü Kongre delegeleri, eski, Sağ Sosyal-Devrimci Köylü Temsilcileri Yürütme Komitesi'nin toplantıya çağırdığı ve kendilerinden yana olacakla-

rını umduğu Eyalet Köylü Sovyetleri temsilcileri katılmıştı. Olağanüstü Kongre Başkanlık Divanı, aynı zamanda, II. Kongre'nin de Başkanlık Divanı'ydı, böylece eski Yürütme Komitesi'nin II. Kongre'ye başkanlık etmesi baştan olanaksız kılınmıştı. Sağ Sosyal-Devrimciler burada da azınlıktaydı, fakat onlara karşı mücadele çok şiddetli bir nitelik almıştı. Lenin, daha sonraları, Moskova Kenti ve Eyaleti Parti Hücreleri Sekreterleri ve hücrelerinin toplantısında, 9 Nisan 1921 tarihinde Aynî Vergi üzerine yaptığı bir konuşmada şöyle demişti: "Önceleri, toprak sahiplerinin iktidarına karşı bütün köylülüğün saldırısıyla karşı karşıyaydık. Toprak sahiplerine karşı, gerek yoksul köylüler gerekse de büyük köylüler harekete geçmişti; elbette bunların farklı niyetleri vardı; büyük köylüler, büyük toprak sahiplerinin topraklarını elde etmek ve bu toprakları üzerinde çiftliklerini geliştirmek niyetindeydiler" (Bütün Eserler, Cilt XXVI). Büyük köylülerin bu özel "niyetleri", elbette toprak sorununun sınırlarını çok aşıyordu ve devrimin temel sorunlarında proletaryanın çıkarları ve yoksul köylülerin gerçek çıkarlarıyla hiçbir ortak yanı yoktu. Bu özel "niyetler"in temsilcisi, Köylü Temsilcileri II. Kongresi'nin (ve aynı zamanda Olağanüstü Kongre'nin de), Sağ Sosyal-Devrimcilerin önderlik ettiği sağ kanadıydı. O nedenle Bolşeviklerin, Sağ Sosyal-Devrimcilerin Köylü Sovyetleri'nin yönetiminden tamamen atılmaları için yürüttükleri mücadele, aynı zamanda, Köylü Sovyetleri'nde büyük köylülerin önderliğine ve büyük köylülerin proletarya devrimine karşı sergiledikleri direnişe karşı mücadele demekti; bu Sovyet iktidarının kırda kesin olarak sağlamlaşmasıyla sona erecek büyük sınıfsal ayrışmaya özgü bir mücadeleydi (bkz. Not 172).

Mücadele, II. Köylü Kongresi'nde, toplanması o sıralar Halk Komiserleri Konseyi'nin bir kararıyla ertelenmiş olan Kurucu Meclis'e ilişkin tavır sorunuyla ve Kadetleri halk düşmanı ilan eden kararnameyle bağıntılı olarak, özellikle şiddetli bir biçime büründü (bkz. elinizdeki ciltte "Kurucu Meclis ve Kadet Partisi Üyelerinin Tutuklanması Üzerine Konuşma" ve Not 153). 1917'de kesin olarak köy burjuvazisinin partisi haline gelmiş olan Sağ Sosyal-Devrimci Parti, Kurucu Meclis'e büyük umutlar bağlanıştı; Menşevikler ve Kadetlerle birlikte mutlak çoğunluğa sahip olması gerekiyordu, çünkü seçimler, köylü kitleleri Sağ Sosyal-Devrimcilere henüz tam olarak sırt çevirmeden önce yapılmıştı. Sağ

Sosyal-Devrimciler eskiden olduğu gibi, karşı-devrimci burjuvaziyle, dolayısıyla Kadetlerle de ittifak çizgisi izliyorlardı. O nedenle Kongre'de bu iki sorunla ilgili olarak mücadelenin şiddetlenmesi anlaşılırdır. Lenin'in raporu üstüne iki karar tasarısı sunulmuştu: Bunlardan biri, Halk Komiserleri Konseyi'nin faaliyetini "caniyane" olarak tanımlayan Sağ Sosyal-Devrimcilerden, diğeri ise, bazı çekincelerle de olsa Halk Komiserleri Konseyi Kararnamesi'ni onaylayan Sol Sosyal-Devrimcilerden gelmişti. Kendi kararlarını okumuş olan Bolşevikler, oylamadan önce bunu geri çekerek Sol Sosyal-Devrimcilerin kararına katıldılar. Kongre önce Sağ Sosyal-Devrimcilerin kararını, daha sonra yapılan yeni bir oylamada ise Sol Sosyal-Devrimcilerinkini kabul etti. O zamanlar sağcılara doğru yalpalayan Sol Sosyal-Devrimciler, kararlarını Kongre'nin sağ kanadı için de kabul edilebilir kılabilmek için bir dizi girişimde bulundular, fakat bu girişimler sonuç vermedi ve sağcılar kendi toplantılarını yapmak için bu Kongre'den ayrıldılar. Sağ kanadın ayrılışından sonra Kongre, savaş ve barış, toprak ve Kurucu Meclis'e ilişkin tavır sorununda Halk Komiserleri Konseyi'nin izlediği politikayı onaylayan bir karar kabul etti, ve 108 üyeden (81 Sol Sosyal-Devrimci, 20 Bolşevik, 7 diğerleri) oluşan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Yürütme Komitesi'yle birleşen bir Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Yürütme Komitesi seçti. Kongre'de Sağ Sosyal-Devrimcileri destekleyen yaklaşık 300 delege, genellikle, Şubat Devrimi başlarında seçilmiş olan Eyalet Köylü Sovyetleri temsilcilerinden oluşuyordu; bunlar büyük köylüler ve onların çıkarlarını temsil eden Sosyal-Devrimci aydınlardı. Köylü kitlelerin temsilcileri ya Bolşeviklerle ya da Sol Sosyal-Devrimcilerle birlikteydi.

Kongre çalışmaları sırasında, Kongre yöneticileri Sol Sosyal-Devrimci Ustinov, Spiridonova, Kolegayev, Proşyan ve diğerleri Lenin'le sürekli temas halindelerdi, sık sık Smolni Enstitüsü'ne geliyor ve uzun görüşmeler yapıyorlardı. Lenin Kongre'ye büyük önem veriyor ve seyrini dikkatle izliyordu. Kongre sona ermeden kısa süre önce Lenin, Kongre'yi kapayacak olan Ustinov'a kendi yazdığı bir açıklamayı sundu. Ne var ki 22 (9) Kasım 1917'de, Kongre'nin akşam oturumunda "Bütün Emekçi Köylülüğe, Halkın Ordusu ve Donanmasına" başlıklı başka bir açıklama kabul edildi. Lenin'in kaleme aldığı açıklama epeyce yumuşa-

tılmış bir biçimde 28 (15) Aralık'ta, Kongre'nin seçtiği Yürütme Komitesi adına yayınlandı.

Kongre'deki konuşmasında Lenin, esas olarak, Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması ve Kadetleri düşman ilan eden kararnamelere değindi. Lenin, emekçi köylülüğün geniş kesimleri arasında Kurucu Meclis'e ilişkin aldatıcı umutların henüz yitmediğini dikkate almıştı, o nedenle de gerek konuşmasında, gerekse de hazırladığı bir açıklama taslağında kitleleri, bu Meclis'i ve bileşimini doğru değerlendirmeye hazırlıyordu. Konuşmasında, Sovyetler'in, Kurucu Meclis'in üstünde olduklarını, Sovyet iktidarına karşı mücadeleye girişen her Meclis üyesinin devrimin düşmanı olduğunu kanıtlayarak, kitleleri, Ekim Devrimi'ni ve Sovyet iktidarını tanımaması durumunda Kurucu Meclis'in dağıtılmasına hazırlıyordu. Böylece bu Kongre'de Köylü Sovyetleri'nin yönetiminin proleter devlet iktidarının eline geçmesi için sürdürülen mücadeleyle, köylü kitlelerde yaygınlaştırılan Kurucu Meclis'e bağlanan "anayasal hayaller"in yıkılınası için mücadele birleşiyordu. Bu hayaller işçi kitleler arasında artık yıkılmıştı. Proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması için bu hayallerin köylü kitleler arasında da yıkılması, o günlerin göreviydi; bu görev, Köylü Sovyetleri'nin yönetiminin proletaryaya ve onun iktidarda olan partisine geçmesine sıkı biçimde bağlıydı. (s. 441)

[149] Lenin burada delege Moiseyev'in ("Novaya Jizn" —bkz. Not 81— grubuna yakın, kendilerine Sosyal-demokrat-enternasyonalist diyenlerden) II. Köylü Kongresi'nde, tam Lenin Kongre'ye girerken, Halk Komiserleri Konseyi'nin Kadetlerin tutuklanmasına ilişkin kararnamesine karşı yaptığı konuşmasını kastediyor. Moiseyev konuşmasında şöyle demişti: "Bir Sovyet iktidarına değil, biraz önce alkışlarla selamladığınız Lenin'in iktidarına sahibiz... Ulyanov, kendisiyle görüş birliğinde olmadığımızı açıkladığımızda, bizi süngü zoruyla dağıtacağını biliyor." (s. 441)

[150] *Lenin konuşmasında ve sonra da II. Köylü Kongresi'nin bir* açıklama taslağında Sosyal-Devrimci Parti'nin Kurucu Meclis seçimlerine birleşik bir parti olarak girdiği gerçeğini vurguladı. Daha sonra bağımsız Sol Sosyal-Devrimci Parti olan bu partinin sol kanadı, küçük-burjuva niteliği ve yalpalamaları yüzünden, Kurucu Meclis seçimleri için kendi aday

listelerini çıkaramadı ve birleşik partinin ortak aday listelerinin epeyce alt sıralarında tek tük Sol Sosyal-Devrimci temsilcilere yer verilmesiyle yetindi. Bundan dolayı, Sosyal-Devrimci aday listelerinden seçilen Kurucu Meclis üyelerinin ezici çoğunluğu sağ kanat yanlılarından oluşuyordu. Sol Sosyal-Devrimciler köylü ve asker kitlelerin baskısı altında, yalpalamalarla da olsa, iktidarın Sovyetlerin eline geçmesini desteklediler. Gerçekten de Sosyal-Devrimcilere oy vermiş köylü kitleler bir kez daha aldatılmıştı ve Sağ Sosyal-Devrimciler bunun için Sol Sosyal-Devrimcileri kullanmışlardı. Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi, daha sonra da II. Olağan Kongre, gerçek köylü temsilcilerinin ya Bolşeviklerle, ya da Sol Sosyal-Devrimcilerle olduklarını gösterdi. Lenin'in, Sosyal-Devrimci aday listelerinden seçilen ve Sovyet iktidarına karşı duran Kurucu Meclis üyelerinin yeniden seçilmesi şiarının nedeni budur. Devrimin daha sonraki gelişimi ve köylü kitlelerinin Kurucu Meclis'e bağlı hayallerinin yıkılması bu önlemi gereksiz kıldı. (s. 443)

[151] ***Köylü Toprak Komiteleri üyelerini tutuklama*** politikasıyla Lenin, Geçici Hükümet'in, Ekim Devrimi'nin arifesinde, yaklaşan köylü ayaklanmasına karşı mücadelesini kastediyor. Geçici Hükümet, gerçekten de Sosyal-Devrimcilerin desteğiyle, Köylü Komitesi üyelerini, köylü hareketiyle bağıntılı olarak tutuklamış ve hapse atmıştı; bu üyelerin hapse girmelerinin nedeni, köylü hareketini sadece durdurmamakla kalmamış, bilakis ona önderlik etmiş olmalarıydı. Geçici Hükümet, Toprak Komitesi üyelerini Çarlık yasalarına göre, "tarımın çökmesi için karışıklık çıkarmak" ve kır işçilerini greve götürmek suçlarıyla cezalandırmıştı. Hapsedilmiş köylüleri ancak Ekim Devrimi özgürlüklerine kavuşturdu. (s. 448)

[152] Lenin burada, Köylü Temsilcileri Sovyetleri II. Kongresi'nin I. Kongre tarafından seçilen Yürütme Komitesi raporuna ilişkin kabul ettiği kararı kastediyor. Karar, başında Sağ Sosyal-Devrimci liderler Avksentyev ve Çernov'un bulunduğu Yürütme Komitesi'ni, toprak sorunu, barış sorunu ve iktidar sorunu gibi en önemli sorunlarda köylü kitlelerin çıkarlarına ihanet etmekle suçluyordu. O nedenle, "Köylü Temsilcileri Sovyetleri II. Kongresi, Yürütme Komitesi çoğunluğunun faaliyetinin, emekçi köylü kitlelerine karşı işlenmiş bir suç olduğunu ve işçi-köylü devrimci ordusunun birleşik cephesini dağıtacak nitelikte görüldüğünü açıklar, bu

nedenle Yürütme Komitesi çoğunluğuna şiddetli güvensizliğini ifade eder ve İşçi-Köylü Temsilcileri Merkez Yürütme Komitesi'yle birlikte, toprak ve barış sorunlarında emekçi köylülüğün temel taleplerini yerine getirmekle görevlendirilen yeni bir Yürütme Komitesi seçer." (s. 448)

[153] Lenin'in, Tüm-Rusya Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi oturumunda yaptığı bu konuşma, Sol Sosyal-Devrimcilerin Kurucu Meclis'in Kadet Partisi üyelerinin tutuklanması nedeniyle yaptıkları protesto ve verdikleri gensoruya yanıttı. Kadet Partisi'nin karşı-devrimci faaliyetlerini gözler önüne seren Lenin, Halk Komiserleri Konseyi'nin 11 Aralık (28 Kasım) 1917 tarihli kararnamesini savundu. Halk Komiserleri Konseyi Başkanı V. Ulyanov (Lenin) imzasını taşıyan kararname şöyleydi: "Halk düşmanı bir parti olan Kadet Partisi yönetici organlarına üye olanlar tutuklanacak ve devrim mahkemesine çıkarılacaktır. Yerel Sovyetler Kornilov ve Kaledin'in devrime karşı yürüttükleri içsavaşla bağlantıları nedeniyle, Kadet Partisi'ni özellikle denetlemekle görevlidirler. Bu kararname imzalandığı andan itibaren yürürlüktedir" (Bütün Eserler, Cilt XXII). Böyle bir kararnamenin çıkarılmasına, karşı-devrimci generallerle doğrudan ilişkilerini ve Güney Rusya'da karşı-devrimci eylemlerde oynadıkları önemli rolü Kurucu Meclis maskesi altında gizleyen Kadetlerin karşı-devrimci faaliyetleri yol açmıştı. Tutuklamaların ve kararnamenin doğrudan nedeni ise Kadetler tarafından 11 Aralık (28 Kasım) 1917'de örgütlenen karşı-devrimci gösteridir. Gösteriden sonra birkaç düzine Kurucu Meclis üyesi (Kadetler ve Sosyal-Devrimciler) Kışlık Saray'a zorla girmiş ve kendi başlarına Kurucu Meclis'in bir oturumunu açmaya çalışmışlardı. Kadetlerin karşı-devrimci faaliyetleri, Don Kazaklarının atamanı olan Kaledin yanlılarının, o zamanlar Güney'de başlamış olan karşı-devrimci ayaklanmalarıyla bağlantılıdır. Ekim Devrimi üzerine ilk haberler gelmeye başladıktan sonra, Kaledin, Don Kazaklarının atamanı, Don Bölgesi'nde sıkıyönetim ilan etti; kısa süre içinde bu bölge karşı-devrimin merkezi haline geldi. Kadetlere indirilen darbe, bu karşı-devrim güçlerine devrimci Petrograd'da indirilmiş darbeydi, proletaryaya karşı burjuvazinin hazırladığı silahlı eyleme karşı bir savaş hareketiydi. Sol Sosyal-Devrimciler küçük-burjuva doğaları nedeniyle ve bu yüzden Menşeviklerle Sosyal-Devrimcileri burjuvazinin ajanları olarak görmüyor, Sovyet hükümetine katılmalarını sa-

vunuyorlardı; şimdi de Kadetlerle Sağ Sosyal-Devrimcilerin davranışlarındaki bu niteliği göremiyorlardı. Kurucu Meclis'e bağlanmış küçük-burjuva "anayasal hayaller" gözlerini esir almış durumdaydı, aynı köylü kitlelerinin önemli bir bölümünün zihnini bulandırdıkları gibi. Lenin'in 14 (1) Aralık'ta Merkez Yürütme Komitesi oturumunda yaptığı konuşma, bir gün sonra Köylü Temsilcileri II. Kongresi'nde yaptığı ve buraya aldığımız konuşma gibi köylülüğün hayal ve önyargılarının yıkılmasına hizmet ediyordu. (s. 451)

[154] Burada sözkonusu edilen, Kurucu Meclis üyelerini ve "genelde ***tüm temsil kurumlarının***" üyelerini ***görevden alma ve yeniden seçme hakkını*** saptayan, 4 Aralık (21 Kasım) 1917 tarihli Merkez Yürütme Komitesi kararnamesidir. Lenin'in kaleme aldığı kararname tasarısı esas olarak şuydu: "Bütün seçim bölgelerinde eşitlik esasına göre toplantıya çağrılan İşçi ve Asker Temsilcileri Kongresi, ilgili seçim bölgesinde seçmenlerin yarıdan fazlası talep ettiği durumda, Kurucu Meclis de dahil, kırdaki ve kentteki bütün temsil organlarına yeni seçim kararı alma hakkına sahiptir. Sovyetler yeni seçimleri ilan edecektir, seçimler ise, bugüne kadar yapıldığı tarzda, nisbi temsil esasına sıkıca bağlı kalınarak yapılacaktır. Yeni seçilen temsilciler, seçildikleri andan itibaren eskilerinin yerini alırlar." Merkez Yürütme Komitesi'nin 4 Aralık (21 Kasım) 1917'deki oturumunda Lenin bu kararnameyi, Menşeviklerin saldırılarına karşı savundu (bu konuşma Bütün Eserler Cilt XXII'ye alınmıştır) ve birinci olarak, burjuvazinin bütün ülkelerde, kitlelerin, kendileri tarafından seçilen temsilcilerini denetlemesini kasıtlı biçimde olanaksızlaştırdığını ve temsilcilerinin geri çağrılmasına ve keza zamanından önce yeniden seçilmesine de izin vermediğini; ikinci olarak, her delege kendisini seçenler tarafından her zaman, yani genel seçimler beklenmeksizin geri çağrılabileceği için, seçimlerin tam denetiminin ancak Sovyetler'de hayata geçirildiğini vurguladı. Lenin üçüncü olarak şunları söyledi: "Halk oyunu kişilere değil, partilere verir. Rusya'da parti sistemi çok gelişmiştir ve partinin halkın önünde bir çehresi vardır. O nedenle, eğer görevden geri çağırma hakkı olmazsa, partide her bölünme, bir kaos yaratmak zorundadır. Sosyal-Devrimci Parti büyük bir etkiye sahipti. Fakat aday listeleri verildikten sonra bu Parti bölündü. Listelerde değişiklik yapılması ya da Kurucu Meclis'in ertelenmesi olanaksız.

Fiiliyatta halk artık varolmayan bir partiye oyunu vermiş oldu. Bunu solcu II. Köylü Kongresi kanıtladı. Köylülük kişiler tarafından değil, Parti'nin bölünmesi yüzünden aldatıldı. Bu noktada bir düzeltme yapmak gerekiyor. Doğrudan, tutarlı, demokratik bir ilkenin, görevden geri çağırma ilkesinin hayata geçirilmesi gerekiyor." (s. 453)

[155] Lenin burada Çernov'un Demokratik Konferans'ta (Not 71) yaptığı konuşmayı kastediyor. Çernov konuşmasında o anki durumun etkisi altında, Kornilov yanlılarıyla ilişkide olduklarını ileri sürerek Kadetlerle koalisyon kurulmasına karşı olduğunu ifade etmişti. (s. 453)

[156] Lenin ***"F. E. Cerjinski'ye Mektup"u,*** Cerjinski'nin bir raporundan sonra Halk Komiserleri Konseyi'nin 20 (7) Kasım 1917'de aldığı ***"Tüm-Rusya Karşı-Devrimle Mücadele Komisyonu"*** kurulması üzerine kararla bağıntı içinde yazdı. Bu Komisyon'da Cerjinski (Başkan), Ksenofontov, Orkonikidze, Peters Averin, Yevseyev, Trifonov ve Peterson vardı. Proletarya diktatörlüğünün en önemli savaş organının baş langıcını oluşturan bu Komisyon'un (Rusça kısaltmaya göre ***"Çeka"*** denir) kurulması o zamanlar son derece açık biçimde görülen, karşı-devrimci güçlerin örgütlenmesi ve Sovyet iktidarına karşı silahlı ayaklanma hazırlanması nedeniyle gündeme gelmişti. Karşı-devrimci birleşik cepheye, monarşistler, Kara Yüzler ve Kadetlerden Menşeviklerle sağ Sosyal-Devrimcilere kadar eski dünyanın bütün güçleri katılmıştı ve bu karşı-devrim Antant'ın elçilikleri ve casusluk örgütleri tarafından destekleniyordu. Bu olağanüstü Komisyon, örgütlenen karşı-devrime karşı faaliyetini başlangıçta Petrograd ve Moskova'ya yaymış, fakat karşı-devrimci hareketin büyümesi ve savaş koşullarının daha da karmaşıklaşmasına paralel olarak eyaletlerde, kazalarda, cephede ordu içinde vs. organlarını oluşturmuştu. Kurulduğu ilk dönemden itibaren Olağanüstü Komisyon, Sovyet iktidarına karşı bir dizi komployu açığa çıkardı ("Yurdu ve Özgürlüğü Koruma Birliği", "Ulusal Merkez", Polonya Casusluk Örgütü, Antant'ın casusluk ağı vs.). Lenin'in Cerjinski'ye mektubu sabotaj ve karşı-devrime karşı mücadelede bazı engelleyici önlemler üzerine kararnamenin ilk taslağını oluşturuyor ve Lenin'in daha o zaman, bu savaşın örgütlenmesini ne kadar önemsediğini gösteriyor. Bir karşı-devrimle mücadele kararnamesi sorunu Aralık 1917'de Halk Komiserleri Konseyi'nde defalarca ele alınmış, fakat o günlerde

çıkarılmamıştı. Örgütlenen karşı-devrime karşı mücadele deneyimi henüz, Olağanüstü Komisyon'un çalışmalarına bir kararnameyle yol gösterecek kadar birikmiş değildi. (s. 455)

[157] Lenin'in ***"Ulusal Ekonominin Toplumsallaştırılması Üzerine"*** ve ***"Tüketim Komünleri Üzerine"*** kararname taslakları, Sovyet iktidarının ekonomik politikası üzerine bir kararname hazırlaması için Halk Komiserleri Konseyi'nin 23 (10) Aralık 1917'de atadığı bir özel komisyonun çalışmalarıyla ilgili olarak Aralık 1917'de kaleme alındı. Lenin'e göre Komisyon şu önemli sorunları ele alacaktı: Bankaların ulusallaştırılması, zorunlu sendikalaşma, dış ticarette devlet tekeli, sanayinin finanse edilmesi, iaşe işlerinin örgütlenmesi, orduda seferberliğin kaldırılması vs. Lenin'in ulusal ekonominin toplumsallaştırılması üzerine kararnamesi Komisyon'a havale edilen sorunların, özelde bankaların ulusallaştırılması, genelde ise ulusal ekonominin idaresi ve düzenlenmesi sistemi sorunlarının çözümü için temel ilkeleri gözler önüne sermektedir.

Tüketim Komünleri üzerine kararname İaşe Halk Komiserliği'nin özel bir komisyonu tarafından incelenmiş, eksikleri giderilmiş, ayrıntılandırılmış ve Ocak 1918'de İaşe Halk komiseri G. Schlicher'in imzasıyla yayınlanmıştır. Bu kararname, Nisan 1918'de Tüketim Komünleri üzerine yeni bir kararnameyle tamamlandı; bu kararname de Lenin'in çok yakın katılımıyla hazırlanmıştı. Lenin her iki kararnamede de esas olarak, Ekim'den önce hazırladığı ilkeleri geliştiriyordu (bkz. elinizdeki ciltte yer alan şu çalışmalar: "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri", "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri", "Devrimin Görevleri" ve "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?") Fakat Lenin şimdi bu ilkeleri yeni somut bir duruma uygular. Her iki karar da, Sovyet Hükümetinin, Ekim Devrimi'nden sonraki ilk dönemde Lenin ve Parti tarafından hangi tarafa yönlendirildiğini gösteriyor. (s. 457)

[158] Kısmen Aralık 1917'de, kısmen Ocak 1918'de yayınlanan ***"Kurucu Meclis Üzerine Tezler"***, ***"Emekçi Halkın Hakları Bildirgesi Taslağı"*** ve nihayet ***"Kurucu Meclis'in Dağıtılması Üzerine"*** konuşma ve kararname, Lenin'in ve Bolşevik Parti'nin, gerçekleşmiş olan proleter devrim koşullarında Kurucu Meclis üzerine, bu koşullar altında Kurucu Meclis karşısında uygulanacak taktik ve 20 (7) Ocak 1918'de dağıtılmasının nedenleri üzerine genel ilkesel düşünceleri ifade eder.

Kurucu Meclis Üzerine Tezler'i Lenin, MK'nın verdiği görevle, Kurucu Meclis Bolşevik fraksiyonundan ve fraksiyon yönetiminde olan sağcı Bolşeviklerin bir kez daha yalpalamalarıyla bağıntılı olarak kaleme aldı. Bunlar, Kamenev, Larin, Ryazanov, Milyutin, Nogin, Rikov ve diğerleriydi. Daha ilk fraksiyon toplantısından sonra MK, "içinde sağcı ruh hali yayıldığı" ve Kurucu Meclis'e ilişkin MK'yla görüş ayrılığına düştüğü için fraksiyon sorununu ele almak zorunda kalmıştı. Bu sağcı ruh hali ve MK'yla bu görüş ayrılığı öyle önemliydi ki, Lenin o zaman MK'ya şu önergeyi sunmuştu: "1) Fraksiyon Bürosu görevden alınmalı, 2) Fraksiyona Kurucu Meclis'e ilişkin tavrımız tezler biçiminde sunulmalı, 3) Fraksiyona, bütün temsil organlarının MK'ya tabi olduğuna ilişkin Parti tüzüğü hükümlerini anımsatan bir açıklama kaleme alınmalı, 4) Fraksiyonun yönetimine bir MK üyesi atanmalı, 5) Bir fraksiyon tüzüğü hazırlanmalı" (Bütün Eserler, Cilt XXII, RSDİP MK'nın 24 (11) Aralık 1917 tarihli oturumunda konuşma). Bu önerge üzerine yapılan tartışmanın ardından MK, Kurucu Meclis'e ilişkin tavır üzerine tezlerin hazırlanması ve bir gün sonra fraksiyonun şu gündemle toplanmasını kararlaştırdı: 1) MK raporu, 2) Tezler, 3) Büro'nun yeniden seçilmesi. Bunun üzerine fraksiyon 25 (12) Aralık tarihli oturumunda, yapılan tartışmanın ardından Lenin'in hazırladığı tezleri oybirliğiyle kabul etti. Başını Kamenev'in çektiği sağcılar bu kez çabuk uyum sağladılar. Bu sağcıların Kurucu Meclis sorununa ilişkin tavırları Kamenev'in daha Nisan 1917'de izlediği (bkz. Not 18 ve 28), daha sonra, silahlı ayaklanmanın hazırlanmasıyla bağlantılı olarak Ekim günlerinde (bkz. Not 77, 96, 97) ve Ekim günlerinden hemen sonra Sovyet Hükümetinin bileşimi sorununda (bkz. Not 136) sürdürdüğü genel çizgiden kaynaklanıyordu. Bugün, Ekim Devrimi'nden bir buçuk ay sonra da, Rusya'da proletarya diktatörlüğünün kurulması için koşulların henüz oluşmadığını ve Sovyetlerin burjuva-demokratik devrim çerçevesinin ötesine çıkmamaları gerektiğini keşfetmişlerdi. O nedenle devrimin geliştirilmesini Sovyetler iktidarının sağlamlaştırılmasında değil, Kurucu Meclis ve Sovyetler'den oluşacak "kombine bir devlet tipi"nde görüyorlardı; burada başlıca rolü Kurucu Meclis oynayacak, Sovyetler ise iktidar organları olarak giderek sönümlenerek katıksız "demokrasi" yolu, yani proleter devlete değil, burjuva-demokratik devlete giden yol açılmış olacaktı. Bu düşüncelere karşı Parti MK'sı ve Lenin şiddetle mücadele ettiler.

Lenin ve Merkez Komitesi, Kurucu Meclis Bolşevik Fraksiyonu'nun sağcılar tarafından çarpıtılan çizgisini yeniden düzelttikten sonra, onun çalışmalarının her adımını yönlendirdiler. Lenin Kurucu Meclis üzerine tezleriyle tam bir uyum içinde, "Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi"ni kaleme aldı. Bu bildirge, Merkez Yürütme Komitesi adına Kurucu Meclis'e sunulmak üzere 17 (4) Ocak 1918'de bazı değişikliklerle Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi tarafından kabul edildi. Böylece Kurucu Meclis Sovyet iktidarını ve onun tarafından hayata geçirilen bütün devrimci dönüşümleri tanıma sorunuyla karşı karşıya kalacaktı. Ayrıca bu bildirgenin büyük bir bölümü III. Sovyetler Kongresi tarafından 24 (11) Ocak 1918'de, yani Kurucu Meclis'in dağıtılmasından kısa süre sonra kabul edilen Sovyet Anayasası'na da girmiştir.

Kurucu Meclis 18 (5) Ocak'ta Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi adına Y. M. Sverdlov tarafından açıldı ve Sverdlov, Meclis'in kabul edeceği umudunu dile getirerek sözkonusu bildirgeyi Meclis'e sundu. Bildirge elbette kabul edilmedi; 715 üyeden sadece 183'ünün Bolşevik, yaklaşık 30'unun Sol Sosyal-Devrimci, kalanların tümünün ise Sağ Sosyal-Devrimciler (yaklaşık 380), Menşevikler, Kadetler vs.'den oluştuğu bir mecliste kabul edilmesi zaten olanaksızdı. Meclis bildirge üzerine görüşmeyi bile reddetti. Bolşevik fraksiyon buna yanıt olarak, Lenin'in raporunun ardından oturum arasında kabul edilen (yine onun tarafından kaleme alınan) bir açıklama yaparak Meclis'i terketti. Lenin'in elbette Kurucu Meclis çoğunluğu için değil, işçi ve özellikle de köylü kitleler için yazdığı bu fraksiyon açıklaması, Bolşeviklerin Meclis'ten ayrılışını şöyle gerekçelendiriyordu: "Gün boyunca süren tartışma, sağ Sosyal-Devrimci Parti'nin, aynı Kerenski Hükümetinde olduğu gibi, halkı vaatlerle beslediğini, ona her türlü vaatte bulunduğunu, fakat gerçekte İşçi-Köylü-Asker Sovyetleri iktidarına, sosyalist önlemlere, toprağın ve bütün demirbaşın tazminat ödenmeden halka devredilmesine, bankaların ulusallaştırılmasına, devlet borçlarının feshedilmesine karşı mücadele kararı aldığını açıkça göstermiştir. Bizler halk düşmanlarını bir an bile maskelemek istemediğimiz için, Kurucu Meclis'in karşı-devrimci kesimine karşı tavır konusunda kesin kararı Sovyet iktidarına bırakarak, Kurucu Meclis'i terkettiğimizi açıklıyoruz" (Bkz. Bütün Eserler, Cilt XXII, "Kurucu Meclis'in 18 Ocak 1918 Tarihli Oturumunda

RSDİP Fraksiyon Bildirgesi"). Bolşevikler Meclis'i terkettikten sonra Sol Sosyal-Devrimciler Meclis'in öncelikle, II. Sovyetler Kongresi'nin kabul ettiği toprak ve barış üzerine kararnameleri ele almasını önerdiler; Meclis bu öneriyi reddedince Sol Sosyal-Devrimciler de Meclis'i terkettiler. Bolşeviklerle Sol Sosyal-Devrimcilerin Meclis'i terketmelerinin hemen ardından P. E. Dybenko Meclis çoğunluğunu Meclis salonundan uzaklaştırma emrini verdi. Ne var ki Lenin bu kararı kaldırdı ve yerine şu talimatı verdi: "Kurucu Meclis'in karşı-devrimci kesimine karşı hiçbir zor uygulanmayacak, Kışlık Saray'dan kendi istekleriyle çıkmaları beklenecek ve daha sonra özel bir emir olmaksızın Meclis'e kimse sokulmayacak". Kurucu Meclis çoğunluğu neredeyse 19 (6) Ocak sabahına kadar toplantısını sürdürdü ve nöbetçiler tarafından dağıtıldı. 19 (6) Ocak'ta yapılan Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi toplantısında Lenin, elinizdeki ciltte yer alan Kurucu Meclis'in Dağıtılmasına ilişkin kararname taslağını sundu ve yine elinizdeki ciltte yer alan konuşmayı yaptı. MerkezYürütme Komitesi öneriyi kabul etti ve 20 (7) Ocak'ta Kurucu Meclis'i Dağıtma Kararnamesi yayınlandı. Sosyal-Devrimciler, Menşevikler ve Kadetler buna bir protesto gösterisiyle yanıt vermek için ortak çaba harcadılar; ne var ki bu gösteriye Petrograd halkından bir avuç karşı-devrimci aydın katıldı. Kurucu Meclis çoğunluğuna ülkenin halk kitleleri sempati duymuyordu. Kurucu Meclis'e karşı Leninist taktik parlak bir netice vermişti. (s. 463)

[159] Ordunun çatı örgütleri (Ordu ve Cephe Komiteleri) Şubat Devrimi'nden hemen sonra seçilmiş ve Ekim Devrimi'ne kadar yeniden seçim yapılmamıştı. Yani seçimler, hiçbir hakka sahip olmayan, Çarlık ordusunun disiplininden gözleri yılmış, politik mücadelede deneyimsiz asker kitlelerinin ilk kez politik hayata adım atmaya başladıkları bir dönemde yapılmıştı. Bunun sonucunda ordu örgütlerine subaylar ve küçük-burjuva partilerin temsilcileri girmişti. Şubat'tan Ekim'e kadar geçen süre içinde asker kitleleri, devrimci olayların etkisi altında gelişir ve devrimcileşirken, askerlerin ordu örgütlerinde yer alan temsilcileri karşı-devrim safında yer almış ve böylece kitlelerden kopmuşlardı. Asker kitleler ezici çoğunlukla Bolşevik Parti'den yanaydılar, ne var ki kitlelerin ruh halini yansıtmayan ordu örgütleri, yeni saldırı hazırlığı içinde olan Bolşevikler ve devrimci kitlelerle bağları koparma tehdidi savuruyorlardı.

Ekim Devrimi'nden sonra asker kitleleri, ordu örgütlerine yerleşmiş olan karşı-devrimcilerin tümünü görevden almaya girişti. (s. 465)

[160] Lenin burada, Demiryolcular Birliği Yürütme Komitesi tarafından uygun biçimde "hazırlanan" ve 1 Ocak 1918'de (19 Aralık 1917) toplantıya çağrılan II. Demiryolcular Kongresi'ni kastediyor. Sovyet iktidarını tanıma sorununda Kongre ikiye bölünmüştü: Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerden oluşan çoğunluk, Kurucu Meclis'ten yana ve Sovyet iktidarına karşıydı. Bolşeviklerle, onlarla dayanışma içinde olan Sol Sosyal-Devrimciler ise Kongre'yi terkederek "Tüm-Rusya Olağanüstü Demiryolcular Kongresi"nde biraraya geldiler. Bu Olağanüstü Kongre'de, ulaşımın yeniden kurulması, demiryolcuların durumu vs. ile bağıntılı bir dizi önemli sorun ele alındı. Birlik yeni bir Yürütme Komitesi de seçti. (s. 465)

[161] Lenin burada, ***ezilen milliyetlerin*** emekçi kitlelerinin küçük-burjuva partilerden (Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler) uzaklaşmalarıyla başat giden Sovyet iktidarının safına geçmeye başlamalarını kastediyor. Bu partiler, burjuvaziyle iktidarı paylaştıkları dönemde Çarlığın baskısı altında ezilen halkların gerçek ulusal kurtuluşu için hiçbir şey yapmamışlardı. Ancak, ayrılıp ayrı bir devlet kurma da dahil ulusların kendi kaderini tayin hakkını ilan eden Ekim Devrimi bu kurtuluşu sağladı ve aynı zamanda, ezilen ulusların emekçi kitlelerinin, muzaffer proletaryaya ve Sovyet iktidarına sempati duymalarını güvence altına aldı. ***Ukrayna'da*** küçük-burjuva "Ukrayna Radası"na (Kerenski Hükümeti'nin bütün Rusya imparatorluğunda oynadığı aynı rolü Ukrayna'da oynayan bir hükümet) karşılık bir Sovyet hükümeti kuruldu. Kaçan Rada ancak 1918 yılı başında Avusturya ve Alman süngülerinin yardımıyla geri gelebildi. ***Finlandiya'da*** işçi sınıfı Ekim Devrimi'nden hemen sonra iktidarı ele geçirdi. Finlandiya burjuvazisi ancak 1918 yılı başında Alman süngülerinin yardımıyla Finlandiya devrimini kanla boğabildi. Fakat burjuvazi, ezici çoğunluğu işçilerin oluşturduğu demokratik Finlandiya Diyet Meclisi'ni hiç hesaba katmıyordu. ***Beyaz Rusya'da*** "Sosyalist Hromada"ya karşı Sovyetler vardı. ***Kafkasya'da,*** Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan'da Menşevikler ve burjuva partiler ancak yabancı orduların yardımıyla iktidarlarını kurabildiler. ***Türkistan'da*** Sovyet iktidarı daha Merkezi Rusya'daki Ekim Devrimi döneminde kurulmuştu. Sovyet ikti-

dan, Türkistan Rusya'nın diğer kesimlerinden tamamen tecrit edildiğinde de varlığını sürdürdü. Kokand'da (Türkistan) bir burjuva hükümet kurma çabaları, çok kısa süre içinde olanaksız kılındı. (s. 465)

[162] ***Finlandiya*** Çarlık altında biçimsel olarak özerkliğe sahipti ve bağımsız bir parça olarak Rus İmparatorluğu içinde yer alıyordu. 1905 Devrimi'nin yenilgisinden sonra Finlandiya'nın özerkliği kaldırıldı (1910). Bu baskı politikasını Finlandiya'nın bağımsızlığını ilan etme yönündeki ilk girişiminin ardından, Finlandiya Diyet Meclisi'ni dağıtan Geçici Hükümet de sürdürdü. Kasım 1917'de, Finlandiya hükümet başkanına Finlandiya'nın bağımsızlığının ve Rusya'dan ayrılmasının kabul edildiğine ilişkin bir kararname sundu. —Kuzey ***İran,*** 1914 emperyalist savaşı sırasında, Türkiye'ye karşı koruma bahanesiyle Çarlık ordusu tarafından işgal edilmişti. 1917 Şubat Devrimi'nden sonra, Geçici Hükümet, Rusya'nın Doğu halklarıyla ilişkisinde herhangi bir değişiklik yapmayarak Kuzey İran'daki işgalci birlikleri yerinde bıraktı. Kuzey İran, ancak Ekim Devrimi'nden sonra, Sovyet Hükümeti'nin talimatıyla işgalci birliklerden kurtuldu.— Son olarak ***Ermenistan'da*** da aynı şey oldu. Rus imparatorluğu içinde yer alan küçük halkları acımasızca ezen Çarlık hükümeti, emperyalist savaş sırasında, Ermenistan'ı Türk boyunduruğundan kurtaracak bir kurtarıcı rolüne soyunmuş, fakat bu arada Rusya'daki Ermeni halkın durumunu gizleyerek gerçekte Türk topraklarını ilhak etme çabası gütmüştü. İlhak politikasını Geçici Hükümet de sürdürdü. Bu politikaya ancak Sovyet hükümeti karşı çıktı ve ikamet ettiği yerden bağımsız olarak Ermeni halkının kendi kaderini tayin hakkını ilan etti. (s. 469)

[163] Kadetler cumhuriyetçilik tabelasını ancak Şubat Devrimi'nden sonra, geniş emekçi kitleleri dolandırmak ve sempatilerini kazanmak için asmıştı. 1905 Devrimi'nden sonra Kadet Partisi 1. Kongresi'nden itibaren programında, Rusya'nın bir anayasal monarşiye dönüştürülmesi şiarı görüldü. Kendilerini cumhuriyetçi olarak sundukları 1917 yılında da Kadetler gerçekte monarşist olarak kaldılar. Önce monarşist Kornilov'un diktatörlüğünü hazırladılar ve Ekim Devrimi'nden sonra, Kurucu Meclis'i tek yetkili iktidar organı olarak ilan ettiklerinde de, Don'da, Kornilov'dan sonra diktatörlüğün ikinci adayı olan monarşist Kaledin ayaklanmasını yönettiler. (s. 471)

[164] Smolni Enstitüsü'nde Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi ve Halk Komiserleri Konseyi, yani muzaffer proleter devrimin ve diktatörlüğün organları yerleşmişti, Taurya Sarayı'nda ise Kurucu Meclis, can çekişmekte olan burjuva demokrasisinin organı toplanmıştı. (s. 474)

[165] "Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü" ve ardından basılan 6 Kasım 1918'de "Devrimin Yıldönümü Üzerine Konuşma", "Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü Üzerine", "Devrimimiz Üzerine" adlı çalışmalar 1919-1923 yıllarında kaleme alındı. Buna rağmen bu çalışmalar elinizdeki cilde alınmıştır, çünkü tümü Ekim Devrimi, bu devrim sırasında Parti'nin taktiği, o günlerdeki güçler dengesi, bu devrimin niteliği ve sonuçlarıyla ilgilidir. Ayrıca bu çalışmalarda Ekim Devrimi deneyiminden, Leninist proleter devrim teorisine, bu teorinin en önemli parçaları olarak girmiş olan genel sonuçlar çıkarılmıştır. Bu çalışmaların, elinizdeki baskının V. cildinde yer alan (Seçme Eserler, c. 5. –İnter Yayınları) "Emperyalizm — Kapitalizmin En Yüksek Aşaması", "Devrimin İki Çizgisi Üzerine", "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine", "Marksizmin Bir Karikatürü Üzerine ve 'Emperyalist Ekonomizm' Üzerine" (5. Bölüm), "Kendi Kaderini Tayin Tartışmasının Sonuçları" (10. Bölüm) adlı çalışmalar ve bu ciltteki "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine", "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri", "Taktik Üzerine Mektuplar", "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" adlı çalışmalarla birlikte, Leninist proleter devrim teorisinin bütünlüklü bir tablosunu ve dolayısıyla da Rusya'da Ekim Devrimi'nin bütünlüklü teorik anlatımını oluşturduğu söylenebilir.

"Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü" makalesi "Komünist Enternasyonal" dergisi için yazıldı ve bu derginin 7–8. sayılarında (Kasım–Aralık 1919) başlıca içsavaş cephelerinin (Denikin ve Kolçak'a karşı) tasfiye edildiği bir zamanda yayınlandı. O nedenle, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi, diktatörlüğünün kurulması sorunları, bu makalede içsavaşın bu ana cephelerinde zafer ve bunun sonucunda proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması sorunlarıyla sıkı bir bağ içindedir. Öyle ki, bu makalenin ana teması, proletarya devriminin politik koşulları, sağlamlığının koşulları sorunu olarak konmuştur. Bu makale "Komünist Enternasyonal" için yazıldığından, yukarıda sö-

zettiğimiz bütün makaleler gibi, bu koşulların oportünist yorumuna karşı şiddetli eleştiri içeriyordu. Lenin bu makalede, özellikle, bütün ülkelerin oportünistlerinin, proletaryanın politik egemenliğinin burjuva temsil organlarında (Kurucu Meclis, parlamento vs.) çoğunluğun sağlanmasıyla ele geçirilebileceğini, iktidarın ele geçirilmesi için dikkate alınması gereken proletarya ve partisinin safındaki güçlerin, sadece bu organlarda yapılacak seçimlerde oylamayla saptanabileceğini söyleyerek proletaryayı aldattıklarını açığa çıkarıyor. Yukarıda saydığımız bütün çalışmalarda, emperyalizm çağında devrimci krizleri, ya da "II. Enternasyonal'in Çöküşü" adlı makalede (elinizdeki baskının V. cildi [Seçme Eserler c. 5 –İnter Yayınları]) söylendiği gibi, devrimci durumu hangi koşulların yarattığı ve proletarya partisinin, devrimci durumu devrime dönüştürmek için ne yapması gerektiği, gereken titizlikle açıklanıyor. Ekim Devrimi'nden kısa süre önce kaleme alınmış çalışmalarda (bkz. elinizdeki ciltte özellikle "Kriz Olgunlaştı" ve "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?") Lenin, proletarya devrimi için gerekli olan devrimci durumun varolduğunu, bu durumun gerçek ve emin bir proletarya devrimine dönüştürülmesinin Parti'ye, Parti'nin izleyeceği doğru Marksist taktiğe bağlı olduğunu gösteriyordu. Sözkonusu makalede Lenin, bu dönüşümün nasıl ve hangi koşullar sayesinde gerçekleştiğini gösterdi. 1920 yılında kaleme aldığı devrimci durum sorunuyla ilgili çalışmasında "Düşürülmeyen şey düşmez" demektedir. ("'Radikalizm', Komünizmin Çocukluk Hastalığı"). Sözkonusu makalede Lenin, Ekim Devrimi'nin deneyimleri temelinde, eğer devrimci durum mevcutsa ve devrimci kriz olgunlaşmışsa, proletaryanın burjuvaziyi nasıl "düşüreceği"ni gösteriyor. Proletaryanın çoğunluğunun küçük-burjuva partilerden, devrimci proletarya partisi tarafından koparılması, bu proleter çoğunluğun ülkenin en önemli sanayi merkezlerinde (bu durumda Rusya'nın iki "başkent"inde) "güçlü saldırı birlikleri"ne dönüştürülmesi, "ordu içinde bir politik saldırı birliği"nin kurulması ve devrimci krizin şiddetlendiği doğru seçilmiş bir anda, burjuvaziye karşı koşulsuz bir yüreklilikle saldırma — bunlar, devrimci krizin varlığı koşullarında, proletaryanın zaferini garanti edecek koşullardır. Lenin'in proletaryanın politik egemenliği ele geçirmesine ilişkin oportünist düşüncelerin karşısına olağanüstü bir netlikle koyduğu ilkeler, bugün, kapitalist ülkelerde proletaryayı diktatörlüğe taşıyan komünist parti taktiklerinin ABC'si olmuştur. Yarı-

proleter ve proleter olmayan emekçi kitlelerin küçük-burjuva partilerden kurtarılmaları, önce küçük köylüler kitlesinin, daha sonra ise orta köylü kitlelerin sempati ve desteğinin direnen burjuvaziye karşı proletaryaya kazandırılması, doğru bir ulusal politikayla ezilen halkların emekçi kitlelerinin sempati ve desteğinin kazanılması — bunlar ise, Lenin'in bu makalede Ekim Devrimi'nin deneyimleri temelinde aynı açıklıkla belirttiği ve bugün aynı şekilde kapitalist ülkelerin komünist partilerinin taktiğini belirleyen, proletaryanın zaferi ve diktatörlüğünün koşullarıdır. Proletaryanın, diğer emekçi ve sömürülen kitlelerin sempati ve desteğini kazanma olanağı, devrimci durumu yaratan aynı nesnel durum sayesinde ortaya çıkmaktadır. Fakat burada da bu olanağı gerçek bir sempatiye ve gerçek bir desteğe dönüştürmek bizzat proletaryaya ve onun önder partisine bağlıdır. Biraz daha önce kaleme alınan "Büyük Başlangıç" (elinizdeki baskı Cilt IX) adlı makalede Lenin şunları yazıyor: "Rusya da dahil bütün kapitalist ülkelerde halkın çoğunluğu, sermayenin baskısını, haydutluklarını, hakaretlerini binlerce biçimde, kendi etinde kemiğinde, ya da yakınlarınınkinde öğrenmiştir. Emperyalist savaş —yani dünyanın yağmalanmasında öncelik İngiliz sermayesine mi, yoksa Alman sermayesine mi düşecek sorununu çözmek için 10 milyon insanın katledilmesi— bu sınavları olağanüstü şiddetlendirmiş, genişletmiş, derinleştirmiş ve insanları bunun bilincine varmak zorunda bırakmıştı. Halkın çoğunluğunun, özellikle emekçi kitlelerin proletaryaya zorunlu olarak sempati duymasının nedeni, proletaryanın, sermayenin boyunduruğunu kahramanca bir yüreklilik, devrimci bir acımasızlıkla yerle bir etmesi, sömürücüleri yıkması, direnişlerini bastırması, sömürücülere yer olmayacak yeni bir toplumun yaratılması yolunu kendi kanıyla açmasıdır." Burjuvaziye karşı devrimci saldırıda "kahramanca yüreklilik", proletaryanın, öncelikle de öncüsünün, partisinin, kayıtsız-şartsız yürekli inisiyatifi, burjuvazinin proletarya tarafından yıkılması, proletarya diktatörlüğünün kurulması ve bütün emekçilerin kırda toprak sahipleri boyunduruğundan ve ulusal boyunduruk da dahil her türlü boyunduruktan kurtarılmasını hedefleyen kararlı devrimci önlemlerin uygulanması — Lenin'in bu makalesinde ("Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü") bütün bunlar emekçi ve sömürülenlerin çoğunluğunun kazanılması, kır işçileri ve yoksul köylülerin sanayi proletaryasına kesin ve sıkı eklemlenmesi ve geçiş döneminde proletarya ve

yoksul köylülerin orta köylülükle ittifakının kurulması sorununda belirleyici olarak görünmektedir.

Lenin 1920'de, Komünist Enternasyonal II. Kongresi için kaleme aldığı tarım sorununa ilişkin tezlerde şunları yazıyordu: "... devrimci proletaryanın, son derece korkak, dağınık, ezilmiş, en ileri ülkeler de dahil bütün ülkelerde yarı barbar bir yaşama mahkûm edilmiş sözü edilen her üç kesimden (kır proletaryası, parsel köylüleri, yani yoksul köylüler ve ona yakın duran küçük köylüler. —*Red.*) kır halkı —bunların ekonomik, sosyal ve kültürel olarak sosyalizmin zaferinden çıkarları vardır— tarafından kararlılıkla desteklenmesi, ancak proletarya politik iktidarı ele geçirdikten *sonra*, ancak proletarya büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerin hesabını gördükten *sonra*, ancak bu insanlar, kendilerine yardım edecek, onlara önderlik edecek ve doğru yolu gösterecek güçte ve kararlılıkta olan örgütlü bir önder ve savunucuya sahip olduklarını *pratikte* gördükten *sonra* olanaklı olabilir" (bkz. elinizdeki baskının X. cildinde Tezler'in 3. maddesi). Lenin burada da, bunun "teorik Marksizm tarafından tamamen kanıtlanmış ve Rusya'da proletarya devrimi deneyimi tarafından tamamen onaylanmış bir gerçek olduğu"nu söylüyor. "Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü" adlı makalede de kapitalist ülkelerdeki komünist partilere seslenen Lenin, "proletaryanın proleter olmayan kitlelerle ilişkisi"nden sözederken, "Rusya'da proletarya devrimi deneyimlerine" dayanarak bu gerçeği gösteriyor ve kanıtlıyor. Ayrıca elinizdeki ciltte Not 147'de belirtildiği gibi, bu gerçek, yoksul köylülerin, Ekim Devrimi sırasında proletaryanın iktidarı ele geçirmesini desteklemediği anlamına gelmez. Bu destek olmasaydı, Partimiz önderliğinde proletarya ile yoksul köylüler arasında kurulan içten bağ olmasaydı, Ekim Devrimi gerçekleşemezdi. Lenin'in bu makalede, Ekim zaferinin temel koşullarından biri olarak sözettiği ordu içinde politik saldırı birliği, proletaryayla yoksul köylülük arasındaki birliği ifade ediyordu. Ve Lenin buna rağmen, gerek III. Komintern Kongresi'ne sunduğu Tezler'de, gerekse de bu makalede devrimimizin deneyimlerine dayanarak, yukarıda saydığımız bütün kırsal halk kesimlerinin ve dolayısıyla yoksul köylülerin de *kesin* desteğinin ancak proletarya diktatörlüğü altında sağlanacağını söylerken, kastettiği, devrimci proletaryanın yoksul köylülük tarafından desteklenmesinin kesin *deva-*

mı, bu yoksul köylülüğün proletaryanın kırdaki ***sürekli desteğine*** dönüştürülmesi ve yoksul köylülüğe dayanan proletaryayla orta köylülük arasında kurulacak sürekli bir ***ittifaktır.*** Yoksul köylülüğün Ekim'de proletaryaya katılması, tarım ve toprak sorununda Parti'nin izlediği Leninist politika sayesinde iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi sorununda orta köylülüğün hayırhah tarafsızlığını da sağlamıştı. Bunun da ötesinde Parti'nin izlediği bu politika sayesinde, proletarya ve onun Bolşevik Partisi "Ekim dönemi ve sonrasında bütün köylülük tarafından" da desteklenmişti; elbette "burjuva devrimini tamamladığımız noktaya kadar." "Proletarya ve Yoksul Köylülüğün Diktatörlüğü Şiarı Üzerine" adlı makalesinde (S. Pokrovski'ye Yanıt) bu soruna ilişkin konuşan Stalin yoldaş, şunları yazıyor:

"Ekim Devrimi sırasında ve sonrasında bütün köylülüğün desteğini sağlamayı neden başarabildik? Çünkü burjuva devrimini tamamlama olanağına sahiptik. Neden bu olanağa sahiptik? Çünkü burjuvazinin iktidarını yıkmayı ve proletarya iktidarını kurmayı başarmıştık. Neden burjuvazinin iktidarını yıkmayı ve proletarya iktidarını kurmayı başardık? Çünkü Ekim'in hazırlığını, proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında hayata geçirmiştik, çünkü bu şiardan hareketle küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığına karşı sistemli bir mücadele yürütmüştük, çünkü bu şiardan hareketle, orta köylülüğün Sovyetlerde sergilediği yalpalamalara karşı sistemli bir mücadele yürütmüştük, çünkü orta köylülerin yalpalamalarının üstesinden gelmeyi, küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığını parçalamayı ve iktidarın proletaryanın eline geçmesi için mücadele edebilecek böyle bir politik orduyu etrafımızda toplamayı ***ancak böyle bir şiar altında*** başarabilirdik. Ekim Devrimi'nin kaderi için tayin edici olan bu önkoşullar olmasaydı, ne Ekim'den önce, ne de sonra ***bütün köylülüğün*** desteğini alamayacağımızı kanıtlamak sanırım gerekmez." ("Leninizmin Sorunları", s. 261. Rusça)

Lenin'in "Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü" makalesi incelenirken, bütün bunlar gözönüne alınmalıdır. Bu makale teorik ve pratik açıdan büyük öneme sahiptir. Başlıca tezleri Leninist proleter devrim teorisinin bir parçası olmuştur ve bugün hâlâ, Komünist Enternasyonal partileri için en önemli politik talimat niteliğindedir ve Komünist Enternasyonal programının temel parçalarından biridir. (s. 479)

[166] Lenin, Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerin, Demiryolcular Birliği eski Yürütme Komitesi ve Sol Sosyal-Devrimcilerin aracılığıyla, Ekim Devrimi'nden hemen sonra, bütün "sosyalist" partilerin katılacağı bir koalisyon hükümetinin kurulması üzerine yürüttükleri görüşmeleri "kötü bir trampa işlemi" olarak tanımlıyor. Bkz. Not 136, 137, 139. (s. 485)

[167] Lenin, Marx'ın Kugelmann'a yazdığı 13 Aralık 1870 tarihli mektubu kastediyor. Bu mektupta Marx, Fransız-Alman savaşında Prusya ordusunun zaferlerini değerlendirdikten sonra şunu söyler: "Fakat savaş nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, Fransa proletaryasına silah eğitimi vermiştir ve bu geleceğin en iyi güvencesidir." (s. 486)

[168] Burada sözkonusu olan belli ki Aralık 1919'da yapılan Parti Konferansı'dır. Bu Konferans şu sorunları ele almıştı: VII. Sovyetler Kongresi'nin şu gündemle hazırlanması: 1) Uluslararası durum ve Sovyet inşası; 2) Ukrayna'da Sovyet iktidarı; 3) Parti tüzüğü; 4) Parti'ye, propaganda haftasında giren üyeler arasında çalışma vs. Gündemin 2. maddesi tartışılırken Konferans'ta Lenin'i (daha önce 1917 Nisan Konferansı'nda, 1918'de yapılan VIII. Parti Kongresi'nde olduğu gibi) ***ulusal sorunu,*** bu durumda ***Ukrayna'da*** ulusal sorunu "abartmak"la suçlayan "solcular"a karşı mücadele verildi. Lenin'in ulusal sorunu küçümseyen ve işçilerle emekçi köylülerin birliğini parçalayan ve Ukrayna'da Sovyet iktidarının 1919 başlarında yıkılmasına hizmet eden "solcular"ı şiddetle eleştirdi. Konferans bu sorunda MK'nın sunduğu şu kararı oybirliğiyle kabul etti: "1. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesinin kararlılıkla uygulanmasında MK, RKP'nin Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin kendi kaderini tayin hakkını savunduğunu bir kez daha vurgulamayı gerekli görür; 2. RKP, dünya emperyalizminin tehditkâr gücüne karşı mücadelede bütün Sovyet cumhuriyetlerinin sıkı birliğinin zorunluluğunu bütün komünistler, bütün bilinçli işçiler için tartışılmaz olarak değerlendirir ve bu birliğin biçiminin Ukraynalı işçiler ve emekçi köylüler tarafından kesin karara bağlanacağı görüşünü savunur." Bu kararda ayrıca, "Ukrayna dili ve kültürünün özgürce gelişimini önleyen bütün engellerin ortadan kaldırılması" işinin bütün olanaklarla desteklenmesi gerektiği vurgulanıyordu. "Ukraynalı kitlelerin geri kesimlerinin —deniyordu kararda— yüzyıllardan bu yana ezilmesinin sonucunda ulusal eğilimler gözleniyorsa, RKP bunlara karşı büyük bir sabır ve dik-

katle davranmak ve Ukrayna'yla Rusya'nın emekçi kitlelerinin çıkarlarının ortak olduğunu dostlukla anlatmakla yükümlüdür." Aynı zamanda kararda büyük köylülere karşı mücadelenin, Denikin'in yeniden kurduğu büyük toprak mülkiyetinin tasfiyesinin ve toprak sahiplerinin topraklarının az topraklı ve topraksız köylülere verilmesinin zorunluluğuna işaret ediyordu. (s. 497)

[169] ***Ukraynalı Sosyal-Devrimciler*** 1917'de Rus Sosyal-Devrimcilerinden ayrıldılar ve bağımsız bir parti kurdular. Kurucu Meclis seçimlerinde ayrı aday listeleri çıkardılar. Ekim Devrimi'nden sonra Ukraynalı Sosyal-Devrimciler gibi Sovyet düşmanı tavır aldılar. Fakat aynı zamanda bunlar Rus Sosyal-Devrimcilerinin büyük güç tavrına da karşıydılar. Almanya'ya gösterdikleri eğilimle de Rus Sosyal-Devrimcilerinden ayrılıyorlardı. Ukrayna Sosyal-Devrimcileri Almanya'yla ayrı bir barış yaptılar. Başını Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin çektiği Ukrayna Merkez Rada'sı, ayaklanan işçiler ve Kızıl Ordu tarafından Ukrayna'dan kovulmuştu, fakat Alman ve Avusturya süngülerinin yardımıyla Kiev'e geri döndü. Daha sonra ise Almanya'nın yardımıyla ortadan kaldırıldı ve yerini Skoropadski'nin koyu gerici hükümeti aldı. Lenin bu makalede ulusal bölünmeye ve Kurucu Meclis seçimlerinde çoğunluğu elde etmiş olan Ukrayna küçük-burjuva partilerinin başarısına işaret ederek ulusal sorunun karmaşıklığını ve önemini vurguluyor. Lenin bu satırları, ulusal sorunu küçümseyen komünistlere karşı yazmış ve milliyetçi duygulara sahip emekçi köylü kitlelerine karşı dikkatli davranmanın gerekliliğine işaret etmişti. Lenin'in bu tezleri, Parti'nin 1917 yılında yapılan Nisan Konferansı'nda, 8. Parti Kongresi'nde ve 1919'da Aralık Konferansı'nda ulusal sorunda "solcular"a yöneltti̇ği eleştiriyle sıkı bir bağ içindedir (bkz. Not 169). (s. 497)

[170] Lenin burada 1918 başlarında ***Finlandiya'daki devrim*** deneyimini kastediyor. Bu devrim, gerçekten devrimci, tutarlı Marksist, komünist unsurların henüz ayrılmadıkları Finlandiya sosyal-demokrasisi tarafından gerçekleştirilmişti; baştan itibaren, proletarya diktatörlüğünü kurma değil, demokrasiyi savunma şiarı altında gelişti. Devrimin yarattığı Halk Temsilcileri Sovyeti, diktatörlüğünü kurmak ve savunmak için proletarya ordusunu örgütlemekle değil, bir burjuva, demokratik anayasa hazırlamakla uğraşıyordu. Finlandiya proletaryasının önderleri, Kuusinen

yoldaşın "Finlandiya'da Devrim" adlı çalışmasında yazdığı gibi, proletaryanın, parlamentoda çoğunluğu barışçıl yoldan ele geçirdikten sonra, burjuva devleti sosyalist bir devlete dönüştürme işine girişeceğinden emindiler. Bu tutum işçi sınıfının elini kolunu bağlamış ve mücadele azmini zaafa uğratmıştı. Aynı dönemde, demokrasiyi gereksiz bir paçavra gibi bir kenara atan Finlandiya burjuvazisi, Alman ve Rus Beyaz Muhafızlar'la birlikte elde silah işçi sınıfına saldırdı. Proletarya henüz savaş sürerken demokratik hayallerden kurtulmuş ve gelişen olayların etkisi altında fabrika işgallerine, kızıl sınıf ordusunu örgütlemeye, burjuva gazetelerini yasaklamaya vs. girişti. Kahramanca bir savaşta yenilgiye uğrayan proletarya, proleter devrimin yenilgisinden sonra uygulanan beyaz teröre onbinlerce sınıfdaşını kurban vermek zorunda kaldı. Finlandiya deneyi, Bolşevik Parti'nin devrimde izlediği, özellikle burjuva demokrasisine karşı izlediği strateji ve taktiğin doğruluğunu gösteriyordu. 1918 Ağustos sonunda Moskova'da toplanan Finlandiya İşçi Partisi Konferansı, hem Finlandiya devriminin hatalarından, hem de Rusya'da Ekim Devrimi'nin deneyimlerinden sonuçlar çıkardı. (s. 500)

[171] 1917'de Alman sosyal-demokrasisinin bölünmesi sonucunda ortaya çıkan ortayolcu "Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisi"nin (başını Kautsky, Haase, Hilferding ve Ledebour çekiyordu) "proletarya diktatörlüğünü sözde tanıması", ifadesini, bu sosyal-demokratların, 1919 yılında proletaryanın devrimci hareketinin yükselmesinin etkisi altında, aynı yılın Mart ayında yapılan Parti Kongresi'nde, Almanya'da kurulan işçi sovyetlerinin iktidar organlarına dönüştürülmesini —fakat sadece burjuva parlamentosununun bir ilavesi olarak —savunmalarında da bulmaktadır. Aynı yılın Nisan ayında Bağımsızlar fraksiyonu Almanya II. Sovyetler Kongresi'ne, "tüm politik iktidarın" Sovyetler'e ve Sovyetler Kongresi'ne verilmesinden sözedilen bir karar ve bir "direktifler" taslağı bile sunmuştu. Bağımsızlar'ın Mart 1919'da yapılan kongrede kabul ettikleri karar vesilesiyle Lenin "Bern Enternasyonali Kahramanları" (bkz. Bütün Eserler, Cilt XXIV) adlı makalesinde şunları yazıyordu: "Burjuva diktatörlüğünü proletarya diktatörlüğüyle birleştirme yönündeki bu çaba, Marksizmden ve genel olarak sosyalizmden tamamen vazgeçmek demektir, bu, 19 (6) Mayıs'tan 7 Kasım (25 Ekim) 1917'ye kadar, 'devlet örgütleri' olarak Sovyetler'in, burjuva devletle birleştiril-

mesini 'deneyen' ve utanç dolu bir başarısızlık elde eden Rus Menşeviklleriyle Sosyal-Devrimcilerinin deneyimlerini dikkate almamaktır." Ve Bağımsızlar'ın Almanya II. Sovyetler Kongresi'ne sundukları "tüm politik iktidarın" Sovyetlere devredilmesine ilişkin karar üzerine Lenin, Bağımsızlar'ın izledikleri politikayı değerlendirdiği aynı makalede şunları yazıyordu: "Bundan dolayı, 'bağımsız' önderlerin, tamamen proletaryanın en geri kesimlerinin dargörüşlü önyargılarına bağlı olan zavallı küçük-burjuvalar olduklarını görüyoruz. 1918 sonbaharında bu liderler, Kautsky'nin ağzından, sovyetlerin herhangi bir biçimde devlet örgütüne dönüştürülmesine karşı olduklarını ifade etmişlerdi. Mart 1919'da işçi kitlelerinin peşinden sürüklenerek bu tutumu terkettiler. Nisan 1919'da Parti Kongresi'nin aldığı kararı yine değiştirdiler ve tamamen komünistlerin tutumunu benimsediler. 'Tüm İktidar Sovyetlere!! Bu tür liderlerin pek bir değeri yok... onlara güvenilmemeli." Lenin elbette haklı çıktı. Alman proletaryasının yenilgisinden sonra, mücadelenin doruk noktasında bulunduğu 1919 yılında sözde "Sovyet iktidarı"ndan yana olan bağımsız liderler proletaryaya ihanet ettiler, burjuvazinin "zalim ve gaddar adamı" olarak bu hareketi bastıran sosyal-demokrat Noske'nin yanında yer aldılar ve Sovyet iktidarı şiarından vazgeçtiler. Bağımsızlar Kongresi, önce Leipzig'te 1919 sonunda, daha sonra Halle'de 1920'de, işçi üyelerinin ileri kesiminin oylarıyla Komünist Enternasyonal'e katılma kararı aldığında, Kautsky ve ortakları 1921 yılında partiden ayrılarak, kendisini aslında II. Enternasyonal'den (bkz. Not 173) sadece sahte Marksist safsatalarla farklı kılan "İki-buçukuncu Enternasyonal" olarak tanımlanan yapıyı kurdular, daha sonra ise Ledebour'un başını çektiği küçük bir grup dışında Alman çoğunluk sosyal-demokrasisiyle birleşerek 1923 yılında yeniden II. Enternasyonal'e döndüler. ***Longuetistler*** 1919 yılında, Almanya'daki Bağımsızlar'la hemen hemen aynı tavrı aldılar; bunlar Fransız Sosyalist Partisi'nin bir kesimini oluşturuyorlardı. Bu Parti'nin 1920 yılında Tours'da yapılan kongresinde çoğunluk Komünist Enternasyonal'e katılma kararı alınca Longuetistler Parti'den ayrıldılar ve Bağımsızlar'ın izledikleri yolu izlediler. (s. 502)

[172] ***"Devrimin Yıldönümü Üzerine Konuşma"yı*** Lenin 6 Kasım 1918'de VI. Sovyetler Kongresi'nde yaptı. "Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü" adlı makale, nasıl Ekim Devrimi deneyimine daya-

narak, proletarya devriminde güçler dengesi ve Parti'nin taktiğiyle ilgiliyse, "Devrimin Yıldönümü Üzerine Konuşma" da, proletarya diktatörlüğünün birinci yılının değerlendirmesini yapıyor, devrimin hayata geçirdiği dönüşümlerin anlamım, özellikle, bu yıl içinde köyde, iktidardaki proletarya ve partisinin önderliğinde gerçekleştirilen, toprak uğruna "bütün" köylülüğün mücadelesinden, "köyün ezilen kesimi"nin, burjuvaziye, tabii ki kendi kırsal "Kulak burjuvazisine" de karşı mücadelesine, gerçek bir "Ekim Devrimi"ne, yani kırda sosyalist devrime geçişin anlamını açıklıyor. Aynı zamanda makale Ekim Devrimi'nin yarattığı ve geçen bir yıl içinde sağlamlaştırılan Sovyet Cumhuhuriyeti'ni "sosyalist dünya devriminin gerçek ve esas manivelası" olarak uluslararası önemi içinde değerlendirmektedir. "Devrimin Yıldönümü Üzerine Konuşma", "Ekim Devriminin 4. Yıldönümü Üzerine" adlı makaleyle sıkı bir bağ içindedir. Proleter Ekim Devrimi, Rusya'da burjuva-demokratik devrimin, proleter sosyalist devrime gelişmesi demektir. Bu, Bolşevik Parti önderliğinde proletaryanın sosyalist devrimi, burjuva-demokratik devrimin çözmeden bıraktığı görevleri de "geçerken" yerine getiren bir devrimdi. Bir dizi başka makale ve konuşmada sık sık bu sorun üzerinde duran Lenin, Ekim'de "proleter devrimin köylü savaşıyla" "özel bir kombinasyonu"ndan, "burjuvaziye karşı yönelen proleter devrimin, büyük toprak sahiplerine karşı yönelen köylü devrimiyle içiçe geçmesi"nden sözeder. "Köylü Sorununda Partinin Üç Ana Şiarı" (Yan-ski yoldaşa yanıt) ("Leninizmin Sorunları', 1932, s. 247-248, Rusça) adlı makalesinde Stalin yoldaş şöyle der: "Ekim Devrimi'nin temel görevlerinden birinin burjuva devrimini tamamlamak olduğu, bu yapılmaksızın Ekim Devrimi'nin sonuna kadar götürülemeyeceği, aynı şekilde burjuva devrimi tamamlanmaksızın Ekim Devrimi'nin sağlamlaştırılamayacağı ve burjuva devrimini Ekim devrimi tamamladığı için bütün köylülerin sempatisini kazanmak zorunda olduğu tartışma götürmez. Bunun tartışılacak bir yanı yok. Ne var ki bu nedenden ötürü, burjuva devriminin tamamlanmasının Ekim Devrimi'nin seyrini biraz değiştirmediği, tersine özünü ve esas hedefini oluşturduğu söylenebilir mi? Ekim Devrimi'nin esas hedefi, yani burjuva iktidarının yıkılması, proletarya diktatörlüğünün kurulması, emperyalist savaşın içsavaşa dönüştürülmesi, sermayenin mülksüzleştirilmesi vs. nereye vardı? Fakat her devrimin başlıca sorunu, yani iktidarın bir sınıfın elinden diğer sınıfın eline geçmesi sorunu

stratejik şiarın ana temasını oluşturuyorsa, buradan, burjuva devrimin proletarya iktidarı tarafından tamamlanması sorununun, burjuvazinin yıkılması ve proleter iktidarın ele geçirilmesi sorunuyla, yani devrimin ikinci aşamasındaki stratejik şiarın (proletaryayla yoksul köylülüğün ittifakı ve diktatörlüğü şiarının —*Alm. Red.*) ana temasını oluşturan sorunla karıştırılmaması sonucu çıkar."

"Burjuva demokratik devrimin tamamlanması" "Ekim Devrimi'nin seyrinde biraz değişiklik" yarattığı, sosyalist esas hedefin —burjuva iktidarın yıkılması— gerçekleştirilmesinde bir "değişik" sonuç olduğu için – Stalin yoldaşın Yan-ski ve S. Pokrovski yoldaşlara yanıtında vurguladığı gibi, "burjuva devrimin bu tamamlanışı" ve proletaryanın, Ekim sırasında ve sonrasında "bütün köylülük" tarafından desteklenmesi, "Ekim'in, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında hazırlanması olgusunun karşısına konmamalıdır." ("Leninizmin Sorunları", s. 249 ve 261, Rusça). Bu —der Stalin yoldaş— Leninizmi hiç anlamamak demektir.

Bazı yoldaşların Stalin yoldaşın Yan-ski ve S. Pokrovski yoldaşlara verdiği yukarıya aldığımız yanıtta teşhir edilen ve buna rağmen yazınımızda sık sık tekrarlanan oportünist yanılgılarının, doğrudan doğruya "karşı-devrimci Troçkizmin değirmenine su taşıdığı", Troçkist kontra çetesini teşvik ettiği açıktır. Ekim Devrimi'nin karakterinin ve bağlantılı olarak bu devrime ilişkin Leninist görüşlerin, yanlış, Troçkist tahrifatı, elbette en belirgin ifadesini bizzat Troçki'de, özellikle Troçki'nin karşı-devrimci kitabı "Sürekli Devrim ve Leninist Çizgi"de (Berlin 1930) bulmuştur. Burjuva devrimin tamamlanmasını, Ekim Devrimi'nin "yan ürünü" olmaktan çıkarıp, Lenin'den yaptığı alıntılarda doğrudan hileli manipülasyonlarla bu devrimin temel içeriği haline getiren Troçki, Ekim Devrimi'ni, bütün sosyal-faşistler gibi basitçe bir *burjuva* devrimi, Ekim'de ele geçirilen proletarya diktatörlüğünü ise demokratik diktatörlük olarak ilan ediyor. Elbette Troçki diktatörlüğün "birkaç ay içinde bile sosyalist diktatörlüğe dönüşmeye başladığı" yönünde ikiyüzlü bir çekince koyuyor, ne var ki, bu çekincenin değeri, Termidor üzerine, yani Sovyet devletimizin ve Bolşevik Partimizin burjuva yozlaşması üzerine Troçkist iftiralar yeterince bilindiği için, çok açıktır.

Stalin yoldaş tarafından Yan-ski ve S. Pokrovski yoldaşlara yanıtta teşhir edilen, Ekim Devrimi'nin rolü ve yerine, "burjuva devriminin tamamlanma"sına ilişkin anlayışta oportünist yanılgılarla, "Lenin'in Politik Vasiyeti" adlı konuşmasmda anlamlı ifadesini bulan, proletarya devriminin köylü savaşıyla mekanik kombinasyonu üzerine Buharinci sağ oportünist teori de sıkı bir ilişki içindedir.

Bu teori, Ekim döneminde proleter devrimin köylü savaşıyla "kombinasyonu" Leninist düşüncesine de —ki buna göre köylü savaşının görevlerinin yerine getirilmesi "Ekim Devrimi'nin yan ürünüdür"— yabancıdır. Bu yüzden Buharin yoldaşta (Kritzmann yoldaşta da olduğu gibi) Ekim Devrimi, paralel yürüyen iki devrime (proletarya ve köylü devrimi) ayrılır ve böylece *ikili* bir karakter taşır. Bunun da ötesinde bu ayrılık yeniden inşa dönemine kadar sürer. "Lenin'in Politik Vasiyeti" adlı konuşmasında Buharin, o zaman da (1929 yılında) "temel kaygı"nın, "proleter devrimin köylü savaşıyla" yeni bir biçimde, bu kez "inşa biçiminde" "kombinasyonu"nda yattığını söylemektedir. Fakat "köylü savaşı" ***bütün*** köylülüğün savaşıdır ve böylece Buharin'in en önemli "kaygısı"nın, sosyalizmin proletarya diktatörlüğü tarafından inşasını bütün köylülükle, böylece büyük köylülerle de "kombine etmek" olduğu görülüyor. Bütün bunlarda, Buharin'de, proletaryanın "köylülükle" ittifakının, gerek büyük toprak mülkiyetinin yok edilmesi için savaşta, gerekse de burjuva karşı-devrimine karşı içsavaş ve sosyalizmin inşası mücadelesinde, hep aynı ittifak olduğu sonucu çıkıyor. Buharin 1925 yılında da, "Sosyalizme Giden Yol ve İşçi-Köylü İttifakı" adlı broşüründe "ancak, ***bütün devrim süresince muzaffer olmamızı sağlayan*** işçi sınıfı ve köylülük arasındaki bu ***ittifakı,*** bu yeni, barışçıl koşullarda yeniden sağlamlaştırmayı başarabilirsek nihai olarak, tam ve kesin olarak zafere ulaşacağız, emeğe dayanan yeni toplumu (herhalde sosyalist toplum kastediliyor. —***Red.***) kurabileceğiz" diyordu. Buradan, Buharin'e göre, proletaryanın "sosyalizm yolunda" sadece ve mutlaka, "bundan başka yapacak bir şeyi olmayan", o nedenle de bir tür kooperasyon yoluyla (bu amaçla Buharin kredi kooperatiflerini de büyük köylülere bırakıyor) sosyalizme razı olan büyük köylülükle yürüyeceği sonucu da çıkmaktadır.

Lenin'in ***"Ekim Devrimi'nin Dördüncü Yıldönümü"*** (Ekim 1921'de yazılmıştır) makalesi, Ekim Devrimi'nin karakterini, neredeyse NEP

dönemine kadarki gelişmesiyle bağlantılı olarak açıklayıp aydınlatıyor, ve böylece Ekim Devrimi'nin karakterini, karşı-devrimci Troçkist tahrifatından, sağ oportünist Buharinci tahrifatına kadar her türlü tahrifatı, dolayısıyla da daha az oportünist olmayan oportünist öbür tarafa doğru gelişim "teorilerini" (örneğin Zinovyev'in NEP'in de burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime doğru gelişimi olduğunu —bkz. "Leninizm" adlı kitabı— kanıtlamaya çalışan teorisini) çürütüyor. Bu makale, Leninist öbür tarafa doğru gelişim teorisinin doruğudur ve bu tamamlanmış haliyle VI. Dünya Kongresi'nin kabul ettiği Komünist Enternasyonal programına da alınmıştır (bkz. Programın 4. Bölüm, 8. maddesi). Komintern'in sömürge ve yarı-sömürgelerde (Çin, Hindistan, Endonezya) devrimin yönetilmesi taktiği de Lenin'in bu öğretisinden çıkmıştır. (s. 503)

[173] Lenin burada ***"İkibuçukuncu Enternasyonal"*** ya da "Viyana" Enternasyonali de denen "Uluslararası Sosyalist Partiler Birliği"ni kastediyor. Bu Birlik, II. Enternasyonal'den geçici olarak ayrılan ve III. Enternasyonal'e girmemiş olan sosyalist partilerin, Şubat 1921'de Viyana'da yapılan konferansında kurulmuştu. Bu birliğe katılanların arasında Kautsky, Hilferding ve ortaklarının liderliğinde Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisi (bkz. Not 171), İngiltere Bağımsız İşçi Partisi ve İsviçre Sosyalist Partisi vardı ve Konferans bunların girişimiyle toplandı. "İkibuçukuncu Enternasyonal"e savaş zamanından kalma Kautsky tipi ortayolcular önderlik ediyordu ve Birlik'in amacı işçi kitleleri arasında giderek etki kazanan Komünist Enternasyonal'in etkisini kırmaktı. Bu Enternasyonal, proletaryanın silahlı ayaklanma yoluyla iktidarı ele geçirmesi ve burjuvazinin "sabotajı" sözkonusu olduğu durumda diktatörlüğe geçilmesi olanağını sözde kabul ediyor, ne var ki gerçekte, savaş sırasında bütün sosyalist partilerdeki ortayolcuların görevi olan, sosyal-demokrasinin işçi sınıfına ihanetini gizliyordu. İkibuçukuncu Enternasyonal, Mayıs 1923'te II. Enternasyonal'e katıldı. (s. 519)

[174] Lenin'in "II. Enternasyonal'in Çöküşü" adlı makalesinin 1. ve 2. bölümleri (bkz. bu baskının V. cildi [Seçme Eserler, c. 5, –İnter Yayınları]) 1912 yılının ***Basel Manifestosu'nu*** ele almaktadır (bu Manifesto, savaş tehlikesine karşı mücadele amacıyla Basel'de toplanan II. Enternasyonal Olağanüstü Kongresi'nde kabul edilmişti). "Yeni Basel Mani-

festoları"ndan Lenin, II. Enternasyonal'in, savaştan sonraki ilk Uluslararası Konferansı'nda (Şubat 1919, Bern) kabul edilen ikiyüzlü kararlarını anlıyor. Bu Konferans'a gerek ortayolcular (Alman "Bağımsızları" Kautsky ve ortakları ve diğer ülkelerin ortayolcuları) gerekse de açık sosyal-şovenler katılmıştı. Ayrıca Lenin, İkibuçukuncu Enternasyonal'in Şubat 1921 'de yapılan kuruluş konferansında kabul edilen kararı da "Yeni Basel Manifestosu" olarak tanımlıyor. (s. 522)

[175] Ocak 1923'te yazılan ve Lenin'in son çalışmalarından olan ***"Devrimimiz Üzerine"*** makalesi, teorik açıdan son derece önemlidir. Sosyalist devrimin koşulları sorununu Ekim deneyimine dayanarak "Novaya Jizn" grubundan (bkz. Not 81) önde gelen Menşevik ***N. Zuhanov'un (Himmer)*** "Devrim Üzerine Notlar" adlı kitabıyla bağıntılı olarak değerlendirir. Zuhanov bu kitabında, genelde proleter devrime, özelde Ekim Devrimi'ne ilişkin bilinen Menşevik anlayışı ortaya koyuyor ve Rusya'da sosyalist devrim için gerekli sosyal ve ekonomik koşulların bulunmadığını iddia ediyordu.

Bütün Rus ve Batı Avrupalı Menşeviklerin, yani bütün II. Enternasyonal partilerinin ortak özelliği olan ve 1917 yılında sağcı oportünistler (Kamenev, Zinovyev ve diğerleri) ve Troçkistler tarafından ödünç alınan bu önyargıları Lenin, "Devrimimiz Üzerine" makalesinde çürütmektedir. Bu önyargılara karşı ileri sürdüğü gerekçelerin kökleri Rus Ekim Devriminin deneyiminde ve Lenin'in bu deneyime yaklaşımını oluşturan proleter devrim üzerine genel düşüncelerdedir. Rus Ekim Devrimi deneyimi, proletaryanın, nispeten geri bir ülkede de savaşta iktidarı ele geçirebileceğini ve sosyalizmi inşa edebileceğini göstermiştir. Proletarya devriminin en gelişmiş değil, nispeten daha az gelişmiş kapitalist ülkelerde başlayabileceğini, hatta bunun zorunlu olduğunu, Marx ve Engels "Fransa'da Sınıf Mücadeleleri 1848-1850" adlı kitabın IV. bölümünde (bu bölümü birlikte kaleme almışlardı) yazdılar: "Krizlerin önce Kara Avrupası'nda devrimlere neden olmasının nedeni İngiltere'de yatmaktadır. Burjuva bünyenin kanatlarında elbette merkezdekinden daha büyük patlamalar olmak zorundadır, çünkü merkezde dengeleme olanakları kanatlardan daha fazladır" (bkz. "Komünizmin Temel Kitapları" baskısı, Internationale Arbeiterverlag, s. 134.) İngiltere o zamanlar (19. yüzyıl ortalarında) en çok gelişmiş kapitalist ülke, "kapita-

lizmin merkezi"ydi, ekonomik kriz de İngiltere'de başladı. Fakat o günlerde Marx ve Engels, bu krizin "büyük patlamaları"nı, bu patlamaların proleter bir devrime dönüşme başlangıcını kapitalizmin "merkez"inde, İngiltere'de değil, burjuva bünyenin "kanatlar"ında, Avrupa kıtasının nispeten az gelişmiş kapitalist ülkelerinde (Fransa) bekliyorlardı. Marx ve Engels'in o zamanki görüşlerine göre, anakarada başlayan devrim, ancak daha sonra İngiltere'de, kapitalizmin merkezinde tamamlanacaktı. Marx ve Engels'in, proleter devrimin "elbette" "burjuva bünye"nin "kanatlar"ında "daha önce şiddetli patlamalara" yolaçacağı düşüncesi, Lenin'de, özellikle bu makalede, nihai olarak geliştirilmiş ve sadece örneğin İngiltere'yle kıyaslandığında daha az gelişmiş kapitalist ülkelerde proletarya devriminin başlamasının olanaklı olduğu düşüncesine değil, aynı zamanda —Lenin'in ifade ettiği belli koşullar altında— bu devrimin sürekli zaferi ve böyle bir ülkede sosyalizmin proletarya tarafından inşasının olanaklı olduğu düşüncesine dönüşmüştür. "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine" (bkz. elinizdeki baskının V. cildi [Seçme Eserler, c. 5, –İnter Yayınlar]) adlı makalede Lenin, daha emperyalist savaş sürerken ve Rus devriminden önce, yani 1915 yılında, emperyalist çağda tek tek ülkelerin "eşitsiz ekonomik ve politik gelişiminin", "sosyalizmin zaferini" (sadece Troçki ve ortaklarının ileri sürdükleri gibi iktidarın ele geçirilmesi anlamında proleter devrimin değil, sosyalizmin zaferini) "önceleri birkaç kapitalist ülkede, hatta tek bir ülkede" olanaklı kıldığını kanıtlamıştı. Marx ve Engels'in öğretisine göre, proletarya devrimi, başlangıçta — kapitalizmin merkezine kıyasla daha az gelişmiş kapitalist bir ülkede "şiddet yoluyla patlak verirse", böylece emperyalizm çağı, gelişimin "eşitsizliği"nin son derece belirgin olmasıyla, daha az gelişmiş bir ülkeye, proletarya devriminin zaferini sosyalizmin zaferine dönüştürme olanağı verir. Marx ve Engels, burjuva bünyenin kanatlarında "şiddetli patlamalar"ın koşulu olarak, kapitalizmin merkezinde başlayan genel krizi gösteriyorlardı. Emperyalizm dönemi, kapitalizmin son derece şiddetlenmiş olan, bazen emperyalist savaş olarak, bazen de, bugün modern dünya kapitalizminin "merkezi"nde, ABD'de başlamış olan, şimdi tanık olduğumuz şiddette bir dünya ekonomik krizi olarak kendini gösteren genel krizidir. Lenin'in birinci dünya savaşı döneminde kaleme aldığı çalışmalarda gösterdiği gibi (bu çalışmalar elinizdeki ciltte Not 165'de sayılmış ve elinizdeki baskının V.

cildinde yer almıştır) bütün kapitalist dünyayı çelişkileriyle paramparça eden genel krizler dönemi olan emperyalizm, tam da bu nedenden dolayı, proleter devrimler çağı olacaktır. Emperyalizm koşullarında kapitalizmin gerek ekonomik gerekse politik gelişiminin eşitsizliği tek tek ülkelerde, burjuvazinin, burjuvazinin güçlerinin ve kapitalizmin bu genel krizine karşı dayanma gücünün gelişmesinin, gerekse en şiddetli anda proletaryanın saldırısının eşitsizliğine, burjuvazinin, giderek şiddetlenen ve her ülkeyi çökerten ekonomik ve sınıfsal çelişkilere geçici çözümler bulma yeteneğinin eşit olmamasına yol açar. Bunun sonucunda genel kapitalist zincir içinde "zayıf halkalar" oluşur ve Stalin'in söylediği gibi (Stalin, 14. Parti Kongresi, 15. Parti Konferansı ve Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi 7. Plenumu'nda sunduğu raporlarda, Lenin'in tek ülkede proleter devrimin ve sosyalizmin zaferi teorisini parlak biçimde geliştirmiştir) emperyalist zincir, tam da bu halkadan kırılacaktır. Emperyalizm koşullarında, çok gelişmiş kapitalist ülkeler (örneğin Almanya 1918-1920 ve 1923-1924) ve bunlarla karşılaştırıldığında, burjuvazinin —nispeten— güçsüz, buna karşılık sınıf çelişkilerinin özellikle keskin, karmaşık, karışık ve "çözümsüz" olduğu daha az gelişmiş kapitalist ülkelerde (kapitalizmin çelişkilerinin, eski, kapitalizm öncesi düzenin, angarya ekonomisinin önemli kalıntılarıyla içiçe geçtiği Rusya'da olduğu gibi), bu "zayıf halka"yı oluşturabilirler. Ve böylece bir ülkede proletarya, nüfus içinde azınlıkta da olsa, çoktandır güçlü olduğu, çoktandır güçlü devrimci bir partiye sahip bulunduğu ve yoksul köylüler kitlesini (Rusya'da olduğu gibi) etkisi altına alma ve peşinden sürükleme yeteneğini gösterdiği böyle bir ülkede, bunun için proletaryanın nüfusun çoğunluğunu oluşturması gerektiği yolundaki oportünist önyargıların aksine, sadece iktidarı ele geçirme değil, koruma olanağına da sahiptir. Bu zincir emperyalizmin böyle bir "güçsüz halkası"ndan koptuğunda ve iktidara gelen proletarya, daha sonra devrimci partisinin doğru politikası sayesinde, emekçilerin çoğunluğunu (yoksul köylülere dayanarak orta köylülerle ittifak) giderek daha çok etrafında topladığında, işte emperyalizmin bu özellikleri, sosyalizme doğru ilerlemeyi sağlar. Proletarya, kapitalist dünyayı parçalayan çelişkilerden, düşmanları, yani çeşitli ülkelerin emperyalistleri arasındaki çelişkilerden, uluslararası proletaryanın sempati ve desteğine dayanarak karşı-devrimin hesabını görmek, içteki inşa çalışması için bazen daha kısa, bazen daha uzun

"nefes molası" kazanmak, "ekonomik kumanda mevkileri"ni ele geçirmek, kapitalizmden miras aldığı sosyalizmin maddi ve kültürel koşullarını geliştirmek ve sonra "ileri" kapitalist ülkelere, proletarya diktatörlüğü sayesinde yaratılan yeni, sosyalist bir temelde yetişmek ve onları geçmek için yararlanır. Lenin'in, bir önceki makalede geliştirdiği ve emperyalizmin sosyalizmin arifesi olduğu teorisiyle ve genel olarak proletarya devrimi teorisiyle bağlantı içinde olan düşünceleri bunlardır.

Lenin'in bu makalede, kapitalizmin bu koşulları proleter devrime kadar henüz yeterince yaratmadığı Rusya'da, sosyalizm için gerekli "kültürel" koşulların yaratılması olanağı üzerine söyledikleri, onun genel proleter devrim teorisinin bir ifadesidir. Lenin'in bu düşünceleri, kendisinin sık sık vurguladığı, proletarya diktatörlüğü altında Sovyet Rusya'da sosyalizmin inşası için gerekli olan her şeyin varolduğu ve dolayısıyla proletaryanın, eğer doğru bir politika izlerse —özellikle köylü kitlelere karşı— burada, tek bir ülkede bile sosyalizmi inşa edebileceği düşüncesiyle doğrudan bağıntılıdır. 11. Parti Kongresi'nde, yani "Devrimimiz Üzerine" adlı makaleyi kaleme almadan bir yıl önce, Lenin şöyle diyordu: "Rusya'da proleter devletin elinde bulunan ekonomik güç, komünizme geçişi sağlamak için tamamen yeterlidir. Bize gereken nedir? Bize gerekenin ne olduğu çok açık. Bize gereken yöneten komünistler, bize gereken kültür." "Yöneten komünistler"in kültürü ve kitlelerin kültürü birbirine kopmaz biçimde bağlıdır. O nedenle Lenin 1923'te "Kooperatifler Üstüne" adlı makalesinde, sosyalizmin inşası için gerekli olan her şeyin, kırsal kesimin sosyalist dönüşümü için "ekonomik güç" açısından "Sovyetler Birliği'nde "proleter devletin elinde" olduğunu yeniden vurgularken, bugün SBKP ve Sovyet iktidarı tarafından yürütülen ve hem de "kapitalizmin köklerinin temizlenmesi", tarımın kolektifleştirilmesi ve bu kolektifleştirme temelinde büyük köylülerin tasfiyesiyle birlikte yürütülen kaçınılmaz "kültür devrimi"nden söz ediyordu. (s. 525)

[176] Lenin burada Marx'ın Engels'e yazdığı 16 Nisan 1856 tarihli mektubundan şu bölümü kastediyor (İngilizce sözcükleri parantez içinde Türkçe olarak veriyoruz) : The whole thing in Germany (Almanya'da bütün mesele), to back the Proletarian revolution by some second edition of the Peasant's war (proleter devrimi köylü devriminin ikinci bir baskısıyla destekleme) olanağına bağlı olacaktır)". (Bkz. Marx ve Engels, Bütün Eserler, Marx-Engels-Verlag, Berlin, III. Kısım, Cilt II. , s. 131/132.) (s. 525)

EN ÖNEMLİ ÖZEL TERİMLER DİZİNİ

Anlamlarına ya da nerede bulunacaklarına ilişkin açıklamalar

DEVRİMİN KRONOLOJİSİ
1917–1922

3 Mart (18.2.) Petrograd'da Putilov Fabrikalarında grevin başlaması.
10 Mart (25.2.) Petrograd'da genel grev.
11 Mart (26.2.) Bolşevik Parti Petrograd Komitesi'nin bir Geçici Devrimci Hükümet kurulmasını talep eden manifestosu.
12 Mart (27.2.) Birliklerin işçilerin safına geçişi. Petrograd ***İşçi ve Asker Sovyeti'nin*** kurulması. Devlet Duması Yürütme Komisyonu'nun kurulması.
13 Mart (28.2.) Moskova'da genel grev. Moskova İşçi ve Asker Sovyeti'nin kurulması.
15 (2) Mart ***II. Nikola'nın,*** kardeşi Mihail Romanov lehine ***taçtan feragati. Geçici Hükümet'in*** kurulması. Kiev'de Ukrayna Ulusal Radası'nın kurulması.
16 (3) Mart Mihail Romanov'un taçtan feragati.
18 (5) Mart Petrograd'da ***"Pravda"***'nın ilk sayısı çıkar.
20 (7) Mart Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi, Geçici Hükümet'le ilişkileri sürdürmek amacıyla bir İlişki Komisyonu kurar.
21 (8) Mart II. Nikola'nın tutuklanması.
23 (10) Mart Petrograd Sovyeti ile Fabrikatörler Derneği arasında sekiz saatlik işgününün uygulamaya konması ve fabrika komiteleri (Fabrika Sovyetleri) kurulması arasında anlaşma.

27 (14) Mart Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin barış üzerine tüm halklara manifestosu.

8 Nisan (26.3.) Geçici Hükümet'in bir "Özgürlük İstikrazı" çıkarılması üzerine kararı.

11 Nisan (29.3) Tüm-Rusya Sovyetler Konferansı'nın açılışı. Finlandiya Diyet Meclisi'nin açılışı.

16 (3) Nisan Lenin'in ve diğer Bolşeviklerin göçmenlikten Petrog-***rad'a gelişi.***

18 (5) Nisan Helsingfors'ta (Finlandiya) Rus bahriyelilerinin ve askerlerinin eylemi.

20 (7) Nisan Lenin "Tezler"ini "Pravda"da yayınlar.

26 (13) Nisan Köylü örgütlerinin ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin Ön Konferansı.

27 (14) Nisan Bolşevik örgütün Petrograd Kent Konferansı, Lenin'in siyasi durum üzerine raporu.

1 Mayıs (18.4.) 1 Mayıs vesilesiyle tüm Rusya'da sokak gösterileri. — Dışişleri Bakanı ***Milyukov'un,*** Geçici Hükümet'in müttefiklerle anlaşmalara sadakatini teyit eden ***Notası.***

3 Mayıs (20.4.) Milyukov'un notasına karşı Petrograd'da sokak gösterileri. Bolşevik Merkez Komitesi'nin notanın yol açtığı kriz üzerine ***(Nisan krizi)*** ilk kararı.

4 Mayıs (21.4.) Bolşevik Merkez Komitesi'nin kriz üzerine ikinci kararı. Petrograd'da Milyukov'a karşı gösterilerin devam etmesi. Sokaklarda silahlı çatışma. Burjuvazinin karşı-gösterileri. Geçici Hükümet bir bildiriyle Milyukov'un notasını izah eder. Petrograd Sovyeti tarafından iki gün süreyle gösterilerin ve toplantıların yasaklanması.

5 Mayıs (22.4.) Bolşevik Merkez Komitesi'nin kriz üzerine üçüncü kararı.

7–12 Mayıs (24–29.4.) Lenin'in başkanlığı ve önderliği altında Petrograd'da RSDİP Tüm-Rusya Konferansı (Bolşeviklerin ***Nisan Konferansı).***

8 Mayıs (25.4.) Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi, Danimarkalı sosyal-demokrat Borgbjerg'in Stockholm'de bir uluslararası sosyalist konferans toplanması önerisini kabul eder.

9 Mayıs (26.4.) Geçici Hükümet'in, bir koalisyon hükümetinin kurulması gerekliliği üzerine deklarasyonu.

10 Mayıs (27.4.) Dört Devlet Duması'nın tüm üyelerinin Petrograd'da Taurya Sarayı'nda toplantısı.

11 Mayıs (28.4.) Petrograd "Viborg Yakası" Semti İlçe Sovyeti, bir ***İşçi Muhafızı*** kurmayı kararlaştırır.

13 Mayıs (30.4.) Savaş ve Donanma Bakanı Guçkov'un istifası. Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin, ***taarruz*** hakkında orduya ve bir ***uluslararası sosyalist konferans*** toplanması hakkında tüm ülkelerin sosyalistlerine çağrıları.

14 (1) Mayıs Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi, bir koalisyon hükümeti kurulması lehinde oy verir.

15 (2) Mayıs Dışişleri Bakanı Milyukov'un istifası.

17 (4) Mayıs Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Kongresi'nin açılışı.

18 (5) Mayıs ***Koalisyon Hükümeti'nin*** kurulması.

27 (14) Mayıs Savaş Bakanı Kerenski'nin ***taarruza*** hazırlanma emri.

30 (17) Mayıs Adalet Bakanı Pereversev'in, toprak ve arazi alım-satımının durdurulması üzerine kararnamesi.

4 Haziran (22.5.) Köylü Temsilcileri Kongresinde ***Lenin*** tarım sorunu üzerine konuşur.

8 Haziran (26.5.) Adalet Bakanı Pereversev, toprak ve arazi alım-satım yasağını kaldırır.

9 Haziran (27.5.) Taarruza katılmayı reddeden cephedeki bir dizi alayın dağıtılması.

12 Haziran (30.5.) Petrograd'da Birinci Fabrika Sovyetleri Konferansı'nın açılışı. ***Lenin*** (13'ünde) sanayiin denetimi üzerine konuşur. — Kerenski, Ukrayna Ordu Kongresi'ni yasaklar.

16 (3) Haziran ***İşçi ve Köylü Sovyetleri I. Tüm-Rusya Kongresi'nin*** açılışı. Geçici Hükümet'in, Ukrayna'nın özerkliği sorununu Kurucu Meclis'in toplanmasından önce karara bağlamanın yakışıksız olduğu kararı.

17 (4) Haziran ***Lenin*** Sovyetler Kongresi'nde Geçici Hükümet'e karşı tavır üzerine konuşur.

18 (5) Haziran Kiev'de İkinci Ukrayna Ordu Kongresi'nin açılışı.

19 (6) Haziran Sivastopol'de subayların bahriyeliler tarafından tutuklanmaları. Gemi tayfalarının bir delege toplantısı, Karadeniz Donanması Komutanı Amiral Kolçak'ın istifasını talep eder.

20 (7) Haziran Petrograd'da Tüm-Rusya Kazak Kongresi.

22 (9) Haziran Lenin Sovyetler Kongresi'nde savaş üzerine konuşur. — Sovyetler Kongresi'nin, üç gün süreyle ***sokak gösterilerinin yasaklanması*** üzerine kararı. Bolşevik Merkez Komitesi, 23 (10) Haziran için ilan edilen gösteriyi iptal eder.

24 (11) Haziran "Ukrayna'nın Devlet Düzeni Üzerine Evrensel Yasa" Ukrayna Ordu Kongresi tarafından kararlaştırılır.

25 (12) Haziran Sovyetler Kongresi, 1 Temmuz (18 Haziran) için bir gösteri kararlaştırır ve Bolşeviklerin 23 (10) Haziran için planladığı gösteriyi mahkûm eder. Bolşevik Kongre fraksiyonunun protestosu.

27 (14) Haziran Geçici Hükümet, 30 (17) Eylül'de ***Kurucu Meclis*** seçimleri yapılmasını ve 13 Ekim'de (30 Eylül) Kurucu Meclis'in toplanmasını kararlaştırır.

29 (16) Haziran Kerenski'nin ***taarruz*** hakkında orduya ve donanmaya emri. — Petrograd'da Bolşevik Askeri Örgütlerin Tüm-Rusya Konferansı'nın açılışı.

30 (17) Haziran Sovyetler Kongresi tarafından, ***Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nin*** kurulması.

1 Temmuz (18.6.) Cephede ***Rus ordusunun taarruzunun başlaması.*** Başlangıç başarıları. ***Petrograd'da*** Bolşevik şiarlar altında şanlı ***gösteriler.***

2 Temmuz (19.6.) Rus ordusunun zaferini kutlamak için burjuva gösteriler. — Hükümet Durnovo Villası'nı kurşun yağmuruna tutturup anarşistleri tutuklatır. Viborg İlçesi işçilerinin protesto grevi.

4 Temmuz (21.6.) Petrograd'da I. Tüm-Rusya Sendikalar Konferansının açılışı.

9 Temmuz (26.6.) Çalışma Bakanı Skobelev'in işçilere, "keyfi" davranışların yasaklandığını içeren çağrısı.

10 Temmuz (27.6.) Finlandiya Diyet Meclisi, "Finlandiya Diyet Meclisinin Egemenlik Hakları Üzerine Yasa"yı karara bağlar.

11 Temmuz (28.6.) Cephede ani değişiklik. ***Rus ordusu yenilgiye*** uğrar. ***Lenin*** dinlenmek üzere Finlandiya'ya gider.

14 (1) Temmuz Petrograd'da Bolşeviklerin kent konferansı. — Geçici Hükümet ile Ukrayna Merkezi Radası arasında bir uzlaşmaya varılması. — Çernov'un toprak ve arazi alım-satımının yasaklanması üzerine yasa tasarısı.

16 (3) Temmuz Kadet bakanların istifası. Hükümet krizi. — Petrograd işçileri ve askerleri arasında, ***"Tüm İktidar Sovyetlere"*** şiarı altında kendiliğinden bir ***hareketin*** başlaması. Fabrikalarda grevler, silahlı çatışmalar. Bolşevik MK'nın "Petrograd İşçilerine ve Askerlerine", onları iradelerini barışçıl ve örgütlü bir şekilde göstermeye çağıran çağrısı.

17 (4) Temmuz Grevler devam eder. Kronstadt'tan bahriyelilerin Petrograd'a gelişi. ***Silahlı işçilerin ve askerlerin,*** "Kahrolsun On Kapitalist Bakan, Tüm İktidar Sovyetlere" şiarlarıyla ***muazzam mitingleri.*** Geçici Hükümet Junkerleri ve Kazak birliklerini çağırır. Göstericilerin üzerine ateş açılır. — MYK ve Köylü Sovyetleri Yürütme Komitesi'nin bir oturumunda, bir İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri ***Sovyetleri Plenumu'nun*** toplantıya çağrılması kararlaştırılır. Bolşeviklerin, tüm iktidarın merkezi Sovyet organlarının delegelerinden oluşacak bir hükümetin eline devri üzerine kararı reddedilir. — Gece "Pravda", Bolşevik MK'nın ***gösterileri durdurma*** talebini içeren bir çağrısını yayınlar. — Moskova'da silahlı çatışmalar. — Askerlerin cepheye gitmeyi reddetmesiyle bağıntılı olarak Ryazan ve Nijni-Novgorod'a ***tedip seferleri*** düzenlenir.

17 (4) Temmuz Lenin Petrograd'a geri döner ve hareketin yönetimini eline alır. Göstericilere bir konuşma yapar ve Merkez Komitesi toplantısına katılır.

18 (5) Temmuz "Pravda" matbaası ve redaksiyonunun Junkerler tarafından ***tahrip edilmesi.*** Aleksinski ve Pankratov tarafından uydurulan, Lenin'in güya casusluk faaliyetine dair karşı-devrimci ve iftiracı "belge"nin yayınlanması. — Bahriyelilerin Kronstadt'a geri dönüşü. Petrograd sokaklarında Kazak birlikleri görülür. ***Hareket bastırılır.***

19 (6) Temmuz Hükümet birlikleri Bolşevik MK'nın odalarını ve Peter-Paul Kalesi'ni işgal ederler. Geçici Hükümet'in ***Lenin,*** Zinovyev ve Kamenev'i ***tutuklama kararı.*** — Moskova'da Metal

işçileri grevi. İvanovo-Voznesensk'te işçi gösterileri. Karadeniz Donanması bahriyelileri arasında huzursuzluk. — Rus cephesinin Tarnapol civarında yarılması. — Finlandiya Diyet Meclisi'nin ***Finlandiya'nın özerkliği*** üzerine yasa tasarısı. ***Lenin*** (Ekim'e kadar) ***illegaliteye*** geçer.

20 (7) Temmuz Geçici Hükümet'in, 3–5 Temmuz'daki gösterilere katılan tüm askeri birlikleri dağıtma kararı. — Başbakan Prens Lvov'un istifası. — Nijni-Novgorod'da işçilerin ve askerlerin eyleminin bastırılması.

21 (8) Temmuz ***Kerenski'nin*** başbakanlığa atanması.

22 (9) Temmuz MYK ve Köylü Sovyetleri Yürütme Komitesi'nin birleşik oturumu, Geçici Hükümet'i "Devrimi Kurtarma Hükümeti" olarak adlandırmayı ve ona sınırsız yetki vermeyi kararlaştırır. ***Bolşeviklerin*** ve Enternasyonalistlerin, ***tüm iktidarın*** İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri ***Sovyetlerine*** geçmesi zorunluluğu üzerine bir ***deklarasyonu*** okunur.

25 (12) Temmuz Geçici Hükümet'in, cephede ***idam cezasını*** yürürlüğe koyma emri.

28 (15) Temmuz Cephede mitinglerin yasaklanması. — Moskova'da Demiryolcular Kongresi.

29 (16) Temmuz Moskova'da Ticaret ve Sanayi Hizmetlileri Kongresi.

31 (18) Temmuz Geçici Hükümet'in, ***Finlandiya Diyet Meclisi'ni*** feshetme kararı. — General Kornilov'un başkomutanlığa atanması.

3 Ağustos (21.7.) Petrograd Yargıtay Savcısının kararı üzerine ***Lenin'e*** karşı Ceza Yasası'nın 51, 100 ve 108. maddelerine (vatana ihanet ve silahlı ayaklanma örgütleme) dayanarak ***dava*** açılır.

6 Ağustos (24.7.) Kerenski başkanlığındaki ***yeni koalisyon hükümetindeki*** bakanların atanması.

8 Ağustos (26.7.) Petrograd'da RSDİP ***VI. Kongresi'nin*** açılışı. Lenin (onur başkanı) gizlendiği yerden Kongre'nin çalışmalarını yönetir.

13 Ağustos (31.7.) Moskova'da Köylü Birliği'nin Kongresi.

14 (1) Ağustos II. Nikola ve ailesinin Tobolsk'a sürgün edilmesi. helsingfors'da genel grev.

16 (3) Ağustos Moskova'da 2. Ticaret ve Sanayi Kongresi.

18 (5) Ağustos Sovyetler MYK'nın Kurucu Meclis seçimlerini Ekim sonuna kadar erteleme kararı.

21 (8) Ağustos RSDİP(B) MK'nın, karşı-devrimci burjuvazinin organı olarak planlanan ***Moskova Devlet Konferansı'na*** ve bu konferansı destekleyen Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin karşı-devrimci politikasına karşı kararı.

22 (9) Ağustos Geçici Hükümet ***Kurucu Meclis*** seçimlerini 25 (12) Kasım'a ve Kurucu Meclis'in toplanma tarihini 11 Aralık'a (28 Kasım) kaydırır.

25 (12) Ağustos RSDİP(B) ***VI. Kongresi'nin*** tüm emekçilere, işçilere, askerlere ve köylülere ***Manifestosu'nun*** yayınlanışı. — ***Moskova Devlet Konferansı'nın*** açılışı. Moskova Konferansı'na karşı protesto olarak Moskova'da grev. Fabrikalarda toplantılar. Kiev, Kostroma ve diğer kentlerde bir günlük grevler.

26 (13) Ağustos Moskova'da General ***Kornilov'un*** törenle karşılanması.

29 (16) Ağustos Finlandiya Diyet Meclisi'nin, Geçici Hükümet tarafından feshedilmesine rağmen Diyet Meclisi'nin oturumunu açma çabasıyla bağıntı içinde Meclis binasının Rus birlikleri tarafından işgal edilmesi.

31 (18) Ağustos Askeri diktatörlük ilanı üzerine Genelkurmay'da siyasi konferans.

Ağustos–Eylül Lenin Helsingfors'da ***"Devlet ve Devrim"*** kitabını yazar.

1 Eylül (19.8.) Petrograd'da Menşevik grupların Birleşik Kongresi.

2 Eylül (20.8.) Petrograd Kent Duması seçimleri. — Besin maddeleri kıtlığından Moskova'da huzursuzluklar.

3 Eylül (21.8.) Alman ordusu Riga'yı işgal eder.

7 Eylül (25.8.) Kornilov birliklerinin Petrograd üstüne yürüyüşünün başlaması. Sovyetler MYK bünyesinde bir Karşı-Devrimle Mücadele Komitesi'nin kuruluşu.

8 Eylül (26.8.) Prens Lvov, Kornilov adına, tüm iktidarın Kornilov'a teslim edilmesi talebiyle Kerenski'ye başvurur. Lvov, Kerenski'nin emri üzerine tutuklanır. Kadet bakanları istifa ederler.

9 Eylül (27.8.) Kerenski'nin "Ahaliye", ***Kornilov'a karşı mücadele talebini*** içeren çağrısı.

10 Eylül (28.8.) Geçici Hükümet, General Kornilov'u vatan haini ilan eder. "Karşı-Devrimle Mücadele Komitesi", "Bolşeviklerin Askeri Örgütü Bürosu"nun yönetimi altında, ***Petrograd'ı korumak ve savunmak için silahlı işçi mücadele gruplarını*** örgütler. Bir ***işçi milisinin*** örgütlenmesi. ***Kızıl Muhafızların*** fiilen mevcut hücrelerinin yasallaştırılması. Petrograd'ın çoğu fabrika ve işletmelerindeki işçiler, Kornilov birliklerini püskürtme hazırlıklarına katılır.

12 Eylül (30.8.) Kornilov eyleminin tasfiyesi.

14 (1) Eylül Geçici Hükümet tarafından ***Rusya Cumhuriyeti'nin*** ilanı. Başında Kerenski olmak üzere bir ***Direktoryum'un*** kurulması. Kornilov'un tutuklanması. — Çariçin'deki devrimci karargâhın işçilerin silahlandırılması üzerine emri.

15 (2) Eylül Moskova'da fabrikaların işçileri, İşçi ve Asker Sovyetleri'ni kendilerine silah vermeye çağırırlar. — Kronstadt Kızıl Muhafızlarının örgütlenmesi.

18 (5) Eylül Moskova İşçi Sovyeti'nin, bir ***Kızıl Muhafız*** örgütlenmesi üzerine kararı. Moskova İşçi ve Asker Sovyeti'nin, ***iktidarın*** devrimci proletarya ve devrimci köylülük tarafından ***ele geçirilmesi*** için kararlı bir mücadelenin gerekliliği üzerine kararı.

19 (6) Eylül Petrograd Sovyeti'nin, iktidarın örgütlenmesi üzerine Bolşevik bir kararı kabul etmesiyle bağıntılı olarak, Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nin Menşevik-Sosyal-Devrimci prezidyumunun istifası.

21 (8) Eylül Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti İşçi Seksiyonu'na Bolşevik bir prezidyumun seçilmesi.

23 (10) Eylül General Duhonin'in Başkomutanlık kurmay heyeti başkanlığına atanması.

26 (13) Eylül Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti Asker Seksiyonu prezidyumu için yeniden seçim.

27 (14) Eylül Petrograd'da ***Demokratik Konferans'ın*** açılışı. ***Lenin*** 14–27 (1–14) tarihleri arasında başka şeylerin yanında şu makaleleri yazar: "Uzlaşmalar Üzerine", "Tehdit Eden Felaket",

"Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir", "Marksizm ve Ayaklanma".

1 Ekim (18.9.) Geçici Hükümet tarafından Baltık Donanması Merkez Komitesi'nin feshedilmesi. — Petrograd'da Köylü Temsilcileri Sovyeti Konferansı.

2 Ekim (19.9.) Moskova İşçi ve Asker Sovyeti'ne Bolşevik bir Yürütme Komitesi'nin seçilmesi.

4 Ekim (21.9.) Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti, Demokratik Konferans'ı reddeden ve kitlelerin İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri etrafında toplanması gerekliliğini vurgulayan bir karar alır. — ***Ön Parlamento'nun*** örgütlenmesi üzerine Demokratik Konferansın sonu.

5 Ekim (22.9.) Petrograd'da Demokratik Konferans'ın son oturumu.

6 Ekim (23.9.) ***Demiryolcuların*** merkezi grev komitesi demiryolcular grevini ilan eder.

7 Ekim (24.9.) RSDİP Merkez Komitesi ve Petrograd Komitesi'nin, Demokratik Konferans'ın Bolşevik üyelerinin de katıldığı birleşik oturumu. Durum üzerine Buharin'in raporu.

8 Ekim (25.9.) Kerenski'nin başkanlığında, Moskova'lı sanayicilerin de katılımıyla yeni bir koalisyon hükümetinin kurulması. — Troçki'nin Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti başkanlığına seçilmesi. — Moskova'da İlçe Dumaları seçiminde Bolşeviklerin zaferi.

12 Ekim (29.9.) ***Lenin,*** "Kriz Olgunlaşmıştır" makalesini yazar.

13 Ekim (30.9.) Bolşevik MK'nın, Sovyetler Kongresi'nin toplantıya çağrılması için mücadele çağrısı.

14 (1) Ekim ***Lenin*** "Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecekler mi?" makalesini bitirir. 14–20 (1–7) Ekim arasında illegal olarak kaldığı yerden, Bolşeviklerin Petrograd Kent Konferansı'nı yönetir.

15 (2) Ekim Petrograd Sovyeti'nin, iktidarı Sovyetlere devretmenin ve tüm cephelerde derhal bir ateşkes önermenin zorunluluğu üzerine kararı.

16–20 (3–7) Ekim ***Lenin*** Merkez Komitesi'ne, Moskova Komitesi'ne, Petrograd Komitesi'ne, Petrograd ve Moskova Sovyeti'nin Bolşevik üyelerine bir mektup yazarak, ***iktidarı derhal devralma*** önerisi yapar.

18 (5) Ekim Geçici Hükümet'in, başkenti Moskova'ya nakletme ve Petrograd'ı boşaltma zorunluluğu üzerine kararı.

19 (6) Ekim Devlet Duması ve Devlet Konseyi'nin Geçici Hükümet tarafından feshedilmesi.

20 (7) Ekim Rus Cumhuriyet Konseyi'nin (Ön Parlamento) açılışı. Bolşevikler bir deklarasyon okuyup, Ön Parlamento'yu terkederler.

23 (10) Ekim Bolşevik MK'nın, ***Lenin'in*** de katıldığı toplantısı. ***Silahlı ayaklanma hazırlığı*** üzerine bir kararın kabul edilmesi. ***Lenin,*** Stalin, Troçki, Zinovyev, Kamenev, Sokolnikov ve Bubnov'un mensup olduğu bir Siyasi Büro seçilir.

25 (12) Ekim Kuzey Bölgesi Sovyetler Kongresi'nin, tüm iktidarı Sovyetlere devretmenin zorunluluğu üzerine kararı.

26 (13) Ekim Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi'nin bir ***Devrimci Askeri Komite*** oluşturulması üzerine kararı.

29 (16) Ekim Bolşevik MK'nın, ***Lenin*** ve Parti örgütleri temsilcilerinin de katıldığı toplantısı. Silahlı ayaklanma hazırlıklarını güçlendirme üzerine bir kararın kabul edilmesi.

29–30 (16–17) Ekim Lenin "Yoldaşlara Mektup"u yazarak, Zinovyev ve Kamenev'in silahlı ayaklanmaya karşı itirazlarını şiddetli bir eleştiriye tabi tutar.

30 (17) Ekim Sovyetler MYK Bürosu, II. Sovyetler Kongresi'nin açılışını7 Kasım'a (25 Ekim) ertelemeyi kararlaştırır.

31 (18) Ekim Lenin, Merkez Komitesi'nin silahlı ayaklanma üzerine kararına Parti dışı basında karşı çıkan Kamenev ve Zinovyev'in "grev kırıcılığı" üzerine "Parti Üyelerine Mektup"u yazar.

1 Kasım (19.10.) Fabrika Sovyetleri Kongresi'nin, iktidarı Sovyetlere devretmenin zorunluluğu üzerine kararı. Lenin, Zinovyev ve Kamenev'in Partiden ihraç edilmesi talebini içeren "Merkez Komitesi'ne Mektup"u yazar.

3 Kasım (21.10.) Alay Komiteleri'nin bir toplantısında, Petrograd ***Devrimci Askeri Komitesi Petrograd'daki askeri kuvvetlerin yönetici organı*** olarak tanınır.

4 Kasım (22.10.) Petrograd'daki alayların temsilcilerinin bir toplantısında, Kurmay Heyeti'nin Devrimci Askeri Komite tarafından teyit edilmeyen emirlerine uymama kararı alınır.

5 Kasım (23.10.) Devrimci Askeri Komite, askeri birliklere komiserler atar.

6 Kasım (24.10.) Geçici Hükümet'in, Devrimci Askeri Komite üyelerini mahkemeye teslim etme kararı. Petrograd Askeri Bölgesi Komutanı'nın, Devrimci Askeri Komite'nin emirlerini uygulamanın yasaklanması üzerine, onun atadığı komiserlerin tutuklanması üzerine vs. emirleri. — Ön Parlamento, toprağın Toprak Komitelerine devredilmesi üzerine bir kararnamenin ve barış sorunu üzerine müttefiklerle bir anlaşmanın vaat edildiği bir karar kabul eder. — Karşı-devrimci bir "Kamu Refah Komitesi"nin kurulması. — Devrimci Askeri Komite'nin, ***birlikleri askeri teyakkuz halinde*** tutma emri. ***Lenin*** akşamleyin "Merkez Komitesi Üyelerine Mektup"u yazar ve ***derhal silahlı eylem*** talep eder. Gece geç vakit Smolni Enstitüsü'ne gider ve ***ayaklanmanın dolaysız yönetimini eline alır.***

7 Kasım (25.10.) Petrograd'da iktidarın Sovyetlere geçişi. Tüm önemli binaların Devrimci Askeri Komite'nin birlikleri tarafından işgal edilmesi. Kışlık Saray'ın hücumla zaptedilmesi. Kerenski'nin kaçışı. Geçici Hükümet'in tutuklanması. Moskova'da bir Devrimci Askeri Komite'nin kurulması. ***Petrograd'da II. Sovyetler Kongresi'nin açılışı. Lenin,*** Devrimci Askeri Komite aracılığıyla ayaklanmayı yönetir, "Rusya Yurttaşlarına" ve "İşçilere, Askerlere, Köylülere" çağrılarını yazar ve Petrograd İşçi ve Asker Sovyeti'nde Sovyet iktidarının görevleri üzerine rapor verir.

8 Kasım (26.10.) II. Sovyetler Kongresi, ***Lenin'in*** raporlarından sonra, Barış, Toprak ve ***Sovyet Hükümeti'nin:*** Halk Komiserleri Konseyi'nin kurulması üzerine kararnameleri karara bağlar. ***Moskova'da*** iktidarın Devrimci Askeri Komite tarafından ele geçirilmesi. Rusya'nın tüm kentlerinde, iktidarı eline alan böylesi komiteler kurulur. Donanma Devrim Komitesi'nin kurulması. — Don Kazaklarının (General Kaledin'in yönetimi altında) Sovyet iktidarına karşı karşı-devrimci ayaklanmasının başlaması.

9 Kasım (27.10.) Lenin'in katılımıyla, Sovyetler'in yeni ***Merkez Yürütme Komitesi'nin*** ilk toplantısı. — Moskova'da Junkerlerin

Sovyet iktidarına karşı ayaklanması. Orenburg'da Ataman Dutov'un karşı-devrimci Kazak Hükümetinin kurulması.

10 Kasım (28.10.) Kurucu Meclis'in Halk Komiserleri Konseyi tarafından toplantıya çağrılması. Basın Kararnamesi. — Kraznoye Selo ile Gaçina arasında Kerenski birliklerine karşı mücadele.

11 Kasım (29.10.) Petrograd'da Junker ayaklanması.

12 Kasım (30.10.) Sekiz saatlik işgünü kararnamesi. — Halk Komiserleri Konseyi adına ***Lenin,*** iktidarın Sovyetlere geçişi üzerine ***"Herkese"*** radyo mesajını kaleme alır.

14 (1) Kasım Kerenski ayaklanmasının ezilmesi. General Duhonin başkomutanlığa atanır.

15 (2) Kasım Moskova'da Beyaz Muhafız ayaklanmasının bastırılması.

16 (3) Kasım "Rusya Halklarının Hakları Bildirgesi".

17 (4) Kasım Kamenev, Rikov, Milyutin, Zinovyev ve Nogin'in MK'dan istifası. Halk Komiserleri Rikov, Milyutin, Nogin ve Feodoroviç'in istifası.

20 (7) Kasım Halk Komiserleri Konseyi, Duhonin'e, düşmanlıkların kesilmesini ve ateşkes görüşmelerine başlamayı emreder.

22 (9) Kasım Ateşkes görüşmelerine başlamayı reddetmesi üzerine Duhonin'in görevden alınması. Krilenko'nun başkomutanlığa atanması. Tüm askeri birliklerin Asker Komisyonları'na, ***Almanlarla barış görüşmelerine*** başlama üzerine radyo mesajı.

23 (10) Kasım Gizli anlaşmaların açıklanmaya başlaması.

25 (12) Kasım Zümrelerin ve rütbelerin ***kaldırılması*** üzerine kararname.

27 (14) Kasım Alman Başkomutanlığının ateşkes görüşmelerine başlanmasını kabul etmesi. Halk Komiserleri Konseyi'nin Antant'a barış görüşmeleri üzerine sorusu. Antant temsilcilerinin, ayrı ateşkese karşı protestoları. — Köylü Temsilcileri Olağanüstü Kongresi'nde ***Lenin*** toprak sorunu üzerine rapor sunar.

29 (16) Kasım İşçi denetimi üzerine talimatname.

1 Aralık (18.11.) Sol Sosyal-Devrimcilerin Sovyet Hükümeti'ne girmesi konusunda anlaşma.

2 Aralık (19.11.) Halk Komiserleri Konseyi'nin Alman askerlerine barış üzerine çağrısı.

3 Aralık (20.11.) Brest-Litovsk Barış görüşmelerinin başlaması.

5 Aralık (22.11.) Brest-Litovsk'ta ateşkes imzalanması; görüşmelerin devamının ayın 12'sine (29.11.) ertelenmesi.

6 Aralık (23.11.) Finlandiya Diyet Meclisi, Finlandiya Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını kararlaştırır.

9 Aralık (26.11.) Halk Komiserleri Konseyi'nin halka, Kaledin, Kornilov, Dutov vs.nin karşı-devrimci ayaklanmalarına karşı mücadele çağrısı.

11 Aralık (28.11.) Don üzerindeki Rostov'da karşı-devrimci bir ayaklanmanın bastırılması. Petrograd'da Kurucu Meclis lehine karşı-devrimci gösteri.

13 Aralık (30.11.) Brest-Litovsk'ta görüşmelere yeniden başlanması.

15 (2) Aralık 17 (4) Aralık'tan 14 (1) Ocak 1918'e kadar geçerli bir ateşkesin imzalanması. — Don üzerindeki Rostov'un Kaledin tarafından alınması.

16 (3) Aralık Kiev'de Ukrayna Sovyetler Kongresi ve Ukrayna Bolşevikleri Konferansı.

17 (4) Aralık Halk Komiserleri Konseyi'nin Ukrayna halkına manifestosu ve Ukrayna "Radası"na ültimatomu.

18 (5) Aralık Yüksek Ekonomi Konseyi'nin kuruluşu üzerine kararname. — Ukrayna askeriyesi Ukrayna'daki cepheyi ayrı bir başkomutanlığa tabi kılar.

19 (6) Aralık Ukrayna Merkezi Radası'nın Halk Komiserleri Konseyi'nin ültimatomuna cevabı.

20 (7) Aralık "Karşı-Devrim ve Sabotajla Mücadele için Tüm-Rusya Olağanüstü Komisyonu"nun ***("Çeka") kurulması.***

23 (10) Aralık Sol Sosyal-Devrimcilerin Sovyet Hükümetine (Halk Komiserleri Konseyi) ***girmesi. 28 (15) Aralık Bankaların ulusallaştırılması*** üzerine kararname.

30 (17) Aralık Ukrayna Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi Harkov'da bir Halk Sekreterleri Hükümeti kurar.

1918

1 Ocak (19.12.1917) Halk Komiserleri Konseyi'nin, ***Finlandiya'nın bağımsızlığını*** tanıma kararı.

4 Ocak (22.12.) Halk Komiserleri Konseyi'nin, Kurucu Meclis'i 18 (5) Ocak'ta toplama kararı.

5 Ocak (23.12.) Ukrayna Merkezi Radası delegasyonunun Barış görüşmeleri için Brest-Litovsk'a varması.

14 (1) Ocak Uzak Doğu'da Sovyet iktidarına karşı Japon müdahalesinin başlaması.

17 (4) Ocak ***"Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi".***

18 (5) Ocak ***Kurucu Meclis'in toplanması.***

19 (6) Ocak Kurucu Meclis'in ***feshedilmesi*** üzerine kararname.

23 (10) Ocak ***III. Sovyetler Kongresi'nin*** toplanması.

24 (11) Ocak "Merkezi Rada" tarafından ***Ukrayna'nın bağımsızlığının*** ilanı.

26 (13) Ocak ***Finlandiya'da Sovyet devrimi:*** içsavaşın başlaması.

30 (17) Ocak Toprak Komiteleri'nin ve Köylü Temsilcileri'nin Birleşik Kongresi.

1 Şubat (19.1.) ***Kızıl Ordu'nun*** kurulması üzerine kararname.

3 Şubat (21.1.) ***Kilisenin devletten ayrılması*** üzerine kararname.

8 Şubat (26.1.) Devlet borçlarının iptali. — Kiev'in Sovyet birlikleri tarafından alınması, burjuva "Rada"nın devrilmesi.

9 Şubat (27.1.) ***Merkezi devletlerin "Ukrayna Merkezi Radası" ile barış anlaşmasının*** imzalanması.

10 Şubat (28.1.) ***Brest-Litovsk'taki Sovyet delegasyonunun,*** Sovyet Hükümeti'nin imzalanan ***ilhakçı barış anlaşmasını reddettiğini*** ve merkezi devletlere karşı ***savaşı durdurduğunu*** açıklaması. Delegasyonun oradan ayrılması.

12 Şubat (30.1.) Başkomutan Krilenko'nun merkezi devletlere karşı savaşın sona ermesi ve ordunun terhisi üzerine emri.

14 Şubat Jüliyen takviminin ("eski takvim") kaldırılması, Gregoryen takvime geçiş; 31 Ocak'ın ardından 14 Şubat gelir.

17 Şubat Parti MK, yeniden barış görüşmelerine girme önerisini reddeder.

18 Şubat Ateşkesin sonu. Merkezi devletlerin taarruzunun başlaması. — MK, barış görüşmelerine yeniden başlanması için Alman Hükümetine başvurmayı kararlaştırır.

19 Şubat Halk Komiserleri Konseyi, Alman Hükümeti'ne, barış ko-

şullarını kabul ettiğini açıklar. — ***Toprağın Toplumsallaştırılması*** Yasası.

22 Şubat "Sosyalist Anavatan Tehlikede" kararnamesi.

23 Şubat Almanların ***yeni barış koşulları*** Halk Komiserleri Konseyi'nin eline geçer. ***MK,*** kabul edilmemesi halinde ***Lenin'in*** MK'dan ve Halk Komiserleri Konseyi'nden istifa edeceğini açıklamasından sonra, bu koşulları ***kabul etmeyi*** kararlaştırır.

1 Mart Merkezi devletler tarafından Kiev'de Ukrayna Merkezi Radası Hükümetinin yeniden işbaşına getirilmesi.

3 Mart Brest-Litovsk'ta barış anlaşmasının imzalanması.

6–8 Mart RSDİP(B) ***VII. Parti Kongresi.*** İmzalanan barış anlaşmasının teyidi. Partinin adının ***"Rusya Komünist Partisi*** (Bolşevik)" olarak değiştirilmesi.

12 Mart Sovyet Hükümeti'nin Moskova'ya nakledilmesi. — Merkezi devletlerin birlikleri sonraki haftalarda tüm Ukrayna'yı işgal eder.

15 Mart Sol Sosyal-Devrimcilerin Halk Komiserleri Konseyi'nden çıkması. — Brest Barış Anlaşması'nın IV. Sovyetler Kongresi tarafından onaylanması.

5 Nisan Japonların ve İngilizlerin Vladivostok'a çıkması.

12 Nisan Moskova'da anarşistlerin silahsızlandırılması.

16 Nisan Almanların Finlandiya'ya çıkması.

23 Nisan Dış ticaretin ulusallaştırılması üzerine kararname.

29 Nisan Merkezi devletler tarafından Ukrayna'da Hetman Skoropadski Hükümeti'nin kurulması.

14 Mayıs Finlandiya'da karşı-devrimin zaferi.

17 Mayıs Volga üzerindeki Sosyal-Devrimcilerin ve Çekoslovakların ayaklanmasının başlaması.

28 Mayıs Menşevikler tarafından Gürcistan'ın bağımsızlık ilanı.

11 Haziran Köy Yoksulları Komiteleri üzerine kararname.

14 Haziran Menşeviklerin ve Sağ Sosyal-Devrimcilerin Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nden ihracı.

15 Haziran Ukrayna ile bir ateşkes anlaşmasının imzalanması.

18 Haziran Novorosiyk'te Karadeniz Donanması'nın batırılması.

27 Haziran İngilizlerin Murmansk'a çıkması.

28 Haziran Büyük sanayinin ulusallaştırılması üzerine kararname.

30 Haziran Sibirya Duması Hükümeti'nin ilanı.

6 Temmuz Alman Büyükelçisi Kont Mirbach'ın Moskova'da Sol Sosyal-Devrimciler tarafından öldürülmesi. ***Moskova'da Sol Sosyal-Devrimcilerin ayaklanması.***

8 Temmuz Petrograd ve tüm önemli merkezlerde Sol Sosyal-Devrimcilerin silahsızlandırılması. — V. Sovyet Kongresi, ayaklanmayla dayanışma gösteren tüm Sol Sosyal-Devrimcilerin Sovyetlerden ihracını kararlaştırır.

10 Temmuz V. Sovyet Kongresi tarafından ***RSFSC Anayasası'nın*** kabulü.

16 Temmuz Nikola Romanov'un kurşuna dizilmesi.

2 Ağustos İngilizler ve Fransızlar Arhangelsk'i işgal eder. Sosyal-Devrimci bir bölge yönetiminin atanması.

4 Ağustos Tüm burjuva gazetelerin yasaklanması.

16 Ağustos Byela Nehri üzerinde Çekoslovakların ilk yenilgisi.

19 Ağustos Rusya'nın tüm askeri güçlerinin toplanması üzerine kararname.

24 Ağustos Kentlerde gayri-menkuller üzerinde özel mülkiyetin kaldırılması üzerine kararname.

30 Ağustos Sosyal-Devrimcilerin ***Lenin'e tabancalı suikastı.***

2 Eylül Merkez Komitesi'nin ***kızıl kitle terörü*** ve ***Devrimci Savaş Konseyi'nin*** kurulması üzerine kararı.

7 Eylül Kazan'ın kızıl birlikler tarafından alınması. Beyazlara ve Çekoslovaklara karşı taarruzun başlaması.

8 Eylül Sosyal-Devrimciler tarafından Ufa'da "Tüm-Rusya Direktoryumu"nun kurulması.

10 Eylül Metrik ölçü ve ağırlık sisteminin yürürlüğe konması üzerine kararname.

14 Eylül "İaşe Ordusu"nun kurulması üzerine kararname.

20 Eylül Bakû'da 26 Halk Komiserinin kurşuna dizilmesi.

7 Ekim Varşova'daki Saltanat Naiplik Meclisi tarafından birleşik bağımsız Polonya devletinin ilanı.

10 Ekim Arhangelsk'te karşı-devrimci bir Geçici Hükümet'in kurulması.

5 Kasım Berlin'deki Sovyet temsilciliğinin Alman Hükümeti tarafından ***sınırdışı edilmesi.***

9 Kasım Krakov'da Polonya Cumhuriyeti'nin ilanı. VI. Sovyet Kongresi Köy Yoksulları Komiteleri'nin fesbedilmesini ve yeni Sovyet seçimleri yapılmasını kararlaştırır.

13 Kasım Brest Barış Anlaşması'nın Merkez Yürütme Komitesi tarafından ***iptal edilmesi.*** — Ukrayna'da Petlyura Direktoryumunun kurulması.

18 Kasım Amiral Kolçak Omskt'ta kendini "hükümdar naibi" ilan eder.

28 Kasım Ukrayna'da Geçici İşçi-Köylü Hükümeti'nin ilanı. — Sivastopol önlerinde bir Antant filosunun görünmesi.

13 Aralık Polonya ile Rusya arasında ilişkilerin kesilmesi.

17 Aralık Minsk Sovyeti'nin, Beyaz Rusya'nın RSFSC'ne katılması kararı. — Antant birliklerinin Odesa'ya çıkması.

23 Aralık RSFSC Merkez Yürütme Komitesi, Estonya, Letonya ve Litvanya Sovyet Cumhuriyetleri'nin bağımsızlıklarını tanımayı kararlaştırır.

24 Aralık Kızıl Ordu Ufa'yı işgal eder.

1919

22 Ocak Paris Barış Konferansı'nın, Rusya'da mevcut tüm hükümetlerin temsilcilerini Adalar'da bir konferansa davet etme kararı. — Kızıl Ordu Orenburg'u işgal eder.

2 Şubat Antant birliklerinin Şerson ve Nikolayevsk'e çıkması.

4 Şubat Sovyet Hükümeti, Adalar'da konferans davetini kabul eder.

5 Şubat Kiev'in Kızıl Ordu tarafından alınması. — Beyaz Rusya Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının tanınması.

14 Şubat Sosyalist tarım sistemi ve sosyalist tarıma geçiş üzerine kararname.

2–6 Mart Moskova'da Komünist Enternasyonal Birinci Kongresi.

8 Mart Kolçak'ın doğudaki yürüyüşünün başlaması.

26 Mart Antant birlikleri Odesa'yı boşaltmaya başlar.

6 Nisan Kızıl Ordu'nun Odesa'yı işgali. Antant'ın güneydeki müdahalesinin sonu.

11 Nisan Türkistan Özerk Cumhuriyeti üzerine kararname.

20 Nisan Karadeniz'deki bazı Fransız savaş gemilerindeki bahriyelilerin isyanı.

23 Nisan Kolçak'ın taarruzu duraklar. — Antant birlikleri Sivastopol'u boşaltır.

4 Mayıs Denikin'in güneydeki yürüyüşünün başlaması.

10 Mayıs Moskova–Kazan Demiryolunda ilk "Komünist Cumartesi".

14 Mayıs "Kuzey-Batı Hükümeti"nin Petrograd üstüne yürüyüşü.

24–25 Haziran Harkov ve Belgorod'un Denikin tarafından alınması.

14 Temmuz Yekaterinburg Kızıl Ordu tarafından alınır.

18 Ağustos Tambov ve Voronej Beyazlar tarafından alınır.

27 Ağustos İngilizler Arhangelsk'i boşaltır.

6 Eylül Tobolsk Kızıl Ordu tarafından işgal edilir.

21 Eylül Kursk Denikin tarafından işgal edilir.

10 Ekim Kızıl Ordu'nun Denikin'e karşı taarruzunun başlaması.

11 Ekim Yudeniç'in Petrograd üstüne yürüyüşü.

14 Kasım Yudeniç'in yürüyüşünün tasfiyesi. — Omsk Kızıl Ordu tarafından alınır.

11 Aralık Harkov'un Kızıl Ordu tarafından alınışı.

22 Aralık Tomsk'un Kızıl Ordu tarafından alınışı.

27 Aralık Kolçak'ın tutuklanması.

30 Aralık Yekaterinoslav'ın (Dnyepropetrovsk) Kızıl Ordu tarafından alınışı.

1920

3 Ocak Çariçin (Stalingrad) Kızıl Ordu tarafından işgal edilir.

8 Ocak Don üzerindeki Rostov Kızıl Ordu tarafından işgal edilir.

9 Ocak İrkutsk Kızıl Ordu tarafından işgal edilir.

15 Ocak Sibirya'da Sovyet iktidarının yeniden tesisi. — Halk Komiserleri Konseyi'nin Birinci Devrimci Emek Ordusu'nu kurma kararı.

16 Ocak Antant'ın Rusya'ya koyduğu ablukanın kaldırılması.

1 Şubat Hiva'da devrim. Han'ın devrilmesi.

2 Şubat İngiltere ile barış anlaşması.

4 Şubat Merkez Yürütme Komitesi'nin genel çalışma yükümlülüğü üzerine çağrısı.

8 Şubat ***İşçi-Köylü Müfettişliği*** üzerine kararname.

19 Şubat Arhangelsk'te Beyaz hükümetin devrilmesi; Sovyet hükümetinin kurulması.

6 Mart Polonya ordusu tarafından düşmanlıkların başlatılması.

13 Mart Murmansk'ta Sovyet iktidarının yeniden tesisi. Mart ayının seyri içinde Kuzey Kafkasya'nın Kızıl Ordu tarafından ele geçirilmesi.

26 Mart ***Vrangel,*** güneydeki Beyazların başkomutanlığını devralır.

26 Nisan ***Polonya ordusunun Ukrayna'yı istila etmesi.***

28 Nisan Bakû'da işçilerin ayaklanması; Azerbaycan Sovyet Hükmeti'nin ilanı. — Vladivostok'ta Japonya ile ateşkes.

7 Mayıs Gürcistan'la barış anlaşması.

14 Mayıs Polonya cephesinde Kızıl Ordu'nun taarruzunun başlaması.

7 Haziran Vrangel'in taarruzunun başlaması.

8 Haziran Ukrayna'da ***Polonya cephesinin yarılması.***

12 Haziran Kiev Kızıl Ordu tarafından işgal edilir.

19 Temmuz Komünist Enternasyonal II. Kongresi'nin açılışı.

7 Ağustos Polonya ile görüşmelerin başlaması.

14 Ağustos Finlandiya ile ateşkes. — Kızıl Ordu Varşova önlerinde. Geri çekilmenin başlaması.

2 Eylül Buhara Sovyet Cumhuriyeti'nin ilanı. — Bakû'da Doğu Halkları Kongresi.

17 Eylül Letonya ve Litvanya ile barış anlaşmaları.

22 Eylül ***İşçi Fakülteleri*** üzerine kararname.

5 Ekim Polonya ile ön barış.

14 Ekim Finlandiya ile barış anlaşması.

26 Ekim Vrangel'e karşı Kızıl Ordu'nun taarruzunun başlaması.

14–15 Kasım Kırım'ın Kızıl Ordu tarafından işgali. ***Vrangel'in kaçışı.***

22 Kasım Petlyura isyanının ezilmesi.

25 Kasım ***Konsesyonlar*** üzerine kararname.

28 Aralık ***RSFSC ile Ukrayna Sovyet Cumhuriyeti arasında federasyon anlaşması.***

1921

16 Ocak RSFSC ile Beyaz Rusya Sovyet Cumhuriyeti arasında federasyon anlaşması.
20 Ocak Dağıstan Sovyet Cumhuriyeti'nin kurulması.
12 Şubat Uzak Doğu Kurucu Meclisi'nin toplanması.
25 Şubat Tiflis'te Menşevik hükümetin devrilmesi, ***Gürcistan Sovyet Cumhuriyeti'nin*** ilanı.
26 Şubat İran ile anlaşma.
28 Şubat Afganistan ile anlaşma.
28 Şubat – 18 Mart Kronstadt'ta karşı-devrimci ***ayaklanma.***
16 Mart Türkiye ile anlaşma. — İngiltere ile ticaret anlaşması.
18 Mart Riga'da ***Polonya ile barış anlaşmasının*** imzalanması.
19 Mart Batum Kızıl Ordu tarafından işgal edilir. ***21 Mart*** Merkez Yürütme Komitesi, ayni verginin yürürlüğe konmasını kararlaştırır. ***"Yeni Ekonomik Politika"nın*** uygulamaya konması.
2 Nisan Erivan'ın Kızıl Ordu tarafından alınması; Ermenistan'da Sovyet iktidarının kurulması.
11 Nisan Türkistan Sovyet Cumhuriyeti'nin kurulması.
21 Mayıs RSFSC'nin Gürcistan Sovyet Cumhuriyeti ile federasyon anlaşması.
22 Haziran Komünist Enternasyonal III. Kongresi'nin açılışı.
25 Haziran MK'nın Parti temizliği üzerine kararı.
12 Temmuz Esnaf kooperatifleri üzerine kararname.
18 Temmuz Volga'daki açlık felaketi mağdurlarına yardım komitesinin atanması.
30 Temmuz Ticarete izin verilmesi ve denetlenmesi üzerine kararname.
11 Ağustos Yeni Ekonomik Politika'nın uygulanması üzerine nizamname.
16 Ağustos Tarım kooperatifleri üzerine kararname.
20 Ağustos Açlara Nansen yardımı üzerine anlaşma.
2 Eylül Norveç'le ticaret anlaşması.
6 Ekim Devlet Bankası'nın örgütlenmesi üzerine karar.
18 Ekim Kırım Sovyet Cumhuriyeti'nin kurulması.
12 Kasım Moğolistan Halk Cumhuriyeti ile anlaşma.

15 Kasım Sosyal sigorta üzerine kararname.
18 Aralık Avusturya ile anlaşma.

1922

6 Şubat "Olağanüstü Komisyon" ("Çeka") yerine "Devlet Politik İdaresi"nin (GPU) kurulması.
17 Şubat Uzakdoğu Cumhuriyeti ile ekonomi anlaşması.
23 Şubat Açlık yardımı için kilise varlıklarına elkonması üzerine kararname.
30 Mart Barış, ekonomik ilişki ve ticaret tesisi üzerine protokolün Riga'da Sovyet Hükümeti, Polonya, Letonya ve Estonya temsilcileri tarafından imzalanması.
2–6 Nisan Üç Enternasyonal'in temsilcilerinin Berlin'de konferansı.
10 Nisan Cenova Konferansı'nın başlaması.
16 Nisan Rapallo'da RSFSC ile Almanya arasında anlaşma.
20 Mayıs Tahıl istikrazı üzerine kararname.
31 Ekim 100 milyon altın rublelik bir devlet istikrazı üzerine kararname.
5 Kasım Komünist Enternasyonal IV. Kongresi'nin açılışı.
14 Kasım Uzakdoğu Cumhuriyeti Ulusal Meclisi, RSFSC ile kaynaşmayı kararlaştırır.
3–13 Aralık Doğu Avrupa devletlerinin silahlanmanın sınırlandırılması konferansı.
30 Aralık Birlik Birinci Sovyet Kongresi; ***Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin*** kurulması üzerine anlaşmanın imzalanması.

EN ÖNEMLİ ADLAR DİZİNİ

Abramoviç, R. A. (doğ. 1879) — Menşevik.
Akselrod, P. B. (1856–1928) — ilk başta anarşist ve Narodnik, sonra sosyal-demokrat, Menşevik.
Alekseyev, P. A. (1849–1891) — 70'li yılların ünlü devrimcisi, dokuma işçisi; 1877'de mahkeme önünde üne kavuşan bir devrimci konuşma yaptı.
Aleksinski, G. (doğ. 1879) — kısa bir süre Bolşevik, sonra Otzovist, daha sonra sosyal-şoven, dönek.
Avksentyev, N. D. (doğ. 1878) — Sağ Sosyal-Devrimci, Kerenski altında bakan.
Bagration, D. R. (doğ. 1863) — Çarcı general, Kerenski'nin çalışma arkadaşı.
Bazarov, V. (Rudnev; doğ. 1874) — iktisat yazarı.
Bebel, August (1840–1913)
Berkenheim, A. M. — Sosyal-Devrimci.
Bernstein, Eduard (1850–1932)
Blanc, Louis (1811–1882) — Fransız ütopik sosyalisti; daha sonra Komün karşıtı.
Breşko-Breşkovskaya, E. K. (doğ. 1847) — Sosyal-Devrimci, bugün göçmen.
Briand, Aristide (1862–1932) — Fransız politikacı.

Buchanan, G. W. (1854–1924) — İngiltere'nin Rusya büyükelçisi.
Buligin, A. G. (1851–1919) — Rus içişleri bakanı.
Cavaignac, E. L. (1802–1857) — general, Paris'teki Haziran Ayaklanması sırasında "işçi celladı).
Cerjinski, F. (1877–1926) — Bolşevik.
Çaydze, N. S. (1863–1926) — Gürcü Menşevik.
Çaykovski, N. V. (1850–1926) — Narodnik, 1917'de Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi üyesi.
Çernov, V. M. (doğ. 1876) — Sosyal-Devrimci, birinci Geçici Hükümet'te Tarım Bakanı.
Dan, F. Y. (doğ. 1871) — Menşevik.
Danton, George (1759–1794) — Büyük Fransız Devrimi'nin önderlerinden biri.
David, Eduard (1863–1930) — Alman revizyonisti.
Denikin, A. Y. (doğ. 1872) — general, Rusya'nın güneyinde karşı-devrimin lideri.
Dubasov — partisiz subay, cephe savaşçısı.
Engels, Friedrich (1820–1895).
Gagarin — Çarcı general.
Goldenberg, Y. P. (Meşkovski; doğ. 1873) — önceleri Bolşevik, sonra sosyal-şoven.
Grimm, Robert (doğ. 1881) — İsviçreli sosyal-demokrat. Zimmerwald ve Kiental Konferanslarında başkan, Merkezci, sonra sosyal-şoven.
Guesde, Jules (1845–1922) — Fransız sosyalist.
Guçkov, A. Y. (1862–1928) — Oktobrist. Birinci Geçici Hükümet'te Savaş Bakanı.
Gvozdev, K. A. — Menşevik, Geçici Hükümet üyesi.
Haase, Hugo (1863–1919) — Alman sosyal-demokrat, Merkezci.
Hilferding, Rudolf (doğ. 1878) — Alman sosyal-demokrat.
Hillquit, M. (doğ. 1870) — Amerikan Sosyalist Partisi'nin kurucusu; oportünist.
Kaledin, A. M. (1861–1918) — Don bölgesinde karşı-devrimin örgütleyicisi.
Kamenev, L. B. (doğ. 1883).
Kamkov, B. D. — Sol Sosyal-Devrimci.

Karelin, V. A. — Sol Sosyal-Devrimci.
Kautsky, Karl (doğ. 1854).
Kerenski, F. A. (doğ. 1881) — Trudovik, Geçici Hükümet'te bakan ve başbakan.
Kişkin, N. M. (doğ. 1864) — doktor, Kadet.
Klembovski, V. N. (doğ. 1860) — general, Kornilov yandaşı.
Kolçak, A. V. (1875–1920) — amiral, Sibirya'da karşı-devrimin önderi.
Kollontai, A. M. (doğ. 1872).
Konovalov, A. İ. (doğ. 1875) — birinci Geçici Hükümet'te bakan.
Kornilov, L. (1870–1918) — karşı-devrimci general.
Kostrov (Yordania, N.; doğ. 1869) — Gürcü Menşevik.
Krupskaya, N. K.
Krilenko, N. V. (doğ. 1872) — Bolşevik..
Kuskova, Y. D. (doğ. 1869) — revizyonist, Ekonomistlerin "Credo"sunun yazarı, şimdi Beyaz Muhafız.
Kutler, N. N. (1859–1924) — liberal devlet memuru.
Legien, Karl (1861–1920) — Alman reformist sendika lideri.
Liber (M. İ. Goldmann; doğ. 1880) — Bundcu, Menşevik.
Liebknecht, Karl (1871–1919).
Longuet, Jean (doğ. 1876) — Fransız sosyalist.
Luxemburg, Rosa (1871–1919).
Lvov, G. Y., Prens (1861–1925) — birinci Geçici Hükümet'in başbakanı.
MacDonald, Ramsay (doğ. 1866) — İngiliz Merkezci, savaştan sonra tekrar tekrar bakan ve başbakan.
Maclean, John (1879–1923) — İngiliz devrimci, komünist.
MacMahon, M. (1808–1893) — Fransız general ve politikacı.
Maklakov, V. A. (doğ. 1869) — Kadet, Paris'te büyükelçi.
Malinovski, R. V. (1878–1918) — ajan-provokatör.
Markov, M. İ. (doğ. 1866) — büyük toprak sahibi, Devlet Duması'nda aşırı sağcıların lideri.
Martov, L. (Zederbaum, J. O.; 1873–1923) — Menşevik.
Marx, Karl (1818–1883).
Maslov, P. S. (doğ. 1867) — Menşevik iktisatçı.
Milyukov, P. N. (doğ. 1859) — Kadet, 1917'de birinci Geçici Hükü-

met'te Dışişleri Bakanı.

Milyutin, V. (doğ. 1887) — Bolşevik.

Nikitin, A. M. (doğ. 1876) — Tasfiyeci, 1917'de Direktoryum üyesi.

Nogin, V. P. (1878–1924) — eski Bolşevik.

Palçinski, P. — Kerenski altında bakan.

Panina, S. V. — Kadet Partisi MK üyesi.

Pereversev, P. N. — Trudovik, birinci Geçici Hükümet'te Adalet Bakanı.

Peşehonov, A. V. (doğ. 1887) — Halkçı-Sosyalist, birinci Geçici Hükümet'te Beslenme Bakanı.

Planson, A. A. — Halkçı-Sosyalist; Demiryolcular Birliği'nin liderlerinden biri.

Plehanov, G. V. (1856–1918) — Rusya'da Marksizmin kurucusu.

Potresov, A. N. (Starover; doğ. 1869) — Menşevik, Tasfiyeci.

Pressemane, Adrien (doğ. 1879) — Fransız sosyalist.

Prokopoviç, S. N. (doğ. 1869) — aşırı sağcı "Ekonomist", daha sonra liberal; Kerenski altında Beslenme Bakanı.

Purişkeviç, V. M. (1870–1919) — azılı gerici politikacı.

Rakitnikov, N. İ. (doğ. 1864) — eski Narodnik ve Sosyal-Devrimci.

Rasputin (Noviç), Grigori (1872–1916) — "keramet sahibi", sarayda büyük nüfuzu vardı.

Renaudel, Pierre (doğ. 1871) — Fransız sosyalistlerinin sağ kanadının lideri.

Rodzyanko, M. V. (1859–1924) — büyük toprak sahibi, Oktobrist, IV. Devlet Duması Başkanı.

Ryabuşinski, P. P. — büyük kapitalist ve banker, gerici.

Ryazanov, D. B. (Bukvoyed; doğ. 1870) — Menşevik, daha sonra komünist; 1931'de Partiye ihanet ettiği için ihraç edilmiştir.

Rikov, A. İ. (doğ. 1881) — Bolşevik.

Saslavski, D. O. — Menşevik gazeteci.

Savinkov, B. V. (Ropşin; 1879–1925) — ünlü Sosyal-Devrimci.

Scheidemann, Philipp (doğ. 1865) — Alman reformist.

Sembat, Marcel (1862–1922) — Fransız reformist, savaş sırasında bakan.

Skobelev, M. T. (doğ. 1885) — Menşevik.

Smilga, İ. T. (doğ. 1892) — Bolşevik, daha sonra Troçkist.

Snowden, Ph. (doğ. 1864) — İngiliz reformist.

Spiridonova, M. (doğ. 1889) — Sol Sosyal-Devrimci.

Spiro — Sol Sosyal-Devrimci.

Steinberg — Sol Sosyal-Devrimci, bir süre Adalet Halk Komiseri.

Steklov, Y. M. — sosyal-demokrat, daha sonra komünist.

Stolipin, P. A. (1862–1911) — Rus başbakanı.

Sverdlov, Y. M. (1885–1919) — Bolşevik, Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi Başkanı.

Şingaryov, A. İ. (1869–1918) — Kadet, Geçici Hükümet'te Tarım ve Maliye Bakanı.

Şulgin, V. V. (doğ. 1878) — monarşist.

Tereşçenko, M. İ. — büyük kapitalist, Geçici Hükümet'te Maliye ve Dışişleri Bakanı.

Treves, C. — İtalyan sosyalist.

Tsereteli, İ. G. (doğ. 1882) — Gürcü Menşevik.

Turati, Filipo (1857–1932) — İtalyan sosyalist.

Verhovski, A. İ. — Son Geçici Hükümet'te Savaş Bakanı, Ön Parlamento'ya, Rus ordusunun artık savaşamayacak olduğunu söyleyince istifa etmek zorunda kaldı.

Vihlyayev, P. A. (doğ. 1869) — Sosyal-Devrimci, 1917'de Tarım Bakanı Vekili.

Volodarski, V. (1891–1918) — Enternasyonalist, 1917'de Bolşevik Parti'ye girdi. Onun Merkez Komitesi üyesiydi.

Wilson, Woodrow (1856–1924) — Birleşik Devletler başkanı.

Zasuliç, Vera (1851–1919) — Menşevik.

Zinovyev, G. E. (doğ. 1883).

Zuhanov, N. N. (doğ. 1882) — başlangıçta Narodnik, daha sonra sosyal-demokrat. Zararlı faaliyetten dolayı hüküm giymiştir.

ISBN 975-7349-05-4 (Tk. No)
ISBN [illegible]49-37-2 (6. Cilt)

inter
yayınları